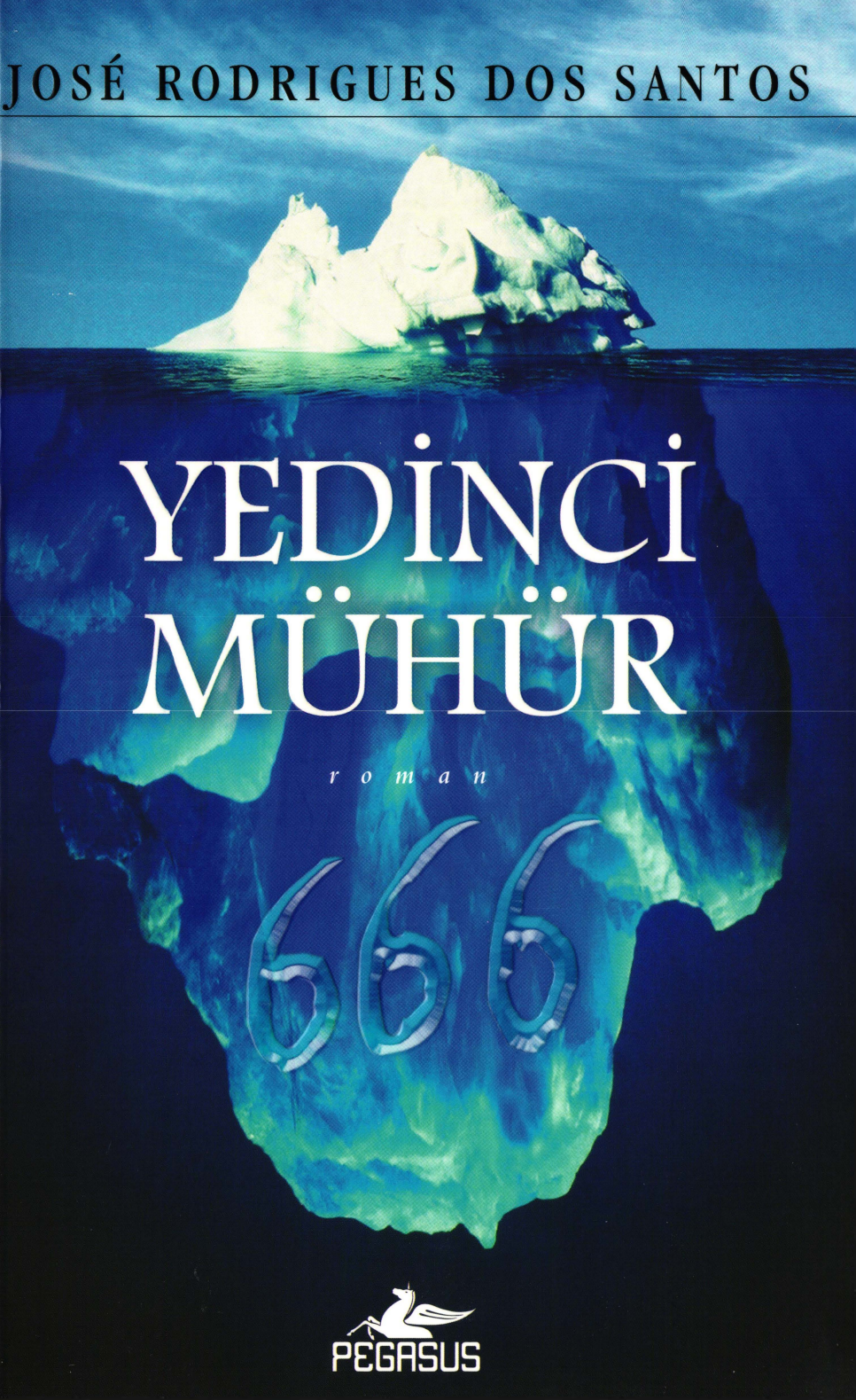
JOSÉ RODRIGUES DOS SANTOS

YEDİNCİ MÜHÜR

roman

666

PEGASUS

YEDİNCİ MÜHÜR

Pegasus Yayınları: 2387

Yedinci Mühür
José Rodrigues dos Santos
Özgün Adı: O Sétimo Selo

Yayın Koordinatörü: Yusuf Tan
Editör: Zeynep Şehiraltı
Düzelti: Mustafa Erdoğan
Sayfa Tasarımı: Ezgi Gültekin

Baskı-Cilt: Alioğlu Matbaacılık
Sertifika No: 45121
Orta Mah. Fatin Rüştü Sok. No: 1/3-A
Bayrampaşa/İstanbul
Tel: 0212 612 95 59

1. Baskı: İstanbul, Haziran 2021
ISBN: 978-625-410-145-8

Türkçe Yayın Hakları © PEGASUS YAYINLARI, 2021
Copyright © José Rodrigues dos Santos/Gradiva Publicações, S.A., 2007

Tüm hakları saklıdır. Bu kitapta yer alan fotoğraf/resim ve metinler Pegasus Yayıncılık Tic. San. Ltd. Şti.'den izin alınmadan fotokopi dâhil, optik, elektronik ya da mekanik herhangi bir yolla kopyalanamaz, çoğaltılamaz, basılamaz, yayımlanamaz.

Yayıncı Sertifika No: 45118

Pegasus Yayıncılık Tic. San. Ltd. Şti.
Gümüşsuyu Mah. Osmanlı Sk. Alara Han
No: 11/9 Taksim / İSTANBUL
Tel: 0212 244 23 50 (pbx) Faks: 0212 244 23 46
www.pegasusyayinlari.com / info@pegasusyayinlari.com

pegasusyayinlari pegasusyayinevi pegasusyayinlari Pegasus Yayınları

JOSÉ RODRIGUES DOS SANTOS

YEDİNCİ MÜHÜR

İtalyancadan çeviren:
Ebru Sarıkaya Balabanovic

PEGASUS YAYINLARI

Catarina, Inês ve onların doğacak çocuklarına,
bu kitapta yazılanların yaşanmaması için
mümkün olan her şeyi yaptığımı bilmeleri için...

"İlk ve Son Ben'im. Diri Olan da Ben'im.
Ölmüştüm ama işte sonsuzluklar boyunca diriyim.
Ölümün ve ölüler diyarının anahtarları bendedir.
Bunun için gördüklerini, şimdi olanları ve
bundan sonra olacakları yaz."

VAHİY, 1: 17-19

Uyarı

Bu kitapta yer alan bütün tarihî, teknik ve bilimsel bilgiler gerçektir.

Önsöz

Hışşş.

"Marambio'dan McMurdo'ya." *Hışşş.* "Marambio'dan McMurdo'ya."

Hışşş.

Yuvarlak gözlüklü, seyrek ve kır sakallı Amerikalı, telsizin önüne oturup mikrofonun düğmesine basarak kulak tırmalayan o sinir bozucu statik sesi bir an için durdurdu.

"McMurdo'dan Dawson cevap veriyor. Neler oluyor Marambio?"

Hışşş.

"Dawson?"

Hışşşş.

"Evet, McMurdo'dan Howard Dawson konuşuyor. Neler oluyor Marambio?"

"Marambio Üssü'nden, Arjantin Antarktika Enstitüsü'ne bağlı Buzul Bilimi Birimi'nden Mario Roccatagliatta konuşuyor."

"Merhaba Mario. Her şey yolunda mı?"

Hışşşş.

"Bilmiyorum."

Hışşşş.

"Tekrar edebilir misin?"

Hışşşş.

"Her şeyin yolunda olup olmadığını bilmiyorum," diye karşılık verdi telsizin diğer ucundan gelen ve koyu bir İspanyol aksanıyla İngilizce konuşan elektronik ses. "Tuhaf bir şeyler oluyor."

"O da ne demek? Nasıl tuhaf bir şey?"

"Larsen B."

"Ne oldu Larsen B'ye?"

"Sallanıyor."

"Sallanıyor mu?"

"Evet, Larsen B sallanıyor."

"Deprem mi oldu?"

"Hayır, deprem değil. Bu durum birkaç gün önce meydana gelmeye başladı, Buenos Aires'teki Sismoloji Birimi'ndeki meslektaşlarımla da konuştum. Bunun depremle ilgisi olmadığını söylüyorlar."

"Öyleyse Larsen B neden sallanıyor?"

"Bilemiyorum. Ancak buz sahanlığında çatlaklar ve yarıklar oluşmaya başladı."

"Buzda çatlaklar ve yarıklar mı oluştu? Mümkün değil! O buz sahanlığı iki yüz metreden daha kalın."

"Fakat buzda çatlamalar ve yarılmalar tespit ediyoruz, üstelik sahanlığın bütününde sarsıntılar kaydediyoruz."

"Peki buna bir açıklamanız var mı?"

Hışşşş.

"Evet."

"Nedir peki?"

"Korkarım buna inanamayacaksın."

"Söyle."

"Larsen B parçalanıyor."

Hışşşş.

"Nasıl?"

"Larsen B parçalanıyor."

Hışşşş.

"Buz sahanlığı parçalanıyor mu?"

"Evet, parçalanıyor."

"Ama bu mümkün olamaz! Larsen B en son meydana gelen büyük buzullaşmadan beri yani on iki bin yıl öncesinden beri var olan bir sahanlık. Bu kadar büyük ve bu kadar eski olan bir buz sahanlığı böyle bir gecede yok olamaz."

Hışşşş.

"Biliyoruz. Ama çökmeye başladı."

Brad Radzinski, ince ve kaslı vücuduyla Crary Science and Engineering Center'a[1] elinde bir klasörle daldı. Kabanını çıkarıp girişteki bir portmantoya astıktan sonra hızla müdürün ofisine yöneldi. Ofisin kapısı kapalıydı ve görünür bir şekilde üzerinde asılı olan metal tabela o odanın sahibini tanımlamaktaydı.

S-001
DAWSON

S harfi *Bilim* anlamına geliyordu, 001 ise kişinin hiyerarşik konumunu belirtiyordu. Radzinski sabırsızlıkla kapıya vurdu ve beklemeden içeri girdi.

"Girebilir miyim?"

Masada oturmuş evrak işleriyle uğraşan Howard Dawson, "Selam Brad," diyerek onu selamladı. "Yeni haberler var mı?"

Radzinski endişeli bir havayla mırıldanarak anlaşılmayan bir şeyler söyledi ve laboratuvar müdürünün elini sıktıktan sonra

1 (İng.) Crary Bilim ve Mühendislik Merkezi. (ç. n.)

daha fazla merasime gerek duymadan toplantı masasının öbür ucuna geçip oturdu. Dawson fütürist tarzdaki masasından kalkıp kitaplarla dolu bir dolabın önünden geçerek Radzinski'nin yanına vardı ve büyük Antarktika haritasının asılı olduğu duvara bakan bir sandalyeye oturdu. Radzinski zaman kaybetmeden bakışlarını elindeki klasöre indirdi, sonra da içinden çıkardığı çeşitli fotoğrafları masanın üzerine yaydı.

Doğrudan konuya girerek, "Bunlar, NASA'ya ait bir uydunun üzerine kurulmuş Modis sensörü tarafından çekilen görüntüler," dedi. Âdeta kelimeleri yiyerek çok hızlı konuşuyordu. Bana az önce Colorado'daki National Snow and Ice Data Centre[2] tarafından gönderildiler.

Dawson öne doğru eğilerek görüntüleri inceledi.

"Bunlar Larsen B'nin fotoğrafları mı?"

"Evet, hepsi bir saat önce çekildi."

Crary Lab'in müdürü fotoğraflardan birini alarak dikkatle incelemeye koyuldu. Ağzıyla bir hareket yaparak yüzünü buruşturdu, omuzlarını silkti, sonra da muhatabına baktı.

"Her şey normal görünüyor."

Radzinski tekrar klasörüyle ilgilenmeye başladı ve bu kez içinden, ortasında kalın bir büyüteç olan yuvarlak bir metal obje çıkardı. Fotoğraflardan birini alarak büyüteci üzerine koydu ve bembeyaz buz sahanlığının üzerini boydan boya geçen çizikleri gösterdi.

"Bunları görüyor musun?"

"Evet."

"Bunlar buzdaki çatlaklar."

Dawson buz sahanlığının süt gibi bembeyaz gövdesinin üzerinden geçen daha koyu renkteki çizikleri inceledi.

2 (İng.) Ulusal Kar ve Buz Veri Merkezi. (ç. n.)

"Bunlar çatlak mı?"

"Evet."

"Larsen B'nin üzerinde çatlaklar mı var?"

"Larsen B parçalanıyor."

"Emin misin?"

"Kesinlikle."

Dawson sandalyesinde doğruldu, gözlüklerini çıkardı ve içini çekti.

"*I'll be damned!*[3] Arjantinliler haklıymış demek."

"Evet."

Laboratuvar müdürü küçük mor bir bezle yuvarlak gözlüğünü sildi. Sonra onu tekrar burnunun üzerine yerleştirip ofisin penceresinden görünen sakin manzarayı izlemeye koyuldu.

Discovery Dağı, masmavi gökyüzünü delerek yüzeyinde yeni yeni kendini gösteren tepeciklerle birlikte uçsuz bucaksız o bembeyaz düzlüğün üzerinde havada asılı duruyor gibiydi. O tepeciklerden, yamaçlardan hiçbiri gerçekte yoktu; tamamen bir göz yanılsamasının, dağ ile ova arasındaki ışık oyunlarının ve soğuk havanın bir ürünüydü. En arkada ise bir *fata morgana*[4] dans ediyordu; bu, dağ ışığının farklı sıcaklıklardaki hava katmanlarından geçerken kırılmasıyla oluşan Antarktika'da çok sık görülen bir tür seraptı. Discovery Dağı'nın karşısında, normalde olduğundan çok daha fazla kayalık görünüyordu, ancak bilim insanı bu şaşırtıcı, hatta olağanüstü görüntüden etkilenmemişe benziyordu. Dawson *fata morgana*'ya bakıyordu elbette, ancak tüm dikkati çok derinlerdeki düşüncelerine dalmıştı.

3 (İng.) İnanılır gibi değil! (ç. n.)

4 Fata Morgana Etkisi: Deniz yüzeyinin üstündeki hava kütlesinin normalden soğuk olması, daha yüksekte olan sıcak havadan geçen ışığın kırılmasına ve cisimleri uçuyor gibi görünmesine neden olur. (ç. n.)

Uzun bir aradan sonra, hızla yerinden kalkarak telefonu eline aldı ve bir numara çevirdi.

"Ben Crary Lab'den Howard Dawson. Binbaşı Schumacher'la konuşabilir miyim?" Sessizlik. "Binbaşı? İyi günler, nasılsınız? Dinleyin, en kısa sürede bir hava aracına ihtiyacım var." Sessizlik. "Hayır, Huey'ye gerek yok. Yarımada'ya gitmem gerekiyor." Sessizlik. "Yarımada'nın çok uzakta olduğunu biliyorum. Bu nedenle bir Huey'ye gerek yok." Sessizlik. "Çok iyi. Bir saat sonra dediniz, değil mi?" Sessizlik. "Hangi pist? Willy mi, Pegasus mu?" Sessizlik. "Harika. Bekliyorum. Teşekkür ederim."

Radzinski konuşmayı pürdikkat takip etti.

"Larsen B'ye mi gidiyorsun?" diye sordu müdür telefonu kapatır kapatmaz.

"Evet, benimle gelmek ister misin?"

"Niçin gidiyoruz?"

"Neler olduğunu görmeliyiz."

"Arjantinliler bize yardım edemez mi?"

"Arjantinliler işlerini iyi yapıyorlar. Ancak bizim daha fazla bilgiye ihtiyacımız var."

"Palmer'ı denedin mi?"

"Palmer Üssü bize yardım edemez. Larsen, dağların diğer tarafında yer alıyor."

"Peki Rothera?"

"İngilizler mi?"

"Evet, British Antarctic Survey'dekilerin daha fazla bilgisi olabilir."

Dawson, ofis duvarında asılı Antarktika haritasına hızlı bir bakış atarak, "Eh, ama onlar da diğer taraftalar," dedi. Rothera, Palmer'ın biraz daha güneyinde yer alıyordu. "Ama denemekten zarar gelmez."

Dawson ofisten çıktı ve binadaki küçük bir odaya kurulmuş olan telsize yöneldi. İletişim teknisyeni bir günlük izne çıkmıştı ve müdür, sadece Amerikalılara özgü pratiklik duygusuyla teknisyenin yerine kendisi geçti. Dawson cihazın önüne oturup açık olduğundan emin olduktan sonra düğmeye bastı.

"McMurdo'dan Rothera'ya. McMurdo'dan Rothera'ya."

Hışşşş.

"Rothera konuşuyor," diyerek samimi bir ses koyu bir İngiliz aksanıyla cevap verdi. "McMurdo mu konuşuyor?"

"Evet, McMurdo konuşuyor."

"*Cheerio chaps.*[5] Rothera'dan John Killingbeck konuşuyor. MacTown'da hayat nasıl gidiyor bakalım?"

MacTown, McMurdo'nun lakabıydı.

"MacTown iyi ve sizlere selamı var John."

"Peki Gallagher's'ın *lager*'inden ne haber? Hâlâ *The Ice*'ın en kötü birası olmaya devam mı ediyor?"

Gallagher's, McMurdo'daki barlardan biriydi, *The Ice* da Antarktika'nın lakabıydı.

"Yine de sizin o sıcak biranızdan daha iyidir."

Telsizin diğer ucunda İngilizce konuşan ses yüksek sesle bir kahkaha attı.

"Bundan pek emin değilim," dedi. "*Jolly good, chaps.*[6] Sizlere nasıl yardım edebilirim?"

"Dinle, John. Larsen B'nin durumunu izliyor musunuz?"

"Larsen B mi? Bir dakika, kontrol edeyim."

Telsiz neredeyse bir dakika boyunca cızırdadı. Dawson kollarını kavuşturup ta ki sessizlik o cızırtıyı kesene kadar ve İngilizce konuşan ses yeniden duyuluncaya kadar beklemede kaldı.

5 (İng.) Selamlar, beyler. (ç. n.)

6 (İng.) Harika, beyler. (ç. n.)

"Rothera'dan McMurdo'ya. Rothera'dan McMurdo'ya."

"Dinlemedeyiz, Rothera."

"Dinleyin, Larsen B'de hiç adamımız yok..."

"Ah, bu çok kötü."

"...ama Larsen B açıklarında adamlarımız var."

Hışşşş.

"Nasıl?"

"Larsen B açıklarında bir gemimiz var."

"Ah, öyle mi?"

"British Antarctic Survey hizmetindeki araştırma gemisi RRS James Clark Ross. Kaptan Nicholls şu anda frekansımıza bağlanmak üzere. Onunla konuşmak ister misiniz?"

"Evet, evet, lütfen."

"Rothera'dan James Clark'a. Beni duyabiliyor musunuz?"

"Beşte beş, Rothera. Kaptan Nicholls konuşuyor."

"McMurdo'nun sizinle konuşması gerekiyor." Farklı bir ses tonu muhatabın değiştiğine işaret etti. "*Go on,*[7] McMurdo."

Dawson düğmeye bastı.

"McMurdo'dan Kaptan Nicholls'e."

"Sizi dinliyorum."

"Kaptan, elimize Larsen buz sahanlığı hakkında endişe verici bilgiler ulaştı. Rothera bana onun yakınlarında olduğunuzu söyledi."

"Olumlu."

"Onu görebiliyor musunuz?"

"Evet, evet. İleride. Onu görüyorum."

"Herhangi bir anormallik dikkatinizi çekiyor mu?"

"İki sahanlıktan hangisini kastediyorsunuz? B'yi mi, C'yi mi?"

"Larsen B'yi, Kaptan."

7 (İng.) Devam et. (ç. n.)

"Bir dakika, dürbünümü alıyorum."

Hışşşş.

"Gördünüz mü?"

Hışşşş.

"Ah... evet... Yani, şey, bilemiyorum."

"Yani?"

Hışşşş.

"Tuhaf bir şeyler oluyor. Bilemiyorum... bekleyin."

"Kaptan Nicholls?"

Hışşşş.

"Sahanlığın üzerinden... sahanlığın üzerinden yükselen bir bulut tabakası görüyorum."

"Bir bulut tabakası mı?"

"Daha doğrusu buhar... buhara benziyor."

"Bir buhar bulutu mu?"

Hışşşş.

"Aman Tanrım!"

"Kaptan Nicholls?"

"Sahanlık... Sahanlık..."

"Neler oluyor?"

"Aman Tanrım!"

"Neler oluyor?"

Hışşşş.

"Sahanlık parçalanıyor!"

Sarsıntı sabit bir ritimde devam ediyordu, ancak bu, Dawson ve Radzinski'nin biraz uyuklamasına engel olmadı. Birkaç saattir havadaydılar ve yolculuğun sonu hiç gelmeyeceğe benzese de iki bilim insanı durumu kabullenmişlerdi. Ne de olsa binmeden önce, ikisi de bunun en rahat uçaklardan biri olmadığını biliyorlardı. C-130 Hercules tüm zamanların en güvenli uçakla-

rından biriydi, Güney Kutbu'na sorunsuz bir şekilde inebilen tek kargo uçağıydı. Ne var ki dört pervane motoru, ilkel koltukları, gürültülü ve sarsıntılı olmasından dolayı birinci sınıfta uçmayı sevenler tarafından beğenilmesi epey zordu.

Dawson, uçağın sabit gürültüsünü bastırmak için kulaklarına yapıştırdığı kulaklıklar ve hafif bir uyuklama halindeki kapalı gözlerle kırmızı parkasına iyice sarınmıştı. Ara sıra sarsıntılarla uyanıp Antarktika'nın engin platosunda yeni bir şeyler görmeye çalışarak pencereden birkaç kez daha dışarıya baktı. Fakat manzara her zamankinin aynıydı: dağların sağında solunda küçülüp daralarak, gökyüzünün o sonsuz mavisinin altındaki güneşte parıl parıl parlayan bembeyaz bir leke misali muhteşem geçitler açarak ufukta kayboluveren engin bir kar örtüsü. Bu manzara oraya yeni gelen birine şüphesiz büyüleyici gelirdi, ne var ki onun için bu artık yeni bir şey değildi. Üstelik, aklı başka endişelerle doluydu.

Bir şey aniden gözlerini açmasına neden oldu. Teğmen Schiller ona doğru eğilip bir hareket yapmıştı. Dawson kendini uçağın gürültüsünden izole eden kulaklıkları kulağından çıkardı.

"Geldik sayılır," diye açıkladı uçuş mühendisi neredeyse bağırarak. Ve eliyle bir jest yaptı. "Gelip bakın."

Dawson, Schiller'ı uçağın gövdesi boyunca takip etti, Radzinski de onlara katıldı. Basamakları çıktılar, iki pilot ve seyrüsefercinin dip dibe oturduğu küçük kabine girdiler. C-130 sallanıp sarsılıyordu, bu yüzden kabinin içinde dengede durabilmek için güvenlik kollarını tutmak zorunda kaldılar.

Pilot içeri girdiklerini görünce onlara pencereden dışarı bakmalarını işaret ederek aşağıdaki bir noktayı gösterdi. Dawson başını uzatıp baktığında Antarktika Yarımadası'nın, suları kılıç misali yararak denize doğru uzandığını gördü; bu, kuzeye bakan

ve neredeyse Güney Amerika'nın ucuna dokunan Antarktika'nın uzantısıydı. Buzullar yanlardan aşağı inerek kendilerini dimdik şekilde suyun içine bırakıyorlardı ve bu halleriyle yarıkları parıldayarak turkuaz fosforlu kıvılcımlar çıkaran beyaz bir yoğurda benziyorlardı. Yarımada ile Bellingshausen Denizi arasındaki boğaz ve koylardan oluşan dolambaçlı sahil, birçok ada ve buz dağlarıyla kuşatılmıştı: O kadar çok buz vardı ki o noktada güçlü bir buzkıran gemisi olmadan seyir imkânsızdı.

Yardımcı pilot sağa döndü, uçak daracık sıradağların arasından geçerek diğer tarafa ulaşır ulaşmaz alçaldı. Pilot net bir şekilde Yarımada'daki bir noktayı işaret etti.

"Şuraya bakın!"

Dawson dikkatini belirtilen yere yoğunlaştırdı. Weddell Denizi'nin dalgalı yüzeyine, üzeri beyaz bloklarla dolu neredeyse siyaha çalan koyu mavi suya baktı ve gözleriyle buz sahanlığının o tanıdık süt beyazı yüzeyini aradı.

Manzara korkutucuydu.

Karlı dağlar ile dalgalı deniz arasına tabaktaki süt lekesi misali yerleşmiş halde görmeye alışık olduğu o parlak ve kristalimsi ayna, o süt beyazı örtü artık yok olmuştu. Ayna bin parçaya bölünmüştü; buz sahanlığı kırık cam misali parçalara ayrılıyordu. Orada çok iyi hatırladığı camsı yüzey yerine, şimdi pul pul olmuş binlerce beyaz parçacığı, denizin üzerine dağılmış olan genleşmiş polistiren taneciklerini andıran buz iğnelerini görüyordu.

Dawson dehşet içinde, "*Good Lord*!"[8] diye mırıldandı.

Sanki o buz iğneleri hepsini hipnotize eden bir sarkaçmışçasına, karşı koyamadıkları ve nasıl karşı koyacaklarını dahi

8 (İng.) Aman Tanrım! (ç. n.)

bilemedikleri güçlü bir mıknatısmışçasına, bütün C-130 mürettebatı gözlerini dikmiş altlarındaki manzarayı izlemekteydi.

"Larsen B yok oldu," dedi pilot, aşağıda gördüklerine alışmaya çalışarak. "*It's just fucking gone!*"[9]

Radzinski video kamerayı eline aldı ve görüntüleri çekmeye başladı. C-130 Hercules, yaşanan bu fenomenin farklı açılardan görüntülerini yakalayabilmek için, bazen alçaktan uçarak, bazense tekrar irtifa kazanarak birkaç geçiş yaptı. İki kez Marambio Arjantin Üssü'nün üzerinden ve bir kez de Weddell Denizi'nde sürüklenen buz blokları arasında yavaş yavaş ilerleyen İngiliz gemisi RRS James Clark Ross'un yakınından geçtiler, ancak herkesin dikkati o korkunç manzaradaydı: Larsen B'nin dönüştüğü binlerce yeni buz dağlarında.

Coffee House'un loş ortamı, özellikle McMurdo'nun o karanlık ve kasvetli sokaklarını süpüren keskin soğuğa kıyasla oldukça rahat ve huzur vericiydi. Nefis bir sıcak cappuccino ve donut kokusu, biraz sohbet ve biraz da kâğıt oynayarak vakit geçirmek için oraya gelmiş olan müşterilerin sakin mırıltılarıyla dolup taşan kafeyi baştan başa sarmıştı.

Caddeye bakan kapı açıldı ve içerideki herkesin ağzındaki cümleler koyu lacivert parkalı bir adamın içeri girmesiyle yarıda kaldı.

Müşterilerden biri, bir *cribbaqe*[10] oyununun orta yerinde, dolaba şarap şişelerini yerleştirmekle meşgul olan garsona doğru eğilerek, "Kim bu?" diye fısıldadı.

Garson başını çevirip yeni gelene baktı ve omuzlarını silkti. "Bilmem," dedi. "Bir *finjy*."

9 (İng.) Tamamen yok oldu. (ç. n.)

10 Adına 121 de denilen, iki ya da daha fazla oyuncuyla oynanan ve ilerledikçe puanların çivilerle bir tahta üzerine işaretlendiği bir kâğıt oyunu. (ç. n.)

McMurdo jargonunda, *finjy* yeni gelen yabancıya verilen addı.

Müşteri, "*Fucking finjies,*"[11] diye homurdandı, *cribbage* arkadaşları da onu onayladılar.

Lacivert parkalı adam, üzerine yapışmış olan bakışların altında ahşap döşemenin üzerinde ilerledi. Kapüşonu başını kapladığı, aynalı gözlükleri de gözlerini gizlediğinden dolayı kimse onun yüz hatlarını göremiyordu. Yüzünde sadece keskin çenesi ve ona gaddar bir hava katan ince dudakları zar zor seçiliyordu. Kafeteryada uzun süre kalmaya niyeti olmadığı belliydi çünkü eldivenlerini bile çıkarmamıştı. Şarap dolabının yanındaki garsonu görünce ona doğru yürüdü.

Kimseye selam vermeden, "Bir bilgiye ihtiyacım var," dedi. Boğuk ve kısık sesinde nereye ait olduğu anlaşılmayan yabancı bir aksan hissediliyordu. "Crary Laboratuvarı nerede?"

Garson bir an tereddüt etti çünkü yolu nasıl tarif edeceğini bilmiyordu. Coffee House penceresiz ahşap bir kulübeydi ve yarı silindir şeklindeki dar bir hangara benziyordu; garson, dışarıyı göremediği için, giriş kapısına doğru işaret etti.

"Sokağın sonundaki beyaz şapeli gördünüz mü?"

Finjy sanki bir robotmuş gibi mekanik bir baş hareketiyle onayladı.

"Evet."

"Orası Karlar Şapeli. Yol boyunca devam edin, şapeli ve MacOps'u geçtikten sonra Crary Lab'e varacaksınız."

Yabancının yüzü hâlâ garsona dönüktü ve gözleri aynalı gözlüklerin ardında gizliliğini koruyordu.

"Orada çok kişi olur mu?"

"Evet, *beakers.*"

"*Beakers* mı?"

11 (İng.) Pis *finjy*'ler. (ç. n.)

"Affedersiniz, buranın jargonu," diye düzeltti garson. "Bilim insanlarına *beakers* deriz de. Onlar Crary Lab'de çalışıyor."

Başka bir şey söylemeden, adam kendi etrafında yarım bir tur attı ve ayrılmak niyetiyle oradan uzaklaştı. Ancak garson, kapının eşiğini geçmeden önce adama seslendi.

"Affedersiniz, *sir*," dedi. "Crary Lab'e mi gidiyorsunuz?"

Soğuk hava tüm kafeteryayı işgal ederken *finjy*, aralık duran kapının örttüğü yüzüyle başını çevirdi ve garsona yan yan baktı.

"O *fucking* burnunu gerekmeyen işlere sokma."

Yabancının bu alınganlığına şaşıran garson, "Affedersiniz," dedi kekeleyerek. "Sadece şu anda orada kimseyi bulamayacağınızı söylemek istiyordum. Bugün pazar ve bütün personel bingoya gitti."

"Profesör Dawson bingoya mı gitti?"

"Ah, yok o değil. Profesör pazar günlerini çalışarak geçirir."

Adam dışarı çıkmak üzere arkasını döndü.

"Ama şu an orada değildir," diye ekledi garson.

Finjy tekrar durdu, bir ışık yansıması aynalı gözlüklerine vurarak parlıyordu.

"Öyle mi?"

"Onu az önce bir *Nodwell*'le geçerken gördüm ve bana uçağa bindiğini söylediler."

"McMurdo'dan ayrıldı mı?"

"Bilmiyorum. Binbaşı Schumacher'ın şoförüyle konuşun, onu Willy Field'a götüren oydu."

Yabancı veda bile etmeden ahşap kapıyı arkasından çekerek uzaklaştı.

Kafedeki konuşmalar daha önce hiç görülmemiş bir coşkuyla kaldığı yerden devam etti. McMurdo küçük bir taşra kasabası gibiydi, Antarktika sahilindeki o ücra köşede heyecan verici hiçbir şey olmazdı, bu nedenle, oraya bir yabancının, üstelik

kibirli havasından ve kaba tarzından geçilmeyen bir yabancının uğraması büyük bir haber niteliğindeydi. Dedikoduları tetiklemek için yeterliydi.

Cribbage oynayan müşteri, oyun arkadaşları ve garsona doğru dönerek, "Tekin bir tipe benzemiyor, öyle değil mi?" diye yorumda bulundu. "Parkasının altındaki şişkinliği fark ettiniz mi?"

"Hayır."

"Belinde silah vardı."

"*Give me a break, man!*"[12]

"Gerçekten de. O *finjy*'nin, parkasının altına gizlediği bir silahı vardı."

Larsen B'nin üzerinde bir saat boyunca uçtuktan sonra, C-130 Hercules son bir geçiş yaptı ve güneye doğru ilerleyerek Antarktika Yarımadası'nı oluşturan kara şeridi boyunca, Ross Denizi ve McMurdo Üssü yönünde yarım bir tur attı.

İki bilim insanı gövdedeki yerlerine döndüler, ancak tekrar uyuklamaya niyetleri yoktu.

Radzinski elinde hâlâ sallanan video kamerayla yerine otururken: "Aşağıda neler oluyor öyle?" diye sordu.

"Küresel ısınma," diye yanıtladı Dawson kederli bir ses tonuyla. "Antarktika'da hava her on yılda yarım santigrat derece ısınıyor. Yani, dünyanın geri kalanından beş kat daha hızlı bir şekilde. Ayrıca bu durum en az 1940'tan beri devam ediyor." Düşüncelere dalmış bir ifade takınarak devam etti, "Artık kritik değeri aşmış gibi görünüyor."

"Kritik değer mi?"

"Evet, belli bir seviyeden itibaren her şeyin değişmeye başlayacağı değer." İç çekti. "Yedi yıl önce Larsen A parçalanıp

12 (İng.) Saçmalamayı kes be! (ç. n.)

koptu. Şimdi ise sıra Larsen B'de. İşin en kötü tarafı da Larsen B'nin çok daha büyük olması."

Radzinski bir an sessiz kaldı. Uzun süredir küresel ısınmadan bahsedildiğini duyuyordu, ancak bu fenomenin sonuçlarını ilk kez kendi gözleriyle gözlemliyordu.

"Deniz seviyesinin yükselmesine sebep olur mu?"

"Ne? Küresel ısınma mı?"

"Hayır, Larsen B'nin parçalanışı."

Dawson hayır anlamında başını salladı.

"Larsen B bir buz sahanlığıydı. Buz sahanlıkları Antarktika'ya bağlı, suyun üzerinde yüzen büyük tabakalardır. Ve suda yüzdüklerinden dolayı halihazırdaki okyanusların mevcut seviyesini oluşturmaya katkıda bulunurlar zaten, bu nedenle parçalanmaları deniz seviyesini yükseltmez."

Radzinski rahat bir nefes alarak gülümsedi.

"Öyleyse sorun yok."

Muhatabı bir kez daha başını salladı ama bu kez tersini onaylamak için.

"Elbette de bir sorun var. Üstelik küçük de değil." Elini pencereye doğru uzatarak bir hareket yaptı. "Buz sahanlıkları buzullar için bir fren sistemi görevi görür. Antarktika ve deniz arasına yerleşerek daha sıcak deniz havasının kıtaya ulaşmasını önler, böylece buzulların eriyişini dengeli bir biçimde düzenlemiş olurlar. Sahanlıkların yok olması bu dengeyi değiştirecektir. Antarktika'ya sıcak hava gelmeye başlayacak ve buzullar eriyecektir. Erimeyle, sularını denize bırakacaklar ve sonrasında elbette ki okyanusların seviyesi yükselecek." Yalvarırcasına ellerini yukarıya kaldırdı. "Ve bu olduğunda da... *God help us!*"[13]

13 (İng.) Tanrı yardımcımız olsun! (ç. n.)

Radzinski bakışlarını yere dikti.
"*Shit!*"[14]

Uçağın kapısı açılır açılmaz dondurucu bir esinti Howard Dawson'ın yüzüne tokat gibi çarptı. Bilim insanı parkasını düzeltti ve biraz zorlanarak da olsa merdivenden inmeyi başardı. McMurdo'da hava sıcaklığı sıfırın altında yalnızca beş derece olmasına rağmen rüzgâr nedeniyle hissedilen sıcaklık sıfırın altında yirmi dereceydi.

Willy Field pistinin asfaltına ayak basar basmaz vücudunu doğrulttu. Güneş ufukta parıldıyordu, ancak Dawson sadece iki ay sonra, termometrelerin sıfırın altında doksan dereceye kadar inebileceği Antarktika kışının altı aylık o korkunç gecesinin başlangıcında neredeyse kalıcı bir alaca karanlık olacağını biliyordu. Bu düşünce onu hiç de heveslendirmiyordu. Şimdilik anın tadını çıkarmayı, yazın o uzun günlerinin kıymetini bilmeyi, güneşin ufukta daireler oluşturarak sürekli döndüğü kısa gün batımına tanıklık eden o günü yaşamayı tercih etti.

C-130'un motorları teker teker sustu ve Dawson pistte yürümeye başladı. Larsen B'nin kalıntılarını gözlemledikten sonraki saatlerce kulaklarına işkence eden gürültüden ve uçağın, düşüncelerinin yankısıyla karışan gürültüsünden yorgun düşerek ona dengesini geri kazandıracak huzurlu bir anı kollamaya başladı. Artık sesi kesilmiş olan uçaktan birkaç metre uzaklaştı ve pistin bir köşesinde aradığı sükûneti buldu.

Sessizlik. Donuk bir sessizlik örtüsü boylu boyunca uzanarak şimdi suspus olmuş düzlükte hareketsiz duran bilim insanının üzerine çöktü. Bu, Antarktika'nın en karakteristik sesiydi. Sessizlik. O kadar büyük, o kadar derin, o kadar boş bir sessizlikti

14 (İng.) Lanet olsun! (ç. n.)

ki kulakları uğulduyormuş gibiydi. Ne bir kuş ne bir ses ne bir uğultu; hemen hemen hiçbir şey duyulmuyordu. Bazen rüzgâr yükselerek yavaşça uluyor ama sonra sakinleşiyordu ve ortalığı yeniden sessizlik kaplıyordu. Dawson bir dakika daha bekledi.

Hiçbir şey duyulmuyordu. Sonra birdenbire yumuşak, canlı, ritmik bir gürültü duyuldu. *Küt-küt, küt-küt.* Bu, onun göğsünde çarpan kalbiydi. Bunu duyar duymaz Dawson dengesini geri kazandığını anladı. Gülümsedi, kendi etrafında yarım tur attı ve Radzinski'nin onu beklediği hangara gitti.

"Her şey yolunda mı?" diye sordu arkadaşı.

"Her şey yolunda," diyerek teyit etti Dawson yürürken; bir yandan da ayaklarındaki *bunny boot*'lar[15] donmuş olan zemini çiğneyerek tok sesler çıkarıyordu. "Sadece biraz sessizliği özlemişim, hepsi bu."

Radzinski güldü.

"Herc berbat, öyle değil mi?"

Birlikte hangarın yanında onları bekleyen *Nodwell*'e doğru yürüdüler.

"Crary Laboratuvarı'na sen de mi geliyorsun?" diye sordu Dawson.

"Hayır, yorgunum," dedi Radzinski. "Southern Exposure'a gidip biraz kafa dağıtacağım." Orası McMurdo'daki barlardan biriydi. "Bugün MacTown'da bingo var ve zengin bir adam olma fırsatını kaçırmak istemiyorum."

Dawson başını iki yana sallayarak şakacı bir tavır takındı.

"*The Ice*'da zengin olabileceğini düşünen tanıdığım tek kişisin."

Karlı zemine göre tasarlanmış paletli bir araç olan *Nodwell*'e bindiler ve Binbaşı Schumacher tarafından gönderilen sürücü,

15 Amerika Birleşik Devletleri Silahlı Kuvvetleri'nce kullanılan bir çeşit askerî bot. (ç. n.)

onları buzda açılan yoldan geçirerek on beş kilometre uzaklıktaki McMurdo'ya götürdü. Dawson, McMurdo'dan sadece beş dakika uzaklıkta olan Capo Armitage'ın açıklarında donmuş bir platform üzerinde bulunan Ice Runway'ye inmeyi daha çok seviyordu, ancak pist maalesef sadece ekimden aralığa kadar aktif durumdaydı. Sıcak hava şartlarında buz erimeye meyilli olduğundan yaz mevsiminin fazla soğuk olmayan aylarında Ice Runway'yi kullanmak güvenli değildi.

McMurdo'ya giden yolun yarısında sürücü, "Profesör Dawson," dedi. "Sizi arayan bir adam var."

"Kimmiş? Bir *beaker* mı?"

"Hayır efendim. Bir *finjy*."

"*Finjy* mi? Ne istediğini söyledi mi?"

"Hayır, efendim. Sadece sizi sordu."

"Peki sen ne cevap verdin?"

"Yarımada'ya gittiğinizi ve birkaç saat sonra döneceğinizi söyledim efendim."

"O ne dedi?"

Sürücü omuz silkti.

"Sanırım Gallegher's'a bir şeyler içmeye gitti efendim."

Nodwell, Radzinski'yi Southern Exposure binasının önünde bıraktı, sonra da Coffee House, şapel ve MacOps arasında zikzak çizerek bir sonraki durağına doğru yoluna devam etti. Dawson bir an için onu arayan yabancının kim olabileceğini düşündü ama bütün dikkati aracın camından gözlerinin önüne serilen tanıdık manzarayla karşılaşır karşılaşmaz dağılıverdi.

McMurdo, eski bir askerî Amerikan üssüydü ve zeminden yükselen direklere dayanan hepsi birbirinden bağımsız iki ve üç katlı binalardan oluşuyordu, bu da Dawson'ı oldukça rahatsız eden bir ayrıntıydı. Bilim insanı Yeni Zelandalıların, yakında bulunan Scott Üssü'nde kullandıkları neredeyse tüm binaların

birbirine bağlı olduğu sistemi tercih ediyordu. Antarktika ikliminin zor şartları göz önüne alındığında, bu sistem ona kesinlikle çok daha iyi görünüyordu. *Ama en kötüsü de üssün çirkin görünümü*, diye geçirdi içinden. Borular, elektrik hatları ve kanalizasyon drenajları yere gömülmemişti; sanki dışarı fırlamış bağırsaklar gibi, kutup rüzgârına bırakılmış iç organlar gibi karların üzerinde herkesin gözü önünde uzanıyor ya da direklerin arasında sallanıyorlardı. McMurdo bazen ona bir bilim istasyonu değil de Eski Batı'daki metruk bir maden kasabası gibi görünüyordu.

"Geldik efendim," diye seslendi sürücü, Dawson'ı gerçek dünyaya geri döndürerek.

Dawson ona veda edip *Nodwell*'den indi, araç ise yoluna devam etmek üzere hemen oradan uzaklaştı. Önünde, Crary Bilim ve Mühendislik Merkezi'nin prefabrik gibi görünen beton renkli uzun binası duruyordu. Bilim insanı üssü tam da orada inşa ettikleri için sinirlenerek yerdeki kirli karı tekmeledi. McMurdo, Antarktika'nın o bölgesindeki tek aktif yanardağ olan ve Ross Adası'nın bir köşesinde bulunan Erebus Dağı'nın yanına kurulmuştu ve volkandan çıkan küller toprağı kirleterek kıtanın karakteristik imajını oluşturan o bakir ve kristal saflığın yarattığı etkiyi bozuyordu.

Homurdanarak girişe kadar uzanan küçük köprünün üzerinden geçtikten sonra yaka kartını okuyucudan geçirdi ve kapıyı açıp binaya girdi. İçerideki sıcaklığın vücudunu yumuşak bir şekilde sardığını hissederek kapıyı aceleyle kapattı. Parkasını üzerinden, *bunny boot*'larını da ayaklarından çıkarıp rahatlayarak bingonun oynandığı pazar gününün o sessiz ve sakin saatinde bomboş binada tek başına, ayağında sadece çoraplarıyla yürümeye başladı. Ofisine gitti, bilgisayarı açtı ve ekran canlanırken bir şeyler atıştırmaya karar verdi. Sağlı ve sollu ofislerin ve üzerlerinde odadakileri tanımlamaya yarayan S-015, S-016, S-017 gibi

numaralar bulunan kapalı kapıların olduğu dar koridorlardan geçti. Bazılarının metal tabelalarında "Penguen Kovboy", "Fok-kafalar", "Dipkazıyıcı" gibi araştırma projelerinin takma adları yazılıydı. Ardından, toplantı salonlarının, mikrosantrifüjler ve test tüpleriyle dolu laboratuvarların önünden geçip McMurdo Sound'a bakan ve Transantarktik Dağları'na karşı muhteşem bir manzarası olan geniş pencereli büyük bir salonun içinden geçerek mutfağa ulaştı.

İçeride mikrodalga fırının, normal fırının, buzdolabının ve sıradan bir mutfakta bulunabilecek olan her şeyin yanı sıra, üssün atık yönetim programı protokolü uyarınca yer alan çeşitli çöp bidonları da vardı. McMurdo'da çöplerin buzun üzerine bırakıldığı ya da cumartesi günleri yakıldığı günler artık çok geride kalmıştı. Antarktika muazzam şekilde korunan bir alan haline gelmişti ve kıtanın çevre koruma protokolü, tüm atıkların daha sonra menşe ülkelere, yani bu durumda Amerika Birleşik Devletleri'ne, götürülmek üzere bekletilmesini öngörüyordu. Üssün 1961'de getirilen nükleer reaktörü bile tam on bir yıl sonra geri götürülmüştü. Protokole uygun olarak mutfakta atık türleri için on sekiz yer bulunuyordu ve bazen Dawson'ın basit bir çöp torbasından kurtulmasının bile on dakika sürdüğü oluyordu; kartonların ayrı, metallerin ayrı, hatta yemeklik yağın bile ayrı bir bidonu vardı, bu yüzden de bilim insanı atacağı her bir parça için doğru yeri seçmekte oldukça zaman harcıyordu.

Ancak bu sefer, yediği bütün ıvır zıvır direkt midesinde son bulacaktı. Karnı aç olan Dawson dondurucudan bir kâse dondurulmuş etli *chili* aldı ve ısıtmak üzere mikrodalga fırının içine yerleştirdi.

"Profesör Dawson?"

Bilim insanı ürkerek yerinden sıçradı. Gözlerini yan tarafa çevirdi ve kapıda bir yabancının durduğunu gördü, aynalı gözlükleri gözlerini gizliyordu.

"*Jesus Christ!*"[16] diye bağırdı, korkuyu üzerinden atmaya çalışırken. "Kimsiniz?"

"Profesör Howard Dawson siz misiniz?"

"Evet, benim. Size nasıl yardımcı olabilirim?"

Yabancı öne doğru bir adım attı, sağ kolunu kaldırdı ve silahı Dawson'a doğrulttu.

Bam.

Bam.

Howard Dawson iki büklüm olarak göğsünde iki delikle yere düştü.

Yabancı, Dawson'ın yanına yaklaştı ve henüz sıcak ve dumanı tüten silahını acı içinde kıvranan bilim insanının kafasına dayadı.

Bam.

16 (İng.) Yüce İsa! (ç. n.)

I

Perdelerin arasındaki dar bir boşluktan içeri süzülen ince bir ışık hüzmesi Graça Noronha'nın uyku mahmuru kırışık yüzünü aydınlatıyordu. Işık birdenbire içeri girmişti, muhtemelen gökyüzündeki bir bulut birkaç dakikalığına çekilerek güneşin önünü açmıştı. Kısa süreli bir aydınlık oluşuvermişse de bu onu uyandırmak için yeterliydi. Graça gözlerini kıstı, gözlerinin kristal yeşili ışıkta parlıyordu, elleriyle komodinin üzerini yokladı, gözlüklerini bulup taktı ve yatağında doğruldu.

"Manel! Manel!" diye seslendi. "Neredesin?"

Tomás salondaki kanepeden kalkarak neredeyse koşar adımlarla odaya yöneldi.

"Evet, anne? Uyandın mı?"

Graça, oğluna sorgulayan gözlerle baktı.

"Baban nerede? Hâlâ çalışma odasında mı?" Başını salladı. "Bu adamın aklı hep bir karış havada! Tomás, git de ona çay isteyip istemediğini sor, hadi."

Oğlu annesine yaklaşıp yatağın kenarına oturdu.

"Anne, sen ne diyorsun?"

"Sana gitmeni ve babanın çay isteyip istemediğini öğrenmeni söyledim, hadi. Saat geç oldu."

Tomás mahzun mahzun iç çekti.

"Anne, babam burada değil."

"Burada değil mi? Bana hâlâ fakültede olduğunu söyleme sakın," sanki sabırlı davranmak için kendini zorluyormuşçasına gözlerini devirdi. "Tanrım sen bana yardım et, bu adam gerçekten unutkan."

"Anne," dedi oğlu yorgun bir sesle. "Babam geçen sene vefat etti."

Graça şaşkın bir ifade takındı.

"Baban geçen sene vefat mı etti? Ne saçmalıyorsun sen?"

"Hatırlamıyor musun?"

"Tabii ki hatırlıyorum. Ona daha bu sabah kahvaltı hazırladım."

Tomás başını iki yana salladı.

"Anne, bütün sabahı yatakta uyuyarak geçirdin."

Dona Graça kaskatı kesildi.

"Delirdin mi sen? Babana kahvaltı hazırlayıp hazırlamadığımı hatırlamaz mıyım sanıyorsun!"

"Anne, karıştırıyorsun."

"Ben mi karıştırıyorum? Neden bahsediyorsun sen?" Eliyle sabrı kalmadığını belli eden bir hareket yaptı. "Git babanı çağır, hadi."

Tomás derin bir nefes aldı. Annesinin soğuk elini tutup şefkatle okşadı. Sonra ayağa kalkıp odanın kapısına yöneldi.

"Babamı boş ver şimdi. Sana çay yapmamı ister misin?"

"Çay falan istemiyorum."

"O zaman giyinsen iyi olur," dedi oğlu.

"Neden giyinecekmişim ki?"

"Hatırlamıyor musun?"

"Neyi hatırlamam gerekiyor ki?"

"Doktor Gouveia'ya gitmemiz gerekiyor."

"Ne için?"

"Muayene için onunla randevumuz var."

"Ne muayenesi? Bildiğim kadarıyla benim hiçbir şeyim yok..."

"Randevu saat dörtte. Hadi, hazırlan."

Hemşire, Tomás'a gülümsedi, Tomás da ona karşılık verdi. Bir genç kızdan biraz büyüktü ve koyu kahverengi saçlarıyla tezat oluşturan kedi misali parlak yeşil gözlü bu adama kayıtsız kalmadığı belliydi. Ama Tomás, bulundukları hastanenin kendisinde uyandırdığı hüzünden dolayı çekinerek derhal bakışlarını çekti; yine Coimbra Üniversitesi'nin hastanesinde, bir yıl önce babasının öldüğü yerde olmak ona rahatsızlık veriyordu. Gelgelelim, aile doktorları hastalarını orada muayene ediyorlardı ve bu nedenle de yapacak bir şey yoktu: Doktor Gouveia'nın, uzun yıllardır yaptığı gibi, annesini muayene etmeye devam etmesini istiyorsa, bu sınavdan geçmek zorundaydı.

"Bugün akşam yemeğini o Arap kız arkadaşın mı hazırlayacak?" diye sordu Graça aniden.

Oğlu derin bir nefes aldı.

"Arap değil, anne. İranlı."

"Aynı şey."

"Aynı şey değil," dedi, başını sallayarak. "İyice karıştırdın artık." Annesine baktı, "Üstelik akşam yemeğini de o hazırlayamaz çünkü geçen sene ülkesine döndü. Hatırlamıyor musun?"

"Deli misin? Onu daha dün gördüm..."

"Hayır, anne. O, geçen seneydi."

Uzun bir süre sessiz kaldılar. Graça şaşkındı ve aklındaki hatıraları düzene koymaya çalışıyor gibi görünüyordu. Doktorun odasının kapısı o iç karartıcı sessizliği bölerek açıldı ve bekleme salonunda Tomás'ın annesini karşılamak için gelen soluk ve gü-

len bir yüz görünüverdi. Doktor elini ona uzattı ve son derece candan bir ifade takındı.

"Ee, Graça, nasılsınız?" diyerek yaşlı kadını selamladı. "Sizi burada görmek çok güzel."

"Ah doktor," dedi. "Sizinle randevum olduğunu hatırlamıyordum, düşünebiliyor musunuz?" hafifçe gülümsedi. "Kahretsin, benim bu aklım iyice dağıldı, aptal bir tavuğa benziyorum." Sesini, sanki bir sırrı açıklamak üzereymiş gibi alçalttı. "Ama neden biliyor musunuz? Yaşlanıyorum..."

"Siz mi yaşlanıyorsunuz Bayan Graça? Güldürmeyin beni!"

"Doktor, ne de olsa artık yetmiş yaşındayım, sizce az mı?"

"Bu zamanda yetmiş yaş da neymiş?"

Graça odaya girdi.

"Şaka yapmayın doktor, şaka yapmayın."

Doktor, Tomás'ı bir el işaretiyle selamladıktan sonra kapıyı kapattı.

Bekleme salonunda otururken Tomás kollarını kavuşturup kendini uzun bir süre orada kalmaya hazırladı. Dergilerle kaplı sehpayı görünce içlerinden bir tanesini açıp sayfalarını karıştırmaya başladı.

Cep telefonu çaldı.

"Profesör Noronha mı?"

Bu soru neredeyse mükemmel bir Portekizceyle yöneltilmişti, ancak hafif bir aksan konuşan kişinin yabancı kimliğini ele veriyordu.

"Evet?"

"Ben Alexander Orlov, Interpol adına çalışıyorum."

Muhatabının bu bilgiyi sindirmesini bekleyerek telefonun diğer ucundaki adam biraz sessiz kaldı.

"Evet?"

"Sizinle konuşmam gerek. Sizi yemeğe davet edebilir miyim... mesela yarın akşam?"

Tomás kuşkuyla kaşlarını çattı. Interpol ondan ne istiyordu ki?

"Benimle ne konuda konuşmak istiyorsunuz?"

"Biraz hassas bir mesele. Eğer sakıncası yoksa telefonda değil, bizzat açıklamayı tercih ederim."

"Ama en azından bana neyle ilgili olduğunu söyleyebilir misiniz? Tahmin edebileceğiniz gibi, çok meşgulüm."

"Elbette," diyerek onayladı telefonun diğer ucundaki ses. "Profesör Noronha, Filipe Madureira ismi size tanıdık geliyor mu?"

Tomás şaşkınlıkla tereddüt etti.

"Filipe Madureira mı?"

"Evet."

"Şey... Castelo Branco'dan lise arkadaşımdı."

"Lisenin adı... Nuno Álvares, öyle değil mi?"

"Evet, öyle. Ama ne oldu ki? Filipe'nin nesi var?"

"Arkadaşınız kayıp."

Ona böyle bir haber verenin Interpol'den biri olması onu meraklandırmıştı.

"Ne demek kayıp?"

"Interpol'ün arkadaşınızla konuşması gerekiyor, ama o kayıp."

Tarihçi bu bilgilere gereken önemi vermeye çalıştı.

Liseden bir arkadaşının kaybolduğunu bilmek üzücüydü, ancak Filipe'yi yirmi beş yıldan uzun bir süredir görmüyordu ve Interpol'ün bu eski dostluk hakkında tam olarak ne bilmek istediğine bir anlam veremiyordu.

"Açıkçası bu kötü bir haber," dedi, "ama benimle ne ilgisi olduğunu anlamıyorum."

"Şu an için hiçbir ilgisi yok Profesör Noronha, ama olmasını isterim," derken adamın ses tonu değişti. "O zaman yarın akşam

görüşüyoruz, öyle değil mi? Saat sekizde Saissa'da; Oeiras'ta, Marginal'in yanındaki restoran."

"Bekleyin," dedi Tomás. "Bu konuştuklarımızın ne anlama geldiğini anlamıyorum, 'ama ilgisi olmasını isterim' de ne demek?"

"Interpol'ün sizin yardımınıza ihtiyacı var, Profesör Noronha."

"Neden?"

"Size merakınızı uyandıracak iki ipucu vereceğim."

"Söyleyin."

"İki cinayet ve Şeytan."

Tomás o kadar şaşırdı ki kendini cep telefonuna bakarken buldu.

"Nasıl?"

"Yarın görüşmek üzere Profesör Noronha."

Doktorun odasının kapısı açıldı ve Doktor Gouveia, Graça'ya bekleme salonuna kadar eşlik etti. İkili, eski tanıdıklar arasında söylenen türden ifadeler fısıldaşarak hâlâ sohbet ediyordu.

"Graça, burada bekleyin, tamam mı?" dedi doktor, kadının bir sandalyeye oturmasına yardımcı olurken. "Şimdi biraz oğlunuzla konuşmam gerek."

Tomás, Gouveia'yı odasına kadar takip etti. Küçük ama havadar bir odaydı, şehre bakan büyük bir penceresi vardı: Coimbra'nın kırmızı çatılarının vadiye doğru alçalarak güneşte parladığını ve en arkada ise Mondego Nehri'nin, sıra sıra ağaçlarla çevrili eski şehrin daracık kıyıları arasında kıvrılarak aktığını görmek mümkündü.

Doktor ona oturmasını işaret etti.

"Anneniz yazdığım ilaçları alıyor mu?" diye söze başladı.

Tomás dudaklarını büktü.

"Dürüst olmak gerekirse doktor, bilmiyorum."

"Onu kontrol etmiyor musunuz?"

"Sizce annemin ilaçlarını alıp almadığını nasıl kontrol edebilirim ki? Hatırlarsanız ben Lizbon'da yaşıyorum ve Coimbra'ya ayda sadece iki kez geliyorum..."

"İlaçları aldığını düşünüyor musunuz?"

Tomas başını eğdi.

"Sizce?"

Doktor eline bir tükenmez kalem alıp onunla oynamaya başladı.

"Ben aldığını düşünmüyorum."

"Ben de bundan şüpheleniyorum."

Gouveia iç çekti, tükenmez kalemi elinden bıraktı ve öne doğru eğilerek dirseklerini masaya dayadı.

"Söyler misiniz Tomás, annenizin durumu hakkında ne düşünüyorsunuz?"

Tomás'ın yeşil gözleri kısa bir süreliğine odanın penceresinden görünen evlerin arasında bir yerde kayboluverdi.

"Bu konuda pek bir şey düşündüğüm yok doktor," dedi ve gözlerini doktora dikti. "Onu tanıyorsunuz, öyle değil mi? Her zaman neşeli, çok aktif, hayat dolu bir kadındı; her şeyi hep inanılmaz derecede olumlu bir şekilde karşılardı, hep büyük bir manevi güce sahip oldu." Yüzünü buruşturdu. "Ama babam öldüğünden beri her şey çok hızlı bir şekilde değişti. "

"Ne demek istiyorsunuz?"

"İlk başlarda isimleri ve diğer küçük şeyleri unutuyordu. Sonrasında da artık hangi ayda ve haftanın hangi gününde olduğumuzu bilmemeye başladı. Şimdi ise ölmüş insanlardan sanki hâlâ hayattalarmış gibi bahsediyor. Mesela bugün, babamı çağırdı, bunu düşünebiliyor musunuz?"

"Yani, bir hafıza kaybı oldu. Başka bir değişiklik var mı?"

"Evet... yani az yemeye başladı ve günün her saatinde uyumaya çekildiğini fark ettim. Bana oldukça garip geldi. Bazen bütün gününü uyuyarak geçiriyor, geceleri de uyanık kalıyor."

"Peki ya temizlik açısından?"

"Ah, bu konuda da değişti tabii. Düzenli olarak yıkanmayı bıraktı. Bunu sadece geçen gün, Lizbon'dan geldiğimde fark ettim. Beni öptüğünde kötü koktuğunun farkına vardım." Hafifçe yüzünü buruşturdu. "Onu banyo yapmaya zorlamak için ciddi bir mücadele verdim, bunu tahmin bile edemezsiniz."

Doktor gözlerinin içine baktı.

"Annenizin kaç yaşında olduğunu biliyor musunuz?"

Tomás aklından hesap yaparken bir an durdu.

"Yetmiş yaşında." Bu sözler kafasının içinde yankılandı. Şaşkına dönmüştü. Gençken, bu yaş ona çok uzak görünüyordu, oysa artık o kadar da uzak değildi. "Bütün bu olanlar için biraz erken olduğunu düşünmüyor musunuz?"

Gouveia onaylayarak başını salladı.

"Evet, hâlâ nispeten genç. Ama biliyorsunuz ki yaş meselesi kişiden kişiye değişiyor. Bir yanda yüz yaşında dahi olsa hâlen zihnen son derece dinç olan insanlar varken diğer yanda da... yani, erkenden yaşlananlar var. Annenizdeki bu erken çökmenin ise babanızın ölümüyle bağlantılı olduğu ortada."

"Öyle mi diyorsunuz?"

"Bir bağlantı olduğu açık. Birbirlerine çok bağlı olduklarını hatırlıyorum. Genellikle bir çift birbirine bu kadar bağlı olduğunda, ikisinden birinin vefat etmesi hayatta kalanın üzerinde yıkıcı bir etki yaratır."

Tomás gözlerini indirdi.

"Sanırım öyle."

Doktor sesini yumuşattı.

"Bakın Tomás, annenizin her şeyi unutması, ilaçlarını almaması, yıkanmaması, bütün gününü yatakta geçirmesi... bunlar sizi endişelendirmiyor mu?"

"Tabii ki endişelendiriyor! Bugün onu size muayeneye neden getirdim sanıyorsunuz?"

"Size sormak istediğim şey şu: Sizce hâlâ evde yalnız başına kalabilecek durumda mı?"

"Zannetmiyorum."

"O halde bu sorunu çözmek için ne yapmayı düşünüyorsunuz?"

"Ona bir hizmetçi buldum. Haftada beş kez gelip evi temizliyor, çamaşırları yıkıyor ve yemek hazırlıyor."

"Bunun yeterli olduğunu mu düşünüyorsunuz?"

Tomás çaresizce omuzlarını silkti.

"Hayır, sanmıyorum ama başka ne yapabilirim ki? Lizbon'daki işimi bırakıp buraya anneme bakmak için gelemem ya..."

"Bunu önermiyordum."

"Peki, ne öneriyorsunuz?"

Doktor, koltuğunun arkasına yaslandı ve tükenmez kalemini tekrar eline alıp parmaklarının arasında evirip çevirmeye başladı.

"Onu bir huzurevine koymayı hiç düşündünüz mü?"

"Bir huzurevine gitmeyi hiç düşündün mü?"

Eve döndükten kısa bir süre sonra Tomás bu soruyu neredeyse gelişigüzel bir şekilde annesine sordu. Başını çevirip sanki o anda aklına gelmiş gibi bu fikri ortaya attığında mutfağa doğru yürüyordu. Ama Graça bu fikri hiç de iyi karşılamadı.

"Bir huzurevine gitmek mi?"

"Evet, bunu hiç düşündün mü?"

Tomás doğal davranmaya devam etti. Buzdolabının kapısını açtı ve meyve suyu aradı. Annesi, mutfak kapısının eşiğinde durmuş, gözleriyle adım adım onu izliyordu.

"Ne demek istiyorsun?"

"Yani burada yalnız kalamazsın demek istiyorum."

Ağır bir sessizlik çöktü.

"Ciddi misin sen?"

Tomás buzdolabını karıştırmayı bırakıp annesine baktı.

"Bunun iyi bir fikir olduğunu düşünmüyor musun?"

Graça öfkenin midesinden yükselerek göğsünü doldurduğunu ve yüzünde patladığını hissetti.

"İyi bir fikir mi? İyi bir fikir mi?" diye bağırdı, öfkeden kıpkırmızı olmuş bir şekilde. "Beni bir huzurevine göndermek istiyorsun, doğru mu duydum? Senin isteğin..."

"Hayır, hayır, öyle değil..."

"...benden kurtulmak mı? Senin isteğin..."

"...hayır, anne. Öyle değil. Sen ..."

"...beni... öz anneni başından mı atmak?"

"...sakin ol, sakin ol."

Annesi ağlamaya başladı, gözyaşları buruşuk yüzünün kıvrımlarından aşağı süzülüyordu.

"Bunu bana nasıl yaparsın? Bana? Seninle ilgilenen annene? Seni besleyen, giydiren, eğiten annene? Sana o kadar sevgi ve şefkat gösteren annene? Bana? Bunu bana nasıl yaparsın? Kendi öz annene?"

"Anne, sakin ol, bunu söylemiyorum."

Graça hıçkırdı.

"Tabii ki bunu söylüyorsun."

"Dinle, anne. Artık aklın yerinde değil, yalnız yaşıyorsun, her şeyi unutuyorsun, ilaçlarını almıyorsun, kötü besleniyorsun, artık yıkanmıyorsun bile... Hiçbir destek almadan böyle

yaşamanın tehlikeli olduğunu anlamıyor musun? Ya sana bir şey olursa? Kim buraya koşup gelecek? Söylesene?"

"Bayan Mercedes."

"Bayan Mercedes sadece bazen temizlik yapmak için geliyor. Ya o burada yokken sana bir şey olursa?"

"Telefon ederim."

"Telefon mu edersin? Kime?"

"O şeye... o... acil durum numarasına."

"Gördün mü, anne? Her şeyi unutuyorsun. Artık acil durum numarasını bile hatırlamıyorsun."

"Bana hikâye anlatma."

"Bunlar hikâye değil. Bu çok ciddi bir problem."

Gözyaşları yeniden yüzünden aşağı süzüldü.

"Sen benden kurtulmak istiyorsun, gerçek bu. Senin için onca şey yapan benden, annenden! Bak, eğer beni sevmiyorsan, artık bir daha buraya gelmesen iyi olur, anlıyor musun? Ben yalnız başıma idare ediyorum."

"Böyle söyleme."

"Evet, söylüyorum." Parmağını otoriter bir tavırla kaldırdı. "Ebeveynler nasıl zamanında çocuklarıyla ilgilendilerse çocukların da zamanı gelince ebeveynleriyle ilgilenmesi gerekir, duydun mu beni?"

"Ama ben seninle ilgileniyorum."

"Benimle hiç de ilgilenmiyorsun! İstediğin şey beni bir huzurevine kapatmak, istediğin bu işte." Öfkeden çenesi titriyordu. "Ben senin büyükannen ve büyükbabanla onlar ölene kadar burada bu evde kaldım. Onlar ölene kadar anladın mı? Benim zamanımda evlatlar sorumluluklarını üstlenirlerdi. Şimdiki gibi tek istedikleri şey kendi rahatlarına bakıp yaşlıları da huzurevine yollamak değildi!"

"Senin zamanında farklıydı. Sen çalışmıyordun ve annenle babanla ilgilenebilirdin." Tomás avucunun içiyle göğsünü dövdü. "Ama ben çalışıyorum. Seninle ilgilenmenin bir yolunu nasıl bulabilirim?"

"Bunlar sadece bahane!"

"Hayır, hiç de değil. Sürdüğüm hayat burada bulunmama izin vermiyor ve sen de yalnız kalmaya devam edecek durumda değilsin. İhtiyacın olduğunda yanında sana yardımcı olabilecek birilerinin bulunması gerekiyor."

Graça gözyaşlarını sildi ve içerlemiş bir tavırla oğluna baktı.

"Benimle ilgilenmek istemiyorsan, git buradan. Duydun mu? Defol. Sana ihtiyacım yok."

Ona sırtını dönüp yatağına yattı.

O akşam annesinin evinden üzgün bir şekilde çıktı, kendini dünyanın en kötü evladı gibi hissediyordu. Yine planını değiştirip Coimbra'da gecelemeyi ve ertesi sabah kendini bekleyen sınıfının karşısına çıkmamayı aklından geçirdi, ancak sonra tekrar düşündü: Akademik yıl sona ermek üzereydi, bir ders programı hazırlamıştı ve öğrencilerine karşı sorumluluğunu görmezden gelerek onlara saygısızlık edemezdi. Kesinlikle Lizbon'a geri dönmeliydi.

Binanın eski asansörünü kullanarak indi ve mahzun sokak lambalarının loş ışığına terk edilen toplanmış bar masaları ve kapalı kepenklerle gecenin o saatinde bomboş olan Praça do Comércio'dan başı yerde geçti. Ne yapacağını bilmiyordu. Bir taraftan, annesinin, kendi kaderinin efendisi ve irade sahibi yetişkin bir kadın olduğunu düşünüyordu: Bir huzurevine gitmek istemiyorsa bu, onun en doğal hakkıydı, o bunun için ne yapabilirdi ki? Ancak diğer taraftan, o da kendi belirsiz durumunun farkındaydı, kendine bakacak bir konumda olmadığını çok iyi

biliyordu. Ya o yokken ona bir şey olsaydı? Zamanında hiçbir şey yapmadığı için kendini affedebilir miydi hiç?

Sorunlarının içinde öylesine kaybolmuştu ki yoldan geçenlere dikkat etmeden Baixinha'dan yürüyerek geçti. *Aslında bu durumla başa çıkmak için mümkün olan her şeyi yaptım*, diye düşündü. Doktorun tavsiyelerine uymuş ve annesine huzurevini önermiş, ancak o bunu kabul etmemişti. Ancak Tomás, herhangi bir kaza durumunda bunun vicdanını sakinleştirmek için yeterli olmayacağını biliyordu. Ya ona gerçekten bir şey olursa? *Yapacak bir şey yok, onu bir huzurevine götürmeliyim*, diye karar verdi. *Ama bu o kadar basit değil*, diye cevap verdi hemen. Annesi gitmek istemezse ne yapabilirdi? Onu zorla mı götürecekti? Onu rızasına karşı gelerek mi oraya kapatacaktı? *Kesinlikle hayır*, diye düşündü. Hayır, bu söz konusu bile olamazdı. Ancak, sorun hâlâ çözülmemişti.

Ne yapabilirdi?

İstasyonun önünden yürüyerek aklındaki belirsizlik içini parçalarken çevre yolundan geçti. Bir kız kardeşi olmadığına ya da evli olmadığına üzüldü. Kadınlar hep daha pratikti, bu hassas vakalarla nasıl başa çıkacaklarını her zaman bilirlerdi, bu pratiklik onlara kendiliğinden gelirdi. Ama o bir erkekti ve erkekler sadece saçmalıklarla uğraşmakta iyilerdi, bu tür sorunların altından kalkmayı bilmezlerdi.

Fakültedeki işini bırakıp vakıftan ayrılsa ve kendini tamamen annesine adasa bile, ki bu sadece bir varsayımdan ibaretti, ona gerektiği gibi bakabilecek kadar bu işlerden anladığından emin bile değildi. Onu yıkayıp beslemesi, giydirmesi, yürüyüşe çıkarması, tüm zamanını onunla geçirmesi gerekirdi; başka hiçbir şey yapamazdı. Başını salladı. Hayır, bu şekilde olmazdı.

Kendini, sağ ön farının kenarı yamulmuş olan mavi, kirli ve eski Volkswagen'inin önünde buldu. Arabası, yalnızca üç metre

uzakta çağıldayan nehrin kenarında, çevre yolunun etrafındaki duvarın gölgesinde, park halindeydi.

Arabaya bindi ve motoru çalıştırdı. Farları açtı, dikiz aynasına baktı, bir arabanın geçmesini bekledikten sonra yola çıktı. Aynadan sadece kaçamak bir bakış attığı istasyonu arkasında bırakarak dikkatini trafik lambasına yoğunlaştırdı.

Hafızasının kaydettiği son şey bu oldu.

II

İlk görüntü ona bulanık göründü. Beyaz bir yüzün önünden geçtiğini gördü ama bulanık, belirsiz, neredeyse uçucu bir görüntü, ana hatları belirsiz karmaşık bir noktaydı bu. Sakin bir ses ve anlaşılmaz kelimeler mırıldanıldığını duydu. Kendini şaşkın, uyuşmuş, sersemlemiş hissediyordu. Gözleri görüntülere odaklanmaya çalışıyordu ancak ağır, tembel, hatta itaatsiz gibiydiler. Zihni dağınık, tükenmiş, bitkin, anlamaktan aciz, düşünemeyecek kadar çok yavaş işliyordu.

Düşün Tomás.

Konsantre olmak için çaba gösterdi. Sanki kendini sersemleten şeytanı içinden kovmak istercesine başını sarstı ve neler olduğunu anlamaya çalıştı. *Düşün Tomás*, diye tekrarladı kendi kendine. Etrafı bulanıklaştıran o sisten kurtulmak için gözlerini sonuna kadar açtı. Anlamak için görmesi gerektiğini biliyordu ama şimdi ona zor gelen şey de tam olarak buydu. Hem de çok zor... Etrafında olup bitenleri anlamayı, görüntüleri hafızasına kaydetmeyi, içinde bulunduğu kaybolmuşluk hissinin üstesinden gelmeyi ve o sisin içine girebilmeyi denedi.

Karşısındaki beyaz yüze yoğunlaştı ve gözleri yavaş yavaş odaklanmayı başardı. Bu bir kadındı, anlamaya başlıyordu.

Başında bir şey vardı: Bir eşarp mıydı? Hayır, bir başlık, beyaz bir şapka. Beyaz giyinmiş bu kadın bir rahibeye benziyordu. *Ama belli ki öyle değil*, diyerek yavaşça çıkarımda bulundu, hâlâ karışık olan zihni reflekslerini keskinleştirmek için mücadele ediyordu. Rahibe değildi. O bir hemşireydi.

"Hastamız uyanıyor mu?" diye sordu hemşire, bir gülümsemeyle ona doğru eğilerek.

Kahverengi gözleri ve çilli bir burnu vardı, bir an için ona eski karısını hatırlattı.

"Hımm," diye mırıldandığını duyuyordu.

"İyi uyudunuz mu?"

"Hımm?"

"Tamam, şimdi dinlenin," dedi hemşire inanılmaz bir tatlılıkla. "Birazdan yine gelirim."

Çilli yüz görüş alanından çıktı ve Tomás kaygısız bir uyuşukluk içinde etrafına baktı. Sadece küçük, sterilize edilmiş bir yere benzeyen bir odada olduğunu fark etti. Sağda küçük bir cihaz, önünde üzerinde televizyon bulunan bir mobilya, solda ise yapraklı dalları gün ışığıyla aydınlanmış birkaç çınar ağacına bakan bir pencere vardı. Vaktin sabah olduğuna karar verdi ve beklenmedik bir yerdeydi. Bir hastane. Bu düşünce yavaşça zihnine nüfuz ederek onu şaşırttı. *Hastanede ne işim var ki benim*, diye sordu kendi kendine.

Yorgunluğun vücudunu ele geçirdiğini ve gözlerinin ağırlaştığını hissetti. Bu saçma sersemlik hali onu bir türlü rahat bırakmıyordu. Vücudunu yatağın içine kaydırdı, üzerini iyice örttü, sırtını yatağa yerleştirdi, derin derin nefes alarak kendini uykunun tatlı kollarına bıraktı.

* * *

Bir erkek sesi onu tekrar uyandırdı. Gözlerini açtığında yanı başında beyaz önlüklü ve ince bıyıklı bir adam gördü, çilli hemşire de onun hemen arkasındaydı.

"Günaydın Profesör Noronha. Kendinizi nasıl hissediyorsunuz?"

Tomás sorgulayıcı bir ifadeyle ona baktı.

"Neredeyim ben?"

"Choupalinho Kliniği'nde. Kendinizi nasıl hissediyorsunuz?"

Hasta, muhakeme yeteneği de dâhil olmak üzere, yetilerini yavaş yavaş yeniden kazanmakta olduğunu fark etti. Gözlerini sonuna kadar açtı: Ders! *Peki ya dersim? Öğrenciler ders için fakültede beni bekliyorlardır!* Sağ kolunu kaldırıp saate baktı: Sabahın dokuzuydu, yetişmek için hâlâ vakti vardı. Ders saat ondaydı.

"Buradan çıkmam lazım," dedi hâlâ şaşkın bir hâlde. "Saat onda dersim var ve onu kaçıramam."

"Ah öyle mi? Peki nerede bu dersiniz?"

"Fakültede."

"Hangi fakültede? Coimbra'dakinde mi?"

"Hayır, Lizbon'daki fakültemde."

"Ama siz Coimbra'dasınız dostum," dedi doktor gülerek. "Buradan hemen çıksanız bile, zamanında orada olamazsınız."

Tomás aklında kalan en son anları kurtarmak için çaba gösterdi.

"Hâlâ Coimbra'da mıyım?"

"Evet, Choupalinho Kliniği'nde."

Tomás hayal kırıklığı içinde başını yastığa bıraktı.

"Kahretsin! Dersi kaçıracağım!"

"Korkarım öyle," diyerek doğruladı doktor. "Kendinizi nasıl hissediyorsunuz?"

Tomás cevabı düşünüp tartarak verdi.

"Biraz garip," diye gözlemledi kendini, ağzının kurumuş olduğunu fark ederek. "Başım biraz ağrıyor."

"Bu normal."

"Bana ne oldu?"

"Hiçbir şey hatırlamıyor musunuz?"

Tomás zihnindeki en güncel arşivleri karıştırmaya başladı.

"Dün gece Lizbon'a gitmek üzere arabaya bindiğimi hatırlıyorum."

"Başka bir şey hatırlamıyor musunuz?"

Bir anlığına düşündü.

"Hayır... sadece bu."

"Hatırladığınız en son görüntü nedir?"

"O... o istasyon." Bir kaşını kaldırdı. "Hayır, trafik lambası. Köprüye doğru dönmek üzereydim ve ışıklarda durdum."

"Başka bir şey hatırlamıyor musunuz?"

"Hayır," dedi Tomás.

Cevabını vurgulamak için başını salladı, ancak derhal durmak zorunda kaldı çünkü beyni kafatasının içinde dans ediyor gibiydi.

"Gerçekten mi?" diye ısrar etti doktor.

"Evet," diyerek doğruladı hasta ses tonunda hissedilir bir sabırsızlıkla. "Ne oldu?"

Doktor notlara bakmak için bloknotu eline aldı.

"Bir kaza geçirdiniz. Köprüden geçtiniz ve muhtemelen Lizbon'a giden kara yolu yönünde Cançào Meydanı'ndan geçerken arabanız bir direğe çarptı ve bilincinizi yitirdiniz."

"Bir direğe mi çarptım?"

"Evet." Notlara tekrar baktı. "Akşam on sularında."

"Burada, Cançào Meydanı'nda mı?"

"Evet."

Tomás meraklanmış görünüyordu.

"Bu bir şaka olmalı, ben öyle bir şey hatırlamıyorum. Sadece arabayı çalıştırdığımı ve trafik ışıklarında yeşilin yanmasını beklemek için durduğumu biliyorum."

Doktor gülümsedi.

"Bu doğal. Kafa travması geçirip bilincinizi kaybettiğinizde, kazadan önceki beş dakikada olanları hatırlamıyor olmanız normaldir. Daha önceki saatlerini bile hatırlamayanlar var."

"Gerçekten mi?"

"Çok sıkça rastlanan bir durum, endişelenmeyin."

Bu kez gülümseyen Tomás'tı.

"Kahretsin, hiçbir şey hatırlamıyorum. Sanki hiç yaşanmamış gibi. Bir dakika önce trafik ışıklarında dururken bir dakika sonra başucumda hemşirenizi gördüm. Aradaki zamanda sanki hiçbir şey olmamış gibi. Otomatik olarak bir andan diğerine atladım, ne demek istediğimi anlıyor musunuz?"

"Tuhaf bir his, evet," diyerek onayladı doktor. "Ama bu çok olağan bir durum."

Tomás başına dokundu ve saçlarına büyük bantlar yapıştırılmış olduğunu hissetti. Korktu.

"Neyim var? Durumum ciddi mi?"

"Hayır, ciddi bir şey değil, endişelenmeyin." Doktor ona doğru yaklaşıp hafifçe ensesine dokundu. "Direğe çarptığınızda başınıza garip bir darbe almış olmalısınız çünkü travma burada, ensenizde." Sonra sağ kolunu tutup elinin üzerindeki pansumanı gösterdi. "Ve elinizin üzeri de yaralanmış, görüyor musunuz? Ciddi bir şey yok ama zorlamamalısınız, anladınız mı?"

"Evet."

"Elinizde kaşıntı hissederseniz, kaşımamaya özen gösterin. Bu çok önemli. Sakın kaşımayın. Yara iyileşiyor demektir."

Tomás, sağ elindeki pansumanı incelerken, "Peki, kaşımayacağım," diye söz verdi. Başını doktora doğru kaldırdı ve yakasındaki kartta adını okudu. "Siz Doktor Cariano musunuz?"

Doktor gülümsedi.

"Evet, Luis Cariano."

"Bakın doktor, benim bu akşam Lizbon'da bir akşam yemeğinde olmam gerekiyor," dedi. "Sizce gidebilir miyim yoksa iptal mi etmeliyim?"

"Gidebilirsiniz, merak etmeyin." Saate baktı. "Bir bakayım... şu anda saat sekiz, değil mi? Sizi öğleden sonra taburcu etmeyi düşünüyorum. Her şeyin yolunda olduğundan emin olmak için sizi öğlene kadar müşahede altında tutmak istiyorum. Öğle yemeğinden sonra yaşamınıza kaldığınız yerden devam edebilirsiniz."

"Güzel."

"Ama yavaş gidin, olur mu? Sizi bir kez daha burada görmek istemem."

Hemşire, üzerinde öğle yemeği kalıntıları olan tepsiyi götürmek üzereydi ve Tomás, cep telefonu çaldığında klinikten ayrılmaya hazır bir şekilde ayakkabılarını giyiyordu.

"Günaydın, Tomás. Ben Gouveia."

Kahretsin, diye geçirdi içinden Tomás. Aile doktoru orada bir hastaneye kaldırıldığını nasıl öğrenmişti? *Doktorlar arası iletişim çok hızlı olmalı*, diye düşündü.

"Merhaba doktor. Haberler hızlı yayılıyor, değil mi?"

"Açıkçası bu sefer, haberin kendisi bana ulaştı," dedi Gouveia telefonun diğer ucundan. "Hatta, hemen yandaki odada."

Tomás kaşlarını çattı, bu yorumu anlayamamıştı.

"Haberler yan odada mı? Anlayamıyorum..."

"Anneniz, sevgili dostum."

"Annem mi?"

"Evet, yan odada."

"Nerede? Hastanede mi?"

"Elbette, onu buraya getirdiler."

Tomás telaşlandı.

"Annemi hastaneye mi kaldırdılar? Neler oluyor? Nesi var?"

"Hiçbir şeyi yok, durumu iyi," dedi doktor, onu sakinleştirmek için durumu bir an önce açıklığa kavuşturarak. "Ya da daha doğrusu, her zamanki gibi diyelim. Yetilerini kaybediyor artık."

Tomás ne düşüneceğini bilemeden yatağa oturdu.

"Bana tam olarak ne olduğunu söyleyin doktor."

"Anneniz evin yolunu kaybetmiş. Görünüşe göre bu sabah alışverişe çıkmış ve marketten geri dönerken evin yolunu bulamamış. Baixinha'nın etrafında dolaşmaya başlamış ve Largo das Olarias'a varmış. Şaşkın bir halde olduğunu fark edince etraftakiler onu karakola götürmüşler. Oradan da hastaneye göndermişler, hemşirem onunla acil serviste karşılaşınca onu hemen yanıma getirdi."

"Kahretsin," diye bağırdı Tomás, sağ elini başının arkasına götürerek. "İyi mi peki?"

"Evet, iyi. Onunla biraz konuştum ama kafası hâlâ karışık görünüyor."

"İşe bakın! Peki ya şimdi ne olacak?"

Diğer tarafta Gouveia'nın içini çektiğini duydu.

"Tomás, size ne yapmanız gerektiğini söylemiştim, değil mi?"

"Doktor, dün eve girer girmez onunla bu konuyu konuştum. Nasıl bir yaygara kopardı tahmin bile edemezsiniz."

"Tahmin ediyorum, tahmin ediyorum. Az önce onunla ben de konuştum, inanılmaz derecede sinirlendi. Herkesin ondan kurtulmak istediğini söylüyor."

Tomás gözlerini devirdi, annesinin şikâyetlerini duyan tek kişi kendisi olmadığı için biraz rahatlamıştı. Belki şimdi Doktor Gouveia, içinde bulunduğu ikilemi daha iyi anlayabilirdi.

"Gördünüz, değil mi? Ne yapmam gerekir?"

"Onu bir huzurevine götürmelisiniz Tomás. Yalnız başına yaşayabilecek durumda değil."

"Ama nasıl yaparım doktor? Gitmek istemiyor..."

Doktor derin bir nefes aldı.

"Dinleyin Tomás," dedi, "onu yalnız bırakmak çok riskli. Durumu düzelmeyecek, bunu anlıyor musunuz? Kafası karışık durumda ve bu dejeneratif bir süreç. Annenizin yardıma ihtiyacı var, yalnız başına bırakılamaz. Bir huzurevine giderse o zaman orada başkalarıyla yaşayacak ve bu ona sadece iyi gelecektir."

"Elbette, elbette. Ancak sorun hâlâ devam ediyor. Kendi gitmek istemiyorsa onu bir huzurevine nasıl yerleştirebilirim ki?"

"Gitmek zorunda."

"Ama nasıl yaparım? İstemiyor!"

"Onunla konuşup onu ikna etmeye çalışmalısınız."

Tomás zoraki bir kahkaha attı.

"Onunla konuşmak mı? Peki bunu nasıl yapacağım? Beni dinlemek bile istemiyor, hemen... sinirleniveriyor. Onu nasıl ikna edebilirim?"

Gouveia boğazını temizledi.

"Size söyleyeceğim şeyi doktor kimliğimle söylemiyorum, beni anlıyor musunuz? Bunu arkadaşça söylüyorum."

"Buyurun, lütfen."

"Yaş ilerledikçe, yaşlıların gerilediğini ve bir anlamda çocuklaştıklarını biliyorsunuz, öyle değil mi?"

"Evet."

"Öyleyse annenizin bir çocuk olduğunu düşünün."

"Yani?"

"O bir kız çocuğu ve okula gitmek istemiyor. Siz, Tomás, onun okula gitmesi gerektiğini, bunun onun geleceği için önemli olduğunu biliyorsunuz ama bir kız bunu bilmez, öyle değil mi? Sadece okula gitmek istemediğini biliyor çünkü bebekleriyle oynamak için evde kalmayı tercih ediyor. Böyle bir aksi tepki karşısında ne yapardınız? Onun kaprisine boyun mu eğerdiniz yoksa onun için en doğru olanı mı seçerdiniz?"

"Aynı şey değil."

"Sorumu cevaplayın. Kız okula gitmek istemezse ne yapardınız? Yine de götürmez miydiniz? Onu oyun oynasın diye hep evde mi bırakırdınız? Kız o zaman asla okula gitmezdi, doğru mu? Sırf onun arzusuna karşı gelmemek için geleceğini riske atar mıydınız?"

"Elbette onu okula götürürdüm."

"Zorlamak gerekli olsa bile mi?"

"Evet."

"Cevabı buldunuz öyleyse."

III

Denizden esen rüzgârın serin, kuvvetli ve tuzlu aroması, dalgaların yorulmak nedir bilmeden kıyıya her bir vuruşta çıkardıkları rahatlatıcı ve ritmik gürültüye eşlik ederek restoranı sarıyordu. Tomás pencereden dışarı bir göz attı ve kumda köpükten beyaz bir çizgi gördü. Pamuk şekere benziyordu. Deniz ise, Tagus Haliçi'nde gizlenmiş ufka doğru yavaşça süzülen gemilerden gelen ışıklı noktalarla çepeçevre sarılmıştı ve Bugio deniz fenerinin aralıklarla yanıp sönen ışığıyla kesintiye uğrayan gecenin içine karışıp giden derin bir karanlığın içinde görünmezliğini koruyordu. Sokak lambaları, geceyi yaran küçük güneşler misali, Oeiras Plajı'nı neredeyse gündüz misali aydınlatarak ışığa bürüyordu. Ancak her ne kadar parıltıları ince kum şeridi boyunca capcanlı görünse de okyanusun o muazzam ve esrarengiz karanlığı karşısında biçare kalıyordu.

Tomás saatine baktı, sekizi çeyrek geçiyordu. *Gecikti*, diye düşündü. Karidesli *rissol*'dan[17] bir iki lokma aldı ve kıyıyla yorulmaksızın sürdürdüğü valsine kendini kaptırmış olan dalgaların

17 İçi karides kremasıyla doldurulmuş hamur işinden yapılan bir çeşit yiyecek. (ç. n.)

ritmik sesiyle beşik misali sallanan denizin karanlık mantosuna bakmaya devam etti.

"Profesör Noronha?" diye sordu hafif aksanlı bir ses.

Konuşan koca göbekli, şişman bir adamdı ve elinde eski bir dosya taşıyordu. İnce telli sarı saçları, geniş ve yüksek bir alnı, derin mavi gözleri ve çenesinin altında bir kurbağanınkine benzer bir şişlik vardı.

"Evet?"

"Geciktiğim için özür dilerim," dedi, neredeyse nefes nefese kalmıştı. Şişman adam elini uzattı. "Ben Interpol'den Alexander Orlov. Arkadaşlarım bana Sacha der."

Selamlaştılar ve Orlov elindeki dosyayı masanın altına yerleştirdi. Yerine otururken biraz zorlandı, sandalye ağır vücudu için oldukça dardı.

Garson yaklaşarak yeni gelen müşteriye selam verdi.

"İyi akşamlar Bay Orlov, sipariş vermek ister misiniz?"

Belli ki Orlov restoranın müdavimlerinden biriydi. Ona uzatılan menüyü aldı ve hızlı bir şekilde taradı. Sipariş vermek üzereyken tam zamanında durup Tomás'a baktı.

"Siz seçtiniz mi?"

"Bu yemekleri tanımıyorum."

"Örümcek yengecini tavsiye ederim. Çok lezzetlidir."

"Güzel," diye kabul etti Tomás. "Örümcek yengeci olsun."

"Bir de beyaz *vinho verde*,[18] çok soğuk olsun," diye ekledi Orlov ve onay için Tomás'a baktı. "Sizin için uygun mudur?"

"Evet, kesinlikle."

Garson masadan uzaklaştı ve Orlov başlangıç yemeklerinin üzerine atıldı, birkaç dakika içinde üç *rissol*, iki kroket ve üzerine ton balığı kreması sürülmüş iki parça ekmeği mideye indirdi.

18 Yıllanmamış köpüklü bir şarap. (ç. n.)

Tomás'ın ensesindeki pansumanı fark edince, "Başınıza ne oldu?" diye sordu.

Tarihçi eliyle yara bandına hafifçe dokundu.

"Bu mu? Önemli bir şey değil. Küçük bir trafik kazası geçirdim, hepsi bu."

"Umarım ciddi bir şey değildir."

"Hayır, ciddi bir şey değil."

Orlov ağzına iki zeytin attı.

Dolu ağzından çıkan boğuk bir sesle, "Sanırım telefonum sizi şaşırttı," dedi.

"Evet," diye doğruladı Tomás. "Interpol'ün benden ne isteyebileceğini tahmin bile edemiyorum. Siz, beyefendi, bana bir lise arkadaşımdan bahsettiniz ama, açıkçası, bunun benimle ne ilgisi olduğunu anlayamıyorum."

"Bana beyefendi demeyin," dedi Orlov, elini kaldırarak. "Samimi biriyimdir."

"Güzel."

"Sizin bir tarih profesörü olduğunuzu, ayrıca antik dillerde uzman olduğunuzu ve dünyanın en büyük kriptanalistlerinden biri olduğunuzu biliyorum, bu doğru, öyle değil mi?"

Tomás yüzü kızararak gülümsedi.

"Dünyanın en büyüklerinden biri mi? Bu biraz abartı..."

"Hayır, hiç de abartı değil. Ödevimi yapıp da geldim," dedi ve başka bir rissol'u daha silip süpürdü. "Önemli olan, Interpol için yaptığım araştırmada yararlı olması."

Tomás huzursuzluğa kapıldı.

"Ancak eşit durumda değiliz, sizce de öyle değil mi? Siz benim hakkımda her şeyi biliyorken ben sizin hakkınızda hiçbir şey bilmiyorum."

Orlov yüksek sesli bir kahkaha attı.

"Haklısınız, özür dilerim. Benim adım Alexander İvanovitch Orlov. St. Petersburg'da doğdum, güzel şehrimin hâlâ Leningrad olarak adlandırıldığı dönemde. Orduya katıldım, Angola'da danışmanlık yaptım ve ardından..."

"Portekizceyi orada öğrendiniz demek..."

"Evet, Luanda'da. Çoğu Sovyet danışman Kübalılarla ve MPLA'yla çalışıyordu," gülümsedi. "O zamanlar tam bir kaostu!" İçini çekti. "Sonra Rus polisinde görev yaptım fakat komünizmin bitişi, Rusya'da bir geleceğimin olmayacağını fark etmemi sağladı. Merkezî otorite çöktü, ülke oligarşilerin ve mafyaların eline kaldı." Yüzünü ekşitip başını salladı. "Polis de dâhil her şeyi bozdular. Müdürlerimin ve meslektaşlarımın bir avuç ruble için kendilerini sattıklarını izlemek yerine ki kendini satmayan da kafasına kurşunu yiyordu, ayrılmayı tercih ettim." Ekmekten bir ısırık aldı. "İşte o zaman Interpol'e iş başvurusunda bulunup Lyon'a taşındım ve orada beni organize suçlarla mücadele birimi olan Özel Suç Müdürlüğü'ne atadılar." Elini göğsüne koydu. "Beni tarikatlar ve benzeri şeyler üzerinde çalışmaya verdiler."

"Tarikatlar mı?"

"Evet, hani insanları en saçma sapan nedenlerle öldürenler. Toplu intiharlar, ideolojik veya dinî cinayetler gibi," eliyle bir hareket yaptı. "Şeytana inanan veya dünyanın sonunun yaklaştığını düşünen tipler..."

"Anlıyorum."

"Yedi yıldır bu gerizekâlılarla mücadele ediyorum. Bugüne dek karşıma ne kaçıklar çıktı hayal bile edemezsiniz..."

Garson elinde bir tepsiyle çıkageldi. Üzerinde dumanı tüten iki örümcek yengecini masaya yerleştirdi ve buz gibi *vinho verde*'yi bardaklara boşalttı. Selam vermek için başını sallayıp onlara afiyet diledikten sonra çekildi.

Tomás gözle görülür bir memnuniyetle yengecin tadına baktıktan sonra birlikte bardaklarını havaya kaldırdılar.

Tarihçi bardağını havada tutarak, "Rusçada nasıl dersiniz?" diye sordu.

"*Na zdrovie!*"

Bardakları tokuşturup hemen yemeye başladılar. Orlov, nefes dahi almadan yiyecekleri ağzına tıkıyor, inanılmaz derecede acıkmışa benziyordu. Koca midesini doyurmak için muhtemelen çok fazla yiyecek gerekiyordu.

Tomás çatalını kaldırdı ve muhatabına doğrulttu.

"Hâlâ benden ne istediğinizi ve lise arkadaşımın bununla ne ilgisi olduğunu açıklamadınız..."

"Şimdi oraya geliyoruz," dedi Orlov, iki lokmayı daha oburca yutarak. "Şimdi oraya geliyoruz." Neredeyse çoktan boşalmış tabağına baktı ve garsona işaret etti. "Bana bir tane daha getir lütfen."

Tomás güldü.

"İnanılır gibi değil, bayağı aç olmalısınız!"

Orlov terini silmek üzere elini alnının üzerinden geçirdi.

"Ah, onu bir de bana sorun, tam anlamıyla bir işkence," dedi ve ağzına bir çatal daha götürdü. "Yemek yemeye bayılırım."

"Fark ettim."

Rus adam, üzerine cömertçe ton balığı kreması sürülmüş iki dilim ekmeğini daha silip süpürdü ve hemen ardından *vinho verde*'den büyük bir yudum aldı. Bardağı masaya bıraktı ve örümcek yengecinden geriye kalanlara saldırmadan önce derin bir nefes aldı.

"Öyleyse arkadaşınız hakkında konuşalım."

"Filipe."

Orlov ilk yengecin son kalıntılarını da ortadan kaldırıp ağzını bir peçeteyle sildikten sonra masanın altındaki dosyanın içinden bir zarf çıkardı.

"Mart 2002'de FBI bir cinayet üzerine Interpol'e soruşturma talebinde bulundu." Zarfı açtı ve içinden bir fotoğraf çıkardı. "Antarktika'daki Amerikalı bir bilim insanı, bir klimatoloji uzmanı." Tomás'a, yuvarlak gözlüğünün ardında gülümseyen gözleri olan ve buz parçalarıyla kaplı seyrelmiş gri sakallı, orta yaşlarda bir adamın fotoğrafını gösterdi. Beyaz dümdüz bir manzaranın ortasında ayakta duruyordu, arkasında kara dikilmiş bir dizi bayrak ve üstünde açık mavi bir gökyüzü vardı. "Profesör Howard Dawson."

Tomás tabağını kenara çekti ve fotoğrafı inceledi.

"Antarktika'da mı çekilmiş?"

"Güney Kutbu'nda."

Arkada dizili bayraklara daha yakından baktı.

"Burası gerçekten Güney Kutbu mu?"

"Sembolik olarak evet," dedi Orlov ve lokmasını yuttu. "Aslında, Güney Kutbu'nun kesin konumu her yıl değişir."

Tomás, Rus adama sorgulayıcı bir havayla baktı.

"Nasıl yani?"

"Aslında birkaç tane Güney Kutbu vardır." Fotoğrafı işaret etti: "Bu, bilinen Güney Kutbu'nda çekildi. Antarktika Antlaşması'nı ilk imzalayan on iki ülkenin bayrakları fotoğraf çektirmek için mükemmel bir fon oluşturuyor." Omuz silkti. "Ama tabii ki de hepsi bir gösteriden ibaret. Gerçek Güney Kutbu her zaman hareket eder."

"Anlayamıyorum," diye mırıldandı Tomás. "Bildiğim kadarıyla, Güney Kutbu hep aynı yerdedir."

Orlov başını iki yana salladı.

"Üç farklı Güney Kutbu vardır." Üç şişman parmağını kaldırdı: "Manyetik iğneler tarafından tespit edilen manyetik Güney Kutbu, Commonwealth Koyu'nda Antarktika açıkla-

rında bir yerde bulunuyor. Yılda on ila on beş kilometre kuzey yönünde hareket eder."

"Vay canına!"

"Sonra bir de, Dünya'nın elektromanyetik alanının akışının olduğu yerde jeomanyetik Güney Kutbu var. Bu Güney Kutbu, Antarktika Platosu'nda, Rus Vostok İstasyonu'nun yakınında yer almaktadır." Tekrar fotoğrafı işaret etti. "Son olarak da bilinen Güney Kutbu'nun yanında coğrafi Güney Kutbu vardır. Güney Kutbu'ndan bahsettiğimizde, genellikle coğrafi Güney Kutbu'nu kastederiz."

"Doğru."

"Sorun şu ki, coğrafi Güney Kutbu asla aynı yerde uzun süre kalmaz."

Tomás kaşlarını çattı.

"Benim anlamadığım da bu," dedi. "Ekvator daima aynı yerde, Kuzey Kutbu da öyle. Güney Kutbu için bu neden farklı olsun ki?"

"Buz."

"Buzun bununla ne ilgisi var?"

"Güney Kutbu buzla kaplıdır, öyle değil mi Profesör? Ve bu buz sabit kalmaz. Üstüne üstlük yılda on metre kadar Güney Amerika yönünde hareket eder ve bu da coğrafi Güney Kutbu'nun yılda on metre ters yönde hareket ettiği anlamına gelir."

"Ah!"

"Bu nedenle, her yıl Güney Kutbu'nun pozisyonunu yeniden hesaplamak ve bulunduğu kesin noktayı yeniden konumlandırmak gerekir. Yani, her yıl yeni bir Güney Kutbu'muz oluyor."

Garson, Orlov'un masaya konulur konulmaz o ana dek ağzına tek lokma koymamışçasına saldırdığı başka bir örümcek yengeci tabağıyla tekrar göründü. Rus iştahla ağzındaki lokmayı çiğnerken Tomás masanın üzerindeki fotoğrafı eline aldı.

"Bu bilim insanı Güney Kutbu'nda mı öldürüldü?"

Orlov çiğnemeye devam ederken bir yandan da homurtulu sesler çıkarıyordu.

"Hayır," dedi, ağzındaki lokmayı yuttuktan hemen sonra. "McMurdo'da öldürüldü."

"Nerede?"

"McMurdo," diye tekrarladı, başka bir lokmayı yutarken. "McMurdo, Antarktika'daki en büyük istasyon." Âdeta nefes nefese konuşuyordu. "1956'da Amerikalılar tarafından askerî üs olarak inşa edildi ve sonra Antarktika Antlaşması'nın yürürlüğe girmesinin hemen ardından bir bilim istasyonuna dönüştü. Nüfusu yazın binin üzerinde, kışın ise iki yüz civarındadır."

"Peki ya nerede?"

"Pasifik Okyanusu tarafında, devasa Ross Buz Sahanlığı sayesinde Antarktika'ya bağlı olan Ross Adası'nın bir ucunda." Rus, fotoğraftaki gülen yüze doğru işaret etti. "Profesör Dawson, McMurdo'nun önde gelen bilimsel araştırma kurumu olan Crary Bilim ve Mühendislik Merkezi'nin müdürüydü. Öldüğünde bir iklim analizi projesi üzerinde çalışıyordu."

"Sizce öldürüldü mü?"

"Şubat 2002'de bir sabah, merkezin mutfağında vücudunda iki kurşun ve alnında bir mermiyle yerde yatarken bulundu." O sırada gelen bir geğirmeyi bastırarak devam etti. "Doğal bir ölüme pek benzemiyor, öyle değil mi?"

"Peki onu kim öldürdü?"

Orlov gülümsedi.

"Bunu biliyor olsaydım buraya sizinle konuşmaya gelmezdim."

Tomás da gülümsedi.

"Antarktika'da işlenen bir suçu açıklığa kavuşturmak için mi bana geldiniz? Şaka yapıyor olmalısınız..."

Orlov tekrar ağzını doldurdu.

"Görev başında asla şaka yapmam. Bu gizemi çözmeme yardımcı olabileceğinize kesinlikle inanıyorum."

"Nasıl?"

"Yavaş yavaş profesör," dedi Rus, ikinci yengeçten kalan son parçaların da üzerine atılarak. "Önce bütün hikâyeyi anlatayım." Ağzının köşelerindeki yiyecek kalıntıları Tomás'ın midesini kaldırmaya başlıyordu. Dikkatini her ne kadar oraya vermemeye çalışsa da, bakışları sürekli olarak Rus'un parlak dudaklarına yapışan yağ parçalarına kayıyordu. "Interpol, FBI'ın talebini alıp cinayetin ayrıntılarını incelediğinde, bu davaya beni atama kararı verdi. Bu davanın, birkaç gün önce ele aldığım başka bir davayla garip benzerlikleri olduğunu hemen fark ettim. Dosyayı inceledim ve iki cinayet arasında sadece birkaç saat farkı olduğunu gördüm. Profesör Howard Dawson Antarktika'da öldürüldü, Profesör Aldo Prisco ise o olaydan kısa süre sonra fizik dersleri verdiği Roma Üniversitesi'ndeki odasında ölü bulundu. Bilgisayar başında çalışırken o da ateşli bir silahla öldürüldü; aradaki tek fark, ensesine tek el ateş edilmiş olması."

"İki davanın ortak noktası nedir?"

"Her iki kurban da bilim insanıydı ve birkaç saat aralıklarla iş yerlerinde silahla öldürüldüler."

Tomás gözlerini Rus'a dikti. Anlamakta güçlük çekiyordu.

"Bunda ne var ki? Biri Antarktika'da, diğeri İtalya'da öldürüldü. Biri Amerikalı, diğeri İtalyan. Biri bir klimatolog, diğeri bir fizikçi. Ben arada çok fark görüyorum."

Orlov kurnazca gülümsedi.

"Suç mahallerinin görüntülerini görseydiniz böyle söylemezdiniz."

"Suç mahallerinde ne vardı ki?"

Rus, ellerini peçetesine sildi ve zarfın içinden birkaç fotoğraf daha çıkardı. Ancak onları hemen göstermek yerine, gizlemesi gereken bir poker eli gibi kendine doğru çevirdi.

"Devam etmeden önce, iki kurbanın ajandalarını inceledikten sonra birbirini tanıdıkları sonucuna vardığımızı söylemek isterim."

"Ah, öyle mi?"

"Edindiğimiz bilgiye göre, iki ortak arkadaşları varmış, üstelik onlar da bilim insanı." Başını eğdi. "Ve daha da ilginç olan şey, her iki ajandada da diğer üç kişinin isimlerinin yanında aynı işaret vardı."

"Hımm," diye mırıldandı Tomás, fotoğrafları merakla görmek istiyordu. "Hangi işaret?"

"Aynı işarete iki kurbanın cesetlerinin yanındaki bir kâğıtta da rastlandı." Sonunda Orlov fotoğrafları ona gösterdi. "İşte bu."

Görüntülerde yerde yatan cesetlerin hareketsiz ellerinin yanında, üzerine kalın harflerle üç haneli bir sayı yazılmış bir kâğıt görünüyordu.

666

"Altı-altı-altı mı?"

"Evet, bunun ne olduğunu biliyor musunuz?"

Tomás gözlerini fotoğraflardan ayıramıyordu. Kâğıtlara işaretlenmiş üç rakama inanamayarak baktı, aslında gözlerini başka yöne çevirmek istiyor ama bunu yapamıyordu, sanki hipnotize olmuş, o korkunç işaretin dehşet verici sembolik gücünün etkisi altına girmiş gibiydi.

"Canavar'ın sayısı."

IV

Restoranın dışında dalgaların sesi ve denizin kokusu öncekinden çok daha yoğun bir şekilde duyuluyordu. Hoş ve keskin bir tuz kokusu, tatlı yemek için çıktıkları terası sarmıştı. Sakin bir geceydi ve ikili, karanlığın içinden üfüren mis kokulu deniz esintisinin tadını çıkararak loş ışığın altındaki küçük bir masaya oturdular.

Garson masaya yaklaştı ve sipariş ettikleri tatlıları masaya koydu. Tomás mangolu bir mus istemişti ve muhatabının önünde sıra sıra dizilmiş minik tabakları görünce şaşkınlığını gizleyemedi: Sanki her bir tatlı, müfreze önünde ölüme mahkûm edilmiş birinin kaygısıyla sırasını bekliyor gibiydi. İlk olarak, içinde sıcak çikolatayla ıslatılmış beş top dondurma olan bir bardak, ardından bir *bolo de bolacha*,[19] sonra bir *pastel de nata*[20] ve birkaç *crêpe suzette*[21] vardı. En sıra dışı olan ise, Orlov'un vakit kaybetmeden tatlılara hâlâ aç bir kurt misali atlıyor olmasıydı.

19 Bisküvi bazlı tatlı. (ç. n.)

20 İçi krema dolu fırında pişmiş bir tür volovan. (ç. n.)

21 Karamelize şeker ve likörle tatlandırılan bir krep çeşidi. (ç. n.)

"Kolesterolle ilgili bir sorununuz yok herhalde?" diye sorma cesaretinde bulundu Tomás.

Orlov dondurma dolu ağzıyla homurdandı ve cevap verebilmek için aceleyle yutkundu. "Obur olduğumu itiraf ediyorum ama elimde olan bir şey değil ki, ne yapabilirim?"

"Benim açımdan hiç sorun değil elbette."

Rus, gözleriyle masada krep ile *bolo de bolacha* arasında duran ölülerin fotoğraflarına işaret etti.

"Bunlar hakkında ne diyorsunuz peki?"

Tomás, katillerin, kurbanların yanına bıraktıkları işarete tekrar baktı.

"Ürkütücü buluyorum," diye yorumladı. "Kuşkusuz bu üçlü altı hikâyesi işlenen suçları bir tarikat faaliyetiyle ilişkilendiriyor."

Orlov, parmaklarında kalan dondurma damlalarını şapırdata şapırdata yalayarak, "Biz de öyle düşündük," diyerek ona hak verdi. "Ancak itiraf etmeliyim ki, altı-altı-altı hakkında İncil'de yazan yorumların tüm ayrıntılarını anlamakta zorluk çekiyorum. Her şey çok kafa karıştırıcı görünüyor."

"Tam olarak ne biliyorsunuz?" diye sordu Tomás.

"Bunun sadece Canavar'ın sayısı olduğunu," dedi Orlov, gözlerini abartılı bir şekilde dramatik bir ifadeyle genişleterek. "Şeytan'ın bir işareti." Bunu der demez de *pastel de nata*'ya saldırdı. "Bunu rahip ve ilahiyatçılarla da konuştum ve bana *Apokalips*'te üçlü altıdan bahsedilen kısmı gösterdiler." İştahla yediği *pastel*'in gevrek kabuğu dişleri arasında kırılırken hoşuna gittiğini belli eden birtakım sesler çıkardı. "Tabii ki hepsi çok ürkütücü şeyler ama korkarım ki bir ilerleme kaydedemedim. Anlayabildiğimiz tek şey şeytana tapan bir tarikatla karşı karşıya olduğumuz."

"Size bu numarayla ilgili bir yorumda bulunmadılar mı?"

Orlov bir süreliğine çiğnemeyi bıraktı.

"Canavar'ın sayısının yorumu mu?" yemeye devam etti. "Hayır, hayır. Bana sadece bunun kıyameti ateşleyecek olan Şeytan'ın, Deccal'in sayısı olduğunu söylediler."

"Yani size mesajı deşifre edebilmek için bir yol göstermediler, öyle mi?"

"Siz bu numaranın bir mesajı gizlediğine mi inanıyorsunuz?"

"Elbette. Bana kalırsa daha ilk bakışta İncil'e yerleştirilmiş gizli bir mesajla karşı karşıya olduğumuzu rahatlıkla söyleyebilirim. Bunu ancak inisiyeler çözebilir."

Orlov işaret parmağını salladı ve kurnazca gülümsedi.

"Siz bir inisiyesiniz."

"Neden böyle diyorsunuz?"

"Çünkü antik dillerde uzmansınız. Dünyanın en iyilerinden birisiniz."

Tomás güldü.

"Ah, yine şu hikâye..."

"Mütevazıyı oynuyorsunuz," diyerek başını eğdi. "Doğruyu söyleyin, İncil'deki o bilmeceyi deşifre edebilir misiniz yoksa edemez misiniz?"

Tarihçi kızardı ve gözlerini yere indirdi.

"Sanırım edebilirim."

Rus bir eliyle masaya vurdu.

"Ah!" diye bağırdı. "Biliyordum!" Parmağını muhatabına doğrulttu: "Siz bir inisiyesiniz! İtiraf edin; doğru mu, değil mi?"

Tomás omuzlarını kaldırdı.

"Bir tarihçi olarak, evet, bir inisiye olduğumu söyleyebilirim." Fotoğrafı işaret etti. "Bu üçlü altının gizli bir mesaj olduğunu tespit ettiğimizi söylersek, antik diller üzerine eğitim almış herhangi bir tarihçi teknik olarak bunu kolaylıkla çözebilir."

"Bu sizin davanız."

"Bu benim davam."

"Öyleyse söyleyin," Orlov kaşığını son dondurma topuna daldırırken ona meydan okudu, "üçlü altı nasıl deşifre edilir?"

"Yavaş gidelim. Bu o kadar kolay değil. Bilmeceyi sakin bir şekilde incelemem gerekiyor."

"Öyleyse inceleyin."

Tomás güldü.

"Zamanım olsaydı, yapardım," dedi. "Ama yapacak çok işim var."

"Size sözleşme yapalım."

"Nasıl?"

"Interpol sizinle sözleşme yapacak."

"Ne için? İncil'deki üçlü altı gizemini çözmem için mi?"

Orlov gülerek başını salladı.

"Hayır profesör. Bu cinayetlerin ardındaki gizemi çözmemize yardımcı olmanız için. Tabii ki, bu, üçlü altıyı deşifre etmeniz anlamına da geliyor, ancak onun daha da ötesine gidiyor."

"Tam olarak nereye?"

"Nerede ihtiyaç duyulursa."

Tarihçi içini çekti.

"Bütün bunlar için zamanım var mı bilmiyorum. Beni bekleyen bir dizi projem var ve korkarım ki bir dedektife dönüşmeye pek niyetim yok. Benim işim Interpol'ün cinayetleri çözmesine yardım etmek değil."

"Sorun nedir? Bildiğim kadarıyla geçmişte başka kurumlarla da iş birliği yaptınız. Amerikan Tarih Vakfı, Gulbenkian Vakfı, adını vermek istemediğim bir Amerikan ajansından bahsetmiyorum bile."

Tomás sanki çözmek istercesine Orlov'a baktı.

"İyi bilgilendirilmişsiniz."

"Ben bir polisim, size söyledim." Fotoğrafları işaret etti. "Bu davanın içinden çıkabilmek için yardımınıza ihtiyacım var."

"Ama ben de size zamanım olmadığını söyledim."

"Size ayda on beş bin avro ödeyeceğiz, seyahat de dâhil olmak üzere yapmanız gereken diğer bütün masraflar da hariç. Öte yandan size eski bir lise arkadaşınızı tekrar görmeniz için unutulmaz bir fırsat vereceğiz."

"Doğru, Filipe. Peki bütün bu hikâyede onun rolü ne?"

Orlov sandalyesinde doğrularak ciddi bir tavır takındı.

"Korkarım arkadaşınız boğazına kadar bu işin içinde."

"Ah, öyle mi? Peki ne yaptı?"

"Galiba tetiği çeken oydu."

"Filipe mi?"

"Evet."

"Bu sonuca nasıl vardınız?"

"İki kurbanın ajandasında da onun adı geçiyor ve her iki durumda da adının önünde üçlü altı var."

"Gerçekten mi?"

"Şaka yapıyor gibi mi görünüyorum?"

Tomás bu açıklama üzerinde iyice düşündü.

"Ama bu hiçbir anlam ifade etmiyor."

"İki kurbanın da arkadaşınızı tanıdığını ve ayrıca Canavar'ın sayısı aracılığıyla onunla bir şekilde ilişkileri olduğunu ifade ediyor."

"Filipe'yle konuştunuz mu?"

Orlov, güvercini yok eden bir sihirbazın hareketini yaparcasına ellerini açtı.

"Kayboldu. Buhar olup uçtu resmen."

"Onu bulamıyor musunuz?"

"Sanki öyle biri hiç yaşamamış gibi. İki kurbanın ajandasında onun ve başka bir bilim insanının daha adını Şeytan'ın işaretiyle birlikte gördüğümüzde şüphelendik. Ki bu çok normal. Çünkü üstelik bu işaret katilin cesetlerin yanına bıraktığı

işaret. Bu yüzden hemen onları sorgulamaya karar verdik." Kısa bir süre durakladı. "Ama ikisinin de izine ulaşamadık. Buhar olup uçtular."

"Çok garip."

"Garip değil sevgili profesör." Vardığı sonucun altını çizmek istercesine kaşlarını kaldırdı. "Şüpheli."

"Ajandalarda bulduğunuz diğer isim neydi?"

"James Cummings, nükleer teknolojide uzman olan İngiliz bir fizikçi. Scotland Yard'dan onu sorgulamasını istedik, ancak polis geç kaldı. İki gündür eve uğramamış ve Londra'daki laboratuvarına da gitmemiş."

"Peki ama Filipe'nin bunlarla... yani bütün bu bilim insanlarıyla ilişkisi neydi?"

"Arkadaşınız da bir bilim insanı."

Tomás şaşırmış görünüyordu.

"Öyle mi? Bilmiyordum. Neyle uğraşıyor?"

"Jeoloji bölümünden mezun ve enerji sektöründe çalışıyor. Bu alanda faaliyet gösteren Portekizli iki şirketin danışmanlığını yapıyordu." Bir not defterinden isimleri kontrol etti: "GALP ve EDP şirketleri."

Tomás bu veriler üzerine biraz düşündü.

"Filipe'nin ve İngiliz'in ortadan kaybolduğunu söylediniz değil mi? Peki ne zaman oldu bu?"

"2002'de, cinayetlerden hemen sonra."

"O zamandan beri onlardan hiçbir haber alamadınız mı?"

"Kesinlikle hayır."

"Peki benimle konuşmaya neden şimdi geldiniz?"

"Çünkü birkaç gün önce iki bilim insanı arasında geçen bir iletişime rastladık. Echelon'un takip sistemlerine bir e-posta takıldı ve onu FBI'a gönderdiler, onlar da bize teslim etti."

Tomás masanın üzerinde parmaklarını oynattı.

"Peki bu hikâyeyle benim ne ilgim var?"

"Şimdi oraya geliyorum," dedi Orlov, sabretmesi için işaret ederek. "Bahsettiğim e-posta, arkadaşınıza Profesör Cummings tarafından gönderildi, ancak iletişim internet üzerinden gerçekleştiği için mesajın konum olarak nereden nereye gönderildiğini tanımlayamıyoruz. Sadece mesajın içeriğini okuyabiliyoruz, o kadar."

"Peki mesajda ne diyor?"

"Mesajın bir kısmı çok açık, ancak diğer kısımları şifreli görünüyor. Şimdi, siz bu alanda dünyanın en iyilerinden birisiniz ve tesadüfe bakın ki şüphelilerden birini şahsen tanıyorsunuz," dedi kaşlarını çatarak. "Bu soruşturmaya ışık tutabilmemiz için sizden daha iyi bize kim yardımcı olabilir?"

"Hıımm," diye mırıldandı Tomás, ona söylenilenler üzerinde düşünerek. "Beni bu yüzden mi işe almak istiyorsunuz?"

"Size az önce açıkladığım koşullar altında."

Tarihçi, neredeyse farkında bile olmadan Interpol ajanının not defterine bir bakış attı.

"Madem öyle, mesajda ne yazdığını bana söyleyecek misiniz?"

Orlov gülümsedi.

"Görüyorum ki epey meraklandınız," diye yorumda bulundu. "Buradan işi kabul ettiğiniz sonucunu mu çıkarmalıyım?"

"Evet, tamam. Şimdi söyleyin bana..."

Rus elini uzattı.

"O zaman tebrikler," coşkuyla tarihçinin sözünü kesti. "Interpol'e hoş geldiniz!"

El sıkıştılar.

"Sakin olun," dedi Tomás. "Interpol'e katıldığım falan yok. Size sadece bu davada yardım edeceğim, öyle değil mi?"

"Elbette ama bu kararın kutlanılması gerekir, değil mi?" Orlov neredeyse boş olan şarap kadehini eline aldı ve yeni iş ortağına doğru kaldırdı. "*Na zdrovie!*"

"Peki, peki," diye karşılık verdi Tomás, utangaç bir tavırla kadehini kaldırırken. "Ama sorumu henüz cevaplamadınız."

"Sorunuzu hatırlatır mısınız, lütfen?"

"Ele geçirdiğiniz mesajda ne diyor?"

"Profesör Cummings ve arkadaşı arasındaki mi?"

"Evet, o mesaj."

Orlov, az önce içinden cinayet kurbanlarının fotoğraflarını çıkardığı zarfı eline aldı.

"Burada bir fotokopisi var. Görmek ister misiniz?"

Rus bir sayfayı uzattı ve Tomás tek bir bakışta mesajı okudu.

```
Filipe,
When He broke the seventh seal,
there was silence in heaven.
See you.
Jim
```

Tarihçi, polise sorgulayıcı bir ifadeyle baktı.

"Bu ne anlama geliyor?"

Orlov güldü.

"Bunu bana sizin söylemeniz gerek, sizi bunun için tuttum!"

Tomás mesajı tekrar okudu.

"...Yani... bu iş için bir uzmana ihtiyaç olduğu gün gibi ortada."

Rus fotokopiyi eline aldı.

"Bu kısım bizim için açık," dedi dördüncü satırı işaret ederek. "Bu selamlama, yani *see you* ifadesi, James Cummings ve Filipe Madureira'nın yakın zamanda buluşmak niyetinde olduklarını

gösteriyor." Parmağıyla ikinci satırı işaret etti: "Ancak mesajın asıl kısmı ve aynı zamanda bizim de asıl sorunumuz ana cümlede."

Tomás fotokopiyi alarak ikinci ve üçüncü satıra baktı.

"Alabilir miyim?"

"Evet, lütfen."

Tarihçi boğazını temizledi ve bu birkaç satırda bulunan gizemli sözleri ciddi bir ses tonuyla telaffuz etti.

"O, yedinci mührü açtığında, cennette sessizlik oluştu."

V

İçeriye ürkütücü bir sessizlik hâkimdi. Sanki görünmez bir hayalet fısıldaşmaların üzerinde dalgalanarak havada süzülüyormuş gibi, gerçek dışı, hatta ve hatta kaygılandırıcı bir histi bu. Tomás, o sabah ziyaret ettiği üçüncü huzurevinin içini gezerken, zihnini neyin allak bullak ettiğini anladı.

Sessizlik.

Sırtları kamburlaşmış ve ciltleri kırış kırış, kel kafalı veya seyrek beyaz saçlı cılız silüetler, zamanın amansız akışına boyun eğmişçesine büyük masanın etrafında toplanmışlardı. Yıllar önce onları canlandıran ateş artık neredeyse sönmüştü; onlar artık üzerinde tek bir alevin bile çıkmadığı, yalnızca belli belirsiz bir duman çizgisinin göründüğü odun parçalarından ibarettiler. Hayatları, yaklaşmakta olan o büyük, zalim ve ebedî soğuğa yenilmenin eşiğinde, sönen bir ateşin közlerine dönüşmüştü.

Kimi yavaşça kaşığını çorbaya daldırıyordu, çenesinin altında peçete olanlar ise önlüklü kadınlar tarafından bebekler gibi besleniyordu. İki kişi de başları öne düşmüş, üzerlerine çöken ağırlığa karşı koyamayarak nemli gözleri, salyalı dişsiz ağızlarıyla uykuya teslim olmuştu. Ne var ki hepsinin yıpranmış görünümleri ve kalplerindeki sönen alev dışında buluştukları

ortak bir nokta vardı: Yemeklerini sessizce yiyorlardı. Beyaz tabaklara dayandırılan çatal bıçakların tınlamasıyla ve çorbayı yudumlarken titreyen dudakların nemli höpürtüsüyle tempo tutarcasına mırıltılar bir gelip bir gidiyordu. Öğle yemeği vakti sesleriydi bunlar.

Tomás bir süre durup bu manzarayı izledi, sanki birilerinin öğle yemeğini böyle yiyor olması onu şaşırtmıştı. Ufaklığından beri, grupça yenen yemeklerin birer sosyal etkinlik olduğu, aile veya arkadaşların birlik ve beraberlik ruhlarını tazelemek, düşüncelerini birbirine aktarmak, hislerini paylaşmak, sohbet etmek için bir masanın etrafında toplandığı bir andan ibaret olduğu fikrine alışmıştı. Yemek vakti, sözün, hikâyelerin, kahkahaların, tartışmaların, hatta kavgaların anıydı; yemek yeme işleminin, her gün gerçekleşen o coşkulu toplanma için bir bahaneden başka bir şey değilmişçesine, âdeta ikinci plana indirgenebildiği bir andı.

Halbuki orada her şey farklıydı. Yemek, o sosyal anlamını yitirmişe benziyordu; yılların tükettiği bu silüetlerin aynı salonda höpürtülerle kaşıklarından çorba içmek için bir araya toplandığı önemsiz bir ana dönüşmüş gibiydi. Yalnızlık anıydı bu. Tomás yaşlanınca insanların çocukluğa gerileme eğiliminde olduğunu duymuştu. Ancak o her şeyi altüst eden yaramaz çocuğun çocukluğuna değil; daha hassas, daha önceki, daha durağan bir çocukluğa: sadece uyuyan, yiyen ve midesini boşaltan bebeğin çocukluğuna. Ama bunu başkalarından duymak ayrı şey, kendi gözlerimizle görmek, gerçekliğini algılamak, böylesine acımasızca doğru olduğunu bilmek apayrı bir şeydi.

"Tuhaf bir manzara, sizce de öyle değil mi?"

Tomás başını çevirdi ve yeşil gözleri, konuşan kadının çikolata kahverengi gözleriyle çakıştı. Yumuşak bir bakışı ve güzel bir yüzü vardı, bukleleri daha açık renge bakan koyu renk dalgalı saçları vardı.

"Evet," diye ona hak verdi Tomás. "Bir huzurevinin bu kadar çok bir... kreşe benzediğini asla tahmin edemezdim."

Kadın elini uzattı.

"Maria Flor," diyerek kendini tanıttı. "Buranın müdiresiyim. Bir yakınınızı görmek için mi geldiniz?"

"Hayır. Annem için bir yer arıyorum."

Maria ona annesinin sağlık durumu hakkında birtakım sorular sordu ve onu dinledikten sonra, bu tür durumlarla her gün karşılaşan birinin ifadesini takındı.

"Kolay değil, değil mi?"

"Hem de hiç kolay değil."

Müdire sessizce çorbalarını içen yaşlılara doğru döndü.

"Bazen öğle yemeği vaktinde misafirlerimi izlemeye geldiğimde kendimi tıbbın elde ettiği zaferleri düşünürken buluyorum. Her gün en yeni kanser tedavileri, kalp hastalıkları için bulunan çözümler, yeni aşılar, çok daha etkili antibiyotikler, ömrümüzü uzatacak inanılmaz keşiflerin bulunduğunu duyuyoruz." Ciddiyetini bozmadan gülümsedi. "Böyle söyleyince kulağa çok güzel bir şeymiş gibi geliyor, öyle değil mi? Ömrü uzatmak, hastalıkları yenmek, yüz yaşına kadar yaşamak. Harika bir şey." Tomás'a bir bakış fırlattı. "Artık hep daha geç yaşta ölünüyor, bunu biliyor musunuz?"

"Evet, bu olağanüstü bir şey."

"Gerçekten de öyle." Bakışlarını tekrar öğle yemeğini yiyen misafirlerine çevirdi. "Ama bütün bunların amacı ne?" diyerek dudaklarını büktü. "Neye yarıyor? Daha uzun yaşamaktan bahsettiğimizde, sanki gece geç saatlere kadar devam eden bir partiden söz ediyormuşuz gibi geliyor. Bana çocukluğumda annemle babamın *Bonanza*'nın[22] sonunda beni yatağa gönderdikleri

22 Bir Amerikan televizyon dizisi. (ç. n.)

zamanları hatırlatıyor. *Bonanza*'ya bayılırdım ve bitmesinden nefret ederdim çünkü bu uyumaya gitmem gerektiği anlamına geliyordu. Bu da aşağı yukarı aynı şey. Tıpta kaydedilen ilerlemeler bize çok uzun bir *Bonanza*'nın geldiğini düşündürüyor, gece saat onda uyumak yerine, bana sabahın beşine kadar ayakta kalabileceğimi söylüyorlar."

"Öyle," diye doğruladı Tomás. "Tıp bizim yatağa geç vakitte gitmemizi sağlıyor."

Maria parmağını kaldırdı.

"Elbette, çok geç yaşta ölüyoruz. Ama bütün bunların bir bedeli var, bunu biliyor musunuz?"

"Nedir?"

Müdire, eliyle tüm yemek salonunu kapsayacak şekilde geniş bir hareket yaptı.

"İşte bu. Ömrümüzü uzatıyorlar ve belli bir noktadan sonra tıpkı birer bitki gibi yaşamaya başlıyoruz." Tomás'a doğru döndü. "Yalnızca bir saniyeliğine bu insanların yaşına geldiğinizi düşünün. Yürüyemeyecek, hatıralarınızı karıştıracak, en temel ihtiyaçlarınızı bile kendiniz göremeyeceksiniz. Altınıza bir bez takıp sizi temizleyecekler, besleyecekler, tüm vaktinizi oturarak veya uzanarak gözlerinizin önünden akan günü izlemekle geçireceksiniz. Size daha yüksek bir yaşam beklentiniz olduğunu söylemenin ne anlamı olabilir ki? Ne tür bir hayattan bahsediyoruz? Altınıza takılan bezlerle, çenenizin altına koyulan önlüklerle, bunaklıkla geçen bir hayattan mı?"

"Şey... ama bu biraz kinik bir bakış açısı..."

"Gerçekten mi? Yaşlı bir kişi huzurevine gittiğinde onun için üzülen insanlar oluyor ama bu insanlar asıl hüzün verici olanın bu yer olmadığını anlamıyorlar. Huzurevi kavramı, asıl büyük endişe kaynağına, yani elden ayaktan düşmeye karşı bulduğumuz çözümdür. Aşırı yaşlanmanın, yani çökmenin, onursuzca

çürüyüp gitmenin, aşağılanmalara maruz kalmanın dehşetini tatmak uğruna ölümün dehşetini erteliyoruz."

"İnsanlar huzurevinizde kendilerini aşağılanmış mı hissediyorlar?"

"Hayır, insanları aşağılayan bu değil. Tam tersi, biz onlara kendilerini iyi hissettirmek için elimizden geleni yapmaya çalışıyoruz. Daha uzun yaşamak için katlanmak zorunda oldukları şeyler onları aşağılıyor: fiziksel, zihinsel sınırlamalar ve elden ayaktan düşme. Kısacası ihtiyarlık."

"İhtiyarlık aşağılayıcı mı?"

"İhtiyarlığın kendisi değil, aşağılayıcı olan yetilerimizi kaybetmemiz ve tamamen başkalarının merhametine kalmamız, anlıyor musunuz?" Masanın etrafında sessizce oturan yaşlıları göstermek üzere başıyla bir işaret yaptı. "Siz ihtiyarlığın nasıl bir şey olduğunu sanıyorsunuz ki? Kendinizi bir düşünün: Kendinden emin, yakışıklı, bağımsız, her daim kendi işlerini kendi halledebilen bir adamsınız. Ve birdenbire artık yürüyemediğinizi ve bu yüzden her yarım saatte bir tuvalete gidemediğinizi düşünün. Ne olur?"

"Sanırım biri beni banyoya götürür."

"Bir hemşire bunu bir kez, iki kez, üç kez yapabilir, yapmaz demiyorum. Ancak haftalarca ve aylarca her gün hemşireden günde yirmi kez size eşlik etmesini isterseniz ama aynı zamanda ondan aynı şeyi talep eden on yaşlı daha bulunuyorsa ve hemşireyi bekleyen başka acil işler de varsa, ne olacağını biliyor musunuz?" diye sordu ve soruyu bir süreliğine cevapsız bıraktı. "Altınıza bir bez takacaktır. Ve tüm hayatı boyunca kendinizin patronu olmuş olan siz, birdenbire kendinizi bir kanepede oturup altınıza yaparken bulacaksınız. Ve bu durum, önceki halinize dönme ihtimali olmadan hayatınızın geri kalanı boyunca hep

böyle sürüp gidecek. Başınıza bu geldiğinde kendinizi nasıl hissedeceksiniz?"

"Hımm... şey..."

"Aşağılanmış. Aşağılanmış hissedeceksiniz. Peki ya büyük tuvaletiniz geldiği zaman ne yapacaksınız? Beze yapacaksınız. Sonra hemşire gelip altınızdakileri alıp temizleyecektir. O zaman kendinizi nasıl hissedeceksiniz? Aşağılanmış. Peki eliniz titreyip kaşığı tutamadığınızda ve ne kadar denerseniz deneyin elinizin titremesini kontrol edemediğinizde ne yapacaksınız? Çenenizin altına bir önlük takacaklar ve sizi besleyecekler. Ve siz, hayatınız boyunca kendi kendine yetmiş bağımsız bir adam ve gururlu bir insan olan siz kendinizi nasıl hissedeceksiniz?"

"Aşağılanmış," diye doğruladı Tomás, başını yere indirerek.

Maria Flor sessizce yemek yenilen masaya baktı.

"Onlar da aynen böyle hissediyorlar."

Tomás eve morali biraz bozuk olarak döndü. Gözünün ucuyla annesinin odasına baktı ve onun, yanan sarı abajur ışığının altında elinde sayfaları açık bir kitapla uyuduğunu gördü. Kitabı komodine koyup ışığı kapattı, üşümesin diye de battaniyesini üzerine çekti, sakin ve ritmik bir şekilde nefes aldığını duydu ve alnına bir öpücükle dokundu.

Odanın kapısını ardından çekti ve zamanında babasına ait olan çalışma odasına gitti; aklına bir fikir gelmişti ve üzerinde çalışmak istiyordu. Bilgisayarı açtı ve aklındaki internet sitesini aradı. Sayfa yüklendiğinde, nostaljik bir gülümsemeyle ona sanki bir zaman makinesiyle karşısına getirilmiş gibi bakan tanıdık yüzlere baktı. Bu, Castelo Branco Lisesi'nin mezunlarının olduğu sayfaydı. Hem o yıllardan kalan hem de güncel fotoğraflar vardı; kimi yüzler neredeyse hiç değişmemiş, kimileri ise oldukça değişmişti, kiminin saçları dökülmüş, kimi ise korkunç derecede

şişmanlamıştı. Lise kapısındaki çeşitli anları, futbol takımlarını, partileri, gezileri, gülümsemeleri, şakaları, âşıkları, motosikletleri gösteren fotoğraflara baktı. Tam bir hatıralar geçidiydi. Sohbet sayfasına tıkladı ve mezunların mesaj alışverişinde bulunduğu sayfaya girdi.

Şöyle yazdı:

Filipe Madureira. Seninle çok acilen konuşmam gerek. Senden haber bekliyorum. Tomás Noronha.

Gönder düğmesine bastı ve mesaj sohbete kaydedildi.

Bilgisayarı kapattıktan sonra çeşitli olasılıkları değerlendirerek sandalyesinin arkalığına yaslandı. Ertesi gün, Interpol için yapması gereken soruşturmaya vakit bulmak adına kaçırdığı dersi telafi etmek üzere Lizbon'a dönecekti. Mesajına bir karşılık alıp almayacağından emin değildi, bu nedenle başka yollar denemeliydi. Ama hangi yolları?

Bir İncil bulmak için babasının kitaplığına yöneldi. Son sayfalardan birinde aradığı metni bulana kadar kalın kitabın sayfalarını karıştırdı.

Vahiy.

"'Bu peygamberlik sözlerini okuyana,'" diye mırıldandı ilk paragrafı okuyarak, *"'Burada yazılanları dinleyip yerine getirenlere ne mutlu. Çünkü beklenen zaman yakındır.'"*[23]

"'Peygamberlik sözleri,'" diye tekrarladı kendi kendine. "Bu bir kehanet. Ve zaman yakın."

Yakın.

23 İncil, Vahiy 1:2. (ç. n.)

Metne yoğunlaştı ve satır satır takip etti. Sabırlı ve titiz bir şekilde bu karışık kelime yumağının içine daldı, ta ki birçok sayfa sonra nihayet önemli pasajı bulana kadar. Onu ilk önce bir kere sessizce, sonra da fısıltıyla tekrar okudu, sanki kendi sesi oradaki gizli anlamları bulmasına yardımcı olabilecekmiş gibi.

"'Bu konu bilgelik gerektirir,'" diye okudu: *"'Anlayabilen canavara ait sayıyı hesaplasın. Çünkü bu sayı insanı simgeler. Sayısı 666'dır.'"*[24] Düşünceli bir şekilde gözlerini havaya kaldırdı ve gizemli cümleyi tekrar etti. *"'Sayısı 666'dır.'"*

Üç haneli bu sayıyı bir kâğıda yazdı.

666

Üçlü altıyı gözlemlemek, önünde duran alternatifleri değerlendirmek, çözüme götürebilecek yolları düşünmek için bir süre olduğu yerde kaldı. "Bu sayı bir kelimeyi içeriyor," diye yorumladı. "Bir kelimeden çok daha fazlasını, bir mesajı."

Şifreli bir mesajı.

Ayağa kalktı ve başka bir metni aramak için kitaplığa geri döndü; aradığı kitap, sararmış sayfaları neredeyse tamamen birbirinden ayrılmış olan, kapağı ve rengi solmuş sırtında altın harflerle yazılmış *Cabala* başlıklı eski bir ciltti. Kitabı açtı ve yıpranmış sayfalardan kopup gelen geçmişin hoş kokusunu içine çekti. Sayfaları, parmaklarının arasında her an toza dönüşeceğinden korkarcasına hafif hareketlerle teker teker çevirdi.

Cildin sayfalarını karıştırırken, aklı lisenin internet sitesinde bıraktığı mesaja gitti. *Ya Filipe cevap vermezse*, diye sordu kendi

24 İncil, Vahiy 13:18. (ç. n.)

kendine. Onun hakkında ne kadar az şey bildiğini düşündü ve hemen daha fazla bilgi toplaması gerektiği sonucuna vardı.

Kitabı bir anlığına bir kenara bıraktı, cep telefonunu eline alıp numarayı tuşladı.

"Orlov, size sormak istediğim bir şey var," diye söze girdi, Interpol ajanını selamladıktan sonra. "Arkadaşım Filipe ne tür bir iş yapıyordu?"

"Enerji sektöründe danışmanlık yapıyordu."

"Tamam, ama bu 'enerji sektörü' ne anlama geliyor? Elektrik mi?"

Çıkardığı seslerden Tomás onun bir şeyler çiğnemekte olduğunu fark etti. Bu adam yemek yemeden duramıyordu.

"Petrol," dedi Orlov, ağzındakileri yuttuktan sonra. "Jeoloji bölümünden mezun ve genel olarak enerji meseleleriyle uğraşıyordu ama asıl ilgi alanı petrol sektörüydü."

"Gerçekten mi?"

"Ayrıca, bildiğim kadarıyla, onu en son gören kişi OPEC merkezinde çalışan Abdul Qarim adında bir adamdı."

"Filipe en son OPEC merkezinde mi görüldü?"

"Evet."

"Ama orası Suudi Arabistan'da değil mi?"

Orlov güldü.

"Hayır, Profesör. Burada, Avrupa'da."

"OPEC Avrupa'da mı?"

Duyulan başka sesler Rus'un ağzında yine bir şeyler olduğuna işaret ediyordu. Aceleyle çiğnedi ve birkaç dakika sonra yutkunma çabasından neredeyse boğulurcasına soluk soluğa ekledi:

"Viyana'da."

VI

Ona binanın Tuna Nehri'nin yanında bulunduğunu söylediklerinde, Tomás nehrin masmavi aynasının, efendisinin önünde eğilen bir köle misali ayakları altına uzandığı, yeşilliklerle çevrili, heybetli imparatorluk mimarisiyle göz kamaştıran, şık bir bina hayal etmişti. Belki de bu yüzden Leopoldstadt'taki bir sokakta doksan üç numaraya vardığında hayal kırıklığına uğramıştı. Bir an durup karşısında aralarına mavi çizgiler serpiştirilmiş yer yer beyaz ve gri bloklarla işlenmiş çirkin ve alçak binaya baktı. En tepede beyaz ve mavi bir bayrak, dijital bir saat ve OPEC logosu yer alıyordu.

Petrol İhraç Eden Ülkeler Örgütü'nün merkezi görkemli bir yer olmaktan çok uzaktı. Viyana'nın ikinci bölgesindeki ofis binaları arasına gömülmüş kocaman bir küpten başka bir şey değildi. Görkemli veya ihtişamlı hiçbir yanı yoktu; buranın, gezegendeki en büyük ve en kazançlı işin yürütüldüğü, dünyayı hareket ettiren mucizevi sıvının satıldığı ve satın alındığı yer olduğunu gösteren hiçbir işaret yoktu. Öyle ki yönünü kaybetmiş olabileceğinden, yanlış adrese geldiğinden şüphelenmeye başladı. Kesinlikle kafası karışmıştı. Ne var ki binanın tepesindeki OPEC kısaltması ve camlı kapının üzerinde yer alan doksan üç rakamı

şüpheye yer bırakmıyordu. Gerçekten de OPEC merkezinin tam karşısında duruyordu.

Binaya girdi ve resepsiyona yöneldi.

"Bay Abdul Qarim, lütfen."

"Randevunuz var mı?"

"Evet, ben Tomás Noronha. Beni Interpol gönderdi."

Arap görevli telefonunda bir sayı tuşladı ve bu bilgiyi kendisine cevap veren kişiye iletti, Tomás kendi ismi ve Interpol'ün dışında söylediklerinin hiçbirini anlamadı. Görevli talimatları bekledi, teşekkür etti ve telefonu kapattı.

"Bay Qarim hemen geliyor," dedi, yolu göstererek. "Onu dışarıda bekleyebilir misiniz, lütfen?"

"Dışarıda mı?" diye sordu Tomás şaşkınlıkla.

"Evet, dışarıda beklemenizi istedi."

Şaşkınlık içinde binadan ayrıldı ve arada sırada içeriye göz atarak girişteki camlı gölgeliğin altında beklemeye koyuldu. Etrafta sarıklı birçok adam vardı, üstelik bazıları kravatlıydı, hemen hemen hepsi Arap veya Afrikalıydı; ellerinde evrak çantalarıyla telaşsızca bir taraftan diğerine gidiyorlardı, pek yoğun bir güne benzemiyordu. Tomás sabırsızlanmaya başlamıştı. Önce sağ ayağının sonra sol ayağının üzerinde sallanmaya devam etti, kendine gösterilen nezaketsizlik her geçen dakika canını daha çok sıkıyordu: Ne zamandan beri misafirler sokakta bekletilmeye başlanmıştı?

Trafiğin sabit bir gürültüsü vardı: Gözlerini kapatsa bu sesi deniz sesiyle karıştırabilirdi, ani klakson sesleriyle ara ara kesintiye uğrayan öfkeli uğultular, tıpkı martıların melankolik çığlığıyla bölünen dalgaların kıyıya vuruş sesini andırıyordu. *Bu gerçekten bir saygısızlık*, diye düşündü.

Klakson sesleri bir anda o kadar yoğunlaştı ki ne olduğunu görmek için dönüp baktı. Aerodinamik çizgili iki kişilik parlak

metalik gri renginde bir Mercedes, OPEC merkezinin kapısının önünde durdu ve içerideki karanlıktan çıkan bir el havada sallandı. Tomás ne olduğunu anlayamadı ve daha iyi görebilmek için öne doğru eğildi. O el düpedüz kendisini çağırıyormuş gibiydi. *Derdi benimle mi acaba*, diye merak etti. Sorgulayıcı bir hareketle kendini işaret etti ve arabanın içinden çıkan el evet anlamında sallandı. Dikkatle arabaya yaklaştı ve açık pencereden direksiyonda başında türban olan bir adam gördü.

"Interpol'den gelen siz misiniz?" diye sordu yabancı adam.

"Hayır... Yani evet, benim."

Adam kapıyı açmak için ona doğru uzandı.

"Binin, binin," dedi. "Ben Abdul Qarim."

Tomás şaşkınlığını üzerinden atıp arabaya bindi ve adamı selamladı. İnce, orta yaşlı, sivri sakallı ve elmacık kemikleri çıkık bir adamdı. Başında kırmızı beyaz bir *shumag*,[25] üzerinde ise Mercedes'in sofistike teknolojisinin yanında biraz sırıtan geleneksel bir kıyafet olan *thoub*, yani uzun koyu renkli bir tunik vardı. Adam diğer elini direksiyonda tutuyordu, elinde parıl parıl parlayan o kadar çok yüzük vardı ki bir taç gibi görünüyordu.

"Ofisinizde görüşeceğimizi düşünmüştüm."

Kapıyı kapatır kapatmaz araba fişek gibi yola fırladı. Tomás ise kalkış sırasındaki bir astronot misali kendini bir anda koltuğa yapışmış hissetti.

Arap, "Benim ofisim Viyana'dır," dedi. Başparmağıyla hızla arkalarında kaybolan binayı işaret etti. "Ofisimiz korkunç derecede çirkin, sizce de öyle değil mi? Sizi daha ilginç bir yere götüreceğim." Yolcusuna baktı. "Viyana'yı bilir misiniz, Bay Tomás?"

"Hayır."

25 (Ara.) Puşi. (ç. n.)

"Büyüleyici bir şehirdir," dedi. "Yılın yarısını burada geçiririm. Bir yarısını Medine'de, karım ve ailemle, diğer yarısını da Viyana'da geçiriyorum."

"Medine mi? Suudi Arabistan'daki?"

"Evet, memleketim." Eliyle direksiyona hafifçe vurdu. "Arabamı görüyor musunuz?" diye yüzüklerle dolu eliyle etraflarında olan her şeyi işaret ederek konuştu. "Yoldaki şu arabaları görüyor musunuz? Bu ofisler, bu iş, bu hayat? Tüm bunları görüyor musunuz?"

"Evet."

"Bütün bunlar benim ülkem sayesinde mümkün."

Tomás gülümsedi.

"Ama Viyana çok antik bir şehir. Suudi Arabistan'dan daha antik."

"Elbette. Ama Batı'da var olan her şey bizim sayemizde bu biçimde mümkün. Suudi Arabistan olmasaydı, burada gördüğünüz hiçbir şey mümkün olmazdı."

"Petrolü mü kastediyorsunuz?"

"Elbette. Dünyayı hareket ettiren petroldür."

"Ama Suudi Arabistan dışında da çok petrol var."

"Bana nerede olduğunu söyleyin."

"Ne bileyim... Irak'ta, İran'da, Kuveyt'te..."

"Hepsi OPEC üyesi ülkeler ve dolayısıyla Suudi Arabistan'a bağlılar."

"Ama başka ülkeler de var."

"Hangileri? Söyleyin."

"Rusya, Amerika Birleşik Devletleri..."

Arap yüksek sesle güldü.

"Beni güldürmeyin."

Tomás ona içerleyerek baktı.

"Komik bir şey mi söyledim?"

Tuna Kanalı'na paralel olarak uzanan Obere Donau Caddesi'nden aşağıya doğru iniyorlardı. Kanal, uzun bir ayna gibi ağaçları ve evleri yansıtarak, güzelce biçilmiş bir çim halının yanı sıra uzanıyordu. Spor Mercedes, yeşilliği yarıp geçen gümüşi bir çita, çevre yolunu kendi habitatına dönüştürmüşçesine yol boyunca hızla koşan bir av köpeği misali asfaltta yağ gibi kayıyordu.

"Bugün dünyanın dört bir yanında milyonlarca insan, Allah'a şükürler olsun, inanılmaz derecede yüksek bir yaşam standardına sahip," dedi Qarim gözleri trafikte. "Az para kazandıklarından, daha güzel bir araba satın almak veya daha büyük bir ev inşa etmek için paraları olmadığından şikâyet ediyorlar. Fakat, bundan sadece yetmiş yıl önce bir arabaya veya bir eve sahip olmanın zenginlere has bir şey olduğunu unutuyorlar; ısıtmalı bir ev sahibi olmanın veya yurt dışında tatile çıkmanın aristokrasiye özgü bir ayrıcalık olduğunu unutuyorlar. Eskiden halk tabakası yemek yiyip ateşin önünde ısınabildiği için mutlu oluyor, bununla yetiniyordu. Gerçek şu ki, farkında olmasak da bugün refah çağında yaşıyoruz ve Allah bu çağı sona erdirmesin. *İnşallah!*" Tomás'a bakmak üzere yüzünü döndü: "Bu bolluğun neye bağlı olduğunu biliyor musunuz?"

"Petrole mi?"

"Sadece petrole değil, *habibi*.[26] Ucuz petrole."

"Ucuz mu? Petrolün ucuz olduğunu mu düşünüyorsunuz? Ama ful benzin fiyatını ben her seferinde daha pahalı buluyorum."

"Çünkü durup şöyle bir etraflıca düşünmediniz. Petrolün, bunca zenginliğin kaynağı olduğu göz önüne alındığında, inanılmaz derecede ucuz bir ürün olduğu hiç aklınıza geldi mi?

26 (Ara.) Canım. (ç. n.)

Örneğin parfümü ele alalım. Bir litre parfüm bir litre petrolden çok daha pahalıdır, değil mi?"

"Sanırım öyledir."

"En yaygın parfüm bile petrolden daha pahalıdır," derken muhteşem bir elmas yüzükle çevrili işaret parmağını kaldırdı. "Ama size garanti ederim ki yaşamımız parfüm olmasa da varlığını sürdürebilir, fakat petrol olmadan bu tamamen imkânsızdır."

"Şüphesiz."

"*Wiener Schnitzel*'den[27] tutun da portakal suyuna kadar, basit bir ahşap masa satın almaktan dişçiye gitmeye, modern bir plazma televizyondan Strauss'un müziğini dinlemek için Staatsoper'a gitmek üzere bir bilete kadar tükettiğimiz her şey, üretilen ve tüketilen enerjiyle ölçülür."

"Anlayamıyorum..."

Qarim boğazını temizledi.

"İnsanlık tarihi hakkında ne biliyorsunuz?"

"Bir şeyler bilirim," diyerek güldü Tomás. "Ne de olsa tarihçiyim."

Arap'ın şaşkınlıkla gözleri açıldı.

"Tarihçi misiniz? Sizin polis olduğunuzu sanıyordum."

"Hayır, ben bir tarihçiyim. Interpol'le yaptığım bu iş sadece... kısa süreli bir iş birliği. Şöyle diyelim; bu soruşturmanın bazı antik şifrelerle bir bağlantısı olabilir, bu yüzden de polis benden yardım istedi."

"Hımm... Anlıyorum. Tarihçiyseniz gelişmekle enerji tüketimi arasındaki ilişkiyi bilirsiniz."

Tomás tereddüt etti.

"Evet... yani hem evet hem hayır. Tam olarak nedir?"

27 (Alm.) Viyana Şnitzeli. (ç. n.)

"Toplumun enerji ihtiyaçlarına göre kendini nasıl örgütlediğinden bahsediyorum."

"İtiraf etmeliyim ki bu tam olarak benim alanım değil."

"Çok basit," dedi Qarim heyecanla. Ne de olsa o bu alanda bir uzmandı. "Söylesenize, sizce ilkel insanlar neden büyük hayvanları avlamayı tercih ediyorlardı?"

"Tamam, bu kolay bir soru. Hayvan ne kadar büyükse, yiyecek miktarı da o kadar fazladır."

"Kesinlikle. Ya da başka bir deyişle, avlanmak için gereken kaloriyi küçük bir ete göre büyük bir et parçasıyla telafi etmek daha kolaydır. Bir ineği öldürmek bir tavşanı öldürmekle aynı enerjiyi gerektiriyorsa, ineği öldürmek daha mantıklıdır, öyle değil mi? Bu da ilkel insanların bile fayda ile enerji maliyeti arasındaki ilişkiyi içgüdüsel olarak değerlendirebildikleri anlamına gelir. Aynı nedenden ötürü de av ekonomisinden tarım ekonomisine geçtiler. Atalarımız, tarımın, gerektirdiğinden daha fazla enerji ürettiğini anlamışlardı."

"Elbette."

"Şimdi de onlar çiftçi olduklarında neler olduğunu düşünün. Hayat daha da kolaylaştı ve topluluklar gelişmeye başladı, böylece nüfus arttı ve şehirler ortaya çıktı. Ne var ki sorun, her insanın yılda ortalama yarım ton odun tüketiyor olmasıydı. Ve eskisinden çok daha fazla insan olduğundan, artan nüfusun ihtiyaçlarını karşılamak için giderek daha fazla orman yok edilmeye başlandı. Yıllar birbirini kovalayıp ormanlar azalırken, hep daha fazla insan için daha fazla odun bulmak üzere her defasında çok daha uzağa gitmek gerekti." Gözlerini kıstı. "Ve tahmin edin bir noktada ne oldu?"

"Eldekiler artık talebi karşılamaz oldu."

"Aynen öyle. İlk enerji ekonomisi de özellikle bu soruna çözüm olarak doğdu. İnsanlar daha fazla yakacak bulmak için

sürekli yer değiştirmeye devam edemezlerdi, bu yüzden de bu görevi sadece bir gruba emanet etmeye karar verdiler. Ancak, yeni buluşlar daha fazla enerji ihtiyacını doğurdu. Mesela demir. Yalnızca birkaç kiloluk demir elde etmek için bir ton odun gerekiyordu. Demir endüstrisinin gelişmesiyle birlikte odun ihtiyacı da en nihayetinde fazlasıyla arttı. Sonrasında ise giderek hep daha fazla insan olduğundan ama daha az orman kaldığından gün geldi oduna dayalı ekonomi krize girdi." Gözünün ucuyla Tomás'a baktı. "Peki çözümün neyde bulunduğunu biliyor musunuz?"

"Hayır."

"Kömür. Kömürden fazlasıyla vardı ve taşıması da kolaydı. Üstelik bir kilo kömür, bir kilo odundan beş kat daha fazla enerji üretir. Kömür olmasaydı Sanayi Devrimi mümkün olamazdı. Odun, sanayileşmenin gerektirdiği demir miktarını elde etmek için yeterli değildi; bunu sadece kömür sağlayabilirdi. Ve öyle de oldu. Kömür sayesinde fabrikalar, demir yolu hatları, buharlı araçlar, büyük gemiler ortaya çıktı. Ancak bu durum sadece daha fazla ısınma ve daha fazla ulaşım değil, aynı zamanda daha fazla yiyecek, daha fazla kıyafet, daha fazla araba, daha fazla kâğıt, kısacası her şeyden çok daha fazlasını getirdi. Kendi kendini yiyip yutan bir döngüye girdik. Ne kadar çok üretirsek, o kadar çok enerjiye ihtiyacımız oluyor. Ve ne kadar çok enerjimiz olursa, o kadar çok şey üretebiliyoruz." Göz kırptı. "Şimdi neden her ürünün enerjiyle ölçüldüğünü söylediğimi anlıyor musunuz?" Etraftaki sokakları renklendiren kestane ağaçlarını işaret etti. "Eğer yakıt olarak sadece odunumuz olsaydı, bugün bildiğimiz, tanıdığımız, alışık olduğumuz bu hayat asla mümkün olamazdı." Elini direksiyona vurdu. "Bu arabadan tutun da diğer bütün tüketim mallarına kadar bizi çevreleyen tüm bu zenginliği üretmek enerji gerektirir."

"İşte petrol burada devreye giriyor."

"Tabii. Kömür, oduna göre daha büyük avantajlar sunuyordu ve Sanayi Devrimi'ni mümkün kılan da bu oldu, ancak bazı ciddi dezavantajları da vardı. Bunların en başında çevreyi çok kirletiyor olması geliyordu. Şehirlerde hava simsiyah ve solunamaz duruma gelmişti. Ayrıca, üretilen enerji artık yeni endüstriyel süreçleri desteklemek için yeterli değildi. İşte o zaman, 1901 yılının bir sabahı, Texas'taki Spindletop Tepesi'nde bir sondaj çalışması, gaz ve siyah bir sıvı sızıntısına sebep oldu. Petrol. Spindletop, ilk..."

"Affedersiniz ama..." diyerek Tomás onun sözünü kesti, "bu doğru değil."

Qarim'in gözleri büyüdü.

"Nasıl?"

"Petrolün ilk olarak 1901'de ortaya çıktığı hikâyesi doğru değil. Daha öncesinde de bundan bahseden Arapça antik metinler okudum."

Arap güldü.

"Tabii ki petrol çok eskiden beri biliniyordu," dedi gökyüzüne bakarak. "*Allah u ekber*! Allah büyüktür ve hikmeti sonsuzdur. Allah tüm mucizeleri yaratır ve petrol onun yarattıklarından biridir. Onu Orta Doğu'ya yerleştirmesi de tesadüf değil. Allah bize petrolü onu kâfirlere karşı kullanmamız için verdi. Örneğin benim atalarım, çabuk alev alma özelliğinden yararlanarak onu Haçlı Seferleri'ne karşı kullandı."

"Demek bana hak veriyorsunuz."

"Korkarım kendimi iyi ifade edemedim. Petrol uzun zamandır biliniyor, bu bir gerçek. Sorun şu ki nadir olduğu düşünülüyordu. Kömürden daha güçlü, daha güvenli ve daha temiz olduğu biliniyordu, ancak doğada fazla bulunmadığına inanılıyordu. Rusya'da günde en fazla 5.000 varil petrol üretiliyordu, ki bu bile olağanüstü bir şeydi. Ancak Spindletop,

aynı miktarı yalnızca bir saat içinde üretmeye başladı. Bunun ne demek olduğunu anlıyor musunuz? Spindletop, bol miktarda petrol olduğunu kanıtladı."

"Anlıyorum."

"Spindletop, petrol çağının başlangıcı oldu. Tüm ekonomi değişiverdi. Kömürle mümkün olamayan endüstriyel süreçler petrolle mümkün hâle geldi. Ve insanların, iş yerlerinden uzakta yaşayabilmelerini olanaklı kılan otomobiller ortaya çıktı. Tüm bunların kentsel ve sosyal etkisinin ne olduğunu size açıklamama gerek yok herhalde, öyle değil mi?"

Tomás güldü.

"Bunu anlamak için bilim insanı olmaya gerek yok."

"Şimdi size sorarım: Bu servetin yoğunlaştığı yer tam olarak neresi?"

"Hangisi? Petrol servetinin mi?"

"Evet."

"Aslında biraz her yerde, öyle değil mi?"

Arap başını salladı ve anlayışlı bir gülümseme takındı.

"Bugün bu servetin neredeyse tamamı OPEC'in elindedir ve Allah böyle devam ettirsin. *İnşallah!*"

"Peki... ya Amerika Birleşik Devletleri? Ya Rusya? Onlar da petrol üretiyorlar, değil mi?"

Qarim ona hızlı bir bakış attı.

"O petrol tükenmek üzere."

"Nasıl?"

Kentin içine, Schottenring ve Alsergrund bölgesine varmışlardı. Etkileyici mimarisi ve bakımlı binalarıyla şık bir bölgeydi. Mercedes, trafik ışıkları ve trafik yoğunluğu yüzünden yavaşlamak zorunda kaldı; kuzuya dönüşmek üzere bir kurt olmaktan çıkmıştı artık.

"Aradığınız adamla bunun hakkında konuştuk."

"Filipe Madureira'yla mı?"

"Evet."

"Sizinle Amerikan ve Rus petrolü hakkında konuşmaya mı geldi?"

"Benimle dünya petrol üretimi ve rezervlerinin durumu hakkında konuşmaya geldi."

Tomás cebinden not defterini çıkardı. Sohbet nihayet onu Viyana'ya götüren nedenlere kayıyordu.

"Görüşmeniz hangi şartlar altında gerçekleşti?" diye sordu. "Sizinle ne zaman temasa geçti?"

"Üzerinden birkaç yıl geçti."

Tomás notlarına baktı.

"2002 yılının Şubat ayında olabilir mi?"

"2002 mi? Bilemiyorum, kontrol etmeliyim." Düşünceli bir havaya bürünmüş görünüyordu. "Bekleyin, 11 Eylül ve Afganistan'daki Amerikan işgali hakkında konuştuğumuzu hatırlıyorum, her ikisi de kısa süre önce gerçekleşmişti. Ne zamandı? 2001'in sonunda, öyle değil mi?" Şimdi daha ikna olmuş bir halde başını salladı. "Öyleyse evet, Şubat 2002 döneminde görüştük. Çok soğuk olduğunu hatırlıyorum, kışın ortasındaydık ve sokakta kaldırım kenarlarında toplanan kardan kaçınarak yürümeye çalışıyorduk."

"Peki Filipe Madureira size nasıl ulaştı?"

"Müşterilerimizden biri aracılığıyla. GALP'tan Mühendis Ferro."

"Portekiz petrol grubu mu?"

"Evet, onlarla iş birliği yapıyoruz ve oradaki muhatabım Mühendis Ferro'dur. Bana telefon etti ve uluslararası siyasi kriz nedeniyle mevcut rezervleri ve üretim kapasitesini değerlendirmek isteyen bir danışmandan bahsetti. Bana onun bu konu

hakkında kiminle konuşması gerektiğini sordu, ben de bana gelmesini söyledim."

"Ve de geldi."

"Evet."

"Viyana'ya mı?"

"Evet, burada görüştük." Elleriyle geriye doğru belirsiz bir jest yaptı. "Prater'deki Lusthaus adında bir restoranda öğle yemeği yedik, sonra atları görmek için hipodroma uğradık."

"Ve sizinle küresel petrol üretimi hakkında konuşmak istedi..."

"Evet, üretim ve rezervler hakkında. Ama daha çok rezervlerle ilgileniyor gibiydi."

"Bunları hangi sebeple öğrenmek istediğini size söyledi mi?"

Qarim mücevherli parmakları olan elini kaldırdı.

"Bir dakika, bana henüz tam olarak hangi amaçla onunla o gün neler konuştuğumuzu bilmek istediğinizi açıklamadınız," diyerek sözünü kesti. "Tahmin edebileceğiniz gibi, müşterilerimle yaptığım görüşmelerin içeriğini açıklamaktan pek hoşlanmam."

"Anlıyorum, ama bu bir Interpol soruşturması."

"Evet, bunu telefonda da söylediniz ve sizinle buluşmayı da bu yüzden kabul ettim. Ama biraz daha açıklayıcı bilgiler vermelisiniz."

Tomás içini çekti.

"Filipe Madureira'nın iki cinayete karışmış olabileceğinden şüpheleniliyor."

Arap'ın gözleri büyüdü ve ağzı, korku ile şaşkınlık arası bir duyguyla açıldı.

"Gerçekten mi?"

"Evet, onunla öldürülen iki bilim insanı arasında bazı bağlantılar bulundu."

Qarim başını salladı.

"İnanılmaz," diye haykırdı, "Bir katille konuştum ve sağ salim hayattayım!" diyerek şükran ifadesiyle gözlerini havaya kaldırdı. *"Allah u ekber!* Allah büyük ve esirgeyicidir!"

"Bir dakika, onun katil olduğunu söylemedim. Soruşturma hâlâ devam ediyor."

OPEC çalışanı adam tekrar gözlerini trafiğe dikti.

"Ama polis tarafından aranıyor," dedi kaşlarını çatarak. "Peki benim bu hikâyeyle ne alakam var?"

"Cinayetler sizin onunla buluştuğunuz dönemde işlendi."

"Bakın, yemin ederim böyle bir şey hakkında konuşmadık, bundan emin olabilirsiniz. Allah şahidimdir."

"Buna inanıyorum," dedi Tomás. "Ama bizi ilgilendiren başka bir şey daha var. Bildiğimiz kadarıyla Filipe'yi en son gören kişi sizdiniz."

"Ben mi?"

"Evet. Cinayetlerin hemen ardından ortadan kayboldu. Ve o zamandan beri de kimse onu görmedi."

"Başına bir şey gelmiş olabilir mi?"

"Olabilir ama bilmiyorum."

"Belki de öldürülmüştür. Siz Hristiyanlar, 'Can yakanın canı yanar,' diye söylemez misiniz hep?"

"Hayır, yaşıyor."

"Nereden biliyorsunuz?"

"Onunla İngiliz bir arkadaşı arasında geçen bir e-posta bulduk."

"O zaman her şey çok daha basit. İngilizle konuşun."

"Yapamayız. O da ortadan kayboldu."

Araba, park halindeki bir dizi arabanın yanında durdu ve Qarim geri vitese geçip manevra yapmadan önce dikiz aynasına baktı.

"Tuhaf bir hikâye. Ama açıkçası size nasıl yardım edebileceğimi bilemiyorum."

"Tüm bunlar olduğunda Filipe'nin aklından neler geçtiğini anlamaya çalışıyorum. Bu yüzden de birbirinize ne söylediğinizi bilmem gerekiyor."

Araba hareket etti.

"Size söyleyeceğim," diye söz verdi Qarim, başı arkaya dönükken. "Ama burada değil."

Ardından arabayı park etti.

VII

Arabayı görkemli borsa binasının yanına bırakıp oradan sonra yürüyerek ilerlediler. Börse Meydanı'nın kalbinde yer alan yemyeşil Gmeiner Parkı'ndan geçerek asil görünümlü Barok dönemine ait Schönborn-Batthyány binası ile antik Schotten Kilisesi'nin muhteşem Orta Çağ yapıları arasından geçen Renn Yolu'na saptılar. Meydanı geçtikten sonra Qarim, bir rehber gibi Tomás'a eşlik ederek onu görkemli Freyung Pasajı'ndan geçirip karşıdaki binaya, Ferstel binasına doğru götürdü. Pasajın içinden geçtikten sonra sola döndüler, ardından da girişinde kâğıttan yapılmış kukla bir adamın bekçilik edercesine küçük bir masada oturduğu büyük bir mekâna girdiler.

"Burası Café Central," dedi Qarim.

Kafe âdeta bir katedrale benziyordu. Dev Yunan sütunları, salonu gereksiz yere aydınlatmaya çalışan soluk ışıklı küre şeklindeki avizelerin, dalından sarkan meyveler misali asılı olduğu yüksek tonozlu tavanı destekliyordu. Yoğun bir gün ışığı avizelerin soluk parıltısını gölgede bırakıyordu, öyle ki güneş ışınları büyük kemerli pencerelerden flaş misali patlarcasına içeri girerek Café Central'in içerisine yayılıyordu. Ne var ki bu ışıltı bile içerideki dekorasyon ve o görkemli mimarinin yanında

neredeyse hiç kalıyordu. Mekânda renkler ve uyumlu çizgiler hâkimdi; sarı tonları ve kafeye klasik bir zarafet katan bu bir çeşit *art nouveau* tarz birlikte hoş bir görünüm yaratmaktaydı. Bir zamanlar burasının son derece şık bir yer olduğu söylenebilirdi.

Müşterilerden kimi dalgın bir şekilde elindeki gazeteyi karıştırıyor, kimi ilginç bir kitabı okumaya dalmış görünüyor, kimileri ise keyifle bir *Kapuziner*[28] veya *Pharisäer*'in[29] tadını çıkarıyordu. Ama gerçekten de herkes kendini piyanistin müziğe karşı duyduğu, insanı kendinden geçiren bir tutkuyla büyülenmişçesine, gözleri kapalı ve başı arkada çaldığı melankolik melodiye bırakmıştı. Baharı karşılayan kırlangıçların çıkardığı tatlı cıvıltılar misali, Mozart da keyif veren notalarıyla kafeyi doldurmaktaydı.

Kendini müziğe kaptırmış piyanisti rahatsız etmemek veya çaldığı parçanın ahengini bozmamak için kafenin eski ahşap zemininde yavaşça yürüyerek bir pencerenin yanındaki yuvarlak köşe masasına geçip oturdular.

Tonozlu tavana hayran hayran bakan Tomás, "Burası olağanüstü bir yer," diye mırıldandı. "Olağanüstü."

"Öyle, değil mi?" diyerek gülümsedi Qarim, sandalyeye yerleşirken. "Viyana'daki yazarların burada toplandığını söylerler." Parmağıyla kafenin girişinde nöbet tutan kâğıttan kukla adam figürünü gösterdi. "O da onlardan biriydi."

Tomás bıyıklı figüre baktı.

"Kim o?"

"Bilmiyorum. Bir şaire benziyor."

"Tanınmış biri mi?"

28 (Alm.) Capuccino. (ç. n.)

29 (Alm.) Rom ve kremalı kahve. (ç. n.)

Qarim, Herren Yolu ve Minoriten Meydanı'ndaki trafiğe baktı.

"Hiçbir fikrim yok," dedi. "Ama Schottenring ve Alsergrund bölgesi entelektüeller arasında çok popülerdi. Freud bu bölgede oturuyordu mesela. Evi şimdi bir müze."

Kusursuz bir smokin giymiş bir garson, elinde küçük bir not defteriyle onlara yaklaştı.

"*Guten Tag*,"[30] diyerek selam verdi. Kararsız bir hali vardı, başında *shumag* üzerinde ise *thoub* olan müşterinin kendisini anlayıp anlamadığını bilemiyordu. "*Was mochten Sie*?[31]"

"Bir *Türkischer*[32] ve bir *Rehrücken*[33] istiyorum," diyerek İngilizce yanıtladı Qarim. Sonra ayağa kalktı ve Tomás'a, "Ben lavaboya gidiyorum. Siz siparişi verin," dedi.

Arap, koyu renkli tuniğiyle gözden kaçmayacak bir çeviklikle masadan uzaklaşırken tarihçi, garsonun ona verdiği menüye baktı.

"Ben... biraz açım," dedi. Listedeki fotoğraflardan birini gösterdi. "Bu nedir?"

Avusturyalı garson, resme bakmak için eğildi.

"*Heringsalat* mı?"

"Evet, nedir bu?"

"Ringa balığı salatası."

"Tamam, bu olsun."

"Peki içecek olarak ne alırsınız?"

"Bir fıçı bira."

"*Pfiff* mi, *Seidl* mi yoksa *Krügel* mi?"

"Siz seçin. Herhangi bir marka."

30 (Alm.) İyi günler! (ç. n.)

31 (Alm.) Ne arzu edersiniz? (ç. n.)

32 (Alm.) Türk kahvesi. (ç. n.)

33 (Alm.) Çikolatalı kek (ç. n.)

Garson başını salladı.

"Hayır hayır. Fıçının büyüklüğünü sormak istedim."

"Ah, yarım litre olsun."

"Ach so. Krügel."[34]

Qarim masaya döndüğünde, dumanı tüten bir Türk kahvesi ile enfes bir dilim çikolatalı kekin onu beklediğini gördü. Piyano susmuş, piyanist parmaklarını dinlendirmek ve bir *Einspänner*[35] içmek üzere bar tezgâhında oturmuşken, Tomás ise büyük bir bardak birayla beraber yeni servis edilmiş salatadan bir iki çatal alıyordu. Pencereden içeri girerek yüzünü ısıtan güneşin keyfini çıkarıyor gibi görünse de not defterini her an kullanıma hazır olarak masanın üzerinde açık tutmaktaydı.

"Müziğin kesilmesini fırsat bilip belki biraz konuşsak iyi olur," diye önerdi Tomás, Qarim'in masaya döndüğünü fark ettiğinde.

"Pekâlâ," diye onayladı OPEC çalışanı ve sıcaklığını hissetmek için ellerini kahve fincanının etrafına doladı. "Bana ne öğrenmek istediğinizi söyleyin."

"Biraz önce Filipe Madureira'nın küresel petrol üretiminin durumunu öğrenmek için sizinle konuşmaya geldiğini söylediniz. Bu size sıradan bir istek gibi mi göründü?"

Qarim bir an düşündü.

"Sıradan mı? Bilemiyorum, yani... piyasa koşullarını değerlendirmek istemeleri bana normal geldi. Ne de olsa 11 Eylül saldırısının ve Amerika Birleşik Devletleri'nin Afganistan'ı işgalinin üzerinde çok zaman geçmemişti ve uluslararası vaziyet belirsizlik içindeydi. Hükümetlerin, çıkarlarını korumak ve pi-

34 (Alm.) Anladım. *Krügel.* (ç. n.)

35 (Alm.) Uzun bardakta servis edilen Avusturya'ya özgü kremalı bir kahve. (ç. n.)

yasalarının ayakta kalıp kalmayacağını bilmek istemeleri bana normal göründü. OPEC'teki üretimin durumu hakkında çok ısrar ettiğini hatırlıyorum."

"Ah, öyle mi? Peki ya neden?"

"Ee... ama bu çok normal! OPEC dışındaki üretimin durumu felaket..."

"Nasıl yani?"

Qarim Türk kahvesinden yavaşça bir yudum aldı ve bir süre sessiz kaldı.

"Bakın," dedi sonunda, "petrol piyasası hakkında ne biliyorsunuz?"

"Az bir şey. Size söylediğim gibi ben bir tarihçiyim. Enerji piyasasının ayrıntılarını hiçbir zaman fazla heyecan verici bulmadım."

Arap, konuyu meslekten olmayan birine açıklamanın bir yolunu bulmaya çalışarak dudağını ısırdı.

"Herhangi bir iş hakkında konuşmadığımızı anlamalısınız," diyerek konuya girdi. "Her şeyden önce dünyada en çok parayı döndüren işten bahsediyoruz. Ve Allah'a şükür, özellikle de Orta Doğu'da," dedi ve gözlerini havaya kaldırdı: "*Allah u ekber!*" Sonra yeniden Tomás'a baktı: "Ayrıca, bu o kadar önemli bir iş ki yolu siyasetle de kesişiyor." Başını yana eğdi. "Politika derken, üst politikadan, ölüm kalım meselelerinden, ülkelerin ve bütün uygarlıkların kaderinden bahsediyorum." Yumruğunu sıkıca sıktı. "Petrol güçtür. Anlıyor musunuz?" Yumruğunu daha da sıktı ve yüzüne yaklaştırdı. "Güç."

"Elbette. Para güç getirir."

Qarim başını salladı.

"Hayır, anlamıyorsunuz. Paranın gücünden bahsetmiyorum. Ondan çok daha derin, daha temel, çok daha esaslı bir güçten bahsediyorum." Kahvesinden bir yudum daha aldı. "Spindletop'taki

keşiften yedi yıl sonra, İngiltere, savaş filosunu dönüştürmeye, kömür enerjisini bir kenara bırakarak petrol türevleriyle çalışan motorlara geçmeye karar verdi." Sanki son derece önemli bir şey söylemiş gibi gözlerini kıstı. "Bu kararın ne anlama geldiğini anlayabiliyor musunuz?"

"Şöyle ki... bence daha modern bir filoyla İngilizler daha güçlü bir hale geldiler."

"Hayır bu değil," dedi parmaklarını masanın üzerinde oynatarak. "İngilizlerin yaptığı şey çok hassas bir adımdı. Britanya'da bol miktarda bulunan bir ham madde olan kömürle çalışan bir filoları vardı, buna rağmen ülkelerinde bulunmayan bir ham madde olan petrol türevlerinden güç alan bir filoya sahip olmaya karar verdiler." Gözlerini sonuna kadar açtı. "Şimdi anlıyor musunuz? O ham maddeye sahip değillerdi." Muhatabının bu fikri özümsemesini sağlamak adına sözlerine ara verdi. "Bu dönüşüm, yakıt tedariki sorununu tekrar gündeme getirdi. İngiltere, askerî gücünü bir yerden bir yere hareket ettirmek durumunda olursa, tedarik yollarının güvenliğini de sağlamak zorundaydı. Orta Doğu'daki çıkarlarını korumak zorundaydı. O andan itibaren, ulusal güvenlik kaçınılmaz olarak petrole erişim sorunuyla bağlantılı bir hale geldi." Tekrar yumruğunu sıktı. "Bahsettiğim güç bu."

"Anladım."

Arap, yumruğunu gözünün hizasına gelecek şekilde kaldırdı.

"Petrolü olan, dünyayı avucunda tutar. Büyük güçler ilk başlarda savaşmak için petrole ihtiyaç duyuyorlardı, sonra ise petrol için savaşmaya başladılar. Durum çok net, öyle değil mi? Petrol için. Hitler, Almanya'nın 'yaşam alanı' olan *Lebensraum* için Rusya'ya ihtiyacı olduğunu söylerken, Rus tarımından değil, ülkenin güneyindeki petrol kuyularından söz ediyordu. Almanlar kendi topraklarında bu ham maddeye sahip değildi

ve kendilerini bir dünya gücü olarak kanıtlamak için petrolü tedarik etmeleri gerekiyordu."

"Hımm."

"Üstelik Japonların Pearl Harbor'daki Amerikan filosunu bombalamasının altında yatan sebep de hep aynı."

"Yapmayın canım! Bana bunun da petrol yüzünden olduğunu söylemeyeceksiniz herhalde..."

"Elbette ki söyleyeceğim."

"Ama Pearl Harbor'da petrol yoktu ki."

"Fakat Hollanda Doğu Hint Adaları'nda, günümüz Endonezya'sında, vardı. Japonya tıpatıp Almanya'nın durumundaydı: Kendine ait bir petrolü yoktu, o nedenle de onu başka bir yerde aramak zorundaydı. Japonların, Hollanda Doğu Hint Adaları'ndaki kuyuları kesinlikle ele geçirmesi gerekiyordu, ancak Amerika'nın Japonya'ya uyguladığı petrol ambargosundan dolayı ABD filosunun müdahalesinden korkuyordu. Japonların Pearl Harbor'da Amerikan filosuna saldırıp onu etkisiz hale getirmesinin nedeni budur."

"Anladım."

"Amerikalılar neden 1991'de Kuveyt'i kurtarma operasyonuna öncülük etti, sizce? Orada sadece muz üretiliyor olsaydı böyle bir şeye kalkışırlar mıydı?"

Tomás güldü.

"Tabii ki kalkışmazlardı."

"Körfez Savaşı diğer tüm savaşlara nazaran gerçekten de sadece petrol amacı güdülerek yapılmış bir savaştı. 2003'teki Irak işgali için de aynı şey söylenebilir. Sizce gerçek nedenler nelerdi? Kitle imha silahları için mi? Ki öyle bir şey yoktu bile."

"Petrol için."

Qarim, avucunu sertçe masaya vurdu.

"Tabii ki de petrol için! Hatta ABD eski Başkan Yardımcısı Dick Cheney, ta ki birisi onu susturana dek bu durumu kamuoyuna açıklayacak duruma bile geldi. Amerikalılar Orta Doğu haritasını kendi stratejik çıkarlarına göre yeniden çizmek istediler, gerisi fasa fiso."

Tomás sandalyesinde kıpırdandı ve dudak büktü.

"Ama affedersiniz, Amerika zaten büyük bir petrol üreticisi değil mi?"

"Dünyanın üçüncü büyük üreticisi."

"Peki o zaman sorun ne?"

Qarim, sanki önemli bir açıklama yapacakmışçasına ciddi bir ifade takındı.

"Sorun şu ki o petrol bitmek üzere."

"Ne demek istiyorsunuz?"

Arap ellerini havaya kaldırdı.

"Bu, petrol hakkında bilmeniz gereken üçüncü şey: Bitti. Anladınız mı?" Neredeyse heceleyerek tekrar etti: "Petrol bit-ti."

Tomás bir kaşını kaldırdı.

"Tabii ki bitti. Ama yine de uzun bir süre yeteceğini duymuştum."

"Elbette, Allah'a şükür."

"Öyleyse sorun nedir?"

"Sorun, uzun süre dayanacak olan petrolün OPEC'inki olması,". Yüzünü muhatabının yüzüne yaklaştırdı ve hafifçe gülümsedi. "Özellikle Suudi Arabistan'ınki, *inşallah!*"

"Ya diğer ülkelerden gelen petrol?"

"Bitmek üzere."

"Buna inanamıyorum."

"İnanmalısınız."

"Ama mutlaka başka petrol bulacaklardır."

Qarim güldü.

"Bu konudan pek bir şey anlamadığınız gerçekten de ortada," dedi. "Petrolün ne olduğunu biliyor musunuz?"

"Şey... topraktan çıkan ağdalı bir sıvı madde."

"Evet, ama nedir?"

"Kimyasal element, sanırım."

"Gördüğünüz her şey kimyasal elementlerden oluşur, dostum." Tomás'ı işaret etti: "Siz de. Ben size petrolün tam olarak ne olduğunu bilip bilmediğinizi soruyorum."

Tarihçi omuz silkti.

"Herkesin bildiği kadarını biliyorum."

Arap, "Yani neredeyse hiçbir şey," dedi. "O zaman dikkatli olun." Türk kahvesini alıp içindeki siyah sıvıyı çevirerek fincanı salladı. "Hem petrol hem de kömür, canlı madde kalıntılarıdır. Kömür çoğunlukla ölü bitkilerden gelirken, petrol milyonlarca yıl önce ölmüş hayvanlardan gelir. Hayvansal yağ, canlılarda en yaygın element olan karbonla birleşerek hidrokarbonlar oluşturan hidrojenle doludur. Petrol aslında ölü hayvanların yağlarından elde edilen bir hidrokarbon bütünüdür. Bu yağ, yer altı yataklarında birikme eğilimindedir ve burada belirli bir süre boyunca yüz ile yüz otuz beş santigrat derece arasında bir sıcaklıkta kaldığında petrole dönüşür. Petrol, oluştuktan hemen sonra, tıpkı bir süngerin yüzeyine çıkan mürekkep lekesi gibi yükselme eğilimi gösterir."

"Ama her yer hayvan dolu. Petrol hayvansal yağdan geliyorsa, bol miktarda olması gerekir."

"Bu o kadar kesin değil. Bunun için özel bir denge gerekli. Yağ doğrudan petrole dönüşmez, uygun sıcaklık koşullarının belirli bir süre devam etmesi gerekir. Çökeldiği yer yeterince derin değilse, yağ gereken sıcaklığa ulaşamaz ve dolayısıyla da petrole dönüşemez. Eğer yer çok derin olursa, o zaman da sıcaklık çok yüksek olur ve petrol gaza dönüşür veya yok olur.

Anlıyor musunuz? Uygun koşullar çok spesifik ve belirsizdir. Üstelik, oluştuktan hemen sonra yüzeye çıkar çıkmaz, petrol kaybolur. Onu bulmak için, geçirimsiz bir zemin tabakasının, petrolün yükselişi sırasında onu engelleyerek birikmeye zorladığı bir alanı bulmanız gerekir. Bu tabakanın bir çeşit tıkaç görevi üstlendiğini düşünün, ne demek istediğimi anlıyor musunuz? Petrol yükselmeye çalışır, ancak tıkaç onun çıkışını engeller. Sorun şu ki, bu koşulların aynı anda oluşabildiği çok az yer var ve artık hemen hemen hepsini biliyoruz."

"Biliyor muyuz?"

"Elbette. Petrol, hayvansal yağların belirli bir sıcaklıkta belirli bir süre boyunca biriktiği yerde, yukarı çıkmasını sağlayan gözenekli bir kaya ve onu birikmeye zorlayan geçirimsiz bir zemin tabakasının olduğu yerdedir. Bu tür topraklar kolayca tespit edilebilir ve modern uydu teknolojileriyle tüm olası yatakları zaten tespit ettik."

"Öyleyse?"

"Dünyada petrol veya gaz üretmeye uygun özelliklere sahip sadece altı yüz sistem var. Dört yüz tanesi zaten keşfedildi ya da keşfedilmek üzere, kalan iki yüzü ise okyanusların dibinde veya Kuzey Kutbu'nda bulunuyor." Parmağını kaldırdı. "Ama dikkat edin, bu iki yüz tanesinin içinde gerçekten de petrol olduğuna dair hiçbir garanti yok."

"Ama belki de fazlasıyla vardır, doğru mu?"

Qarim başını salladı.

"Düşük bir ihtimal. Bu iki yüz sisteme ulaşmak zor, ayrıca küçük oldukları da neredeyse kesin. Büyük sistemlerin bulunması daha kolaydır ve zaten ilk olarak da onlar keşfedildi. Keşif ilerledikçe yatakların miktarı azalır. Herhangi bir jeolog bunun gerçekten de böyle olduğunu size doğrulayacaktır."

"Peki halihazırda keşfedilmiş olan dört yüz sistemin durumu nedir?"

"OPEC açısından bakarsak, her şey yolunda. Hâlâ fazlasıyla petrolümüz var, *inşallah!* Ama OPEC dışı petrolde sorun var. Hem de oldukça büyük bir sorun."

"Ne kadar büyük?"

"Spindletop'taki keşfin ardından Teksas'ın petrol dolu olduğunu fark ettiler. Kısa süre sonra, Oklahoma gibi Amerika Birleşik Devletleri'nin diğer bölgelerinde de geniş yataklar bulundu ve ardından Venezuela, Meksika ve Rusya'da. Avrupalı güçler ise Orta Doğu'ya odaklandı: İngilizlerin BP'si İran'ı, Hollandalıların Shell'i ise Irak'ı aldı. Bir süre sonra Amerikan şirketleri gelip Suudi Arabistan'da Aramco'yu kurdular. Ancak İran 1951'de kendi topraklarında faaliyet gösteren İngiliz şirketini millîleştirdi ve ardından 1961'de OPEC'i kurmak için bir araya gelen bölgedeki diğer ülkeler de aynısını yaptı." Gülümsedi. "Çalışmaktan onur duyduğum kuruluş olan OPEC."

"Ve dediğiniz gibi, petrol sorununuz yok."

"Evet. Allah'a şükür her şey yolunda." Qarim bir kez daha gözlerini yukarı kaldırdı: "*Allah u ekber!* Ona inanan kullarına Kur'an-ı Kerim'de bildirilen kelamı bağışlayan Rab en yücedir." Sonra sivri sakalını sıvazladı. "Orta Doğu'da ne kadar petrol olduğunu biliyor musunuz?"

"Hayır ama bunu bana söyleyeceksiniz, değil mi?"

"Dünya petrolünün yarısından fazlası. Kısacası, yapılan millîleştirmeler büyük Batılı petrol şirketlerine mevcut petrolün yarısından daha azını bıraktı, işte ona 'OPEC dışı petrol' deniyor."

"'OPEC dışı petrol' mü?"

"Evet." Parmaklarını yeniden masanın üzerinde oynattı. "Ve tükenmek üzere olan petrol de işte o."

"Tükenmek üzere de ne demek?"

"Tükenmek üzere demek." Qarim, Tomás'ın not defterini kendine doğru çekti ve kalemini eline aldı. "Zirve kavramını biliyor musunuz?"

"Hayır."

Arap, deftere yükselen bir çizgi çizdi.

"Her mamul mal üretiminin bir zirvesi vardır. Üretim yükselir, yükselir, yükselir, orta seviyeye ulaşana kadar yükselir ve sonra bir dağ gibi alçalmaya başlar." Kalem, kâğıdın üst kısmında bir noktada durdu ve aşağı inmeye başladı. "İşte buna 'zirve' denir. Üretimde zirvenin ötesine geçtiğimizde..." Sanki dua ediyormuş gibi gözlerini yukarı kaldırdı. "Yüce Allah bizi korusun."

"Niçin?"

"Çünkü bu, üretimi artıramayacağımız anlamına geliyor. Aksine, daha az üretmeye başlayacağız." Öne doğru eğildi. "Bunun ne anlama geldiği hakkında bir fikriniz var mı?" Not defterine yükselen bir çizgi daha çizdi. "Dünyadaki talep sürekli artış gösteriyor. Gezegenimizde giderek hep daha fazla insan ve daha fazla tüketici bulunuyor. Eskiden bir yerden bir yere hareket etmek için bisiklet kullanan Çin, artık otomobile yöneliyor. Hindistan da aynı şekilde." Arzı temsil ederek azalan çizgiyle yükselen talep çizgisini kesiştirdi. "Ve petrol üretimi azalıyor."

Tomás, kesişen iki çizgiye bakmaya devam etti.

"Anlıyorum," diye mırıldandı. "Yakıt fiyatları fırlayacak."

"Üç haneli rakamlara ulaşacak. Ama yine de petrol herkese yetmeyecek. Ucuz petrol devri sona erecek ve dünya ekonomisi uçurumun eşiğine varacak."

"Peki bu ne zaman olacak?"

"OPEC dışı petrolün, zirve noktasına ulaşması çok yakın. Amerika Birleşik Devletleri'nde 1970'te bu yaşandı ve aynısı Kanada ve Kuzey Denizi'nin büyük petrol yataklarında da oldu.

Batı Avrupa'nın en büyük üreticisi olan Norveç 2010'da zirveye ulaşacak ve Rusya için de bu süre çok uzakta değil. OPEC dışı petrolün 2015 gibi erken bir tarihte, hatta belki daha da erken zamanda, zirveye ulaşacağı tahmin ediliyor."

"Aman Tanrım."

"Üstelik hepsi bu kadar da değil. 1961'den beri giderek hep daha az yatak keşfedilmekte. Yeni toprak etüt teknolojilerinin geliştirilmesine rağmen, her yıl bir öncekine göre hep daha az yeni petrol buluyoruz. 1995'ten bu yana dünyada yılda en az 24.000 milyon varil tüketiliyor ama buna karşılık yalnızca 9.000 milyon varil yeni petrol keşfediliyor."

Bu sözler üzerine Tomás içgüdüsel olarak gözlerini kıstı.

"Vay canına! Bu çok büyük bir sorun."

Qarim başını sallayarak onayladı.

"Çok büyük, evet. Petrol tükenmeye başladığı zaman dünya ekonomisi çökecek. Petrol üretiminin durduğu son üç seferde ne olduğunu hatırlıyor musunuz?" Üç parmağını kaldırdı: "1974 Arap ambargosu, 1979 İran Devrimi ve 1991 Körfez Savaşı sırasında. Bütün bunlar yaşanırken o sıralarda dünya ekonomisine ne olduğunu hatırlıyor musunuz?"

"Resesyona girdi."

"Aynen öyle. Ki burada geçici kesintilerden bahsediyoruz." Durakladı. "Geçici," diye tekrarladı, kelimenin etkisinin birkaç dakika sürmesini sağlayarak. "Şimdi gelin, üretim zirvesine ulaşıldığında meydana gelecek olanki gibi kalıcı bir kesintinin etkilerini tahmin edin." Hüzünlü bir havaya bürünerek tekrar durakladı. "Bu, bildiğimiz ve tanıdığımız medeniyetin sonu olacak."

Tomás içini çekti.

"Bu, yeni bir enerji türü bulmamız gerektiği anlamına geliyor."

Arap alaycı bir ifade takındı.

"Hangi yeni enerji türü? Tekrar kömüre mi döneceğiz?"

"Hayır, başka bir enerji kaynağı bulmamız gerekecek."

"Bu sadece bir hayal. Şu anda dünya ekonomisini ayakta tutabilecek başka bir enerji kaynağı yok."

"Yeni bir kaynak bulacaklardır mutlaka."

Qarim başını sallayarak güldü.

"Korkarım bu o kadar basit değil."

"Neden? Aya gidebilmeyi bile başardıysak, mutlaka yeni bir enerji türünü de keşfederiz."

"Belki... Demek istediğim şey, henüz öyle bir tür bulamadık. Şu anda, petrolün yerini alabilecek en uygun aday doğal gazdır. Fazlasıyla bulunuyor ve çevreyi çok da az kirletiyor."

"Gördünüz mü?"

"Sorun şu ki gaz petrolden çok daha pahalıdır ve üretim alanlarından taşınması da oldukça zordur. Petrolün tükenişi ekonomiyi doğal gaza geçmeye zorladığında, dünya dengesinde yaşanacak olumsuz etkilerin kendini oldukça hissettireceğinden emin olabilirsiniz. Ayrıca, gaz nispeten bol olsa da, önünde sonunda petrol gibi bir ham maddeden bahsediyoruz."

"Peki başka alternatifler yok mu?"

"Nükleer enerji var ama hepimiz onun hangi sorunları yarattığını çok iyi biliyoruz. Nükleer enerji santrallerinin inanılmaz derecede maliyetli olduğu kanıtlandı ve Çernobil'de görüldüğü gibi içinden çıkılması oldukça zor olan güvenlik sorunlarını da beraberinde getiriyor. Üstelik etraflarındaki her şeyi kirleten ve binlerce yıl zehirli olarak kalan radyoaktif atıklarla ne yapacağımızı da hâlâ bilmiyoruz. Bu santrallerin yönetimi o kadar karmaşık ki çoğu ülke onları kapatmaya bile başladı."

"Mutlaka başka bir çözüm olmalı."

"Hâlâ güneş ve rüzgâr enerjimiz var. İkisi de tertemiz, ancak verimi az ve işlenebilirliği zor olmaya devam ediyor. Örneğin

fotovoltaik hücre, aldığı güneş enerjisinin yalnızca onda birini elektriğe dönüştürüyor. Öte yandan, ne güneş ne de rüzgâr sürekli değildir, bize her zaman enerji vermezler. Rüzgâr durduğunda, rüzgâr türbinleri elektrik üretmeyi durdurur ve aynı şey geceleri veya gökyüzü bulutlu olduğunda güneş santralleri için de geçerli. Dahası, onların da maliyeti fahiş düzeyde." Sözlerini vurgulamak adına eliyle bir jest yaptı. "Bu iki kaynağın kesinlikle kendine göre rolleri var, ancak dünya ekonomisine bir destek görevi görebileceklerini düşünmek imkânsız."

Tomás içini çekti.

"Anlıyorum," dedi. "O zaman mahvolduk."

"Ne var ki, tükenmeyen ve tertemiz bir enerji kaynağı olan kontrollü nükleer füzyon elde etmenin bir yolunu keşfedebiliriz."

"Ah! Öyle mi?"

"Fakat gerekli teknolojiyi geliştirmemiz yüz yılı bulacaktır."

"Yüz yıl mı?" diye endişeli bir ifadeyle karşılık verdi Tomás. "Ama yüz yıl yetecek kadar petrolümüz yok ki."

"Bunu da kim söyledi?"

Tarihçi şaşkındı.

"Şey... siz."

"Ben size OPEC dışı petrolün zirveye yakın olduğunu söylemiştim."

"Peki ya OPEC'in petrolü?"

"Ondan çok var, Allah'a şükür. Esirgeyen Allah'a şükürler olsun! Tahminlerimiz doğruysa, Orta Doğu, özellikle de Suudi Arabistan, petrol içinde yüzüyor. Zirve noktasına ancak elli veya yüz yıl sonra ulaşmamız bekleniyor."

"Peki tahminleriniz gerçekten doğru mu?"

Qarim, kaderini ilahî takdire teslim eden biri gibi gözlerini gökyüzüne doğru kaldırdı.

"*İnşallah!*"

VIII

Tomás, geniş salonda ilerlerken Alexander Orlov'un etrafının yiyecek dolu tabaklarla çevrili olduğunu görünce buna hiç şaşırmadı. Viyana'dan döner dönmez iri yarı Interpol ajanıyla temasa geçmiş ve tabii ki Lizbon'daki bir restoranda öğle yemeğine davet edilmişti. Mekân, Campo Pequeno semtinde yer alan ve müşterilerini, onları sersemletene dek tıka basa doyurmak konusunda uzmanlaşmış bir Brezilyan restoranı olan *churrascaria*'ydı.

Rus ajan onu karşılamak için ayağa zar zor kalktı. Tomás'ın ilk fark ettiği şey, Orlov'un çok terlemiş olmasıydı, belli ki yemeğe başlayalı bayağı olmuştu.

"Affedersiniz, sizi beklemeden başladım," diye homurdandı Rus. Alnındaki teri sildi ve elini büyük karnının üzerinde gezdirdi. "O kadar acıkmıştım ki midem ağrımaya başlamıştı artık, tahmin bile edemezsiniz."

"İyi yaptınız, sorun değil."

Orlov'un tabağı etlerle dolup taşıyordu; üst üste yığılmış az pişmiş biftekler, yanında da pirinç ve siyah fasulye. Dolu kadehinin yanında, yarısı çoktan boşalmış güzel bir şişe Alentejo

kırmızı şarabı duruyordu. Tomás bir *caipirinha*[36] sipariş edip pirinç ve fasulyeden biraz aldı ama *rodizio*[37] istemediğini, sadece iki dilim *picanha*[38] alacağını hemen belirtti.

"Ee, Viyana nasıldı?" diye sorabildi Orlov, soluk soluğa büyük bir et parçasını çiğnerken. "Vals var mıydı?"

Tomás başını iki yana salladı.

"Başka türlü bir müzik vardı."

"Tahmin ediyorum. OPEC'teki adam size ne anlattı?"

"Bana Filipe'nin özellikle OPEC ülkelerinin petrol üretimini ve rezervlerini araştırdığını söyledi."

Rus, yağlı dudaklarını büzdü.

"Şimdi her şey rayına oturuyor," dedi. "O zamanlar GALP'ın danışmanlığını yaptığına göre böyle şeylerle ilgilenmesi doğal, sizce de öyle değil mi?"

Tomás yüzünü buruşturdu.

"Her şey ne kadar rayına oturuyor bilemiyorum açıkçası."

"Yani?"

"Filipe neden telefonla veya e-postayla da sorabileceği sorular için Viyana'ya kadar gitsin ki? O kadar yol tepip oraya kadar gitmesi gerekir miydi?"

Orlov ağzına bir lokma daha attı.

"Belki Avusturya mutfağının lezzetlerini tatmak istemiştir, ne bileyim."

"Ya da belki de bu hikâyede şüpheli bir şeyler var."

"Elbette ki var," diye yüksek sesle karşılık verdi Interpol ajanı. Ağzındakileri daha iyi yutabilmek için şarabından büyük bir yudum aldı. "Arkadaşınızın Viyana'ya gittikten sonra orta-

36 Brezilya'ya özgü bir kokteyl türü. (ç. n.)

37 Tek fiyata istenildiği kadar yemek yenilebilen Brezilya restoran servis usulü. (ç. n.)

38 Brezilya usulü, çok yumuşak ve az yağlı et. (ç. n.)

dan kaybolduğunu ve aradan çok geçmeden birinin iki kişiyi öldürdüğünü unutmayın. Arap size yararlı olabilecek herhangi bir ipucu vermedi mi?"

"Maalesef hayır! Bana OPEC dışı petrolün zirveye varmak üzere olduğunu ve OPEC'in kuyularının uzun süre dayanacağına inandığını söyledi."

Rus bir an için çiğnemeyi bıraktı.

"Bunun bizim davamızla bir alakasını göremiyorum."

"Ben de öyle."

"Öyleyse şimdi ne yapacağız?"

Tomás içini çekti.

"Başka bir iz üzerindeyim."

"Hangi iz?"

"Geçen hafta, Castelo Branco Lisesi'nde benimle aynı yıl okumuş olan öğrenciler tarafından oluşturulan özel bir internet sitesine bir mesaj bıraktım. Belki Filipe arada sırada oraya giriyordur; hep müthiş bir takım ruhuna sahip olmuştur, bu yüzden de siteyi mutlaka biliyor olmalı."

"Gerçekten mi? Demek geçen hafta?"

"Evet."

"Peki ne oldu?"

Tomás başını salladı.

"Henüz hiçbir şey."

Garson, Tomás'ın sipariş ettiği *picanha* dilimlerini ve *caipirinha*'yı getirdi, diğer bir garson ise Rus'un tabağına manda filetosu servis ediyordu. Masadan ayrıldıklarında, Orlov muhatabına baktı.

"Hiçbir şey bulamadıysanız neden benimle konuşmak istediniz?"

"Hiçbir şey bulamadığımı size kim söyledi?"

"Şey... yani az önce bana söylediğiniz buydu..."

Tomás eğildi ve dosyasını eline aldı.

"Filipe hakkında hiçbir şey keşfedemedim, bu doğru, ancak bu davanın etrafını çevreleyen esrarengiz mesajlar hakkında bazı haberlerim var."

Orlov şaşkınlıkla tek kaşını kaldırdı.

"Hangi mesajlar? Şeytan'ın işaretinden mi bahsediyorsunuz?"

"Evet, üçlü altı."

"İşareti çözdünüz mü?"

"Sanırım evet."

"Vay canına! Gösterin hemen!"

Tarihçi, yanında getirdiği büyük İncil'i dosyanın içinden çıkardı ve Yeni Ahit'in son metnini bulmak üzere son sayfaları karıştırdı. Aradığı metni bulur bulmaz Rus'a gösterdi.

"Bu bölüm İncil'deki tüm metinlerin içinde en esrarengiz olanı, *Apokalips Kitabı*, yani kehanetler belgesi. 95 yılında Ege Denizi'nde küçük bir adada Yuhanna adında biri tarafından yazılmıştır. O kişinin dördüncü İncil'i yazan Havari Yuhanna olduğuna inanılıyor, ancak bu konuda hiçbir kesin bilgi yok. İkisinin yazım tarzında önemli farklılıklar olduğu kadar bazı benzerlikler de var."

"Bu metnin adının *Apokalips* olduğunu sanıyordum."

"Doğru, öyle zaten."

Orlov'un kafası karışmış görünüyordu.

"Ama ona az önce *Vahiy Kitabı* dediniz."

"'Apokalips' kelimesi Yunanca *vahiy* anlamına gelir, şimdi anladınız mı? Yeni Ahit'in son bölümünün *Apokalips* veya *Vahiy* olarak adlandırıldığını söylemek aynı şeydir."

"Gerçekten mi? Bilmiyordum."

Tomás metni tekrar gösterdi.

"Ürkütücü bir kitap." Bakışları ilk paragrafa düştü. "Şu sözlerle başlıyor: *'İsa Mesih'in vahyidir. Tanrı yakın zamanda*

olması gereken olayları kullarına göstermesi için bunu kulu Yuhanna'ya iletti.'" Başını metinden kaldırıp şu sözleri tekrarladı. *"'Yakın zamanda olması gereken.'"*[39]

"Hımm... oldukça esrarengiz."

Parmağıyla sayfaya dokundu.

"Yüzyıllar boyunca çoğu insan burada yazılanlardan korktu, üstelik sebepsiz yere de değil," dedi sayfaları karıştırırken. "Bu, dünyanın sonuyla ilgili bir kehanet kitabıdır; Kıyamet Günü, Armageddon Savaşı ve Mahşer'in Dört Atlısı gibi sözde kıyamet ifadeleri de burada yer alır. Ancak bu İncil metnindeki en ünlü ifade, 'dünyanın sonu'nun eş anlamlısı haline gelerek *vahiy* anlamından çıkan 'apokalips' kelimesidir."

"Ve Canavar'ın sayısı da tam olarak burada geçiyor."

"Evet doğru," dedi Tomás ve metni aramaya koyuldu. "*Apokalips*'te sayıların önemi büyüktür. Metin sembolik rakamlarla dolu. Büyük bir hologramda olduğu gibi mesajların arkasına başka mesajlar gizlenmiş izlenimi veriyor."

"Üçlü altıdaki durum da böyle mi?"

"Elbette." Tomás sayfaları karıştırmayı bırakıp parmağıyla bir paragrafı işaret etti. "İşte burada," diye bağırdı. "Canavar'a atıfta bulunan kısım burada." Boğazını temizledi. "Şöyle diyor: *'Bu konu bilgelik gerektirir. Anlayabilen canavara ait sayıyı hesaplasın. Çünkü bu sayı insanı simgeler. Sayısı 666'dır.'"*

Başını kaldırdı ve garsonun, tabağına biraz daha et servis ettiği muhatabına baktı.

"Ve siz bunun deşifre edilebileceğini mi söylüyorsunuz?" diye sordu Rus.

"Buna şüphe yok. Bu, gizli bir mesaj ve mutlaka bir çözümü vardır." Az önce okuduğu satırları işaret etti. "Bu ifadeyi görüyor

39 İncil, Vahiy 1:1. (ç. n.)

musunuz? *'Bu konu bilgelik gerektirir,'* diyor. Yani bu, bilgeliğe sahip olanın gizemi çözebileceği anlamına geliyor."

"Ne tür bir bilgelikten bahsediyor ki?"

"İnisiyelerin bilgeliğinden." Parmağıyla bir sonraki ifadeyi işaret etti. "Şu cümleye bakın: *'Anlayabilen canavara ait sayıyı hesaplasın. Çünkü bu sayı insanı simgeler.'* Bu, sayıların bilgeliğiyle ilgili olduğu anlamına geliyor."

"Matematik mi?"

"*Gematria*."

"Geometri mi?"

"Ge-ma-tri-a."

"O nedir?"

"*Gematria*, modern nümerolojinin kaynağı olan bir *kabala* disiplinidir. Harfleri sayılara çevirerek İbranice kelimelerin sayısal değerini elde etmek için kullanılan bir yöntemdir."

Orlov yüzünü buruşturdu.

"Peki ama neye yarıyor?"

"Temel fikir, Yaratılış'ın ilahî anlamını kavramak için kelimelerin özüne inmek, dilde gizlenmiş gizemleri açığa çıkarmak, görünüşte farklı olan ifadeler arasında görünmez bağlantılar kurmaktır. Kabalist mistikler, Tanrı'nın evreni alfabenin harfleriyle yarattığına ve bu harflerin altındaki sayı ve kelimelerde bazı sırlar saklandığına inanırlardı. *Gematria*, Tanrı'nın sözünün okült anlamına ulaşmamızı sağlar."

"Maalesef anlamıyorum..."

Tomás önündeki tabağı itti, sonra da eline bir kalem alıp dosyanın içinden not defterini çıkardı ve önüne koydu.

"Bir keresinde Kudüs'te, yaşlı bir kabalist bana bunun nasıl işlediğini anlatmıştı," dedi. "Mantık şu: İbrani alfabesinin her harfi bir sayıya karşılık gelir. İlk dokuz harf dokuza kadar olan sayılarla ilişkilendirilir; sonraki dokuz harf, dokuz adet

onlukla ilişkilendirilir ve kalan dört harf ise ilk dört yüzlükle ilişkilendirilir."

Bir denklem karaladı.

sHaNaH = 355

"Böylece, 'yıl' anlamına gelen İbranice *shanah* kelimesinin harflerinin toplamı üç yüz elli beş sayısını verir. Gördünüz mü? Üç yüz elli beş sayısı tam olarak ay yılındaki gün sayısına denk gelir. Bu da kelimeyle o kelimenin ifade ettiği nesne arasında sayısal bir ilişki olduğu anlamına geliyor."

"Neden a harfini küçük harfle yazdınız?"

"İbranicenin yazı dili birçok sesli harfi yok sayar. Harfler yazıldığında büyük harfle yazılır. Fakat yazılmayıp sadece söylenenler küçük harfle yazılır."

"Hımm," diye mırıldandı Orlov. "Yani, eğer bu geome... şey... bu sistemi doğru anladıysam, her harfin bir değeri var ve bir kelimeyi oluşturan her harfin değer toplamı bize o kelimenin anlamını verir. Öyle mi?"

"Aynen öyle." Gözlerini kıstı. "Ama mistisizm alanına girdiğimizde işler daha ilginç hale geliyor. *Elohim* ve *Hateva* kelimeleri arasındaki denkliğe, yani Tanrı ve doğa arasındaki denkliğe bir bakın.

ELoHIM (86) = HaTeVA (86)

"Aynı değere sahipler, seksen altı. Bu, Tanrı'nın doğa olduğu anlamına gelir."

Tomás başka bir denklem daha karaladı.

OR (207) = RaZ(207)

"Şimdi bir de buraya bakın; ışık anlamına gelen *or* ve gizem anlamına gelen *raz* birbirine denk, ikisi de iki yüz yedi sayısını veriyor. Yani ışık, gizemi ifade ediyor. Tanrı: *yehi or!* yani 'ışık olsun!' dediğinde, Yaratılış'ın gizemi başladı."

"Korkutucu."

"Gerçekten de öyle, değil mi?" yazdıklarının üzerine parmaklarıyla dokundu. "*Gematria* kelimelerdeki gizli anlamları ortaya çıkarır."

Rus duraksadı.

"Peki... peki, sizce bu sistem üçlü altıyı deşifre etmemize yardım edecek mi?"

Tomás birkaç dakika önce İncil'den okuduğu pasajı tekrar aramaya koyuldu.

"Sadece yardım etmekle kalmıyor, üstelik izlenebilecek tek gerçek yol bu," diye yorumladı. "Burada ne yazdığına bakın: *'Anlayabilen canavara ait sayıyı hesaplasın. Çünkü bu sayı insanı simgeler.'*" Orlov'a baktı: "*'Anlayabilen canavara ait sayıyı hesaplasın', '...bu sayı insanı simgeler.'*" dudaklarına bir gülümseme yerleşmesine izin verdi. "Bundan daha net olamazdı. Üçlü altının gizemi yalnızca *gematria*'yla yorumlanabilir."

"O halde kabala'ya başvurmalıyız."

"Başlangıçta ben de aynen öyle düşünmüştüm. Ama sonra onu kullanamayacağımı anladım."

"Ah, öyle mi?"

"Fakat, *kabala* bir Yahudi yöntemidir." Avucunu metnin üzerinde gezdirdi. "*Apokalips* ise Ege Denizi bölgesinde yazılmıştır. Bu da Yunancaya başvurmam gerektiği anlamına geliyor."

"Yunanca mı?"

"Evet, mantıklı olan bu." Kalemini hazırladı. "Bakın, İsa Yunanca *Iesous* demektir. Altı harf. Şimdi onların sayısal değerlerini görelim.

IESOUS
10 8 200 70 400 200 = 888

"Yunancada Mesih'in sayısı üçlü sekizdir. Bu doğrultuda, Deccal'in sayısının aynı derecede simetrik olduğu, ancak daha düşük bir sayıya denk geldiği ve Yunancaya uygulanan gematriayla deşifre edilebilir olduğu açıktır. Üçlü altı bu profile mükemmel bir şekilde uyuyor."

"Anlıyorum."

"Bu, İncil'deki bu gizemli şifrenin ancak Yunancaya başvurularak deşifre edilebileceğini gösteriyor. Ve böylece ben de *gematria*'ları üçlü altıyı verecek isimleri aramaya başladım. Bilin bakalım ne buldum."

"Hiçbir fikrim yok."

"Hadi canım, bir isim söyleyin."

"Bilmiyorum."

Tomás'ın yüzünde bir gülümseme belirdi.

"Muhammed."

Orlov'un ağzı şaşkınlıktan açık kaldı.

"Muhammed mi? Muhammed, üçlü altıya mı karşılık geliyor?"

"Evet."

"Yani Muhammed'in, Mesih karşıtı kişi olduğunu mu ima ediyorsunuz?"

"Ben hiçbir şey ima etmiyorum. Ben sadece Muhammed'in isminin *gematria*'sının üçlü altıya karşılık geldiğini söylüyorum."

"İnanılır gibi değil!"

"Ama aynı sonuca götüren başka bir isim daha var. Daha da şaşırtıcı bir isim, üstelik canavar rolü için gerçekten de mükemmel bir isim, korkunç derecede Deccal'i ifade eden bir isim."

"Nedir?"

Tomás önce masaya sonra bütün salona baktı. Kendini iyi hissetmiyordu, yemek kokuları midesini bulandırıyordu ve Orlov'un, o yağlı ağzıyla karşısında oturması ona tahammül sınırının ötesinde rahatsızlık veriyordu.

"Yemeğinizi bitirdiniz mi?"

"Ben mi?" Rus şaşırmıştı. "Neden ki?"

"Daha fazla burada kalmak istemiyorum. Dışarı çıkalım mı, ne dersiniz?"

"Ama böyle olmaz," diye karşı çıktı Orlov. "Bana üçlü altıya karşılık gelen diğer ismin ne olduğunu söyleyeceksiniz."

"Söyleyeceğim ama eğer bana hemen buradan çıkacağımıza söz verirseniz."

"Tamam."

Tomás ayağa kalkıp, "Gidelim," dedi.

Rus ajan ise neredeyse bağırırcasına, "Bekleyin," diye seslendi ve onu durdurmak için elini uzattı. "Önce bana o ismin ne olduğunu söylemelisiniz."

Tarihçi, Orlov'un yüzünün bu ismi duyunca alacağı ifadenin tadını daha öncesinden çıkarırcasına gülümsedi.

"Hitler."

IX

Hesabı ödeme vakti geldiğinde, Alexander Orlov'un şaşkın bir hali vardı. Ama onu suspus eden öğle yemeğinin fiyatı değil –her ne kadar garsonun ona gümüş bir tepside sunduğu kâğıt parçasının üzerindeki miktar aslında fahiş de olsa– hayal gücünü harekete geçiren düşünceler kasırgasıydı. Hitler mi? Yuhanna'nın *Apokalips*'inde kehanette bulunulan canavar o muydu? Yeni Ahit'in son kitabındaki Deccal, Hitler miydi? Bu fikir ona rahatsız edici ama bir o kadar da karşı konulamaz geliyordu. Birinci yüzyıla ait bir İncil metninde, *gematria*'sı tarihteki gelmiş geçmiş en büyük soykırımcının adını veren bir sayı olması nasıl mümkün olabilirdi?

Birbirlerine tek kelime etmeden restorandan ayrılıp Campo Pequeno'nun etrafını çevreleyen parkta yürüyüşe çıktılar. Boğa güreşi arenası daha yeni restore edilmişti ve etrafındaki bu bahçe, şehrin gürültüsünün ortasında çok keyifli ve sakin bir köşe yaratıyordu. Rus ajan, uzun bir süre gözleri yere sabitlenmiş olarak yürüdü ama bir noktada sessizliğini bozdu.

"Hitler'in adının altı yüz altmış altıya karşılık geldiğinden emin misiniz?"

"Hesabı birkaç kez yaptım ve buna hiç şüphem yok. Eğer *a* yüze, *b* de yüz bire eşitse, Hitler'in adının *gematria*'sı üçlü altıyı veriyor."

"Aman Tanrım, bu inanılmaz."

"Görüyorsunuz, değil mi? Deccal olarak Hitler..."

Orlov burnunu çekti.

"Peki gerçekten ikisinden hangisi? Hitler mi Muhammed mi?"

"Sizce?"

"Sanırım Hitler."

Tomás güldü.

"Kulağa daha mantıklı geliyor, değil mi? Milyonlarca ölümün sorumlusu, Holokost'u planlayıp uygulayan ve II. Dünya Savaşı'na neden olan adam."

"Ayrıca Kutsal Rusya'yı işgal eden," diye ekledi Orlov aceleci bir tavırla. "Bu detayı unutmayalım. Kutsal Rusya'yı işgal etti."

"Evet, Hitler mükemmel bir aday. Hem isminde canavarın numarası var hem de tam anlamıyla kötülüğün vücut bulmuş hali."

"Şüphesiz."

"Ama bu yanlış."

Orlov şaşkınlık ve aynı zamanda hayal kırıklığı içinde gibiydi.

"Hitler değil mi?"

"Hayır."

"Gerçekten mi?"

"Elbette."

"Ama o bu role mükemmel biçimde uyuyor."

"Biliyorum. Ancak *Apokalips*'te canavar olarak gösterilen kişi Hitler değil."

"Nasıl bu kadar emin olabiliyorsunuz?"

"Bunu kanıtlayan şey kehanetin bulunduğu metindeki genel bağlamdır. Bunun eski bir Hristiyan metni olduğunu unutmamalıyız."

"Öyleyse Muhammed mi?"

"Hayır, o da değil."

Orlov başını eğdi.

"Hitler değilse, o zaman Muhammed en mantıklı cevap, sizce de öyle değil mi? O, Hristiyanlığın en büyük düşmanıydı. Üstelik son yıllardaki tüm terör eylemlerinin arkasında da hep İslam var: Çeçenistan, Afganistan, Irak, İran, Cezayir, 11 Eylül; hepsi aynı imzayı taşıyor."

"Saçmalamayın lütfen," diyerek kestirip attı Tomás. "Muhammed, Mesih'e saygı duyuyordu ve onu gerçek bir peygamber olarak görüyordu. Ayrıca bazı İslami kesimlerin hoşgörüsüz tavrı, Hristiyanlıkta Engizisyon ve Haçlı Seferleri'ne yol açan hoşgörüsüzlükten çok da farklı değildir."

"Ama bu çok uzun zaman öncesine ait bir şey."

"Yahudi karşıtı *pogromlar* uzun zaman önce olan bir şey mi? Holokost uzun zaman önce mi oldu?" İçini çekti. "Hristiyan hoşgörüsüzlüğünün çok uzun bir geçmişi var, bunu biliyor muydunuz? Bir keresinde, ben çocukken, Lizbon Belediye Başkanı, Meryem Ana'yı, Kilise'nin onu tanımladığından farklı bir şekilde sunduğu gerekçesiyle bir Fransız filmini protesto etmek amacıyla filmin gösterildiği sinemanın önünde gösteri yaptı. Ve birkaç yıl önce de bir karikatüristin, Papa'yı burnunda prezervatifle çizmesi protesto fırtınasına tutuldu. Hatırladığım bir başka olay da..."

"Dediğiniz gibi olsun," dedi Orlov sabırsızca. "Ama eğer ikisinin de isimleri tıpkı Yeni Ahit'teki kehanetlerin söylediği gibi üçlü altıyı veriyorsa, canavarın ne Hitler ne de Muhammed olmadığından nasıl bu kadar emin oluyorsunuz?"

"Çok basit," dedi Tomás. "*Apokalips* birinci yüzyılda yazılmıştır ve Yuhanna metnin içinde okuyucuları o döneme ait bir gizemi çözmeye davet etmiştir." Açılış paragrafını aradı. "Kitabın başında ne yazdığını hatırlıyor musunuz? *'İsa Mesih'in vahyidir. Tanrı yakın zamanda olması gereken olayları kullarına göstermesi için O'na bu vahiyi verdi.'*" Orlov'a bakarak, "Gördünüz mü? *'Yakın zamanda olması gereken olaylar.'* Yuhanna, kendi dönemine ait bir olaydan bahsediyordu. Hitler ve Muhammed çok daha sonra dünyaya geldiler," diye açıkladı.

"Ama bu bir kehanet gelecekten de bahsediyor olamaz mı sizce?"

"Tam olarak öyle değil. Yuhanna okuyuculardan gizemi çözmelerini ister, ancak okuyucuları onun çağdaşlarıdır. Eğer kehanet bin ya da iki bin yıl sonra doğacak bir kişiye göndermede bulunsaydı, okuyucularının o gizemli bilmeceyi çözmesi mümkün olmazdı. Yuhanna'nın bu arzusu, gizemi yalnızca kendi döneminin insanlarından o dönem içerisinde çözmelerini istediğini varsayarsak bir anlam kazanıyor. Bir düşünün, Yuhanna açıkça kehanetlerin *'yakın zamanda olması gereken olaylara'* atıfta bulunduğunu söylüyor."

"Anlıyorum."

Bir ağacın gölgesinde uzun bir banka oturdular; Tomás kalemini ve not defterini çıkardı.

"Yunancaya dönecek olursak, başka çözümler keşfettim."

Beyaz bir kâğıda bir yazı karaladı.

TO MEGA THERION

"*To mega Therion*, yani 'Büyük Canavar'. Bu ifadenin *gematria*'sı üçlü altıyı veriyor.

Başka bir kelime daha yazdı.

LATEINOS

"Lateinos, Yunanca Latin veya Romalı anlamına gelen bir sözcüktür. Bu da üçlü altıyı veriyor.

Başka bir satır ekledi.

TEITAN

"*Teitan*, güneşin isimlerinden biri olan *Titan*'ın Yunanca karşılığıdır. Titan ilginç bir çözüm çünkü paganlığa çağrışım yapar ve paganlık da o dönemde Hristiyanlık karşıtı olmakla eş değerdi. Titan, Yunanların Güneş Tanrısı Apollon'a verdiği isimdi."

Orlov şüpheci görünüyordu.

"Deccal Güneş Tanrısı mı oluyor yani? Bu çok mantıklı değil..."

Tomás bir el hareketiyle ona beklemesini işaret etti.

"Belki sandığınızdan daha fazlası vardır," dedi. "Şimdi oraya geliyoruz, biraz sabredin." Tarihçi kalemiyle not defterine vurdu. "Her şeyden önce, *Apokalips*'in çoğu versiyonunda canavarın sayısı üçlü altı şeklinde ifade edilse de diğer versiyonlarında onun altı-bir-altı olarak verildiğini söylemek gerekir."

"Altı yüz on altı mı?"

"Evet, daha az bilinen versiyonlar ama nihayetinde mevcutlar."

Interpol ajanı, "Bununla hiçbir ilgisi yok," diye karşılık verdi. "İki bilim insanının katilleri, kurbanlarının yanına üçlü altı işaretini bıraktı. Yani bizi ilgilendiren altı yüz on altı değil, altı yüz altmış altı."

Tarihçi, "Bu doğru değil," diyerek ısrar etti. "İki versiyonun ikisi de gizemin anahtarını içeriyor, size şöyle göstereyim," dedi Orlov'a bakarak, "söylesenize, Yuhanna'nın birinci yüzyılda *Apo-*

kalips'i kaleme aldığı sırada Hristiyanların en büyük düşmanı kimdi?"

Düşünceli bir tavır takınan Rus'un bakışları boşlukta kaybolup gitti.

"Bir düşüneyim..."

"Düşünün." Tomás sanki bir taraftan diğerine bir şey taşıyormuş gibi elleriyle bir hareket yaptı. "Şimdi siz birinci yüzyıldasınız. Hristiyansınız. Baş düşmanınız kim? En çok kimden korkarsınız?"

"Şeytan mı?"

"Bir kişiyi kastediyorum. *Apokalips*'in bir isimden bahsettiğini unutmayın. Kim o?" İki parmağıyla şakaklarına vurdu. "İyi düşünün."

"Pilatus mu?"

Tomás güldü.

"Saçmalamayın. *Apokalips* yazıldığında Pilatus Hristiyanlar için bir sorun olmaktan çoktan çıkmıştı."

"Hirodes mi?"

"O da artık Hristiyanları ilgilendirmiyordu."

Orlov pes etme işareti olarak derin bir nefes aldı.

"Pes ediyorum, bilemeyeceğim."

Tarihçi gözlerini dikmiş muhatabına bakmaya devam etti.

"Nero."

"Nero mu?"

"*Apokalips*'te bahsi geçen canavar Nero'dur."

Orlov'un kafası karışmışa benziyordu.

"Peki ama neden Nero?"

"*Vahiy Kitabı*'nda altı lanetli bir sayıdır. Nero altıncı imparatordu ve adı üçlü altıya tekabül ediyordu." Kalemi tekrar eline aldı. "Bakın şimdi."

Deftere bir şeyler karaladı.

NERON KAISAR - 666

"Yunancada Nero'ya *Neron* denir. İmparator Nero'nun çevirisi Neron Kaisar'dır. İbraniceye çevrilen bu ad, üçlü altıyı verir. Sondaki n harfini kaldırırsak, altıncı imparatorun Roma'daki adı olan Nero kalır. İbraniceye çevrildiğinde de canavarın sayısının daha az bilinen versiyonu olan altı yüz on altıyı verir."

"Demek Nero, ha?"

"Nero, *kaisar* ya da imparator idi ve bu nedenle güneşe benzetiliyordu. Hatta Seneca bir yazısında şöyle demiştir: 'O, Güneş'in ta kendisidir.' Bu anlamda, Nero Titan'dı, ama aynı zamanda *lateinos* veya Romalı idi. Bütün bu kelimeler Yunancada altı yüz altmış altı *gematria*'sını veriyor."

Hepsini tek bir denklemde özetledi:

NERON KAISAR - LATEINO - TEITAN - TO MEGA THERION - 666

"Yani İmparator Nero bir Romalı ve hem güneşe hem de büyük canavara eş değerdir. *Apokalips*'te yazan Deccal odur çünkü o zamanlar Hristiyanları sirkte öldürtüyordu. *Vahiy Kitabı* yazıldığı sırada en çok korkulan figür oydu."

Orlov düşüncelere dalmıştı.

"Anlıyorum," diye mırıldandı. "Ama yine de aklıma yatmayan bir şey var. *Apokalips*'teki canavar Nero ise, iki bilim adamının katilleri neden kurbanlarının cesetlerinin yanına canavarın numarasını bırakmış olabilirler ki?"

Tarihçi iki parmağını kaldırdı.

"Ben yalnızca iki olasılık görüyorum," dedi. "İlki en basit olanı: Üçlü altı Şeytan'ın numarası, öyle değil mi? Eğer Interpol'ün iddia ettiği gibi katiller bir tarikata mensupsa, bu sembolle kendi

imzalarını atmak istemeleri çok normal. Bu durumda, üçlü altının Nero'ya değil, Şeytan'a karşılık geldiği açıktır."

Orlov, "Bu başından beri belli bir şeydi zaten," dedi. "Peki ikinci olasılık nedir?"

"İkinci olasılık ise daha teferruatlı ve cesurca; ancak korkarım bunun için henüz ihtiyacım olan tüm verilere sahip değilim."

"Hadi ama lafı havada bırakmayın. Aklınızda ne olduğunu söyleyin bana."

"Buna inanmayacaksınız."

"Hadi, söyleyin."

Tarihçi içini çekti. Elinde gerekli tüm bilgiler olmadan sonuç çıkarmaya pek sıcak bakmıyordu. Ama belki ona küçük bir ipucu verebilirdi.

"Öyleyse, diyeceğim o ki," diye söze girdi. "Katillerin bir çeşit duyuru yapmak, bir şeyi ilan etmek adına o üçlü altıyı kurbanların yanına bıraktığını düşünüyorum."

"İlan mı? Neyin ilanı?"

Tomás tereddüt etti, şimdi daha da kararsızdı. Gerçekten söylemek zorunda mıydı? Doğrulaması gereken bazı noktalar, doldurulmayı bekleyen boşluklar vardı. Ancak Rus ajan ona endişeli gözlerle bakıyordu ve her ne kadar vardığı sonuç kesin olmasa da onu öğrenene kadar yakasından düşmeyeceği açıktı. Ona biraz daha bilgi, bir ipucu vermeliydi. Bu nedenle nihayet tereddüdünü yenerek gizem perdesini biraz araladı.

"Dünyanın sonunun ilanı."

X

"Bugün biraz yürüyüşe çıkıyoruz."

Graça daha yeni uyanmıştı ve oğlunun bu daveti onu şaşırttı.

"Yürüyüşe mi?" diye sordu şaşkın ve hâlâ uykulu bir halde. "Peki ya nereye gidiyoruz?"

Tomás panjurları açarak güneşin odaya girmesine izin verdi. Güzel bir sabahtı ve güneşle parlayan Coimbra'dan hayat fışkırıyordu. Karatavuk kuşlarının tatlı uğultusu ve nehirden yükselen ılık bir esintiyle hareketlenen gün, misafirperver ve davetkâr bir ruhla gözlerini açmıştı o sabah. Pencerenin ardında, beyaz duvarları ve kırmızı çatıları gökyüzünün derin mavisine karışan evler birbiri ardına uzanıyor, antik duvarlar ise şehri o kıskanç ve sahiplenici kollarıyla kucaklıyordu. O kollar kasabanın tepesine taç gibi dikilmiş bir Orta Çağ kalesinin duvarlarını andırıyorlarsa da gerçekte eski üniversitenin yıpranmış duvarlarından başka bir şey değillerdi, öte yandan çan kulesi de çok değerli bir taş gibi göze çarpıyordu.

"Görmüyor musun, ne kadar güzel bir gün anne?" diyerek pencereyi işaret etti. "Dışarı çıkıp biraz gezelim, temiz hava alalım ve bu güzel güneşin tadını çıkaralım."

Hâlâ yatağın içinde olan Graça şaşkın bir ifadeyle oğluna baktı.

"Sen iyi misin, oğlum?"

Tomás yatağa yaklaştı.

"Anne, ne zamandır evden dışarı çıkmıyorsun?"

"Şey... yani, bilmem..."

"Kaybolup da hastaneye götürüldüğün günden beri evden dışarı adımını atmadın. Aradan tam iki hafta geçti."

"Ee ne olmuş yani?"

"Nasıl böyle yaşayabiliyorsun?"

"Ee bunun için varsın ya. Neyse ki alışverişle Bayan Mercedes ilgileniyor; çıkıp da boş boş dolaşmaya ihtiyacım yok."

"Artık ayine bile gitmiyorsun!"

"Ne diye endişeleniyorsun ki? Duamı burada, evimde ediyorum, bu da bana yeter."

Oğlu gardıroba doğru döndü ve dolabın bir kanadını açıp çekmeceleri ve askılardaki giysileri gösterdi.

"Ne giymek istersin?"

"Nereye gitmek için?"

"Dışarı çıkmak için anne."

Graça çarşafları bir kenara itti ve yatağın kenarına oturdu.

"Baban da geliyor mu?"

"Babamı boş ver. Gidip biraz güneş alıp temiz hava soluyalım. Ne giymek istersin?"

"Güzel birini seç oradan," dedi ama sonra dolapta asılı duran, pembe pilili bir elbiseyi işaret etti. "Şunu ver, mezun olduğun gün Lizbon'dan almıştım."

Tomás elbiseyi aldı ve yatağın üstüne koydu.

"Bunu giy. Yıkanıp misler gibi kok. Güzel olmanı istiyorum, anladın mı?"

Graça elbiseye baktı.

"Ama bana nereye gideceğimizi söyler misin?"

Oğlu, giyinmesi için onu yalnız bırakarak odadan çıktı, ancak kapıyı kapatmadan önce, onu uyandırdığında söylediği şeyi tekrarladı.

"Biraz yürüyüşe çıkıyoruz."

Araba yavaş yavaş ilerleyerek öğle öncesi trafiğinden kurtuldu. Casa do Sal ile la Conchada'nın arasından geçtikten sonra sağa dönüp üniversite hastanelerine gidiyormuşçasına yukarı doğru çıktı. Volkswagen'in içi oldukça sıcaktı, bu yüzden Tomás içeriyi biraz serinletmek için pencereyi açtı. Hafif bir esinti tatlılıkla arabanın içine dolarak içeriyi serinletti ve yolculuğu daha keyifli bir hale getirdi. Coselhas kavşağından geçip Quinta de Santa Comba'ya yaklaştıklarında küçük bir yola girerek ağaçların tepelerinin büyük evlerin çatılarını okşadığı ve zamanın sanki çok daha yavaş aktığı sessiz ve hoş bir yere, güzel bir küçük meydana vardılar.

"Burada duralım mı?" diye önerdi Tomás ve cevabı beklemeden arabayı park etti.

"Burada mı? Neden?"

"Her yer yemyeşil, görmüyor musun? Çok güzel, öyle değil mi?"

Graça etrafına baktı.

"Evet, güzel görünüyor."

"Biraz yürüyüş yapalım. Hadi gel, sana iyi gelecektir."

Annesine arabadan inmesi için yardım etti ve ağaçların arasından yavaşça yürümeye başladılar. Sakin bir yerdi. Çam ağaçlarının mis gibi kokusuna karışarak böceklerin verdiği konserle canlanan tertemiz bir hava vardı. Yakınlarında uzanan ormandan, gözle görülmeyen ağustos böceklerinin cıvıl cıvıl sesleri geliyordu. Düzgünce kesilmiş çitleriyle her tarafını bitki-

ler sarmış olan bir duvarın önünden geçtiler ve Tomás kapının önünde durdu.

"Bak ne kadar güzel," diye yorum yaptı. "Adının ne olduğunu gördün mü?"

Annesi boynunu uzatarak çinilerin üzerine boyanmış kelimeleri okumaya çalıştı.

"'Din... Din...' ne yazıyor orada?"

"'Dinlenme Yeri'," diye okudu Tomás. "Ne kadar garip. İnsanların dinlenmesi için yapılmış bir yer olmalı."

Graça meraklı bir ifade takındı.

"Dinlenecek bir yer mi? Ama neden dinlenmek için ki?" Ormana doğru baktı. "Yürüyüşlerden sonra dinlenmek için mi?"

"Bunun için olsa gerek," dedi oğlu, aceleyle. "Hadi, girip içeri bakalım."

Kapıdan girip çimenlere gömülü taşların üzerinden geçtiler. Çimler parıl parıl parlıyordu; aslında parlayanlar güneşin altında kalan su damlalarıydı ve bu, çimlerin kısa süre önce sulanmış olduğunu gösteriyordu. Kapıyı çaldılar, ardından beyaz başlık ve önlüklü bir kız yüzünde sempatik bir gülümsemeyle onları karşılamaya geldi.

"İyi günler."

"Evi görmeye geldik," dedi Tomás. "Girebilir miyiz?"

"Lütfen, buyurun."

Kız onlara rehberlik etti. İlk önce, iki kadının, üzerinden mis gibi yemek kokuları yayılan büyük tavaların arasında koşuşturduğu mutfaktan başlayarak içeriyi gezmeye koyuldular, sonra salona geçtiler. Biraz kasvetli de olsa, içerideki her şeyde bir sıcaklık ve düzen vardı. Salondaki televizyon açıktı ve birkaç kişi geniş kanepelerin üzerinde dinleniyordu; kimisinin gözleri ekrana dikiliydi, kimisi de örgü örüyordu, diğer iki kişi de ağzı açık uyukluyordu.

Graça oğlunu kolundan çekti.

"Tomás, gördün mü?"

"Neyi anne?"

"Hepsi yaşlı," diye fısıldayarak konuştu, etrafındaki yaşlıların onu duymaması için. "Burada sadece yaşlılar var."

"Ama ev çok güzel, değil mi?"

"Evet evet. Ama burada sadece yaşlı insanlar var, fark ettin mi?"

"E bunda ne var ki? Burada bir sürü arkadaş edinebilirsin."

"Ben mi?"

"Evet, neden olmasın? Hepsi senin yaşında."

"Hiç de benim yaşımda falan değiller. Hepsi yaşlı bunların, görmüyor musun?"

Tomás biraz şaşkınlık içinde başını kaşıdı.

"Burada rahat edersin," diye ısrar etti. "Güzel bir eve benziyor ve burada senin yaşında insanlar yaşıyor. Kendine yeni arkadaşlar bulacaksın, göreceksin."

"Delirdin mi sen? Ben neden buraya taşınayım ki?"

"Evde yalnız kalmaktan daha iyidir. Burada hiçbir şey için endişelenmene gerek kalmayacak. Seninle ilgilenecekler ve etrafında konuşabileceğin birçok kişi olacak." Sesini alçalttı ama kelimelerine daha fazla yoğunluk katarak sözlerine devam etti. "Söylesene, evde yalnız başına kalmaktan daha iyi mi, değil mi?"

"Saçmalama."

"Hakikaten bak, burada seninle ilgilenecekler."

"Benimle ilgilenecek birine ihtiyacım yok. Bunun için Bayan Mercedes bana yeter, Tanrı onu korusun. Hem sonra, komşularım var. Hepsi tam birer azize, ne zaman bir ihtiyacım olsa bana yardım ediyorlar."

Beyaz başlık ve önlüklü kız onların konuşmalarını böldü.

"Üst kata çıkalım mı?"

"Ah, teşekkürler. Çok naziksiniz ama buna gerek yok," diyerek özür diledi Graça. "Biz artık..."

Tomás ise, "Yukarı çıkalım, hadi," diyerek kısa kesip koridora doğru yürüdü. "Hazır gelmişken, her şeye bakalım."

Graça iç çekti ve onları takip etmeye razı oldu. Asansöre bindiler ve uzun bir koridora çıktılar, kayından yapıldığı belli olan açık renkli ahşap zeminde ayak sesleri yankılanıyordu.

Koridorun uzunluğunu görünce cesareti kırılan Graça, "Yapabilir miyim bilmiyorum," dedi. "Yorgunum, Tomás. Bak, ben senin yaşında değilim oğlum."

"İşte burası," dedi beyaz kıyafetli kız, sağdan üçüncü kapıyı göstererek. "Neredeyse geldik."

Koridorun son birkaç metresini de yürüdükten sonra bir odaya girdiler. Oda çok geniş değildi ama şık bir görünümü vardı. Çamdan yapılmış mobilyalar antika tarzdaydı. İçeride bir gardırop, televizyon, kanepe, büyük bir yatak, küçük bir yazı masası ve onun üzerinde de bir buket çiçek vardı. Her şey zevkle düzenlenmişti.

"Oda güzel, öyle değil mi?" diye sordu Tomás. Pencereden dışarı baktı. "Vay canına! Orman manzaran bile var."

Dona Graça oğlunun yanına gidip dışarı baktı. Bu orman, biraz önce içinden geçtikleri küçük çam ormanıydı.

"Güzel, şimdi gidebilir miyiz?" diye sordu oğluna, biraz sabırsız bir tavır sergileyerek.

"Ama anne, odayı beğenmedin mi?"

"Oda çok güzel, bu doğru. Ama ben kendimi biraz yorgun hissediyorum, biliyor musun? Eve dönmek istiyorum."

Tomás boğazının kuruduğunu hissetti. Gerçeği olduğu gibi annesinin önüne koyma zamanı gelmişti ama kendinde bunu yapacak cesareti bulması gerekiyordu.

"Dinle, anne," diye söze başladı. "Bayan Mercedes bana bir süre seninle ilgilenemeyeceğini söyledi."

"Ah, öyle mi? Onu daha dün gördüm ama bana hiçbir şey söylemedi. Neler oluyor?"

"Bu... aniden ortaya çıkan bir aile sorunu."

"Kocası olmalı. Zavallı adam gut hastası, zavallıcık; Bayan Mercedes onun için çok endişeleniyor. Yine bir kriz mi geçirdi yoksa?"

"Evet, öyle olmalı."

"Onu hemen arayayım. Zavallı kız! Daha geçen gün bana dedi ki..."

"Anne. Anne," diye oğlu, sözünü kesti. "Sorun şu ki bir süre sana bakacak kimse olmayacak."

"Ee ne olmuş yani?"

"Ne demek ne olmuş? Alışverişini kim yapacak? Kim sana yemek hazırlayacak? Evi kim temizleyecek?"

"Komşudan rica ederim. Maria Clotilde dünya iyisi bir kız ve bana hep der ki..."

"Dinle, anne, komşularının hepsi bir süreliğine tatile gidiyor."

Graça inanamayarak gözlerini fal taşı gibi açtı.

"Komşularımın hepsi tatile mi gidiyor? Peki ya nereye gidiyorlar?"

Tomás terlemeye başlamıştı.

"Bilmiyorum anne. Algarve'ye veya Brezilya'ya gideceklerdir herhalde, bilmiyorum ve umurumda da değil."

"Bütün bunlar bana çok tuhaf geliyor. Maria Clotilde hep çok üzgün, kocası işsiz, zavallı kız. İkinci kattaki Dulce'den ise hiç bahsetmeyeyim! Emekli maaşı yatmıyor, apartman aidatını bile ödeyecek parası yok. Ah, keşke şu şey bir gitse, hımm... birinci katta sol taraftaki dairede oturan, hani evi teyzesinden miras aldı ya, neydi o huysuzun adı? Heh! Graciete. O bir gitse."

"Bayan Graciete öldü, anne."

"Graciete öldü mü?"

"Beş yıl önce."

"Yanılıyorsun. Ölmüş olsaydı, baban ve ben mutlaka bilirdik."

Tomás artık dayanamayıp her an patlayacakmış gibi hissediyordu. Çözmesi gereken bir sorunu vardı ve bunu hemen yapması gerekiyordu.

"Anne, önemli değil," dedi gözlerinin içine bakıp ellerini onun omuzlarına koyarak. "Eve gidemezsin çünkü orada sana bakacak kimse yok. Sabırlı ol, bir süre burada kalman gerekecek."

Graça aklı karışmış gibi görünerek oğluna baktı.

"Sen ne diyorsun?"

"Burada kalmalısın. Sadece bir süreliğine, merak etme."

Kadın şaşkınlıkla etrafına baktı.

"Ama... burası benim evim değil. Eve gitmek istiyorum."

"Seni eve götüremem çünkü orada sana bakacak kimse yok. Bir süre burada kalmalısın. Sadece birkaç hafta..."

Graça'nın alt dudağı titremeye başladı ve yeşil gözlerine ıslak bir parıltı hücum etti. Yüzü çaresizlik, yalvarma, panik ifadesiyle buruşuverdi.

"Ben eve gitmek istiyorum," diyerek endişeyle ağlamaya başladı. "Beni eve götür, lütfen."

Tomás'ın önce şakaklarından, sonra da yanaklarından ter damlaları akmaya başladı. Acı verici anlardı. Kararını gözden geçirme ihtimalini düşündü: Sonuçta annesini, rızası dışında bir şey yapmaya zorlamaya ne hakkı vardı? Annesi bir yetişkin değil miydi? Çocukken emirleri veren hep annesi olmuştu, şimdi nasıl olmuş da roller tersine dönmüştü? Bu ona doğaya aykırı bir şey gibi görünüyordu. O yetişkin bir birey olduktan sonra ailesi onun hayatına ve kararlarına hep saygı duymuştu ve elbette o da onlara aynı saygıyı göstermişti. Onlara öğüt verdiği olmuştu

ama asla emir vermeye kalkışmamıştı, bu düşünülemezdi bile. Onlar kendi hayatlarının efendisiydiler ve ne de olsa bir bakıma onun üzerinde hâlâ belli bir otoriteye sahiptiler. Şimdi annesini istemediği bir yerde yaşamaya nasıl zorlayabilirdi? Hangi hakla ona kendi evini terk etmesi için üsteleyebilirdi? Kaderinin efendisi kendi değil miydi? Ona bir çocukmuş gibi davranmaya nasıl cüret ederdi?

Verdiği karardan dönmeyi düşündüğü anda, bir yandan da bunun olası sonuçlarını değerlendirdi. Annesinin, gittikçe daha da kötüleşen durumuyla geceleri evde tek başına kaldığını hayal etti. Kayıp kafasını bir yere çarpabilirdi, gazı açık bırakabilir veya sıcak ütüyü elbisesinin üzerinde unutabilirdi ya da sokağa çıkıp yine kaybolabilirdi. Hayır, kesinlikle hayır. Yalnız kalacak durumda değildi, artık kendine bakamıyordu. Gerçek, o korkunç gerçek, artık geri dönüşü olmayan bir yola girmiş oldukları ve bunun sorumluluğunu da evlat olarak kendinin üstlenmesi gerektiğiydi. Daha önce vermeyi hiç aklına bile getirmediği bir karar vermek zorundaydı.

Tereddüde yer yoktu.

"Eve gitmek istiyorum."

Tomás annesine baktı ve ne söyleyeceğini bilemeden öylece kaldı. Belki de bir şey söylememek daha iyi olurdu. *En doğrusu bu*, diye karar verdi. Hiçbir şey söylememek, bu konuşmayı yarıda bırakmak. Ne de olsa onu asla ikna edemeyecekti; bu, gün gibi ortadaydı. Tek bir kelime daha etmeden hızlı adımlarla odadan çıktı ve koridorda gözden kayboldu.

Kaçtı.

Birkaç dakika sonra elinde bir valizle yeniden odaya geldi. Graça gözyaşlarıyla puslanmış bakışlarıyla şaşkınlık içinde oğlunun elindekinin kendi eski seyahat çantası olduğunu fark etti. Tomás

o sabah annesi uyurken gizlice hazırladığı valizi almak için arabaya inmişti. Odaya tekrar girdiğinde, onu sandalyeye oturmuş bir mendille yaşlı gözlerini kurularken buldu, yanına çömelmiş olan müdire de onu sakinleştirmeye çalışıyordu.

Annesine valizi göstererek, "Anne, elbiselerin burada," dedi. "Başka bir şeye ihtiyacın olursa, bana haber ver." Valizi yatağın üzerine koyup içini açtı. "Kitaplarını, fotoğraflarını... istediğin ne varsa hepsini buraya getirebilirim."

"Ben evime geri dönmek istiyorum," diye kısık bir sesle yakındı kadıncağız.

Annesinin bu yakınmalarına aldırış etmemeye çalışan Tomás, elbiseleri dolaba asmaya ve eşyaları çekmecelere yerleştirmeye başladı.

"Burada sadece birkaç hafta kalacaksın," dedi elbiselerden birini askıya asarken. "Sonra duruma bakacağız, tamam mı?"

"Baban nerede? Beni burada bulduğunda, neler olacağını göreceksin."

"Seni iyi bir huzurevine koymamı isteyen babamdı."

"Buna inanmıyorum. Baban senden asla böyle bir şey istemez."

"Aksine, benden seni korumamı istedi."

Graça öfke, isyan ve içerlemeyle titreyerek parmağını havaya kaldırdı.

"Bunu bana ne hakla yaparsın? Sen... sen... oğlum... ne hakla? Beni burada bırakamazsın!"

"Sadece birkaç haftalığına."

"Bir gün bile olmaz, anlıyor musun? Bir gün bile!"

"Anne, sakin ol."

"Evime gitmek istiyorum. Öleceksem, evimde ölmek isterim. Beni eve götür, lütfen."

"Şimdi bunu yapamam," diye mırıldandı Tomás, annesinin yüzüne bakmamak için hâlâ elbiseleri düzenlemekle meşgul görünüyordu. "Bir hafta sonra belki."

Yaşlı kadın sırtını sandalyeye yasladı. Öfkesi patladıktan sonra bir balon gibi sönüvermişti. Kendini çok yorgun ve bitkin hissediyordu, sinirlenmeye bile gücü kalmamıştı artık.

"Eve gitmek istiyorum," diye inledi.

Müdirenin –huzurevini ilk ziyaret ettiğinde tanıştığı çikolata rengi gözleri olan çekici kadının– göğsünde "Maria Flor" adını taşıyan bir kart vardı ve hâlâ Graça'nın önüne çömelmiş duruyordu, sanki aralarındaki konuşma sessizce devam ediyormuş gibiydi. Yaşlı kadının kendini bıraktığını görünce öne doğru eğilip kulağına bir şeyler mırıldadı ve ayağa kalktı. Tomás'a kendisini kapıya kadar izlemesi için işaret etti.

"Annenize onu buraya getireceğinizi söylememiş miydiniz?"

"Hayır, ona hiçbir şey söylemedim. Asla kabul etmezdi ki."

Maria kollarını kavuşturdu ve ona suçlayan gözlerle baktı.

"Onunla bunu konuşmalıydınız."

"Onunla daha önce defalarca konuştum, inanın bana. Birçok kez. Doktor da denedi. Gerçek şu ki buraya gelmek istemiyordu. Ne yapabilirdim ki? Onu zorla arabaya mı sürüklemeliydim?"

"Peki gerçekten de burada olması gerekiyor mu?"

"Bakın, bir süre her şeyi oluruna bırakmayı denedim, anlıyor musunuz? O gelmek istemiyordu, ben de onu zorlamak istemedim, bu yüzden bekledim." Gözlerini yere indirdi. "Ama iki hafta önce iş artık çığırından çıktı. Alışveriş yapmak için evden uzaklaştı, sonra da kayboldu. Kimse onun kim olduğunu bilmiyormuş, o da karşısına çıkanlara saçma sapan şeyler söylüyormuş. Onu önce karakola, sonra da hastaneye götürmek zorunda kalmışlar ve hastanede neyse ki bir hemşire onu tanı-

mış da bana haber verdiler. İşte o zaman bu sorunu kesinlikle çözmem gerektiğini anladım."

Müdire içini çekti.

"Anlıyorum," dedi. Profesyonel bir duruşa geçerek doğruldu. "Öyleyse anneniz hakkında biraz bilgi sahibi olmam gerekiyor ve bazı formlar doldurmanız gerekecek, tamam mı?"

"Nasıl isterseniz."

"Gördüğüm kadarıyla kendi işlerini kendi görebilir durumda. Doğru mu?"

"Evet, her ne kadar zamanının çoğunu uyuyarak geçirse de kendi işlerini kendi görebilir. En kötü sorun, sürekli hafıza kaybı yaşaması. Bazen kafası tamamen karışıyor. Mesela, babamın öldüğünü sık sık unutuyor."

"Bu normal. En güncel anılar her zaman ilk kaybolanlardır." Graça'ya baktı. "Anneniz daha yetmiş yaşında, değil mi?"

"Evet."

"Bu tür bir problem için biraz erken görünüyor..."

"Her şey babam öldükten sonra başladı."

"Hımm... Anlıyorum." Kahverengi gözlerini kıstı ve dolgun dudaklarını büzdü. "Bir zamanlar burada birbirine çok bağlı bir çiftimiz vardı. Tüm zamanlarını birbirlerine öpücükler kondurarak ve kendi aralarında alçak sesle muhabbetler ederek geçirirlerdi, her yere de birlikte giderlerdi, hatta el ele tutuşarak uyuyabilmeleri için yataklarını yan yana koymak zorunda kalmıştık. Çok tatlıydılar. Kadın bir gün kalp krizi geçirdi ve hastaneye kaldırıldı, kısa bir süre sonra da hastanede vefat etti. Babalarının tepkisinden korktuklarından dolayı aile büyük bir paniğe girdi ve bizden ona hiçbir şey söylemememizi istedi. Bir hafta sonra bir hemşire dayanamayıp ona gerçeği açıkladı." Müdire biraz durakladı. "Ertesi gün o da vefat etti."

Bu hikâye, inatçı bir sis, kaybolmaya niyeti olmayan tehditkâr bir gölge misali sinsice havada kaldı.

"Burada mı oldu?"

"Evet," diye yanıtladı Maria. "Birkaç yıl önce. Bu olay bütün personeli derinden etkiledi. Ve bize, birbirine bağlı ve çok uzun süredir birlikte yaşayan çiftten birinin ölümünün, geride kalanın üzerinde ne gibi bir etki yaratabileceğini gösterdi." Graça'ya baktı. "Muhtemelen annenize de böyle oldu. Kocasının ölümü onun için o kadar büyük bir şok etkisi yaratmış olmalı ki erken bir dejeneratif süreci tetikledi."

Tomás ne söyleyeceğini bilemiyordu. Bir anlamda bu hikâyede kendi ebeveyni arasındaki ilişkiyi ve geçen yıl yaşananları görmüştü. Bir süredir, annesinin hızla kötüleşmesini babasının ölümüne bağlamaya başlamıştı ve müdirenin anlattığı olay da bu düşüncesini doğrular nitelikteydi.

Vicdan azabı içinde müdireden özür dileyerek annesinin yanına döndü. Evine gidemeyecek olan annesi ile onu bir huzurevinde kalmaya zorlayan kendi arasında aslında hangisinin teselliye daha çok ihtiyacı olduğunu bilemese de annesine birkaç teselli kelimesi fısıldadı. Kendini aciz, kalleş ve korkak hissediyordu. Onu gözyaşlarıyla ıslanmış yüzünden öptü ve son bir cesaret örneği göstererek arkasını dönüp oradan ayrılmak üzere odadan çıktı. Koridordaki asansör kapısını açmak üzereyken arkasında annesinin sesini duydu.

"Tomás?"

"Söyle, anne."

"Beni eve götür."

Oğlu derin bir nefes aldı.

"Anne, yine baştan başlamayacağız, değil mi?"

Graça koridorun sonuna baktı.

"Yoksa kendimi merdivenlerden aşağı atarım."

XI

Annesini huzurevine bıraktıktan sonraki ilk yirmi dört saat, Tomás için en zor olanıydı. Zorlu geçen yürüyüşten dönüp de uzun süredir annesinin tek başına yaşadığı daireye tekrar girdiğinde içerisini sanki birdenbire anlamsızlaşmışçasına garip bir şekilde bomboş hissetti. Aslında annesinin durumunun son aylarda hızla kötüleşmesi ve günün büyük bir bölümünü de uyuyarak geçirmesi evi çoktandır sessizliğe ve rahatsız edici bir sükûnete bürümüştü. Ama annesinin evde olduğunu bilmek bile onu o güne dek hep avutmuş, ona o evde hâlâ bir ışık kıvılcımının, zayıf da olsa nihayetinde canlı bir kıvılcımın parladığını hissettirmişti. Halbuki artık her şey farklıydı. Daire gerçekten de artık bomboş, cansız ve unutulmaya terk edilmiş basit bir bedenden başka bir şey değildi.

Bu ağır sessizlik, Tomás'ı kendini düşünmeye zorlayarak suçluluk duygusunu artırmıştı. Onu kahreden şey sadece annesini kendi rızasına karşı gelerek bir huzurevine koymuş olması değil, aynı zamanda onu aldatmış olması, onu sadece yürüyüşe çıktıklarına inandırmış olmasıydı. Çocukken bir keresinde annesinin onu hastanenin bahçesinde gezmeye gideceklerine ikna edip sonra gezinin, hemşirelerin ona iğne yapmasıyla sona erdiği o

anı hatırladı. O olayın acı hatırasını zihninden hiç çıkarmamıştı. Ne de olsa bir ihanetin anısıydı. Şimdi rolleri tersine çevirmiş olmaktan çekiniyor, bundan sonra annesinin onun hakkında ne düşüneceğinden korkuyordu. Aslında, Tomás annesini ilk kez kendi özgürlüğünden ve iradesinden mahrum bırakmıştı ve bu bir şiddet biçimi değilse neydi? Ama öte yandan, bu durum içini ne kadar yiyip bitirse de bundan daha iyi bir alternatif göremiyordu. Ne yapabilirdi ki? Annesini o haliyle evde yalnız mı bıraksaydı? Bu da bir çeşit terk ediş olmaz mıydı? Yalnızken başına bir şey gelseydi, kendini hiç affedebilir miydi?

Onu boğan bu ızdıraptan kurtulmak için çareyi işine sığınmakta buldu. Huzurevinden dönünce, oturma odasında yalnız başına yediği iç karartıcı bir akşam yemeğinin ardından kendini babasının çalışma odasına kilitledi. Cummings'in Filipe'ye gönderdiği esrarengiz e-postayı, Interpol'ün ele geçirdiği o garip mesajı deşifre etmeye çalışarak dikkatini dağıtmaya karar verdi. Notlarına baktı ve mesajın bir kopyasını buldu:

```
Filipe,
When He broke the seventh seal,
there was silence in heaven.
See you.
Jim
```

Bu mesaj ilk bakışta ona bir kod gibi gelmişti. Onaylayarak başını salladı. *Evet, bu bir kod. Eğer şifre olsaydı, metnin farklı bir görünüşü olurdu.* Sorun ise, kodlanmış bir mesaj olduğu için, tam bir bilmeceyle karşı karşıya olduğuydu ve o kodun asıl anlamını muhtemelen mesajı gönderen ve alan iki kişiden başka kimse bilmiyordu. Bilmecenin anlamı kesinlikle önceden belirlenmişti ve bunu ancak onlar açıklayabilirdi.

Ancak bir ayrıntı Tomás'ın dikkatini çekti. Cümleyi tekrar okudu. *When He broke the seventh seal, there was silence in heaven.* Gözleri aniden fal taşı gibi açıldı: Buna hiç şüphe yoktu, bu önemli bir ayrıntıydı: *He*, yani "O". Mesajda, büyük H'yle yazılmıştı. bir izdi, belli bir yöne götüren bir işaretti. Bildiği kadarıyla, "O" yalnızca tek bir varlığı kastedebilirdi: Tanrı. Bu kesinlikle dinî bir alıntıydı.

Birdenbire heyecanlanarak canlandı ve ayağa kalkıp İncil'i almak için kitaplığa doğru yürüdü. Ama tekrar masasının başına geçtiğinde, güvenilir bir iz keşfetmiş olma duygusunun verdiği coşku kıvılcımı aniden sönüverdi, kitaba baktı ve ne kadar kalın olduğunu görünce neredeyse bütün hevesini yitirdi. İncil'in çok büyük ve kalın bir kitap olduğu gerçeği, onu daha önce hiç bu kadar şaşırtmamıştı çünkü özellikle de sayfalarını incelerken, mikroskobik karakterlerle çok ince bir kâğıda basıldığını gördü. Bir sigorta şirketinin sözleşmesine benziyordu. Gerçekten de çok kalındı.

Birdenbire kapıldığı o vazgeçme dürtüsünü yenerek kitabı en baştan okumaya başladı. *"Başlangıçta Tanrı göğü ve yeri yarattı. Yer boştu, yeryüzü şekilleri yoktu; engin karanlıklarla kaplıydı. Tanrı'nın Ruhu suların üzerinde hareket ediyordu. Tanrı, 'Işık olsun' diye buyurdu ve ışık oldu".*[40] Bu pasajı daha önce birkaç kez farklı sebeplerle okumuştu. Ama İncil'i baştan sona, yani Eski ve Yeni Ahit'i bir çırpıda daha önce hiç okumamıştı; bunu yapmak için uygun zamanın geldiğini düşündü. Bulması gereken bir ayrıntı vardı ve onu ancak kitapta yazan her şeyi okuyarak bulabilirdi.

O da öyle yaptı.

* * *

40 İncil, Yaratılış 1:1. (ç. n.)

İncil'i "Başlangıç"tan başlayıp en sondaki "Amin"le bitirecek şekilde ilk sayfadan son sayfaya kadar okuması tam altı gününü aldı. Fizyolojik ihtiyaçlar dışında durmak bilmeden okudu ve cildi kapattığında ne düşüneceğini bilemiyordu. Edindiği bilgiler onu şaşkına çevirmiş, hatta üzerine biraz olsun ışık tutabildiği o karanlık gizemin çözümü onu korkutmuştu bile.

Sakinleşmeye çalıştı ve bilgisayarı açtı. Doğrudan e-postasını kontrol etmeye koyuldu ve genellikle gelen bir sürü istenmeyen e-postanın arasında *yedincimühür*'den kendisine gönderilen bir mesajı gördü. Yedinci mühür mü? E-posta kırk sekiz saat öncesine aitti. Tomás sabırsızlıkla tıklayıp hemen mesajı açtı. Bir hizmet bilgilendirmesi gibi içeriği kısaydı ama altında ismi bulunan kişi göz önüne alındığında çarpıcı bir mesaj olduğu kesindi.

Filipe.

Gelen e-posta, Interpol'ün, iki bilim insanının cinayetiyle ilgisi olduğu iddiasıyla peşine düştüğü, Castelo Branco'daki lise yıllarında bütün öğleden sonralarını birlikte ders çalışarak langırt oynayarak ya da kızlar hakkında konuşarak geçirdiği eski okul arkadaşı Filipe Madureira imzasını taşıyordu. Görünüşe göre Filipe, mezunlar sitesini gerçekten ziyaret etmiş ve Tomás'ın bıraktığı mesajı bulmuş ve cevap da vermişti.

Mesajı kısa bir incelemeden geçirdikten sonra Tomás cep telefonunu eline aldı ve numarayı tuşladı.

"Günaydın, Orlov," diyerek selamladı. "Size bazı haberlerim var."

"Nedir?"

"Arkadaşım Filipe benimle temasa geçti."

"Gerçekten mi? Neredeymiş?"

"Korkarım size bunu söyleyemem."

Interpol ajanı biraz bocaladı.

"Nasıl? Bana söyleyemez misiniz?"

"Hayır. Benden adresini gizli tutmamı istedi."

"Ama o zaman soruşturmaya nasıl devam edebilirim ki?"

"Bunu benim yapmam gerekecek."

"Sizin mi?" Orlov şaşkındı. "Ama siz polis bile değilsiniz ki..."

"Bakın, Filipe nerede olduğunu kimseye açıklamamak şartıyla benimle buluşmaya razı. Anlaşmayı kabul edersem, ona bağlı kalmak zorundayım, anlaşıldı mı?"

"Hımm."

"Öyleyse, ne yapayım? Kabul edeyim mi yoksa etmeyeyim mi?"

Rus ajan durumu değerlendirerek birkaç dakika sessiz kaldı.

"Başka bir seçenek olduğunu sanmıyorum, öyle değil mi?"

"Buna karar vermesi gereken sizsiniz."

"Tamam, kabul edin," diye yanıtladı Orlov. "Onunla buluşun ve mümkün olduğunca fazla bilgi edinmeye çalışın."

"Güzel," diye onayladı Tomás. "Yolculuk için paraya ihtiyacım olacak."

"Hangi ülkede?"

"Bunu size söyleyemem."

Orlov güldü.

"Önemli değil," dedi, "sadece oltaya takılıp takılmayacağınızı görmek istedim." Üslubunu değiştirip söze devam etti. "Hesabınıza bir miktar para aktaracağız, tamam mı? Parayı alıp akabinde bize herhangi bir fatura veya makbuz ibraz etmek zorunda kalmadan, uygun gördüğünüz şekilde kullanacaksınız. Böylece gideceğiniz yeri gizli tutabileceksiniz. Tamam mı?"

"Harika."

"Pekâlâ öyleyse." Rus ajan onu selamlayarak sözünü bitirdi. "Döndüğünüzde bana haber verin."

"Bekleyin," diye bağırdı Tomás.

"Evet, söyleyin?"

"Size daha her şeyi anlatmadım."

Interpol ajanının sesi şaşkın geliyordu.

"Ah, affedersiniz. Bana, arkadaşınızın e-postası hakkında şu an için hiçbir şey açıklayamayacağınızı sanmıştım."

"Evet bunu yapamam ama size başka haberlerim var."

"Nedir?"

"İngiliz'in Filipe'ye gönderdiği mesajın anlamını sanırım buldum."

Orlov bir kahkaha daha attı.

"Siz gerçekten bir dâhisiniz," diye haykırdı. "Gerçekten mi? Bilmeceyi deşifre etmeyi başardınız mı?"

"Onu çözdüm," diyerek Tomás onu düzeltti. "Bu mesaj bir şifre değil, kodlanmış bir mesaj. Şifreler deşifre edilir, kodlar ise çözülür."

"O halde bunun bir kod olduğunu mu düşünüyorsunuz?"

"Şüphesiz."

"Peki ya içindeki gizli mesaj nedir?"

Tarihçi masasının üzerine eğildi ve okumayı yeni bitirdiği büyük cildi eline aldı.

"Kodun anlamı İncil'de açıklanmış."

"Gerçekten mi?"

"Evet, üstelik tahmin edin İncil'in hangi bölümünde."

"Hiçbir fikrim yok."

"*Apokalips*'te. Cevap *Apokalips*'te gizli." Güldü. "Ve ne kadar şanslı olduğuma bir bakın: Alıntı Yeni Ahit'in son kitabında olduğundan ve ben de okumaya ta en baştan başladığımdan, oraya gelmeden tüm İncil'i okumak zorunda kaldım."

"Siz işinizi yaptınız," dedi Rus sabırsızlanarak. "Bana gizli mesajın ne olduğunu söyleyin."

Tomás, masada duran İncil'i açtı ve *Vahiy*'e ulaşıncaya dek son sayfaları karıştırdı.

"Mesajın anlamını anlamak için, onun içinde bulunduğu bağlamı kavramak gerekir," dedi. "*Apokalips*'i hiç okudunuz mu?"

Orlov gergin bir şekilde dilini şaklattı.

"Bende aziz suratı mı var? Sizce benim bunları okumak için zamanım var mı?"

"Onu hiç okumadıysanız, izin verin size bu konuda tarihi bir tablo sunayım. Geçen gün de size söylediğim gibi, muhtemelen Havari Yuhanna tarafından yazılmıştır." Gözlerini önündeki ilk satırlara kaydırdı. "İsa Mesih'in Yuhanna'ya göründüğünü ve ona Küçük Asya'daki yedi Hristiyan cemaati için mesajlar ilettiğini söyleyerek başlıyor." Birkaç sayfa ilerledi. "Ama hemen alt kısımda özellikle Yuhanna gökyüzüne çıktığında durum ilginçleşiyor."

"Havari gökyüzüne mi uçtu?" diye şaka yaptı Orlov. "Business sınıfında mı yoksa ekonomi sınıfında mı gitti?"

Tomás şakayı duymazdan gelerek, "Göğe yükseldi," diye cevapladı. "Bunlar onun sözleri," dedi ve metni okumaya başladı.

"'Bundan sonra gökte açık duran bir kapı gördüm. Benimle konuştuğunu işittiğim, borazan sesine benzeyen ilk ses şöyle dedi: Buraya çık! Bundan sonra olması gereken olayları sana ben göstereceğim. O anda Ruh'un etkisinde kalarak gökte bir taht ve tahtta oturan birini gördüm.'"[41]

Gözlerini kitaptan kaldırdı. "Bu biri elbette Tanrı'ydı."

"Tanrı mı? Yuhanna, Tanrı'yı gördüğünü mü söylüyor?"

"Evet."

"E peki nasılmış? Uzun ve beyaz bir sakalı mı varmış?"

"Yuhanna'nın *Apokalips*'te tanımladığı Tanrı antropomorfik değil. Yazarın bunu nasıl tanımladığını dinleyin." Aynı paragrafa döndü. *"'Tahtta oturanın yeşim ve kırmızı akik taşına benzer bir görünüşü vardı. Zümrüdü andıran bir gökkuşağı tahtı çevreliyor-*

41 İncil, Vahiy 4:1. (ç. n.)

du.'"[42] Bir satır atladı. *"'Tahttan şimşekler çakıyor, uğultular, gök gürlemeleri işitiliyordu.'"*[43]

"Bu nasıl bir Tanrı böyle?"

"Yuhanna'nın gördüğünü söylediği Tanrı. O bir insan değil; ışık, renk ve seslerden oluşuyor."

"Bu bir halüsinasyon, öyle değil mi?"

"Belki de," diye karşılık verdi Tomás, "ama öyle olduğunu sanmıyorum. Bu üzerinde çok düşünülmüş bir metin, anlıyor musunuz?"

"Bunu nereden biliyorsunuz?"

"Bize bunu metnin yapısı gösteriyor. Sahneler son derece ayrıntılı olarak anlatılmış ve Yahudi metinlerinin, özellikle de Daniel'in metinlerinin etkisini göstermekte. Metin çok iyi planlanmış ve sayısal değerlerle oynuyor, halüsinasyonlar genellikle bunu yapmaz."

"Üçlü altının hikâyesi gibi mi?"

"Kesinlikle. Üçlü altı bir halüsinasyon değil. Onu birlikte gördük, Nero adının *gematria*'sıydı. Bu nedenle bu metin, üzerinde çalışılarak hazırlanmıştır, kesinlikle bir halüsinasyonun sonucu değildir."

"Anlıyorum," diyerek onayladı Orlov. Sonra ses tonunu değiştirdi. "Bana Yuhanna'nın göğe yükseldiğini ve Tanrı'yı gördüğünü söylüyordunuz. Peki ya sonra? Sonra ne oluyor?"

Tomás metne geri döndü.

"Yuhanna şöyle yazıyor: *'Ve tahtta oturanın sağ elinde iki yanı da yazılı, yedi mühürle mühürlenmiş bir tomar gördüm.'"*[44]

"Yedi mühürlü bir tomar mı?"

42 İncil, Vahiy 4:3. (ç. n.)

43 İncil, Vahiy 4:5. (ç. n.)

44 İncil, Vahiy 5:1. (ç. n.)

"Evet. Aslında adı *Yedi Mühürlü Kitap*'tır. Yuhanna'nın tarifine göre, Mesih tahta çıktı ve bu kitabı Tanrı'nın elinden aldı. İşte o anda kuzu kılığına bürünen İsa mühürleri birer birer açmaya başladı."

Orlov anlatıya tamamen kendini kaptırmış görünüyordu.

"Peki ya sonra?"

"İlk dört mühür, uğursuzluk getiren dört şövalyeyi ortaya çıkardı. Onlar Mahşerin Dört Atlısı'dır. İlki bir fatih, diğerleri ise açlık, savaş ve ölümün habercisidir. Beşinci mühür şehitleri ortaya çıkardı, altıncısı bir depremi ve insanlığın günahlarını cezalandırmaya yönelik diğer korkunç felaketleri." Tomás durakladı. "O malum cümle işte tam burada geçiyor."

"Hangi cümle?"

"İnternet üzerinden ele geçirdiğiniz mesajda yer alan cümle."

"Hangi mesaj? İngiliz'in yazdığı mı?"

"Evet." Tomás işaret parmağını satırın üzerine koydu ve okudu: *"'O yedinci mührü açınca, gökte sessizlik oldu'."*[45]

Cümle Orlov'un kafasında yankılandı. Nitekim James Cummings'in Filipe Madureira'ya gönderdiği mesaj buydu.

"Güzel," dedi Orlov. "İncil'de bu cümle var. Mesih, *Yedi Mühürlü Kitap*'ın yedinci mührünü açtı. Peki ya sonra? Sonra ne oldu?"

Tarihçi İncil'i kapattı, masasına koydu ve derin bir nefes aldı.

"Yuhanna her yerde gök gürültüsü, şimşek ve deprem görüyor. Denizde ve karada kanla karışık dolu ile ateş yağmurları gümbürdeye gümbürdeye inerek gezegenin üçte birini yaşanmaz hale getiriyor. Gökyüzünden bir yıldız düşüyor ve güneş dumanla kaplanıyor. İnsanlığın ve yaşamın bir kısmı kitlesel bir yok oluşta kayboluyor." Durakladı. "Kısacası kıyametin başlangıcı."

45 İncil, Vahiy 8:1. (ç. n.)

Orlov bir an için Tomás'ın bu tanımını düşündü.

"Peki bu ne zaman oluyor?"

"Sizin bulduğunuz o mesajdaki alıntı İncil'de ortaya çıktığında." Sonra da ezbere tekrar etti: *"'O, yedinci mührü açtığında, gökte sessizlik oldu.'"*

Rus dilini şaklattı.

"Vay canına!" diye haykırdı. "İçgüdüleriniz sizi yanıltmadı."

"Tabii ki yanıltmadı," dedi Tomás. "Bu cümlenin neyi duyurduğunu anlıyor musunuz?"

"Dünyanın sonunu, sevgili profesör. Dünyanın sonunu."

XII

Parlak kel kafalı, iri yarı bar fedaisi, X ışınları kadar delici gözleriyle onu tepeden tırnağa inceleyerek ona şüpheyle baktı. Yabancı olduğunu anladığında rahatlamış gibi göründü. Yedi yüz elli rubleyi kabul ederek başıyla ona içeri girmesini işaret etti. Tomás ona teşekkür edip kapıyı itti ve Night Flight'a girdi.

Şehirde, erkeklere özel olan bu en ünlü kulübün içi oldukça davetkâr ve zarifti. Şık giyinmiş kusursuz görünümlü bir garson hemen yanına geldi.

"*Dobriy vetcher*,"[46] diyerek ona nazik bir şekilde selam verdi.

Tomás, "İyi akşamlar," diyerek ona İngilizce karşılık verdi. Otelde ezberlediği kelimeleri doğru bir şekilde hatırlamaya çalışarak bir an durakladı. "*Vy govorite... po-angliyski*?"[47]

Garson gülümsedi.

"*Da*,"[48] diyerek onayladı. "Burada hepimiz İngilizce konuşuruz." Eliyle, Night Flight'ın tamamını işaret edercesine bir jest yaptı. "Restorana mı yoksa gece kulübüne mi girmek istersiniz?"

46 (Rus.) İyi akşamlar! (ç. n.)

47 (Rus.) İngilizce konuşuyor musunuz? (ç. n.)

48 (Rus.) Evet. (ç. n.)

"Gece kulübüne, lütfen."

Adam ona bir köşeyi işaret etti ve Tomás o tarafa yöneldi. Sarmal bir merdivenden inerek kendini bir anda, önünde siyah kanepeler sıralanmış aynalı bir duvarı ve uzun bir tezgâhın ardına gizlenmiş başka bir duvarı olan altın renginde dekore edilmiş bir barda buluverdi. Ortamda hoş bir müzik duyuluyordu ve mekân, sanki sosyetik bir erkek kulübüymüş gibi ayrıcalıklı bir havaya sahipti. Ancak içerideki küçük gruplar bu şıklıkla tezat oluşturuyordu. Abartılı giyimi kuşamı ve halleriyle dikkat çeken yeni zengin tipli erkekler içki, ruble, güç ve testosteron gösterişi yaparken, pırıl pırıl kıyafetler içindeki, erkeklerden çok daha genç olan hepsi birbirinden güzel ve özellikle de müsait olduklarını belli eden kadınlar onları ilgiye boğuyordu.

Tomás bar tezgâhına doğru yürüdü ve içecek hazırlayan smokinli barmenin dikkatini çekmek için elini kaldırdı.

"*Zdràvstvuyte*,"[49] diyerek barmen onu selamladı ve ne içmek istediğini sordu. "*Tchego zhelayete*?"[50]

"*Hello*," diyerek karşılık verdi Tomás ve bir kâğıda yazdığı ismi okudu. "Nadezhda'yla konuşabilir miyim?"

"Nadezhda mı?"

"Evet."

Barmen, sanki bu isim özel bir tarikatın üyelerinin kullandığı gizli bir parolaymışçasına hafifçe gülümsedi ve hemen üstlerinde bulunan küçük balkonu gösterdi.

"İşte orada."

Tomás başını kaldırıp baktığında orada, dimdik duran diri göğüsleri ve kıvrımlı ince vücuduyla kendini dansa kaptırmış, üzerinde ise yalnızca kırmızı ipli bir külot bulunan, kızıl saçlı

49 (Rus.) Selam. (ç. n.)

50 (Rus.) Ne arzu edersiniz? (ç. n.)

bir kadın gördü. Parlak ve terli tenine baştan çıkarıcı renkler yansıtarak harika gölge oyunları yaratan bir ışık hüzmesi ona doğru tutulmuştu.

Gözlerini indirdi ve barmene sordu.

"Nadezhda o mu?"

Barmen, "*Da*," diyerek onayladı. İmalı bir ifadeyle kaşlarını kaldırdı. "Onunla tanışmak ister misiniz?"

Bu ima karşısında kızaran Tomás, "Şey... evet," dedi. "Onunla konuşmam lazım."

"Nadezhda neredeyse gösterisini bitirmek üzere," deyip muzırca göz kırptı. "İşi biter bitmez, bir müşterinin kendisini beklediğini söylerim," dedi ve barın arkasına yerleştirilmiş şişeleri göstererek işaret etti. "Beklerken bir içki içmek ister misiniz?"

"Neler var?"

"Viski, konyak, votka..."

Tomás şişelere baktı.

"Votka muhtemelen şu an için en iyisidir."

"Saf mı, aromalı mı?"

"Hımm..." Tomás ne cevap vereceğini bilemedi. "Bilmem, siz ne tavsiye edersiniz?"

Barmen kehribar rengi bir şişeyi eline alıp votkayı bir bardağa boşalttı.

"Bu aromalı votka. Adı *Okhotnichya*, avcı votkasıdır. Zencefil ve karanfille karıştırılarak yapılır." Kadehi ona uzattı. "Hepsini bir dikişte için. Bizim usulümüz böyledir."

Tomás, bardakta sallanan sıvıyı çekinceli bir ifadeyle inceledi. Aynanın altında duvar boyunca uzanan bar tezgâhında boş bir tabureye geçip oturdu ve barmenin tavsiyesine uymaya karar verdi. *Her ülkenin kendine göre âdetleri var*, diye düşündü. Gözlerini kapattı ve cesaretini kaybetmeden votkayı tek seferde içti.

Bağırsaklarında sanki bir yanardağ patlamış hissine kapıldı.

* * *

"Beni mi istemiştiniz?"

Egzotik bir Slav aksanıyla konuşan kadının sesi ona gözlerini yukarı kaldırttı. Masanın diğer ucunda, tam karşısında, mor ipekten yapılmış ihtişamlı ama sanki biraz fazla gösterişli bir pelerine sarılmış halde o kızıl afet duruyordu. Su mavisi gözleri iri ve etkileyiciydi, ayrıca Nastassja Kinski'ninkileri andıran kalın, iştah kabartıcı dudakları vardı.

Portekizli tarihçi şaşkınlığını yenerek ayağa kalktı ve aceleyle elini o kadar sert bir şekilde uzattı ki votka bardağını yere düşürdü.

"Merhaba," dedi, bardağı devirdiğini fark etmeden bir an önce. "Ah, affedersiniz."

Dansçı kız bir kahkaha attı.

"Oturabilir miyim?"

"Evet, evet, elbette."

Tomás ona yer açmak için kenara kaydı ve farkında olmadan masayı itmesiyle masanın büyük bir gürültüyle yana düşmesi bir oldu. Gece kulübünün içinde ani bir sessizlik oluştu. Diğer müşteriler neler olduğunu görmek için o sırada aralarında konuşmayı bırakmışlardı.

Tarihçi, yerdeki masayı görünce ellerini başına koyarak, "Hay aksi," diye söylendi. "Tam bir felaketim, bana ne oluyorsa böyle! Affedersiniz."

Nadezhda güldü.

"Hep böyle misinizdir?"

"Hayır, kesinlikle hayır," diyerek kızı temin etti Tomás. "Sizden kaynaklıyor olmalı. Buraya geldiğimde böyle bir kadınla, yani sizin gibi çok güzel bir kadınla karşılaşmayı beklemiyordum..."

Kız gülerek saçını geriye doğru itti.

"Bir bu eksikti... başka bir Don Juan daha!"

Portekizli tarihçi, çok fazla ileri gitmiş olduğundan çekinerek üzgün bir ifadeyle yüzünü buruşturdu.

"Ah, özür dilerim," diye kekeledi. "Erkeklerin size sürekli aynı şeyi söylediğini duymaktan usanmış olmalısınız."

Gece kulübündeki garsonlar etrafı toparlamak için aceleyle koştular. Masa yerine geri geldi ve votkanın düştüğü zemin hemen temizlendi. Her şey olması gerektiği hâline döner dönmez, fondaki müziğe karışan mırıltılar yeniden başladı. Tomás'a votka ve Nadezhda'ya bir bardak şampanya getirdiler. Garson yanlarından uzaklaşırken, dansçı kız omuzlarını açığa çıkarıp, fildişi tenini ve göğüslerinin kıvrımını gözler önüne serecek şekilde dökümlü ipek pelerinini düzeltti.

Nadezhda, "Yabancısınız," dedi. "İş için mi Moskova'dasınız?"

"Eh... bir bakıma, evet."

Rus kız ona sorgulayıcı gözlerle baktı.

"Yani bir iş insanısınız." Bakımlı kaşlarını kaldırıp bir tahminde bulundu. "Petrol mü? Banka mı? Yoksa ithalat ihracat mı?"

Tomás samimiyetle güldü.

"Hayır, hiçbiri. Ben bir tarihçiyim."

Nadezhda gerçekten şaşırarak güzel mavi gözlerini büyüttü.

"Tarihçi mi? Bir tarihçiyi Moskova'ya getiren ne olabilir ki?"

"Birini arıyorum, onun için geldim."

Rus hafif bir gülümseme takındı ve ona kışkırtıcı bir bakış attı. Bu tavrıyla bir kediyi andırıyordu.

"Umarım o kişi benimdir," dedi mırlarmışçasına.

"Hayır, siz değilsiniz."

"Ne yazık..."

Tomás parmağını ona doğrulttu.

"Ama sizin sayenizde o kişiye ulaşmayı gerçekten umuyorum."

Nadezhda birden şüpheyle doğruldu.

"Ne demek istiyorsunuz?"

"Adım Tomás Noronha ve Lizbon'dan buraya bir arkadaşımı bulmaya geldim. Bana buraya gelip sizinle konuşmamı o söyledi."

Dansçı kız duyduklarını zihninde değerlendirerek gözlerini kıstı.

"Lizbon'dan mı geldiniz?"

"Evet."

"Arkadaşınızın adı nedir?"

"Filipe Madureira. Bana bir e-posta atarak Moskova'daki Night Flight gece kulübüne gelip sizinle görüşmemi söyledi."

Nadezhda gülümsedi, şimdi daha sakin görünüyordu.

"Ah, demek Filhka'nın arkadaşısınız," dedi, Filipe'yi Rusça kısaltmasıyla telaffuz ederek. "Bunu bana niçin hemen söylemediniz?"

"Elimden geldiğince çabuk söylediğimi düşünüyorum."

Rus kız ona tekrar baktı.

"Hımm... Filhka bana sizin bu kadar ilgi çekici biri olduğunuzu söylemedi."

Tomás kızardı.

"Teşekkür ederim."

Kız eğildi ve elini onun koyu takım elbisesinin üzerinde okşarcasına gezdirdi.

"Üstelik baştan aşağı şık giyinip gelmişsiniz. Müşteri olduğunuzu zannettim, işe bakın."

"Bir bakıma öyleyim aslında, öyle değil mi?" diyerek etrafına baktı. "Bu gecelik Night Flight müşterisiyim."

"Evet, ama diğerleri gibi bir müşteri olduğunuzu sanmıştım." Yanlarındaki masayı işaret etti. "Onlar gibi. Şu adamı görüyor musunuz?"

Tomás döndü ve onlardan üç metre ötede oturan bir adamı gördü, kısa kesilmiş dik model saçları ve üzerinde zarif bir İtalyan

takımı olan iri yarı bir tipti. Biraz aşırı coşkulu bir hali vardı ve çok güzel üç genç kadınla sohbet ediyordu.

"Evet, nesi var?"

Nadezhda sesini alçalttı.

"İgor Beskhlebov." Duyulmadığından emin olmak için etrafına baktı. "*Solntsevskie.*"

"O da ne demek?"

"Mafya," diye açıkladı kız.

Tomás adama yeniden baktı.

"Mafya mı? Gangster mi yani?"

Dansçı kız, "Uyuşturucu ve fuhuş işleri," diye açıkladı. "O kızlar da onun için çalışıyor."

Portekizli tarihçi büyülenmiş bir şekilde kızlara baktı. İkisi sarışın ve çok uzun boyluydu, üçüncüsü ise yeşil, badem gözleri ve koyu renkteki parlak, incecik saçlarıyla egzotik bir Asya-Avrupa melezine benziyordu. Hepsi vücutlarının kıvrımlarını ve daha da önemlisi müsait olduklarını gösteren çok dar ve cömert dekolteli elbiseler içindeydiler.

"Nereden biliyorsunuz?"

Nadezhda omuz silkti.

"Bir ara ben de onun için çalıştım."

"Siz mi?"

"Evet, elbette," dedi Rus kız kayıtsız bir tavırla. "Burada hepimiz biri için çalışıyoruz." Ayağa kalktı ve Tomás'a onu takip etmesi için işaret etti. "Gelin."

"Ben mi? Nereye gidiyoruz?"

"Filhka'nın arkadaşısınız, öyle değil mi?"

"Evet."

"Onun arkadaşıysanız, daha fazlasını bilmeme gerek yok. Ayrıca çok şanslısınız."

"Gerçekten mi? Neden?"

"Çünkü hoşuma gittiniz." Sanki evcil hayvanıymış gibi onu parmağıyla çağırdı. "Gelin."

Portekizli tarihçi ayağa kalktı ama kararsız bir hali vardı.

"Nereye gidiyoruz?"

"Size onlardan birini hediye edeceğim."

XIII

Kapının neredeyse rüyadaki seslerle karıştırabilecek kadar hafif bir tıkırtıyla çalınması, Tomás'ı uykusundan uyandırıverdi. Daha gözlerini bile açmadan elini uzatıp yatağı yokladı. Boştu. Uyku sersemliğiyle başını kaldırıp bir gözünü kıstı ve nerede olduğunu, saatin kaç olduğunu, kapıda gerçekten birinin olup olmadığını, duyduğuna yemin bile edebileceği o sesin sadece rüyanın bir parçası olup olmadığını anlamaya çalıştı. Odanın içinde bir gürültü, bir hareketlenme duydu ve o anda sanki biri ışığı açmış ve her şey aniden netleşmiş gibi, bütün olan biteni hatırladı.

Nadezhda.

Rus kız, kızıl saçlarını düzelterek banyodan çıktı ve onu uyanık görünce gülümsedi.

"*Dobroye utro*,"[51] diyerek neşeli bir ses tonuyla selam verdi.

"Günaydın."

Yaklaştı ve Tomás'ın üzerine eğilerek onu sıcak, kadifemsi dudaklarıyla öptü.

"Benim yakışıklı Portekizlim nasıl, iyi uyudu mu?"

51 (Rus.) Günaydın! (ç. n.)

"Çok iyi. Ya sen?"

Nadezhda üzgün bir surat ifadesi takındı.

"Hâlâ bana geçirttiğin gecenin etkisinden çıkmaya ve kendime gelmeye çalışıyorum." Ona göz kırptı. "*Blin*,[52] ayağa bile kalkacak halim yok."

Kapı tekrar çalındı.

Tomás başını kapıya çevirdi. Demek ki rüya değildi, kapı gerçekten çalınıyordu.

"Kim olabilir ki bu saatte?"

Rus kız kapıyı açmaya gitti ve Tomás'ın yataktan göremediği bir kişiyle bir şeyler konuştu. Sonra kapı açıldı ve bir garson tabak, çatal, bıçak tıngırdaması eşliğinde bir el arabasını odanın içine doğru iterek girdi: Kapalı iki tabak, bir sürahi portakal suyu, buharı tüten bir çaydanlık ve bir sepet esmer ekmek vardı.

"Kahvaltıyı odaya getirttim," diye açıkladı kız, garsonun ona verdiği zarfı çantasına koyarken.

Garson tabakları masanın üzerine yerleştirip hemen odadan çıktı. Tomás otelin bornozunu giydi ve masaya oturup kahvaltıya baktı.

"Kurt gibi açım," dedi ve tabaklara işaret etti. "Nedir bunlar?"

Nadezhda bir krep aldı.

"Bunlar tuzlu *pirozhki*. Etle, lahanayla veya peynirle yapılır."

Portekizli tarihçi ardından bir dilim etli bir karışıma benzeyen şeye işaret etti.

"Peki ya bu ne?"

"*Kulebyaka*. Somon, yumurta, pirinç ve mantardan yapılan bir hamur işi." Küçük bir tatlı tabağının kapağını kaldırdı. "Ama gerçekten boğazına düşkün biriysen, belki peynirli v*atrushkis*

52 (Rus.) Lanet olsun! (ç. n.)

veya meyveli *vareniki*'yi tercih edersin." Sonra da *pirozhki*'yi ikiye böldü. "Dene, lezzetlidir."

Tomás şüpheyle yemeye başladı, hâlâ belirsizlik ile merak arasında bir yerde tıkanıp kalmıştı. Rus mutfağını tanımıyordu, bu yüzden onun için her şey çok yeniydi. Tattığı ilk yemekler ona fena gelmemişti, ancak bunun yemeklerden mi yoksa açlıktan mı kaynaklandığını bilemiyordu, yurt dışına çıktığında iştahı hep açılırdı.

"Nadezhda," dedi bir dilim *kulebyaka*'nın tadına bakarken. "Lütfen bana açıklar mısın..."

"Nadia," diyerek Rus kız onun sözünü kesti.

Tomás şaşkınlıkla ona baktı.

"Adın Nadezhda değil mi?"

"Elbette ki Nadezhda. Ama bu fazlasıyla ciddi ve resmî bir isim, sence de öyle değil mi? Rusçada adı Nadezhda olanlar kendilerine hep Nadia denilmesini isterler."

"Gerçekten mi? Peki Tomás Rusçada nasıl oluyor?"

"Tomasz mı? Tomik olabilir."

"Hımm... Hoşuma gitti."

"Nadia ve Tomik."

İkisi de buna güldü. Bu Tomás'a biraz *Bonnie ve Clyde*'ı anımsattı ama bunu umursamadı. Nadezhda'ya baktı ve onun o vahşi güzelliğinin karşısında âdeta eridi. Slavlara has o sıcak ve soğuk, aynı zamanda uzak ve tanıdık karışımı bir güzellikti onunkisi. Ne var ki onun hakkında Moskova'nın en büyük gece kulübünde dansçı olması ve daha da önemlisi Filipe'yle tek bağlantısı olması dışında başka hiçbir şey bilmiyordu.

"Nadia," diyerek söze devam etti Tomás. "Bana arkadaşım Filipe'ye nasıl ulaşabileceğimi söyler misin, lütfen? Seninle konuştu, öyle değil mi?"

"Evet, Filhka Night Flight'ta birinin benimle irtibata geçeceğini söyledi."

"Peki ya şimdi? Ona nasıl ulaşabilirim?"

Nadezhda çantasını eline aldı ve birkaç dakika önce kendisine teslim edilen zarfı çıkardı.

Zarfı göstererek, "Bununla," dedi. "Sen uyurken garsonu alışverişe gönderdim."

"Bu nedir?"

Rus başını salladı.

"Üzgünüm Tomik ama şu anda sana hiçbir şey söyleyemem. Bunlar Filhka'nın emirleri."

Tomás merakla zarfa baktı.

"Bunda bu kadar özel olan ne var ki?"

"Bir bakıma Filhka'nın nerede olduğunu belirtiyor. Ama onu sadece vakti geldiğinde öğreneceksin."

"Bütün bu gizem de neyin nesi?"

"Çünkü Filhka gizli bir yerde."

"Ama neden?" diye ısrar etti.

"Bunu sana kendi açıklar." Zarfı tekrar çantasına koydu ve Tomás'ın yerde açık olan valizini işaret etti. "Yemek yedikten sonra valizini toplamalısın."

"Nereye gidiyoruz?"

"Bu otelden ayrılmamız gerek."

Sabahın geç saatlerinde otelin ücretini ödeyip sokağa çıktıklarında Nadezhda ona bütün öğleden sonrasının tamamen onlara ait olduğunu ve vakit geçirmek için yürüyüşe çıkabileceklerini söyledi. Valizinin tekerlekleri olduğundan onu rahatça çekebilirdi, bu yüzden Tomás bu teklifi hemen kabul etti.

"Kremlin'i görebilir miyim?"

En yakın metro istasyonu olan Belorusskaya'dan metroya bindiler ve oraya vardıklarında Tomás'ın şaşkınlıktan ağzı açık kaldı. Daha önce hiç bu kadar lüks bir metro istasyonu görmemişti. Bir barok anıtı andırır cinsten duvarları zengince işlenmiş bir yer altı sarayındalarmış gibi hissetti; istasyonun girişi kırsal sahnelerden kesitler tasvir eden mozaiklerle kaplıydı. Bir otomattan bilet aldılar ve yeşil ışıklar saçan avizelerle aydınlatılmış geniş, şık, kemerli ve upuzun koridorlardan geçtiler.

"Burası sizin metronuz mu?"

"Evet, güzel, değil mi?"

Tomás güldü.

"Beş yıldızlı bir otele benziyor."

"Benim en sevdiğim istasyon ise Park Kultury," dedi. "Orada, paten kayan, kitap okuyan veya dans eden insanları tasvir eden kabartmalarla süslenmiş mermer madalyonlar var. Muhteşem," diye ekledi üzerinde yürüdükleri zemini işaret ederek. "Gördün mü?"

Portekizli tarihçi yere baktı.

"Evet, fayans."

"Bu fayanslar tipik bir Belarus halısını temsil edecek şekilde düzenlenmiştir. İstasyonun adı bu nedenle Belorusskaya."

Yaklaşık bir on dakika içinde varmaları gereken noktaya ulaştılar ve şehrin göbeğine, Borovitskaya'ya çıktılar.

Yolun kenarındaki büyük duvarların etrafından dolaştılar, sonra da Tomás'ın o güne dek birçok kez fotoğraflarda gördüğü için hemen tanıdığı kocaman bir meydana geldiler.

Nadezhda, "Burası Krasnaya Ploschad," dedi.

"Ah," diye haykırdı tarihçi, şaşkınlıkla. "Burayı Kızıl Meydan zannettim."

Rus kız ona alaycı bir şekilde baktı.

"Öyle zaten," dedi. "Krasnaya Ploschad, Kızıl Meydan'dır."

"Ben de öyle düşünmüştüm. Acaba neden buraya hâlâ Kızıl Meydan diyorlar ki? Komünizm sona erdiğine göre adını değiştirmek daha mantıklı olmaz mı?"

"Adının komünizmle ilgisi yok."

"Öyle mi? Burası Kızıl Meydan ve yanlış hatırlamıyorsam kırmızı komünizmin rengi."

"Bu sadece bir tesadüf, Tomik," diye açıkladı kadın. "Bu meydana çarlar zamanından beri Krasnaya Ploschad deniyor. Krasnaya, etimolojik olarak 'güzel' anlamına gelen ancak daha sonra 'kırmızı' anlamını alan *krasnyy* kelimesinden türemiştir."

Tomás, daha önce de fotoğraflarda veya ekranda her görüşünde olduğu gibi, meydanın karşı tarafında duran görkemli anıt karşısında büyülendi. Ampul şeklinde rengârenk kubbeleri olan birbirinden güzel kulelerle donanmış görkemli bir yapıydı. Bir peri masalı sarayına, dev bir oyuncağa benziyordu. Yanılmak mümkün değildi. Bu, Moskova'nın en karakteristik anıtıydı.

"Vay canına!" diye haykırdı, neredeyse bir peri masalından çıkmış o binanın ihtişamıyla büyülenmişti. "Kremlin."

Nadezhda güldü.

"Hayır, Tomik. Bu Kremlin değil."

"Nasıl yani?"

"San Basilio Katedrali."

"Ama... ama ben hep bunun Kremlin olduğunu duymuşumdur..."

"Bütün turistler karıştırıyor, boş ver." Sağında bulunan ve metrodan çıkarken yanından geçtikleri duvarları gösterdi. "Kremlin burası."

Tomás tuğla rengi duvarlara baktı, önce şaşırdı, sonra biraz kuşkulandı.

"Nadia, benimle dalga geçiyorsun."

"Yemin ederim ki Kremlin bu,". Duvarların önündeki bir yapıyı işaret etti. "Önümüzdeki şu şeyi görüyor musun? Bu, Lenin'in anıt mezarı; burada yani Kızıl Meydan'da büyük askerî geçit törenleri yapılırken Stalin, Brezhnev ve diğerlerinin ziyaret ettiği yer işte burası. Kremlin ise duvarların diğer tarafında."

"Mümkün değil."

"Yemin ederim. Kremlin, 'kale' anlamına gelen *kreml* kelimesinden türemiştir. Bunlar, Çar'ın burada inşa edilmesini emrettiği kalenin duvarları." Duvarların ötesindeki binaları gösterdi. "Kremlin, birçok bina, bahçe ve hatta kilise içeren idari bir komplekstir," diye açıkladı ve uzakta parlayan altın kubbeleri işaret etti. "Şunları görüyor musun? Onlar, kompleksin tam ortasına inşa edilmiş Meryem'in Ölümü Katedrali'nin kubbeleri."

Hayal kırıklığına uğrayan Tomás, Kremlin'i ziyaret etmekten vazgeçti. Valizini, o güne kadar hep Kremlin'le karıştırdığı muhteşem San Basilio Katedrali'nin ayaklarına kadar sürüklemeyi tercih etti ve durup hayranlıkla ona bakmaya koyuldu. Ona göre Kremlin, kim ne derse desin hep o görkemli anıt olarak kalacaktı. Şapelleri teker teker gezdiler, ancak katedralin güzelliği açlıklarını bastırmaya yetmedi. Öğleden sonra saat üç sularında, artık yorulmuş bir halde, turistik geziye bir son vererek başka bir yere gitmeye karar verdiler.

Nadezhda, onu, sofistike bir serayı andıran ve çatısı heybetli bir camlı yapıyla kaplı olan Kızıl Meydan'daki büyük Gosudarstvennyy Universalnyy Magazin binasının şık galerilerine götürdü. Tonozlu geçitler ile ferforje tırabzanlar arasında çeşitli Avrupa markalı dükkânların önünden geçtiler ve neredeyse bitkin bir şekilde Paris havasını taşıyan hoş bir barın masasına oturdular.

Tomás, Stroganoff soslu iki fileto ve iki bira sipariş ettikten sonra, "İşe gitmen gerekmiyor mu?" diye sordu.

"Bu sabah erkenden telefon ederek bir haftalığına gitmeyeceğimi söyledim."

"Peki seni işten çıkarmazlar mı?"

"Hayır, benim yerime geçebilecek başka kızlar var."

Tarihçi, sorularında daha da ileriye gitmek için cesaret bulmaya çalışarak elini saçına götürdü.

"Night Flight'ta çalışmaya nasıl başladın?"

"Bir arkadaşın arkadaşı sayesinde. Bu işlerin nasıl yürüdüğünü bilirsin..."

"Üstsüz dans etmen için sana iyi para veriyorlar mı?"

"Bir şikâyetim yok."

Tomás parmaklarını masanın üzerinde oynattı.

"Peki başka bir şey yapmıyor musun?"

"Ne demek istiyorsun?"

"Ne bileyim, genelde müşterilerle... yatar mısın?"

Nadezhda omuz silkti.

"Ara sıra."

Portekizli tarihçi bir sonraki soruyu sormadan önce tereddüt etti.

"Sana bunun için para mı ödüyorlar?"

Rus kız, Tomás'ın yeşil gözlerine mavi gözleriyle baktı ve bu sorudan rahatsız oluşunu gizleyemedi.

"Nee! Bundan sana ne?"

"Sadece öylesine," demeye çalıştı aceleyle, utanmış bir şekilde. Derin nefes aldı. "Yani, umursuyorum. Bilmek istiyorum."

"Neden?"

"Demek istediğim, gece birlikte olduk, öyle değil mi? Bilmek isterim."

"Senden para istedim mi?"

"Hayır, tabii ki istemedin."

"Öyleyse sorun nedir?"

"Bilmek istedim," diye tekrarladı.

Nadezhda başını çevirip bar kapısından içeri giren ışığa baktı.

"Evet, bana para ödüyorlar."

Bir sessizlik oldu.

"Ne kadar?"

"Saatine üç yüz dolar veya bir gece için bin dolar." Bu kez gurur dolu bakışlarla tekrar Tomás'a baktı. "Şimdi memnun musun?"

Tomás dudağını ısırdı.

"Bunu neden yapıyorsun?"

Rus kız yine omuz silkti.

"Para için."

"O kadar çok paraya gerçekten ihtiyacın var mı?"

"Hem iyi yaşamak için hem de okul için paraya ihtiyacım var. Bulaşıkçılık yapmak istemiyorum."

"Hâlâ okuyor musun?"

"Tabii, üniversitedeyim. Gündüzleri ders çalışıyorum, geceleri de kulüpte çalışıyorum."

"Ne okuyorsun?"

"Klimatoloji."

"Meteorolog mu olmak istiyorsun?"

"Evet, son sınıftayım."

Garson, yanında *kasha*, kızarmış karabuğday ve esmer ekmek eşliğinde biraları ve Stroganoff soslu filetoları getirdi. Nadezhda'nın hayatı hakkında konuşmak ortama biraz ağır bir hava katmıştı ve Tomás ortamı daha sakin bir hâle getirmenin kendine düştüğünü hissetti. Sonuçta, sohbeti bu hassas noktaya getiren kendisiydi.

"Filipe'yle nasıl tanıştınız?" diye sordu filetosunu çoktan yarıladıktan sonra.

"Fakültede."

"Moskova'da fakültede mi çalışıyordu?"

"Hayır ama bazı profesörleri tanıyordu ve onu bizimle onlar tanıştırdı."

"Peki buraya ne için gelmişti?"

"Özel bir projeyle ilgili bir konu için, uluslararası bir mesele. Projede çalışacak birilerine ihtiyacı vardı, bu yüzden bir profesör beni aradı ve onu benimle tanıştırdı. Üniversiteye daha yeni girmiştim ve bu fırsata hemen atladım."

"Filipe'yle çalışmaya mı başladın?"

"Evet, yazın beni Sibirya'ya gönderdi."

"Sibirya'ya mı? Ne için?"

"Bazı meteorolojik araştırmalar yapmam için. Hepsi projenin bir parçasıydı."

"Bu ne tür bir proje?"

Nadezhda iç geçirdi.

"Şimdilik bu konuda konuşmak istemiyorum,". Saate baktı. "*Blin*, saat dört olmuş. Kalksak iyi olur."

Portekizli tarihçi birayı tek dikişte içti ve garsona hesabı getirmesi için işaret etti.

Garson hesabı yazarken, "Bana henüz nereye gideceğimizi söylemedin," dedi.

"Yaroslavsky."

"Orası neresi?"

"Moskova'da bir tren istasyonu."

"Öyleyse trene binmemiz gerekiyor, değil mi?"

"*Da*."

Garson hesabı getirdi ve Tomás rubleleri garsonun eline sıkıştırdı.

"Peki ama varmamız gereken asıl nokta neresi?"

Nadezhda, otelde garsonun ona o sabah teslim ettiği zarfı çantasından çıkarıp açtı. İçinde iki bilet vardı.

"Bunlar için bana bin üç yüz dolar borçlusun. *Spalny vagon* yerleri."[53] Biletleri burnuna yaklaştırıp sanki kokuyorlarmışçasına kokladı. "Birinci sınıf."

"Nereye gidiyoruz?"

"Beşi çeyrek geçe Yaroslavsky'deki 2 numaralı *Rossiya*'ya binmeye gidiyoruz."

"*Rossio* mu?"

"2 numaralı *Rossiya*. Onu hiç duymadın mı?"

"Dürüst olmak gerekirse hayır."

Bu cevap karşısında keyfi kaçan Nadezhda biletleri tekrar zarfa koyup zarfı da çantasına yerleştirdi, ayağa kalktı ve dışarı çıkmaya hazır bir şekilde seyahat çantasını eline aldı.

"*Trans Sibirya*, seni aptal."

53 (Rus.) Yataklı vagon. (ç. n.)

XIV

Trans Sibirya'nın mavi ve kırmızı vagonları, tam da Tomás ve Nadezhda *spalny vagon*'un orta bölümündeki birinci sınıf kabinlere girer girmez, Yaroslavsky istasyonundaki tabelada duyurulduğu gibi, saat on yediyi on altı geçe hareket etti.

Tren hızlanırken valizi bölmeye yerleştirdiler ve kompartımana bir göz attılar. Küçük ama şık bir şekilde dekore edilmiş iki kişilik güzel bir odaydı. Yatakların üzerinde, özenle ütülenmiş ve bir ucu yumuşak battaniyenin üstüne katlanarak davetkâr bir şekilde açılmış çarşaflar vardı; yastıklar, köşeleri yukarı bakacak şekilde yerleştirilmişti; tam ortada ise kırmızı perdeyle süslenmiş olan büyük pencerenin bulunduğu duvara dayandırılmış küçük bir masa vardı. Kabinin tamamı ahşaptı ve Tomás'ın beklediğinden çok daha rahattı. Yataklar Tomás'ın aklına tuhaf fikirler getiriyordu: Ona göre bu keyifli kompartımanın bir şehvet yuvasına dönüşeceği çok açıktı ama arzularına yenik düşüp kadını yatağa sürüklemek istediğinde kadın ona sırtını dönüp karşı koydu.

"Şimdi olmaz, Tomik," dedi Rus kadın kapıya bakarak. "*Provodnik* her an gelebilir."

"Kim?"

"*Provodnik*. Denetleyici."

Kısa bir süre sonra biletleri kontrol etmek için bir *provodnik* değil, yorgun görünümlü orta yaşlı bir *provodnitsa* çıkageldi. Kadın onlara kapalı plastik poşetlerde birkaç havlu uzattı, küçük bir bahşişi kabul etti ve kompartımandan ayrılmadan önce, ihtiyaçları olursa onu trenin baş vagonunda bulabileceklerini söyledi.

İkili yalnız kalır kalmaz vagonu dolaşmaya karar verdi. Koridorda yürürken, *spalny vagon*'un kabinlerinin yarısının dolu olduğunu gördüler. Birinci sınıf yolcuların çoğu turistlerden oluşuyordu. Sayısı onu bulan kabinlerde birkaç Avrupalı olsa da yolcuların çoğu Asyalıydı.

Nadezhda, "Japonlar," dedi. "Vladivostok'a gidiyorlar."

Banyolar koridorun sonunda, her iki tarafta birer tane olacak şekilde düzenlenmişti ve temiz görünüyorlardı. Tuvalet yeri alüminyumdan yapılmıştı. Biraz ileride, çay veya kahve için sıcak su sağlayan bir semaver buldular.

Bir sonraki vagona geçtiklerinde orada bir bar buldular, ancak tezgâhta sergilenen yiyecekler, iştah açıcı görünmeyen birkaç sandviç, tuhaf görünüşü olan kızartmalar ve bazı sulu çorbalar, insana dudak büktürüyordu.

"Zor olacak," dedi Tomás mutsuz bir tavırla.

Aşırı yağlı demir yolu gastronomisinin şüpheli labirentlerine girmeye pek de hevesleri kalmamış bir şekilde o vagondan çıktılar. *Trans Sibirya*'nın geri kalan bölümlerini keşfetmeyi tercih ettiler ve kendi kabinlerine dönmeden önce ikinci sınıf olan *Cupe* vagonlarından geçtiler.

Üç saatlik yolculuğun ardından Rusça bir ses bütün vagonun içinde çınladı. Hemen sonra tren yavaşlamaya başladı.

"Ne oluyor?" diye sordu Tomás.

Nadezhda, "Vladimir'e yaklaşıyoruz," dedi. "Yanında para var, öyle değil mi?"

Tarihçi cüzdanını açtı ve kızın eline birkaç yüzlük ruble koydu.

"Neden paraya ihtiyacın var?"

"Yemekli vagondaki yemekler hoşuna gitti mi?"

Tomás yüzünü buruşturarak karşılık verdi.

"Hayır."

Kız ayağa kalktı ve dışarıdaki ışıklara bakmak için eğildi.

"Burada yaklaşık yirmi dakika kadar duracağız," diye açıkladı. "Bu süre, aşağı inip akşam yemeği için bir şeyler almaya fazlasıyla yeter."

Akşam saat sekizi geçmişti ve Vladimir istasyonunda hava soğuktu. Eski bir *babushka* tezgâhına yöneldiler ve şişe dizilmiş birkaç *shashlyk* ve çok lezzetli görünen ev yağımı tuzlu hamur işi birkaç *pirozhki*, tatlı için biraz *khvorost* kurabiyesi ve iki Baltika birası aldılar. Plastik poşetlere sarılı akşam yemeğiyle *spalny vagon*'a dönmeye hazırlanırken, peronda hararetli bir konuşma duydular. Seslerin geldiği yöne döndüklerinde üç üniformalı adamın Japon bir yolcuyla tartıştığını gördüler. Adamın belgelerini kontrol ediyor ve boynuna astığı fotoğraf makinesini inceliyorlardı. Hoşlarına gitmeyen bir şey bulmuş olmalılardı ki birkaç dakika sonra turisti kollarından tutup istasyonun içine götürdüler.

"Ne oluyor?" diye sordu tarihçi.

"Para cezası ödemek zorunda kalacak."

"Neden?"

"Evsizlerin yaşadığı eski bir vagonun fotoğraflarını çekmiş."

"Ee, bunda ne var ki?"

Nadezhda bir ayağını basamağa dayayarak trene bindi.

"Polis bundan hoşlanmaz," dedi kayıtsızca. "Ülkeye dair kötü bir imaj sunuyor."

Masayı tıpkı kendi evlerindelermiş gibi kurup yemeklerini kabinde yediler; bir otel kadar lüks olan bu kompartıman gerçekten de bir anda onların evi olup çıkıvermişti. Yemek bittiğinde, Nadezhda sofrayı toplamaya başladı, bu sırada Tomás çay için sıcak su almaya semavere gitti. Tuhaf bir günlük ev içi rutini canlandırmasıydı.

O gece, aynı yatağın çarşafları arasında, dikkatlerini uyanık tutarak seviştiler. Demir yolu bağlantılarının üzerinden geçen metal tekerlekler bitmek bilmeyen bir düzen içinde yankılanırken tren o kendine has ritmiyle sallanıp duruyordu. Artık keşif arzusuyla değil de aşinalığın verdiği o rahatlıkla birleşen iki beden birlikte dans ederken, ten açlığının ritmi trenin sarsıntılarına karışıyordu. Birbirlerine artık ilk kezmiş gibi dokunmuyorlardı. Aksine, sanki birbirlerinin bedenine uzun süredir sahiplermiş gibi, birbirlerini iyi tanıyorlarmış gibi hissediyorlardı. Moskova'nın umumi kadını Nadezhda, o dakikalarda yalnızca Tomás'ın kadınıydı. Diğer günler aslında herkese ait olsa da o gece kendini yalnızca Tomás'a ayırmıştı.

Yatak, gece yolculuğunda bozkırlardan geçen *Trans Sibirya*'nın monoton ritmiyle sallanmaya devam ediyordu. İki sevgili, kendilerini tatlı bir uyuşukluğa bırakmış, vücutları doygun, gözleri aralık, duyuları uyuşmuş bir halde birbirlerinin kollarında dinleniyorlardı. Nadezhda kolunu Tomás'ın başına doladı, ince parmaklarını onun koyu kahverengi saçlarının arasından geçirdi ve dudaklarını kulağına yaklaştırmak için onu şefkatle kendine doğru çekti.

"Ne düşünüyorsun Tomik?" diye kedi gibi mırıldandı.

"Hiçbir şey."

"Yalancı. Anlat."

"Önemli bir şey değil."

"Hadi ama, söyle."

Tomás derin bir nefes aldı ve gülümsedi.

"Öğle yemeğinde Filipe'yle nasıl tanıştığınızı bana anlatırken aramızda geçen o konuşmayı düşünüyordum."

"Ah, şu konu."

Portekizli tarihçi dirseğine dayanarak kıza doğru doğruldu.

"Filipe'yi Rusya'ya getiren projenin ne olduğunu bana henüz söylemedin."

"Bunu sana o söylese daha iyi olur."

"Nadia, bunu bana söylemen gerek. Beni meraklandırdın ve bu şekilde bırakamazsın, değil mi?" Pencereye doğru baktı ve dışarısının kapkaranlık olduğunu gördü. "Üstelik, daha önümüzde çok vakit var, bu vakti bir şekilde doldurmalıyız." Eliyle hızlı bir hareket yaptı. "Hadi ama. Konuş. Çıkar ağzındaki baklayı."

"Neyi bilmek istiyorsun?"

"Her şeyi."

Nadezhda güldü.

"Ama ben her şeyi bilmiyorum ki."

"O zaman bana bildiklerini söyle."

"Bildiğim şey, profesörlerimden biri olan yaşlı Oleg Karatayev'in bir gün beni odasına çağırıp Portekizli bir arkadaşıyla, Filhka'yla, tanıştırdığı."

"Seni işe almak istiyordu, öyle değil mi?"

"Evet. Filhka bana uluslararası bir grubun parçası olduğunu ve Sibirya'da bazı çalışmalar yapması gerektiğini söyledi. Grubunun bu çalışmaları yapmak için bir öğrenciye ihtiyacı varmış ve bana karşı zaafı olan Profesör Karatayev de ona benim adımı önermiş. Filhka benimle buluşmaya geldi ve ilgilenip ilgilenmediğimi sordu."

"Ya sen ne dedin?"

"Tabii ki evet dedim. İşimi yapmaya başlamak için bu bana iyi bir fırsat gibi göründü. Ayrıca ne de olsa paraya ihtiyacım vardı."

"Henüz Night Flight'ta çalışmaya başlamamış mıydın?"

Rus kadın, hayatının bu kısmına atıfta bulunulduğu için huzursuz bir şekilde başını çevirdi.

"O sırada Petrovka Ulitsa'daki başka bir gece kulübü olan Tsunami'de çalışıyordum. Orada havuzun içinde deniz kızı gösterisi yapıyordum, görünüşe göre erkekler bunu heyecan verici buluyorlardı." Gözlerini devirdi. "Dün gece Night Flight'ta sana işaret ettiğim mafya İgor Beskhlebov'la da orada tanıştım."

"Şu yanında üç kız olan adam mı?"

"Evet, o pislik. Onun için çalışmaya başladığımda beni başka bir gece kulübü olan Rasputin'e götürdü. Ondan kurtulmak için Night Flight'a gittim."

"Anlıyorum," dedi Tomás, ama aslında hiçbir şey anlamamıştı. Dahası, konuşma ana konudan sapıyordu ve o, her ne kadar Rus kadının hayatıyla ilgilense de, ki gerçekten de bu onu ilgilendiriyordu, konuya geri dönmek istiyordu. "Yani Filipe seni Sibirya'ya gitmen için işe aldı, öyle mi?"

"Evet, yazın tundra bölgesine gittim. O bölgeden endişe verici haberler geliyordu ve Filhka'nın bir dizi ölçüm yapmak için bana ihtiyacı vardı."

"Endişe verici haberler mi? Ne demek istiyorsun?"

Nadezhda kararsızlık ifadesiyle yüzünü buruşturdu.

"Bunları sana söylemeli miyim bilmiyorum Tomik," dedi. "Önce Filhka'yla konuşman daha iyi olur belki."

"Saçmalamayı bırak, Filipe şu an burada değil."

"Zaten bu yüzden diyorum ya. Sana o söylese daha iyi olur."

"Dinle Nadia. Filipe'yle buluşmadan önce daha çok uzun yolumuz var. Tüm bu tereddütlerin ne gereği var ki? Bunları

bana şimdi sen söylemezsen, daha sonra o söyleyecek. Onun yanına gittiğimde her şeyi biliyor olmam bana daha mantıklı görünüyor, sence de öyle değil mi? Okul yıllarımızda onunla ben derslerde herkesten hep bir adım önce olmuşuzdur. Üstelik, şu an nasılsa bu konuyu konuşuyoruz."

"Hımm."

"Hadi, bana her şeyi anlat," diye üsteledi Tomás. "Ne tür endişe verici haberler bunlar?"

Rus kadın içini çekti.

"Tamam, sana her şeyi anlatacağım." Nadezhda pes etti. "O sıralarda tundranın altında toprağın belirdiğine dair söylentiler yayılmaya başlamıştı."

"Toprak mı? Hangi toprak?"

"Yeryüzü."

"Tundranın altında yeryüzü mü görünüyordu? Peki ya sonra?"

Nadezhda sorgulayan bir ifadeyle ona baktı.

"Baksana, sen tundranın ne olduğunu biliyor musun?"

"Şey... hayır."

"Belli oluyor," dedi alaycı bir şekilde. "Tundra, Sibirya'daki en zorlu arazidir. Kuzey Kutup Dairesi'nin tamamını kaplıyor ve donmuş durumda. Bin metreden daha kalın buz tabakalarının biriktiği noktalar bile var ve en tepede, tüm yüzeyin üzerinde, çok az ağacın yetiştiği ince bir çim halı uzanır. Kilometreler boyunca hep böyle, toprak tamamen donmuş haldedir."

"Ve sen bana buna rağmen tundranın altında toprağın göründüğünü mü söylüyorsun?"

"Evet, yazın."

Tomás konuyu nereye getireceğini kestiremeden boş bir ifadeyle Nadezhda'ya baktı.

"Yazın tundranın buzu eridi ve toprak ortaya çıktı," dedi dudaklarını bükerek. "E yani? Bu kadar tuhaf olan nedir?"

Kız başını yana eğdi.

"Tomik, orası tundraydı." Sözlerini vurgulamak için ona doğru eğildi. "Tundra."

"Anladım, ama ne olmuş yani?"

"Tundra her zaman donmuş haldedir. Bu tür toprağa *vétchnaya merzlota* yani 'ebedî don' denmesinin nedeni de her zaman donmuş olmasından gelir. İngilizler buna *permafrost* diyor," Mavi gözlerini sonuna kadar açtı. "*Vétchnaya merzlota*'nın altındaki toprak, binlerce yıldır güneş ışığı görmedi."

"Ne kadardır dedin?"

"Binlerce yıl."

Tomás düşüncelere dalarak çenesini okşadı.

"Bu gerçekten çok fazla," diye kabul etti. "Peki onu şimdi ortaya çıkaran şey ne? Bölgedeki herhangi bir volkan mı uyandı?"

"Öyle değil Tomik. Olay toprağın ortaya çıkması değil, buzun erimesi, şimdi anlıyor musun?"

"Buz mu eridi? Neden?"

Bariz bir gerçeği gözler önüne seren birinin tavrıyla, "Çünkü sıcaklıklar yükseldi," dedi. "1970'lerden bu yana, Sibirya'da ortalama sıcaklıklar tam beş derece arttı." Değeri neredeyse heceleyerek tekrar etti: "Beş de-re-ce."

"Yani?"

"Tundra erimeye başladı. Buz, Kuzey Kutbu'nda yüzde üç geri çekilerek eskiden tamamen donmuş olan Sibirya'nın kuzey kıyısında bir su kanalı açtı. Tundra yok oldu ve onun yerine toprak ortaya çıktı." Sesini kasvetli bir tona bürüyerek alçalttı. "Sorun şu ki, oradaki toprak kara."

"Bunda ne var peki?"

"Tomik, bir düşün. Eskiden, yaz geldiğinde, güneş ışınları kara çarparak ısıyı uzaya geri yansıtıyordu. Şimdi ise bu ışınlar

artık ısıyı yansıtacak kar aynasıyla değil, onu emen kara toprak parçasıyla karşılaşıyor."

"Anladım."

"Bunun adı 'kar topu etkisi'. Bu şekilde, sıcaklık Sibirya'daki kara toprak tarafından tutuluyor ve bu da sıcaklığı artırarak tundranın geri kalanının da erimesini hızlandırıyor ve gittikçe daha fazla kara toprağın ortaya çıkmasını sağlıyor, bu da daha fazla erimeye neden oluyor ve bu böyle sürüp gidiyor. Sibirya, Kuzey Kutup Dairesi'ndeki tüm buzları yok edecek kısır bir ısınma döngüsüne girdi."

"Ama Kuzey Kutbu'nda oldukça fazla buz var."

"Tomik, hesaplamalarımıza göre, 2030 gibi erken bir tarihte, hatta belki de daha da erken bir zamanda Kuzey Kutbu'nda artık kalıcı buzullar olmayacak."

Tomás şaşkın bir ifadeyle yüzünü buruşturdu.

"Buna inanamıyorum. Bütün o buzlar öyle bir gecede eriyemez."

"Öyle mi? O halde gel sana bir hikâye anlatayım. Soğuk Savaş sırasında, olası bir çatışma durumunda, Kuzey Kutbu'nun savaş alanlarından biri olacağı düşünülüyordu, bu yüzden Amerikalılar ile biz Ruslar buzun altındaki suları nükleer denizaltılarla doldurduk. Olur da savaş çıkarsa, denizaltılar hızla yüzeye çıkacak ve düşmana füzeler fırlatacaktı. Bu denizaltıların vaktinde ortaya çıkarak pozisyon almaları için en iyi noktaları tespit etmek adına bütün Soğuk Savaş süresi boyunca Kuzey Kutbu buz tabakasının kalınlığını ölçmekle uğraşıldı. Peki ya sonunda ne keşfettiklerini biliyor musun?" Başparmağı ile işaret parmağını bir araya getirdi: "Altmışlar ile doksanlar arasında, o tabaka yüzde kırk incelmiş." Gözlerini iyice açtı ve sayıyı çok daha vurgulu bir şekilde tekrarladı. "Yüzde kırk, Tomik."

"Gerçekten mi?"

"Filhka beni bu yüzden tuttu. Tundranın ne kadar geri çekilme gösterdiğini ölçmem için. Çeşitli ölçümler yaptık ve sonuç kesin. Birkaç yıl içinde Kuzey Kutbu'nda yazın neyle karşılaşacağını biliyor musun?"

"Ayılarla mı?"

Nadezhda iç geçirdi.

"Suyla. Sadece su."

XV

Perdelerin arasından süzülen güneş ışığı onu uyandırdı. Uyku sersemi Tomás saatine baktı ve henüz şafak vakti olduğunu gördü. Pencereden dışarı baktığında gördüğü parıltıya o kadar şaşırdı ki sonunda iyice uyandı. O saatte güneş mi? Yaz mevsiminde olduklarını göz önünde tuttuğunda, bu sadece trenin gece boyunca kuzeye gittiği anlamına gelebilirdi, bu da onun merakını kamçıladı.

Ensesinde Nadezhda'nın ağır nefesini hissetti ve onu uyandırmamak için çok dikkatli hareket etti. Yataktan kayarak giyindi ve banyoya gitmek için sessizce ama aceleyle kompartımanın kapısına doğru yürüdü. *Trans Sibirya* bir hayalet tren gibiydi, birinci sınıf vagonun koridoru sabahın o saatinde bomboştu. *Provodnitsa* bile ortalarda görünmüyordu. Tekrar içeri girince pencerenin kenarına oturdu ve dışarıya göz atmak için perdeyi hafifçe araladı.

Âdeta renk cümbüşü içindeki düzlük göz alabildiğine uzanıyor, tayganın yeşil ile sarı tonları, çam, karaçam ve köknar ormanlarının içinden geçen göllerin ve derelerin kristal mavisine karışıyordu. Sağda solda küçük ahşap evler, ahır ve ambarlar görünüyor, ya da kirli duvarları, paslanmış metal parçaları ve

kapkara bacalarıyla terk edilmiş fabrikaların o endüstriyel hüznü göze çarpıyordu. Ancak ara sıra pitoresk köyler de gözleri önüne seriliyordu. Geniş çayırlarda otlayan hayvanları ya da uçları berrak gökyüzünün derin mavisine karışarak ufka uzanan iğne yapraklı ağaçların oluşturduğu labirenti görmek mümkündü. Arada sırada kurşun grisi bulutlar gelip sularını boşaltıyordu ama sadece kısa bir süreliğine. Hemen ardından güneş mümkünse daha da parlak bir şekilde geri dönerken, berrak ışığın yansıması ıslak yapraklar üzerinde parıldayarak değerli taşların göz kamaştırıcı parıltısını aratmıyordu.

"*Dobroye utro* Tomik," dedi uykulu bir ses ona günaydın dileyerek.

Tomás dikkatini manzaradan çekti.

"Merhaba prenses." Başı sıcak battaniyeye sarılmış, bakır saçları yastığa dağılmış ve aralık gözleriyle onu yataktan izleyen kadını öpmek için ayağa kalktı. "Uyandın mı?"

"Elimi uzattım ve yanımda olmadığını hissettim," diyerek ağlamaklı bir tavır içinde alçak sesle sızlandı. "Orada ne yapıyorsun?"

Portekizli tarihçi pencerenin yanına geri döndü ve manzarayı ona da göstermek için perdeyi açtı.

"Tarlalara bakıyordum," dedi. "Nerede olduğumuzu biliyor musun?"

Nadezhda başını uzattı ve gözlerini güçlükle açarak manzaraya baktı. Hâlâ uyanmaya çalışıyordu. Zihni yavaş ve tembeldi, bu yüzden gördüğü yerleri tanıması birkaç dakikasını aldı.

"Bozkırları çoktan geçtik," diyerek akıl yürüttü. "Bu, Volga'yı da çoktan geçtiğimiz anlamına gelir" Bir an daha düşündü. "Viátka bölgesinde olmalıyız."

"Buralar çok güzel."

Kız battaniyeye sarıldı.

"Ama dikkatli ol Tomik," diye onu uyardı, uykulu boğuk sesiyle.

"Çok fazla bakma, tehlikeli olabilir."

"Tehlikeli mi? Niye ki?"

"Burası Kirov bölgesi." Sanki bir sırrı ifşa edermişçesine gözlerini kısıp sesini alçalttı. "Askerî bölge." Söyleyeceklerine daha fazla vurgu yapmak için durakladı. "Bu bölge uzun yıllar yabancılara kapalı kaldı ve bugün de hâlâ oldukça özel bir yer."

Tomás birinin içeri girmesinden çekiniyormuş gibi belli etmeden kabinin kapısına baktı.

"Ciddi misin?"

Rus güldü.

"Elbette," dedi. "Ama endişelenme Tomik. *Trans Sibirya*'dayız, kimse bizi rahatsız edemez."

Üzerindeki tedirginliği hâlâ atamayan Tomás, gözünün ucuyla manzaraya baktı.

"Yiyecek almaya gittiğimizde istasyonda gördüğüm o sahneden sonra artık hiçbir şeye şaşırmıyorum." Bakışlarını manzaradan uzaklaştırdı ve elini karnının üzerinde gezdirdi.

"Aç değil misin?"

"Yemek yemek mi istiyorsun?"

"E daha kahvaltı yapmadık..."

Nadezhda yatağa oturdu ve göğüslerini açıkta bırakarak gerindi. Tomás'ın gözleri neredeyse farkında olmadan onun büyük pembe ve dimdik meme uçlarına ve cesurca sergilediği çıplak diri göğüslerine kaydı. Kadın, Tomás'ın arzu dolu bakışlarını fark ederek uzun bir esnemeden sonra gülümsedi.

"Ne tür bir kahvaltıdan bahsettiğini tam olarak anlayamadım," dedi muzırca, "ama şimdi sıcak bir şeyler içmeye ihtiyacım var. Yemekli vagona gidelim mi?"

"Ne? O pis yere mi? Bir sonraki durağı bekleyip dün yaptığımız gibi bir şey almak için insek daha iyi olmaz mı?"

"Deli misin Tomik? Bir sonraki durak Ekaterinburg."

"E yani?"

"Oraya ancak öğleden sonra varırız."

Portekizli şaşkınlıkla doğruldu.

"Yol o kadar uzun mu?"

"Evet, *Trans Sibirya* oraya kadar durmadan devam eder."

Tomás seçenekleri düşündü. Ama başka seçenek yoktu. Daha doğrusu, iki tane vardı: açlığa talim etmek ya da yemekli vagonun menüsüne razı gelmek. Son kararı ona midesi verdirdi.

"Yemekli vagona gidelim."

Saat sabahın altısıydı ve neredeyse aşçıyı yataktan çıkarmak zorunda kalmışlardı. Yemekli vagonun pencere kenarlarındaki masalarından birine oturdular ve birkaç *blini*, reçel, ekmek ve kızarmış tost ekmeği sipariş ettiler. Tomás kahvaltının yanına portakallı ekşi bir *sok*, Nadezhda ise bir fincan sıcak süt istedi. Sabahın o saatinde alışıldık bir şekilde vagon bomboştu. Diğer yolcular hâlâ uykudaydı.

Kendilerini rahat hissediyorlardı ve bu yüzden pencereye yapışmış, sessiz ve miskin, alçak güneydoğu güneşinin tadını çıkardılar. Güneş zayıflığına rağmen yine de ısıtıyordu.

"Eee?" diyerek kışkırttı onu kız. "Geceki oyunlar hoşuna gitti mi?"

"O kadar çok hoşuma gitti ki, seve seve tekrar edebilirim."

Nadezhda güldü.

"Bakıyorum da hiçbir fırsatı kaçırmıyorsun!" dedi ve sütünden bir yudum aldı.

"İyi uyudun mu peki?"

"Uykuya dalmakta zorlandım."

"Ah, öyle mi? Niye ki?"

Tomás omuzlarını silkti.

"Bilmem." Düşünceli düşünceli çenesini kaşıdı. "Dün bana söylediklerini düşündüm."

"Sibirya'daki araştırmamı mı?"

"Evet."

"Bunda seni bu kadar düşündürecek ne var ki?"

"Bilmiyorum... tuhaf bir şeyler var."

"Tuhaf mı? Tuhaf olan da ne?"

Tomás bütün şüphelerini açığa vurmaya kararlı olarak derin bir nefes aldı.

"Yani aklıma takılan," dedi kararlı ve sabit bir ses tonuyla, "Filipe neden bu meseleyle ilgileniyordu ki?"

"Katıldığı uluslararası araştırma nedeniyle. Sana bu kadar tuhaf gelen ne?"

"Ama bu ne tür bir araştırmaydı?"

"Bana pek açıklamadı," dedi Rus kız. "Sadece Filhka ve diğer bilim insanlarının, iklim değişikliğinin hızını tespit edebilmek için bazı ölçümlerde bulunmaya ihtiyaçları olduğunu anladım. Beni bunun için tuttu. Klimatoloji bölümünde okuduğumdan dolayı, araştırmaya katılmak için uygun konumda olduğumu düşünmüş olmalı."

Tomas şüpheli bir ifadeyle ağzını büktü.

"Bu pek mantıklı gelmiyor," dedi.

"Nedir mantıklı olmayan?"

"Filipe'nin bu türden bir araştırmaya karışmış olması..." Başını salladı. "Mantıklı değil."

"Neden?"

"Çünkü mesleki çıkarlarıyla ilgisi yok. Filipe, iklim uzmanı değil, enerji sektöründe danışmanlık yapan bir jeolog."

"Üzgünüm Tomik ama aradaki ilişki bana oldukça açık görünüyor."

"Açık mı? Nasıl?"

Kadın çok basit bir soruya bile cevap veremeyen bir öğrencinin karşısındaki öğretmen misali, sabrını kaybetmiş görünüyordu.

"Gezegenimizin iklimine ne olduğu hakkında bir fikrin var mı?"

"Gazetelerin ne dediğini biliyorum."

"Gazeteler ne diyor?"

"Sıcaklık artıyor."

Nadezhda, sanki bir yönü gösteriyormuş gibi parmağını yukarı kaldırdı.

"Fırlıyor," dedi. "Bir yüzyıl içinde çoktan bir buçuk derece arttı bile."

Tarihçi şüpheci bir ifadeyle yüzünü buruşturdu.

"Bir buçuk derecelik basit bir artışı 'fırlama' olarak mı tanımlıyorsun? Biraz abarttığını düşünmüyor musun?"

"*Blin!*" diyerek küfretti kadın. "Bir buçuk derece çok fazla, sen ne zannediyorsun? Son buzul çağı ile bugün arasında sıcaklığın ortalama olarak ne kadar arttığından haberin var mı?"

"Yok."

"Bir sayı söyle."

"Sanırım on ya da yirmi derece."

Rus başını salladı ve durumu şakaya vurmadan gülümsedi.

"Beş derece," dedi. "Beş". Öne doğru eğildi. "Bunun ne anlama geldiğini biliyor musun? Yalnızca beş derece daha az olması gezegenin donması için yeterli. Şimdi, aksine, beş derece artarsa ne olacağını bir düşün..."

"Sonunda sıcaktan kavrulacak duruma mı geleceğiz?" Tomás güldü.

"Tomik, şakalık bir konu değil bu!" diye tepki gösterdi. "Gezegenin ortalama sıcaklığı beş derece artarsa, ki bu yolda ilerliyoruz, bazı bölgelerin yaşanmaz hale geleceğinden emin

olabilirsin. Öte yandan, bilgin olsun diye söylüyorum, 1850 yılında yani sıcaklık kayıtları tutulmaya başlandığından beri, tarihteki en sıcak on iki yılın on birinin 1995'ten sonra yaşandığı görüldü. Böyle devam ederse, sonuçları felaket olacak. Öncelikle deniz seviyeleri yükselecek ve tahmin edebileceğin gibi bu bir facia olacaktır."

"Evet," dedi Tomás sorunun önemini kavrayarak. "Kutuplardaki buzlar erirse, deniz seviyesi yükselir, bu çok bariz bir durum. Sorun, ne kadar yükseleceğini bilmek."

"Elli santimetre bile tüm Polinezya'yı sular altında bırakmak için yeterli."

Tarihçi omuz silkti.

"Polinezya halkı için üzgünüm," diye itiraf etti, "ama elli santimetre bana dünyanın geri kalanı için çok da dramatik bir değermiş gibi görünmüyor."

Kadın parmağıyla ona işaret ederek, "Elli santimetrelik bir artış senin ülkenin kıyılarının bir kısmını batırmak için yeterli," dedi. "20. yüzyılın başlarından bu yana, küresel ısınma deniz seviyesinin on yedi santimetre yükselmesine neden oldu. Ancak asıl sorun, yükselmeye devam edecek olmasıdır."

"Peki ama ne kadar?"

"Paleoiklimin verdiği bilgiler çok açık. Kutup bölgeleri en son 125.000 yıl önce bugünkünden çok daha yüksek bir sıcaklığa ulaştı. Dünya'nın yörüngesindeki farklılıklar nedeniyle bizdeki sıcaklıktan yaklaşık üç santigrat derece daha yüksekti. Bu süre zarfında, kutuptaki buzullar çekildi ve deniz seviyesi bütün gezegende dört ila altı metre yükseldi."

"Ne kadar dedin?" Tomás kulaklarına inanamıyordu, "Altı metre mi?"

"Evet," diye onayladı kadın. "Ve o sırada buz tamamen erimedi bile. Tamamen erimesi halinde, su seviyesinin yedi

metreye çıkacağı hesaplandı," diye belirtti, sanki yükselen su seviyesini göstermek istiyormuş gibi elini avuç içi aşağı bakacak şekilde kaldırarak.

"Tüm kıtalarda birçok ada ve kıyı kesimleri sular altında kalacak."

"Ama kutuplarda deniz seviyesini yedi metre yükseltecek kadar çok donmuş su var mı?"

"Elbette. Örneğin Antarktika, kalınlığı bazen dört kilometrenin bile üstünde olan buzlarla kaplı bir kıtadır. Tüm o buzlar eriyecek olursa, tam bir felaket olur. Bir de Grönland var."

Tarihçi zihninde sorunu değerlendirirken dudaklarını büzdü.

"O zaman doğru," dedi. "Oldukça karmaşık bir konu."

"Üstelik daha da kötüsü var çünkü en ciddi sorun kutuplardaki buz sorunu değil. O buzun erimesi su seviyesini yedi metre yükseltecek elbette ama deniz seviyesi başka bir fenomen yüzünden çok daha fazla yükselecek."

"Deniz seviyesi yedi metreden daha fazla mı yükselecek?"

"Evet."

"Ama neden?"

"Fizik kanunları sebebiyle," dedi. "Daha önce hiç ısının genleşmeye neden olduğunu duymadın mı?"

"Evet, lisedeyken duymuştum."

"Olacak olan da işte bu. 1961'den beri yapılan ölçümler, okyanusların küresel ortalama sıcaklığının daha şimdiden üç bin metre derinlikte bile artış gösterdiğini ve gezegenin ısısının çoğunun deniz tarafından emildiğini gösterdi."

"Yani?"

"Isıdaki artış gezegendeki bütün suyun genleşmesine neden olacak. Bu genleşme bir metreküp suda fark edilmeyecek belki, ancak okyanuslardaki trilyonlarca metreküpte bunun fark edileceğini sana garanti ederim. Ve deniz seviyesinin yedi met-

reden daha fazla yükselmesine neden olacak olan da o birikmiş genleşme olacaktır."

"Daha fazla derken ne kadar? Sekiz metre mi? Dokuz mu?"

"Sana az önce paleoklimatik analizlere göre, gezegenimizin sıcaklığı üç derece artarsa deniz seviyesinin altı metre yükseleceğini söylemiştim, öyle değil mi? Ancak iklimin şimdikinden sadece üç derece daha sıcak olduğu Pliyosen Çağı'nda yirmi beş metreye ulaşmıştı."

"Ne dedin?"

"Tomik, şu anki hesaplamalar bu yüzyılda bir ila altı derecelik, ki muhtemelen altı derece olacak, bir ısınmaya işaret ediyor. Ve bu, denizlerle kaplanacak geniş kara şeritleriyle, neredeyse adalara dönüşecek olan kıtalarla, çöllere dönüşecek tropik bölgelerle, giderek daha şiddetli kuraklıklar ve giderek şiddetlenen fırtınalarla, her yerde yangınlara teslim olacak ormanlarla, toprak erozyonlarıyla, iklim değişiklikleriyle, mahsullerin tahrip olması ve yaygınlaşacak tropikal salgınlarla gezegenin her yerinde kalıcı bir yaz olacağı anlamına geliyor. Örneğin Avrupa'da sıtma yayılacak ve onun gibi şimdiye kadar sadece Üçüncü Dünya ülkelerinde tanınan diğer hastalıklar da baş göstermeye başlayacak."

"Aman Tanrım!"

"Ve bu değişikliğin neden çok yakın olduğunu biliyor musun?"

"Evet, gazete ve televizyonlarda da bunu söylüyorlar," dedi. "Kirletici emisyonlar yüzünden."

Nadezhda hayır anlamında başını salladı.

"Yanlış cevap."

Tomás buna çok şaşırmış görünüyordu.

"Kirlilik yüzünden değil mi?"

"Kirlilikle ne kastettiğine bağlı."

"Egzoz borularından ve bacalardan çıkan dumanlardan kaynaklanan kirlilik."

"Öyleyse bu dumanların küresel ısınmayı yavaşlattığını da biliyorsundur."

"Affedersin ama yanılıyorsun. Daha geçen gün, küresel ısınmanın araba egzozlarından ve fabrika bacalarından çıkan dumanlardan kaynaklandığını okudum."

"İkisini birbirine karıştırıyorsun," dedi. "Ama bu normal, birçok insanın kafası karışıyor."

"Anlamıyorum."

"Düşünülenin aksine, egzoz borularından ve fabrika bacalarından çıkan emisyonlar gezegenin ısınmasına neden olmaz. Aslında tam tersi. Bazı spesifik çalışmalar, bu tür kirliliğin sıcaklığı düşürdüğünü bile göstermektedir."

Tomás bu ifadeyi kabul etmeyi reddederek başını salladı.

"Üzgünüm Nadia ama bu hiç mantıklı değil. Emisyonların küresel ısınmaya neden olduğunu hep duymuşumdur."

Nadezhda iç geçirdi.

"Pek öyle değil," diye ısrar etti. "Küresel ısınmanın nedeni emisyonlar değil, fosil yakıtların kullanımıdır."

Tomás yüzünü buruşturup şaşkın bir ifade takındı.

"Ama aynı şey değil mi?"

"Dinle Tomik," dedi kadın, söyleyeceklerini bir düzene oturtmaya çalışarak. "Bir araba motorunda veya bir termik santral bacasında yakıt yandığında üç şey açığa çıkar: enerji, karbondioksit ve gaz. İşlemin nihai amacı enerjidir çünkü nihayetinde fosil yakıtların yakılma sebebi de onu elde etmektir." Sanki bir şeyi kendinden uzaklaştırırcasına eliyle hızlı bir hareket yaptı. "Geri kalan her şey ise tamamen yan etkiden ibarettir. Sıcaklık artışını tetikleyen karbondioksittir çünkü atmosfere salındığında, güneş ısısının içeri girmesine izin verip de dışarı çıkmasına izin

vermeyerek gezegeni devasa bir seraya dönüştürür. Aynı şekilde gazlar da havayı kirletir ama garip bir şekilde karbondioksidin tersi bir etkiye sahiptirler. Gaz emisyonu, özellikle büyük şehirlerde, güneş ışınlarını uzaya doğru yansıtan ve karbondioksidin sebep olduğu ısınmayı telafi ederek soğumaya neden olan devasa bir ayna işlevi görmeye başlayan kirli hava bulutlarının ortaya çıkmasına neden olur. Anladın mı?"

"Aşağı yukarı," diyerek belirsiz bir şekilde yanıtladı. "Kısacası karbondioksit sıcaklığı yükseltirken, gazlar düşürür. Öyle mi?"

"Aynen öyle. Kirlilik önemli ölçüde arttığından ve büyük şehirlerin havasını solunmaz hale getirdiğinden, gaz emisyonlarını azaltmak için 1980'lerde bazı sistemler kullanılmaya başlandı. Artık, atmosferde yüzyıllar boyunca kalan karbondioksidin aksine, gazlar orada sadece birkaç hafta kalıyor. Bu azaltmayla birlikte asit yağmurları sona erdi ve hava daha temiz oldu, ancak karbondioksidin ısıtma etkisi devam ederken soğutma etkisi de ortadan kalktı. Sonuç olarak kirli havanın yarattığı soğutma olmadığı için 1980'den beri sıcaklıklar yukarı fırlamaya başladı."

Tomás başını salladı.

"Anlıyorum." Kadın bir fikri olan ama bunun iyi bir fikir olduğundan emin olmayan birinin havasıyla baktı. "Ve bu da küresel ısınmanın kolay bir çözümü olduğu anlamına geliyor, değil mi?"

"Ne gibi?"

"Gazların yeniden devreye sokulması."

Nadezhda yüzünü ekşitti.

"Bir işe yaramaz. Bir ölümü diğeriyle değiş tokuş etmek gibi olur. Kavrularak ölmek yerine, boğularak ölürüz."

Tarihçi bu bakış açısını değerlendirdi.

"Doğru, hiçbir işe yaramaz," diyerek kabul etti. "Bu durumda, karbondioksit salınımını durdurmaktan başka çaremiz yok."

"Bu en mantıklı şey."

"Peki, mümkün mü?"

"Teorik olarak evet. Fosil yakıtları yakmayı bırakmak yeterli olacaktır. Ancak pratik açıdan bakarsak işler çok daha karmaşık. Fosil yakıtlar, dünya ekonomisini ayakta tutan enerji kaynağını oluşturuyorlar ve karşı karşıya olduğumuz şey karbondioksit emisyonlarında azalma değil, aksine hızlı bir artış."

"Neden? Kimse neler olduğunu görmüyor mu?"

"Gelişmekte olan ülkeler, ekonomilerini büyütmek için fosil yakıtlara ihtiyaç duyduklarından karbondioksit emisyonlarını durdurmayı reddediyorlar. En endişe verici durum, arabanın her geçen gün daha çok başlıca ulaşım aracı olarak bisikletin yerini aldığı Çin'in durumu." Rus kadın söyleyeceği şeyi vurgulamak adına bir an durakladı. "Tomik, Çin'de çok fazla insan var." Gözlerini iyice açtı. "Tüm bu insanların araba kullanmasının ne anlama geldiğini biliyor musun?"

Tomás bunu düşündü.

"Hakikaten de bu büyük bir sorun."

"Üstelik konu sadece arabalar da değil. Çinliler enerji sistemlerini petrolden çok daha fazla karbondioksit yayan kömüre dayandırmaya karar verdiler. 2020'ye kadar üç yüzden fazla kömürlü yeni termik santral kurmayı planlıyorlar. Bu tam bir felaket. Hesaplamalarımıza göre o yıl küresel ısınmanın ana kaynağı Çin olacak."

"Yani bu süreç durmayacak!"

"Maalesef öyle görünüyor."

Rus kız eline bir kalem aldı ve masanın üzerindeki kâğıt peçeteye üç harf yazdı.

ppm

"Bunun ne anlama geldiğini biliyor musun?"

"Hayır."

"Bunlar, açılımı 'parts per million' yani 'milyonda bir birim' olan kelimelerin baş harfleri, kısaca ppm. Atmosferdeki karbondioksidi ölçmek için kullanılan bir sistem. Sera etkisinden sorumlu gaz moleküllerinin sayısı ile kuru hava moleküllerinin toplam sayısı arasındaki ilişkiyi kurmaya yarar. Örneğin 200 ppm, her bir milyon kuru hava molekülü için iki yüz gaz molekülü olduğu anlamına gelir."

"Tamam. Yani?"

"Gezegenimiz ilk zamanlarda, tıpkı Venüs gibi, karbondioksit dolu bir atmosfere sahipti ve bu, canlı yaşamının ortaya çıkmasını imkânsız kılıyordu. Deniz ve bitkiler karbondioksidi doğal yollardan emdiklerinden milyonlarca yıl içinde onu iyiden iyiye azalttılar. Paleoklimatik çalışmalar, geçmişte yaşanan termal değişimlerin yarısından karbondioksidin sorumlu olduğunu göstermektedir. Atmosferde çok fazla karbondioksit olduğunda, sıcaklık artma eğilimi gösteriyordu. Azaldığında ise, sıcaklık da düşme eğilimindeydi. Beş yüz yıldır, karbondioksidin minimum değeri 270 ppm'dir. Ne var ki, insan nüfusunun hızla artması, bunun sonucunda ormanların yok olması ve sürekli odun yakılması, ki buna bir de enerji elde etmek için yakılan kömür ve petrolün eklenmesini katarsak, karbondioksit seviyelerini bugünkü 380 ppm'e çıkardı."

"Bu çok büyük bir rakam mı?"

"Son 650.000 yılın en yüksek değeri, gerisini sen tahmin et."

"Aman Tanrım. Ve bu rakamın daha da artmaya devam ettiğini söylüyorsun, öyle mi?"

"Evet, hem de ne artma! Her yıl atmosfere saldığımız tüm karbondioksidi katılaştırsak, iki kilometre yüksekliğinde bir

dağ oluşturabiliriz. Yılda bir dağ Tomik," dedi kadın iç çekerek. "Ama en kötüsü de kritik noktayı geçtiğimizde yaşanacak."

"Hangi kritik nokta?"

"550 ppm." Sanki büyük bir nesneyi kucaklıyor gibi kollarını açtı. "Bir dağın tepesinde olduğunu ve büyük bir taşı önce çok az bir güçle sonra da yavaş yavaş gücünü arttırarak itmeye başladığını düşün. Taş ilk başta hareket etmez, öyle değil mi? Ancak kullandığın güç kritik bir noktayı geçtiğinde taş hareket etmeye başlayacaktır. Kendi hızını alana kadar önce yavaş yavaş ilerler ama daha sonra aşağı yuvarlanıp çığı tetiklemesi ve vadinin dibindeki bir köyü yok etmesi için artık itilmesi gerekmez." Gözlerini kıstı. "Kritik bir güç noktasını aşarak taşı hareket ettirmeyi başardım. Sonra benim müdahalem olmadan felaket kendi kendine oluşabilir." Bir parmağıyla hafifçe masaya vurdu. "İşte bundan bahsediyorum. Atmosfere karbondioksit saldıkça, iklimi bir dönüm noktasına doğru itiyoruz. Çoğu bilim insanı, kritik noktanın 550 ppm'lik karbondioksit olduğu görüşünde. Bu değeri geçtiğimizde kelimenin tam anlamıyla yanacağız."

"Şu anda 380 ppm'deyiz, değil mi?" dedi Tomás. "Bu henüz 550 ppm'den çok uzak olduğumuz anlamına geliyor." Omuzlarını kaldırdı. "O noktaya gelmeden durmak için fazlasıyla vaktimiz var."

"Korkarım bu o kadar basit değil."

"Öyleyse nasıl?

"Birincisi, kimse kritik noktanın ne olduğunu tam olarak bilmiyor. Hatta bazıları bunu çoktan aştığımız ve felaketin artık kaçınılmaz olduğu görüşünde. Amerika Birleşik Devletleri'nde 2009 yılında yayımlanan bir araştırma, iklim değişikliğinin, karbondioksit emisyonları tamamen kesildikten sonra bile bin yıl süreceğini öne sürüyor. Bir de her ne kadar çoğu bilim insanı 550 ppm'de hemfikir olsa da, kritik noktanın 400 veya

450 ppm olduğunu söyleyenler de var. Ne var ki, kritik nokta 550 ppm ise bile, etkisinin kümülatif olduğunu unutmamalıyız. Karbondioksit emisyonunu mucizevi bir şekilde bugün durdurabilsek bile, atmosferdeki yoğunluğu bin yıl boyunca aynı şekilde kalacaktır, ki bu bin yıl deniz ve bitkilerin o miktardaki karbondioksidi emmeleri için gereken zaman."

Tomás'ın yüzü bir korku ifadesiyle kasıldı. "Ne kadar dedin?"

"Bin yıl."

"Aman Tanrım."

"Düşün ki, bu etki kümülatif olduğu için, şu an son elli yılda oluşan yoğunlaşmayı hissediyoruz, önümüzdeki yıllarda da şimdikini hissedeceğiz. Karbondioksit emisyonunu bugün durdurursak, yoğunlaşma yılda ortalama 1,5 ppm olarak devam edecek ve 2100 yılına kadar 450 ppm'e ulaşacak." Uyarırcasına işaret parmağını kaldırdı. "O da eğer bugün durmayı başarırsak..."

"Anladım."

"Ama bunu yapamayacağız. Çin ve Hindistan sanayileşiyor ve kalkınmak için fosil yakıtlara ihtiyaç duyuyor. Öte yandan, başlıca küresel karbondioksit üreticileri olan Amerika Birleşik Devletleri ve Avrupa halihazırdaki enerji ekonomisine dayanan rahatlığa fazlasıyla alıştılar ki bunu asla terk etmeyeceklerdir çünkü ekonomik büyümeyi devam ettirmek zorundalar. Bunun yanı sıra, ciddi kirlilik sorunları ve geri kalmış teknolojisiyle dünyanın en büyük ikinci karbondioksit üreticisi olan Kutsal Rusya'mız da ekmek üretir gibi karbondioksit üretmeye devam edecektir. Tüm bunları bir araya getirince ortaya ne sonuç çıkacağını biliyor musun?"

"Gittikçe daha fazla ısınma."

"Çok daha fazla ısınma," diye yanıtladı, "çok"u vurgulayarak. "Paleoklimatik çalışmalar, Pliyosen Çağı'nda, karbondioksit seviyeleri bugünkü 380 ppm civarındayken, gezegenin ısısının

neredeyse üç derece daha sıcak olduğunu gösteriyor. Ancak küresel gidişat karbondioksit emisyonlarını artırmak yönünde olduğundan, çok daha ciddi bir duruma hazırlanmamız gerek. Mevcut hızda ilerlersek, 2100'e kadar karbondioksit yoğunlaşması 1.100 ppm'ye ulaşacak."

"Tanrım!"

"İklim modellerine göre bu değeri kesinlikle 450 ppm'de sabit tutmamız gerek. Bu değer, bazı kıyı kesimlerinin su altında kalmasına, çölleşmede artışa, fırtınaların şiddetinin yoğunlaşmasına ve daha pek çok yangına sebep olarak orta derecede bir ısınmaya neden olacaktır ama bu çok da trajik bir durum değil. Hayatta kalabiliriz. Ancak şu anki emisyonlarımız bile kümülatif olarak karbondioksit yoğunlaşmasını 2100 için tahmin edilen değere yükselteceğinden, 450 ppm'de kalmamız artık mümkün değil. Artık, mevcut emisyonlarımıza gelecek olanları da eklememiz gerektiğini göz önüne alırsak, durumun çoktan kontrolden çıktığını düşünüyorum."

Tomás endişeyle alt dudağını ısırdı.

"Hem de fazlasıyla," diyerek doğruladı üzgünce. "Mahvolduk."

"Petrol sorunu ile küresel ısınma arasında ne tür bir bağlantı olduğunu şimdi anlıyor musun?"

"Evet."

Nadezhda pencereden dışarıda gözlerinin önünden hızla kayıp giden manzaraya hüzünle baktı. Tayga, ufukta, bomboş maviliğe saplanan bir sürü yeşil iğne misali gökyüzüne sivri tepeleriyle yükselen uçsuz bucaksız ve dingin bir ağaç okyanusu boyunca uzanıyordu. Gözlerini karşısındaki engin ormana dikerek o harikulade akciğerlerin farkında olmadan teslim olduğu korkunç kaderi, bir gün onları yok edecek olan yangını düşündü; o incecik ağaçları, sinsice ve acımasızca yaklaşan cehennemin

ebedi alevlerine mahkûm edilmiş yanmayı bekleyen masum kurbanlar olarak gözünde canlandırdı.

"Filhka'nın bu yüzyıl içerisinde bizi bekleyen şeyi tarif ederken kullandığı korkunç bir ifade vardı." Başını iki yana salladı. "Korkunç bir kelime kullanırdı."

"Hangi kelime?"

Rus kız derin bir nefes aldı ve tekrar Tomás'a baktı.

"Apokalips."

XVI

Tomás, her seferinde bir istasyona yaklaştıklarında olduğu gibi yine bu kez de *Trans Sibirya* hoparlörlerinden Rusça konuşan sesi duyduğunda, vakit geçirmek için şans eseri yanında getirdiği Fernando Pessoa'nın bir şiir kitabını okumaya dalmıştı. Kısa süre sonra Nadezhda'nın ayağa kalkıp valizi dolaptan çıkardığını duydu.

"Geldik," dedi beklenmedik bir şekilde.

Portekizli tarihçi şaşkınlıkla başını çevirdi, varacakları yerin orası olmasını beklemiyordu. Aslında üç gündür o kompartımanda kapalıydılar, ancak varış yerine geldiklerini böyle birdenbire duymak ona yolculuğun aniden bitiverdiği izlenimini veriyordu.

"Ne?" diyerek kekeledi. "Neresi? Nereye geldik?"

"Varmamız gereken yere vardık Tomik," diyerek gülümsedi Rus kadın. "Hadi, valizini al, yürü."

Tomás pencereden dışarı baktı ve karanlığın ötesinde, demir yoluna paralel akan bir nehrin soğuk sularını gördü. Petrol gibi siyah, hareket eden koyu renkli sıvı bir lekeydi bu. Diğer kıyıdan o simsiyah parlak aynaya yansıyan ışıklar, küçük dalgaların hareketli ritmiyle dans ederek sallanan şekillere benziyordu. Seyahatlerinin üçüncü gecesiydi ve tren raylarda çığlık atarak

fren yapmaya başladı. Diğer kıyıdan gelen ışıklar gittikçe daha da yoğunlaşıyordu; belli ki taygadan çıkmışlardı ve büyük bir şehrin habercisi olan bir dizi evin arasından geçiyorlardı.

"Neredeyiz?"

"Angara."

"Angara mı? Bu bölgenin adı Angara mı?"

Nadezhda güldü.

"Hayır, Angara nehrin adı."

"Peki ya şehir?"

"Irkutsk."

Trans Sibirya durdu ve ikili, trenin yüksek basamaklarına dikkat ederek indi. İstasyon oldukça kalabalıktı. Etrafta trenden inen yolcular ile onları bekleyen aileleri, müşteri bekleyen satıcılar ile bir ileri bir geri yürüyen demir yolu görevlileri vardı. Kulaklarına çalınan bir mırıltı, dikkatlerini birbirine sarılan bir grup insana doğru çekti: Grubun ortasında, ailesinin onu karşılamaya gelişiyle heyecanlanan bir asker görülüyordu.

Nadezhda, "Çeçenistan'dan geliyor olmalı, zavallıcık," dedi.

Peron boyunca Tomás, *art nouveau* stilinde demirden kubbeli, klasik çizgilerden oluşan sarı ve yeşil renginde oldukça güzel bir binaya sahip bu hareketli istasyonun ihtişamından etkilenmeden edemedi. Seyahat arkadaşı doğruca danışma masasına yöneldi ve elinde saat çizelgelerini gösteren bir kâğıtla geri döndü.

"Daha otobüse binmemiz gerekiyor," dedi kâğıdı işaret ederek.

"Ne? Yolculuk daha bitmedi mi?"

"Hayır Tomik. Biraz daha yolumuz kaldı."

Tomás bu haber karşısında iyice canı sıkılarak gözlerini devirdi.

"Kahretsin," dedi. "Çok can sıkıcı!"

Nadezhda onun şikâyetlerine aldırış etmedi ve danışmadan aldığı saat çizelgesine yoğunlaştı.

"Yarın sabah bu istasyondan saat dokuzda kalkan bir otobüs var," dedi. "Ama otobüs durağına gidersek, sekiz gibi daha erken bir saatte yola çıkan birine binebiliriz. Hangisini tercih edersin?"

Tomás bir yandan eliyle sırtına masaj yaparak, "Gidip dinlenmeyi tercih ederim," diye homurdandı. "Bu yolculuk beni mahvetti, artık dayanamıyorum. Bir trende üç gün geçirmek herkes için çok fazla."

Sokağa çıktıklarında hava oldukça soğuktu, saat akşamın on buçuğuydu. Nadezhda bir taksi çağırdı ve iki dakika sonra kendilerini antik şehre dalmak üzere Angara üzerindeki köprüden geçerken buldular. Sokak lambaları bu büyük Sibirya şehrinin büyüleyici köşelerini açıkça gözler önüne seriyor olsa da Tomás etrafındakileri pek önemsemiyordu. Hiçbir şeyi dikkate alamayacak kadar yorgun hissediyor, yeniliklere kayıtsız kalarak kendini bir an önce yatağa atmak istiyordu.

Stadyumun yanındaki küçük bir otele vardılar. Sessizce *borshch* çorbası ve kızarmış bir *goluptsi*'yle[54] karınlarını doyurduktan sonra yatağa dokunur dokunmaz birbirlerini ısıtarak uykuya daldılar.

Harika bir güne uyandılar.

Süt ve haçapuriden oluşan kahvaltıdan hemen sonra bir taksi çağırıp şehre geri döndüler. Trende geçen üç günün yorgunluğunu biraz olsun üzerinden atan Tomás, arabanın camına yapışarak Irkutsk'u âdeta gözleriyle yedi.

Şehir beklediğinden çok farklıydı. Her şeyden önce, binaların mimari zarafeti ve şehrin kozmopolit bir hava yaratarak içine kattığı farklı çizgiler karşısında oldukça şaşırdı. Kısacası,

54 Rusya'ya özgü lahana sarması yemeği. (ç. n.)

kimse Moğolistan'a çok az uzaklıkta, Orta Asya'nın unutulup gitmiş ücra bir köşesinde olduklarını söyleyemezdi. Şehrin, yer yer sevimli ahşap evlerle kesintiye uğrayan ve 19. yüzyılın baş döndürücü Avrupa izlerini gözler önüne seren zarif ve klasik bir mimarisi vardı. Ancak, sağda solda, ahenk içindeki bu düzeni bozan Sovyet döneminden kalma birtakım ürkütücü izler de kendini hissettirmiyor değildi.

Gözlerini sokaklardan ayırmadan, "Gerçekten çok güzel," diye yorum yaptı.

Nadezhda, "Tabii ki güzel," diye karşılık verdi. "Irkutsk, Sibirya'nın Paris'i olarak bilinen aristokrat bir şehirdir."

"Ne burjuva bir isim," dedi. "Bu Paris atmosferi komünistlerin iktidara gelmesinden hemen sonra sona ermiş olmalı, öyle değil mi?"

"Yanılıyorsun. Buradaki çarlar uzun süre direndiler, ne sanıyordun ya? Komünistler şehre ancak 1920'de girebildiler."

Taksi, Ulitsa Oktyabrskoy Revolyutsii'ye girip onları otobüs terminaline bırakmadan önce, Ulitsa Karla Marksa boyunca Irkutsk şehrinin tüm antik bölgelerinden geçti. Nadezhda, Tomás'tan yedi yüz ruble istedikten sonra bilet gişesine girdi ve kısa bir süre sonra elinde iki biletle döndü.

"Khuzhir'e giden otobüsü ara," dedi.

Tomás otobüslerin ön camlarının üstündeki işaretlere baktı ve omuzlarını silkti.

"Üzgünüm Nadia ama hiçbir şey anlamıyorum," dedi, kendini hiçbir işe yaramaz gerçek bir yük gibi hissederek. "Hepsi Kiril harfleriyle yazılmış."

Gözleriyle Khuzhir için yol işaretlerini ararken, "*Blin*!" diye küfretti Rus kız. "Bana neden herkes gibi okumayı öğrenmediğinizi söylesene."

Motorun ısınması için önceden çalıştırılmış olan otobüsün arka tarafına geçip oturdular. Araç, yüz hatlarından Asyalı oldukları anlaşılan mütevazı görünümlü yolcularla, ellerinde civciv dolu kutular ve erzak dolu plastik torbalar taşıyan *buryat*'larla yavaş yavaş doluyordu. Kimisi çiftçi, kimisi ise balıkçıydı ve hepsi de etrafa taşra halkına özgü ağır bir koku yayıyordu.

Birkaç dakika sonra, şehirden ayrılıp yavaş yavaş taygaya girmeden önce şehrin karmaşık labirentinde Primorskij Hrebet Dağları'na paralel bir yol boyunca zikzak yaparak ilerlediler. Yolculuk monoton ve öylesine sıkıcıydı ki aracın miskin miskin sallanışı Tomás'a beşik gibi gelerek kısa sürede göz kapaklarının düşmesine neden oldu, kafası da motorun uğultusuna sürekli "evet" diye cevap veriyormuşçasına dans etmeye başladı. Sarsıntılar onu düzensiz aralıklarla uyandırarak aniden doğrulmasına neden oluyorduysa da seyahat arkadaşına kısa bir bakış atıp tebessüm eder etmez ağır ve karşı konulamaz bir yorgunluğa yenik düşerek kendini tekrar uykunun tatlı kollarına bırakıyordu. Bu böyle, en sonunda uyku galip gelip de en şiddetli sarsıntılar bile onun rahatını kaçırmayı bırakana kadar devam etti.

Yeni bir şey olduğuna dair ani bir his onu uykusundan uyandırdı. Başını kaldırdı ve hâlâ uyku sersemi bir halde, uykuya daldığı rahatsız pozisyonun neden olduğu boynundaki ağrıya aldırış etmeyerek neler olduğunu anlamaya çalıştı.

Durmuşlardı.

Otobüs durmuştu. Motor kapalıydı, çanta ve küçük kutularını ellerine almış olan yolcular, yolculuktan bitkin düşmüş vücutlarını canlandırmak için gerinip rahat bir nefes alarak ve işkencenin sonunun geldiğini anlayan bir tövbekâr misali gülümseyerek koltuklarından yavaşça kalkıyorlardı. Yanına baktı ve Nadezhda'nın ayağa kalktığını gördü, o da inmek için hazırlanıyordu.

"Geldik mi?"

"Henüz değil Tomik."

Portekizli tarihçi anlamadan etrafına baktı. Yolcular inmek için hazırlanmaya devam ediyordu, kimisi çoktan inmişti ve otobüs motorunu tamamen kapatıp park etmişti.

"Neler oluyor?"

"Sakhyurta'dayız," dedi ona otobüsten inme işareti yaparak. "Buradan feribota binmemiz gerek."

"Bir de feribota mı bineceğiz?" diyerek umutsuz bir yüz ifadesi takındı. "Bu lanet olası yolculuk hiç bitmeyecek mi?"

Nadezhda önündeki bir noktayı işaret etti. Tomás o yöne baktı ve otobüsün durduğu otoparkın çıplak çimenlerinin ötesinde, küçük bir iskele ve güneşte parıldayan büyük bir su tabakası gördü, o çalkantılı aynanın üzerinde yansımalar âdeta dans ediyordu.

"Diğer tarafa geçmemiz gerek."

Yola çıktılar ve kadın, Tomás'ı bir kayalığın tepesine doğru giden dik ve engebeli bir patikaya, birkaç metre yüksekliğindeki bir kayanın yanına çıkardı. Yukarıdan manzara muhteşemdi. Önlerinde bir kara parçası uzanıyor, sol tarafı kayalarla çevrili, sağ tarafta da ufuk çizgisiyle kesişen su tabakası ise ayaklarının altında akıp gidiyordu.

"Bu ne denizi?"

"Baykal."

"Ne?"

"Buranın adı Baykal," diye tekrarladı. "Dünyanın en büyük gölüdür. Dünyadaki içme suyunun beşte biri burada birikir."

Tomás, şaşkın gözlerini hafif bir dalgayla nazikçe hareket eden o durgun suların kristal mavisine dikti.

"Mümkün değil. Dünyanın içme suyunun beşte biri mi?"

"İnanılmaz, öyle değil mi? Düşünsene; genişlik olarak, Baykal senin ülkenden bile daha büyük."

"Gerçekten mi?"

"Çok güzel olduğu için ona Sibirya'nın incisi diyoruz." Ama hemen yüzünü buruşturdu. "Fakat üniversitede Baykal, Sibirya'nın mutfağı olarak biliniyor."

"İnciden mutfağa, arada büyük bir fark var," diyerek gülümsedi Tomás.

"Neden ona bu korkunç ismi verdiniz?"

"Ona sadece üniversitede böyle diyoruz," diye vurguladı kız. "Tahmin edersin ki, benim okuduğum bölümde, tüm bölgenin iklimi üzerindeki etkisi nedeniyle bu gölü detaylı bir şekilde çalışıyoruz. Burası tüm Sibirya ikliminin 'piştiği' yer, lakabı da buradan geliyor. Asya'daki hava olayları, Baykal'da olup bitenlerin ritmine göre dans ediyor."

Tomás, gökyüzü ile bulut tanelerini yansıtarak bir yol misali bozkırın soluk yeşiline karışan o mavimsi aynaya hayranlıkla bakakaldı. Su cam gibi şeffaf ve o kadar berraktı ki içinde yüzen balık sürülerinin tek bir vücut halinde aynı anda bir o tarafa bir bu tarafa yön değiştirdiğini görmek bile mümkündü.

Mis gibi ot kokan temiz havayı içine çekerek, "Ne kadar berrak ve tertemiz!" diye yorum yaptı. "Neyse ki dünyada hâlâ kirliliğin ulaşamadığı yerler var."

Rus kız boğazını temizledi.

"Aslında pek de öyle değil," diye onu düzeltti. "Gölün güney ucundaki Bajkalsk'ta kırk yıldır bu sulara atık salan bir selüloz fabrikası var."

"Ciddi olamazsın."

"Üstelik hepsi bu da değil. Neredeyse Fransa kadar büyük olan Selenga Nehri Deltası, Buryatia madenlerine ait organik ve inorganik atıklar ile Moğolistan'daki hayvan yetiştiriciliğin-

den çıkma atıkları beraberinde getirerek gölün güney tarafına döküyor. Yapışkan bir madde. Ve en kötüsü de şimdi burada Baykal'da petrol bulmuş olmaları: Bir petrol boru hattı inşa etmek istiyorlar."

"Ama su çok berrak..."

"Baykal çok büyük bir göl," diye açıkladı kadın. "Ve neyse ki kirlilik küçük alanlarla sınırlı kaldı, sadece Selenga Nehri Deltası ve güneydeki uç nokta. Ama korumazsak, bütün bunlar bir gün yok olacak."

Tomás içini çekti ve uzun bir süre durup göle hayranlıkla baktı. Bakışları, Sakhyurta balıkçı köyünün alçak çatılarının parıldadığı soldaki küçük koydan başlayıp ufkun her yerini boydan boya gezerek aşağıdaki iskelede, beton bir rampanın tamamlanmamış bir köprü misali suya karıştığı yerde son buldu.

"Feribot gelmiyor mu?"

"Birazdan gelir, sabırlı ol."

"Söyle o zaman, nereye gidiyoruz?"

Kadın önlerindeki kara parçası uzantısını gösterdi.

"O adaya."

Ada yakındaydı, dar bir yolla ana karadan ayrılmıştı. Bozuk zemini, bozkırın rengini alarak kahverengiye dönmüştü.

"Bu ne adası?"

"Büyülü bir ada."

Portekizli kaşlarını çattı.

"Nasıl büyülü?"

"Şamanik bir ada, maddi dünyanın ruhlar dünyasıyla etkileşime girdiği bir meditasyon yeri."

"Şaka yapıyorsun..."

"Hayır, ciddiyim. Burası kutsal ve gizemli bir yer, efsane ve masallar sahnesi, Baykal ruhlarının yurdu. Mistiklere göre, şaman enerjisinin beş küresel kutbundan biri burada bulunuyor."

"Gerçekten mi?" Tomás adaya daha büyük bir dikkatle, merakla, büyülenme ile şüphecilik karışımı bir duygu içinde, sanki sisinden gizem, gölgelerinden de ışık görmeyi bekliyormuşçasına baktı. "Adı ne peki?"

"Olhon."

Feribot geldiğinde onları göl kenarındaki yurt kampının çay salonunda sakince oturmuş, biberli bitki çayı içip tatlı *pirozhki* yerken yakaladı. Çaylarını yavaş yavaş bitirdikten sonra ödemeyi yapıp otobüse geri döndüler. Diğer yolcular çoktan otobüse doluşmuştu. Park yeri âdeta bir ahenk içinde canlanıverdi: Bağırışlar, emirler, çalışan motorlar, korna sesleri ve çarpan kapıların çıkardığı gürültüler birbirine karışıyordu. Bütün otobüsler, kamyonlar ve arabalar yolculuklarına devam etmeye hazırlanıyordu.

Feribot pozisyon almak için manevra yaptı. Demirlediğinde, büyük kapıyı açtı ve ağzı ardına kadar açık aç bir canavar misali, önünde dizilmiş araçları birer birer yutuverdi. Gemide çok fazla yer yoktu; içerisine yan yana sadece iki otobüs ve bir avuç araba sığıyordu. Üstelik yolcular iki otobüsten birini rampadan yukarı kendileri itmek zorunda kaldılar. Bu işlem, sadece on beş dakika sürecek olan göl yolculuğundan bile daha uzun sürdü.

Kayaları, gölden su içen taştan bir atı andıran Kobylia Golova'nın rüzgârlı başının yanından geçtiler. Arkalarında dümdüz siyah saçları rüzgârda savrulan bir *buryat* kızı, gururla, Cengiz Han ve *buryat* olan savaşçılarının zamanında orada susuzluklarını giderdikleri söyledi.

"Ayrıca kâinatın büyük fatihinin buraya gömüldüğünü söylüyorlar," diye de ekledi kız.

"Kim?"

"Kâinatın büyük fatihi," diye tekrarladı. "Cengiz Han."

Küçük Khul Körfezi'nden geçtiler ve büyük geminin yükünü boşalttığı o bozkırın ortasına demirlediler.

Olhon.

Büyülü ada Olhon'a varmışlardı.

Otobüs, yolculuğuna devam etti; zorlanan motoru kükreyerek, egzoz borusu etrafa yanmış siyah bir dizel dumanı yayarak çıplak çayırda sallana sallana ilerledi. Alçak, püsküllü çimenler göle kadar uzanıyordu, ancak kısa süre sonra manzaranın başka yerlerde farklı hatlara bürüneceği belliydi. Birkaç dakika içinde sağda sıra sıra ağaçlar belirdi: Tayga, dağların yamaçlarına sıkı sıkı yapışmış, adanın kontrolünü ele geçirmek için bozkırla mücadele ediyordu. Çayır kuzey kıyıya, iğne yapraklı ağaçlardan oluşan orman ise göle doğru bakıyordu.

Khaday Geçidi'nin tepesinden zikzaklar çizerek Baykal'ın yanındaki düzlüğe indiler. Adanın batı şeridi küçük ve şirin koylara açılırken otobüs bir köyün içinden geçerek yoluna devam ediyordu. Boğazın diğer tarafında, sarp dağlara tünemiş tayga izleri görülüyordu. Araç başka bir köye yaklaştı ve ancak o zaman hızını yavaşlattı.

"Khuzhir," dedi Nadezhda.

Tomás koltuğunda kıpırdandı.

"Geldik mi?"

"Neredeyse."

Otobüs Khuzhir'in ana meydanında durdu ve motor, tamamen sessizliğe bürünmeden önce sanki ölmek üzere olan bir adamın son iç çekişiymiş gibi son bir gurultu çıkardı. Yolcular büyük bir heyecanla inip komşu ve tanıdıkları tarafından coşku dolu bir şamatayla karşılanırken, tüm köy medeni dünyadan haber almak için otobüsün başına üşüşmüş gibiydi. Yolcuların hepsi Irkutsk'tan satın aldıkları ürünleri almak için bagajın önüne yığıldı ve kargaşa öyle büyüktü ki Tomás ve Nadezhda

valizlerini alabilmek için neredeyse kalabalıkla mücadele etmek zorunda kaldılar.

Valizini eline alan Rus kadın, meydanın en büyük alışveriş mağazası olan Gastronom'a girdi ve yanında orta yaşlı bir adamla geri döndü.

"Bizi gideceğimiz yere bırakacak birini buldum," dedi. "Ama on dolar ödemelisin Tomik."

Adam onlara, yetmişli yıllardan kalma küçük bir Fiat'a benzeyen eski püskü, yarı paslanmış bir Lada'ya kadar eşlik etti ve binmelerini söyledi. Üçü birlikte arabadaki küçücük yere yerleştiler ve araba, egzoz borusundan çıkardığı koyu siyah rengi bir duman eşliğinde garip bir gürültü çıkararak hareket etti. Neyse ki yolculuk fazla uzun sürmedi. Sadece bir köyden geçtiler ve Khuzhir'den dört kilometre sonra, göl kenarındaki bir *yurt* kampının olduğu alana geldiler ve araba onları o noktada bıraktı.

Yurtlar, Ulan-Khushin Körfezi kıyısına serpilmiş beyaz mantarlar gibi sahil kenarına kurulmuştu. Bunlar, ahşap iskeleti açık renkli bir örtüyle örtülmüş, çadır şeklinde ve kapısı kıpkırmızı geometrik desenli bir tür halıyla pek de sağlam görünmeyen bir şekilde kaplanmış silindirik yapılardı. Koni şeklindeki çatıları da aynı renkten bir örtüyle kaplıydı ve bu halleriyle bir bakıma Moğol miğferinin görüntüsünü andırıyorlardı. Çadırların etrafında birkaç kişi dolaşıyordu: Çoğu Batılı turistlerdi, ancak Ruslar ve yerli *buryat*'lar da vardı.

O muhteşem görüntünün egzotik güzelliğinin tadını çıkarmak adına kendilerinden geçercesine bir an için durdular. Etraftaki her şey dinginlik veriyordu: çiçekli kekik, iri gövdeli karaçamlar. Peri masalından çıkmış bir yere benziyordu. Uzaktan gelen seslerin mırıltıları ve kuşların cıvıltıları duyuluyordu ama manzaraya asıl hâkim olan Baykal'dı. Göl büyüleyici turkuaz yansımalarla parlarken, suların nazik dalgaları kıyıdaki beyaz

kumları nazikçe okşuyordu. Asya'nın Karayiplerine gelmiş gibiydiler.

Arkadan bir ses, "Eee, Casanova?" diye sordu. "Nasıl oldu da yolun buralara düştü?"

Soru Portekizce sorulmuştu ve bu sesi duyar duymaz Tomás, lise yıllarından, herkesin onu Castelo Branco'daki en büyük kadın avcısı olarak tanımladığı günlerden kalma lakabını hatırlayıverdi. Döndü ve konuşan kişinin kim olduğunu gördü.

Filipe'ydi.

XVII

Güneş, batıyı parlak bir mora boyayarak sol taraftaki dağların ardından yavaşça batıyordu. Ancak Olhon'da güneş öğleden sonraları genellikle küllü mavi soğuk bir tona bürünür, karla kaplı dağları ve adayı Baykal'ın batı kıyısından ayıran Maloye Morye Boğazı'nın ardındaki taygayı gizlerdi.

İki Portekizli sahilde alçak bir sehpanın etrafında oturmuş gölün sakin dalgalarını izliyorlardı; Tomás yarı alkollü bir *kvas*, Filipe ise kırmızı renkli bir *mors* içiyordu. Nadezhda çadırların arasında dolaşmaya gitmişti, onları okul yıllarına ait anılarını; başlarından geçen ilginç olaylardan, maceralı hikâyelerden ve Tomás'a takma adını kazandıran aşk hikâyelerinden oluşan çocukluk anılarını paylaşmaları için yalnız bırakmıştı. Artık konuşacak bir şeyleri kalmamış gibi göründüğü ve sözlerin mahcup edici bir sessizlik içinde dudaklarında can verdiği bir anda, neredeyse unutulmaya yüz tutmuş anıların o eğlenceli öyküsüne ara verdiklerinde, Tomás nihayet onu oraya kadar götüren nedene değindi.

"Buraya nasıl geldin?"

Filipe dudaklarını bir kenarından büzerek şaklattı.

"Bu uzun bir hikâye," dedi, sanki bunu anlatmak onun için çok ağır bir görevmiş gibi. "Ya sen, Casanova? Burada ne yapıyorsun?"

"Bu da başka bir uzun hikâye," diye güldü Tomás, arkadaşının cevabını tekrarlayarak.

"Uzun hikâyeleri severim, özellikle de benim olmadığı zaman. Anlat bakalım seninkini."

Tomás, eski lise arkadaşına yakından baktı. Filipe'nin açık renkli gözlerinde hep o aynı yaramaz çocuk ifadesi vardı ama artık yüzünde kırışıklıklar belirmişti ve o asi sarı saçları neredeyse griye dönmüştü. Sanki onu bir zaman makinesine koymuşlardı da bir gün gencecikken ertesi gün yaşlanıp çıkıvermişti. Garip bir şekilde, aynı zamanda hem o tanıdığı ve bildiği aynı kişi hem de çok bambaşka biriydi.

"Anlatacak pek bir şey yok aslında ve bildiğim o çok az şey de oldukça can sıkıcı," dedi Tomás, şimdiki zamana dönerek. Boğazını temizledi ve söyleyeceği şeylere odaklandı. Kartları açık oynamanın zamanı gelmişti. "2002 yılında biri Antarktika'da bir Amerikalı, diğeri de Roma'da bir İtalyan olmak üzere iki bilim insanı hemen hemen aynı zamanda öldürüldü. Her ikisinin de ajandasında senin adına rastlanıldı ve cesetlerin yanında, üzerinde üçlü altı karalanmış bir kâğıt parçası bulundu." Hikâyesine nasıl tepki vereceğini görmek için Filipe'yi göz ucuyla izledi. Onun birdenbire kasıldığını görünce şaşırmadı, ilk başta gülümseyen yüzü ciddi bir ifadeye bürünmüştü. "Öldürüldükleri dönemde sen ortadan kayboldun ve o zamandan beri kimse seni görmedi. Kurbanların ajandalarında, o sırada ortadan kaybolan bir İngiliz bilim insanının da adı vardı. O zamandan beri kimse sizden haber alamadı." Filipe bu sözleri dinlerken neredeyse tetikte beklercesine gergin görünüyordu, bu konunun onu yakından ilgilendirdiğine hiç şüphe yoktu.

"Birkaç hafta önce, uzun süredir nerede bulunduğunuzla ilgili en ufak bir ipucu bile ortada yokken, ikinizin arasında biraz garip bir mesaj içeren bir e-posta ele geçirildi. Mesaj yedinci mühürden bahsediyordu. Biz de Yeni Ahit'e başvurarak, üçlü altının ve yedinci mührün, İncil metinlerinin sonuncusu olan *Apokalips*'te büyük öneme sahip iki sembolik unsur olduğunu fark ettik." Ellerini sanki bariz bir şey gösteriyormuşçasına avuç içleri yukarı bakacak şekilde açtı. "Senin de anlayacağın gibi, tüm bunlar oldukça şüphe çekti ve bu konuda ne söyleyeceğin hususunda büyük bir merak uyandırdı."

Filipe dudağını ısırdı ve Tomás'a sorgulayıcı bir ifadeyle baktı.

"Kimin merakını uyandırdı?"

"Polisin, elbette."

"Hangi polisin?"

"Interpol."

Arkadaşı onu sorgulayıcı bir tavırla inceledi.

"Polis mi oldun?"

Tomás yüksek sesle güldü.

"Tabii ki hayır. Lizbon Yeni Üniversite'de tarih dersleri veriyorum."

"Peki bu hikâyedeki rolün nedir?"

"Interpol davayı çözmelerine yardımcı olmam için benimle temasa geçti. Bu kadar basit."

"Ama neden özellikle seninle temasa geçtiler? Onlara faydalı olabilecek ne gibi bir özelliğin var ki?"

"Castelo Branco günlerindeki iyi ilişkilerimizi biliyorlardı. Hem sonra eski dillerde uzman bir kriptanalist olduğumdan dolayı, İncil'deki üçlü altının gizemini çözmek için bana ihtiyaçları vardı."

"Bakalım doğru mu anladım." Parmağını ona doğrulttu.

"Interpol için çalışıyorsun, öyle mi?"

"Evet, bu soruşturmada onlara yardımcı olmak için tutuldum."

"Bu yüzden mi buradasın?"

"Evet."

Filipe bir an için sessizliğe bürünerek durumu değerlendirdi.

"Beni biraz şaşırttığını itiraf etmeliyim, tüm bu tantanadan haberin olduğunu zannetmiyordum." Bir kaşını kaldırıp arkadaşına baktı. "Söylesene, o iki bilim insanını öldürdüğümü mü düşünüyorsun?"

"Hayır, düşünmüyorum," derken tereddüt etti. "Yani bilmiyorum. Doğruyu söylemek gerekirse, bu dava hakkında bir fikir edinebilmek için elimde yeterli unsur yok."

"Peki Interpol ne düşünüyor?"

Tomás sözlerini tartarak yavaşça nefes aldı.

"Bu konuda daha fazlasını bilmek istiyorlar," dedi sonunda. "Ama açıkçası seninle öldürülen bilim insanları arasında bir ilişkinin keşfedilmiş olmasının yanı sıra, tam da onların öldürüldükleri sırada senin ortadan kaybolmuş olman, Interpol'dekileri... nasıl desem? Yani biraz şüphelendirdi. Üstelik, her ikisi de aynı İncil metninde geçen, sana gelen e-postada bahsedilen yedinci mühür ile iki kurbanın yanında bulunan üçlü altı arasında bir ilişkinin bulunması da senin şüpheliler listesinden çıkarılmana kesinlikle yardımcı olmadı, senin de tahmin edebileceğin gibi."

Filipe, sormak üzere olduğu soruya vereceği tepkiyi görmek için eski arkadaşına bakarak gözlerini kıstı.

"Dinle, Interpol burada olduğumu bilmiyor, değil mi?"

"Hayır, talimatlarını harfiyen yerine getirdim, merak etme."

"Buraya geleceğini kimseye söylemedin mi?"

"Hayır, kimse bir şey bilmiyor."

"Gerçekten mi?"

"Yani, Interpol seninle buluşacağımı biliyor tabii ama onlara nereye gittiğimi söylemedim."

Filipe az da olsa rahatlamışa benziyordu.

"Bu davanın içinde olduğunu bilseydim, sana buraya gelmeni söylemezdim."

"Neden?"

"Çünkü bu hikâye çok tehlikeli Casanova. Sadece buraya gelip bazı meselelerin farkında olmak ve üstüne üstlük bir de polis adına çalışıyor olmak ciddi bir güvenlik sorunu oluşturuyor, anlıyor musun?"

"Hayır, anlamıyorum."

"Burada olman bir risk oluşturuyor."

"Öyleyse neden bana gelmemi söyledin?"

Arkadaşı içini çekti.

"Interpol'le bağlantın olduğunu bilmiyordum." Elindeki kırmızı *mors*'a dalgın bir şekilde baktı. "Vatan hasreti çekiyordum, uzun süredir de birbirimizi görmemiştik ve lisenin internet sitesinde mesajını bulduğumda sanırım bir anlık zaafıma yenik düştüm. Aptallıktı ama artık olan oldu."

Filipe düşünceli ve endişeli bir tavırla sustu. Eski arkadaşının orada bulunması, başta hiç düşünmediği sonuçlara yol açacaktı, bu yüzden durumu iyice değerlendirmesi gerekiyordu.

"Anlamıyorum," dedi Tomás, oluşan garip sessizliği doldurarak. "Eğer masumsan neden Interpol'den korkasın ki?"

Arkadaşı, saçma bir soru duymuş gibi kaşını kaldırdı.

"Masum olduğumu söyledim mi ki?"

Bu cümle, fırtına koparmak için bekleyen kara bir bulut misali havada kaldı.

"Değil misin?"

Filipe zoraki gülümseyerek bakışlarını ufuktan uzaklaştırdı ve *mors*'tan bir yudum aldı.

"Bu çok karmaşık bir hikâye," dedi kasvetli bir ses tonuyla. "Hem de çok karmaşık."

Durakladı. Bu konuşma, sanki en can alıcı unsurlar henüz söylenmiş olanlar değil de söylenecek olanlarmışçasına, sessizlikler ve gizli anlamlarla, imalar ve üstü kapalı manalarla dolu, bölük pörçük bir şekilde ilerliyor gibiydi.

"Bu ölümlerde senin herhangi bir rolün var mı?" diye sormaya cesaret etti Tomás.

Bir sessizlik çöktü.

"Şu hayatta etrafımızda olan her şeyde hep bizim de bir rolümüz vardır."

Yine bir sessizlik.

Bu son cevap, çok daha fazla ima taşıyordu ama Tomás bununla yetinemezdi. Net bir fikir edinebilmek için, onu durumu anlamaktan alıkoyan o ayrıntılar bulutunun içinden geçmesi gerekiyordu.

"Yani bu ölümlere... neden olan sen miydin?"

Filipe bir kez daha iç çekti.

"Belki hikâyeyi sana en başından anlatsam iyi olur."

"Evet, belki böylesi daha iyi olur."

Arkadaşı, bardağı ağzına götürdü ve *mors*'un yarısını bir dikişte içti. Anlatmaya başlamak için cesaret arıyor gibiydi.

Zihni zamanda yolculuk ederken, "Her şey 1997 yılında Japonya'da başladı," dedi. "GALP ve Portekiz hükümetinin enerji sektöründe danışmanı olarak, Kyoto'da yapılan büyük iklim konferansına katılan Portekiz delegasyonundaydım." Tomás'a baktı. "Sanırım duymuşsundur."

"Evet, hani şu çevre anlaşmasıyla sonuçlanan konferans, değil mi?"

"İşte o," diye onayladı. "Kyoto Protokolü." Boğazını temizledi. "Kyoto'da, gelişmiş ülkelerin büyük bir çoğunluğu, 2012 yılına kadar küresel karbondioksit emisyonlarını 1990 yılı seviyesinin altına düşürmek için önemli bir anlaşma imzaladı. Bazı kanıtlar,

yaygın kullanım nedeniyle fosil yakıtların gezegeni aşırı derece ısındırdığını gösteriyordu ve Kyoto, durumu kontrol altına almak için bu konuda uluslararası bir irade ortaya koydu."

"Tanrı'ya şükür."

"Çoğu bilim insanı da aynen böyle düşünüyordu." Ellerini ve gözlerini gökyüzüne kaldırdı. "Tanrı'ya şükür, sonunda bir şeyler yapılıyor!" Tomás'a baktı. "Ancak, o konferansta bulunan bazı uzmanlar bunun sadece göstermelik bir tavır olduğunu fark ettiler. Gerek delegasyonlar arasındaki görüşmelerden ortaya çıkan ince ayrıntılardan gerekse her birinin genel olarak ciddi niyetlerden bahsetmesine rağmen ek maliyetler içeren özel tedbirler almaktan kaçınmasından yola çıkarak bu uzmanlar, iş pratiğe vardığında politikacıların sözlerini yerine getirmeyecekleri ve sorunu erteleyerek konuyu kendilerinden sonra koltuğa oturacak politikacılara devredecekleri sonucuna vardılar."

"Neden?"

"Protokolün gereklerinden dolayı tabii ki. Karbondioksit emisyonlarındaki kesintilerin büyük kısmı sanayi dünyasının omuzlarına düşüyordu. Avrupa Birliği, emisyonlarını yüzde sekiz, Japonya yüzde altı ve dünyanın en büyük karbondioksit üreticisi olan ABD ise yüzde yedi azaltma sözü verdi."

"Bu az mı?"

"Hayır, bu harika olurdu." Bir sonraki cümlenin altını çizmek için durakladı. "Tabii eğer ciddi anlamda verilmiş bir söz olsaydı."

"Öyle değil miydi yani?"

Filipe hayır anlamında başını salladı.

"Hayır," diye mırıldandı. "Üç sorun vardı. Birincisi, Amerikalıların yerleşik menfaatlere karşı çıkmaya cesaret edememeleriydi. Karbon emisyonlarını azaltmak, Amerika Birleşik Devletleri'ndeki üç ana sektöre saldırmak anlamına gelir: petrol,

otomotiv ve kömür endüstrileri. Beyaz Saray'ın sakinleri bu devlerle yüzleşecek cesarete sahip değil."

"Anlıyorum."

"İkinci sorun Rusya'yla ilgili. Küresel ısınma birçok ülke için bir felaket iken Rusya için böyle değil." Parmağını gölün karşısındaki dağlara ve taygaya doğru uzattı. "Örneğin Sibirya'da, daha kısa ve daha ılıman geçen kışlar tarımın sadece yararına olacaktır. Ayrıca, eğer tundra erirse buz incelecektir ve böylece sondaj çalışmalarını gerçekleştirmek daha da kolaylaşacağından Rus Arktik petrolünden yararlanmak daha kolay ve ucuz olacaktır. Dolayısıyla, petrol Rusya'nın ihracatının üçte birini oluşturduğu için, dünyanın üçüncü büyük karbondioksit üreticisi olan bu ülkenin küresel ısınmaya son vermek gibi bir telaşı yok. Aksine, bundan ancak kazancı olur."

"Elbette ki böyle bir tutum her türlü çabayı baltalar."

"Hiç şüphesiz," diye ona hak verdi Filipe. "Ama yine de üçüncü bir sorun daha vardı. Kyoto, küresel ısınmaya yol açan karbondioksidin büyük bir çoğunluğundan sorumlu olan sanayi dünyasına birçok sorumluluk yüklerken gelişmekte olan ülkeleri göz ardı etti."

"Ama bu mantıklı, öyle değil mi?" diyerek Tomás onun sözünü kesti. "Eğer sorunun nedeni sanayi dünyası ise, bunu çözmesi gereken de odur."

Arkadaşı yüzünü ekşitti.

"Pek öyle değil," diye düzeltti. "Gelişmekte olan ülkeler, dünyadaki başlıca karbondioksit üreticileri olma yolunda hızlı adımlarla ilerliyorlar."

Tomás güldü.

"Mozambik gibi ülkelerin, gezegenin iklimin dengesi için bir tehdit oluşturduğunu mu ima ediyorsun?"

"Mozambik değil. Ama Çin ve Hindistan öyle." Sandalyesinde doğrularak arkadaşına doğru eğildi. "Anlamaya çalış, yapılan her türlü ekonomik eylem aslında bir enerji tüketimi eylemidir." Tomás'ın elinde tuttuğu, içinde turuncu sıvı olan bardağı işaret etti. "Örneğin, şu *kvas*. *Kvas*, çavdar ve arpayla yapılan tatlı, yarı alkollü bir içecektir. Bu, arpa ve çavdar yetiştirmek için traktörlerin kullanılması gerektiği anlamına gelir. Şimdi, traktörler dizelle çalışıyor. Ardından içeceği damıtmak gerekiyor. Bunu yapmak için de çoğu fosil olan yakıtlar kullanılarak üretilen elektrik kullanılıyor. Daha sonra şişenin imal edilmesi ve bunun için gereken ısının fırınlarda fosil yakıtlardan üretilmesi gerekiyor. Sonunda da *kvas* şişesinin süpermarkete ve oradan da bu *yurt* kampına taşınması gerekiyor: Bunlar da daha çok yakıt sayesinde mümkün oluyor." İşaret parmağıyla Tomás'ın bardağına dokundu. "Şu elinde tuttuğun önemsiz bir miktar *kvas*'ı üretmek için bile enerjiye ihtiyaç duyuluyorsa, her gün tüm insanlığın ürettiği milyarlarca ürünün her birini üretmek için ne kadar enerji gerektiğini sen tahmin et: hamburger, patates, meyve, oyuncak, giysi, araba... ve daha birçok şey."

"Her tüketim malının, enerji tüketen bir dizi işlemin sonucu olduğunu söylüyorsun."

"Evet. Ya da, başka bir deyişle, ekonomik faaliyet ile enerjinin aynı madalyonun iki yüzü olduğunu da söyleyebiliriz."

"*Yin* ve *yang*."

"Biri olmadan diğeri de olmaz." Filipe nihayet fikrini net bir şekilde açıklayabildiği için sırtını tekrar sandalyeye yasladı. "Ekonomik büyüme enerjiye ihtiyaç duyar ve enerji, kimsenin kesintiye uğramasını istemediği bir süreç olan ekonomik büyümeyi sağlar. Ekonomik döngüyü düşün: Zenginlik, alışveriş yapma arzusunu uyandırır, satın alımlar talep yaratır, talep daha

fazla fabrika ve daha fazla ham madde gerektirir, fabrikalar ve ham maddeler giderek daha fazla mal üretir, malların üretimi ekonomik büyüme sağlar, ekonomik büyüme alışveriş yapma isteği uyandırır, satın alımlar talep yaratır... ve bu böyle sürüp gider..." Başa döndüğünde gülümsedi. "Ekonomik faaliyet ile enerji, aynı madalyonun iki yüzüdür."

"Bunu anladım. Ama bunun Çin ve Hindistan'la ne alakası var?"

"Enerji ile ekonomik büyüme arasındaki sıkı ilişki, Avrupa veya Amerikan vatandaşlarının kolay kolay algıladığı bir şey değildir. Bolluğa o kadar alıştık ki, bu iki şeyin aslında tek bir şey olduğunu fark edemiyoruz. Her şeyi, sanki kazanılmış bir hakmışçasına, soluduğumuz havayı kabul eder gibi kabul ediyoruz. Ancak en fakir ülkelerde yaşayanlar, enerjinin hayatlarındaki öneminin tamamen farkındadır. Onlar her şeyden yoksunlar ve hepsinden önemlisi de enerjiden yoksunlar, bu yüzden ona büyük değer veriyorlar. Sınıfları aydınlatmak veya bir içme suyu pompasını çalıştırmak için elektriğe ihtiyaçları olduğunu biliyorlar. Açlıktan ölmelerini önleyecek traktör için ya da ürünlerini gidip pazarda satmalarını sağlayacak otobüs için dizele ihtiyaçları olduğunu biliyorlar. En yoksul ülkeler, ekonomik büyümeyi sağlayan enerjinin öneminin farkındadır."

"Yani?"

Filipe elini açık renkli buklelerinden geçirdi.

"Yanisi şu ki, Hindistan ve Çin kalkınmanın önündeki engelleri yıkmaya kararlılar." Parmağını omzunun üzerinden arkaya uzatarak güneye işaret etti. "Çinli komşularımızın durumunu ele alalım. Mao Zedung'un idaresindeki Çin, yıllar boyunca, çöküşte olan burjuvazinin bir sembolü olarak gördüğü otomobil endüstrisine karşı ciddi bir antipatiyi körükledi. Herkes bir yerden

bir yere yürüyerek ya da bisikletle gidiyordu ve yoksulluk yaygın bir hale gelmişti. Ancak Mao'nun ölümünden sonra işler değişti. Çin'in yeni liderleri ekonomik gelişmeyi başlatmaları gerektiğini anladılar ve ülke daha önce küçümseyip değer vermediği şeylere değer vermeye başladı. Çinliler ilk olarak 2002'de otomobil üretip sattı ve bununla birlikte öyle bir tüketim çılgınlığına girdiler ki General Motors sonunda üretiminin beşte birini Çin pazarına ayıracak noktaya geldi. Çin'de her geçen yıl daha fazla araba kullanılıyor ve dünyanın en kirli on şehrinden yedisi de orada bulunuyor. Milyonlarca Çinli, arabayı gerçek bir statü sembolü olarak görüyor." Başını eğdi. "Bunun dünya enerji ekonomisi üzerindeki etkisini tahmin edebiliyor musun?"

"Oyuna bir oyuncunun daha katıldığı anlamına geliyor, öyle değil mi?"

"Casanova, ben herhangi bir ülkeden bahsetmiyorum. Aşırı nüfuslu bir ülkeden bahsediyorum." Sayıyı heceleyerek telaffuz etti: "Bir mil-yar-dan fazla insan." Gözlerini tamamen açtı. "Atmosfere aşırı miktarda karbondioksit yayan, araba kullanmak isteyen, yakıt tüketmek isteyen bir milyardan fazla insan."

Tomás başını kaşıdı.

"Evet, Nadia bana bundan bahsetti," dedi. "Bu büyük bir sorun, öyle değil mi?"

"Hem de çok büyük bir sorun! Çin, elektrik ve endüstriyel yakıt talebinde sanayileşmiş ülkeleri çoktan geride bıraktı. Şu anda, dünyanın en büyük ikinci enerji tüketicisi konumunda ve bu alanda birinci olan ABD'yi geçmeye hazırlanıyor. Çinliler inanılmaz bir açgözlülükle enerji kaynaklarını yiyip yutuyorlar. Bu inanılmaz açlığı doyurmak için, mevcut petrol tüketim piyasasına girerek arz ve talep arasındaki ilişkiyi dengesizleştirdiler; üstelik sera etkisinden sorumlu olarak çevreye çok daha fazla miktarda gaz salan fosil yakıt olan kömüre de büyük yatırım

yapıyorlar. Yakın zamanda Çin, tüm gezegende yakılan kömürün beşte ikisinden ve çoğunluğu kömür ve petrol yakılarak elde edilen elektriğin yedide birinden sorumlu olacak. Sonuç olarak, Çin yakında atmosfere salınan karbondioksidin beşte birinden sorumlu olacak."

"Vay canına."

"Şimdi bir de Hindistan, Rusya ve Latin Amerika gibi tüm gelişmekte olan ülkeleri Çin'e ekle. Herkes arabaya, buzdolabına, klimaya, televizyona... her şeye sahip olmak istiyor! Bunun küresel ısınma ve mevcut enerji kaynaklarının tüketimi üzerindeki etkisini bir düşün."

"Evet, işler fazlasıyla karmaşık hale gelecek."

"Karmaşık mı?" Tomás'ın kelime seçimi Filipe'yi hayrete düşürdü. "Felakete doğru neşeyle yürüyor, intihar yolunda hızla ilerliyoruz ve bunun farkına bile varmıyoruz. Ne enerji tüketimi ne de karbondioksit emisyonları azalmıyor, aksine artıyor. Üstelik katlanarak. Üretimden tüketime tüm enerji ekonomisi altüst oluyor ve arz ile talep arasındaki denge kırılmak üzere. Ayrıca iklim tamamen değişti. Son elli yılda, Dünya önceki yüzyıllara göre iki kat daha hızlı ısınmaya başladı ve 20. yüzyılda deniz seviyesi daha şimdiden on yedi santimetre yükseldi. Amerika kıtasının doğu kıyısında ve Kuzey Avrupa'da daha fazla yağmur yağarken, Güney Avrupa, Afrika ve Asya'ya daha az yağış düşmekte. Kuzey Atlantik'te 1970'lerden bu yana siklonlar arttı ve 2005'te Avrupa'nın batı kıyısında görülen ve Vince olarak adlandırılan ilk kasırga, Portekiz'in kuzeyinde tropikal bir fırtına olarak ortaya çıktı. Meteorolojik kayıtlar alınmaya başlandığından beri, orada daha önce hiç böyle bir kasırga olmamıştı. Aynı şey Güney Atlantik'te de meydana geliyor. Catarina adı verilen bir siklon, 2004 yılında Brezilya kıyılarından geçti, o kadar emsalsiz bir fenomendi ki Brezilyalı meteorologlar uydu görüntülerine

inanmakta bile zorlanıyorlardı." Sözlerine kısa bir ara verdi. "BM tarafından oluşturulan hükümetler arası bilim insanları komisyonu, 2007 yılında, gezegenin ısısının bu yüzyılda bir ila altı derece artacağını ve genel olarak meteorolojik olayların giderek daha da sıklaşacağını öne sürdü: daha güçlü yağmurlar, daha ciddi kuraklıklar, daha şiddetli rüzgâr ve fırtınalar." Başını salladı. "Üstelik iklim kritik değeri aşmanın eşiğinde bile olabilir, anlıyor musun? Aşıldığında, gezegenin büyük bir kısmını yaşanmaz kılacak olayların baş göstereceği bir değer."

"Hangi kritik değer? Atmosferdeki 550 ppm'lik karbondioksitten mi bahsediyorsun?"

"Ondan da bahsediyorum ama özellikle belirli bir sıcaklık aşıldıktan sonra olacaklardan bahsediyorum."

"Her şey giderek daha fazla ısınacak, öyle değil mi?"

"Hayır, öyle değil. Doğa, belirli bir kritik noktaya ulaşıldıktan sonra ani değişiklikler meydana gelecek şekilde tasarlanmıştır. Ve bu değişiklikler genellikle termal değerlerle belirlenir. Örneğin su, sıcaklık düşse bile sıvı kalır, ancak sıfır dereceye ulaştığında hızla katılaşır. Anlıyor musun? Sıfır derece, her şeyin değiştiği kritik bir değerdir."

"Evet, anladım. Ama bununla nereye varmak istiyorsun?"

"Aynı şeyin iklimde de meydana geldiğini açıklamaya çalışıyorum. Belli bir sıcaklıktan itibaren, işler kökten değişir ve gezegen, insan türü de dâhil olmak üzere şu anda var olan yaşam biçimlerinin çoğu için yaşanmaz hale gelebilir."

Tomás şüpheci bir havaya büründü.

"Bekle," dedi. "Sıfır derecede suyun bir anda katılaştığını bilmek başka, iklim değişikliklerinin insanlığın hayatta kalmasını tehdit edecek kadar ani bir değişim göstereceğini söylemek başka. Biraz abarttığını düşünmüyor musun?"

Filipe önce sabırlı bir iç çekmeyle karşılık verdi, sonra sandalyesinden kalkıp gerindi.

Sahilde kumun üzerinde yürümeye başlayarak, "Hadi, kalk yerinden Casanova," dedi. "Sana bir şey göstereceğim."

XVIII

Baykal'ın suları nazik dokunuşlarla kumları yalıyordu. Göl sakindi ve karanlık yüzeyinde akşamüzeri güneşinin parıltısını yansıtarak bir dizi elması andıran küçük parlak noktalara ev sahipliği yapıyordu. Filipe ayakkabılarını çıkardı ve ayaklarını suya sokarak kıyıda yürüdü.

"Buraya gel," diye seslendi Tomás'a. "Suyun nasıl olduğuna bak."

Tomás da ayakkabılarını çıkarıp ayaklarını ıslattı ama aniden geriledi.

"Su çok soğuk," diye sızlandı ve hızla tekrar kumun üzerine sıçradı.

Arkadaşı güldü.

"Kaçma, hanım evladı. Gel buraya."

"Deli misin?"

Filipe uzanıp elini göle daldırdı.

"Soğuk, öyle değil mi?"

"Dondurucu."

Jeolog doğruldu ve suyu pantolonuna ve kazağına sıçratarak ıslak elini silkeledi.

"Fakat bu soğuk su gezegenimizin hayatta kalması için gerekli."

"Şimdi gerçekten de abartıyorsun," diye bağırdı Tomás. "Herkes, canlı yaşamının sıcak suyu tercih ettiğini bilir."

Filipe, ayakları hâlâ suyun içinde gölde yürümeye başladı, bu sırada Tomás onu sahilden takip ederek temkinli bir mesafeyi koruyordu.

"Sana bir şey açıklayayım Casanova," dedi Filipe, gözlerini ayaklarına çarpan küçük dalgalara dikerek. "Farkında olmasak bile, Dünya yaşayan bir varlıktır. Nasıl ki bir insan milyarlarca canlı hücreden oluşur, Dünya da aynı şekilde milyarlarca canlı varlıktan, fauna ve floradan oluşan bir organizmadır. Örneğin, Ay'da veya Venüs'te sıcaklık kökten değişse, bu gezegenler için pek bir şey fark etmez çünkü ikisi de ölüdür; taş ve tozdan başka bir şey değildir. Çok soğuk ya da çok sıcak olması onları etkilemez, ölü gezegenler mermer heykeller gibidir. Ancak canlı olan ve özellikle de bu nedenle kendi ısısını ve bileşimini düzenlemeye devam eden Dünya için termal değişimler çok önemlidir. Ne demek istediğimi anlıyor musun?"

"Hımm... aşağı yukarı."

"Bilimin çözdüğü şeylerden biri, içinde yaşayan bütün canlılar gibi, Dünya'nın da kendi kendini düzenleme yeteneğine sahip olduğudur." Sanki buna bir istisna getirmek istercesine parmağını kaldırdı. "Ama, tıpkı bütün canlılarda olduğu gibi, Dünya'nınkisi de yalnızca belirli ısı parametreleri dâhilinde gerçekleşir." Bir dalgayı tekmeleyerek etrafa su sıçrattı. "Örneğin, sudaki kritik sıcaklığın on derece olduğu saptandı. Sıcaklık on derecenin üzerine çıktığında, su, besinsel elementlerden yoksunlaşma eğilimine girer, ki bu da yaşamı olumsuz yönde etkiler. Tropikal suların bu kadar şeffaf ve berrak olmasının nedeni budur: Sınırlı miktarda yosun dışında hiçbir besinsel elemente

sahip değiller. Yeryüzünde çöller nasılsa o sular da çöl misali denizdir. Aksine, deniz ormanları, sıcaklığın on derecenin altında olduğu ve bu nedenle her yerde besinsel elementler bulunabildiği Kuzey Kutbu ve Antarktika'nın sularıdır."

"Üzgünüm ama durum tam olarak bu değil," diyerek kendi görüşünü sundu Tomás. "Bildiğim kadarıyla tropikal sularda çok fazla deniz yaşamı mevcut."

"Sadece derinliklerde Casanova." Parmağını aşağı doğru işaret etti. "Sadece sıcaklığın on derecenin altında olduğu alt kısımlarda deniz yaşamı beslenecek bir şeyler bulur."

"Hımm."

"Bu, okyanusların çoğunun bomboş olduğu anlamına geliyor."

"Ciddi misin?"

"Kesinlikle," diyerek ısrar etti Filipe. "On derecenin üzerindeki sular okyanus yüzeyinin yaklaşık yüzde seksenini kaplıyor. Bu da deniz yüzeylerinin yüzde sekseninin çölleştiği anlamına gelir."

Tomás inanamayarak yüzünü buruşturdu.

"Bu konuda en ufak bir fikrim yoktu."

"Yapılan bu keşfin sonuçları gerçekten çok ciddi. Eğer küresel ısınma artarsa, sıcak su yüzdesi artacak ve deniz çölünün artarak yayılmasına yol açacak."

"Anlıyorum."

Filipe biraz hareketlendi.

"Şimdi buraya dikkat et Casanova, çünkü bu önemli," dedi vurgulayarak. Eliyle Olhon'un yemyeşil ufkunu ve gölün diğer tarafında kalan taygayı kapsayacak bir işaret yaptı. "Denizdeki çölleşmenin aynısı karada da meydana geliyor. Buradaki kritik sıcaklığın on derece değil yirmi derece olduğu saptandı. Hava sıcaklıkları, tıpkı kış mevsiminde olduğu gibi, yirmi derecenin altına düştüğünde yağmur suyu uzun süre yerde kalarak toprağın nemli kalmasını sağlar ve bu da yaşamın gelişimini kolaylaş-

tırır. Ancak yazın ortalama sıcaklıklar yirmi derece civarında gezindiğinde, yağmur suyu hızla buharlaşarak toprağı kurutur. Kendi kendini düzenleyen bir canlı olarak Dünya da bu duruma yağmur mevsimini yaza denk getirerek karşılık verir. Daha sık yağış buharlaşmayı telafi eder, buraya kadar tamam mı? Ancak ortalama sıcaklık yirmi beş derecenin üzerine çıktığında buharlaşma çok hızlı hale gelir ve sürekli yağmur yağmadığı takdirde Dünya çöle dönüşür."

"Peki ya ekvatoral yağmur ormanları? Orada sıcaklığın yirmi beş derecenin üzerinde olduğunu biliyorum."

"Amazon Ormanları veya Kongo'daki büyük orman gibi ekvatoral ormanlar, adı Dünya olan bu akıl almaz canlı varlığın kendini düzenlemek için oluşturduğu yeni bir tepkimeden başka bir şey değildir. Yüksek sıcaklıklarda buharlaşma çok daha hızlı olduğundan, Dünya, bulutları ormanın üzerinde tutmayı başaran ve böylece neredeyse kesintisiz yağmur elde eden bir ekosistem yarattı, anlıyor musun?"

"Ah, öyleyse orman, bulutları kendine çekiyor."

"Elbette. Ama bu sistem de yalnızca belirli termal sınırlar içinde çalışır."

"Neden?"

"Suyun özelliği yüzünden Casanova. Ortalama sıcaklıktaki dört derecelik artış, buharlaşmayı daha da hızlandırır, bu da dengeyi bozarak ekvatoral yağmur ormanını çöle dönüştürür."

"Bunu nereden biliyorsun?"

"Bunun için Sahra gibi çöllere bakmak yeterli. Orada sıcaklık o kadar yüksek ki su çok hızlı buharlaşarak toprağı kurutuyor. Bir ekvatoral yağmur ormanını çölden ayıran şeyin ne olduğunu biliyor musun?" Kısa bir süreliğine durakladı. "Sadece dört santigrat derece. Büyük bir bakir orman ile çöl arasında

yalnızca dört derecelik bir fark vardır: Bu dört derece, kritik bir değerin aşıldığını gösterir."

"Anladım."

"Belirli bir termal sınır aşılırsa, küresel sıcaklıktaki artışın çok ciddi bir sorun haline gelecek olmasının nedeni budur. Ama şimdi en kötüsü geliyor: Bir dizi ipucundan yola çıkacak olursak, bu süreç çoktan tetiklenmiş gibi görünüyor."

Tomás endişeli görünüyordu.

"Nasıl yani?"

"Budyko etkisini hiç duymadın mı?"

"Ne etkisi dedin?"

"Mikhail Budyko, en büyük Rus iklim bilimcidir. Karın, güneş ısısının çoğunu uzaya geri yansıttığını ve böylece iklimi soğuk tutmaya yardımcı olduğunu o buldu. Ancak fosil yakıtların açığa çıkardığı karbondioksit küresel sıcaklığı arttırarak karın erimesine ve altındaki kara toprağın ortaya çıkmasına neden oldu. Bu toprak, özellikle de kara olduğu için ısıyı emiyor ve bu da daha fazla karın erimesine neden oluyor, ki bu da gittikçe daha fazla kara toprağın ortaya çıkmasına yol açıyor... ve bu böyle devam ederek sonu gelmeyen bir döngü oluşturuyor. İşte bu, Budyko etkisidir."

"Nadia bana bundan bahsetti."

"Tabii, Nadia burada Sibirya'daki ilk ölçümlere katıldı. Dahası, sıcaklık o kadar arttı ki bu tür bir süreç deniz de dâhil olmak üzere tüm gezegende tetiklendi. Yalnızca 2005 yılında, Kuzey Kutbu'ndaki kalıcı buzulların yüzde on dördü yok oldu. Yüzde on dört! Ve neden biliyor musun? Çünkü okyanuslar ısınıyor. Su ısındıkça daha fazla buz erimeye başladı, ki buz, sana az önce de söylediğim gibi, güneş ısısının yüzde sekseninden fazlasını yansıtan bir ayna işlevi görüyor. Okyanus ise karanlık olduğu için yüzde doksanından fazlasını emiyor. Bunun ne an-

lama geldiğini anlıyorsun, değil mi? Ne kadar çok buz erirse, bu, okyanusun ısıyı o denli fazla emmesi anlamına gelir, böylece su ısınır ve daha fazla buzu eritir. Böylece sera etkisini artıracak bir kısır döngü içinde yansıtıcı yüzey tekrar azalırken emici yüzey artar. Ve hepsi bu kadarla da sınırlı değil. Okyanus daha sıcak olduğu için su, besin ve yosun bakımından daha da fakirleşir. Ne var ki denizin dibine karbondioksidi getiren yosunlardır. Daha az yosun demek, karbondioksidin yüzeyde kalarak birikmesi demektir ve bu da sera etkisini daha da güçlendirir. Isı arttıkça, su daha fazla besin kaybeder ve daha az yosun hayatta kalarak yüzeyde daha fazla karbondioksit birikmesine neden olur, bu da bu şekilde sonu gelmeyen başka bir döngü oluşturur. Bu da bir çeşit denizde Budyko etkisidir."

"Peki bu etki kendini göstermeye başladı mı?"

"Elbette. Üstelik her yerde. Birkaç dakika önce bahsettiğimiz ekvatoral ormanları bir düşün. Sıcaklık arttıkça onlar azalıyor. Ayrıca ağaçların gölgesi olmadan toprak daha fazla ısıyı emerek tüm gezegenin ısınmasına neden olur, bu da ormanlarda daha büyük bir azalmaya yol açar ve zamanla diğer bölgelerde de gölgelik alan kalmaz, böylece burada da bir başka kısır döngü devreye girer. Bu fenomenin ilk belirtileri zaten ortada. 2005'te Amazon Ormanları, daha önce hiç görülmemiş bir kuraklık yaşadı. Amazon Nehri'nin çeşitli kolları kurudu ve içme suyunun küçük köylere helikopterlerle getirilmesi gerekti. Peki neden helikopter kullandıklarını biliyor musun? Çünkü nehirlerdeki su, deniz ulaşımına imkân sağlayamayacak kadar azdı! 2005 yılındaki bu kuraklık, sıcaklıkların üç ila dört santigrat derece artması durumunda kaçınılmaz bir felakete yol açacak olan Amazon Ormanları'nı bekleyen feci sonun ilk işareti olabilir. Bu koşullarda, orman bir çöle dönüşecek." Karşılarındaki taygayı işaret etti. "Ve bunun sonucunda da, ormanların yok oluşunun

atmosfere ani bir karbondioksit salınımına neden olacağı ve bunun sera etkisini güçlendireceğini de belirtmek gerek. Öte yandan, ağaçlar karbondioksidin doğal süngeridir: Daha az ağaç, daha az karbondioksit emilimi demektir."

"Bu da demek oluyor ki genel olarak her yerdeki ısı artışında kısır bir döngüye girdik."

"Doğru," diyerek onayladı Filipe. "Bu yüzden belirli bir kritik sıcaklık değeri aşıldığında kontrolü imkânsız fenomenlerin patlak vereceğinden bahsettim. Sana dediğim gibi: Dünya kendi kendini düzenleme yeteneğine sahip bir canlıdır ve bu nedenle kendini yaşam için en uygun sıcaklık ve kimyasal bileşime yakın tutmayı başarmıştır. Tam üç milyar yıldır bunu başarabildi. Ama şimdi, fosil yakıtların ürettiği aşırı miktardaki karbondioksit nedeniyle sıcaklık, gezegenin kendi kendini düzenleme yeteneğini kaybedeceği kritik bir değere yaklaşıyor. Ve küresel ısınmayı potansiyel bir felaket haline getiren de tam olarak bu."

Filipe yönünü değiştirerek sudan çıktı ve birkaç dakika önce terk ettikleri sandalyelere yöneldi. Tomás düşünceli bir tavırla ona eşlik etti, üzerine düşen bu ürkütücü bilgi çığı onu tedirgin etmişti.

"Yani, durum ciddi," dedi. "Ama bunun konumuzla ne alakası var?"

"Alakası var Casanova çünkü Kyoto Konferansı sırasında bazı uzmanlar anlaşmanın sadece göstermelik bir anlaşma olduğunu fark etti. Altta yatan sorunlar kasıtlı olarak göz ardı edilmişti. Kyoto, her biri kendi programına sahip birçok ülkeyi bir araya getirdi, ancak aralarından sadece birkaçı iklim değişikliğini gerçekten önemsiyordu. Aksine, politikacıların birbirlerine göz kırptığını ve gezegenin ısınmasını değil, ekonominin soğumasını önemsediklerini fısıldadığını gördük ve duyduk. Ekonomileri adına olumlu ve zararsız tüm önlemleri kabul edip

ilk bakışta zararlı görünenleri reddettiler. O toplantıdaki baskın tavır buydu. Politikacıların düşüncesine göre yirmi yıl sonra olacaklar onları hiç ilgilendirmiyor; onların yeniden seçilerek başa gelme hedeflerinden çok uzak kalıyor. Bu, onlardan sonra devleti yöneteceklerin sorunu."

"Böyle mi dediler?"

"Herkesin içinde değil tabii ki. Mikrofonların önünde büyük sorumluluklar üstlenerek küresel ısınma konusunda gerçekten endişeli görünüyorlardı. Hakiki devlet adamları. Ama kendi aralarında, daha az önce halkın önünde açıkladıkları şeye omuz silkip güldüklerini gördük. Gerçek şu ki, zerre kadar umurlarında değildi."

"Öyleyse o konferans hiçbir işe yaramadı..."

"Sadece göstermelikti. Karbondioksit emisyonları yavaşlamayacak, aksine çoktan artmaya başladı bile. Sanki bu da yetmezmiş gibi Kyoto, küresel ısınma sorununu çözmek için karbondioksit musluğunu kapatmanın yeterli olacağı yönünde naif bir varsayımdan yola çıktı." Elini ani bir hareketle sallayarak âdeta havayı kesti. "Bundan daha yanlış bir şey yok. Küresel ısınma kümülatiftir. Karbondioksit salmayı bugün bıraksak bile, ki bunu asla yapmayacağız, sorun önümüzdeki yıllarda da devam edecek. 550 ppm'lik kritik değeri ister istemez aşacağız ve gezegen kavrulup gidecek. Şimdiki hızda gidersek, bu yüzyılda 1.100 ppm'yi aşacağımızı sana kesin olarak söyleyebilirim." Çaresiz bir ifade takındı. "Bu bir felaket."

Tomás arkadaşının gözlerinin içine endişeyle baktı. Nadezhda bunu ona anlatmıştı ama tekrar duymak yine de şoke ediciydi.

"Peki ne yapılabilir?"

Filipe gülümsedi.

"Kyoto'da kendime aynen bu soruyu sordum: Ne yapılabilir?"

Bu soru iki arkadaş arasında uzun bir süre cevapsız kaldı. Kumun üzerindeki iki sandalyenin yanına varıp yeniden yerlerine oturdular.

"Öyleyse?"

"Bu soruyu soran tek kişinin ben olmadığımı anladım. Diğer uzmanlar konferansın büyük bir aldatmaca olduğunu fark ettiler ve somut olarak ne yapabileceklerini sorguladılar. Koridorlarda veya barda konuşurken aynı endişeleri paylaştığımızı gördük ve küçük bir grup oluşturduk." Kyoto'da yaşadıkları anlarını düşünerek güldü. "Kendimize verdiğimiz adın ne olduğunu biliyor musun?"

"Nedir?"

"Mahşerin Dört Atlısı. Bakalım bu isimler sana bir şey hatırlatıyor mu: Howard Dawson, Aldo Prisco ve James Cummings."

Tomás bu isimleri hemen tanıdı.

"İlk ikisi hani şu öldürülen bilim insanları, öyle değil mi?"

"Evet. Howard, Amerikan delegasyonunun iklim bilimcisiydi, Aldo ise İtalyan komitesine bağlı bir fizikçiydi."

"Üçüncüsü ise şu hâlâ kayıp olan İngiliz."

"Evet. James, İngiliz delegasyonunun bilim danışmanıydı."

"Seninle birlikte toplam dört kişi."

"Mahşerin Dört Atlısı."

"Ama İncil'de geçen dört atlı kıyameti tetikliyor..."

"Biz ise kıyameti engelleyen dört atlı olmak istedik."

"Peki ama bu mümkün mü?"

"Biz de kendimize bunu sorduk. Bir iklim bilimci olarak Howard'ın, özellikle buzul bölgelerinde olmak üzere tüm gezegende yaptığı gözlemlerin meyvesi olan birçok gizli bilgiye erişimi vardı. Bize buzulların çoğunun ısındığını söyledi. Alpler'deki buzullar hacimlerinin yüzde ellisini çoktan kaybetti ve

And Dağları'ndakiler de üç kat daha hızlı çekilme gösteriyor ve sadece otuz yıl içinde yüzeyleri dörtte bir küçüldü."

"Vay canına!"

"Yirminci yüzyılda, Alaska'daki toprak sıcaklığı iki ila beş santigrat derece artış gösterdi ve dokuz Arktik istasyonu yüzey sıcaklığında beş santigrat derece civarında artış kaydetti. Küresel ısınma, Antarktika Yarımadası'ndaki dokuz buz sahanlığından beşini şimdiden parçaladı bile. Grönland ve Tibet Platosu'nda da benzer olaylara rastlanıyor."

"Amerikalı size böyle mi söyledi?"

"Evet ama bize çok daha fazlasını anlattı. Örneğin El Niño. Onun ne olduğunu biliyor musun?"

Tomás hafızasını zorlayarak, "Gazetelerde hakkında bir şeyler okumuştum," dedi. "Pasifik hava durumuna ait bir fenomen, öyle değil mi?"

"Aşağı yukarı. EI Niño, Doğu Pasifik'in tropikal enlemlerinde periyodik olarak sıcak suyun görülmesi olayıdır. Bu akımların gelişi Pasifik'te şiddetli fırtınalara, California ve Meksika Körfezi'nde sellere, Avustralya ve Afrika'da kuraklıklara neden oluyor. Tarih boyunca, EI Niño'nun, her dört yılda bir, tam tersi bir fenomen olan La Niña'yla dönüşümlü olarak görülen döngüsel bir fenomen olduğu kanıtlanmıştı. Ne var ki 1970'lerin ortalarında bu tablo değişti. EI Niño neredeyse kalıcı olma eğilimi göstermeye başladı, öyle ki artık altı yıl bile sürebiliyor."

"Peki ya diğer okyanuslar? Onlarda da değişiklikler meydana geldi mi?"

"Değişiklikler her yerde Casanova. Bugün Kuzey Atlantik'teki dalgalar 1960'lardakinden yüzde elli daha yüksek. Ve bu sadece su sıcaklığındaki minimum değişikliklerin bir sonucu."

"Hıımm."

"İklimin daha önce düşünüldüğünden çok daha hassas olduğunu gördük. Küçücük değişiklikler, dünyanın dengesinde inanılmayacak boyutlardaki değişikliklere neden oluyor."

"Bir çeşit kelebek etkisi."

"Doğru. Ve kimse için kurtuluş yok. Örneğin, Amerika Birleşik Devletleri'nin tahıl ambarı olan Ortabatı eyaletleri çöle dönüşüyor. Güney Avrupa'da da sıcak hava dalgaları daha sık ve daha uzun hale geldi. İtalya, Yunanistan, İspanya ve Portekiz'de kademeli bir çölleşme süreci devam etmekte ve Sahra kuzeye yükselmekte. Sonuçlar dehşet verici. Güney Avrupa'da 2003 ve 2007 yıllarında yaşanan ciddi sıcaklıklar sonucu neler olduğunu hatırlasana: Portekiz'de Lüksemburg büyüklüğündeki bir ormanlık alanı yok eden devasa yangınlara ek olarak, 2003'teki yüksek sıcaklık dalgası tahıl hasadında yüzde yirmi düşüşe neden oldu ve bu da fiyatları yüzde elli artırdı. 2007'deki rekor sıcaklıklar da Yunanistan, Türkiye ve Balkanlar'da binlerce yangına neden olarak durumu daha da kötüleştirdi. Dubrovnik bile tahliye edilme noktasına geldi. Ayrıca Yunanlar, kontrol altına alınamayan yangınların üç günde altmıştan fazla kişiyi öldürmesi ve Atina'nın dış mahallelerine ulaşması üzerine ülke çapında olağanüstü hal ilan etmek zorunda kaldılar."

"Bu felaketlerin giderek daha da sıklaşacağını mı düşünüyorsun?"

"Buna hiç şüphe yok. Bu yangınlar, ileride olacakların sadece bir başlangıcı ve ön özeti niteliğindeydi; düşün ki bunlar, altmış yıl içinde ikiye katlanacak olan nüfusu besleyebilmek adına, önümüzdeki otuz yılda gezegenin gıda üretimini iki katına çıkarması gerekeceği bir dönemde meydana gelecek. Sorun şu ki çölleşme, toprak erozyonu ve tuzlanma, ekilebilir alanları yılda yüzde bir oranında azaltıyor." Bu noktayı vurgulamak için başını eğdi. "Yılda yüzde bir demek, her on yılda yüzde on demektir.

Birkaç on yıl içinde gezegenin yarısının çölle kaplı olacağını söyleyenler var. Sonuçları daha şimdiden görmek mümkün: Gıda üretimi 1980'lerin ortalarında zirveye ulaştı ama şimdi düşüşte."

"Ciddi misin?"

"Yoksa neden bu kadar endişelenelim ki? Yapılan tahminler, atmosferdeki karbondioksidin iki katına çıkmasıyla, Amerika Birleşik Devletleri'nin çoğu bölgesinde şiddetli kuraklık yaşanacağını ve bunun da tarımın çökmesine neden olacağını gösteriyor. Nebraska, Wyoming, Montana ve Oklahoma'da çöllerin oluşması için yalnızca bir derecelik sıcaklık artışı bile yeterli. Ki eğer iki santigrat yükselirse, o zaman Güney Avrupa da çöle dönüşecek. Örneğin, bazı Fransız bilim insanları, sıcaklıkta hafif bir artış olması durumunda tüm Akdeniz bölgesinde su buharlaşmasının ne kadar artacağını hesapladılar. Bilgisayar ortamında hazırlanan tahminler, şaşırtıcı bir şekilde buharlaşmanın azalacağını ortaya çıkardı, ki aslında ısı buharlaşmayı artırır. Ancak bilim insanları, verileri daha iyi analiz ettikten sonra yer altında daha fazla su kalmayacağı için buharlaşmanın azalacağını fark ettiler: Su olmadan buharlaşma olmaz. Bu, Sahra'nın Akdeniz'i geçeceği ve Güney Avrupa'nın çöle dönüşeceği anlamına gelir." Üç parmağını havaya kaldırdı. "Birleşmiş Milletler Hükümetler Arası İklim Değişikliği Paneli, üç derecelik sınır aşılırsa çölleşmenin tüm gezegeni aç bırakabileceğini öngörüyor. Örneğin, Çin'in tarımsal üretimi tamamen çökecek ve pirinç, mısır ve buğday ekilen alanlarda yüzde kırk bir azalmaya yol açacak. Bu yeni çöl bölgelerinde yaşayanlar, yiyecek aramak için toplu halde kuzeye kaçmak zorunda kalacak ve zaten yoğun nüfuslu olan ve bu nedenle gıda üretimi de büyük bir baskı altına girecek olan kuzeydeki sanayileşmiş ülkelere göç etmek zorunda kalacaklar. Elbette ki bu ülkelerin sakinleri açlıktan ölen insanların yayılımına çok kötü tepki verecekler, bunun sonucunda da sosyal

çatışmalar kaçınılmaz olacaktır. Açlıktan kaçan sığınmacı grupları zorla zapt etme sözü verecek olan faşist partiler üstünlüğü ele geçireceklerdir."

"Çok korkutucu."

"Gerçekten öyle. Üstelik sana henüz en kötüsünü söylemedim bile."

Tomás huzursuzca kaşlarını çattı.

"Ne demek istiyorsun?"

"Demek istediğim, en kötüsü bu anlattıklarım değil."

"Peki nedir?"

Filipe içini çekti ve onu gerçekten dehşete düşüren konuyu açma gücünü kendinde arayarak arkadaşına baktı.

"Kitlesel yok oluşun ne olduğunu biliyor musun?"

XIX

Ufuk çizgisinde, alaca karanlık göğü çoktan mor ve leylak rengine boyamıştı bile; soğuk ve sert bir esinti de sahili keserek küçük kum bulutlarını havalandırıyordu. Açık havada dışarıda oturmak biraz önceki kadar keyifli değildi ama Tomás kendini sandalyesine çivilenmiş gibi hissediyor ve konuyu yarıda kesemiyordu. Kitlesel yok oluştan söz etmek ona bir bilim kurgu hikâyesi, gerçekle en ufak bir ilişkisi olmayan bir felaket senaryosu gibi görünüyordu, ancak bu ifadeyi bu özel bağlamda duymak onda oldukça farklı bir etki yaratmıştı. Sorgulayıcı bir havayla arkadaşına baktı ve sabırsızlığını bastırarak hikâyenin geri kalanını duymak için bekledi.

Kısa bir ara verdikten sonra Filipe tekrar söze başladı: "Gezegenimizdeki yaşam bugüne dek beş büyük kitlesel yok oluşa tanık olmuştur. İçlerinde en bilineni, 65 milyon yıl önce Kretase Dönemi'nde, Meksika'daki Yucatan Yarımadası'na düşen bir gök taşının neden olduğu kitlesel yok oluştur. Bu olay iklimi etkileyerek genel bir ölüme neden oldu ve dinozorların çağını sona erdirdi."

"Evet, çok büyük bir felaketti."

"Ama çok az kişi bunun en kötüsü olmadığını bilir. En ciddisi, neredeyse 250 milyon yıl önceki Permiyen Dönem'dekidir. O dönemde, bugün bile tam olarak bilinmeyen bir nedenle fosil bulgular sayesinde varlığını öğrendiğimiz hayvanların yüzde doksan beşi bir anda yok oluverdi." Tekrar etti: "Yüzde doksan beş." Bu rakamın Tomás'ın zihninde yankılanmasına izin verdi. "Bu, mevcut canlı türlerinin yarısından fazlası anlamına gelir. Yalnızca böcek türlerinin bile yaklaşık üçte biri yok oldu. Ve gezegenimizin tarihinde böceklerin toplu halde öldüğü ilk ve tek dönem o dönemdi. Permiyen Dönem'deki yok oluş, Dünya'daki yaşamın tamamen yok olmaya en yakın olduğu andı."

"Permiyen Dönem'de ne olduğunu çok iyi biliyorum," diyerek arkadaşının sözünü kesti Tomás. "Anlamadığım şey, bu olayların bizim konumuzla ne ilgisi olduğu."

"Çok basit Casanova. Permiyen Dönem'e ait bulgular üzerine yapılan jeolojik analiz, karbon izotoplarında değişiklikler olduğunu ortaya koyuyor, bu da biyosferde ve karbon döngüsünde korkunç bir terslik olduğunu gösteriyor." Derin bir nefes aldı. "Demek istediğim, Permiyen Dönem'deki yok oluş, atmosferdeki ani sera gazı artışıyla aynı zamana denk geldi. Sıcaklıklar altı santigrat derece arttı." Altı parmağını havaya kaldırarak arkadaşının gözüne yaklaştırdı. "Altı derece. Bu değer, BM Hükümetler Arası İklim Değişikliği Paneli'nin bu yüzyılın sonu için öngördüğü derece."

Tomás, Filipe'ye bakarak bir an sessiz kaldı.

"Şaka yapıyorsun."

"Keşke."

"Permiyen Dönem'deki yok oluş sırasında atmosferdeki karbondioksit yoğunluğu ne kadardı?"

"Mevcut 380 ppm'den dört kat daha fazlaydı. Hemen hemen bu yüzyılın sonunda beklenen rakam." Filipe sol kolunu

yere indirip biraz kum alarak parmaklarının arasından yavaşça akmasına izin verdi. "Yapılan jeolojik araştırmalar, bu altı dereceye ek olarak gezegenin aniden kuraklaştığını gösterdi. Çöller, Avrupa'nın ve Amerika Birleşik Devletleri'nin güney kesimlerini tamamen kapladı ve deniz seviyesi yirmi metre yükseldi."

"Bunlar gerçekten de bu yüzyılın sonu için öngörülen sonuçlar," dedi Tomás. "Ve sen bütün bunların birdenbire olduğunu mu söylüyorsun?"

"Evet."

"Ama bizim hâlâ biraz zamanımız var, öyle değil mi? Bu tür değişikliklerle bir gecede karşı karşıya kalacak değiliz."

"Casanova, bütün bunların birdenbire gerçekleştiğini söylediğimde, gezegenin uzun yaşam ölçeğini kastediyorum. Büyük Permiyen yok oluşundaki iklim değişiklikleri, inanılmaz derecede kısa bir sürede meydana geldi. Ve kısa süre derken, on bin yıllık bir süreyi kastediyorum."

Tomás dehşet içinde gözlerini fal taşı gibi açtı.

"On bin yıl mı?"

"On bin yıl jeolojik açıdan hızlı bir değişim demektir."

"Ama bu kez değişiklikler bu yüzyıl içinde meydana gelecek..."

Filipe onaylayarak başını salladı.

"Bunu bilmediğimi mi sanıyorsun?"

"Ama bu... bu bir felaket!"

"Tabii ki öyle. Bazı araştırmalara göre, 2050 civarında şu anda mevcut canlı türlerinin üçte biri veya belki de yarısı yok olacak. Ve eğer bu süreci durdurmazsak, büyük Permiyen Dönemi yok oluşunu birkaç yüzyıl içinde büyüklük açısından geride bırakacağız."

"Karbondioksit emisyonunu derhâl durdurmalıyız."

"Elbette ama hâlâ vaktimiz var mı bilmiyorum."

"Radikal bir siyasi anlaşma yapılmalı."

"Elbette ama gerçekçi olmamız da gerek: Henüz böyle bir anlaşma mevcut değil. Üstelik yapılsa bile, sana artık çok geç olabileceğini söylüyorum. Gezegen çok ağır işleyen bir makinedir ve onu harekete geçirmek zaman alır. Ama hareket etmeye başladığı andan itibaren, onu durdurmak artık mümkün değildir, tıpkı bir taş gibi, dağın yamacından aşağı yuvarlanmaya başladığı andan itibaren durması imkânsızdır."

"Neden? Karbondioksidin kümülatif etkisinden dolayı mı?"

"Evet. Ama aynı zamanda sana henüz bahsetmediğim başka bir nedenden de dolayı. Metan."

"Ne metanı? Neden bahsediyorsun?"

"Karbondioksit güçlü bir sera gazıdır, ancak en kötüsü değildir. Asıl şeytan, denizin dibinde ya da buzulların altında gizlenen, soğuğun veya yüksek basıncın tuttuğu metandır. Metan, sera gazı olarak karbondioksitten yirmi kat daha güçlüdür. Sıcaklık yükselirse, metanı serbest bırakan ve onu atmosfere taşıyan bir süreç tetiklenir. Asıl büyük sorun bu olacak! Metan salındığında, atmosferin ısısı katlanarak artacaktır. Aynı şeyin, 50 milyon yıldan daha uzun bir süre önce, okyanusların dibinde hiçbir canlının kalmadığı Paleojen Dönemi'nde denizdeki yok oluş sırasında meydana geldiği tahmin ediliyor."

"Peki, metan ne zaman salınmaya başlayacak?"

Filipe üzgün bir şekilde cevap vermeden önce ciğerlerine oksijen doldurdu.

"Çoktan başladı bile."

Sahile derin bir sessizlik çöktü. Tomás bu yeni haberi sindirmeye çalışarak çenesini ovuşturdu.

"Ne demek istiyorsun?"

Arkadaşı gölün diğer tarafındaki taygayı işaret etti.

"Sibirya'da çoktan salınıyor," dedi. "Tundrada buzlar erimeye başladı ve altında metan var. Bu bölgedeki sıcaklık fazlasıyla

yükseldiğinden eriyen göllerde neler olup bittiğini görmeye gittik. Nutkumuz tutuldu: Metan çoktan fokurdamaya başlamıştı. Beklenenden beş kat daha fazla bir hızla doğaya salınıyor. Sibirya'da buz azaldıkça, daha fazla metan açığa çıkacak."

"Peki bu durumda ne olacak?"

"Budyko etkisi metan için de çoktan başladı bile. Bazılarına göre, taşı çoktan ittik ve taş kendi kendine dağın yamacından aşağı yuvarlanmaya başladı. Karbondioksidin kümülatif etkisi, Amazon'un yok oluşunu şimdiden kaçınılmaz hale getirmiş olabilir. O büyük orman yok olursa, atmosfere 250 ppm salınacak ve bu da dört santigrat derece artışa neden olacaktır. Bu noktada, süreç Sibirya'daki metanın salınım hızını artıracağından dengeyi korumak imkânsız olabilir. Altı derecelik bir artışa doğru amansız bir şekilde sürükleneceğiz ve bu da deniz metanını açığa çıkaracaktır." İç çekti. "Durum böyle giderse, büyük Permik yok oluş seviyesini katbekat geride bırakacağız."

"Aman Tanrım!"

"Metan gazı sınırının aşılmasına neden olacak sürecin tetiklenmemesi için sıcaklığı kesinlikle iki dereceden fazla yükseltmemek gerekiyor. Bazılarına göre, bu artık mümkün değil çünkü süreç zaten kendine ait bir dinamik edindi; ancak çoğu bilim insanı hâlâ zamanımız olduğuna inanıyor. Nitekim, başarılı olmak için, sera gazı emisyonlarının hemen zirveye çıkması ve 2050 civarında yüzde doksan düşmesi gerekir. Sonuçları ne olursa olsun 550 ppm'ye ulaşmaktan kaçınılmalı."

"Peki, politikacılar bunu biliyorlar mı?"

Filipe zoraki bir tebessüm takındı.

"Kimse bir şey bilmiyor Casanova." Başını salladı. "Bence en inanılmaz şey de işte bu genel kayıtsızlık hali. Fark ettin mi bilmiyorum ama bazı konularda uzmanların tepkileri ile kitlelerin tepkileri arasında çok fark var. Büyük bir değişiklikle

karşı karşıya kaldığında, kitleler uzmanlardan çok daha fazla endişelenme eğilimindedir."

"Öyle mi diyorsun?"

"Elbette. Nükleer enerjiye bak mesela. İnsanlar nükleer enerjinin gerçekte nasıl çalıştığını anlamıyorlar ve konuyu en ince ayrıntısına kadar bilen ve sakin bir tavır sergileyen uzmanlardan bile daha çok korkuyorlar." Boğazını temizledi. "Bu sefer ise durum tam tersi. Uzmanlar paniğe kapılırken halk küresel ısınma konusunda oldukça sakin görünüyor. Uzmanlar panik içinde, anlıyor musun?" Filipe "panik" kelimesini neredeyse heceleyerek telaffuz etti. "BM Hükümetler Arası Paneli'ndeki bilim insanları, çalışmalarının sonuçlarını açıklayıp önümüzdeki yıllarda fırtınaların giderek şiddetleneceğini, gezegenin yarısından fazlasının çölle kaplanacağını ve deniz seviyesinin yaklaşık on metre, ya da çok daha fazla yükseleceğini söylediklerinde sence ne olmalıydı? CNN derhal yayını durdurmalıydı, milyonlarca insan enerji politikasında acil değişiklikler talep etmek için dehşetle sokaklara dökülmeliydi, politikacılar bu felaketle başa çıkmak adına alınacak acil tedbirleri duyurmak üzere televizyona çıkmalıydı. Sence verilmesi gereken normal tepki bu değil miydi?"

Tomás tüm bu açıklamaların şokunu atlatmaya çalışıyordu ve mekanik bir şekilde başını salladı.

"Haklısın."

"Ama öyle olmadı, doğru mu? Bilim insanları böyle ciddi bir duyuru yaptılar ve... insanların sıkıntıdan esnediğini görmek eksikti sadece! Bu sana normal geliyor mu?" Tekrar başını salladı. "Üstelik bunu, aydın yol göstericiler olması gereken politikacılar da yapıyor. Bu nedenle, ülke yöneticilerinin bu tavrını, onların bu her şeyi oluruna bırakma felsefelerini, ışığı söndürüp faturayı ödemeyi de kendilerinden sonra gelecek yöneticilere bırakma

fikrinin ağır bastığını görünce ciddi anlamda telaşlandık. Önce Kyoto'da, sonra diğer toplantılarda, dördümüz bugün insanlığın karşı karşıya olduğu en büyük sorunu tartıştık: Kıyameti önleyebilecek miyiz?"

Tomás kaygısını gizleyemeyerek sandalyesinde iki büklüm kıvrıldı.

"Bir sonuca vardınız mı peki?"

"Birbiriyle ilişkili olan iki temel konunun titiz bir şekilde değerlendirilmesi gerektiği sonucuna vardık: küresel ısınma ve dünya petrol rezervlerinin durumu. Nitekim zamanı geldiğinde izlemek üzere alternatif bir enerji planı geliştirmemiz gerekiyordu."

"Bu bana iyi bir plan gibi geliyor."

"Öyle de zaten. Fakat işin gerçekten de çok meşakkatli olduğunu fark ettik ve biz nihayetinde dört zavallıdan başka bir şey değildik. Neyse ki becerilerimiz birbirini tamamlıyordu, bu yüzden aramızda görev dağılımı yapmaya karar verdik. Howard, sıcaklıkların diğer yerlerden çok daha hızlı artış gösterdiği ve en iyi paleoklimatik bulguların toplandığı Antarktika'da kendine önemli bir pozisyon edindi. İklim değişikliğini daha iyi anlamak için bazı yeni çalışmaları takip etmek üzere oraya gitti. James ve Aldo çok yetenekli fizikçilerdi, Aldo daha teorik, James daha pratikti. İkisi de yenilikçi teknolojik çözümler aramakla görevliydi. Enerji alanında daha iyi hareket eden ben ise, en sonunda James ve Aldo'nun bulacağı olası çözümlerle ilerlemek için doğru anı yakalamak adına kendimi küresel fosil yakıt rezervlerini değerlendirmeye adadım."

"Bunca zamandır bunlarla mı meşgul oldunuz?"

"Evet ama hepimiz her zaman kendi başımıza değildik. James ve Aldo daha çok birlikte çalışıyorlarken ben kendimi Howard'a daha yakın hissediyordum. Hatta onun paleoiklim araştırmalarını takip etmek için Antarktika'ya bile gittim." Ba-

kışları bir anda o yolculuğun hatıraları arasında kayboluverdi. "Bu çok tuhaf, biliyor musun? Buz tabakalarının içine girmenin zamanda yolculuk yapmak gibi olduğunu keşfettim."

"Nasıl yani?"

"Antarktika'daki buzullar üst üste gelen kar katmanlarından oluşur, doğru mu? Bu katmanların birikmesi binlerce yıl sürer. Her kar tabakası minik hava kabarcıkları içerir, bu yüzden buzda yeterince derin bir delik açıp 200.000 yıllık bir tabakadan bir örnek toplarsak, o dönemin havasına ait kabarcıklar bulabilir ve içeriklerini analiz edebiliriz. Böylece, örneğin, belirli bir dönemde atmosferde bulunan karbondioksit seviyesinin ve o zamanki ortalama sıcaklığın ne olduğunu anlayabiliriz. Howard bana, Antarktika'nın merkezindeki Vostok Üssü'nde üç bin beş yüz metrelik bir derinlikten çıkarılmış bir buz kalıbını gösterdi. O buzun analizi bize gezegenin şu anda son yarım milyon yılın en sıcak noktasına ulaştığını kanıtladı."

"Anladım. Peki araştırmayı Howard'la birlikte mi yaptınız?"

"Hayır, ben sadece onu izlemekle yetiniyordum. Ama aslına bakarsan oluşturduğumuz ikili ekipler de zaten çalışma alanlarının yakınlığı temel alınarak oluşturulmuştu. Örneğin, büyük Kashagan petrol sahasını incelemek için Kazakistan'a yaptığım gezilerden birinde Rusya'ya geçtim ve Howard'ın isteği üzerine tıpkı Antarktika'da olduğu gibi sıcaklıkların ortalama olarak gezegenin geri kalanından daha fazla yüksek olduğu Sibirya'da iklim ölçümleri yapmak üzere personel tuttum."

"Nadia'yla da orada tanıştın."

"Sana anlattı mı?"

"Evet."

"Doğru, onu Moskova Üniversitesi'nde Howard'ın arkadaşı olan bir Rus profesör yardımıyla işe aldım." Konunun ciddiyetini biraz dağıtmak için göz kırptı. "Güzel lokma, öyle değil mi?"

Tomás neredeyse kızardı.

"Evet, çok hoş."

"Onunla birlikte oldun mu?"

"Kim? Nadia'yla mı?"

Filipe güldü.

"Yok, Kalkütalı Rahibe Teresa'yla!" diye karşılık verdi alaylı bir şekilde. "Hadi ama, tabii ki Nadia'dan bahsediyorum."

"Neden ki? Sence olmalı mıydım?"

"Şaka mı yapıyorsun Casanova? Eğer hâlâ lisedeki gibiysen, daha ilk geceden üzerine atlamışsındır."

"Ne büyük saçmalık!"

"Seni iyi tanırım Casanova. Eğer bir şeyler değişmemişse, eminim kadınlar senin o yeşil gözlerine ve büyüleyici tatlı sözlerine hâlâ karşı koyamıyorlardır."

Tomás bu konuşmanın gidişatından duyduğu hoşnutsuzluğu ima edercesine sabırsız bir ifadeye büründü.

"Konudan uzaklaşıyoruz," dedi. Konuşmayı tekrar asıl konuya getirmeye çalışarak kaşlarını çattı. "Hâlâ anlayamadığım bir şey var."

"Söyle, nedir?"

"Neden sadece dört kişiydiniz? Madem iş o kadar meşakkatli ve büyüktü, neden grubu genişletmediniz?"

"Güvenlik sebebiyle."

"Güvenlik mi? Neyin güvenliği?"

Arkadaşı başını salladı ve neredeyse üzüntülü bir tavır sergileyerek isteksizce gülümsedi.

"Bu işte ne tür menfaatlerin döndüğünü bilmediğin çok açık."

"Neden bahsediyorsun?"

"Dünyanın en büyük ticaretinden bahsediyorum. Petrol."

"Bunun konuyla ne ilgisi var?"

"Petrolle beslenen inanılmaz bir servet ve muazzam güç sahiplerinin, dört aptalın onların bu servet ve güçlerinin kaynağını riske atabilecek bir işin peşinde olduklarını keşfettiklerinde ne olacağını sanıyorsun?"

"Sanırım bundan pek de memnun olmayacaklardır."

"Hayır, hiç sanmıyorum."

"Peki bunda bu kadar tuhaf olan ne? Bildiğim kadarıyla dünya çapında iklim değişikliğini araştıran binlerce bilim insanı var. Petrol kodamanlarının bundan hiç hoşlanmayacağı çok açık ama... bunda ne var ki? Hoşlanmıyorlarsa bu onların bileceği iş. Petrol endüstrisinin işine gelmiyor diye bilim insanları işlerini yapmayı bırakacak değiller ya, öyle değil mi?"

Filipe, söyleyeceklerini tartıyormuşçasına bir an sessiz kaldı.

"Araştırmalarımız hakkında bilmediğin şeyler var."

"Nedir mesela?"

Arkadaşı sandalyesinde huzursuzlanarak kıpırdandı. Konuşma tehlikeli bir alana giriyordu.

"Sana başka bir soruyla cevap vereyim," diye önerdi. "Dünyanın bu en büyük ticaretinin içinde olanlar, onun risk altında olduğunu öğrenirlerse ne yaparlar?"

Tomás sorunun cevabını düşündü.

"Bilmem. Ne yaparlar?"

Filipe gözlerini kısıp kaşlarını çatarak sandalyesinde iki büklüm eğildi.

"İşte şimdi başlangıç noktasındayız."

"Hangi başlangıç noktası?"

"Buraya ne için geldin?"

"Ben mi? Sana söyledim ya Filipe. İki bilim insanının cinayetini araştırmaya geldim."

Arkadaşı bir an için sessizliğe bürünerek bu cevabın bir bütün olarak kendini ortaya koymasını bekledi.

"Öyleyse sorunun cevabını verdin bile."

Tomás şaşkınlıkla ona baktı.

"Hangi sorunun?"

"Dünyadaki bu en büyük ticaretin içinde olanlar, onun risk altında olduğunu bilseler, ne yaparlar?"

"Ne yaparlar?"

Filipe derin bir nefes aldı.

"Howard ve Aldo'ya ne olduğunu bir düşün." Sırtını sandalyesine yasladı ve gölün, gecenin derin gölgesine sarılarak Sibirya'nın karanlığında kayboluşunu izledi. Kumsalı yalayan narin dalgaların tatlı sesi güçlükle duyuluyordu. "Cevap işte bu."

XX

Kampın barı, *Klinskoe* birası içen ve neşeli Bavyera şarkıları söyleyen aşırı gürültülü Almanlarla doluydu. Yine de o mutlu grubun gürültüsü sahilde hissedilmeye başlayan kuru soğuktan daha iyiydi. Bu nedenle barın sıcak ortamına giren iki arkadaş midelerini meşgul etmek için bir *shashlyk* sipariş etti. Koç şişleri geldiğinde ona, çavdar ekmeği ve *akhasheni* üzümünden yapılmış meyvemsi bir tada sahip kırmızı bir Gürcü şarabıyla eşlik ettiler.

"Yani, iki arkadaşının ölümüne neden olan şeyin petrol çıkarlarına dayalı olduğunu düşünüyorsun," diye yorumladı Tomás konuya kaldıkları yerden devam ederek.

"Düşünmüyorum," diyerek arkadaşını düzeltti Filipe. "Öyle olduğunu biliyorum."

"Nasıl bundan emin olabiliyorsun ki?"

"Unutma Casanova, petrol dünyasını avucumun içi gibi bilirim." Bu söylediklerinin kanıtını sunuyormuşçasına ona ellerini gösterdi. "İnsanlar dünyanın en medeni görünümüne sahip olabilirler, ki petrol söz konusu olduğunda buna bile sahip olmayan pek çok kişi var ama olay bu büyüklükteki çıkarları savunmaya geldiğinde, kimse medeniyet falan tanımaz, arkadaşım. Her şey ilkelleşir, barbarlaşır, vahşileşir."

"Peki arkadaşlarının petrol yüzünden öldürüldüğüne dair elinde somut bir kanıtın var mı?"

"İhtiyacım olan tüm kanıtlar bende."

"Peki nedir onlar?"

"İlk olarak, bana olanları bir düşün. Howard ve Aldo'yu öldürdüklerinde ben şans eseri yurt dışındaydım."

"Viyana'daydın, değil mi?"

Filipe sorgulayıcı bir ifade takındı.

"Nereden biliyorsun?"

"Ödevimi yaptım da geldim."

"Evet, Viyana'daydım. Aynı gün birileri evime girdi. Garip olan şey, evden hiçbir şey götürmemiş olmaları. Belli ki aradıkları şeyi bulamadılar, yani beni."

"Bu bir tesadüf olamaz mı?"

"Aynı şey James'in de başına gelmeseydi tesadüf olabilirdi. Howard ve Aldo'nun öldürüldüğü gün onun Oxford'daki evine benimkiyle eş zamanlı olarak girdiler. Neyse ki James evde değil, bazı malzemeleri görmek için İskoçya'daydı. Yani, bir anda, grubun iki üyesi öldürüldü ve birileri de o sırada tesadüfen evlerinde bulunmayan diğer ikisinin evlerine baskın yaptı. Hepsi aynı günde."

"Bunu polise söylediniz mi?"

"Neyi? Evimize girdiklerini mi?"

"Elbette. Üstelik bunun grubun diğer iki üyesinin öldürüldüğü gün olduğunu da."

"Casanova, polis bizi kaderimizden kurtaramazdı. Gelirini petrolden sağlayanlar için PSP, Scotland Yard veya Interpol'ün bir engel teşkil ettiğini mi sanıyorsun?"

"Peki o zaman alternatif nedir?"

"Ortadan kaybolmak."

Tomás gözlerini muhatabına dikti.

Sorunun boyutunu anlayarak, "Fakat, yaptığınız şey," diye çıkarımda bulundu sonunda. "Yani bunların hiçbiri, arkadaşlarını öldürenin petrolcüler olduğunu kanıtlamaz ki."

"Öyleyse kim?"

"Bilmiyorum. Belki de onlardı, olamaz demiyorum. Fakat kanıtın yok."

"Notlar birer kanıt."

"Hangi notlar?"

"Howard ve Aldo'nun cesetlerinin yanında üzerine üçlü altı karalanmış notların bulunduğunu söyleyen sen değil miydin?"

"Evet ama bu neyi kanıtlar ki?"

"Cinayetlerin grubumuzun faaliyetleriyle ilgisi olduğunu."

"Bunu da nereden çıkarıyorsun?"

Filipe parmağıyla şakaklarına vurdu.

"Bir saniye düşün Casanova. Grubumuzun adı 'Mahşerin Dört Atlısı' idi ve bulunan notlarda da üçlü altı vardı. İkisi arasındaki ilişkiyi görmüyor musun?"

Tomás durumu anlayarak başını salladı.

"Yuhanna'nın *Apokalips*'i," dedi.

Filipe, "Aynen öyle," diyerek arkadaşını doğruladı. "Bunlar İncil'in son metninden alınmış iki sembolik işaret. Katiller, bu notları kurbanların yanına bırakarak Howard ve Aldo'nun ölümünü grubun faaliyetleriyle dolaylı olarak ilişkilendirmek istediler ve her şeyin farkında olduklarını gösterdiler."

"Haklısın," dedi Tomás başını sallayarak. "Bu mantıklı."

"Üstelik bu ilişki üçlü altının gerçek anlamıyla daha da kuvvetlendi."

"Anlayamadım. Ne demek istiyorsun?"

"Eski diller konusunda uzman olan sensin Casanova, öyleyse söyle bakalım: Üçlü altı nedir?"

"Canavar'ın numarası."

"Bu, *Apokalips*'te bahsedilen sembolik anlamı. Ama benim sorduğum başka bir şey. Üçlü altıyı alıp deşifre edersek, bizi neye götürür?"

"Gematriayı kullanırsak altı-altı-altı, bizi *Neron Kaisar*'a yani İmparator Nero'ya götürür."

"Peki Nero kimdi?"

Bu soru karşısında Tomás'ın kafası karıştı çünkü cevap ona oldukça açık görünüyordu.

"Hristiyanlara zulmeden Roma imparatoruydu."

"Evet, ama onu ve lirini ünlü yapan olay nedir?"

"Roma'daki yangın mı?"

Filipe avucuyla masayı okşadı.

"Doğru," diye bağırdı. "Bu, Nero'nun ateş olduğu anlamına gelir." Kaşlarını çattı. "Ve Seneca, Nero'yu kime benzetmişti?"

"Güneşe."

"İşte bu," diyerek onayladı Filipe. "Seneca, 'Nero ve tüm Roma güneştir' diye yazdığı zaman Nero'yu güneşe benzetmişti."

"O şiiri biliyorum."

"Şimdi büyük ikramiyeyi kazanabilecek misin bir bakalım: Gematria aracılığıyla sayıya dönüştürülen hangi yıldızın adı üçlü altıyı veriyor?"

"*Teitan*," diye cevapladı Tomás.

"Bu da doğru!" Filipe, bar penceresinin ötesinde son ışıkları da kayboluveren alaca karanlığa doğru işaret etti. "*Teitan*, güneşin isimlerinden biridir."

"Peki bu ne anlama geliyor?"

"Apaçık ortada değil mi?" diye sordu Filipe. "Nero ateş, Nero güneştir. Ateş ve güneş ne üretir?"

"Isı mı?"

"Katiller, o notları kurbanların yanına bırakarak tam da bunu kastetti. Üçlü altı, bu cinayetleri Mahşerin Dört Atlısı

grubuyla ve onların çalışmalarının amacı olan küresel ısınmayla mücadeleyle ilişkilendirmek için tasarlanmış bir mesajdır. Peki küresel ısınmayla nasıl mücadele edilebilir? Fosil yakıtların kullanımından kaçınmak için gerekli koşulları yaratarak. Ve tüm bunlar hangi endüstriyi riske atar?"

"Petrol endüstrisini."

"Bingo!" Bardağı eline alıp içinde yüzen şarabı izledi. "Kıyamet endüstrisi." Dudağını ısırdı. "İşte bu yüzden de cinayetleri, evlerimize girildiğini ve arkadaşlarımızın cesetlerinin yanına bırakılan üçlü altıyı öğrendiğimizde, James ve ben neler olduğunu hemen anladık ve sadece bir şansımız olduğunu fark ettik." Sanki alkol, o kararı verdikleri anı bulanıklaştırabilirmiş gibi kırmızı şarabından tek seferde büyük bir yudum aldı. "Ortadan kaybolmak."

Tomás neredeyse kafası darmadağın olmuş bir şekilde düşüncelere dalarak uzun bir süre sessiz kaldı, kendine anlatılanları değerlendiriyor ve alternatif açıklamalar düşünüyordu.

Birkaç saniye sonra, "Hepsini anlıyorum," dedi, "ama gerçekten de bu adamların sırf bilimsel araştırmayı durdurmak için... öldürme noktasına geldiklerini mi kastediyorsun? Bu çok mantıklı değil..."

Filipe içini çekti.

"Aksine, hem de çok mantıklı..."

"Ne demek istiyorsun?"

"Sana söylediğim gibi, Casanova, petrol endüstrisini herkesten iyi bilirim ve bu nedenle bana inanabilirsin: Dünyanın fosil yakıtlara bağımlı olmaya devam etmesini sağlamak adına ortada çok büyük ve ciddi çıkarlar dönüyor. Dünya ekonomisinde rolü olan hemen hemen herkes statükoyu korumak istiyor ve olası herhangi bir yapısal değişikliğin kendi çıkarlarını riske atabileceğini düşünüyor ki bu kesinlikle doğru."

"Her şey çok muğlak."

"Hayır, hiç de değil. İsimler ve yüzler var."

"Öyleyse bana kim olduklarını söyle."

"İstersen Afrika, Asya ve Latin Amerika'daki gelişmekte olan ülkelerden başlayabiliriz. Onların ekonomik büyüme şansları, sana daha önce de söylediğim gibi, olabildiğince ucuz olan bir enerji kaynağının tüketiminin artmasından geçer, ki bu da çok kirletici olma eğiliminde olan ve atmosferi en çok ısıtan bileşenler tarafından üretilen enerjidir. Bu ülkeler, karbon salınımını azaltma politikalarını yoksulluktan kurtulma çabalarına doğrudan bir saldırı olarak görüyorlar. Ve ekonomik büyüme hedeflerine ulaşmak için en kirletici olan ucuz enerjiye bağımlı olduklarından, fosil yakıtlara olan küresel bağımlılığı sona erdirme çabalarının karşısında doğal olarak birer düşman kesildiler."

Tomás arkadaşının yarım saat önce sahilde ona söylediklerini hatırlayarak, "Ah, tabii," dedi. "Kyoto bu yüzden başarısızlıkla sonuçlandı, değil mi?"

"Sebeplerden biri de bu tabii," diye onayladı Filipe. "Ama ikinci bir şüpheli grubun da bu başarısızlıkta payı vardı."

"İkinci grup mu?"

"Fosil yakıt üreticileri."

"Petrol şirketleri mi?"

"Evet, ama sadece onlar da değil. OPEC ülkeleri ve kömür endüstrisi, petrol endüstrisiyle birlikte, her türlü değişime karşı amansız bir direnç üçgeni oluşturmaktadır. Bu grubun başında dünyadaki altı büyük petrol şirketi var: Saudi Aramco, İran petrol şirketi, Meksika'daki Pemex, Venezuela'daki PDVSA ve iki Batı devi ExxonMobil ile Shell. Yaklaşan felakette fosil yakıtların rolüne yapılan herhangi bir ima, bu grubun işleri için gerçek bir tehdit oluşturuyor. Bu yüzden de üyeleri, bu söylen-

tileri susturmak için mali, politik ve diplomatik olarak devasa kaynaklar ortaya koyarak bu tehdide acımasızca tepki veriyor."

Tomás şişten bir parça eti çekerek ekmeğin üzerine koyup ısırdı.

"Somut olarak ne yaptılar?" diye sordu çiğnerken.

"Pek çok şey ama en önemlisi de değişim yolunda üçüncü büyük freni teşkil eden Amerika Birleşik Devletleri'ne baskı uyguladılar. ABD ekonomisi dünyanın en büyük enerji tüketicisidir ve fosil yakıtların kullanımına karşı yapılan herhangi bir girişim, ülkenin istikrarına yönelik bir tehdit olarak görülmektedir. ABD'nin milletvekilleri ve başkanları yıllar boyunca enerji statükosunu ve fosil yakıt endüstrilerini savunmak için bir dizi politika benimsediler."

"Peki ama enerji modelindeki bir değişiklik Amerikan ekonomisi için gerçekten de bu denli tehdit edici mi?"

Filipe tereddütle yüzünü buruşturdu.

"Belki de değildir."

"Öyleyse sorun ne?"

"Gerçekten bilmek istiyor musun?"

"Elbette."

"Sorun seçimler."

Tomás bir an için çiğnemeyi bıraktı.

"Seçimler mi?"

"Petrol endüstrisi, Kongre veya Beyaz Saray adaylarının seçim kampanyalarına yüz milyonlarca dolar katkıda bulunur. Bu nedenle, çevre sorunları gündeme gelir gelmez, Amerikan hükümetinin adamları fosil yakıt endüstrisini savunmak için hemen ayağa kalkarlar. Aslında tek amaçları, seçim kampanyaları için yapılan milyonluk katkının karşılığını vermek."

"Peki ama gerçekten öyle mi?"

"Daha da kötüsü. Küresel ısınma sorununu çözmenin bir yolu, enerji tüketimini vergilendirmek olabilir. Benzin daha pahalı olursa, tüketici daha az yakıt harcar."

"Mantıklı."

"Ama aksine öyle bir noktaya gelindi ki ABD vergi yasası fosil yakıt endüstrisine sübvansiyonlar bile sunar oldu." Durakladı ve anahtar kelimeyi tekrarladı. "Sanki petrol endüstrisinin ihtiyacı varmış gibi onlara bir de sübvansiyon sunuyorlar."

"Mümkün olamaz!"

"Bu sadece mümkün olmakla kalmıyor, bire bir gerçekte olanların ta kendisi. Amerikan endüstrisi ortalama yüzde on sekiz vergi ödüyor. Peki ya petrol endüstrisinin ne kadar ödediğini biliyor musun? Yüzde on bir. Yılda milyarlarca dolar tasarruf demek."

"Ama bu inanılmaz."

"Küresel ısınma sorununu çözmenin bir başka yolu da otomobil üreticilerinden yakıtı daha verimli bir şekilde yakan bir teknoloji icat etmelerini talep etmek. Örneğin, bir arabanın yüz kilometrede on yerine beş litre tüketmesini sağlamak gibi. Bu, atmosfere karbondioksit salınımını yarı yarıya azaltmak anlamına gelir. Amerika Birleşik Devletleri'nde böyle bir talebin neden yapılmadığını biliyor musun?"

"Hayır."

"Çünkü seçim katkı payı olarak yüz milyonlarca dolar ödeyen otomobil üreticileri buna karşı çıktı. Bu talebin, araçları çok daha verimli yakıt kullanan Avrupalı ve Japon üreticilere fayda sağlayacağından korktular."

Tomás başını salladı.

"İnanılır gibi değil."

"Bütün bunlar Amerikan seçim sisteminin oluşma biçiminin sonucundan başka bir şey değil. Petrol endüstrileri ve otomobil

şirketleri seçim kampanyalarını finanse ediyor, politikacılar da seçildikten sonra bu iyiliğe karşılık veriyorlar. İşler böyle yürüyor. Dünya sistem yüzünden yokuş aşağı gidecekmiş, kimin umurunda!"

"Yani doğru anladıysam, tüm gezegenin Amerikan seçim sisteminin elinde rehine olduğunu söylüyorsun."

"Nihayetinde gerçekten de öyle," diye kabul etti Filipe. "Örneğin, eski Bush yönetiminin enerji politikaları, petrol endüstrisinin çıkarlarını savunmaktan başka bir şey hedeflemiyordu. Ne de olsa, Bush ailesi petrol dünyasından geliyordu ve seçim fonlarının en büyük payını veren de petrol endüstrisiydi. Bu koşullarda ne bekleyebilirdik ki? Sırf gezegeni korumak için destek gördüğü endüstrinin temel çıkarlarına karşı gelecek tedbirler almasını mı?"

"Peki ama pratikte ne yaptı?"

Arkadaşı güldü.

"Eski Bush yönetiminin petrol endüstrisini korumak için yaptıkları tahmin edilebileceğin de ötesinde. Birincisi, sahte belgeler düzenletti."

"Nasıl?"

"Devasa fosil yakıt ticaretini korumak maksadıyla bazı raporları tahrif ettiler."

"Bunu nasıl söylersin?"

"Gerçek bu. 2003 yazında, Avrupa her yerde daha önce benzeri görülmemiş yangınlara neden olan eşi benzeri görülmemiş bir sıcak hava dalgasıyla kavrulurken, Amerika'nın önde gelen çevre koruma ajansı Environmental Protection Agency, çevre hakkında yazılmış bir raporda yer alan bir dizi verinin kaldırılması için Beyaz Saray'dan emir aldı." Alaycı bir ifade takındı. "Rapordan hangi noktaların çıkarıldığını biliyor musun?"

"Seni dinliyorum."

"1990 ve 2000 yılları arasında gezegenin sıcaklıklarının son bin yılın herhangi bir döneminde olduğundan daha fazla arttığını gösteren bir araştırmaya ait veriler. Ancak Beyaz Saray'ın asıl yok etmek istediği şey küresel ısınmanın insan eyleminden, yani petrol, kömür, gaz gibi fosil yakıtlardan kaynaklandığı belirten sonuçtu."

"Gerçekten mi?"

"O noktaları rapordan çıkarmak zorunda kaldılar, düşünsene. Beyaz Saray, bununla da kalmayıp ajansa, o raporda fosil yakıtlar ile küresel ısınma arasındaki bağlantıyı tartışmaya açan yeni bir çalışmaya gönderme yapmasını emretti. O yeni çalışmayı kısmen kimin finanse ettiğini bilmek ister misin? Amerikan Petrol Enstitüsü."

"Bu çok saçma."

"Ne var ki, belgelerin tahrif edilmesi, özellikle de yapılan diğer şeylerle karşılaştırıldığında, eski Bush yönetiminin yaptığı en masum şeydir. Savaş ilan etme noktasına geldiler, düşünebiliyor musun?"

Tomás'ın yüzü şaşkınlıkla buruştu.

"Savaş mı? Biraz abarttığını düşünmüyor musun?"

"2003'teki Irak işgalinin ne olduğunu zannediyorsun? Bağdat'ta demokrasiyi kurmak için yapılmış bir savaş olduğunu mu? Saddam Hüseyin'in sahip bile olmadığı kitle imha silahlarını ortadan kaldırmaya yönelik bir savaş mı? O sırada Irak'ta bile olmayan ve Saddam rejimiyle ilişkisi dahi bulunmayan El Kaide'ye saldırmak için yapılmış bir savaş mı?" Bu soruların, muhatabının aklında şüphe uyandırmasına izin vermek adına sözlerine biraz ara verdi. "Irak işgali petrol için yapılmış bir savaştı. Hepsi bu. Ne bir eksik ne bir fazla."

"Peki, ama bu sadece 11 Eylül saldırıları sonucunda meydana geldi..."

"Yanılıyorsun," diyerek sözünü kesti Filipe. "Irak'ın 11 Eylül olmasa bile işgal edilmiş olacağına dair kesin kanıtlar var."

"Peki sen bunu nereden biliyorsun?"

"Beyaz Saray'da olanlardan dolayı. Petrol endüstrisine bağlı olan sadece Başkan değildi, ona en yakın iki kişinin de bu endüstride çıkarları vardı: Ulusal Güvenlik Danışmanı Condoleeza Rice, Chevron Oil'de üst düzey yönetici pozisyonlarında çalıştı ve o zamanki Başkan Yardımcısı Dick Cheney, Halliburton adlı petrolle ilgilenen büyük bir şirkete bağlıydı. Ayrıca bir petrol şirketinin eski müdürü olan Ticaret Bakanı Donald Evans'tan hiç bahsetmiyorum bile."

"Ee bunda ne var ki?"

"Bunlar tesadüf değil arkadaşım."

"Ama suç da değil."

Jeolog son derece sabırlı bir ifadeyle, "Burada suçtan bahsetmiyoruz Casanova," dedi. "Her ne kadar aslında bir bakıma öyle olsa da. Bizi fosil yakıtlara bağımlı hale getiren sağlam çıkarlardan bahsediyoruz. Bak, bir örnek ister misin?" Sanki ona bir sır verirmişçesine Tomàs'a doğru eğildi. "11 Eylül'den sekiz ay önce, Başkan Yardımcısı Dick Cheney, çalışmaları ve hedefleri en katı gizlilikle korunan bir Enerji Politikası Komisyonu oluşturdu. Bazı Kongre üyeleri, komisyon üyelerinin kim olduğunu ve çalışmalarının içeriğinin ne olduğunu bilmek istedi, ancak Cheney bu bilgiyi açıklamayı kesinlikle reddetti. Ta ki kamu yararına çalışan iki özel kuruluş meseleyi mahkemeye taşıyana ve bu gizli komisyonda neler olup bittiğini öğrenmek için bir hâkimden karar çıkarana kadar. Bunun üzerine bazı belgeler yayınlandı ve bu belgelerin arasında üç harita bulunuyordu. Nerelerin haritası biliyor musun?"

"Hiçbir fikrim yok."

"Bu haritalardan ikisi Suudi Arabistan'a ve Birleşik Arap Emirlikleri'ne aitti. Peki ya üçüncüsü?"

"Kuveyt mi?"

"Irak." Kaşlarını kaldırdı. "Anlıyor musun? Adam zamanını Irak petrol yataklarının nerede olduğunu görmek için haritaları inceleyerek geçiriyormuş! Üzerinde her şey işaretleydi: yataklar, petrol boru hatları, rafineriler ve Irak petrol bölgesinin sekiz bloğa bölünmüş hali. Düşün ki Irak petrolünü ne kadar hızlı bir şekilde piyasaya sürebileceklerini bile hesaplamış! Belgeler, Cheney'nin Irak'ta, üretimi günde 7 milyon varile çıkarmak için olabildiğince çok kuyu açmayı hedeflediğini gösteriyor."

"Tüm bunlar 11 Eylül'den hemen sonra mı oldu?"

"Öncesinde oldu Casanova," diye tekrarladı Filipe. "11 Eylül'den önce," dedi "önce" kelimesini vurgulayarak. "Haritalar, Mart 2001 tarihli, yani saldırılardan altı ay ve Irak'ın işgalinden iki yıl önce!" Zoraki bir tebessüm takındı. "Kitle imha silahları, Orta Doğu'daki demokrasi ve tüm bu aptalca şeyler, Irak'ın işgalinin ardında yatan asıl stratejik amacı gizlemek için uydurulmuş bahanelerden başka bir şey değildi, bu amaç ise dünyanın en önemli ikinci petrol rezervini kontrol edip dünyada en çok petrolün üretildiği bölgeye Amerikan denetimini dayatmaktı. Her şey yalnızca bu temel fikri gerçekleştirmek içindi. Çünkü Irak sadece petrol açısından ikinci büyük ülke değil, aynı zamanda onun en ucuz şekilde çıkarılabildiği ülkedir. Amerikalılar Irak'a yerleşerek tüm bölgede varlıklarını hissettirebileceklerdi. Anlıyor musun?"

"Evet."

"BM'nin Irak'taki kitle imha silahları konusunu tartıştığı sırada Cheney, Saddam'ın, tüm bölgeye yapılan petrol tedariki için tehdit oluşturduğunu açıkça iddia edecek kadar ileri gitti ve

bunu saldırıyı başlatmak için yeterli neden olarak sundu." Filipe gülümsedi. "Beyaz Saray'dakiler, onun, savaşın gerçek hedefi hakkında bu kadar açık bir şekilde konuştuğunu duyunca paniğe kapıldılar ve tabii ki stratejistler onu susturdu. Petrol için yapılan bir savaş, Amerikan ve uluslararası kamuoyunu asla gururlandırmazdı, üstelik askerî bir harekâtı da meşrulaştırmazdı. Bu yüzden her şeyi el altından yürüttüler ve Bush yönetimi savaş ile petrol arasındaki bağlantıyı inkâr edecek noktaya geldi." Filipe ellerini açtı ve "ama kanıtlar inkâr edilemez. Irak, petrol değil de fıstık üretiyor olsaydı Amerikalılar orayı işgal etmek için bir servet harcarlar mıydı sanıyorsun?" dedi.

Tomás güldü.

"Tabii ki harcamazlardı."

"Gerçekler ortada. Daha savaş başlamadan önce bile Cheney'nin Halliburton'ı Irak petrolü için 7 milyar dolarlık bir sözleşme imzalamış. Birlikler ilerlerken, operasyonel öncelikleri Kerkük'teki dev petrol yataklarını korumaktı. Amerikan güçleri Bağdat'a girer girmez şehrin geri kalanındaki yağmayı görmezden gelerek Petrol Bakanlığı'nı korumaya koştu. Petrol Bakanlığı dışında her şey yağmalanıp yok edilebilirdi. Peki ya niye?"

"Anladım."

"Irak'ın işgaliyle ABD'nin yaptığı şey sadece petrol endüstrisinin çok net olan planlarını uygulamaya koymaktı. Bir yandan, Başkan ve ortakları, seçim kampanyalarının finansmanlarıyla petrol dünyasındaki dostlarını zenginleştirmek zorundaydılar. Diğer yandan, o petrolün Çin ve Rusya'nın eline geçmesini önlemek durumundaydılar. En son olarak da Amerikan'ın Orta Doğu'daki varlığını ve etkisini garanti edecek jeostratejik bir vizyon dayatmaları gerekiyordu. ABD, Basra Körfezi'ni ve Orta Doğu'yu kontrol ederek, OPEC dışı petrolün en yüksek üretim

noktasını çoktan aştığı ve tükenmek üzere olduğu bir zamanda dünyanın en büyük petrol rezervlerine erişimi garantiye alma hedefindeydi."

Shashlyk'i ve şarabı bitirdikten sonra kendilerini sandalyelerinin arkasına bıraktılar. Almanlar çoktan susmuş, biranın etkisiyle sersemleşmişlerdi ve barın atmosferi yeniden sakinleşmişti.

"Gidelim mi?" diye teklif etti Tomás.

Filipe elini kaldırdı ve sanki havada bir imza atıyormuş gibi Rus garsona işaret etti.

"Bekle, hesabı istiyorum."

Garson bir kalem ve bir not defterini eline alıp hesabı yaptı. Tomás kendini garsonu izlemeye bıraktı, ama aklı, arkadaşının içinde bulunduğu duruma gitti.

"Tüm bu hikâyede hâlâ bana mantıklı gelmeyen bir şey var," diye yorumda bulundu.

"Nedir?"

"Siz küresel ısınma sorununu araştıran dört kişiydiniz, doğru mu?"

"Evet."

"Ama dünyada başka yüzlerce ya da binlerce bilim insanı da aynı sorunu araştırıyor. Petrol endüstrisinin kodamanları neden özellikle de sizi ortadan kaldırmak istiyordu ki? Diğerlerinden farkınız neydi?"

Garson hesabı uzattı ve Filipe bir avuç rubleyi garsonun eline koydu.

"Bunu gerçekten bilmek istiyor musun?" diye sordu.

"Elbette."

"Gerçek şu ki bazı şeyler keşfettik."

Tomás ona sorgulayıcı bir tavırla baktı.

"Ne gibi?"

Filipe ayağa kalktı, ceketini giydi ve barın kapısına yöneldi.

"Petrol endüstrisinin sonunu getirebilecek bir şey keşfettik," dedi. "Bu ticaretle bağı olanların asla göz yumamayacağı bir şey."

Ardından dışarı çıktı.

XXI

Nadezhda'yı kalın ve yumuşak bir deri cekete sarınarak iki yurt arasında uzun tahta bir bankta bacaklarını silindirik gövdenin üzerine uzatmış otururken buldular. Yurtlar, ortalarında bir bankla, beş metre aralıklarla dizilmiş bir sürü sandviçi andırıyordu. Arkalarında ormanın başladığını belirten sık bir ağaçlık, çadırları sanki kütük ve çalılıklardan oluşan bir duvara yaslanıyorlarmış gibi gösteriyordu. Yerde, bankın hemen yanında, titrek ışığı etrafa ilginç gölgeler saçarak gecenin koynunda dans eden hayaletleri andıran bir gaz lambası duruyordu.

Arkasında Tomás'la çadıra yaklaşan Filipe, "Eee?" diye kızı selamladı. "Nerelerdeydin?"

"Biraz etrafta dolaştım."

"Bana Khamagan'a gittiğini söyleme sakın."

Rus kadın sinirlenerek dilini şaklattı.

"Hey, benim canımı sıkma."

Filipe güldü ve arkasına döndü.

"Nadia'nın buralarda özel bir arkadaşı var," dedi. "Kafasını saçmalıklarla dolduran yaşlı bir şaman."

"Onlar saçmalık değil Filhka," diye itiraz etti kadın. "Onun gerçekten de doğaüstü güçleri var."

"Ne doğaüstü gücü ya! O yaşlı adam sahtekârın teki!"

"Ruhlarla konuşuyor."

Portekizli jeolog yüksek sesle güldü.

"Bana kalırsa daha çok içilen ruhlarla konuşuyor."

"Yine başlıyoruz. Hep aynı hikâye."

Tomás, yerde Nadezhda'nın ayaklarının dibinde duran kütüğün üzerine oturdu.

"Ne hikâyesiymiş o?"

Filipe, "Buralarda dolaşıp insanlarla dalga geçen bir düzenbaz," dedi. "Nadia'yı kendisinin bir büyücü olduğuna ikna etti."

Nadezhda öfkeyle gözlerini devirdi.

"Sen ona kulak asma Tomik," diyerek kısa kesti. "Filhka ne dediğini bilmiyor."

"Ah, ne dediğimi bilmiyor muyum?"

"Hayır, bilmiyorsun."

"Peki o zaman, o yaşlı adam ne yapıyor, söylesene? Ha? Ne yapıyor?"

Rus kız, "Khamagan mistik güçlere sahip," diyerek savundu. "Ona saygı duymalısın."

"O güçler mistik değil," diye karşılık verdi Filipe yüzünde alaycı bir gülümsemeyle. "Efsanevi."

Oturduğu yerde rahatsız olan Tomás, daha iyi bir pozisyon arayışı içinde ağaç gövdesinin üzerinde yer değiştirdi.

"Nadia, tam olarak ne olduğunu anlatsana."

Kız, elleriyle yurdu çevreleyen geceyi kucaklarcasına geniş bir daire çizdi.

"Buraya geldiğimizde sana bu adanın büyülü olduğunu söylemiştim, hatırlıyor musun?"

"Evet."

"Olhon, dünyanın başlıca şamanik noktalarından biridir. Khamagan'la, Filhka için meteorolojik araştırmalar yapmak üzere

Sibirya'ya geldiğimde tanıştım. Buradaki sıcaklığın bölgedeki diğer yerlere göre daha yüksek olduğunu duyduğum için buraya geldim ve beni o zaman Khamagan'la tanıştırdılar. Onun yaşayan en önemli şamanlardan biri olduğunu öğrendim."

"Peki ama onu bu kadar özel yapan nedir ki?"

"İnsanları iyileştiriyor."

"Neden?"

"Hastalıklarından."

"Kabile büyücülerinin yaptığı gibi mi?"

Kadın, Tomás'a tahmininde yaklaştığını göstermek için elini havada salladı.

Her ne kadar bu karşılaştırma içine pek sinmiş görünmese de, "Aşağı yukarı," dedi. "Şaman, mistik güçlerini diğer boyutlara geçerek ruhlarla iletişim kurmak, fiziksel ve ruhsal dünya arasında bir denge sağlamak için kullanıyor."

"Ruhların etkisi altında mı yani?"

"Hayır, hayır. Khamagan ruhları kontrol ediyor."

"Peki kim bu ruhlar?"

"Onlar ölülerin, şeytanların ve doğanın ruhları."

Tomás yüzünü buruşturdu.

"Tüm bunlar bana biraz hayal ürünü gibi geliyor, sence de öyle değil mi?"

"Kulağa hayalî bir şeymiş gibi gelebileceğini kabul ediyorum," diyerek ona hak verdi. "Ama gerçek şu ki işe yarıyor."

"İşe yaradığını nereden biliyorsun?"

"Biliyorum çünkü gördüm."

"Neyi gördün?"

"Khamagan'ın insanları trans yoluyla tedavi ettiğini gördüm."

Tarihçi şüpheyle kaşlarını çattı.

"Bir nevi telkin sayesinde işe yaramış olamaz mı?"

"Olabilir. Ama neticede iyileştiler."

Filipe sabırsızlıkla yerinde kıpırdadı. Bu konuda zaten daha önce de konuşmuşlardı ve sohbeti körüklemek istemiyordu. Eklem yerlerini uyuşturan soğuğa karşı direnmek için kollarını gerip büktü, sonra yurdun oldukça cezbedici içine doğru işaret etti.

"Bir çaya ne dersiniz?"

Filipe elektrik düğmesine bastı ama buna rağmen çadır karanlığını koruyor ve sadece Nadezhda'nın tuttuğu gaz lambasının parıltısıyla aydınlanıyordu.

"Kahretsin," diyerek küfretti Filipe. "Jeneratör yine patlamış olmalı. Ne sinir bozucu şey!"

"Kamp jeneratörle mi aydınlatılıyor?" diye şaşkınlıkla sordu Tomás.

Arkadaşı, "Sadece kamp değil," diye açıkladı. "Bütün ada."

"Ne? Adanın elektrik şebekesi yok mu?"

"Hayır. Hepsi bir jeneratörden güç alıyor."

Tomás güldü.

"Nereye geldim ben böyle?"

"Olhon saf doğadır Casanova. Burada her şey doğallığından ötürü o kadar vahşi ki Sovyetler Birliği zamanında ada çok güzel olmasına rağmen Gulag sistemine dâhil edildi. Başta Litvanyalılar olmak üzere birçok kişi buraya sürgün edildi ve çoğu da burada öldü."

"Burada hayat bu kadar zor mu?"

"Hayır, Olhon'un iklimi Sibirya'nın diğer yerlerine kıyasla ılımlı. Sorun, altyapının olmaması. Örneğin, telefon hattı veya elektrik şebekesi yok."

"Peki ya cep telefonları?"

"Bu alanda sinyal yok."

"Gerçekten mi? Peki yurt dışıyla iletişim kurmam gerekirse ne yapacağım?"

"İki uydu telefonu var. Biri kampta, diğeri Bencharov'un Khuzhir'deki misafirhanesinde. İhtiyacın olursa, söyle. Dakikası yüz rubleye mal oluyor."

Çadırın içi sadece Nadezhda'nın gaz lambasıyla aydınlanıyordu. Stalin'in zamanından kalmışa benzeyen, kömürle ısıtılan silindir şeklindeki eski bir semaver dışında hiçbir şey çalışmıyordu. Çay için gereken kaynar suyu alıp ellerinde dumanı tüten bardaklarla yurttaki iki yatağa geçip oturdular ve kaynar çaydan rahatlatıcı birer yudum aldılar.

Tomás barda konuştukları konuya geri dönerek Portekizce, "Az önce kafamı karıştıran bir şey söyledin," dedi. "Petrol endüstrisinin sonunu getirebilecek bir keşif yaptığınızı söyledin."

"Evet."

"Ne keşfi bu?"

Filipe fincandan yükselen buhara baktı ve çayı soğutmaya çalışarak üzerine hafifçe üfledi.

"Bunu sana söyleyemem," diye mırıldandı.

"Neden?"

"Çeşitli nedenlerden ötürü. Birincisi, eğer sana söylersem, senin hayatını da tehlikeye sokmuş olurum."

"Benim hayatım için endişelenme. Burada Interpol'ü temsil ediyorum."

Jeolog güldü.

"Sana çok fayda sağlar ya."

Tomás bu iğnelemeyi duymazdan geldi.

"Yaptığın keşfin ne olduğunu açıklamanın önemli olduğunu düşünmüyor musun?"

"Tabii ki de," diyerek kabul etti, "ama doğru zamanda."

"Peki doğru zaman ne zaman?"

Filipe'nin yüzü belirsiz bir ifadeye büründü.

"Yakında."

Portekizce konuştukları için sinirlenen Nadezhda, konuşmalarını bölüp Filipe'yi gülümseten öfkeli bir Rusça çıkışmada bulundu. Jeolog, ona Rusça yanıt verdikten sonra Tomás'a döndü.

"Nadia kendisini sohbetten dışlanmış hissediyor," diye açıkladı. "Sen Rusça bilmediğin ve o da Portekizce anlamadığı için İngilizce konuşmaya devam etsek daha iyi olacak."

"Evet, çok daha iyi olur," diye onayladı kadın.

"İtiraf etmeliyim ki Rusçan ağzımı açık bıraktı," dedi Tomás. "Nereden öğrendin?"

"Tabii ki burada, Rusya'da."

"Uzun süredir mi buradasın?"

"Çok uzun zaman önce burada yaşadım."

"Burada mı yaşadın?"

"Evet. Ailemin Komünist Partisi'nden olduğunu hatırlamıyor musun?"

"Bunu nasıl hatırlamam?" Tomás gülümsedi. "Castelo Branco'da bu tam bir skandal yaratmıştı. Ailen devamlı Octávio Pato ve bunun gibi garip isimli adaylara oy verirdi."

"Liseyi bitirdiğimde ailem sayesinde burs kazandım ve Leningrad Üniversitesi'nde jeoloji okumaya geldim. Sovyetler Birliği yıllarıydı, doğal olarak."

"Leningrad mı? St. Petersburg demek istiyorsun herhalde."

"O zamanlar şehrin adı Leningrad'dı."

"Peki ya sonra ne oldu? Orayı beğendin mi?"

"Şehir harika," dedi. "Ama dürüst olmak gerekirse, iki hafta sonra çoktan fanatik bir antikomünist olup çıkmıştım bile."

"Yani oradan ayrıldın."

"Hayır. Dört yıl kaldım."

"Dört yıl mı?"

Filipe omuzlarını kaldırdı.

Çaresizlik ile kabulleniş arası bir ifadeyle, "Kalmamı sağlayan Rus kızları oldu," dedi. "Ülke bok gibiydi, insanlar tatsızdı, komünist sistem çalışmıyordu, kışın inanılmaz derecede soğuktu ama çekip gidemedim." İç çekti. "Buranın kızları benim felaketim oldu, yapılacak hiçbir şey yoktu."

"Onları bu kadar özel kılan ne ki?"

Arkadaşı, ona bunun ispatını gösteriyormuşçasına Nadezhda'ya baktı.

"Görmüyor musun?"

Yatma vakti geldiğinde birbirlerine mahcup bakışlar attılar. Yurtta sadece iki yatak vardı ama onlar üç kişiydiler. İlk başta Tomás, Filipe'nin geceyi kendi çadırında geçireceğini düşünmüştü, ancak yatmaya karar verdiklerinde bulundukları çadırın arkadaşının çadırı olduğunu anlamıştı.

Devam eden mahcubiyet anlarında, aklından çeşitli düşünceler geçti. İlki, neredeyse içgüdüsel olarak, Nadezhda'nın kendisiyle bir yatakta, Filipe'nin ise diğer yatakta uyuyacak olmasıydı. Son birkaç günde Rus kadınla aralarında geçenleri hesaba kattığında, bu doğal bir çözüm gibi görünüyordu. Ama birkaç dakika sonra bir daha düşünüp fikrini değiştirdi. Arkadaşının çadırında kadınla birlikte aynı yatakta yatması hoş bir davranış olmazdı. Belki de en iyi ve en centilmence çözüm, iki erkeğin aynı yatakta, kızın ise diğer yatakta uyumasıydı. Bir çeşit cinsiyet ayrışması.

Filipe'nin kadını kolundan çektiğini gördüğünde Tomás bu nazik teklifi yapmak üzereydi.

"Sen bu gece benimle yatıyorsun canım," dedi Filipe.

Tomás buna inanmak istemiyordu. Doğru mu duymuştu? Ne var ki, hemen ardından olanlar aklındaki tüm şüpheleri ortadan kaldırdı. Nadezhda, Tomás'ın şaşkın bakışları altında, bu davete kızgın bir şekilde tepki vermeyip aksine güldü ve

Filipe'nin şehvetli kollarına sarınarak kendini yatağa taşımasına izin verdi. Yataklardan birinin üzerine kendilerini attılar ve ona aptalca gelen kıkırdamalarla çarşaf ve battaniyelerin arasında kayboluverdiler.

Tarihçi bütün hisleri uyumuş halde yavaşça soyundu. Nadezhda'nın, gözlerinin önünde, böylesi bir hafiflik ve küstahlıkla onun yerine bir başkasını koyabilmesi karşısında tam anlamıyla şoke olmuştu. Pijamalarını giyip yatağa uzandı. Ona, onun yakınlığına, onu kendininmiş gibi görmeye alışmıştı. Ama bu yanılsama, bir aynanın kırılıp nihayet gerçeği söylemesi, gerçeği daha önce gösterdiği gibi mükemmel bir bütün olarak değil de özünün parçalanmış bir mozaiği olarak gözler önüne sermesi gibi şiddetle tuzla buz oluvermişti.

Gaz lambasını söndürdü ve yurt tamamen karanlığa gömüldü. Ama sessizliğe değil. Nadezhda'nın kıkırdamaları ve Filipe'nin yüksek sesli kahkahaları artık başka bir şeye dönüşmüştü. Filipe nefes nefese soluyor, kadın ise inliyordu. Altlarındaki şilte fırtınalı bir denizdeki tekne misali sallanıyor, cıyaklıyor ve gıcırdıyordu. Tomás, sanki ancak bu şekilde o kâbustan kaçabilecekmiş gibi, gözlerini kapatıp başını çaresizce battaniyenin altına sakladı. Birkaç dakikalığına bu ona yapılması gereken en doğru şeymiş gibi görünse de merakına yenik düştü ve yanındaki yatağı sallayan hararetli birleşmenin seslerini dinlemeye koyuldu.

O bir fahişe, diye düşündü. *Gerçekten aptalın tekiyim. Ancak benim gibi bir aptal gidip de bir fahişeye tutulabilirdi.*

Homurtular ve inlemeler daha da yükselerek sonunda çığlık ve feryat patlamasına dönüştü, ardından ise aniden bastıran sakin bir hava misali ortam sakinleşiverdi. Fısıltılı ve sakin kısa bir oynaşmanın ardından nihayet yurda sessizlik hâkim oldu. Bu noktada Tomás olanlara aldırış etmemeye çalışarak zihnini boşalttı ve yavaş yavaş uykuya daldı.

Bir gürültü duyuldu.

Sakin sulara dalmışken bilinmeyen bir güç onu aniden yüzeye çıkarıyormuşçasına bir ses onu uyandırdı. Rüyasında annesini görmüştü ve onun merdivenden düşen bedeninin sesini duymuştu, onu bakımevinde bıraktığında kendine savurduğu tehdidi uyguluyordu. Bu rüya gerçekte olacakların alameti miydi? Kim bilir annesi nasıldı... Gerçekten gördüğü bir rüya mıydı? Üzerindeki uyku sersemliğine rağmen aniden içini kaplayan bu huzursuzluktan rahatsız olarak etrafı kontrol etmeye karar verdi. Rahatlığa ve iç huzuruna kavuşmanın en iyi yolu buydu. Bunun için kulaklarını dikip etrafı dinlemeye koyuldu.

Bir gürültü daha.

Dışarıda bir hareketlenme duydu. Hiç şüphe yoktu ki bu bir rüya değildi, annesi kendini merdivenlerden aşağı atmamıştı. Biri çadıra yaklaşmaktaydı, ayak seslerini ve soluk soluğa nefesini duyuyordu.

Artık tamamen uyanmış halde dirseklerini şiltenin içine gömerek yatakta doğruldu ve karanlığa doğru bakmaya çalıştı.

Yurdun kapısında bir adam telaşlı bir ses tonuyla: "*Filhka! Filhka!*" diye seslendi.

"*Chto?*"[55] diye cevap verdi Filipe, uykulu bir sesle. "*Chto eto?*"[56]

"*Eto ya, Borka.*"[57]

"*Chyo takoe, Borka?*"[58]

"*Tam tebya rebyata ichut, u nikh stvoly.*"[59]

---

55 (Rus.) Ne var? (ç. n.)

56 (Rus.) Neler oluyor? (ç. n.)

57 (Rus.) Benim, Borka. (ç. n.)

58 (Rus) Sorun ne? (ç. n.)

59 (Rus.) Birileri seni arıyor, ellerinde silah var. (ç. n.)

Filipe endişeyle yataktan fırladı, Tomás kalbinin yerinden çıktığını hissetti. Neler olduğunu anlamıyordu ama durumun ciddiyetini net bir şekilde algıladı.

"Ne var? Neler oluyor?"

"Giyin," diye emretti Filipe. "Hemen! Hemen!"

"Neler oluyor?"

"Silahlı birileri bizi arıyor."

XXII

Yurdun kapısından sıvışıp aceleyle karanlığın içine daldılar. Nadezhda ceketini iliklerken Tomás hâlâ pantolonunun kemerini sıkıyordu. Alarmı veren Boris adındaki sıska adamı takip ettiler, onları önce kampın çevresindeki karanlığa, sonra daha da ileriye götürdü. Arkalarında birkaç çığlık duyup ne olduğunu görmek için dönüp baktılar ama etrafa karanlık hâkimdi ve hiçbir şey göremiyorlardı. Sadece emirler yağdırıldığını, koşma seslerini ve takırdayan metallerin sesini duyabiliyorlardı.

Kollarını öne doğru uzatmış gelişigüzel havayı yoklayarak ilerliyorlardı, önden onlara yol gösterenin silüeti zar zor seçiliyordu. Boris aralarında tam olarak nereye gidileceğini bilen tek kişiydi ve bu nedenle grubu kekik ve karaçam ormanlarından geçirerek onlara yol gösteriyordu. Bazen bir ağaç gövdesine çarpıyor, bir dala takılıyor, bir çalıya vuruyor ya da deve dikeniyle istemeden kendilerini çiziyorlardı; ancak korkuları onları daha da ileriye savurarak kuş misali hafif bacaklarla, dikkatlerini toplamış, kalpleri deli gibi çarpa çarpa acıyı hissetmeden kaçmaya itiyordu.

Bir süre tayganın içinden gittiler, ara sıra karşılarına onları geri dönmeye zorlayan bitki örtüsüyle kaplı yollar çıktı, ta ki

orman aniden bir meydana açılıncaya ve kendilerini küçük bir köyün karşısında bulana dek.

Boris, "Kharantsy," diye seslendi gruba.

Filipe sesini yükseltme cesaretini kendinde bulamadan, "Kharantsy köyündeyiz," diye fısıldadı. "Borka burayı iyi biliyor."

"Borka kim?"

Arkadaşı, Rus'u işaret etti.

"Bu Boris. Biz ona Borka diyoruz."

Boris onlara beklemeleri için işaret etti ve onları ne yapacaklarını bilmeden soğuk ve korkuyla titrer hâlde köyün girişinde bırakarak gecenin karanlığında gözden kayboluverdi.

"Nereye gitti?"

"Bizi buradan uzaklaştırmanın bir yolunu bulmaya. Bekleyelim."

Daha iyi duyabilmek için neredeyse nefeslerini tutarak uzun bir süre sessiz kaldılar. Herhangi şüpheli bir sesi, anormal bir gürültüyü duyabilmek için pürdikkat kesildiler, ancak her yerde sessizlik hâkimdi ve yalnızca endişeli, zorla bastırdıkları kendi nefeslerini duyuyorlardı.

"Kim bu silahlı adamlar?"

"Bilmiyorum."

"Öyleyse neden kaçıyoruz?"

"Çünkü silahlı kişilerin gecenin bir yarısı kampa girmesi normal değil." Filipe'nin nefes nefese kaldığı duyuluyordu. "Howard ve Aldo öldüğünde, saklanmak üzere Leningrad'daki öğrencilik yıllarımdan beri bildiğim yer olan Olhon'a geldim." Nefes almak için durakladı. "Er ya da geç bu anın geleceğini biliyordum, bu yüzden aylık bir maaş ödediğim bazı gençlerin iş birliğiyle bir ikaz sistemi oluşturdum." Boris'i yutan karanlığa doğru işaret etti. "Borka onlardan biri."

Şüpheli sesleri dinlemeye koyularak tekrar sustular. Nefes nefese solukları ve rüzgârın hareket ettirdiği ağaçların şiddetli mırıltısı dışında hiçbir şey duyulmuyordu.

"Pek, bu silahlı kişiler," dedi Tomás, "yaşadığın yeri nasıl öğrendiler?"

"Güzel soru."

"Beni ve Nadia'yı takip ettiklerini mi düşünüyorsun?"

"Bu en muhtemel açıklama."

"Ta Moskova'dan buraya kadar mı?"

"Bu en muhtemel açıklama."

"Kahretsin," diye mırıldandı tarihçi morali bozularak. "Hiç farkına varmadım."

Filipe içini çekti.

"Benim hatam," dedi. "Gönderdiğin e-postaya asla cevap vermemeliydim."

"Peki ama nasıl bildiler?"

Arkadaşı bu soruyu düşündü.

"Viyana'ya gitmedin mi?"

"Evet, gittim. Amerikalıyı ve İtalyan'ı öldürdükleri sırada senin neler yaptığını anlamaya çalışmak için OPEC'e uğradım."

"Öyleyse orada oldu. O adamlar seni izleyip onları nereye götüreceğini görmek için peşine birini taktılar."

Tomás sinirlenerek başını salladı.

"Ben gerçekten aptalın tekiyim."

"Benim hatam," diye tekrarladı Filipe. "Daha dikkatli olmalıydım."

Ayak sesleri duyunca sustular, tehdidi belirlemeye çalışarak üçü birlikte tetikte kaldılar. Yanlarında, onları korkudan sarsan bir silüet belirdi. Bu, gölgelerin içinden dönen Boris'ti. Rus genç birkaç kelime fısıldadı ve onları köyün hâlâ uyuyan sokaklarından ahıra benzeyen bir binaya götürdü.

Filipe, "Borka senin formda olup olmadığını soruyor," dedi.

"Ben mi? Evet, sanırım öyleyim," diye yanıtladı Tomás. "Niye ki?"

Boris bir fener yaktı ve ahırın duvarına doğrulttu. Işık, aradıklarını bulana kadar ahşap duvarın üzerinde dans edercesine gezindi.

"Çünkü bunları kullanmak zorunda kalacağız."

Bunlar dediği bisikletti.

Farları açık şekilde bir patika boyunca pedal çevirip toprak bir yola çıktılar ve orada durdular. Üç sürücü kendi aralarında Rusça tartışmaya ve çeşitli yönleri göstermeye başladı. Aynı fikirde olmadıkları açıktı.

"Ne oluyor?" diye sordu Tomás, tek kelimesini dahi anlayamadığı tartışmayı bölerek.

Filipe, Rusların da anlamasını sağlamak için İngilizce konuşarak, "Nereye gideceğimize karar veriyoruz," dedi. "Borka bizi Khuzhir'e götürmek istiyor ama bence bu tehlikeli. Peşimizdeki silahlı adamlar kesinlikle oraya gideceklerdir."

"Peki alternatif nedir?"

Arkadaşı, "Sorun da bu ya," dedi. "Bilmiyorum."

Nadezhda, "Benim bir çözümüm var," dedi.

"Söyle."

"Yaşlı Khamagan."

"Saçmalama."

"Beni dinle Filhka," diye yalvarırcasına konuştu kadın. "Bugün Şamanka'ya onun yanına gittim. Khamagan, ona gidersek bizi buradan çıkarmanın bir yolunu bulur."

"Şamanka'ya mı?

"Evet."

Filipe bu olasılığı değerlendirirken bir sessizlik oldu. Rusça Boris'in fikrini sordu ve onun fikrini duyduktan sonra ayağını pedala koyup olumlu bir şekilde başını salladı.

"Hadi, oraya gidelim."

Yola çıkıp batıya doğru ilerlediler. Göl yakındı ve karşılarında hafif bir parıltı görünüyordu, bunlar Khuzhir'in geceleri parlayan ışıklarıydı. Risk alarak kasabanın içinden geçmeye karar verdiler, ancak binbir ihtiyatla ilerleyerek kasabadaki ilk evlere yaklaştıkları zaman arkalarında araba motorlarının sesini duydular. Boris başıyla işaret etti ve yolun ortasından çekilip kenara yattılar.

Motorların gürültüsü arttı, yol aniden farlarla aydınlandı, ardından iki gürültülü cipin geçtiğini gördüler. Tomás boynunu uzatıp arabaların içine baktı ve içlerinin dolu olduklarını gördü.

"Onlar," diye mırıldandı Filipe. "Bizi arıyorlar."

Cipler, birkaç metre ötelerinde ışıkları açık bir şekilde durup durumu değerlendiriyormuşçasına tereddütle beklemeye koyuldu. Pusuya yatmış avını bekleyen vahşi hayvanlara benziyorlardı. Birkaç saniye öylece kaldılar, ta ki önce birinin sonra diğerinin geri vites ışıkları yanıncaya dek.

"Bu tarafa geliyorlar!" dedi Tomás korku içinde.

Ciplerin, tekrar saklandıkları yerin yanından geçebileceğinden büyük endişe duyan Boris, Rusça bir şeyler fısıldadı ve Filipe, Tomás'a onu takip etmesini işaret etti.

"Büyük tehlikedeyiz," dedi. "Borka bizi kestirme bir yoldan götürecek."

Sürünerek yolun kenarından çıktılar, ardından da bozkırın karanlığında zikzaklar çizerek yayan ilerlediler. Yürüdükleri alan, etrafa keskin ve hoş bir koku yayan ot ve bitkilerle kaplıydı. Birkaç yüz metre ileride yeni bir yola sapıp bisikletlerin üzerine atladılar. Khuzhir'in etrafından çok yavaşça dolaştılar ve

bisikletlerin farları kapalı halde pürdikkat ilerleyerek bacakları kurşun gibi ağır gelene kadar pedal çevirdiler.

"Şamanka."

Boris'in sesi onlara geldikleri yeri duyurdu. Varmışlardı. Tomás'ın gözleri artık karanlığa alışmıştı ama oraya vardıklarında ilk fark ettiği şey ne bir görüntü ne de bir kokuydu, sadece bir sesti.

Sakin dalga sesleri.

Koyda geniş bir U şeklinde küçük bir kumsal vardı ve koyu renkli bir blok, U'nun sol ucunda durarak gecenin içinden çıkan Gotik bir kaleye benziyordu. Dörtlü, bisikletlerinden inip o karanlık bloka doğru ilerleyerek sahile yürüdüler.

"O nedir?" diye sordu Tomás, gölü koruyan bir muhafızı andıran o bloku göstererek.

"Bu Şaman Taşı," dedi Filipe. "Ona Şamanka diyorlar."

"Şamanik bir taş mı?"

Arkadaşı, "Şamanik bir taş değil," diye düzeltti. "Bu Şaman Taşıdır," dedi, onun biricikliğini vurgulayarak. "Bu kayalık, Asya genelinde en kutsal dokuz yerden biridir."

Tomás, yöneldikleri karanlık taşı dikkatle inceledi.

"Bu yerin nesi bu kadar özel?"

"Ona sen anlat Nadia."

O ana dek sessizce önlerinden ilerleyen kadın yavaşlayarak Tomás'ın ona yetişmesine izin verdi.

"İlk şaman burada, Şamanka'da doğdu," diye açıkladı. "Şamanın bir erkek olduğu ve bir süre sonra kendini çok yalnız hissetmeye başladığı söylenir. İşte o zaman ilk şaman kadınını yarattı."

Karanlık taş, karşılarında kocaman ve tehditkâr bir varlıkmışçasına büyüyerek o kadar yakınlaştı ki Tomás artık onun ana hatlarını kolaylıkla görebiliyordu. İki uçlu dik bir kayalıktı,

pürüzlü yüzeyi kirpi gibi keskin dikenlerle kaplıydı. Sular, sanki Baykal'ın sularını bir nöbetçi misali koruyarak karaya sırtını çevirmiş o taştan canavara dokunana dek uzanmak için çaba harcıyor gibiydi. Bu kayalıkta olağanüstü bir şeyler vardı; gölün yanına bırakılmış bir ay parçası, sahile düşmüş yabancı bir cisim, başka bir boyuttan çıkıp gelmiş tuhaf bir heykele benziyordu.

Kayalığın kenarında soluk ve titrek sarı yeşil bir ışık parlıyordu.

"O kim?"

"Khamagan," dedi Nadezhda, Tomás'ın içini rahatlatarak. "Ateş yakmış."

Kayalığın eteğine ulaştılar ve bir köşede titreyen alevlere doğru dik yokuşu tırmanmaya başladılar. Tomás, taşın kırmızı likenlerle kaplı bir tür kristalize mermer olduğunu fark etti. Sanskritçe olduğunu varsaydığı taşa oyulmuş harflerle yazılı bir levhanın dışında her şey doğal ve ilkeldi.

Nadezhda yüksek sesle Khamagan'a seslendi. Şamanın adı o küçük koyda yankılandı ve ardından cılız bir sesin cevabını duydular. Yaşlı şamanı, girişinde ateş yanan taştan oyulmuş bir mağaranın içinde bir battaniyeye sarınmış halde yatarken buldular. Moğollara özgü bronz rengi uzun yüzü, çıkıntılı elmacık kemikleri ve siyah çekik gözleri olan bir adamdı. Beyaz saçları, lacivert şapkasının altından saçaklı saman püsküllleri gibi yüzüne dökülüyordu.

Tomás, yol arkadaşları ile şaman arasında geçen Rusça konuşmayı takip ederken, Boris ve Filipe sanki söylemek zorunda oldukları şeyin aciliyetini vurgulamanın tek yolu buymuş gibi sürekli el hareketi yapıyorlardı. Ancak Khamagan, misafirlerinin hikâyesinden pek etkilenmemiş gibi görünüyordu. O sırada Nadezhda müdahale etti. Kadın, yaşlı şamanla sakin ve yavaş ritimli

bir tonda konuşmaya başladı. Khamagan, kızın söylediği her şeyi özümseyerek sessizce dinledi. Kıza saygı duyduğu belliydi.

"O ne yapıyor?" diye sordu Tomás fısıltıyla.

"Nadia ona *tegsh*'i tehdit eden adamların peşimizde olduğunu anlatıyor."

"O nedir?"

"*Tegsh* mi? Şamanik bir kavram."

"Tamam da ne anlama geliyor?"

Filipe, "Denge," diye tercüme etti. "Şamanlar havaya, suya ve toprağa taparlar ve dünyada dengeyi korumanın son derece önemli olduğunu düşünürler. Onlara göre gezegen ölü bir yer değildir; her şey ve her yer ruhların canlı varlığıyla bir titreşim içindedir. Hayvanlar ve bitkiler dâhil her şeyin bir ruhu vardır. Şaman öğretisi, doğaya saygı duyulmasını ve doğal şeylerin savunulmasını öngörür ve Nadia'ya çekici gelen de işte bu öğreti."

Nadezhda sustu, ardından konuşmaya başlayan yaşlı şaman oldu.

"Ne diyor?"

"Toprak Ana ve Gökyüzü Baba bizi yaratıp milyonlarca yıl beslediler ve saygımızı hak ettiler," diye mırıldandı Filipe, Khamagan'ın sözlerini aynı anda tercüme ederek. "İnsanlar Dünya'nın cansız bir varlık olduğunu ve sömürülmek için yaratıldığını düşünüyorlar. Halbuki öyle değil. İnsanların sorunu, Toprak Ana'ya olan saygılarını yitirmiş olmaları; bu da bizim sonumuz olacak. Göle ve dağa, taygaya ve bozkıra, kartala ve balığa saygı duymalıyız, yoksa her şeyimizi kaybederiz. *Tenger medne*'ye ihtiyacımız var. Her birimiz yaptığımız şeyden sorumluyuz ve *tenger* yaptığımız her şeyi görür. O nihai yargıç ve kaderimizin dokumacısıdır."

Tomás, simültane çeviriyi yarıda keserek, "Neye ihtiyacımız varmış?" diye sordu.

"*Tenger medne*," diye tekrarladı Filipe. "Bireysel sorumluluklarımızı, evrenle olan ilişkimizi kastediyor. Şamanlar, insanoğlunun evrenle ilişkisinin doğrudan olduğunu, herhangi bir aracılığa, kutsal kitaba, rahibe, hatta şamana bile gerek olmadığını düşünürler. Sadece *tenger medne*."

Khamagan o sırada sustu ve kadın tekrar konuşmaya başladı, bu sefer daha telaşlıydı ve art arda sahili, mağaranın içini ve gölü işaret etti. Filipe, kızın sözlerinden o kadar etkilenmişti ki çevirmeyi bıraktı ama bir süre sonra bunun bir önemi kalmamıştı artık. Yaşlı şaman sessizce kızı dinledi ve sonunda kız konuşmayı bıraktığında başını sallayıp tek bir kelime söyledi.

"*Da*."

Bu "evet", onları harekete geçmeye yetti. Mağaraya girdiler ve Tomás'ın tam olarak seçemediği bir nesneyi almak üzere karanlığın içinde eğildiler. Nesneyi havaya kaldırıp küçük mağaranın içinden çıkardılar.

"Bu nedir?"

"Bir kayık, görmüyor musun?"

Gerçekten de iki kişiyi taşıyabilecek uzun ve dar ahşap bir kayıktı. Yokuştan aşağı indiler, kayığı suya bıraktılar ve ikinci kayığı almak üzere mağaraya geri döndüler. Tomás onlarla giderek bu sefer kayığın taşınmasına yardım etti. Kollarında kayıkla mağaradan çıktığında bir taşa takıldı ve neredeyse düşüyordu, ancak tam zamanında dengesini sağlamayı başardı. Tam o anda Nadezhda'nın sesini duydu.

"Geliyorlar."

Başını çevirdi, kayığı olabildiğince yukarı kaldırdı ve neler olduğunu anlamaya çalışarak gözünün ucuyla etrafa baktı. Sahilde, bir toz bulutunun ortasında, yaklaşmakta olan iki çift far gördü.

Cipler.

"Hızlı! Hızlı!"

Üç adam sırtlarında kayıkla yokuştan aşağı neredeyse koşuyordu. Kayığı suya attılar ve Filipe, Tomás'ı işaret etti.

"Sen Nadia'yla bu kayığa bin," dedi en yakınlarındaki tekneyi işaret ederek. "Diğerine Borka'yla ben bineceğim."

Nadezhda kayıkta yerini alıp dengesini sağladı ve Tomás'ın da yerine geçmesini bekledi. Tarihçi, cipleri gördüğü noktaya kısa bir bakış fırlattı ve durduklarını gördü. Ciplerin kapıları açıktı ve içindekiler dışarı atlıyorlardı. Başka bir şey görmesine gerek yoktu, yerine oturup küreği eline aldı.

"Hızlı!"

Filipe ikinci kayığa binerken Portekizce küfretti.

"Bu pislikler bizim burada olduğumuzu nasıl bildiler?"

"Birinin bizi ihbar ettiğini mi söylüyorsun?" diye sordu Tomás.

"Kim olabilir ki? Buraya, Şamanka'ya gelmeye sadece birkaç dakika önce karar verdik..."

"Belki de bütün adayı tarıyorlardır."

Uzaktan sesler duydular. Bu sesler, onları çoktan görüp emirler savurarak bağıran cipteki adamlara aitti.

İki kayığın da kürekleri suya değdi ve kayalıktan uzaklaşmaya başladı.

"Nereye gidiyoruz?" diye sordu diğer kayığı çoktan gözden kaybeden Tomás.

Ona cevap veren karanlık oldu.

"Burada ayrılıyoruz," dedi Filipe'nin sesi. "Sen Nadia'yla git."

"Peki nerede buluşuyoruz?"

"Bilmiyorum. Bir şekilde sana ulaşırım."

Adamlar sahile doğru koşarak göz açıp kapayıncaya kadar Şaman Taşı'na ulaştılar. Öfkeyle kürek çeken Tomás, geriye dönüp bakma cesaretini göstermeden önce ilerleyerek belli bir

avantaj elde etmeyi başardı. Kayalığın burnunda duran adamların Khamagan'ın yaktığı ateşle iyice beliren silüetlerini gördü ve kollarında bir şeyin parıldadığını fark etti.

O sırada kayığın yanından keskin bir ses geçti ve ardından bir dizi patlama sesi duydu. Önlerindeki suya düşen birkaç tok ses duyuldu: Bunlar göle düşen mermilerin çıkardığı seslerdi.

"Bize ateş ediyorlar," diye bağırdı Tomás, panik içinde.

O anda zihni âdeta parçalara ayrılmış gibiydi. Bir yanı korku, kaçma, oradan bir an önce gitme ve her ne pahasına olursa olsun canını kurtarma içgüdüsüyle yanıp tutuşurken, diğer yanı, mantıklı olan yanı, durumu ilginç bir soğuklukla değerlendiriyordu. Sanki olanlar onu hiç ilgilendirmiyormuş gibi, o sahneyi uzaktan seyreden bir seyirciye benziyordu. Mantıklı olan tarafı, olan bitene hayret ediyordu: Birilerinin hedefi olmanın böyle bir şey olduğunu hiç zannetmemişti. Filmlerde olduğu gibi önce patlama seslerinin, sonra da mermi seslerinin duyulacağını hayal etmişti hep ama gerçekte tam tersi olmuştu: Mermiler sesten daha hızlı hareket ediyordu, bu yüzden mermi sesleri patlama seslerinden önce duyuluyordu.

"Hişşt! Gürültü yapma," diye uyardı onu Nadezhda.

"Ama bize ateş ediyorlar!"

"Rastgele ateş açtılar," diye açıkladı. "Bizi görmüyorlar."

Patlamalar birdenbire kesildi ve artık kayığın etrafında mermi sesi duyulmaz oldu. Nadezhda haklıydı. Adamlar kayıkları görmemişti. Sibirya'nın karanlığına karışan Baykal'ın siyah mantosunu zar zor seçebiliyorlardı.

XXIII

Kürekler bir o yana bir bu yana dans edip kürekçiler de ritme ayak uydurmak için nefes nefese kalırken, kayık suyu sessizce yarıp geçiyordu.

Ama on dakika durmaksızın kürek çekmenin bir bedeli vardı elbette. Tomás omuz ve boyun kaslarını taş misali sertleşmiş, kollarını ise uyuşmuş hissediyordu. Enerjileri tükenmiş ve ciğerleri oksijen arayışıyla deliye dönmüştü, o umutsuz kaçış anındaki adrenalin ateşi de artık tükenivermişti, böylece ikisi de yavaşladı. Kayık suyun üzerinde artık daha yavaş süzülüyordu. Göle ateşlenen bir mermi olmaktan çıkmış, adayı ana karadan ayıran Maloye More Bogazı'nın narin akışına aniden uyum sağlayarak hassas bir ceviz kabuğuna dönüşüvermişti.

Kalbi deli gibi atan Tomás, "Neredeler acaba?" diye iki nefes arasında mırıldandı.

"Kim? Filhka ile Borka mı?"

"Evet."

"Bilmem. Şu tarafta olmalılar."

Tarihçi, nefesini düzene soktuktan sonra etrafına bakındı ve bir hareket görmeye çalıştı ama kayığın etrafında donuk bir karanlık hâkimdi. Karşısında, muhtemelen bozkır ya da tayga-

nın ortasındaki evlere ait birkaç ışıklı noktayı zorlukla seçebiliyordu. Arkalarında ise, Khuzhir'in ışıkları ve Şamanka'nın yerini gösteren Khamagan'ın ateşinin titreyen alevi, Olhon sahilinin hâlâ tehlikeli derecede yakın olduğunu hissettiriyordu. Suyun karanlığı petrolü anımsatıyor ve sadece gölün etrafındaki birkaç ışığı yansıtarak dalgaların hırçın ritmiyle hareket eden titrek fenerleri andırıyordu.

Birkaç dakika dinlendikten sonra öncekinden daha sakin bir ritimde tekrar kürek çekmeye başladılar. İkisinin de zihninde Şamanka'yı terk ettikten sonra duydukları o korkutucu sesler, rüzgârı kesen görünmez kılıçlar misali etraflarındaki havayı yaran mermilerin o uğursuz ve kasvetli uğultusu yankılanıyordu ve bu da onlara en büyük tehlikelerin, gelişini nasıl hiçbir zaman açıkça duyurmadığını, aksine görünmez ve hain bir düşman misali sessizce, sinsi bir haşinlikle ortaya çıkmayı yeğlediğini hatırlatıyordu.

Kürek çekerek geçirdikleri dakikaların hesabını bile unuttular. Gün batımının davetkâr ışığı altında yurt kampının bulunduğu sahilden bakıldığında, Maloye More'nin diğer tarafındaki kıyı şeridi, çok yakın ve cezbedici görünüyordu. Ama şimdi, gecenin karanlığıyla kör olmuş gözleri, ilerlemek için can atan omuzları ve korkuyla kasılan mideleriyle, bu mesafe çekilmez bir hal almıştı. Yaklaşmış mıydılar? Yoksa uzakta mıydılar? Işıklara bakılırsa mesafe hep aynı görünüyordu. Ya da belki öyle değildi; daha iyi bakıldığında, Khamagan'ın ateşi artık belli belirsiz bir titreyişten başka bir şey değildi, ufukta parlayan bir yıldızdı artık ve bu, Şamanka'nın çok uzakta olduğuna dair kesin bir işaretti.

Kayık aniden görünmez bir şeye çarptı ve ikisi de yerinden sıçradı. Karaya mı oturmuşlardı? Yoksa bir kayaya mı çarpmışlardı? Nadezhda eğilip kayığın içini yoklayarak içeriye su

dolup dolmadığını, aldıkları darbenin kayığın dibine zarar verip vermediğini anlamaya çalıştı.

Tomás endişeyle, "Ne oldu?" diye fısıldayarak sordu.

Nadezhda'nın eli kayığın her yerinde dolaştı, ancak içi kuruydu, bu da onun rahat bir nefes almasını sağladı.

"Sorun yok," diyerek onun içini rahatlattı.

"Peki ama ne oldu?"

Bu güzel bir soruydu çünkü kayık olduğu yerde kalmaya devam ediyordu. Kadın dikkatlice ayağa kalktı ve kayığın dışına dokunacak şekilde ön tarafa doğru eğildi. Elini soğuk suya daldırıp bir yandan diğer yana boydan boya dolaştırdı ama ne olduğunu bir türlü anlayamadı. Hiçbir şey bulamayınca biraz daha eğildi ve parmakları yumuşak, pürüzlü bir yüzeye değene dek kolunu korkarak suya batırdı.

"Kum," dedi. "Bir kum sığlığına çarptık."

"Ah, olamaz. Peki şimdi ne yapacağız?"

"*Blin!* Bu durumdan kurtulmalıyız."

Tomás kayıkta kendini dengeledi ve kürekle suyun dibini kontrol etti. Gerçekten de dipte kum vardı ve pupa dalgalanmaya devam ederken her şey pruvanın bir şeye sıkışmışçasına karaya oturduğunu gösteriyordu.

"Kıyıya varmış olabilir miyiz ki?" diyerek varsayımda bulundu.

"Olabilir. Bir şey görebiliyor musun?"

İkisi de sahile ait bir iz, bir işaret görmeye çalışarak gözlerini iyice açtı. Gözleri artık karanlığa alışmıştı ama herhangi bir ışık yardımı olmadan önlerindeki derin karanlığın ötesinde bir şey görebilmek zordu. Sanki dört bir yanları uçurumla çevriliymiş de burunlarının önündeki bir avuçluk mesafeyi göremeden, o karanlık gölgede tamamen kaybolmuş gibiydiler. Fakat nerede olduklarını kesinlikle anlamaları gerekiyordu. Tomás bu sefer kürekle kayığın ön tarafına doğru ilerleyerek gölün dibini kontrol

etmeye devam etti, kum ön tarafa pupadan çok daha yakınmış gibi duruyordu. İçi biraz rahatlayarak ayakkabılarını ve çoraplarını çıkarıp pantolonunun paçalarını dizlerine kadar sıvadı ve pruvaya doğru ilerledi.

"Geçmeme izin ver," dedi.

"Dikkatli ol, Tomik."

Korkuyla ayağını suya soktu; soğuk, kulaklarını sızlatana dek bütün vücudunu sardı. Bacağını çok dikkatli bir şekilde suya daldırdı ve su dizine bile ulaşmadan ayağı kuma dokundu. Sonra diğer ayağını da suya indirerek büyük bir dikkatle kayıktan çıktı. Su ilk önce sadece ayaklarına gelene kadar, sonra ise artık ayaklarına bile dokunmayana kadar adım adım ilerledi.

"Sahil," dedi rahatlamış bir şekilde. "Gölün diğer tarafındayız."

Geri döndü ve Nadezhda'nın kayıktan çıkmasına yardım etti. Bilinmeyen bir yolu sopa olmadan keşfetmek zorunda kalan körler gibi el ele tutuşarak sahile yürüdüler ve yalnızca kumdan çıkıp da Sibirya bozkırlarının çimlerinin ayak tabanlarını çizdiğini hissedince durdular.

"Şimdi nereye gidiyoruz?" diye sordu Tomás, çoraplarını ve ayakkabılarını tekrar giyerken.

"Bence Sakhyurta'ya gitsek iyi olur."

"Yürüyerek mi?"

Nadezhda sinirlenerek dilini şaklattı. "Burada herhangi bir otobüs görüyor musun?"

"Hayır."

"Öyleyse neden böyle aptalca bir soru soruyorsun Tomik? Tabii ki oraya yürüyerek gitmek zorundayız."

Tomás sabırsız bir şekilde ayağa kalktı.

"Pekâlâ," dedi. "Gidelim mi?"

Rus kız çimlere oturdu.

"Baksana, sen karanlıkta bir şey görebiliyor musun?"

"Hayır."

"O zaman otur ve çeneni kapa."

Yavaş yavaş gökyüzünü boyamaya başlayan mavimsi aydınlığı fark ettiklerinde, onları bozkırda gecenin sert soğuğundan koruyan sıcak bir kucaklamayla birbirlerine sarılarak uyukluyorlardı. Gözlerini ilk açan Tomás oldu ve hareketi Nadezhda'yı da uyandırdı.

Güneş Baykal'ın üzerinden yükseliyordu ve şafağın ilk ışınları Olhon'un diğer tarafından kendini göstermeye başlayarak gök kubbenin çivit mavisinde adanın uzun ve siyah hatlarına vuruyordu. Etraflarına baktılar ve karaya oturdukları sahili ilk kez gündüz gözüyle gördüler. Bozkır ve tayga onları çepeçevre sararken, önlerinde dağlar ardı ardına yükselirken, kıyı ise çıkıntıların dik kayalıklarla buluştuğu koylarla yarıklar halinde uzanıyordu. Karada ve suda arkadaşlarından bir iz aradılar; ancak sahilden uzaklaşıp sonra tekrar sahile vuran dalgaların hareketine teslim olmuş, yolunu kaybetmiş bir kütük misali, sahilde sallanan terkedilmiş kayığı gördüler.

"Yola çıksak iyi olur," diye önerdi Tomás.

Nadezhda bu sefer ona hak verdi ve ayağa kalktı. Şafağın ışığı hâlâ loştu ama yolu görmeye yetiyordu. Üşümüş ve açlardı fakat yola çıkmaları gerekiyordu. Alçak bozkır otlarının üzerinden geçip, mümkün olduğunca kıyı şeridini takip ederek, gerektiğinde iç kesimlerdeki patikalardan ilerleyerek güneybatı yönünde devam ettiler.

"Varmamız gereken yere hâlâ çok var mı?"

"Sakhyurta'ya mı? Yaklaşık kırk kilometre var."

Tomás gözlerini devirdi.

"Lanet olsun! Bu tam bir maraton." Gözleriyle ufku taradı. "Daha öncesinde bir yer var mı peki?"

"Bildiğim kadarıyla yok."

"Olhon'a giden feribota bindiğimiz köy bu mu?"

"Evet. Şu aşağıda bir otobüse binip Irkutsk'a gidebiliriz."

"Ama bu tehlikeli değil mi? Peşimizdekiler o güzergâhı izliyor olabilirler..."

"Peki ya alternatif nedir Tomik?"

"Bilmem. Sen söyle."

Nadezhda, kuzeybatı yönündeki dağları işaret etti.

"Manzurka'ya ulaşmak için bu yoldan gidebiliriz," diye önerdi. "Ama seksen kilometre uzaklıkta bulunuyor."

"Peki ya yeniden kıyıya doğru çıksak?"

"O daha beter. İlk yerleşim merkezi, yaklaşık üç yüz kilometre uzaklıktaki Bajkalskoe'dir."

Tomás dudaklarını büzdü.

"O zaman feribota bindiğimiz köye ulaşmaya çalışmak daha mantıklı," diyerek durumu kabullenmek zorunda kaldı. "Belki oraya varmadan önce bir taşıt bile bulabiliriz, kim bilir!"

Bozkır düz değil, engebeliydi ve onları sürekli inip çıkmaya zorluyordu. Karşılarına çıkan küçük çalılar sanki özenle ekilmiş gibi düzenli aralıklarla sıralanmışa benziyordu. Deve dikeni ve adaçayı çiçekleri vardı, ayçiçeklerinin sarısı ise o kahverengi, çorak manzaraya biraz olsun renk katıyordu.

Tomás yarım saatlik bir yürüyüşün ardından artık takati kalmayarak: "Burada kimse yaşamıyor mu?" diye sordu.

"*Niet*,"[60] diye karşılık verdi Nadezhda, gözlerini yerden kaldırmadan.

"Toprak kupkuru, görmüyor musun? Bozkırda çok az su var. Burası neredeyse bir çöl olduğu için kimse gelip burada yaşamak istemiyor."

60 (Rus.) "Hayır." (ç. n.)

Küçük höyükler zaman zaman yolu kapatarak onları devam etmek için etraflarından dolaşmaya zorluyordu. Birbirlerine sadece ara sıra birkaç kelime ediyorlardı. Aç ve yorgundular, bir an önce oradan uzaklaşmak istiyorlardı ne var ki duruma uyum sağlamaktan başka çareleri yoktu.

Tomás ise içte içe o ana dek belli etmemeye karar verdiği bir kızgınlık besliyordu. Ve o an ona, önlerinde gidecekleri uzun bir yol olduğunu ve söyleyecek bir şeyleri olmadığı için, kendisini rahatsız eden şeyi ortaya dökmek için cazip bir an gibi geldi.

"Filipe'den hoşlanıyor musun?" diye sorma cesaretini gösterdi.

Nadezhda omuz silkti.

"Şikâyetim yok," dedi. "Verdiği sözleri hep tuttu. Ayrıca önemli bir şey yapıyor, öyle değil mi?"

"Elbette," diyerek ona hak verdi Tomás. "Ama bilmek istediğim şey, ondan gerçekten hoşlanıp hoşlanmadığın."

"Ah, şu mesele."

Sessizlik çöktü.

"Ee yani?"

"Erkek erkektir. Siz de seksten hoşlanıyorsunuz, ben de. Bunun nesi yanlış?"

"Ama Filipe'den hoşlanıyor musun?"

"Birlikte olduğum bütün erkeklerden hoşlanıyorum. Ödeme yaptıkları sürece hiçbir sorun yok."

Tomás bu son sözü düşünmek üzere bir an durakladı.

"O hayattan uzaklaşmak istediğini söylememiş miydin?"

"Hangi hayattan? Seks işçiliğinden mi?"

"Evet."

"*Blin!*" diye küfretti kız. "Söylesene, senin sorunun ne?"

"Hiçbir sorunum yok. Merak, sadece merak." Gözlerini ayırmadan kadına baktı. "O hayatı sürdürmek zorunda mısın?"

Nadezhda güldü.

"Beni kurtarmak istiyorsun, değil mi?"

"Evet, neden olmasın?"

Kadın gözleri yere dikili halde birkaç dakika sessiz kaldı.

"Çok iyisin, Tomik. Ama kurtarılmaya ihtiyacım yok."

"Öyle olduğunu mu sanıyorsun?"

"Sanmıyorum, biliyorum. Kimse beni bu hayatı sürdürmeye zorlamıyor. Bunu parayı sevdiğim için ve bana zevk verdiği için yapıyorum. Eğer yaşam tarzımı değiştirmek istesem, bunu bugün bile yapabilirim." Ona şefkat dolu gözlerle baktı. "Adımın ne anlama geldiğini biliyor musun?"

"Nadia isminin bir anlamı mı var?"

"Hayır, seni aptal. Nadezhda'yı kastediyorum. Onun ne anlama geldiğini biliyor musun?"

Tomás'ın yüzündeki ifadeden bilmediği anlaşılıyordu.

"Hiçbir fikrim yok."

"Nadezhda 'umut' demektir,". Neşeyle gülümsedi. "Umut. Anlıyor musun Tomik? Benim umudum var." Dalgın gözlerle ufka baktı. "Önümüzdeki yıl üniversiteyi bitirdiğimde ne yapacağımı biliyor musun? Kendime bir Ivan bulup onunla Kırım'da yaşayacağım." Kızıl saçlarını hafif bir hareketle geriye attı. "Benim için endişelenme."

"Peki ya mafya buna izin verecek mi?"

"Hangi mafya? İstediğim bir hayat yaşıyorum ve canım istediği zaman bırakırım. Bana emir verebilecek bir mafya yok. Vücudumla istediğimi yaparım ve vücudumu isteyen kişi de bunun için para ödemeli." Tomás'ı işaret etti. "Bu arada sen de, bu babacan konuşmanın ardından, bil ki artık eğlence bitti, anlıyor musun? Şu andan itibaren eğlenmek istiyorsan ödersin. Diğerlerinden hiçbir farkın yok."

XXIV

Bir toz bulutu ileride toprak yola benzeyen bir yer olduğunu işaret ediyordu. Tomás'ın saatinin akreple yelkovanı neredeyse öğle vaktini gösteriyordu ve iki kaçak konuşamayacak kadar yorgun ve aç bir şekilde kendilerini bozkır boyunca sessizce sürüklüyorlardı. Orman dağlardan aşağı kıvrılarak küçük bir çayıra yaklaşıyordu, ancak her ikisi de ilerlemesi daha kolay olduğu için açık alanda kalmayı tercih ediyorlardı.

Uzaktan yükselen toz, onları gömüldükleri uyuşukluktan uyandırıp şişirildiğinde şeklini geri kazanan bir balon misali canlandırdı.

"Birileri var," dedi Nadezhda, aniden heyecanlanarak. "Nihayet!"

"Ama bize doğru geliyorlar," dedi Tomás. "Bizimse diğer tarafa gidecek birine ihtiyacımız var."

"Fark etmez. Eğer bir araba varsa, burası geçiş bölgesi demektir. Bu iyi bir işaret."

Kalkan toz bulutuna sebep olan arabanın izlediği yolu anlamaya çalıştılar, ancak kısa süre sonra, tek yolun kendilerine doğru gelen yol olduğunu fark ettiler. Bu noktada bozkır, tayga ile göl arasına sıkışmış dar bir şeritten başka bir şey değildi, bu

yüzden de başka bir alternatif yoktu. Sık ormanın içinden hiçbir araç geçemeyeceği ve yakındaki ormanın içindeki bir yoldan araba geçtiğini gösteren başka bir toz bulutu da görmedikleri için yaklaşmakta olan araba mecburen onların bulunduğu noktadan geçecekti. Yüksek bir noktaya tırmanıp arabanın gelişini ayakta durarak beklediler.

Bulut iyice yükseldi ve arabanın sesini duymaya başladılar. Artan bir kükreme gibiydi. Araç aniden bir tümseğin arkasından belirdi ve ikisi de onu görebildi. Bu bir cipti. Kısa süre sonra ikincisi de belirdi ve Tomás önceki geceki arabaları tanıyarak kalbinin hızla çarpmaya başladığını hissetti.

"Bunlar onlar!" diye bağırdı.

Nadezhda'yı kolundan çekerek bozkırın içinden tüm hızıyla yokuş aşağı koştu. Kendilerini görüp görmediklerinden emin değildi ama bu muhtemel, hatta pek mümkün görünüyordu. Korku onun adımlarını hafifletmiş ve yorgunlukları yerini beklenmedik bir enerjiye bırakmıştı. Açıklıkta koşarak ciplerin yaklaştığını motorların gürültüsünden takip ediyorlardı, ara sıra gözlerinin ucuyla bakarak bir anda sıra sıra ağaçların içinden geçip taygaya daldılar.

Kendilerini çam ve çalıların arasında bulur bulmaz nihayet yavaşladılar. O kadar yavaş yürüyorlardı ki ciplerin motorlarının durduğunu ve kapılarının çarptığını bile duyabiliyorlardı. Adamlar onlarını yerini tespit etmişlerdi ve onları takip ediyorlardı. Bir anda bağırışlar yükseldi ve bir adrenalin patlamasıyla bu sesler onlara yeni bir kuvvet aşılayarak onları delice kaçmaya itti. Ağaçların arasından güçleri yettiğince koşarak dallara çarptılar, elbiseleri ve vücutları deve dikeni ve kır çiçekleriyle çiziliyordu. Ama hiçbir şey onları durduramadı: Yeşilliklerin içinde yabani tavşanlar gibi koşuyor, çamların arasında süzülüp peşlerindeki

adamlarla aralarına ne pahasına olursa olsun metrelerce mesafe açmaya çalışıyorlardı.

Arkalarında bir yerlerde, bazen daha yakından, bazense daha uzaktan gelen emir ve bağırışları duyabiliyorlardı. Daha fazla kaçamayacakları izlenimine kapıldıkları anlar olsa da hemen ardından o kim olduklarını bilmedikleri adamlardan uzaklaşmayı başardıklarını hissediyorlardı. Ciğerleri sanki patlamak üzereydi ve onları ele verebileceği endişesiyle doğru düzgün nefes bile almaktan korkuyorlardı, neyse ki koşarak ormanın en derinliklerine girebildiler.

Acı dolu bir inilti Tomás'ı dönüp arkaya baktırdı, Nadezhda'yı yerde bir çalının yanında gördü.

"Hadi," dedi, geri dönüp elini ona uzatarak. "Hızlı."

Kadın ayağa kalkmaya çalıştı, ancak hemen ardından acıyla yüzünü buruşturdu.

"Yapamam," diye hıçkırdı. "Ayağım burkuldu."

Tomás onu daha sertçe çekti.

"Hadi, kalk. Duramayız."

Rus kadın ayağa kalktı ve birkaç adım attı, ancak yapabildiği tek ayak üzerinde sıçramaktan başka bir şey değildi. Artık devam edecek durumda olmadığı belliydi.

"Yapamam," diye sızlandı. "Canım acıyor."

Tomás arkaya doğru baktı. Peşlerindeki adamlar henüz ortalarda görünmüyorlardı, ancak orada kalırlarsa kısa sürede yakalanacakları açıktı. Hızlı bir çözüm arayışında çaresizce etrafına baktı, ama kafasında sadece bir fikir dönüp duruyordu.

"Buradan gitmeliyiz."

"Sen git," dedi kadın. "Sen koşabilirsin, ben yapamam. Kaç Tomik."

Tarihçi bocalayarak ona baktı. Nadezhda'nın söyledikleri çok mantıklıydı. Eğer onunla kalırsa, ikisini de yakalarlardı. Ama

kaçarsa, başarabilirdi. Her halükârda, kızın durumu gerçekten zordu. En mantıklı şey şüphesiz kaçmaktı.

Öneriyi kabul etmek üzereydi ama sonra tekrar düşündü. Onu orada bırakamazdı. Daha önce aynı adamlar veya onlar gibi başkaları tarafından öldürülen iki bilim insanına ne olduğunu hatırladı ve kadını orada bırakırsa kesinlikle ölüme mahkûm etmiş olacağını anladı. Hayır, yapamazdı. Yaparsa, bu vicdan azabıyla yaşayamayacağını biliyordu. Ama sorun, orada kalmanın intihar etmekle bir olmasıydı. Peki ne yapmalıydı? Kaçmalı mıydı yoksa kalmak daha mı iyi olurdu?

Tekrar peşindekilerin nerede olduğuna dair bir iz, bir işaret aradı. Henüz onları göremiyordu ama yaklaşan seslerini duyabiliyordu. Orada öylece daha fazla kalamazlardı, harekete geçmek zorundaydılar. Saniyeler geçiyor ve her ne pahasına olursa olsun o çıkmazdan kurtulmak ve bir çözüm bulmak gerekiyordu.

"Buraya dayan," dedi, omzunu uzatıp sonra da kızın bir kolunu tutup boynuna dolayarak. "Gidelim."

Kadın ona dayanmış topallarken, Tomás onu ormanın içinde elinden geldiğince hızlı adımlarla taşıdı ama kısa süre sonra bu şekilde hiçbir yere gidemeyeceklerini anladı. Kendini bitkin hissetmeye başlamıştı ve böyle zar zor ilerlerken her an yakalanabilirlerdi. O anın çaresizliği içinde iki çam arasında bir çalı gördü ve oraya koştu. Nadezhda'nın dalların arkasına saklanmasına yardım etti, sonra kendi de aynısını yaparak yaprakların arasına saklanmaya çalıştı. İkisi de ağır ağır nefes alıyordu, göğüsleri bir inip bir kalkıyordu; Tomás kıza yoğun nefes alışverişlerini bastırması ve kesinlikle sessiz kalmaya çalışmaları gerektiğini işaret etti.

Sessizlik.

Kuşların cıvıltıları taygayı dingin bir melodiyle dolduruyordu, başka bir zaman olsa bir doğa konseri olarak algılayabileceği

bu sesler şimdi ona ormanın ilkel güçlerine terk edilmiş olduğu hissini veriyordu. O cıvıldamalar ona insanların dünyasında olmadığını, orada farklı kanunların geçerli olduğunu, herhangi bir avcının kolaylıkla bir başkasının avı olabileceğini hatırlattı. Sessizce, kuşlardan başka bir ses duymak için beklediler ve nitekim bunun için uzun süre beklemeleri gerekmedi. Bazı insan sesleri ve bitkilerin yapraklarının birileri tarafından hareket ettirildiğini duydular. Hiç şüphe yoktu, peşlerindeki adamlar yakındaydı. Neredeyse nefeslerini tutacak kadar sessiz kaldılar; gözleri bir o tarafa bir bu tarafa dans ederken ve alınlarından boncuk boncuk ter damlaları süzülürken çalıların onları gerçekten saklayabilmesi için dua ediyorlardı.

Endişeli bekleyişe teslim olan Tomás, saklandıkları yerin ne kadar güvenli olduğunu sorgulamaya başladı. Birkaç dakika önce kaçma telaşı ve zihnini allak bullak eden çaresizlik içinde kıvranırken o çalı ona mükemmel bir çözüm gibi görünmüştü. Ama şimdi bundan o kadar emin değildi. İki kat daha artan dikkatleri ve her yerde onları arayan gözleriyle, yakınlarındaki adamları gözünün önüne getirdi ve kendi ile Nadezhda'nın bir perdenin arkasına saklansa da ayakları dışarıda kalmış çocuklar gibi neredeyse çırılçıplaklarmışçasına şahane bir şekilde göründüklerini fark etti. Kalbi korku ve bitkinlikle çarparken, görülmemelerinin imkânsız olduğu sonucuna vardı. İmkânsızdı. *Oraya saklanmak ne kadar aptalca bir fikirdi*, diye düşünerek kendini suçladı. Ama artık yapacak bir şey yoktu, oraya saklanmışlardı ve artık başka seçenekleri yoktu. Yapılacak tek şey oldukları yerde heykel misali hareketsiz ve sessiz kalıp adamların onları fark etmemesi için dua etmekti. Bu onların hayatta kalmak için tek şansıydı.

Bir adam göründü.

Bir dalın hareket ettiğini gördüler ve saklandıkları yerin hemen önünde av peşindeki vahşi bir hayvan gibi yavaşça, giz-

lice ve dikkatini seslere vererek yürüyen bir adam beliriverdi. Üzerinde bir kot pantolon ve bir deri mont vardı ama Tomás'ı en çok korkutan adamın elindeki nesneydi. Tarihçi, film ve gazete fotoğrafları dışında daha önce başka bir yerde hiç görmese de AK-47'yi hemen tanıdı. Adam elinde bir kalaşnikofla tayganın içinde ilerliyordu ve adamın peşine düştüğü avının onlar olduğuna hiç kuşku yoktu.

Tomás ve Nadezhda korkudan donup kalmışlardı, kalpleri göğüslerinde o kadar şiddetli çarpıyordu ki yüz metreden daha uzak bir mesafeden bile duyulabileceğinden korkuyorlardı. Ölüm sanki korkularını koklayarak, taze ayak izlerini takip ederek etraflarında geziniyordu. Başka bir ses duydular, diğer taraftan yankılanıyor gibiydi ama kimse görünmedi. Kalaşnikoflu adam, çalıların önündeki küçük açıklıkta birkaç dakika hareketsiz kaldı, göremedikleri birine seslenerek Rusça bir şeyler söyledi ve ilerlemeye devam ederek yaprakların arasında kayboluverdi.

İki kaçak, diğer adamların ortaya çıkmasından korkarak dehşet içinde oldukları yerde kaskatı kesildiler. Bu sefer sağ taraftan gelen başka sesler duydular. Sanki bütün bir avcı ordusu onları fark etmeden yanlarından geçmiş gibiydi. Adamların sesleri uzaklaşıyor gibiydi ve Tomás rahat bir nefes aldı.

"Gidiyorlar," diye fısıldadı, sesi o kadar alçaktı ki neredeyse kendi bile zor duyuyordu.

"Evet," diye karşılık verdi kadın aynı ses tonuyla.

"Ne dediklerini duydun mu?"

"Bizi arıyorlar."

"Ama izimizi kaybettiler. Belki de bu andan yararlanarak diğer tarafa kaçmalıyız."

"Kıpırdama. Saklandığımızı biliyorlar."

"Biliyorlar mı?"

"Evet, öyle söylediler."

"Peki ne yapacağız?"

"Sakin olmalıyız. Hareket edersek ya da ses çıkarırsak bizi bulurlar."

Sustular, kıpırdamadan ve son derece gergin bir şekilde oldukları yerde öylece durdular. Öyle bir panik içindelerdi ki kaçmak için can atıyorlardı ama gelgelelim korkudan hareket dahi edemiyorlardı. Diğer sesler, adamların hâlâ bölgede olduğunu doğruluyor, hareket ettirilen çalıların sesi ise taygayı kaplıyordu, adamlar sanki ormanın her bir köşesini karış karış tarıyormuş gibiydiler. Sesler kesildi ve adamlar birkaç dakikalığına aralarında konuşmaya koyuldular.

Konuşmaları takip eden Nadezhda, "Geri dönüyorlar," diye fısıldadı.

Gerçekten de biraz sonra sesler yaklaşarak daha da yükseldi ve iki kaçak tekrar nefeslerini tuttu. Yaklaştıklarını duydular ve kalplerinin, adamların bu ikinci tehditkâr geçişine nasıl dayanacağını kestiremeden oldukları yerde âdeta donup kaldılar. Başka dalların hareket ettirildiğini duydular ve aniden kalaşnikofunu yere doğru tutmuş bir adamın bacaklarını saklandıkları çalının yarım metre ötesinde gördüler. O da kot pantolon giymişti ama bir öncekinden daha iri yarıydı. Adam bir an kıpırdamadan durdu, o kadar yakındı ki sadece bacaklarını ve karnını görebiliyorlardı ve tüm benlikleriyle onun bir an önce oradan uzaklaşmasını dilediler.

Ama yabancı adam kıpırdamadan duruyordu. Yanına ikinci bir adam yaklaştı ve birlikte şaşkınlık içindeymişçesine etraflarına baktılar. Aniden ikinci adam yere çömeldi ve çalıya doğru baktı.

Onları gördü.

"*Vot oni!*"[61] diye bağırdı Rus adam.

61 (Rus.) Buradalar! (ç. n.)

Dehşete kapılan Tomás, fırlayıp koşmak üzereydi ama bacaklarını fazla pişmiş spagetti gibi hamurlaşmış hissediyordu, bu yüzden herhangi bir tepki verecek gücü bile yoktu.

Saklandıkları yerin etrafında tam bir kıyamet koptu. Açıklıktaki iki adam, kalaşnikoflarını onlara doğrulttu ve anında etraflarında büyük bir hareketlenme yaşandı. Birdenbire nereden geldiği belli olmayan başka silahlar ortaya çıkıverdi, bazıları çalıların yaprakları arasından belirdi ve bir ses gürledi.

"*Vykhodíte ottuda*,"[62] diye emretti. "*Bystro*."[63]

Nadezhda korkudan titriyordu.

"Buradan çıkmamızı istiyorlar," diye tercüme etti.

Bir uyurgezer misali tüm duyuları sersemlemiş haldeki Tomás, elleriyle dalları iterek Rus kızın dışarı çıkmasına yardım etti. Ayağa kalkar kalkmaz karnına yediği bir yumrukla iki büklüm yere düşerek başını çarptı.

"*Eto ti gueólog?*"[64] diye hırladı tehditkâr bir ses.

Tüfeğin ensesine dayanmış olduğunu hissetti ve tekrar nefes almaya başlaması birkaç saniye sürdü.

Toprak dolu ağzıyla, "Rusça anlamıyorum," dedi İngilizce.

Güçlü bir patlama sesi ve bir kadın inlemesi duydu. Nadezhda'ya vurmuşlardı. Ardı ardına yöneltilen Rusça sorulara kadın ağlayarak cevap veriyordu.

Yolun sonundayız, diye düşündü Tomás.

Ruslar Nadezhda'ya bağırıyor, kadın ise gözyaşları içinde karşılık veriyordu. Sonra Tomás'a döndüler, saçını arkaya doğru çektikten sonra bir adam ağzını kulağına dayayıp Rusça bir şeyler daha bağırdı. Sonra onun üstünü aradı, ceplerini bulup içinde

62 (Rus.) Dışarı çıkın! (ç. n.)

63 (Rus.) Çabuk! (ç. n.)

64 (Rus.) Jeolog sen misin? (ç. n.)

ne varsa boşaltıp her şeyi aldı. Sonra saçını çekmeyi bıraktı ve Tomás silahın namlusunun yeniden ensesine dayandığını hissetti. Aralarında konuştuklarını duydu ve birkaç dakika sonra, diğer adamlar sanki daha sonra olacaklara karışmak istemiyorlarmışçasına birkaç adım geriye gittiler.

Beni vuracaklar, diye düşündü dehşet içinde. Nadezhda ağlıyordu. Tomás, gözünün ucuyla kadının da ensesinde bir kalaşnikofla yerde olduğunu gördü. Sessizlik indi.

Bir silah sesi.

Tomás'ın dibinde, sağ kulağını sağır eden şiddetli bir patlama oldu. Döndü ve Nadezhda'nın kafasının parçalandığını gördü. Kanlar ve beyin parçaları bakır rengi saçlarına karışarak yere saçılmıştı.

Tomás'ın ensesindeki tüfek onu ileri doğru itti ve başını tekrar yere düşürdü. O anda her şeyin bittiğini düşündü. Ateş edeceklerdi. Ama ensesindeki baskı kalktı ve ne olduğunu tam olarak anlamadan, arkasından bir adamın ona doğru eğildiğini ve ağzını tekrar kulağına yaklaştırdığını hissetti.

"Defol buradan Portekizli," dedi adam, bu sefer İngilizce konuşarak. "Defol git ve bir daha da geri dönme."

Adamlar uzaklaşmaya başladılar ve saniyeler içinde o küçük açıklık bomboş kaldı. Sinirleri hâlâ gergindi, bilinci yaşadıklarının gerçek dışılığıyla altüst olmuştu, bütün bunların kötü bir rüyadan ibaret olup olmadığını bile bilemeden yavaşça doğrulup yere oturdu. Adamlar, cüzdanını ve pasaportunu ayaklarının yanına bırakarak gerçekten de ortadan kaybolmuşlardı.

Şaşkınlık içindeki gözleri daha sonra Nadezhda'nın kırılmış bir oyuncak bebek misali nemli toprağın üzerinde kanlar içinde hareketsizce yatan bedenine kondu. Ve işte o zaman ağlamaya başladı.

XXV

Huzurevi her zamanki gibi sakin görünüyordu, yalnızca orada bulunduğu diğer zamanlara göre belki biraz daha fazla neşeli bir havası vardı. Ne de olsa baharın sonlarıydı artık ve bahçedeki çiçek tarhları çiçeklerle doluydu. Kırmızı ve sarı renkteki hayat dolu güller güneşin altında parıldıyor ve yaprakları ışıkta saydamlaşan sarı kantaronla kıran kırana çekişiyordu. Ama açık yıldız şeklindeki yapraklarıyla bahçedeki yeşilliğe asıl egzotik hava katan çörek otu çiçeğinin açık mavisiydi.

Tomás binadan içeri girdiğinde kendini başka bir dünyanın kapısında bulmuş gibi hissetti. O ana kadar Sibirya'da yaşadığı korkunç olayların etkisinden çıkamamış ve sersemlemiş bir haldeydi. Ne Nadezhda'nın kafasını parçalayan Kalaşnikof'un sesini ne de kadının taygada yerde yatan bedeninin ve öldürüldüğü yere dağılmış olan beyninin görüntüsünü aklından çıkarabiliyordu. O gürültü ve görüntüler bir an olsun aklından çıkmayarak ona acı veriyordu. Baykal kıyılarından Coimbra'daki huzurevinin verandasına dek yaptığı geri dönüş yolculuğu sırasında, zihni o yaşananlarla âdeta zonkluyordu.

Huzurevinin ön kapısından içeri girer girmez aklını kemiren düşünceler aniden kesiliverdi, zihni ona acıyarak kısa bir mola

veriyor gibiydi. Sanki bilinçaltı, yeni bir sorunla başa çıkabilmesi için önceki sorununu da yanına alamayacağını biliyor gibiydi. Her şeyin bir zamanı vardı ve bir seferde yalnızca bir sorunla başa çıkabilirdi. Bu nedenle, beklenmedik bir canlılıkla hemen koridorun ortasında bulunan müdirenin ofisine gitti ve ancak ahşap kapının üzerindeki tabelada Maria Flor isminin yazılı olduğunu görünce durdu.

"Girebilir miyim?" diye sordu kapıyı tıklattıktan sonra içeriye göz atarak.

Masasında oturmuş evraklarla uğraşan müdire onu tatlı bir gülümsemeyle karşıladı.

"Buyurun Profesör," dedi kadın ve masanın diğer tarafındaki sandalyeyi işaret etti. "Tamamen ortadan kaybolduğunuzu sanıyordum."

Tomás sandalyeye geçip oturdu.

"Az kalsın öyle oluyordu," diye titreyerek yorum yaptı. "Çok karmaşık bir sebepten ötürü yurt dışındaydım ve bugün döndüm. Lizbon'da uçaktan iner inmez arabamı almaya gittim ve doğruca Coimbra'ya geldim. Daha yeni geldim yani."

"Evet, buralarda olmadığınızı anlamıştım."

Tomás oturduğu sandalyede doğruldu ve annesini huzurevine bıraktıktan sonra ortadan kaybolmuş olmasının müdirede uyandırabileceği düşüncelerden utanarak gözlerini yere indirdi.

"Özür dilerim ama mesleki zorunluluklarla ilgili bir durumdu," diyerek mazeretini tekrarladı ve bu kadar suçluluk duygusunun fazlasıyla yeterli olduğunu ima edercesine başını kaldırdı. "Annem nasıl?"

"Kaçtı."

Tomás'ın gözleri fal taşı gibi açıldı. Bu haber ona bir tokat gibi inmişti.

"Nasıl?"

"Anneniz kaçtı."

"Ne demek kaçtı?"

"Çok basit. Eşyalarını aldı ve kapıdan çıktı."

"Yani... gitmesine izin mi verdiniz?"

Müdire içini çekti.

"Ne yapabilirdik Profesör? Bütün bunların onun için çok yeni olduğunu unutmayın. Anneniz belli bir rutine ve çok uzun süredir sürdürmekte olduğu bir hayata alışıktı. Birdenbire tamamen yabancı bir ortama sürüklendi, üstelik kendi rızası dışında. Tahmin edilebileceği gibi de kötü tepki verdi."

Tomás oturduğu yerde patlamaya hazır bir volkan misali göğsünde kabaran bir öfke hissetmeye başladı.

"Peki gitmesine izin mi verdiniz?"

"Profesör, bildiğim kadarıyla anneniz yetişkin biri ve hareket özgürlüğü de dâhil olmak üzere hâlâ tüm haklara sahip. Eşyalarını alıp gittiyse biz ne yapabilirdik ki? Burada tutuklu değil, öyle değil mi? Herhangi bir mahkeme tarafından hüküm giymedi, değil mi?"

"Ama başıboş bırakılamaz, kendi için bir tehlike oluşturuyor. Şu anda nerede peki?"

Maria kapıyı işaret etti.

"Burada."

"Nasıl? Affedersiniz?"

"Burada, huzurevinde."

Tarihçi şaşkınlıkla müdireye baktı.

"Affedersiniz ama anlayamıyorum. Bana kaçtığını söylememiş miydiniz?"

"Evet, size gerçeği söyledim. Üçüncü gün kaçtı."

"Ve şimdi burada, öyle mi?"

"Evet, onu geri getirmeyi başardık. Tanrı'ya şükür."

Tomás rahat bir nefes aldı.

"Sizinle iletişim kurmaya çalıştık Profesör ama cep telefonunuzdan size ulaşamadık. Sizi kaç kez aradığımızı tahmin bile edemezsiniz. Annenizin Doktor Gouveia'nın hastası olduğunu bildiğimiz için hastaneyle temasa geçmeyi düşündük ve onunla konuşabildik. Annenizi bulup geri getiren de Doktor Gouveia oldu."

"Şimdi nasıl peki?"

"Neyse ki yavaş yavaş alışıyor. Onu görmek ister misiniz?"

"Tabii," dedi, hemen ayağa kalkarak. "Ama durumu iyi, değil mi?"

"Oldukça iyi, elbette sağlığının ve yaşının getirdiği sınırlamaları göz önünde bulundurarak söylüyorum," diye cevap verdi müdire oturduğu yerden. "En azından buraya alışma döneminin ilk günlerinde ona destek vermek adına burada olmanız önemliydi Profesör."

"Evet, biliyorum ama inanın bana, bu gerçekten mümkün değildi."

Tomás, dışarı çıkmak ya da tekrar yerine oturmak arasında bir an kararsız kaldı. Müdirenin tutumu, konuşmanın bitmediğini gösteriyordu ve belki de yerine oturması daha doğru olacaktı.

"Sizin de tahmin edebileceğiniz gibi bu tip durumlar bizim için biraz karmaşık," dedi Maria, karşısındaki evladın sorumluluklarını anlamasını sağlamaya kararlı bir şekilde. "Bir huzurevini yönetmek kolay bir iş değil ve sürekli yeni durumlarla yüzleşmek zorundayız. Örneğin dün, seksen yaşındaki bir hanım misafirimiz, gecenin büyük bir kısmını koridorlarda dolaşıp mutfağı arayarak geçirdi. Odasına geri dönme zamanı geldiğinde, yönünü kaybedip farkında olmadan üç farklı misafirin yatağına girdi."

"Gerçekten mi?" diye sorarak şaşkınlığını gizleyemedi Tomás tekrar yerine otururken. "Vay canına, yaşlandığımda ben de gelip burada yaşamak isterim."

"Şaka yapmayın."

"Affedersiniz ama bir düşünsenize! Ben odamda sakince uyurken gecenin bir yarısı bir kadın yatağıma giriyor. Bu her erkeğin hayalidir!"

Maria güldü.

"Bu yaşlı bir kadın olsa bile mi?"

"O yaşta da artık fazla seçici olamayız, öyle değil mi? Savaş zamanında fare bile yenir."

İkisi de güldü ama müdire çabucak kendini toparladı. Bu konuda eğlenmek ona pek hoş bir davranışmış gibi gelmiyordu.

"Şaka yapıyorsunuz ama bu ciddi bir mesele."

Tomás'ın yüzündeki gülümseme aniden kayboluverdi ve başını salladı.

"Biliyorum."

"Çok harika misafirlerimiz de var. Çok kibarlar ve hatta kendi başlarına yemek yiyemedikleri veya geceleri yataklarını kirlettikleri zaman özür dilerler." Çaresizce gözlerini havaya kaldırdı. "Ama başkaları da var ki..."

Cümleyi yarıda kesti.

"Yani? Başkaları ne yapıyor ki?"

"Ne yapmıyorlar ki. Bazısı kendini kontrol etmiyor ve odanın sağına soluna dışkısını bırakıyor, bu korkunç bir şey. Bunun onların suçu olmadığını biliyorum ama siz de hak verirsiniz ki içeri girip her yeri temizlemek de kolay şey değil. Bazen temizlik görevlilerine acıdığım bile oluyor."

"Bunlar en kötü vakalar olmalı."

"Hayır. En kötüleri, hep kötü bir ruh hali içinde olanlar, uyanır uyanmaz bize sözlü saldırıda bulunanlar. Kahvaltı saatini çok erken ya da geç bulanlar, yatağının pencereye çok yakın ya da çok uzakta olduğundan şikâyet edenler, hepimize orospu çocuğu diye küfreden ya da küvette tek bir tel saç unuttuğu-

muzu, cüzdanlarından paralarını çaldığımızı ya da kendilerine kötü muamele ettiğimizi, yemeği hep ya çok tuzlu ya da çok yumuşak pişirdiğimizi, kısacası her şeyin hep kötü gittiğini söyleyip şikâyet edenler. Sonra bir de diğer misafirlerle gerginlik yaratıp birbirlerine suçlamalarda bulunmaları da cabası; tam bir kaos." Başını salladı. "İnanın bana, hayatımızı gerçekten de cehenneme çeviren insanlar var."

"Yaşla birlikte kusurlar da artıyor, öyle değil mi?"

"Hem de nasıl," diyerek onayladı Maria. "Ama pek çoğu, önünde daha iyi bir yaşam umudu olmadığı için böyle asi davranıyor, yani bir anlamda acısını bizden çıkarıyor. Sorunun kökü bu ve bunun ceremesini de biz çekiyoruz."

"Bana annemin de böyle olduğunu söylemeyin."

"Hayır, zavallıcık. Bayan Graça sevimli bir insan. Uyum sağlamakta zorlandı, bu doğru, ancak onun gerçekten iyi bir insan olduğu, başkalarına kötü davranamayacağı ortada."

"Evet, birine hakaret ettiğini duymak beni çok şaşırtır açıkçası."

Müdire konuşmanın sona ermek üzere olduğunu ima ederek sandalyesinden kalktı.

"Bir de can sıkıcılar grubu var tabii ki. Zavallıcıklar, aslında suçları yok ama işimize feci derecede engel oluyorlar. Kimi bütün gününü bağırarak geçirir, kimi de her yere bizim peşimizden gelir; ayrıca sürekli aynı şeyi sorup duran veya aynı hikâyeyi günde elli kez anlatan iki üç kişi de var. Çok fazla desteğe ihtiyaçları var ama yapmamız gereken diğer işler onları dinlememizi engelliyor. Sabahları on odayı birden temizlemesi gereken bir görevli, oturup bir misafirle yarım saat nasıl sohbet edebilir ki?"

"Doğru..."

Maria Flor, Tomás'a ofisin kapısına kadar eşlik etti ve birlikte koridora çıktılar. Yaşlı bir kadın terliklerini sürüyerek yanların-

dan geçti. Üzerinde dantelli, fırfırlı beyaz bir sabahlık vardı ve beyaz saçları atkuyruğuyla geriye doğru toplanmıştı.

Kadın biraz uzaklaşınca müdire, "Şu hanımı görüyor musunuz?" diye fısıldadı.

"Evet."

"Hayatını koridorlarda yürüyerek geçirir. Onu yemek saatlerinde masaya oturtuyoruz ama dikkatimizi bir dakika üzerinden ayırmaya gelmiyor, onu tekrar koridorlarda dolaşırken buluyoruz. İnsanı gerçekten çileden çıkartıyor."

"Belki evlerinde kalmaları daha iyi olur, öyle değil mi?"

"O zaman onlara kim bakacak? Günümüzde insanlar ebeveynlerine bakmak veya onların kuruntularını çekmek için evde oturmazlar ki. Bu bir gerçek. Artık insanlar daha uzun yaşıyor ve ailelerin yeni yaşam tarzı bu kadar çok sayıda yaşlıyla yaşamalarına izin vermiyor. Eskiden yaşlıların çok azı ileri bir yaşa ulaşıyordu ve ulaşanlar için de tam bir aile desteği vardı. Bir zamanlar kadınların işe gitmeyip yaşlılara bakmak için evde kaldığını unutmayın. Bugün artık durum böyle değil. Tıptaki gelişmeler sayesinde, geçmişte olduğundan çok daha fazla yaşlı nüfusu var ve kadınların kitlesel olarak iş gücü piyasasına girişiyle artık yaşlılara bakmak için tasarlanmış bir aile desteği yapısı yok, anlıyor musunuz?"

"Tabii, toplumun demografik yapısı değişti."

"Evet, gerçekten de değişti," diyerek vurgulu bir ses tonuyla onayladı. "Artık işlerin nasıl yürüdüğünü göz önünde bulundurursak, kaliteli oldukları sürece huzurevlerinin sağladığı profesyonel yardım çok önemli, buna hiç şüphe yok." Bütün binayı kastederek parmağıyla yere doğru işaret etti. "Ama burada neler olduğunu anlamak için yaşlılığın ne olduğunu anlamak gerek. Bir huzurevinin bir tür pansiyon olması gerektiğini söyleyenler var; ne var ki bu, dışarıdaki insanların, rahatsız edici bir gerçek

karşısında kendilerini iyi hissetmek maksadıyla besledikleri bir yanılsamadan başka bir şey değildir." Eliyle dairesel bir hareket yaptı. "Aslında huzurevi bir hastane gibidir, anlıyor musunuz? Kendi işini rahatlıkla görebilen misafirlerimizin sayısı bir elin parmağını geçmez. Birçoğunun en basit işlerde bile yardıma ihtiyacı var. Kendi başlarına yıkanamıyor, yemek yiyemiyorlar, bazıları yürüyemiyor bile, bazıları ise idrar yaparken büyük zorluk çekiyor, çoğunun aklı bile yerinde değil. Kısacası misafirlerimiz müşteriden çok aslında birer hasta."

"Gerçekten zor."

Maria, Tomás'a doğru işaret etti.

"Sonra bir de sizlere katlanmak zorundayız, doğru mu?"

"Beni mi kastediyorsunuz?"

"Evet, siz aile üyelerini."

"Biz ne yaptık?"

"Siz hiçbir şey yapmadınız... ki bu da sizin lehinize işlemiyor pek."

"Beni azarlamayacaksınız, değil mi?"

"Bakın, beni ilgilendirmez elbette ama şunu açıkça belirtmek isterim ki aile üyelerinin varlığını hissettirmesi, yaşamlarının bu zor döneminde yaşlılara yardım etmek için şarttır. Birçoğu artık hiçbir şey anlamıyor gibi görünüyor olabilir, bu doğru ancak bu, duygusuzlaştıkları anlamına gelmiyor. Aksine ailelerinin ilgisine çok daha duyarlı hale geliyorlar."

"Varlığımı hissettiremedim, anlıyorum ama gerçekten gelemezdim, inanın bana," diye tekrar özür diledi. "İptal edemeyeceğim bazı işlerim vardı."

"Bu sizin hayatınız, beni ilgilendirmez," diye tekrarladı. "Ancak, etik dersi vermek niyeti gütmeden, annenizin huzurevindeki hayata uyum sağlama aşamasında sizin varlığınızın fark yaratabileceğini bilmenizin önemli olduğunu düşünüyorum.

İnsanlar yaşlı akrabalarını buraya koyup tüm sorunlarını bizden sihirbazmışız gibi çözmemizi bekleyemezler çünkü bu, olmayacak bir şey. Bizim işimiz insanları temiz, bakımlı, sıcak tutmak ve onları beslemektir. Ailelerin belli ki artık sağlayamayacağı maddi yaşam koşullarını sağlıyoruz. Ancak duygusal anlamda, misafirlerimize ne kadar iyi ve sevecen olursak olalım, aileyle olan iletişimin yerini hiçbir şey tutamaz. Lütfen annenizi sık sık ziyarete gelin, onu reddedilmiş ve terk edilmiş hissettirmeyin."

Tomás başını eğip dudağını ısırdı. Bunun doğrudan kendisine yöneltilmiş bir mesaj olduğunu biliyordu.

"Haklısınız."

Salonun önünde durdular. Müdire gözlerini soldan sağa kaydırarak bütün salonu taradı ve pencerenin yanında oturan silüete gelince durakladı.

"Anneniz orada," dedi. "Onunla görüşmeden önce, size bir şeyi hatırlatmama izin verin: O yaşta hepimiz sürekli bir şeyler kaybederiz."

"Ne demek istiyorsunuz?"

"Nöronlarımız yok oluyor, bu bazen daha hızlı, bazen de daha yavaş olabiliyor. Hayatın kanunu bu. Annenizi her ziyarete geldiğinizde onu farklı bulabileceğinizi anlamanızı isterim. Ve nadiren onu bir önceki ziyaretinizden daha iyi göreceksiniz."

Tomás eğilip annesinin yanağından öptüğünde güneş, Graça'nın yüzünde yılların bıraktığı kırışıklıkları okşuyordu.

"Merhaba anne, iyi misin?"

Graça yemyeşil berrak gözlerini kaldırdı ve gözlerini, içi titreye titreye kendisini izlemekte olan oğluna dikti.

"Baba," diye haykırdı, kollarını açarak. "Baba."

Tomás şaşkınlıktan ağzı açık kalarak annesine baktı.

"Anne, benim. Tomás."

Yaşlı kadın şaşkın görünüyordu. Kendine gelene kadar, neredeyse kararsız bir tavırla bir an için karşısındakine öylece baktı.

"Ah, affedersin," dedi, bir şeyi kendinden uzaklaştırmak istiyormuş gibi başını sallayarak. "Biraz kafam karıştı. Bana babam gibi göründün." Oğlunun yüzünü okşadı. "Onun kadar yakışıklısın."

"Onun genlerini almışımdır."

"Önceki gün, annem ile babam bana senin melek gibi göründüğünü söylediler."

Oğlu, önündeki boş sandalyeye oturdu. Kadının kafasının karıştığına hiç şüphe yoktu, ailesi hâlâ hayattaymış gibi konuşuyordu.

"Burada nasılsın?" diye sordu sohbeti başka yöne çevirerek.

"Evimi özledim. Babana geri dönmek istediğimi söyledim."

Anılar birbirine karışmıştı. Onun zihninde kocası hâlâ hayatta ve muhtemelen de gençti.

"İyi uyuyor musun, anne?"

"Hiç de değil. Odaya sürekli yabancılar giriyor, çok can sıkıcı."

"Onlar görevli. Her şeyin yolunda olup olmadığına bakmaya geliyorlar."

"Alzira'yı tercih ederim, ona zaten alışkınım." Alzira, Tomás'ın lisede okuduğu yıllarda evin kâhyasıydı. "Üstelik daha iyi yemek yapıyor. Buradaki görevlilerin televizyondaki programlarda olduğu gibi aşçılık dersi almaları gerekli, biliyor musun? Hani şu... Maria de Lurdes Modesto'nun programındaki gibi."

Tomás salonda oturan yaşlılara baktı. Kimisi uyukluyor, kimisi uzaklara dalmış sonsuzluğa bakıyor, biri örgü örüyor, üç kişi de kâğıt oynuyordu.

"Yeni arkadaşlar edinmedin mi daha?"

"Tabii ki edindim," dedi. "Burada kiminle karşılaştım, biliyor musun?"

"Hayır."

"Deolinda. Onu hatırlıyor musun?"

"Kim olduğu hakkında hiçbir fikrim yok."

"Elbette onu tanıyorsun! Onunla lisede tanışmıştık."

"Anne, ben seninle liseye gitmedim. Sen lisedeyken ben daha doğmamıştım bile."

Graça hafızasını toplamaya çalışarak düşündü.

"Haklısın, sadece biraz kafam karıştı. Babanla ben onunla lisede tanışmıştık." Omuzlarını silkti. "Bir düşünsene, onunla burada tekrar karşılaştım."

"O nasıl peki?"

Annesi güldü.

"Tam bir ahlaksız," diye mırıldandı. "O kız hep biraz fazla hareketliydi zaten ve görünüşe bakılırsa hâlâ iyileşmemiş. Kanında var, yapılacak bir şey yok."

"Ah, öyle mi? Niye öyle diyorsun ki?"

"Her gün burada neler yaptığını hayal bile edemezsin. Tanrı şahidim olsun!"

"Anlat bakalım."

Graça öne doğru eğildi ve bir sır veriyormuş gibi sesini alçalttı.

"Düşünsene, bir hemşireyi baştan çıkarmaya çalışıyor."

"Hangi hemşire?"

"Burada çalışan genç bir çocuk. Deolinda bütün gününü ondan anüsüne merhem sürmesini isteyerek geçiriyor; Doktor onu muayene de etti ama orada hiçbir şeyi olmadığını söyledi." Kıkırdadı. "O yaramaz ise ısrar edip duruyor. Artık eski erkeklerin kalmadığını, günümüzde sadece erkek bozuntularının olduğunu ve onlardan anüsüne merhem sürmelerini istediğini söylüyor."

"Yaşlı şeytan," diyerek gülümsedi Tomás.

Dona Graça yan tarafa baktı ve oturduğu yerde sıçrayıverdi.

"Hişşt!" dedi. "İşte burada."

Oğlu başını kapıya çevirdi ve yaşlı bir kadının, elinde bir fincan çayla küçük adımlarla yaklaştığını gördü. Üzerinde, eteği yerleri süpüren kül rengi eski bir elbise vardı.

"Bu yakışıklı çocuk da kim?" diye sordu odaya yeni giren kadın masaya yaklaşırken.

Graça boğazını temizledi.

"Deolinda, saçmalamayı kes." Elini oğlunun koluna koydu. "Bu benim Tomás'ım."

Deolinda onu tepeden tırnağa süzdü.

"Hımm... hiç de fena değil," dedi muzır bir ses tonuyla. "Baksana delikanlı; bir hanıma merhem sürmeyi becerebilir misin?"

XXVI

Otobanın çıkışındaki tabela onun iyi bildiği Alverca çıkışını gösterdiğinde, bir eli direksiyonda olan Tomás kulaklığını takıp numarayı tuşladı.

Telefon çaldı.

Karşı taraftan bir ses, "Merhaba, Profesör," diye cevap vererek onu selamladı. "Döndünüz mü?"

"Nasılsınız Orlov?"

"Daha önce hiç olmadığı kadar aç!" diyerek yakındı Rus ajan. "Henüz akşam yemeği yemedim. Söyleyin bakalım. Arkadaşınızı bulabildiniz mi?"

"Evet."

"Peki nerede?"

"Bilmiyorum."

Orlov hayal kırıklığı içinde dilini şaklattı.

"Bakın Profesör," dedi son derece sabırlı şekilde. "Bize bir şeyler anlatmalısınız, öyle değil mi? Ne de olsa seyahatinizin tüm masraflarını Interpol karşıladı. O kadar masraf yaptığımıza göre, en azından ne olduğunu bilmeye de hakkımız var."

"Kesinlikle," diyerek ona hak verdi Tomás. "Fakat nerede olduğunu size söyleyemem çünkü ben de bilmiyorum."

"Ne demek istiyorsunuz? Onunla görüşmediniz mi?"

"Elbette görüştüm."

"Nerede?"

"Rusya'da."

Orlov güldü.

"Arkadaşınız benim ülkemde mi saklanıyor?" tekrar güldü. "Bunu tahmin etmeliydim. Biliyor musunuz, Leningrad'da üniversiteye gittiğini okuduğumda, oraya kaçtığına dair içimde bir his uyandı. Ne de olsa iyi bildiği bir yer, öyle değil mi? Ama sonra bu hissimin peşine düşmeyip başka yolları denedim: Ben Filipe Madureira'nın yerinde olsaydım, nereye saklanırdım? Soğuk bir yere mi giderdim? Kalan günlerimi buzun ortasında mı geçirirdim? Asla... bunu aklımdan bile geçirmezdim!" Tekrar güldü. "Karayipler'e giderdim!"

"Haklısınız ama onu Rusya'da buldum."

"Görüşmeniz nerede gerçekleşti? St. Petersburg'da mı?"

"Sibirya'da."

Rus telefonun diğer ucunda ıslık çaldı.

"Bunca zamandır onu kimsenin göremeyişine şaşmamalı," diye yorum yaptı. "Sibirya'ya mı gitmiş?"

"Evet."

"Peki hâlâ orada mı?"

Tomás boğazını temizledi.

"Bakın Orlov. Bu konuşmayı telefonda yapamayız. Ne zaman görüşebiliriz?"

"Bugün."

"Bugün olmaz. Uçağım bu sabah Lizbon'a indi, annemi görmek için Coimbra'ya koştum ve şimdi Lizbon'a geri dönüyorum. Çok yorgunum ve uyumam gerek. Son birkaç gündür hayatımın nasıl bir hal aldığını hayal bile edemezsiniz."

"Pekâlâ, öyleyse yarın," dedi Orlov. "Ama bana somut ipuçları vermelisiniz. Lyon'daki patronum şimdiden ensemde. Çok sabırsız ve bir an önce benden elle tutulur sonuçlar bekliyor, ona bir rapor sunmam gerek."

"Bana nerede buluşabileceğimizi söyleyin."

"Öğlen Victor'da, olur mu?"

"Victor mu? O da kim?"

"Cascais yakınlarında Alcabideche'de bir restoran. Orayı bilmiyor musunuz?"

Üzerindeki bitkinliğe rağmen Tomás, Orlov'un bu önerisi üzerine kendini tutamayıp gülümsedi. O Rus'la yaptığı görüşmelerin biri de restoranda olmasaydı şaşırırdı.

Kızarmış et kokusu, bazı masaları çoktan dolmuş olan Victor'un geniş salonunu baştan aşağı sarmıştı. Saat daha erkendi, öğlene iki dakika vardı ama garsonlar ellerinde dengede tuttukları tepsiler ve peçetelere sarılmış kırmızı şarap şişeleriyle bir oraya bir buraya koşturuyorlardı. İçeride sakin bir atmosfer vardı, çeşitli enfes sosların aroması ve insanın ağzını sulandıran ızgara kokusu duyuluyordu. Köşe noktalarını aydınlatan sarımsı hoş bir ışık, restorana sıcak bir taverna görünümü katarak duvarları okşuyor gibiydi.

Tomás etrafa hızlı bir bakış atarak gözleriyle müşterileri teker teker taradı, Orlov'u göremeyince salona girdi ve ikinci salona çıkan sağdaki küçük koridora saptı. Ve karşısında, alevlenmiş yüzündeki ter damlaları, yağlı ağzı ve iri yarı vücuduyla bir tabağın üzerine eğilmiş olan Rus ajanı buldu.

"Yemeğe başladınız mı?" diye sordu masaya yaklaşırken.

"Hımm," diye homurdandı Orlov, elleri şeker kavanozunun içindeyken suçüstü yakalanmış bir çocuk gibi aniden ayağa kalktı. "Merhaba Profesör." Masanın üzerine serpilmiş tabakları göstererek eliyle gelişigüzel bir hareket yaptı. "Affedersiniz ama

artık açlığa tahammül edemiyordum. İçeri girip de bu kokuları duyduğumda... dayanamadım."

"İyi yaptınız, sorun değil," dedi Tomás masadaki yerini alırken. "Yiyecekler yenmek içindir."

"Siz yediniz mi?"

Masa, hepsi dayanılmaz derecede lezzetli ama aynı zamanda müthiş birer kolesterol bombası olan çeşitli başlangıç yemekleriyle kaplıydı. Kan sosisleri, pastırmalı hurmalar, jambon ile kavun, yumuşak Serra peyniri, yağda yumurta, Bulhão Pato usulü istiridye, çok sayıda deniz ürünü, gratenli örümcek yengeci, yarılanmış bir şişe Dão, yanında da yağlı bir bardak vardı.

"Vay canına, kendinize bayağı iyi bakıyorsunuz."

"Yani, işte, elimden geldiği kadarıyla."

Tomás birkaç istiridye aldı, Orlov ise bunu tekrar yemeğin üzerine atlamak için bir işaret olarak algılayarak tabağını yeniden doldurmak üzere kaşığını yiyeceklere daldırdı.

Tomás doğrudan konuya girerek, "Yapmak istediğim ilk şey sizi bir cinayetten haberdar etmek," dedi.

Orlov'un elindeki kaşık bir an havada asılı kaldı. Kaşığındaki yumurtalardan yağ damlıyordu.

"Cinayet mi? Ne cinayeti?"

"Filipe'nin Moskova'daki bağlantım olan arkadaşı Nadezhda adlı bir kadındı, Sibirya'ya da onunla gittim. Bana bir çeşit rehberlik etti yani, anlatabiliyor muyum? Ancak dönüş yolunda bazı silahlı kişiler peşimize düştü ve onu öldürdüler."

"Siz neler söylüyorsunuz? Silahlı kişiler peşinize mi düştü?"

"Hemen açıklayayım. Ama önce bu cinayeti size bildirmek istedim. Kadın, Baykal Gölü'nün kuzey kıyısındaki bir ormanda öldürüldü ve cesedinin hâlâ orada olduğunu düşünüyorum."

"Eğer durum buysa, Rus polisi cesedi çoktan oradan almıştır."

"Sanmıyorum çünkü bu olay ormanın ortasında ıssız bir yerde oldu ve yetkililere haber vermedim."

"Yetkililere haber vermediniz mi? Neden?"

"Çünkü daha çok karışıklık çıksın istemedim. Polise gitmiş olsaydım, en az birkaç ay Rusya'dan ayrılamazdım. Tabii o da ayrılmama izin vereceklerini varsayarsak! Ayrıca beni cinayetle suçlayabilirlerdi ve sonunda hapishaneye veya zorunlu çalışma kampına düşebilirdim."

"Evet, bu uzak bir ihtimal değil."

"Bu yüzden sizinle konuşarak olanları Interpol'e bildirmek istedim. Rus polisiyle konuşabileceğinize inanıyorum ve gerekli her türlü açıklamayı yapmaya hazırım."

Orlov düşünceli bir ifade takındı.

"Bu bizi biraz uğraştıracak," diye karşılık verdi. "Bana her şeyi yazılı olarak verin, davayı Lyon'a göndereceğim. Bu arada, neler yapabileceklerini görmek için Rus polisinden birkaç arkadaşımla resmî olmayan bazı görüşmeler yapacağım."

"Teşekkür ederim."

"Fakat az önce söylediklerinizi beni biraz endişelendiriyor açıkçası. Demek silahlı kişiler tarafından takip ediliyordunuz ve sonra rehberinizi öldürdüler?"

"Evet."

"Peki kimdi o adamlar?"

"Muhtemelen Amerikalı bilim insanını Antarktika'da, İtalyan'ı ise Roma'da öldürenlerdi. Ya aynı kişilerdi ya da aynı kişi veya örgüt için çalışıyorlar. Bu cinayetin, üzerinde soruşturma yaptığınız cinayetlerle ilgili olduğu çok açık."

"Peki siz bunu nereden biliyorsunuz?"

"Çünkü o adamlar Filipe'yi takip ediyordu."

"Bunda ne var ki? Kendi aralarındaki bir hesaplaşma olabilir. Açıkça söylememi istiyorsanız, bu hikâyede arkadaşınız son derece şüpheli davranışlar sergiledi."

Tomás nereden başlaması gerektiğini düşünerek yavaşça nefes aldı.

"Bu çok karmaşık bir hikâye," dedi. "Filipe, küresel ısınmayı ve bunun fosil yakıtlarla ilişkisini inceleyen bilim insanlarından oluşan bir grubun parçasıydı. Bildiğiniz üzere, bu bilim insanlarından ikisi 2002'de öldürüldü. Diğer ikisi, yani Filipe ve Cummings de katillerden saklanmak zorunda kaldı."

"Bu, arkadaşınızın söylediği versiyon," diye yorum yaptı Orlov, şüpheci bir tavırla yüzünü buruşturarak. "Adaletten kaçmak için saklanmak zorunda olmadıklarını kim garanti edebilir? Dedikleri kadar masumlarsa, neden polisle iletişime geçmediler peki?"

"Polisin onları koruyamayacağı için."

Rus alaycı bir şekilde güldü.

"Ne kadar da saçma," diye haykırdı. "Elbette onları koruyabilir." Fikrini vurgulamak için parmağıyla masaya vurdu. "Henüz polisle iletişime geçmedilerse, şüphesiz ki vicdanları rahat olmadığı içindir."

"O kadar basit değil. Katiller çok güçlü bir örgüt için çalışıyor. Belki de bir örgütten daha da fazlası. Bir ülke."

"Ülke mi? Siz neden bahsediyorsunuz?"

"Ben de size bunu söylüyorum işte. Hiçbir polis bu işin içindeki çıkarlarla başa çıkamaz."

"Bunu kim söyledi?"

"Ben söylüyorum, Filipe söylüyor."

"Peki neymiş bu güçlü çıkarlar?"

"Dünyanın en büyük ticaretiyle ilgili."

"Uyuşturucu mu?"

"Petrol."

"Profesör Dawson ve Prisco'nun öldürülmesinin ardında petrol çıkarları mı yatıyor?" Orlov buna çok şaşırdı. "Bu hiç mantıklı değil."

"Aksine, çok mantıklı," diye ısrar etti Tomás, "küresel ısınma ile fosil yakıtlar arasındaki bağlantının keşfi petrol endüstrisini riske atıyor. Çok uluslu şirketlerin, hatta ülkelerin tamamının akıbeti ve milyarlarca dolar söz konusu. Uluslararası siyasetin kaderi bu çıkarların elinde. Petrol endüstrisi, stratejik çıkarlarının Beyaz Saray tarafından korunması için Birleşik Devletler'deki başkanlık kampanyalarını finanse etti. Petrol olmadan şirketler ayakta kalamaz. Ve petrol olmadan Orta Doğu ülkelerinin gücü de sona erer. Örneğin, dünyanın artık petrole ihtiyacı kalmadığında Suudi Arabistan ve Kuveyt ne ihraç edecek?" Kaşlarını çattı. "Kum mu? Deve mi?" Kafasını salladı. "Petrol olmadığı zaman birçok OPEC ülkesinin geleceği de olmayacak. Sorum şu: Sizce bu ülkeler ve bu çok uluslu şirketler geleceklerini tehdit edenlere karşı nasıl hareket ederler, çoktan harekete geçmedilerse tabii? Sizce sessiz mi kalırlar? Bir ağaca yaslanıp olan biteni öylece durup izlemeyi mi tercih ederler?" Sanki başka bir yol gösteriyormuş gibi başını eğdi. "Yoksa bu tehdide bir son vermek için bir şeyler mi yaparlar?"

Orlov, pastırmalı iki hurmayı çiğnemekle meşguldü ama bir yandan da düşünceli bir ifadeyle odanın bir köşesine bakıyordu.

"Tüm bunların arkasında gerçekten petrol kodamanlarının olduğunu mu düşünüyorsunuz?"

"Gördüğüm ve duyduğum şeylerden sonra artık bu konuda pek şüphem kalmadı."

"Bu çok ciddi bir suçlama."

"Bakın Orlov; petrol çıkarlarının dünyanın her yerinde var olduğunu biliyor musunuz? Bu, Beyaz Saray'dan Orta Doğu'ya kadar uzanan müthiş bir ağ." Yan masalardan duyulmaktan

çekinerek sesini alçalttı. "İnanılmaz derecede kârlı bir ticareti ne pahasına olursa olsun korumak isteyen çok büyük güçlerle karşı karşıyayız. Onlara köstek olan dört beş kişiyi ortadan kaldırmaları gerekirse, bunun onlar için bir sorun olacağını sanmıyorum."

Rus ajan yüzünde şüpheci bir ifadeyle başını salladı.

"Ben yine de bütün bunların hâlâ mantıklı olmadığını düşünüyorum."

"Niçin?"

"Petrol kodamanları neden özellikle bu dört bilim insanıyla uğraşsın ki? Sonuçta, küresel ısınma ile fosil yakıtlar arasındaki ilişkiyi inceleyen birçok kişi var. Neden özellikle de bu dördü?"

"Çünkü öyle görünüyor ki bu büyük petrol ticaretinin gerçekten de sonunu getirebilecek bir keşif yaptılar."

Orlov kaşlarını çattı.

"Ne keşfi?"

Muhatabı omuz silkti.

"Filipe bunu bana açıklamadı."

"Neden? Size güvenmiyor mu?"

"Hayır, o yüzden değil. Bana her şeyi zamanı gelince anlatacağını söyledi."

"Peki ne zaman?"

"Hiçbir fikrim yok."

Rus çenesini okşadı.

"Arkadaşınız şimdi nerede?"

"Bilmiyorum. Hâlâ hayatta olup olmadığını bile bilmiyorum."

"Kesinlikle hayattadır."

"Umarım. Ama bildiğim tek şey, o silahlı adamlar ortaya çıktığında ikimiz de Sibirya'daydık ve kovalamaca başlar başlamaz yollarımızı ayırmak zorunda kaldık."

"Peki nereye gitti?"

"Bilmiyorum. Rus bir arkadaşıyla kaçtı, ben ise Moskova'da tanıştığım kadınla kaçtım. Daha sonra Baykal kıyılarında o adamlar bizi yakaladılar ve kadını öldürdüler. Filipe'yi de yakalayıp yakalamadıklarını bilmiyorum, hiçbir fikrim yok."

Orlov, "Onu yakalamış olsalardı, muhtemelen çoktan öğrenirdik," dedi. "Ama durum dediğiniz gibiyse yakalanması an meselesidir. Arkadaşınızın içinde bulunduğu bu durumdan kurtulmak için tek bir şansı var. Ne olduğunu biliyor musunuz?"

"Nedir?"

"Oraya ilk önce bizim varmamız."

"Biz kim? Siz ve ben mi?"

"Biz, Interpol," dedi çatalını havada döndürerek. "Tekrar görüşmek üzere sözleştiniz mi?"

"Evet, Filipe benimle iletişime geçeceğini söyledi."

"Öyleyse bence ben de sizinle gelmeliyim. Siz de böyle düşünmüyor musunuz?"

"Bu, Filipe'nin belirleyeceği koşullara bağlı. Unutmayın ki ona göre dünyadaki hiçbir polis onu peşindeki adamlardan koruyamaz."

"Olabilir," diye karşılık verdi Orlov. "Ama Interpol onun en son umudu. Sanırım bir sonraki buluşmanıza sizinle gelsem iyi olacak."

"Bir sonraki görüşme olacak mı onu bile bilmiyorum. Ama size söylediğim gibi, bunların hepsi Filipe'nin bana vereceği talimatlara bağlı."

"Öyle olsun," diyerek pes etti Orlov ve garsonu çağırmak için kolunu kaldırdı. "Ama sonra pişman olmayın."

Başlangıç yemekleri bitmişti ve Orlov garsona kızarmış oğlağı getirebileceklerini söyledi.

* * *

Tomás günün geri kalanını yarım kalmış işlerle uğraşarak geçirdi. Restorandan ayrıldığında, annesinin sağlık durumunu sormak için arabadayken Doktor Gouveia'yı aradı ve ardından fakülteye gitti. Bilim komisyonu toplantısı vardı, ancak oraya vardığında her ne kadar fiziksel olarak orada bulunsa da toplantıyı takip edemedi. Aklındaki endişeler onu alıp uzaklara götürüyordu. Gözleri toplantı salonunda olanları kaydederken, zihni Baykal taygasında yaşananların acı verici görüntüleri arasında dolaşıyordu. Toplantıya bir uyurgezer gibi katıldı ve sonra yine bir uyurgezer gibi Gulbenkian Vakfı'na uğrayarak vakfın müzesi için Amman'dan en son satın alınan Asurlulardan kalma antik kabartmalara dair belgelerin gelip gelmediğini kontrol etmeye gitti.

Tomás nihayet o bomboş dairesine döndüğünde çoktan akşam olmuştu. Her şeyi, neredeyse iki hafta önce Rusya'ya gitmeden önce bıraktığı gibi darmadağın bir şekilde buldu ve aklına önündeki manzarayı tarif edebilecek tek bir kelime geldi: bir domuz ahırı. Evindeki dağınıklığa ve pisliğe baktıkça erkeklerin yalnız yaşamak için yaratılmadıkları sonucuna vardı. Hayatındaki kadınların ona hep söylediği gibi, aslında bir bakıma bir çocuktan hiç de farklı değildi; ebediyen annesine bağımlı bir çocuk, hayatını düzene sokacak sabırlı birini bekleyen bir adamdı. Aslında dairesi, hayatının dönüştüğü şeyin birebir aynasıydı: çeşitli sorumluluklar altında ezilip kurtarıcı özgürlük arzusuyla yanıp tutuşarak sürekli oradan oraya koşturmayla geçen uzun bir yolculuk. *Belki de kaderi, dört duvar arasındaki o sefil yerle sınırlı kalmayıp rüzgârın şamanik ruhu misali, dünyanın engin bozkırları ve ormanlarında uzanıyordu*, diye düşündü.

Eve giderken paket servisten aldığı pizzayı yedikten sonra yağlı parmaklarıyla çalışma odasına gitti ve bilgisayarın başına oturdu. Gelen kutusu neredeyse tamamen dolmuştu. Yokluğunda

birikmiş yüzlerce e-posta onu bekliyordu. Büyük çoğunluğu, virüs veya çeşitli reklam içeren bir dizi mesajdan başka bir şey değildi. Bazıları, arkadaşlarının internette dolaştırdığı videoları içeriyordu ve posta kutusunu en çok tıkayanlar da bunlardı, bu yüzden ilk silinenler onlar oldu. Geriye ilginç olan sadece birkaç mesaj kalmıştı; bazıları fakülteden, diğerleri Gulbenkian Vakfı'ndan, ikisi Getty Center'dan, biri Bağdat Müzesi'nden, üçü Kudüs'teki bir Yahudi enstitüsündendi.

Biri de "yedincimüdür" dendi.

Bu mesajı görünce kalbi yerinden çıktı. Bu, Filipe'nin hayatta olduğu anlamına geliyordu. Fareyi aldı ve e-postayı açtı. İçeriği, akıl almaz bir sadelikteydi. Mesaj Filipe adıyla imzalanmıştı, en üstte "top secret"[65] yazıyordu, yanında bir tarih ve saat vardı, hemen altında koordinatlar olduğunu anladığı, derece cinsinden iki değer bulunuyordu ve o anda anlamını tam olarak çözemediği bir kelime yazılıydı.

"Centrepoint."

65 (İng.) Son derece gizli. (ç. n.)

XXVII

Circular Quay'de, yolcuları ağırlayan transatlantik terminalin yanındaki bir bankta oturup karşısında uzanan manzaranın keyfini çıkardı. The Rocks, özellikle de sabahın tüm parlaklığıyla yükseldiğini ve ılık güneşin hareketli şehri nazikçe okşadığını gözler önüne sermesinden dolayı gerçekten muhteşem bir yerdi. İskelede esen meltemi derin derin içine çekti. Şehre mis gibi bir koku yayan denizdi; sanki doğa, insan yaratıcılığının takdire şayan bu eseri karşısında meraktan içi içini yiyerek şehrin içine kadar girmeye çalışıyor gibiydi.

Sırtını bankın arkalığına yaslamış ve bacaklarını keyifle çaprazlamış olan Tomás Noronha, o harika köşenin kentsel uyumuyla duyularının sarhoş olmasına izin veriyordu. Solda, suyun ve tropikal bitki örtüsünün üzerinde, şehir merkezini yerleşim alanından ayırarak denizin kollarına uzanan eliptik bir Eyfel Kulesi'ni andıran Harbour Köprüsü'nün o karakteristik kırmızımsı demir dokusu göze çarpıyordu. Sağda, Sydney Koyu'nu çevreleyen gökdelenler, betondan dev iğneleri andırarak şehrin önemini vurgulayan güç sembolleri misali parıldıyordu. Ama tacın asıl mücevheri, o zarif diademin en değerli taşı, koyun diğer tarafında denizi öperek etrafa ışık saçan ve insan

dehasının doğanın sadeliğiyle birleşimini gururla gözler önüne serercesine beyaz kabukları dört bir yana bakacak şekilde üst üste bindirilmiş Opera Binası'nın o avangart yapısıydı.

Sydney, güney baharıyla ışıldıyordu.

Tomás yaklaşık yirmi dakika boyunca kendini o deniz ve karayla bütünleşerek huzur veren mimari şölenin kollarına bıraktı; sanki şehir, zorunlu çalışmaya mahkûm edilmiş hükümlüler, insanlığın yüz karaları tarafından değil de sanatçılar, bilgeler ve yetenekli insanlar tarafından inşa edilmişti. Tomás'ın daha vakti vardı ve durup günü derin derin soluyan Sydney'yi hissetmek için bundan daha iyi bir fırsat göremiyordu.

O adamı da işte o zaman fark etti.

Üzerinde koyu renk bir takım elbise ile kül rengi bir kravat ve gözlerini gizlemek için taktığı markalı gözlükle yanındaki bankta oturuyordu. Elinde bir gazete vardı, *Sydney Morning Herald*, ama haberleri okumaktan çok Tomás'ı izlemeye kararlı görünüyordu. İzlenilme hissi onu önce rahatsız, sonra huzursuz etti. Başını ne zaman adama doğru çevirse, onu elindeki gazeteye dalmış görüyordu fakat Sydney Koyu'nun diğer tarafındaki Opera Binası'nı hayranlıkla seyrederken üç kez hızla dönüp baktığında adamın kendini izlediğini görmüştü.

Tomás dişlerinin arasından, "Bu pislik beni gözetliyor," diye mırıldandı. Banktan kalkıp denize paralel uzanan kaldırım taşlarıyla döşenmiş Writers's Walk'tan bir an bile uzaklaşmayarak gökdelenlere doğru Circular Quay'de yürüdü. İki dakika boyunca yürüdükten sonra Çağdaş Sanat Müzesi'nin Art Deco tarzı cephesine hayranlıkla bakıyormuşçasına arkasını döndü. Gözünün ucuyla adamın karanlık silüetini fark etti, kolunun altına sıkıştırdığı gazetesiyle yaklaşık yüz metre uzağındaydı.

Bu sadece bir tesadüf müydü? Nereye gideceğini kimseyle paylaşmadığından takip edilme olasılığı ona kesinlikle inanılması

güç bir olasılık gibi, ancak filmlerde olabilecek bir şey gibi geliyordu. Orlov parayı banka hesabına transfer etmiş, uçak biletini ise Frankfurt Havaalanı'nda nakit olarak kendi satın almıştı. *Belki de sadece bir tesadüftü*, diye geçirdi içinden. Buna emin olmaya karar verdi ve Writer's Walk yolundan ayrıldı. Argyle Caddesi'ne saparak hemen yandaki hareketli George Caddesi'ne girdi. Bir siteyi geçti ve arkasında neler olup bittiğini görmek için bir vitrin camının yansımasından kontrol etti ve peşini bırakmayan bir gölge misali, koyu takım elbiseli, markalı gözlüklü ve gazetesini hâlâ kolunun altında tutan adamı gördü.

Hiç şüphe yok, diye çıkarımda bulundu dehşete kapılarak. Gerçekten de adam onu takip ediyordu. Şüphelerini doğruladığına göre, düşünmeden edemediği bir sonraki soruyla zihnini acımasızca baş başa bıraktı. O adam kimdi? Onu kim göndermişti? Ve asıl önemlisi de ondan ne istiyordu? Bu sorular tüylerini ürpertiyordu çünkü cevabı onu mecburen Sibirya'ya, gecenin bir yarısı yurt kampını basıp onu Olhon'dan Şamanka'ya, hatta daha da ötesine, Baykal Gölü'nden geçerek Nadezhda'nın öldürüldüğü taygadaki o lanet olası açıklığa kadar kovalayan silahlı adamlara götürüyordu. *O adam onu takip ediyorsa, biri için çalışıyordu ve o biri de kesinlikle bilim adamlarının ortadan kaldırılması emrini veren kişiydi*, diye düşündü Tomás.

Petrol kodamanları.

Bu fikir onu paniğin eşiğine getirdi. Katiller onu Sydney'ye kadar takip ettilerse, ortalık birazdan tamamen karışacak demekti. Her şekilde Filipe'yle buluşması tehlikeye girmişti. Onları Filipe'ye götürürse, onu da, eski dostunu da, tıpkı Antarktika'daki Amerikalıyı, Roma'daki İtalyan'ı ve Nadezhda'yı öldürdükleri soğukkanlılıkla öldürürlerdi. The Rocks sokaklarında ona eşlik eden hayalete gözünün ucuyla baktı ve korkudan tüylerinin ürperdiğini hissetti. Peki şimdi ne yapabilirdi? Otele gidip dönüş

için uçak bileti mi almalıydı? Ama bu, Filipe'nin izini kaybetmek anlamına gelirdi. Hayır, aslında bir alternatif vardı. Bir şekilde peşindeki gölgeyi atlatması gerekiyordu.

Bu kararı verir vermez hızını artırdı ve bir plan yapmaya başladı. Kafası fikirlerle dolup taşarken hareketli Cahill Otobanı'nın altından geçti ve büyük George Caddesi'nde kalarak Bridge Caddesi'ni geçip Darling Limanı'na doğru sağa döndü.

Karşısındaki, otomobillerle dolu asfalt yol manzarası birdenbire Cockle Körfezi'nden geçen heybetli bir yelkenli geminin geçişiyle bölündü. Bir an için peşindeki adamı unutup hayretler içinde bu muhteşem manzaraya daldı. Ancak böyle bir şehirde deniz sokak aralarına kadar bu şekilde girebilir ve bir geminin yelkenleri sanki dünyadaki en doğal şeymiş gibi iki binanın arasından rahatça geçebilirdi. Ancak bu büyü kısa sürede bozuldu: Zihnine işkence eden daha acil bir durum vardı, tehlike duygusu onu şaşkınlıktan daha fazla kamçılıyordu. Park etmiş bir arabaya doğru yöneldi, sanki saçını düzeltiyormuş gibi yaparak dikiz aynasına baktı ve koyu renk takım elbiseli adamın kendisini hâlâ takip ettiğini gördü.

Onu atlatamıyorum, diye düşündü.

Darling Limanı, avangart çizgilere sahip yapılarla çevrili ahenkli bir köşeydi. Birkaç dakika önceki yelkenli gemi, Cockle Körfezi'nde, yarış teknelerinin yanaştığı iskele ile üzerinden fütürist bir monorayın geçtiği açılır kapanır Pyrmont Köprüsü arasında manevra yapıyordu. İskeleye kadar indi ve peşindeki adamın göremeyeceği bir noktadan yararlanarak hızlı bir şekilde deniz kenarındaki eğlence alanı olan renkli Cockle Bay Wharf'a daldı. Kalabalığın içine karıştı ve ağaçlarla çevrili bir sokakta koşarak binayı diğer tarafında bıraktı.

Omzunun üzerinden arkasına baktı ve adamın gözden kaybolduğunu gördü.

Onu gerçekten atlattığından emin olmak için, iskelenin diğer tarafındaki büyük bir alışveriş merkezi olan Harbourside Kompleksi'nin karşısına çıkan ilk kapısından içeri girdi ve oraya sığındı. Yürüyen merdivenlerden çıktı ve denize manzarası olan verandalı bara oturarak Darling Limanı'nda karıncalar gibi oradan oraya koşuşturan insanları seyre daldı.

Orada on dakika kadar kalıp izini gerçekten de kaybettirip kaybettirmediğini anlamaya çalıştı. Kalp atışı yavaş yavaş normale dönmüş ve tekrar kendinden emin hissetmeye başlamıştı. Filipe'yle yapacağı görüşme artık tehlikede değildi. Saatine baktı ve zamanın sandığından daha hızlı geçtiğini fark etti. Buluşma yerine gitmek için sadece yarım saati vardı.

Yeri bulması zor olmadı. Aslında, binanın o incecik yapısı şehrin her yerinden rahatça görülebiliyordu ve Sydney'ye vardığından beri, bir gece önce otel odasından, o sabah Sydney Koyu'nda oturduğu banktan ve birkaç dakika önce Harbourside Kompleksi'nin balkonlu barından o binaya sık sık hızlı bir bakış fırlatmıştı. Doğrusu, Filipe'yle buluşacağı yer onu bir mıknatıs gibi kendine çekiyordu. O koca şehrin merkezine dikilmiş bir deniz fenerine benziyor ve sanki yere göğe dünyanın göbeğinin orası olduğunu haykırmak istiyor gibiydi.

Belli etmeden etrafına göz atarak Darling Limanı'ndan ayrıldı ve Hyde Park'ın kuzey ucuna doğru Market Caddesi'ne girerek hedefine doğru ilerledi. Her ne kadar içindeki huzursuzluk dikkatini dağıtmış olsa da şehrin o keyifli ritmini hissedebiliyordu. Sydney sakin bir şekilde işleyen bir şehirdi; sokaklar kusursuz bir şekilde temiz ve düzenliydi, çeşitli ırklarla dolu bir nüfusu vardı. Ne de olsa burası Avrupa'nın Asya ve Okyanusya'yla buluşma noktasıydı. Birkaç site ötede, Pitt ile Castlereagh caddeleri arasındaki evlerin bulunduğu noktada varacağı yere ulaştı ve

Filipe'nin buluşmaları için seçtiği bu devasa anıtın yüksekliğini ölçmek için binanın yanında durdu.

Centrepoint.

Resmî adı Sydney Tower'dı, ancak aynı adı taşıyan alışveriş merkezinin ayrılmaz bir parçası olarak tasarlandığından Avustralyalılar buraya Centrepoint diyorlardı. Üç yüz metre yüksekliğinde, çok ince ve uzun silindirik gövdeli çelik bir palmiyeyi andıran bir binaydı, tepesinde ise, baş aşağı edilerek ucu sabitlenmiş dev bir iğneye benzeyen yaldızlı bir taç duruyordu. Üzerindeki çelik halatlar, tıpkı gemilerin ana direğindeki yelken halatları gibi eksen üzerinde iç içe geçmişti ve uçları güneşte parlıyordu. Ve sabahın geç saatlerine özgü o berrak ışığı yansıtan şey aslında kaplamanın yaldızıydı.

Takip edilmediğinden emin olmak için son bir kez etrafına baktıktan sonra, asansöre binip uca tırmandı. Yolcuların çoğu heyecanla binanın dördüncü katındaki güverteye çıkıyordu ama Tomás bir önceki katta asansörden indi.

Binanın barı.

Üçüncü kattaki yuvarlak geniş koridorun duvarları büyük dikdörtgen pencerelerden oluşuyordu. Bütün Sydney o büyük pencerelerin ötesinde uzanarak denizin birden çok koyla karaya girişini gözler önüne seriyordu. Her yerde yeşil bitki adaları ya da beyaz ve beton renkli yapılar yükseliyordu. İnsan, dünya ve okyanusun buluştuğu yerdi Sydney. Bir yanda Mavi Dağlar'ı, diğer yanda Botany Körfezi'nin mavisini, altta ise sofistike mimariye sahip binalar, caddeler ve yapılar yumağını görmek mümkündü.

"Eee Casanova?"

Ses masalardan birinden gelmişti ve kime ait olduğu şüphe götürmezdi.

"Merhaba Filipe. Çok bekledin mi?"

Birbirlerini el sıkışarak selamladılar ve Tomás büyük bir pencerenin yanındaki sandalyeye oturdu.

"Yeni geldim," dedi arkadaşı, parmaklarını açık renkli, kıvırcık saçlarının arasından geçirerek. "Seni takip eden olmadı mı?"

Tomás sesini alçalttı.

"Galiba oldu."

Filipe endişeyle etrafına baktı.

"Kim?"

"Bilmiyorum. Ama onu atlatmayı başardım."

"Gerçekten mi?"

"Evet, sonra da onu bir daha görmedim."

"Peki ama seni nasıl buldular?"

"Bilmiyorum."

"Uçağa binmeden önce arkanda herhangi bir iz bıraktın mı?"

"Sanmıyorum."

"Sanmıyor musun, emin misin?"

Jetlag mağduru Tomás esnedi.

"Sibirya'da olanlardan sonra artık hiçbir şeyden emin değilim. Kartları büyük bir özenle karıştırmaya çalıştım. Arabayla Faro'ya gittim, oradan uçakla Londra'ya geçtim, sonra da Frankfurt'a devam ettim ve Sydney biletini de yalnızca o zaman, uçağın kalkışına iki saatten az bir süre kala aldım."

"Kredi kartıyla mı?"

"Hayır, nakit olarak."

"Uçağa ve buradaki otele ne isim verdin peki?"

"Rosendo."

"Peki kabul ettiler mi?"

"Evet, bu benim ilk soyadım. Tomás Rosendo Noronha, pasaportta böyle yazılı. Rosendo, annemin soyadı."

Filipe içini çekti.

"Tanrı yardımcımız olsun." Kendini sandalyeye bırakıp sehpanın üzerinden aldığı bir bardak soğuk suyu yudumladı. "Baykal'da birbirimizden ayrıldıktan sonra neler oldu?"

"Nadia'yı öldürdüler."

"Bunu biliyorum. Ama nasıl oldu?"

"Sabahın geç saatlerinde göl kenarında bizi yakaladılar. Ormanın içine kaçmayı başardık ama sonra bizi buldular. Tek bir kurşunla kafasını uçurdular." Titredi. "Korkunçtu."

Ayaklarının altında uzanan şehri izleyerek ikisi de bir an için sessiz kaldı. Öyle uzaktan bakınca her şey önemsiz, anlamsız görünüyordu.

"Zavallı Nadia," diye mırıldandı Filipe. "Bu benim hatam. Onu bu işe ben bulaştırdım."

Tomás boğazını temizledi.

"Bak Filipe. Beni neden görmek istedin? Tehlikeli olduğunu sen de benim kadar iyi biliyorsun."

Arkadaşı ona şaşkın bir tavırla baktı.

"Beni görmek istemiyor muydun?"

"Elbette ki seni görmek istiyordum," dedi Tomás aceleyle. "Ama bu, istemeden de olsa, senin için bir tehlike oluşturmamı engellemiyor. Sibirya'da neler olduğunu hatırlasana."

"Ama önlemini aldın, öyle değil mi?"

"Tabii ki aldım, tıpkı sana söylediğim gibi. Ama ikimizin de aynı yerde olması bir risk, sence de öyle değil mi?"

"Kesinlikle."

"O zaman neden görüşmemizi istedin?"

"Çünkü sana ihtiyacımız var."

"İhtiyacımız mı?"

"James ile benim sana ihtiyacımız var."

"Niçin?"

"Keşfettiğimiz şeyle yaşamanın en iyi yolunun ne olduğunu bulmak için."

"Petrol sektörünü tehdit eden keşiften mi bahsediyorsun?"

"Ta kendisi."

"Ama bu benim yabancısı olduğum bir alan. Sana nasıl yardım edebileceğini anlamıyorum."

"Interpol aracılığıyla bu işe bulaşmadın mı?"

"Evet, öyle."

"O zaman bize yardım edebilirsin."

Tomás olumlu bir ifadeyle başını salladı. Filipe'nin kendini tehlikede hissettiği açıktı ve polise güvenmemesine rağmen son umudunun yine de polis olduğunun farkındaydı. Ve bunun için Interpol'den daha iyi ne olabilirdi ki?

"Henüz bana ne keşfettiğinden bahsetmedin."

Filipe aniden ayağa kalktı ve onu kendisini takip etmeye davet edercesine elini salladı.

"Gel," dedi. "Sana göstereceğim."

XXVIII

Tomás ve Filipe etraflarındakilere, herhangi bir şüpheli bakış ve harekete son derece dikkat ederek sessizce zemin kata indiler. Ama her şey oldukça sakin ve normal görünüyordu, Centrepoint ziyaretçileri, aralarında heyecanla sohbet ediyorlardı ve asansörün içinde muazzam bir hareketlilik vardı. Bu insanların davranışları o kadar doğal görünüyordu ki kapılar açılıp da kalabalığın içine dalmak üzere binanın dışına çıktıklarında, hemen belli bir güvenlik duygusuna kapıldılar.

Yine de üzerlerindeki gerginlik sokakta biraz olsun hâlâ kendini hissettiriyordu, kendi gölgelerinden bile korkarak sık sık omuzlarının üzerinden arkalarına bakıyor ya da köşelere göz atıyorlardı. Jeolog, yolu bilen birinin kararlılığıyla arkadaşına rehberlik ederek çevik adımlarla ilerledi ve Tomás'ı Pitt Caddesi'ne doğru götürdü. Caddeye vardıklarında güneye doğru dönüp The Rocks'ın aksi yönünde ilerleyerek ana caddeden yürüdüler. Burası birbiri ardına dükkânların yer aldığı, yoldan geçenlerin çalışkan karıncalar misali koşuşturmalarıyla hayat ve renk kattıkları, trafiğe kapalı kalabalık bir caddeydi. Kalabalık o kadar yoğundu ki hiç kimse kendini göstermeden onların yerini tespit edemezdi.

Konuşmaya devam edecek kadar sakinleşen Filipe, "Sibirya'da bana söylediklerini doğru anladıysam, izimi sürmek üzere Viyana'ya gittin," dedi.

"Evet, 2002'de tanıştığın OPEC çalışanıyla konuşmaya gittim."

"Abdul Qarim mi?"

"Evet. Bana senin küresel petrol rezervlerinin durumunu incelediğini söyledi."

"Peki sana başka ne söyledi?"

Tomás hatırlamak için zihnini zorladı.

"Bana uluslararası üretimin durumundan bahsetti. OPEC dışı petrolün neredeyse zirveye ulaştığını ve bittiğinde dünya ekonomisinin OPEC petrolüne bağlı olacağını söyledi."

"OPEC petrolünün daha ne kadar dayanacağından bahsetti mi?"

Hatırlamak için tekrar zihnini yokladı.

"Yanlış hatırlamıyorsam, bana yıllarca, hatta belki de bir yüzyıl dayanacağını söyledi."

Filipe sanki bir düşünceye dalmış gibi gözleri yerde yürüyordu.

"Sana konuştuklarımız hakkında başka bir şey söyledi mi?"

"Bana petrol ve enerji konusundaki güncel sorunlardan bahsetti ama sözlerinin en önemli kısmı buydu. OPEC dışı petrol tükenecek ve dünya OPEC'in eline bakacak."

"Aramco'nun teknik belgelerinden bahsetmedi, değil mi?"

"Kimin belgeleri?"

"Aramco'nun. Suudi petrol şirketi."

Tomás ağzını büktü.

"Hayır, bana o konuda hiçbir şey söylemedi," dedi arkadaşına bakarak. "Neden ki? Bana bundan bahsetmesi mi gerekirdi?"

Kırmızı ışıkta durdular. Yayalar Pitt'ten bir sonraki caddeye geçmek için sıranın kendilerine gelmesini beklerken, önlerinden geçen arabalar ise Park Caddesi'nden ok gibi hızla fırlıyordu.

Filipe, Tomás'ın sorusunu duymazdan gelerek, "Grupta benim görevim, sana daha önce de söylediğim gibi, enerji sorununu incelemekti," dedi. "Dünyadaki başlıca alanları incelemeye gittim. Teksas, Rusya, Kazakistan, Kuzey Denizi, Meksika Körfezi, Alaska... kısacası, büyük petrol kuyularının olduğu her yere gittim. Tabii ki OPEC ülkelerini de ziyaret etmem gerekti, ne var ki orada bilgiye erişim meselesi çok daha karmaşıktı."

"Elbette, hepsi birer diktatörlük."

"O yüzden değil. OPEC ülkeleri uzun zamandır otoriter rejimlerle yönetiliyor, ancak rezervleri ve petrol üretimleri hakkında hep yeterli bilgi vermişlerdir. 1950'den beri kendi sahalarında neler olup bittiğine dair hep ayrıntılı veriler sunmuşlardır." Tomás'a baktı. "Anlıyor musun? Sadece genel durum hakkında bilgi vermekle yetinmeyip her bir petrol sahasındaki üretim hakkında detaylar veriyorlardı."

"Artık bunu yapmıyorlar mı?"

Filipe onaylarcasına başını salladı.

"1982 yılında OPEC ülkeleri bilgi musluğunu kapattı. Bir gecede, rezervleri ve petrol üretimleriyle ilgili her şey devlet sırrı haline geldi. Yayınlanan azıcık bilgi de kesik kesikti ve doğrulanması imkânsızdı. Piyasa daha sonra kendisini basit tahminlere göre ayarlamaya başladı ve OPEC'ten gelen veriler güvenilirliğini o kadar çok kaybetti ki örgütün Viyana'daki sekreterliği bile üye ülkeler tarafından sağlanan resmî verilere değil de yapılan bu tahminlere güvenmeye başladı."

"Gerçekten mi?"

"İnanması güç, öyle değil mi? OPEC bile üyeleri tarafından sunulan verilere inanmıyor."

"Peki ama neden bu gizlilik politikasını benimsediler?"

Filipe arkadaşına baktı.

"İşte asıl soru da bu. OPEC'i kendi petrol üretimi hakkında bilgi vermeyi bırakmaya iten sebep neydi? Ya da, soruyu başka bir şekilde ifade edecek olursak, OPEC neyi saklamaya çalışıyor?"

Trafik ışığı yeşile döndü ve karşılıklı iki kaldırımda toplanan insanlar caddenin ortasında karşılaşana kadar ilerlediler. Yakınlaşan, birleşen ve sonra yeniden bölünen iki sürü gibi görünüyorlardı.

"Söylesene," diye ısrar etti Tomás, karşı taraftan gelen hâkî şortlu iki Avustralyalıyla çarpışmaktan kaçınırken. "OPEC bilgi musluğunu neden kapattı?"

"Verilen resmî cevap, petrolün ciddi bir jeostratejik öneme sahip olduğu ve OPEC üyelerinin kendilerini Batı'nın entrikalarından korumak için bilgileri gizli tutmaları gerektiği."

"Ama sen buna inanmıyorsun..."

"Hayır," diyerek onayladı Filipe. "İnanmıyorum."

"Neden?"

"Çünkü bu çok sığ bir açıklama. Çünkü gerçeklerle uyuşmuyor. Çünkü OPEC'in bir şeyler sakladığını gösteriyor."

"Ama ne? Ne saklıyorlar?"

"Kendime sorup durduğum soru da buydu. Cevabını bulmak için aylarca Orta Doğu'nun çeşitli başkentleri arasında oradan oraya uçup durdum ve zamanla yıkılması imkânsız duvarlara çarptığım hissine kapılmaya başladım. Tahran'da, Bağdat'ta, Kuveyt'te, Riyad'da hep bir sessizlik duvarıyla karşılaştım. Tahmin bile edemezsin, sanki kendi kendime konuşuyormuş gibiydim."

"Sana ters mi davrandılar?"

"Hayır, aksine. Hep çok iyi davrandılar, bana harika hediyeler sunup mükemmel yemekler ısmarladılar, bana büyük nezaket gösterdiler ama sonunda hiçbir şey açıklamadılar. Ağızlardan

sadece resmî versiyon çıkıyordu: Orta Doğu'da o kadar çok petrol var ki OPEC'in zirveye ulaşması uzun yıllar alacak."

"Qarim de aynen böyle söyledi."

Filipe, "Bu resmî versiyondu," diye ısrar etti. "Ta ki Suudi Arabistan'a yaptığım son ziyaretimde şansım yaver gidene kadar. Sessizlik duvarlarına çarpmaktan yorularak dünyanın en büyük petrol sahası olan Gavar'ı ziyaret etmeye karar verdim. Elbette bu neredeyse imkânsız bir görevdi ama yine de denemeye karar verdim. Gavar'a ulaşmak için, hiçbir bilginin dışarı sızmadığı bilindik Petrol Bakanlığı ortamından uzaklaşmam gerekiyordu, bu yüzden Aramco'da bir mühendislik departmanının kapısını çaldım. Müdürle görüşmek üzere bir randevu aldım ve ertesi gün, Dharhan'da çölün yanında camlı bir bina olan Aramco'nun genel merkezine gittim. Müdür beni büyük bir nezaketle karşılayarak beni Gavar'a götüremeyeceğini çünkü bunun onun yetkisinde olmadığını söyledi. Yine de bana seve seve yardım edeceğini ama ne de olsa kendisinin de sadece bir mühendis olduğunu, bu yüzden de her zamanki o bilindik mercilere başvurmam gerektiğini söyledi."

"Hükümete mi?"

"Petrol Bakanlığı'na. Ama o ortamı avucumun içi gibi biliyordum zaten. Birkaç ay boyunca bu yolu zaten denemiştim ama beni hiçbir yere götürmemişti. Böylece bu girişimin de başarısızlıkla sonuçlanacağını hemen anladım. Umudum iyice kırılmıştı." Ne tarafa gideceğini belirlemek üzere bir an durakladı, sonra konuşmaya devam etti. "Ancak toplantımızın sonunda, Suudi mühendis başka biriyle daha görüştü ve sadece Arapların sahip olduğu bir nezaketle, yeni gelen kişiyle konuşmak üzere dışarı çıkarak onu ofisinde beklemem için ısrar etti," dedi kaşlarını çatarak. "Ne olduğunu anlayabildin mi?"

"Onun ofisinde yalnız kaldın."

"Evet. Durumu fark ettiğimde, mühendis çoktan odadan çıkmıştı ve ben onun ofisinde tek başımaydım. Vakit geçirmek için oturduğum yerden kalkıp raflarda tuttuğu kitaplara ve klasörlere bakmaya başladım." Sanki hikâyenin önemli bir noktasına gelmiş gibi kaldırımın ortasında durdu. "Ama bu sefer Riyad'daki Petrol Bakanlığı'nın sadece propaganda broşürleriyle dolu olan sıradan halkla ilişkiler bürolarından birinde değildim. Aramco'nun Dharhan'daki mühendislik departmanlarından birinin müdürünün ofisinde tek başımaydım. Orası bir iş yeriydi ve raflardaki belgeler sadece Suudi Arabistan'ın muazzam petrol rezervlerini övmek için tasarlanmış broşürler değil, hakiki teknik belgelerdi." Yürümeye devam etti. "Klasörlerin arkasındaki yazıları hızlıca gözlerimle tararken, 'Problems in Production Operations, Saudi Fields'[66] yazan bir dosya dikkatimi çekti. Merak ettim ve dosyayı alıp incelemeye başladım. Hızlıca ilk birkaç sayfaya baktığımda gördüğüm şeyler beni öylesine ürküttü ki bir anlık dürtüyle tüm sayfaları yırtıp aceleyle evrak çantama sakladım."

Tomás yüzünde şaşkınlık ifadesiyle sersemlemiş bir halde bakakalmıştı.

"O klasörün içindekileri çaldın mı yani?"

"Kulağa çılgınca geldiğini biliyorum ama o sayfalar tam bir bilgi madeniydi ve kendimi tutamadım. Boş klasörü rafa geri koydum, sonra da aklımda az önce yaptığım şeyle ilgili binlerce şüpheyle sakince kanepeye oturdum, biraz pişmanlık duydum açıkçası, içgüdülerime lanet ettim ve her şeyi eski yerine koymaya çalıştım. Ancak o sırada mühendis geri döndü ve artık bunu yapma fırsatım olmadı. Biraz aceleci bir tavırla ona veda ettim ve otele uğramadan doğrudan havalimanına koştum."

"Yani ülkeyi o belgelerle birlikte terk mi ettin?"

66 (İng.) Üretim İşlemlerinde Sorunlar, Suudi Sahaları. (ç. n.)

"Her şeyi," dedi Filipe. "Her şeyi yanımda götürdüm."

"Bunu fark etmediler mi peki?"

"Sanırım ettiler. Habersizce Viyana'ya gidip gerçekleri Qarim'in önüne koyduğumda, bilmemem gereken birtakım şeyleri bilmeme çok da şaşırmış görünmüyordu. Ve aynı gün, yani o kâğıtları çaldıktan tam iki ay sonra Howard ve Aldo'yu öldürüp hem benim hem de James'in evine girdiler."

"Ölümlerinin bu belgelerin çalınmasıyla ilgili olduğunu mu düşünüyorsun?"

"Bundan emin değilim," diye itiraf etti Filipe. "Ama cesetlerin yanına bırakılmış olan kağıtlardaki üçlü altı, o ölümlerin araştırmamızla bir ilgisi olduğunu kanıtlıyor. Üstelik bu, geçen gün bana sorduğun soruyu da yanıtlıyor. Gezegendeki küresel ısınmayı araştıran pek çok bilim adamı varken, neden bizim peşimizdeydiler? Grubumuzu farklı kılan neydi?" Sanki bekleyişi uzatmak istiyormuş gibi durdu. "Cevap, OPEC petrol sahalarında neler olup bittiğine dair son derece gizli bilgilere sahip olmamız." Sesini alçalttı. "Tüm petrol piyasasını riske atabilecek bilgiler."

Tomás başını eğdi ve merakla yüzünü arkadaşına döndü.

"Vay canına," dedi. "Peki ama ne tür bir bilgiden bahsediyorsun?"

Bathurst Caddesi'ni geçtiler ve hareketli Pitt'te devam ederek ilerlediler.

"Sana söyleyeceğim şeyi anlamak için petrol dünyasının bazı temel kavramlarını iyi bilmen gerekir," dedi Filipe. "Örneğin, üretim zirvesinin ne olduğunu biliyor musun?"

"Viyana'dayken Qarim bunu bana anlattı," dedi Tomás konuya tamamen yabancı olmadığını göstermekten içten içe memnuniyet duyarak. "Üretimin, toplam rezervin yarısını aşması durumudur. Üretim grafiği tıpkı bir dağa benzediği için

buna zirve deniyor." Parmağıyla havada bir çizgi çizdi. "Zirveye ulaşana kadar yükselip sonra alçalmaya başlar."

Filipe yüzünü buruşturdu.

"Durum tam olarak öyle değil."

"Öyleyse nasıl?"

Arkadaşı da havada bir grafik çizdi.

"Üretim eğrisi yükselen, tepeye çıkan ve sonra alçalan bir dağ gibi değildir. Daha çok yüksek bir düzlüğe benzer. Yavaşça yükselir, zirveye çıkar, bir süre yüksekte kalır ve aniden düşer." Parmağını aniden aşağı indirdi. "Uçurumdan aşağı düşüyormuş gibi düşer."

"Yüksek bir düzlük mü?"

"Küresel petrol üretim eğrisi bu şekilde işliyor. Yükselir, zirveye çıkar, bir süre orada sabit kalır ve hiç beklenmedik bir anda birdenbire düşüşe geçer. Bunun nedeni, zirveye ulaşıldığında, petrol şirketlerinin ve üretici ülkelerin üretimi maksimum seviyede tutmak için büyük çaba sarf etmeleridir ve eğriye şekil veren de bu çabadır. Sorun ise rezervler tükendiği için çabanın sonsuza kadar sürdürülememesi ve dolayısıyla üretimin kaçınılmaz olarak çökmesi... hem de aniden. Bir yıl içinde."

"O zirveye ne zaman ulaşacağız peki?"

"Qarim'in sana söylediği gibi, OPEC dışı petrolün zirvesi yakın. OPEC dışındaki tüm ülkeler arasında yalnızca Rusya üretimi artırabilir gibi görünüyor, ancak bu uzun sürmeyecektir ve olacağı da kesin değil. Rusya Bilimler Akademisi'nin bir raporu, Batı Sibirya'nın rezervlerinin yaklaşık yüzde altmışının tükendiğini ve Başkan Putin'in petrol rezervleriyle ilgili bilgileri devlet sırrı olarak sınıflandıran bir kararname çıkardığını ortaya koydu. Bunu yaptıysa Rusya'nın gizlemek istediği bir şeyler var demektir dostum. Öte yandan, Kuzey Denizi petrolü fiilen tükenmiş durumda, Teksas petrolü de öyle, Kanada dü-

şüş sinyalleri veriyor, aynı şekilde Norveç de üretim zirvesine ulaşmanın eşiğinde görünüyor."

"Qarim de aynen böyle söyledi: OPEC dışı petrol tükenmek üzere. Ama sen buna gerçekten inanıyor musun? Yeni kuyular bulmak mümkün değil mi?"

"Sorun, petrolün, oluşumu için gerekli istisnai koşulların sağlanması gerektiğinden nispeten nadir bir ürün olmasındadır. Dünya çapında önemli miktarlarda petrol ve gaz üretebilen toplamda yalnızca altı yüz sistem bulundu. Bu altı yüz sistemden dört yüzünü zaten kullanıyoruz, ya da zaten tükenmiş durumda, kalan iki yüz tanesi de Kuzey Kutbu'nda ya da derin sularda, bu yüzden de orada petrol ya da gaz olup olmadığını bile bilmiyoruz. Düşün ki son kırk yılda Orta Doğu dışında sadece dört süper dev petrol sahası keşfedildi. 1961'de Çin'in Daqing sahası, 1963'te Rusya'nın Samotlor sahası, 1967'de Alaska'daki Prudhoe sahası ve 1975'te Meksika Cantarell sahası. O zamandan beri de tık yok. Sadece çok daha küçük kuyular keşfedildi. Ve bu dördünden yalnızca Daqing ve Cantarell, düşüş belirtileri gösterseler bile yüksek üretim oranlarını koruyorlar. Hepsi çoktan zirveyi aştı. Süper devleri bir kenara bırakıp sadece devlere odaklanırsak, durumun yine aynı olduğunu görürüz. Kuzey Denizi'ndeki Brent ve Forties sahalarında olduğu gibi, 1970'den sonra üretim döngüsüne girenlerin çoğu 2000'lerin başında tükendi. Ve sadece üçü 1990'dan sonra faaliyete geçti." Tomás'ın gözlerinin içine baktı. "Neler olduğunu anlıyor musun? OPEC dışı petrol zirveye yakın, tabii çoktan zirveye ulaşmadıysa."

"Peki ama nasıl oluyor da kimse bir şey bilmiyor?"

Filipe, "Çeşitli nedenlerden dolayı," diye belirtti. "Bunlardan en önemlisi, artık petrol hakkındaki bilgilerin yanıltıcı olması. Örneğin, dünyanın en prestijli petrol ajanslarından biri olan

US Geological Survey[67] dünya petrol rezervlerinin yaklaşık 2,5 milyar varil olduğu tahmininde bulunuyor."

"Bu çok mu?"

"Düşün ki, dünyanın şu ana kadar 1 milyar varilden biraz fazla tükettiği düşünülüyor."

"Öyleyse 2,5 milyar çok fazla."

"Tabii ki," diyerek onayladı jeolog. "Bu tahmin, yarısı Orta Doğu'da bulunan kanıtlanmış 1,6 milyar varil rezervi ile hâlâ keşfedilmeyi bekleyen 900.000 milyon varil petrolü hesaba katarak yapıldı."

"Bu kadar petrol varken, zirveye ne zaman ulaşılabilir ki?"

Filipe aklından hesap yaparak kaşlarını çattı.

"Yani, dünya şu anda günde 80 milyon varilden fazla tüketiyor, doğru mu?" Sanki gösterebilecekmiş gibi sayıları elleriyle çizdi. "Tüketim yılda yüzde iki oranında artmaya devam ederse, 2,5 milyar varil... bir bakayım... 2030 civarında zirve yapacaktır."

"2030'da mı?"

"Aşağı yukarı."

"Öyleyse sorun ne?"

Arkadaşı zoraki bir gülümseme takındı.

"Bu rakamlar sahte."

"Sahte mi? Ama bunun, dünyanın en prestijli petrol ajanslarından birinin tahmini olduğunu söylemedin mi?"

"Evet, ama bu sahte olamayacakları anlamına gelmez."

"Peki bunu nereden biliyorsun?"

"İki nedenden ötürü. Her şeyden önce, bunu söyleyen Amerikalıların ta kendisi. Sana daha önce de açıkladığım gibi, petrol çıkarları Amerika'daki siyasi gücü avucunda tutuyor, bu nedenle de bir Amerikan ajansının söylediği her şey bu gerçeğin ışığında

67 (İng.) Amerika Birleşik Devletleri Jeoloji Araştırmaları Kurumu. (ç. n.)

değerlendirilmelidir. Örneğin, dünyada hâlâ çok fazla petrol olduğunu iddia eden US Geological Survey, 1990'larda Kuzey Kutbu'ndaki petrol rezervlerine dair karamsar bir değerlendirme sunan ajansın ta kendisidir. Peki ya bunun hemen ardından ne olduğunu biliyor musun?"

"Ne oldu?"

"Petrol kodamanları harekete geçti ve ajans bu karamsar tahmini ortadan kaldırıp onu daha iyimser bir tahminle değiştirmek zorunda kaldı." Göz kırptı. "Şimdi anladın mı?"

Tomás inanamayarak başını salladı.

"Gerçekten de böyle olduğuna inanamıyorum."

"Aksine, inanmalısın," diye karşılık verdi Filipe. "Petrol dünyasında Amerikan ajanslarının, personellerini işe nasıl aldıklarına dair dilden dile dolaşan bir fıkra bile var. Dinlemek ister misin?"

"Anlat."

"US Geological Survey'nin, bir çalışanı işe alması gerekiyor ve bu yüzden bir gün üç adayla görüşmeye karar veriyor: bunlardan biri jeolog, biri jeofizikçi, biri de petrol rezervleri analisti. Üçüne de soruyorlar: İki kere iki kaç eder? Jeolog dört diye, jeofizikçi ise yirmi iki diye yanıt veriyor. Petrol rezervleri analistinin sırası geldiğinde ise yan odadaki mülakat yapan kişiyi arıyor, kapıyı kilitliyor, pencereleri kapatıyor, telefonların fişini çekiyor, sonra alçak sesle soruyor: 'Kaç etmesi gerekir?' Ve işe onu alıyorlar."

İkisi de güldü.

"Pekâlâ," dedi Tomás, neşeli bir tavırla. "Amerikan ajanslarına güvenilmez. Peki bu rakamlara güvenmeyişinin diğer nedeni nedir?"

"2,5 milyar varillik tahminin yanlış olmasının ikinci nedeni tamamen bu sayının analiziyle ilgili. 2,5 milyar varillik petrol

hesabı, kanıtlanmış rezervler ile henüz keşfedilmemiş kaynakların toplamından oluşuyor, doğru mu? US Geological Survey'ye göre kanıtlanmış rezerv miktarı 1,6 milyar varil. Ancak kanıtlanmış rezervlerden bahsettiğimizde, üretici ülkeler tarafından sunulan verileri kastediyoruz ve bu verilere, OPEC örneğinde sana daha önce açıkladığım gibi pek güvenilmez. Örneğin, 1980'lerin sonunda, en büyük OPEC üreticilerinden altısı, toplu rezervlerine aniden 300.000 milyon varilden fazlasını ekledi. Petrol rezervleri yalnızca iki özel durumda artar: yeni keşifler yapıldığında ya da rezervlerin değerlendirilmesine yönelik ortaya atılan yeni metodolojiler, belirli bir alanda beklenenden daha fazla petrol olduğunu ortaya koyduğunda. Ancak o dönemde, bu altı OPEC ülkesinden hiçbiri herhangi büyük yeni rezerv keşfi yaptığını açıklamadı ve rezerv değerlendirme teknolojilerinde önemli bir gelişme de yaşanmadı."

"Öyleyse rezervlerinin beklediklerinden daha fazla olduğunu nasıl öğrendiler?"

"Güzel soru," diye cevap verdi Filipe. "Geçmişteki bir hatayı düzelttiklerini söylediler. Ama ben gerçeğin çok başka olduğuna inanıyorum. 1985 yılında OPEC, bir ülkenin rezervleri ne kadar fazlaysa, o ülkenin o kadar çok petrol ihraç edebileceğini belirledi. Yani, kazanç daha büyük olacaktı. Bu haberin hemen ardından hepsi rezervlerini artırmaya başladı, en azından kâğıt üzerinde."

Tomás güldü.

"Ama böyle bir şeyi gerçekten de yapabilirler mi?"

"Yapabilirler mi değil, yaptılar bile. Onları kim kontrol edebilir ki? OPEC'in verileri gizlidir ve kontrol edilemez. 1.000 trilyon varil rezervleri olduğunu söylerlerse, kim bunun aksini iddia edebilir? Ortada bağımsız denetim yok ki..."

"Peki bu artışın sadece kâğıt üzerinde yapıldığından gerçekten emin misin?"

"Casanova, saf olma. Irak'ı düşün, mesela. Irak, bir gecede petrol rezervlerini mucizevi bir şekilde artıran altı ülkeden biri. Ayrıntılı olarak bakacak olursak, Iraklıların 1980'den beri rezervlerinin değerini dört katına çıkardıklarını görüyoruz." Yüzünü buruşturdu. "Ülke bunca zamandır savaştayken ve petrol ambargolarına maruz kalmışken bu nasıl mümkün olabilir?"

Tomás bu karşı görüşü değerlendirdi.

"Doğru..."

"Bu nedenle bana öyle geliyor ki kanıtlanmış petrol rezervleriyle ilgili verilerin güvenilirliği hakkında söylenecek başka bir şey yok gibi," dedi Filipe. "Henüz keşfedilmemiş olan sahaların belirsizliğine gelince, sana daha önce de söylediğim gibi, petrol ender bulunan bir üründür ve dünyada hâlâ keşfedilmemiş sadece iki yüz sistem var. Tahminler, neredeyse tüm bu sistemlerin petrole sahip olduğu ilkesinden yola çıkıyor, ancak bu kesinlikle böyledir diyemeyiz. Tam olarak ne olduğunu bilmiyoruz çünkü adı üstünde: Bu sistemler henüz keşfedilmemiş." Parmağını kaldırdı. "Ancak kesin olarak bildiğim bir şey var ki o da yeni petrol sahalarını bulmanın giderek zorlaştığı. En büyük ve keşfedilmesi en kolay olanlar zaten çoktan bulundu. Artık sadece önceki sayımlarda gözden kaçan ufak tefek sahaları buluyoruz. 1961'den beri petrol şirketleri gittikçe daha az petrol keşfeder oldular. 1995'ten beri dünya yılda minimum 24.000 milyon varil tüketiyor, ancak yılda yalnızca 9.000 milyon varil yeni petrol keşfediliyor." Bakışlarını Pitt Caddesi'nde belirsiz bir noktaya sabitledi. "Gerçekte, dünyadaki OPEC dışı petrol, bir milyar varil civarında olmalıdır."

"Bir milyar varil mi? Peki ne zaman zirve yapacak?"

"Yakında. Bizler hâlâ hayatta olup her şeyi göreceğiz."

"Tamam da ne zaman zirveye ulaşılacak?"

Filipe içini çekti.

"2010 ile 2015 arasında."

"Qarim'in tahminiyle aynı."

"İki veya üç yıllık bir yanılma payım olabilir, ancak bu OPEC dışı petrolün zirvesi için tahmin edilen tarih."

Pitt Caddesi'nin ortasında, şişelerle riskli bir numara yapan iki hokkabazın etrafında büyük bir kalabalık toplanmıştı. Halk şova hayretle bakıp alkışlarla tepki veriyordu. Ancak iki arkadaş, üzerinde tartıştıkları konuya o kadar dalmışlardı ki sanki hiçbir şey olmuyormuş gibi, o yöne gözlerinin ucuyla bile bakmadan geçtiler.

"Anlamadığım bir şey var," dedi Tomás.

"Nedir? Söyle."

"Durum bu kadar kritikse, nasıl piyasalar hâlâ bir tepki vermiyor? Demek istediğim, Meksika Körfezi'nde normalden daha güçlü bir fırtına petrol fiyatlarının fırlaması için yeterli oluyor. Piyasalar, arzdaki en ufak dalgalanmalara karşı her zaman aşırı duyarlı olmuştur, ki bu dalgalanmalar fırtına kaynaklı krizlerde olduğu gibi bariz bir şekilde geçici olsa bile. Öyleyse bu büyüklükteki bir soruna henüz tepki vermemiş olmaları inanılır gibi değil." Başını salladı. "Mantıklı değil."

Filipe, "Piyasaların henüz paniğe kapılmamış olması çok basit bir nedene dayanıyor," dedi. "Orta Doğu'daki rezervlere güveniyorlar. Piyasalar hâlâ Orta Doğu'da inanılmaz petrol rezervleri olduğuna inanıyor, üstelik onların o kadar büyük miktarlarda olduğuna inanıyorlar ki diğer ülkelerdeki olası bir üretim krizini her an telafi edebileceklerini sanıyorlar. Hepsi de Suudi Arabistan ve Kuveyt'in her an aktif hale getirilebilecek kullanılmamış kuyuları olduğuna inanıyor. Buna *Spare capacity* veya 'yedek kapasite' deniyor."

"Piyasaların, petrol arzında olabilecek bir krize inanmadıklarını mı söylüyorsun?"

Jeolog, "Evet," diye onayladı. "OPEC'in yedek kapasitesi yüzünden." Kaşlarını çattı. "Daha yakından incelendiğinde, bu yedek kapasite iki ucu keskin bir kılıçtır. OPEC dışı petrolün üretimi azaldıkça, OPEC ülkeleri arz krizini önlemek adına petrol üretimini artırıyor. Böylece fiyatlar sabit kalıyor ve uyarı sinyali haline gelmiyor. Öte yandan, bir ürünün fiyatı, serbest bir pazarda faaliyet gösterdiğimiz takdirde mevcudiyetini yansıtır."

"Peki öyle değil mi?"

"Petrol söz konusu olduğunda hayır. OPEC, sistemin serbestçe çalışmasını engelliyor."

"Nasıl yani?"

Filipe prosedürü en iyi nasıl açıklayacağını düşünmek üzere durakladı.

"Petrol piyasasının serbest olduğunu ve mevcut tüm petrolün herkes tarafından erişilebilir olduğunu düşün," diye varsayımda bulundu. "Böyle bir durumda, petrol şirketlerinin ilk başta en erişilebilir petrolü satması gerekir çünkü üretmesi daha ucuz ve rekabet açısından da etkili bir silahtır, öyle değil mi?"

"Elbette."

"Zaman içinde bu tükenmeye başladığında ise şirketler, bulması daha zor ve üretimi daha pahalı olan petrole yönelecektir. Bu koşullar altında fiyatlar, üretim maliyetlerine göre kademeli olarak yükselme gösterecek, tüketicileri ve hükümetleri hem daha az tüketmeye hem de alternatif enerji kaynakları aramaya başlamaları konusunda uyaracaktır."

"Peki niçin böyle olmuyor?"

"Piyasa serbest olmadığı için. Fiyat mekanizmasının işlemesini sağlamak için ucuz petrole erişimin açık olması şarttır. Ancak en ucuz petrol, tüm operasyonlarını bir gizlilik perdesi ardında saklayan ve üretim kotalarını uygulamaya sokan OPEC'in elinde."

"Ucuz petrol derken tam olarak neyi kastediyorsun? Bu ne tür bir petrol?"

"Dünyanın en ucuz petrolü Irak petrolüdür, ardından da Suudi petrolü geliyor. Irak ve Suudi Arabistan'da inanılmaz petrol yatakları var. Petrolün fıskiyedeki su gibi fışkırması için sadece yere bir delik açmak yeterli. Bu ülkelerde petrole ulaşmak o kadar kolay ki çıkarılması da çok ucuza mal oluyor, anlıyor musun?"

"Peki aşağı yukarı hangi rakamlardan bahsediyoruz?"

"Şöyle düşün: Rusya tek bir varil petrol çıkarmak için on beş dolar harcıyor ama aynı miktardaki petrol için Suudi Arabistan sadece bir buçuk dolar harcıyor. Hatta belki de daha az."

"Vay canına!"

"OPEC, üretimine belli bir sınır koyduğundan, dünya önce pahalı olan petrolü tüketiyor. Bunun sonuçları ise ortada. Bu petrol sona erdiğinde, ucuz petrol piyasaya sürülecektir; böylece piyasanın mantığı tersine döner ve fiyatlar bir uyarı sinyali olarak işlememeye başlar. Bu şekilde petrol fiyatları nispeten düşük kalır, anladın mı? Piyasa serbestliğinin olmaması, üretim ve arz konusunda yakın zamanda kendini gösterecek ciddi sorunları içinde barındırır."

"Anladım."

Filipe ciddi bir ifade takındı.

"Ama bu da önemini kaybetmeye başlıyor. 1998'de bir varil petrol yalnızca on dolara mal oluyordu ve yalnızca dokuz yıl sonra maliyet doksan doların üzerine çıktı. 1987'de günde 8 milyon varile karşılık gelen *spare capacity*, talebin arza göre daha çok artmasıyla şimdi neredeyse sıfıra indi. Bunun kanıtı ise Katrina ve Rita kasırgaları nedeniyle 2005 yılında üretimde yaşanan hafif bir düşüşün, petrol fiyat sistemini kaosa sürüklemeye yetmiş olmasıdır. Piyasalar böylesine küçük bir üretim

krizi karşısında bu şekilde tepki verdiğine göre, bu artık *spare capacity*'nin mevcut olmadığının açık bir işaretidir." Hüzünlü bir havaya bürünerek gözlerini yere dikti. "Üretim gerçek bir krize girdiğinde, dünya gafil avlanacak."

Liverpool Caddesi'ne yaklaştılar ve jeolog karşı köşedeki binayı gösterdi. Her iki tarafı da pencerelerle kaplı modern bir yapıydı.

"Bu senin kaldığın otel mi?" diye sordu Tomás.

Arkadaşı başıyla onayladı.

Kaldırımda durup, "Sana bir şey göstermek istiyorum," dedi. "Aslında, en büyük sorun, petrolün bitip bitmeyeceğini bilmek değil çünkü bu artık kesin bir şey. Asıl sorun, bunu zamanında fark edip etmeyeceğimizi ve durumla yüzleşmek için kendimizi hazırlayıp hazırlayamayacağımızı bilmektir."

"Görmemi istediğin şeyin bununla bir ilgisi var mı?"

"Evet."

Etraflarına baktılar ve dikkatlerini çeken şüpheli bir şey görmediler. Caddeyi geçip otele girdiler. Tomás'ın gördüğü ilk şey kapıdaki beş yıldızdı.

"Vay canına! Kendine pek iyi bakıyorsun."

Petrol dünyasının lükslerine alışkın olan Filipe cevap vermeden resepsiyona yönelip emanet kasasına erişmek istediğini söyledi. Resepsiyon memuru onu özel bir odaya davet etti ve birlikte yandaki bir kapıdan içeri girip gözden kayboldular, orasının yüksek güvenlikli bir oda olduğu belliydi. Tomás, yerde parlayan cilalı mermere ve koltukların bulunduğu alandaki güzel halılara beğeniyle bakarak resepsiyonun önünde bir iki tur attı. Ama fazla beklemedi. Kısa bir süre sonra, arkadaşı ile resepsiyon görevlisi tekrar lobide belirdiler. Filipe'nin elinde mavi renkli karton bir dosya vardı.

Elindeki dosyaya hafifçe dokundu ve "İşte burada!" diyerek gösterdi.

"Bu nedir?"

"Sır."

"Ne sırrı?"

"OPEC'ten çaldığım sır."

XXIX

Otelin barına geçip oturdular, yanlarında o akşam için Amerikalı bir müzik grubunun "melek zarafeti"ne sahip şarkıcısının geleceğini yazan küçük bir kara tahta vardı. Avery's Bar neredeyse tamamen bomboştu. Müşterilerin çoğu otelden ayrılmıştı, kalanlar ise o saatte yan taraftaki restoranı tercih ediyor gibi görünüyordu. Barın o sakin ve loş ortamında rahatlarına bakarak Avustralya birasının yanında, Filipe bir Bali usulü sote tavuk, Tomás da Tay usulü kuzu etli ve susamlı bir salata sipariş etti.

"Buradan çıkmadan önce bu sadece bir başlangıç yemeği," dedi Filipe. "Konuşmak için çok olmasa da biraz vaktimiz var."

"Nereye gideceğiz?"

"Gittiğimizde görürsün."

Garson yanlarından ayrıldığında, jeolog mavi karton dosyayı koyu renkli ahşap masanın üzerine koyup bacak bacak üstüne atarak kanepede rahatça oturdu.

Kartonu okşayarak, "Burada ne olduğunu anlaman için ilk önce Suudi petrolünün önemini kavraman gerek," dedi.

Tomás, "Ama bunu uzun süredir biliyorum," dedi. "Suudi Arabistan dünyanın en büyük petrol üreticisidir."

Filipe, "Sadece en büyük üretici değil," diye onu düzeltti. "Bundan çok daha fazlası."

"Peki nedir?"

"Suudi petrolü olmazsa tüm sistem çöker. Dünya enerjiden yoksun kalır."

Tarihçi şüpheci bir ifadeye büründü.

"Biraz abarttığını düşünmüyor musun? Dünyanın en büyük üreticisi olarak Suudi Arabistan'ın petrol ticaretinde çok önemli bir ülke olduğu sugötürmez bir gerçek. Ama bunun böyle olduğunu kabul etmek ile onun petrolü olmadan dünyanın enerjisiz kalacağını söylemek... yani, arada epey bir fark var, sence de öyle değil mi?"

"Casanova, inan bana, Suudi petrolü olmazsa tüm petrol sistemi çöker."

"Peki böyle bir şeyi neye dayanarak söylüyorsun ki?"

"Çok basit bir nedene dayanarak. OPEC dışı petrolün zirveye yakın olduğunu söylemiştik, değil mi?"

"Evet."

"Zirveyi aştığı zaman, küresel talebin arttığı bir dönemde üretim tam olarak düşmeye başlayacak ve gezegen neredeyse tamamen OPEC petrolüne bağlı hale gelecek."

"Bunu da söylemiştik."

"Bir sonraki soru şu," dedikten sonra neredeyse heceleyerek ekledi: "OPEC'te gerçekten ne kadar petrol var?"

Tomás, sanki bu soru ona pek de önemli görünmüyormuş gibi omuzlarını silkti.

"Qarim bana yüz yıl yetecek kadar olduğunu söyledi."

Filipe, "Qarim sana resmî versiyonu tekrarlamaktan başka bir şey yapmadı," dedi. "Sorun, asıl sorun, ne, biliyor musun? Cevabı kimse bilmiyor. OPEC'in, petrolle ilgili tüm haberleri bir devlet sırrı gibi sakladığı ve üye ülkelerdeki rezervlerin duru-

muna ilişkin elimizde olan tek tük bilgileri de doğrulamanın bir yolu olmadığı göz önünde tutulduğunda, OPEC'in tam olarak ne kadar petrole sahip olduğuna dair en ufak bir kesinlik yok. Anladın mı?"

"Evet."

Jeolog boğazını temizledi.

"Büyük OPEC üreticileri hakkında bilmediğimiz şeyler var. Dünyanın sadece dördüncü büyük petrol üreticisi olan İran'ı ele alalım. İran'ın petrol rezervlerinin durumu hakkında bir fikrin var mı?"

"Hayır."

"Azalmakta."

"Gerçekten mi?"

"İran'ın dört süper dev petrol sahası var. 1936'da keşfedilen Agha Jari, 1937'de bulunan Gachsaran, 1963'teki Marun ve 1977'deki Ahvaz. Bunların hepsi şimdiden zirveye ulaştı ve İran'ın üretimi yıldan yıla düşüşe geçti."

"Ve buna rağmen sen İran'ın dünyanın dördüncü büyük petrol üreticisi olduğunu söylüyorsun, öyle mi?"

Filipe dudaklarını büzdü.

"Endişe verici, değil mi? En kötüsü de başka OPEC ülkelerinin de aynı durumda olması. Örneğin, Umman'ın tek süper devi Yibal sahası 1997'de zirveye ulaştı. Nijerya zirveye zaten çoktan ulaştı ve daha da endişe verici olan, Kuveyt'in dünyanın ikinci petrol sahası olan Burgan kompleksinin üretim seviyesini kuyulardaki basıncı geri kazanma bahanesiyle düşürmesidir. 2005 sonlarında Kuveyt petrol şirketi, Burgan'ın tükendiğini duyurdu. Kuveyt'in yanı sıra, Irak, Suriye ve Yemen'de de zirveye çoktan ulaşıldı."

Tomás kanepede doğruldu.

"Üzgünüm ama anlamıyorum," dedi tereddütle. "OPEC'in de düşüşte olduğunu mu ima ediyorsun?"

"Hayır," diye düzeltti Filipe. "Büyük OPEC üreticilerinin çoğunun düşüşte olduğunu." İşaret parmağını havaya kaldırdı. "Fakat herkesin, küresel petrol arzındaki tüm sorunları çözeceğine inandığı bir üretici var, tek bir üretici."

"Suudi Arabistan mı?"

"Kesinlikle," dedi jeolog gülümseyerek. "Suudi Arabistan Krallığı: dünyanın önde gelen petrol üreticisi; enerji sirkinin altındaki güvenlik ağı, tüm gezegende meydana gelecek üretim düşüşünü frenleyecek olan şilte." Kaşlarını kaldırdı. "Sana neden az önce Suudi Arabistan'ın dünyadaki en büyük petrol üreticisinden çok daha fazlası olduğunu söylediğimi şimdi anlıyor musun?"

"Evet."

"Suudi Arabistan olmasa, tüm gezegenin ihtiyaçlarını karşılayacak kadar enerji bulmamız imkânsızlaşır. Dünya ekonomisi derin bir resesyona girer ve her yerde tam bir kaos yaşanır. Petrolün varili seksen yerine yedi yüz dolara mal olursa ne olur, biliyor musun?"

"Sorun olur."

"Sorun mu?" Filipe güldü. "Bu her şeyin sonu olur, dostum." Kollarını açtı. "Her şeyin sonu." Arkadaşına doğru eğildi. "Varil başına yedi yüz dolar ne demek, biliyor musun?"

"Facia olur."

"Bundan adın gibi emin olabilirsin," dedi Filipe. "Varil başına yedi yüz dolar, arabanın deposunu doldurmak için yetmiş yerine yedi yüz avro harcamak anlamına gelir." Bu rakamın Tomás'ın zihninde yer etmesine izin verdi. "Basit bir araba deposunu doldurmak için yedi yüz avro."

Tarihçi, bu olasılık karşısında etkilenerek ıslık öttürdü.

"Öyleyse hepimiz bisiklet kullanmaya başlayacağız, değil mi?"

"Elbette. Peki bunun dünya ekonomisi üzerindeki etkisi hakkında herhangi bir fikrin var mı?"

"Resesyona gireriz."

Filipe tekrar güldü.

"Resesyon, böyle bir durumda neler olacağını tarif etmekte gülünç derecede yetersiz kalır. Dünyada yaşanan son yedi küresel ekonomik resesyonun altısı doğrudan petrol arzındaki geçici kesintilerle alakalı." İki anahtar kelimeyi tekrarladı: "Geçici kesintiler." Durakladı. "Şimdi, kriz geçici değil de kalıcı olursa neler olacağını bir düşün. Konjonktürel bir kriz değil de çözülme ihtimali olmayan yapısal bir kriz olursa."

"Resesyon derinleşir."

Jeolog, arkadaşına baktı.

"Casanova, sen ne sanıyorsun, böyle bir durum medeniyetin sonunu getirebilir. Medeniyetin sonu."

"Abarttığını düşünmüyor musun?"

"Gerçekten abarttığımı mı düşünüyorsun?" Barın sakin ve şık ortamını işaret edecek bir jest yaptı. "Tüm bunlara bir bak ve enerji arzında ani bir kriz meydana gelirse neler olacağını tahmin etmeye çalış. Böyle bir durumda alıştığımız her şey, bir hak gibi gördüğümüz bu lüks bir anda yok olup gider." Parmaklarına peş peşe dokunarak sorunları sıralamaya başladı. "İşe gidemeyiz, yük taşımacılığı durur, fabrikalar ham madde alımını durdurur, üretim ve dağıtım durur, ekonomi felç olur, şirketler birbiri ardına iflas eder, insanlar geçim kaynaklarından mahrum kalır, gıda maddeleri pazarlara taşınamaz, asayiş sorunları, isyanlar, yağmalama olayları baş gösterir, ülkeler yönetilemez hâle gelir, açlık her yere yayılır ve kendimizi kaosun ortasında buluruz."

Tomás bu senaryoyu zihninde canlandırdı.

"Büyük karışıklık çıkar."

"Medeniyetin sonu olur Casanova." Kavramı iyice vurgulamak adına gözlerini açtı. "Medeniyetin sonu."

Aralarına hüzünlü bir sessizlik çöktü. Konuşma korkunç bir hal almıştı ve tarihçi, bulundukları bomboş bara bakarak gerçekten de hayatta her şeyin fâni olduğunu ve tarihin, dışarıdan sonsuz ve yok edilemez gibi görünen medeniyetlerle dolu olduğunu ama sonra hepsinin de bir anda çöktüğünü düşünmekten kendini alamadı.

"Ama bu senaryo gerçekten mümkün değil, öyle değil mi?" diyerek yorum yaptı Tomás. "Sonuçta, Suudi Arabistan rezervleri bizim emniyet vanamız."

"Suudi Arabistan'ın iddia ettiği bu."

"Peki bundan şüphe etmek için herhangi bir sebep var mı?"

Jeolog ağzını büktü.

"Casanova, aynı şeyi sana bir kez daha tekrar etmem gerekiyor. Üretime ilişkin veriler devlet sırrı gibi saklanıyorsa ve Suudilerin ifşa ettiği tek tük bilgiler doğrulanmayı bekliyorsa, Suudi Arabistan'ın gerçekten de bu kadar çok petrole sahip olduğunu nereden bileceğiz?"

"Bu tek tük bilgilerin doğruluğundan bir şüphemiz var mı?"

Filipe, söyleyeceklerini dile getirmenin en iyi yolunu düşünür gibi bir an sessiz kaldı.

"Sanırım, evet."

Tomás şaşkınlık ile panik arasında kalarak ağzını açtı.

"Nasıl?"

Arkadaşı mavi dosyayı açtı ve ona göstermek için içinden birkaç renkli broşür çıkardı.

"Bunların ne olduklarını biliyor musun?"

Tarihçi broşürleri inceledi. Yüksek kaliteli kâğıda basılmışlardı; çölün ortasındaki petrol kuyularının ve çok gelişmiş makine-

lerin fotoğrafları vardı. Metin İngilizce'ydi ve üstte mavi yeşil bir kare içindeki parlak bir yıldızdan oluşan, yanında Arapça bir cümle ve altta "Saudi Aramco" yazan bir logo görülüyordu.

"Bu bir reklam broşürü, öyle değil mi?"

"Evet, Suudi Arabistan'ın petrol şirketi Aramco'nun bir broşürü. Riyad'daki Petrol Bakanlığı'na ait halkla ilişkiler ofislerinden birinde buldum."

Tomás kâğıtları tekrar inceledi.

"Onları bu kadar özel kılan nedir?"

"Metni okudun mu?"

Tarihçi bir parçasını okudu.

"Bunda tuhaf bir şey göremiyorum," dedi. "Suudi Arabistan'ın çok gelişmiş ve sofistike tekniklerle petrol çıkarmak üzere kullandığı modern teknolojiden bahsediyor." Gözlerini yukarı kaldırdı. "Açıkça ne düşündüğümü bilmek istiyorsan, içime biraz su serpiyor."

"Tabii ki içine su serper. Dışarıdan kim bu broşüre baksa, Suudilerin gezegendeki enerji kaynaklarının arzını garantilemek için teknolojiye yaptığı bu yatırımlardan etkilenmekten kendini alamaz."

"Peki sorun nedir?"

"Sorun tam da teknolojiye yapılan bu yatırımlar, dostum."

"Bunda tuhaf olan ne?"

Filipe içini çekti.

"Suudi petrolünün dünyadaki en ucuz ikinci petrol olduğunu söylememiş miydim?"

"Varil başına bir buçuk dolar, öyle değil mi?"

"Hatta daha da az. Peki neden bu kadar ucuz?"

"Doğru hatırlıyorsam üretim özelliklerine bağlı. Suudi Arabistan'da yere bir delik açmak petrolün çeşme gibi fışkırması için yeterli."

Jeolog, arkadaşının elinde tuttuğu broşürü aldı ve ön sayfada çöldeki makinelerin fotoğrafının basılı olduğu sayfaya işaret etti.

"Peki madem öyle, o zaman Suudilerin neden bu tür sofistike teknolojileri kullanması gerekiyor?" dedi kaşlarını çatarak. "Söylesene?"

"Anlamadım."

"Casanova, Suudi Arabistan'ın petrolünden yararlanmak her zaman çok kolay olmuştur. Gerçekten de yere bir delik açarsan petrol tıpkı şampanya gibi fışkırmaya başlar. Ama hakikaten durum böyleyse, Aramco petrol çıkarmak için neden yüksek teknolojiye yatırım yapsın ki?"

Tomás omuz silkti.

"Bilmem."

"Meslekten olmayan biri bu tür şeyleri fark etmez, ancak bir jeolog fark eder, özellikle de petrol çıkarma işlemlerine aşina ise," dedi parmağıyla broşüre dokunarak. "Suudiler çölden petrol çıkarmak için çok gelişmiş teknolojilere yatırım yapıyorlarsa, bunun tek bir açıklaması var."

"Nedir?"

"Petrol çeşmeden su akarcasına fışkırmayı kesti."

Bir an sessizlik çöktü.

"Ne demek istiyorsun?"

"Demek istediğim, bu reklam broşürleri istemeden de olsa çok can sıkıcı bir şeyi ortaya koyuyor: Suudi Arabistan petrolü eskisi kadar kolay fışkırmıyor."

Tomás bunun üzerine biraz kafa yordu.

"Anladım."

"Bu broşürleri Riyad'daki Petrol Bakanlığı'nda ilk gördüğümde zihnimde anında tehlike çanları çalmaya başladı. Suudi Arabistan'da bir şeyler oluyor ve kimse bunu bilmiyor," dedi kanepeye iyice yerleşerek. "Ama şunu dinle Casanova, neredeyse

bütün uluslararası enerji arz modelleri, en azından 2030'a kadar küresel talebi fazlasıyla karşılayabilecek miktarda düşük maliyetli Suudi petrolünün olduğu varsayımından yola çıkıyor."

"2030 mu? Ama yüz yıl değil miydi?"

"Yüz yıl, onların enayilere söyledikleri tarih. 2030 tarihi çok daha gerçekçi görünüyor ve Suudiler piyasaları bu tarihe inandırmaya çalışıyorlar. Ama öte yandan da rezervlerinin bağımsız kontrolünü hep engellediler. 260.000 milyon varillik kanıtlanmış rezerve sahip olduklarını iddia ediyorlar, ancak her bir petrol sahasının bu rakama katkısı askerî bir sır. Krallığın ne kadar petrol ürettiğini bile tam olarak belirleyemiyorken, kaderimizi abartılı ve ispatlanamaz petrol üretim değerlerine sahip olduğunu iddia eden bir ülkeye emanet etmek zorundayız." Broşürü masadan aldı ve işaret etti. "Dahası da dolaylı olarak Suudi petrolünün artık eskisi kadar kolayca akmadığını gösteren bir dizi broşür buluyorum. Bu yüzden bu broşürleri görür görmez bilgi engelini aşmaya çalışarak tüm kapıları çaldım." Karton dosyayı okşadı. "Şansım yaver gidip de bu teknik belgelere ulaşana dek."

"Peki bu belgeler neden bahsediyor?"

Filipe öne doğru eğildi ve gözlerini Tomás'a dikti.

"Gerçeklerden Casanova," dedi gizemli bir ifadeyle. "Gerçeklerden."

XXX

Garson, parmak uçlarında dengeli bir şekilde tuttuğu tepsiyle yanlarında beliriverince Filipe, masada yer açmak için küçük karton dosyayı yanlarındaki boş kanepeye koymak zorunda kaldı. Avustralyalı garson, sipariş ettikleri iki bardak bira ile Endonezya ve Tayland yemeklerini müşterilerin önüne bırakıp güçlü bir Avustralya aksanıyla "*Enjoy, mates,*"[68] dedikten sonra geldiği hızla yanlarından uzaklaştı.

Jeolog, Bali sotesinden bir parça ısırdıktan sonra, "Fena değil, değil mi?" diye yorumladı.

"Gerçekten iyi," diye onayladı Tomás. "Ama henüz soruma cevap vermedin."

Arkadaşı, yan taraftaki kanepeye bıraktığı dosyaya dokundu.

"Burada ne olduğunu mu bilmek istiyorsun?"

"Evet."

Filipe çatalını bir parça ete batırdıktan sonra havada hafifçe döndürdü.

"Burada ne olduğunu ancak Suudi petrolünün ne olduğu ve çıkarılma teknolojisinin nasıl çalıştığı konusunda kesin bir fikrin varsa anlayabilirsin."

68 (İng.) Afiyet olsun beyler. (ç. n.)

"Anlattıklarına bakılırsa, bundan basit ne var ki! Bir delik açılır ve petrol dışarı çıkar."

Jeolog güldü.

"Genel hatlarıyla öyle," diye onayladı. "Suudi Arabistan'da 1938 yılında Dammam denilen yerde petrol bulundu. Orada o kadar çok petrol sahası vardı ki Amerikalı jeologlar kuyuların yerlerini çölün üzerinden uçakla geçerken tespit ettiler, düşünebiliyor musun?"

"Bu gerçekten mümkün mü?"

"Arazinin topoğrafik özellikleri izin verdiği sürece evet, tıpkı bu durumda olduğu gibi. Gerçek şu ki sahalar gökyüzünden kolayca tespit edilebilir durumdaydı. Suudi Arabistan bir anda o kadar ilginç bir hedef haline geldi ki petrol şirketleri topluca oraya akın etti. Böylece, hissedarları Standard Oil, Shell, BP, Mobil, Chevron, Texaco ve Gulf Oil olan Arabian America Oil Company ve Aramco doğdu."

"Dev köpekbalıklarının hepsi yani."

"Ah! Tahmin bile edemezsin. Üstelik hepsinin de keskin dişleri vardı. Tabii II. Dünya Savaşı bu sektördeki işleri sekteye uğrattı, ancak çatışmanın sona ermesinden kısa bir süre sonra aramalar tekrar başladı ve giderek daha fazla saha keşfedildi. Aramco en sonunda millîleştirildi ve köpekbalıkları ülkeden kovuldu, ayrıca Suudi Arabistan o zamanlar jeostratejik haritada zaten sağlam bir konuma sahipti." Birasından bir yudum alarak Tomás'a muzip bir gülümsemeyle baktı. "Şimdi sana bir sorum var."

"Söyle, nedir?"

"Suudi Arabistan'ın dünyanın en büyük üreticisi olduğu düşünülürse, sence petrolünün yüzde yetmiş beşini üreten kaç tane saha vardır?"

Tarihçi düşünceli bir ifade sergiledi.

"Bilmem... yaklaşık beş yüz."

Filipe burun kıvırdı.

"Hadi ama, mantığını kullan," dedi. "Yüzde yetmiş beşlik payın Suudi Arabistan'daki tüm petrolün dörtte üçüne karşılık geldiğini unutma. Ve bu çok büyük bir rakam. Sence beş yüz saha o inanılmaz miktardaki petrolün dörtte üçünü karşılamaya yeterli olabilir mi?"

"Haklısın," diye kabul ederek başını kaşıdı Tomás. Daha gerçekçi görünen bir sayı söylemeye çalıştı. "Bin saha mı?"

"Hayır."

"Beş bin?"

"Hayır."

"On bin?"

"O da değil."

"Yeter, pes ediyorum."

"Hadi, bir kez daha dene. Biraz aralıklı bir sayı ver, belki daha kolay olur."

Tomás bu kez de oldukça uzun aralıklı bir sayı denedi.

"Bin ile beş bin saha arasında."

"Hayır."

"Bak, bilmiyorum. Hiçbir fikrim yok ve bütün günümü burada durup rakamı tutturmaya çalışmakla geçirmeye niyetim yok."

Jeolog gülümsedi ve işaret ile orta parmağını zafer işareti yapıyormuş gibi kaldırdı.

"İki."

Tomás anlamadan ona baktı.

"İki ne?"

"İki saha."

"Nasıl yani?"

"İki saha," diye tekrarladı Filipe. "Suudi Arabistan'ın ürettiği petrolün yüzde yetmiş beşi sadece iki sahadan geliyor."

Tarihçi sersemlemiş gibi başını salladı.

"Bu mümkün olamaz."

"İsimleri de Gavar ve Safaniya."

"Ciddi misin?"

"Tekrar ediyorum Casanova," diyerek ısrar etti jeolog, o kadar yavaş konuşuyordu ki kelimeleri heceliyor gibiydi. "Suudi petrolünün yüzde yetmiş beşi sadece iki sahada üretiliyor. Anladın mı? Bu, dünyanın yakın geleceğinin Gavar ve Safaniya denen yerlere bağlı olduğu anlamına gelir."

"İnanılır gibi değil! Bu nasıl mümkün olabilir?"

"Sana söylediğim gibi."

"Peki Batılı hükümetler bunu biliyor mu?"

"Suudi Arabistan'da tam olarak neler olduğunu kimsenin çok da iyi anladığını sanmıyorum dostum. İnsanlar, çölün dört bir yanına dağılmış binlerce tükenmez petrol sahası olduğu ve tüm bunların muazzam bir üretimle, artan dünya talebini karşılayabilecek ve diğer büyük üreticilerin çeşitli sorunlarını çözebilecek kapasitede olduğu gibi hayalî bir fikre sahipler. Henüz kimsenin anlamadığı şey, eğer dünya ekonomisi gerçekten de Suudi Arabistan'a bağlıysa, bu sadece iki sahaya bağımlı olmak anlamına geliyor."

Tomás zihninde şekillenen soruyu sorarken neredeyse titriyordu.

"Peki... peki o sahalarda durum ne? İyi çalışıyorlar mı?"

"Güzel soru," diyerek şüpheli bir tonda cevap verdi arkadaşı. "Gerçek şu ki Suudi Arabistan'da neler olup bittiğini kimse bilmiyor, doğru mu? Veriler gizli tutuluyor ve mevcut üretim kapasitesi veya rezervlerin değerlemesi hakkında bağımsız kontrol

imkânı da yok. Elimizde Suudilerin abartılı iddialarından başka bir şey bulunmuyor."

Tarihçi dirseklerini masaya dayayıp başını avuçlarına yasladı.

Şaşkınlığı üzerinden atamayarak, "İki saha," diye mırıldandı. "Bütün bu sistem iki saha üzerine kurulu." Filipe'ye sorgulayıcı bir ifadeyle baktı. "Ama bunlar ne tür sahalar?"

Jeolog broşürlerden birinin sayfalarını karıştırdı, Suudi Arabistan haritasının resmi olan sayfayı açtı ve Kuveyt'in hemen güneyinde, Basra Körfezi kıyısındaki bir noktayı gösterdi.

"Safaniya burada," dedi. "Dünyanın en büyük *offshore* petrol sahası olmakla beraber Suudi Arabistan'da en verimli ikinci petrol sahasıdır. Güney ucu, Basra Körfezi'nin Arap sahilindeki kumsalların altında yattığı için ona Kumların Kraliçesi diyorlar. Safaniya 1951'de keşfedildi ve ağırlıklı olarak ağır petrol üretiyor. Harita üzerinde bir uçtan diğer uca yetmiş kilometre uzunluğunda dar bir damla şeklinde görünüyor."

"Yetmiş kilometre mi?" diyerek şaşkınlığını gizleyemedi Tomás. "Oldukça büyük, öyle değil mi?"

"Hem de çok büyük. Bu saha, ülkenin tüm petrolünün yaklaşık yüzde on beşini üretiyor."

"Sadece yüzde on beş mi? Ama bu iki sahanın Suudi petrolünün yüzde yetmiş beşini ürettiğini söylememiş miydin?"

"Evet söyledim ve gerçek bu."

"Peki ya geri kalanı?"

"Başka bir sahadan üretiliyor."

Tarihçi şaşkın bir ifadeye büründü.

"Şaka mı yapıyorsun?"

"Adı Gavar ve Suudi Arabistan'da bulunan petrolün yüzde altmışı oradan karşılanıyor. Dünyadaki tek mega dev petrol sahası, gezegende şimdiye kadar bulunan en büyük petrol rezervi. Ona Kralların Kralı diyorlar ama bu tanım bile oldukça yetersiz

kalıyor. Gavar bir imparator olsaydı, onun yanında diğer süper dev sahalar kral bile değil sadece prens olurdu."

Tomás broşürdeki haritaya hızlıca baktı.

"Peki bu dünya harikası nerede bulunuyor?"

Jeolog, Bahreyn ve Katar'ın yanındaki Suudi kıyılarına paralel olarak çölün ortasında bir noktayı işaret etti.

"Burada," dedi. "Bacak şeklinde uzun ve dar bir saha. Gavar'ın güney ucu Lizbon'da olsaydı, kuzey ucu Aveiro'ya ulaşırdı."

"İnanılmaz!"

"Bir uçtan diğer uca iki yüz kilometre uzunluğundadır ve en geniş kısmı neredeyse elli kilometreye ulaşır. Gavar 1951'de faaliyete geçti ve o zamandan beri de 55.000 milyondan fazla varil üretti." Gülümsedi. "Akla yatkın gelemeyecek kadar yüksek bir rakam olduğunu biliyorum. Durumu biraz basitleştirmeye çalışalım: Şu anda dünya çapında tüketilen on iki varilden biri Gavar'dan geliyor."

"Vay canına!"

"Gavar'daki üretim 1982 yılında devlet sırrına dönüştü ve bu tarihten itibaren sızan tek güvenli bilgi, bu mega devin 1994'te Suudi Arabistan'daki tüm petrolün yüzde altmış üçünü ürettiği oldu. Bunun dışında çok az şey biliniyor. Ama hepimizin emin olduğu bir şey var ki o da her şeyin Gavar sahasının uzun ömürlülüğüne bağlı olduğu. Yani, bir enerji kaynağı olarak hâlâ petrole güvenip güvenemeyeceğimiz buna bağlı. Dünya petrol üretimindeki değişikliklere ilişkin olası herhangi bir analiz, kaçınılmaz olarak Gavar'dan geçer. O saha dolu kalırsa, dünya enerji kaynakları güvende olacak demektir." Uyarıda bulunurcasına elini kaldırdı. "Ancak, eğer Gavar'da herhangi bir sorun çıkarsa... bu bizim sonumuz olur."

"Peki herhangi bir sorun var mı?"

Soru çok hızlı bir şekilde ve endişeli bir havayla yöneltilmişti. Filipe hemen cevap vermedi. Sola doğru eğildi ve kolunu uzatarak mavi karton dosyayı alıp kucağına koydu. Açıp içindekileri gösterdi: İçinde gruplar hâlinde zımbalanmış, İngilizce ve Arapça metinler içeren kâğıt desteleri vardı.

"Bunlar Aramco'nun Dharham'daki baş mühendislerinden birinin ofisinden aldığım belgeler. Sana daha önce de açıkladığım gibi, 'Problems in Production Operations, Saudi Fields' adlı bir klasörde saklıydılar."

"Peki bu belgeler nedir?"

"Mühendislerin raporları." Sanki henüz belgeleri gösterme zamanı gelmemiş gibi dosyayı tekrar kapattı. "Burada yazılanları daha iyi anlamak için bilmen gereken bazı teknik şeyler var."

"Örneğin?"

"Bütün süreçteki mühendislik sorunları," diye açıkladı Filipe. "Sence petrol yer altından nasıl çıkıyor?"

"Delme sistemiyle değil mi? Zeminde bir delik açıyorsun ve petrol fışkırmaya başlıyor, sanırım."

"Bu herkesin zannettiği şey. Gerçekte olan ise petrol çıkarma sürecinin üç unsuru içeriyor olmasıdır: petrol, gaz ve su. Bir arkadaşım, çıkarma işlemi bir Hollywood filmi olsaydı, petrolün bir başrol oyuncusu, izleyicileri sinemaya çeken yıldız olacağını, başrolde olmayan aktör ve aktris rollerinin ise gaza ve suya verileceğini söylerdi. Genel hatlarıyla, bir rezervuarın gazla karıştırılmış petrol ve bir alt katmanda bulunan su yatağından oluştuğunu söyleyebiliriz. Gazın petroldeki rolü tıpkı şampanyadaki rolüne benzer: Onu güçlendirip hareket ettirerek ona hayat veren işte o kabarcıklardır. Gazsız petrol, köpüksüz şampanya gibidir, sadece durgun bir sıvıdan ibarettir. Yatağın basınçla dolması için aşağıdan iten güç, petrol ve suya karışan

gazdır, tıpkı açılmadan önce çalkalanan bir şişe şampanya gibi, anlıyor musun?"

"Evet."

"Yatakta bir delik açılması şampanya şişesinden mantarın çıkarılmasına benzer. Petrol büyük bir basınçla yukarı çıkar ve o anda birincil üretimle karşı karşıyayızdır. Petrol ciddi miktarlarda fışkırır ve bu gerçekten harikadır." Yüzü, sanki tüm güzel şeylerin bir sonu olduğunu ima edercesine ifadesini değiştirdi. "Sorun, delik açıldıktan bir süre sonra basıncın düşmeye başlamasıdır."

"Şişeden fışkıran şampanya gibi..."

"Aynen öyle." Parmağını uzatıp havada görünmez bir noktayı işaret etti. "Sorun da burada başlıyor. Basınç düşmeye başlar ve petrol aynı yoğunlukta fışkırmayı durdurur. Açıkça söylemek gerekirse, yavaş yavaş gücünü de kaybetmeye başlar çünkü petrol dışarı çıktıkça yatağın basıncı da sonunda Dünya yüzey basıncının altında bir noktaya ulaşıncaya dek düşer ve petrol akışı durur."

"Bu, petrolün bittiği anlamına mı gelir yani?"

"Hayır, bitmez. Aşağıda hâlâ petrol vardır. Sorun, yatağın onu yukarı itmeyi bırakmasıdır."

"Bu durumda ne kadar petrol açığa çıkar?"

"Birincil üretimde mi? Yataktaki tüm petrolün yaklaşık dörtte biri. Bu da dörtte üçlük miktarın orada kaldığı anlamına geliyor."

"Gerisi nasıl çıkarılır?"

"İkincil üretim devreye girer. Teknolojinin yardımıyla petrolün tekrar akmasını sağlamak için yataktaki basınç artırılmaya çalışılır. Kullanılabilecek yöntemlerden biri de yatağın içine gazın, yani bu durumda petrole karışan ve onu şampanya gibi tekrar enerjik hale getiren karbondioksitin sokulmasıdır.

Suudi Arabistan'da yaygın olarak kullanılan bir diğer yöntem de yatağa su eklemektir."

"Su mu? Petrole su mu karıştırıyorlar?"

"Hayır, kesinlikle hayır. Su, petrole değil, petrolün altında zaten var olan su yataklarına enjekte edilir, anladın mı? Su girdikçe basınç artar, su yükselir ve petrolü yukarı doğru iter. Sonuç olarak, petrol çıkarıldıkça, yataktaki basıncı yüksek tutmak için daha fazla su enjekte etmek gerekir. Fakat bu süreç başka bir büyük sorunu da beraberinde getirir."

"Hangi sorunu?"

"Buna *water cut* veya su yüzdesi diyorlar. Basıncı arttırmak için yataklara su enjekte edilmesi gerektiğinden, belli bir noktada su petrolle karışmaya başlar, bu da ham petrolün tükenmeye yaklaştığının bir işaretidir. Birincil üretim sırasında petrol genel olarak saf bir şekilde çıkar, ancak ikincil üretime geçilirken ve yatak boşalırken, petrole karışmış olan belirli miktarlarda su görünmeye başlar. Önce yüzde bir, sonra yüzde iki ve bu şekilde giderek artar. Buna *water cut* denir. Su yüzdesi petrolün yüzdesini aştığında kuyu tükenir. O zaman petrolün suda boğulduğu söylenir."

"Yani biter."

"Hayır, bitmez. Normalde bir yatakta bulunan petrolün yalnızca yarısı çıkarılabilir. Diğer yarısı orada izole köşelerde kalır, ancak çıkarılması ekonomik olarak mümkün olmaz ve kuyu kapatılır."

"Anladım."

Jeolog kucağında tuttuğu dosyayı yeniden açtı. İçinden birkaç kâğıt alarak Tomás'a gösterdi.

"Bu belgeler Aramco'nun teknik raporları," dedi. "Bazıları dışarıdan tutulmuş danışmanlarca düzenlenmiş olsa da neredeyse tamamı şirketin mühendisleri tarafından hazırlanmış. Her rapor,

belli bir petrol sahasının belirli unsurlarının analizi sonucu ortaya çıkan problemleri ya da birikmiş işlemsel sorunları tespit ediyor."

"Peki bunlar neredeki sorunlar? Az önce bahsettiğin o mega devde mi?"

"Çeşitli sahalarda," diye belirtti. "Raporlar, çeşitli sahalarda neler olduğunu inceliyor,". Yatakların yerlerini broşürdeki haritada gösterdi. "Daha önce de söylediğim gibi, Gavar ile Safaniya, Suudi Arabistan'daki tüm petrolün yüzde yetmiş beşini üretiyor. Fakat diğer iki Suudi süper devi Abkayk ve Berri'yi de eklersek, bu pay yüzde doksan üçe yükseliyor. Yani Suudi Arabistan'ın petrolünün yüzde doksanından fazlasını üreten dört petrol sahası var."

"İnanılmaz."

Filipe, sanki özellikle içlerinden birini arıyormuş gibi elindeki belgeleri karıştırdı.

"Abkayk'ta neler olduğuna bir bakalım. Bu saha 1946'da üretime başladı ve petrolü her zaman mükemmel kalitede, hatta belki de bugüne kadarki en iyisi." Aradığı sayfayı buldu. "Bu raporu incelersek, Abkayk'ın rezervlerinin artık yüzde yetmişinden fazlasını ürettiği ve 1973'te zirveye ulaştığı kaydediliyor." Eliyle bir hareket yaptı. "Bu nedenle, elveda Abkayk," diyerek o sayfayı bir kenara çekip bir sonrakini aradı. "1964 yılında, Krallık'ta bulunan son süper devlerden biri olan Berri sahasında, yine birinci sınıf kalitede petrol keşfedildi." Aradığı belgeyi birkaç sayfa ileride buldu. "Bu rapor, Berri yatağının basıncının, su enjeksiyonu yoluyla ikincil üretimin devreye girdiği on yıllık kullanımı esnasında atmosfer değerlerine düştüğünü gösteriyor. Suyun, fışkıran petrolle karışmaya başladığı 1977 yılına kadar işler iyi gitti. *Water cut*, 1990'da Berri kuyularının dörtte birinde petrolü boğma noktasına getirene dek arttı ve bu da Aramco'yu o kuyuları kapatmaya zorladı. Bu rapor, sorunların o zaman

çoğalmaya başladığını ve 1994 yılında üretimin yüzde altmıştan fazla düştüğünü ortaya koyuyor. 2001 yılında Berri'de, petrolün suda boğulmadığı sadece çok küçük segmentlerin kaldığı ortadaydı." Raporu geri çekti. "Berri tarihe karışmak üzere." Başka bir raporu bulmak için birkaç sayfa daha çevirdi. "Şimdi sana az önce bahsettiğim Safaniya'ya bir bakalım. Dünyadaki en büyük *offshore* petrol sahası ve Suudi Arabistan'daki en verimli ikinci saha." Destenin içinden yeni belgeler çıkardı. "1957'de üretime girdi ve petrolü 1980'lerin sonlarına kadar nispeten temiz kaldı ama o tarihten sonra ham petrolde kum görünmeye başladı ki bu da basıncın tehlikeli bir şekilde düştüğünün işaretiydi. Üstelik su da göründü ve 2001 yılında sahanın büyük bir kısmında *water cut* çok yüksek oranlara varana dek artış gösterdi."

"Suyun yüzdesi neydi?"

"Safaniya'da mı? Bazı kuyular şimdiden yüzde elli oranında *water cut*'a ulaştı bile."

"Vay canına!"

"Safaniya'nın düşüşte olduğu ortada artık, dostum. 1980'lerde zirveye ulaştı; raporlar da kum ve su sorunlarının kötüye gittiğini gösteriyor." Kâğıtları desteye geri koydu. "Kısacası, bu raporlar Suudi Arabistan'ın en büyük üç süper devi olan Safaniya, Abkayk ve Berri'nin şimdiden zirveyi aştığını ve düşüşte olduğunu gösteriyor."

"Geriye içlerinde en büyük olanı kalıyor."

"Evet, Gavar kalıyor."

Tomás gözleriyle küçük karton dosyayı işaret etti.

"Peki belgeler o saha hakkında ne diyor?"

Jeolog bu sefer eline başka kâğıtları aldı.

"Gavar o kadar büyük ki tüm rezervuar Ayn Dar, Şedgum, Utmaniya, Haviya, Harad ve daha başka birçok bölgeye bölündü. Bunun sonucunda da, raporların çoğu bu farklı kuyuların çeşitli

yönlerini analiz etmeye odaklı," diye belirtti parmaklarıyla kâğıda dokunarak. Ardından da belgelerden özellikle birini işaret etti. "Örneğin, bu rapor, yatağın, özellikle de suyla petrolün temas ettiği noktalardaki gizemli eğimini incelemektedir. Bu diğeri de," diye devam etti dosyadan yeni bir sayfa çıkarırken, "Arap D bölümündeki yatay enjeksiyon problemleriyle ilgileniyor. Bu diğerinin odak noktası ise geçirgenlik aralıkları." Sonra, başka bir belgeyi çıkararak ekledi. "Bak, burada da çeşitli heterojen karışım türlerindeki yatay kuyuların basıncı hakkındaki bilgileri birbiriyle bağdaştırma amacıyla düzenlenmiş sayısal bir simülasyon var."

Tomás gitgide daha da sabırsızlanarak belgelere baktı.

"Tüm bu söylediklerin bana Çinceymiş gibi geliyor."

"Evet, jargon fazlasıyla teknik."

"Basitçe söylemek gerekirse, bu raporlar ne diyor?"

Filipe destenin içindeki belgeleri karıştırmayı bıraktı ve arkadaşına bakarak, "Burada Gavar'daki işlemlerin çeşitli yönleri üzerine yapılmış analizler var," dedi. "Bak, bu raporların hiçbiri konuya genel bir bakış sunmuyor. Ancak bütün hepsi bir araya toplanınca bize bu devasa petrol harikasında neler olduğuna dair nispeten net bir fikir veriyor."

"Ne tür bir fikir?"

Jeolog saatine baktı ve zamanın çok çabuk geçtiğini fark edip aniden sohbeti kesti.

Aceleyle, "Casanova, artık geç oldu," dedi oturduğu yerde sıçrayarak. "Gitmemiz gerek."

"Gitmek mi?" Tomás şaşırmıştı. "Nereye gitmemiz gerek?"

Kolunu kaldırıp garsonun dikkatini çekti. Avustralyalı garson yaklaşmak üzereyken, imzalama hareketini taklit ederek hesabı istedi. Garson bir an önce hesabı getirmesi gerektiğini anladı.

"Bavulumu toplamak için odama uğramam gerekiyor, sonra da bu şehirden gideceğiz."

"Nereye gidiyoruz?"

"Uzağa. Eşyalarını almak için otele gitmeyi aklından bile geçirmemeni sana şimdiden söylüyorum."

"Niçin?"

"Bu bir güvenlik önlemi. Sibirya'da olanlardan ve burada Sydney'de takip edildikten sonra, bugün daha fazla risk alamayız, öyle değil mi? Arkanda hiçbir iz bırakmadan benimle birlikte ortadan kaybolman gerek; bunun için dönene kadar her şeyini otelde bırakacaksın."

"Peki ama nereye gidiyoruz?"

"James'in yanına gitmemiz gerekiyor."

"Oxfordlu arkadaşının mı?"

"Evet, o burada."

Tomás'ın zihninde bir ampul yandı.

"Pekâlâ. Şimdi neden Avustralya'ya geldiğini anlıyorum." Şaşırmış bir şekilde kaşını kaldırdı. "O burada, Sydney'de mi?"

"Hayır."

"Öyleyse nerede?"

"Göreceksin."

XXXI

Hesap küçük bir gümüş tepsi üzerinde geldi ve Tomás ödemekte ısrar etti; ne de olsa bu masraf da Interpol tarafından karşılanacaktı. İkisi de ayağa kalktı, Avery's Bar'dan çıkarak otelin lüks lobisindeki asansörlerin bulunduğu tarafa yöneldiler.

"Henüz soruma cevap vermedin," diye üsteledi Tomás.

"Gideceğimiz yerin neresi olduğunu zamanı gelince öğreneceğini sana söyledim ya."

"Bunu kastetmedim."

"Neydi peki soru?"

"Suudi Arabistan'ın dev sahalarından bahsediyorduk," dedi. Sonra arkadaşının elinde tuttuğu dosyaya doğru işaret etti. "Süper dev yatakların, üretim zirvesini çoktan aştığını söyledin, ancak bana hâlâ raporların dünyanın en büyük petrol sahası hakkında neden bahsettiğini söylemedin."

"Ah!" dedi Filipe. "Gavar mı?"

"Evet, o sahada neler oluyor?"

Asansörlerin önüne gelince kapısı açık olan birine bindiler. Jeolog beşinci katın düğmesine bastı ve kapılar kapandı.

"Sana daha önce de söylediğim gibi, Gavar 1951'de üretime başladı ve on yıl boyunca petrol, özel çıkarma yöntemleri gerek-

tirmeden yatağından rahatça fışkırdı. Ancak on yılın sonunda, rezervuarlar basınçta bir düşüş kaydetmeye başladı. Aramco bu sorunu çözmek için Shedgum bölgesinde gaz enjeksiyon programını uygulamaya koydu. 1960'ların başında giderek iyice kötüleşen basınçtaki düşüş karşısında rezervuarların yanlarına su enjekte etmeyi öngören yeni bir program başlatıldı, böylece durum kontrol altına alındı, ne var ki sadece birkaç yıllığına. 1970'lerde, Gavar kuyularından çıkan petrolde su göründü."

"Gerçekten mi?"

Filipe, arkadaşının bu şaşkınlığını yersiz buluyormuşçasına başını yana eğdi.

"Casanova," dedi. "Gavar tam yirmi yıl boyunca saf petrol üretti. Bu harika bir şey."

"Ah! Tamam. Su görünmesi olayının ciddi olduğunu sanıyordum."

"Suyun görünmesi ciddi bir durum."

Tomás şaşkın görünüyordu. Ne düşüneceğini bilemiyordu.

"Affedersin ama bunun bir sorun olmadığını söylediğini sandım."

Hafif bir elektronik ses asansörün beşinci kata geldiğini haber verdi. Kapılar tekrar açıldı ve birlikte koridora çıktılar.

"Çıkarma işlemi sırasında suyun görünmesi her zaman ciddi bir sorundur," dedi Filipe, konuyu dağıtmadan. "Ama bir sahanın yirmi yıl boyunca su çekmeden çalışması, iyiden de öte, mükemmel bir sonuçtur. Fakat her güzel şeyin bir sonu vardır, öyle değil mi?"

"Anlıyorum."

"Bu on yılda Gavar'daki üretim, 1970'de günde 1,5 milyon varilden 1981'de günde 5,7 milyon varile çıkarak âdeta patlama kaydetti. O zamandan beri küresel tüketim düşüşe geçti ve buna karşılık da Aramco, bu mega dev sahada üretimi kasıtlı olarak

düşürdü. Mesela Haradh bölgesi, sırf rezervuarları dinlendirmek için tamamen kapatıldı."

"Tasarruf etmek için demek istedin herhalde."

Jeolog, "Dinlendirmek," diye ısrar etti. "Bir saha ne kadar çok petrol üretirse, rezervuarlarındaki basınç o kadar düşer. Bu sorunla mücadele etmenin bir yolu, üretimi durdurmak ve basıncın doğal yollarla artmasını sağlamaktır. Suudilerin 1982'den beri yaptığı da budur. Kaybedilen basıncı geri kazanmaya çalışarak petrol sahalarını dinlendirmeye başladılar."

"Peki başarılı oldular mı?"

"Kısmen evet. Basınç arttı ve suyla ilgili sorunlar biraz olsun azaldı ama bu kesin bir sonuç olmadı." Dosyaya dokundu. "Bu çalışmalar, suyla ilgili sorunların kısa bir sürenin ardından, üstelik çok daha ciddi bir şekilde yeniden baş gösterdiğini ortaya koyuyor."

"Su yüzdesini mi kastediyorsun?"

"Evet, *water cut*'ın yüzdesini."

"Peki sorun nasıl gelişti?"

Bir kapının önünde durdular, Filipe'nin parmakları arasında manyetik bir kart belirdi. Onu okuyucuya soktu ve odanın kapısı açıldı.

"Sana söylediğim gibi, 1970'lerde Gavar'da su göründü," dedi odaya girerken. "O zamandan beri de petrole oranla suyun yüzdesi, artışını hiç durdurmadı... üstelik endişe verici bir hızla."

"Peki ama ne kadar?"

Filipe dosyayı yatağın üstüne koyup kenara oturdu, Tomás'ı da küçük masanın yanındaki bir koltuğa oturmaya davet etti.

"*Water cut,* 1993'te yüzde yirmi altı seviyesindeydi ve o zamandan beri de durmak bilmedi," dedi. "Üç yılın sonunda yüzde yirmi dokuza, 1999'da da otuz altıya çıktı. Durum tamamen kontrolden çıkmak üzereydi ve Aramco sorunu gidermek için

yeni kuyular açmaya karar verdi. Ama birkaç ay sonra onlarda da su görünmeye başladı." Elini gözünün hizasına kaldırdı. "Su, bu kadar hızla ulaşmasını kimsenin asla beklemediği yüksek noktalardaki yataklarda bile göründü."

"Peki Suudiler ne yaptı?"

"Çaresizlik içinde debelenmeye başladılar elbette. Aramco, yüksek teknolojiye ve yeni yatay kuyu tekniklerine başvurdu."

"Peki herhangi bir sonuç alabildiler mi?"

"Raporlar hemen çıkmaz. Ancak, 2005 yılında, Viyana'da kumar yüzünden boğazına kadar borca batan Suudi bir yetkiliye rüşvet vererek onu konuşturmayı başardım ve bana Gavar'daki endişelendirici *water cut* hakkında en taze bilgileri verdi. Görünüşe göre, yeni ve sofistike tekniklerin kullanımıyla Aramco, su yüzdesini 2003 yılında yüzde otuz üçe indirmeyi başardı." Başını salladı. "Ama bu sadece kısa bir rahatlamaydı. Eğilim yeniden tersine dönmeye başladı ve 2005'te *water cut* yüzde elli beşe ulaştı. Bazı kuyular sadece iki yıl içinde yüzde yirmi artarak gerçekten de endişe verici bir değere ulaştı, akıl almaz bir durum."

"Ne kadar?"

"Yüzde yetmiş."

"Aman Tanrım!" Tomás gözlerini kocaman açarak şaşkınlığını gizleyemedi. "Sadece iki yıl içinde mi?"

"Duruma bağlı olarak değişiklik gösteren iki ila beş yıl gibi bir zaman aralığında."

"Gavar'da, öyle mi?"

"Evet."

"Ama bu... bu bir felaket!"

"Bundan emin olabilirsin. Verilere baktığımızda, Gavar'daki en yüksek üretimin 1981'de günde 5,7 milyon varillik rekor bir değere ulaştığı sonucuna vardık. O zamandan beri de o koca saha

bir yılda hiç bu kadar çok petrol üretmedi. Gavar, 1980'lerin başında zirveye ulaştı ve yeni teknolojilerin kullanımı sayesinde şu anda yüksek bir üretim seviyesinde. Ancak dikkat! Bu yeni teknolojiler iki ucu keskin kılıçtır. Bir yandan üretimi yüksek tutmaya yardımcı oldukları doğrudur, ancak diğer yandan da yatakların tükenişini ve oradaki basınçtaki düşüşü hızlandırırlar."

"Bu yüksek üretim seviyesi daha ne kadar devam edecek?"

Filipe çenesini okşadı.

"Bunu kimse bilmiyor," dedi düşünceli bir ifadeyle. "Ancak her şey düşüşün yakında yaşanacağını gösteriyor ve kesin olan bir şey var ki o da düşüş başladığında bunun çok ani ve sert olacak olmasıdır."

"Yakında derken tam olarak neyi kastediyorsun?"

"Bak Casanova. Sorunun genel halini aklında tut. OPEC dışı petrol, aşağı yukarı 2015 yılında ulaşması beklenen zirveye artık çok yakın. Bu, dünyanın enerji geleceği için en büyük umudun OPEC'in petrolünde olduğu anlamına geliyor. Sorun şu ki, İran, Irak, Kuveyt, Yemen, Umman ve Nijerya'da olduğu gibi OPEC ülkelerinin çoğu zaten zirveyi aşmış durumda. Öyleyse tek kurtuluş umudu, üretimi, az önce gördüğümüz gibi, bugüne kadar zaten yoğun şekilde istifade edilmiş birkaç eski petrol sahasına dayanan Suudi Arabistan'da. Hepsi üretim zirvesini çoktan aştılar ve çıkarım sırasında çok yüksek su yüzdeleriyle karşılaşıldı, bu da onların yakında kullanılamayacak olmalarının kesin bir göstergesi. Şu anda işler Gavar'ın performansına bağlı görünüyor, ancak bu alandaki teknik bilgiler çok endişe verici. Brent, Oseberg, Romashkino, Samotlor veya Prudhoe örneğinde olduğu gibi OPEC dışındaki süper dev sahaların üretimini analiz ettiğimizde, en büyük rezervuarların yüksek üretim seviyesinin yaklaşık on yıl sürme eğiliminde olduğunu görüyoruz. Dünyadaki tek mega dev olarak Gavar'ın daha uzun bir süre yüksek

seviyede kalması bekleniyor. Ancak bu sıra dışı sahanın 1981 gibi erken bir tarihte zaten üretim rekorunu kırdığını hatırlamak gerekir," durakladı. "Böyle bir senaryo karşısında sana daha ne söylememi bekliyorsun?" dedi ve kaşlarını kaldırdı.

Tomás duyduklarını özümseyip tüm sonuçlarıyla anlamaya çalışırken ikisi de sessiz kaldılar.

"Ama Suudi petrolünün uzun yıllar dayanması gerekmiyor muydu?" diye sordu Tomás çekinerek.

"Yüz yıl dayanmasını umalım, ne dememi bekliyorsun ki! Kesinlikle uzun sürmeyecek olan şey, şu anki yüksek üretim oranıdır. Bu, talebin katlanarak arttığı bir dönemde piyasanın yakında daha az petrole sahip olacağı anlamına geliyor. Bunun ne anlama geldiğini biliyorsun, değil mi?"

"Petrol fiyatı üç haneli rakamlara ulaşacak."

"Kesinlikle; tıpkı iki ile ikinin dört etmesi gibi," dedi Filipe, kararlı bir ses tonuyla. "Ucuz petrol devri sona eriyor. Arzın azalması ve talebin artması, petrol fiyatının inanılmaz değerlere çıkmasına neden olacak. En kötüsü de bu sürecin çoktan başlamış olması. Petrol 1998'de on dolara mal olurken on yıldan kısa bir süre içinde dokuz kat daha pahalılaştı. Örneğin, petrolün varili üç yüz dolara mal olduğunda, bir arabanın deposunu doldurmak için üç yüz avro ödeyeceksin."

"Bu durumda bir yerden bir yere yayan gitmem gerekecek."

"Umarım şaka yapıyorsundur," diyerek güldü. "Mevcut dünya ekonomisi bir yerden bir yere yayan giden insanlar üzerine kurulu değil. Çünkü petrol sadece senin arabanın deposunu doldurmayı değil, bütün her şeyi daha pahalı hale getirecek; otobüsler, trenler ve metrolar da on kat daha pahalı olacak. Sonuç olarak, birçok insan artık seyahat edecek parası olmadığını ve maaşlarının işe gitmek için kullanacakları toplu taşıma araçlarını ödemeye bile yetmediğini görecek. Ulaşım sorunu buzdağının sadece

görünen kısmı, dostum. Bir araba veya buzdolabı üretmek için fırınlara ihtiyaç vardır ve fırınlar ağırlıklı olarak fosil yakıtlarla çalıştırılır. Demek istediğim, daha pahalı petrol, daha pahalı ürünler anlamına geliyor. Peki, bu genel fiyat artışı olgusuna ne ad verirsin?"

"Enflasyon?"

"Dörtnala Casanova," diyerek iç çekti. "Örneğin, yakın ABD tarihinde, enflasyon oranının çift haneli rakamlara ulaştığı yalnızca üç dönem olmuştur: 1917 ile 1920 yılları arasında, 1940'larda ve 1974 ile 1981 arasında. Bu üç dönemin ortak noktası nedir, biliyor musun? Petrol kıtlığı. 1973'ten beri meydana gelen beş resesyonun beşi de petrol fiyatlarındaki artışın hemen arkasından yaşandı. Ekonomistler bu rakamları dikkatle incelediler ve enerji maliyetlerinin gayri safi yurt içi hasılanın yüzde 10'una ulaşmasından dolayı enflasyonun çift haneli rakamlara çıktığını ortaya koydular. Şimdi; bütün bunlar konjonktürel bir petrol kıtlığı zamanında yaşandıysa, bu kıtlık kalıcı hale geldiğinde neler olacağını sen tahmin et."

"Ekonominin yavaşlayacağını söylüyorsun yani."

"Elbette. Petrol fiyatının yükselmesi ürünlerin fiyatlarının yükselmesine, bu da enflasyona ve ekonominin yavaşlamasına neden olur. Bütün bunlar yavaş yavaş kendini gösterecek elbette. Ancak, sorun konjonktürel değil yapısal olduğu için durum daha da kötüleşecektir. Petrol fiyatları yükselir, ekonomi yavaşlar, enflasyon giderek kontrolden çıkar. 1920'lerde Almanya'yı yok eden şeyin hiperenflasyon olduğunu unutmamak gerek. Şimdi bu durumun aynısının tüm dünya ekonomisinde yaşandığını düşün. Bu koşullar altında, ekonomik çöküş an meselesi olacaktır. Üstelik senin de tahmin edebileceğin gibi, ekonomik bir çöküş büyük bir sosyal huzursuzluğu da beraberinde getirir. Eğer böyle olursa, az önce sıraladığımız bir sürü şey meydana

gelecek, doğru mu? Resesyon, açlık, yağmalama, kaos." Kendini kaderin ellerine bırakan biri gibi kollarını açtı. "Başka bir deyişle, medeniyetimiz yok olmanın eşiğinde olabilir."

Tomás koltuğa iyice yerleşti ve yönünü belirlemeye çalışıyormuşçasına pencereden dışarı baktı.

"Biraz kafam karıştı," dedi.

"Neden?"

"Fosil yakıtların küresel ısınmaya katkısı göz önüne alındığında, petrolün sona ermesi iyi bir şey olmalı, öyle değil mi?"

"Öyle olmalı ve gerçekten de öyle."

"Ah! Öyle mi? Ama petrolün tükenmesiyle medeniyetimiz yok olacak ve hepimiz Orta Çağ'a döneceksek, küresel ısınmayı durdurmanın ne anlamı var ki?"

"Petrolün tükenmesi küresel ısınma eğiliminin sona ermesine yardımcı olur, bu şüphesiz olumlu bir sonuç. Ne var ki, karbon emisyonlarının kesilmesinin etkilerinin, sana daha önce de açıkladığım gibi, ısınmanın kümülatif etkisinden dolayı ancak önümüzdeki birkaç on yıl içinde görüleceğini unutmamak gerekir. Ancak tüm madalyonların iki yüzü vardır ve karbon emisyonlarının sona ermesi için ödenecek bedel medeniyetimiz için çok büyük olabilir."

"Peki ne yapabiliriz?"

Filipe gülümsedi.

"Kyoto'daki küçük grubumuzun sorusuna dönelim," dedi. "Japonya'da Howard, Aldo ve James'le tanıştığımda, hepimiz fosil yakıt emisyonlarının durdurulması gerektiğini, aksi takdirde gezegenin önümüzdeki birkaç on yıl içinde kavrulacağını biliyorduk ama sorun şuydu: Fosil yakıtlara alternatif ne olabilirdi? Petrol endüstrisinin ciddi miktarda para taşıdığını da biliyorduk ve söz konusu olan devasa çıkarlar karşısındaki acizliğimizin farkında olarak boş yere ümitlere de kapılmadık. Yani durum

çok hassas. İşler iyice ortaya çıktıkça, karşılaştığımız senaryo gerçekten kıyamet halini alıyor. Tüm ihtimallerin en kötüsüyle karşı karşıyayız. Bir yandan, gezegenin sıcaklığının dramatik bir şekilde arttığını ve kontrol edilmesi imkânsız olayları tetiklediğini görüyoruz. Yakın bir zaman içinde kritik sıcaklık değerlerini aşmamız oldukça mümkün ve bu değerleri aştığımızda Dünya gerçek bir cehenneme dönüşecek. Bu gerçekleştiği anda da, dev petrol üretimi herhangi bir uyarı vermeksizin aniden düşecek. OPEC'in mutlak gizlilik içeren politikaları, tüm petrol endüstrisinin statükoyu olabildiğince uzun süre uzatmaktaki çıkarları, kısa seçim dönemlerine dayalı siyasi yönetim ve dünya piyasası genelinde petrol fiyatlarındaki değişim, üretimde eli kulağında olan ani ve sert düşüşü kamufle ediyor. Aslında büyük sorun petrolün bitmesi değil, aniden bitmesi. Etkili bir alternatif geliştirmek için yeterli zamanımız olmadan hepimiz gafil avlanacağız." İçindekileri hâlâ ifade edememiş gibi kızgınlıkla etrafına baktı. "Bizi neyin beklediğini şimdi iyice anladın mı?"

Tomás başını salladı.

"Tam bir facia."

Filipe soğuk bir ses tonuyla, "Hem de nasıl bir facia Casanova," dedi. "Giderek daha fazla cehennem sıcakları olacak, deniz seviyesinde, adaları sular altında bırakacak ve kıtaları istila edecek ciddi bir yükselme meydana gelecek, gittikçe daha şiddetli fırtınalarla karşı karşıya kalacağız, çölleşme gezegenin yarısına kadar yayılacak ve en verimli mahsuller kuraklıkla tahrip olacak. Tüm bunlar olurken, o muazzam petrol üretimi aniden sona erecek ve bizi tamamen hazırlıksız yakalayacak. Ekonomi derin bir resesyona girecek, fabrikalar kapanacak, açlık başlayacak, asayiş sorunları yaşanacak ve sen neler olduğunu anlamaya başladığında medeniyetimiz çoktan yok olmuş olacak." Vücu-

dunu öne doğru sallayarak yüzünü arkadaşınınkine yaklaştırdı ve soruyu tekrarladı. "Neler olacağını anladın mı?"

"Kıyamet."

Jeolog, "Ne eksik ne fazla," dedi. "Kıyamet. Üstelik bu, yüz yıl sonra, yani torunlarımızın torunlarının zamanında gerçekleşmeyecek," dedi parmağıyla halıya işaret ederek. "Yakın bir zamanda, bizler hâlâ hayattayken olacak." Bir süre durup arkadaşının bu fikri özümsemesine izin verdi. "Tüm bunları göreceğiz Casanova. Biz de orada olacağız."

Tomás oturduğu yerde neredeyse iki büklüm kıvrıldı.

"Bu... bu korkutucu."

Filipe yatağın kenarında doğruldu.

"Kyoto'da tanıştığımız zaman her birimizin uzmanlık alanlarıyla ilgili bilgi alışverişinde bulunduk ve felaketin yaklaştığını fark ettik. Dünya bu krize hazırlıklı değil, bundan kaçınmak için hiçbir şey düşünülmedi. Bu yüzden bir plan geliştirdik."

"Bir plan mı? Ne planı?"

"Benim alanım enerji sektörü ve özellikle de petrol sektörü olduğu için gelecekteki dünya petrol arzında yaşanacak olası sorunlar hakkında bazı ipuçlarına zaten sahiptim. Bunlar ufak tefek, görünüşte önemsiz bilgi parçacıkları, finans piyasaları hakkında sağdan soldan duyduğum bazı gizli yorumlar, bunun gibi şeyler. Bu yapbozun parçalarını bir araya getirerek ucuz petrolün sonunun yakın olduğunu anlamaya başladım ve bu her ne kadar ciddi bir sorun olsa da aynı zamanda bir fırsattı da."

"Küresel ısınmayla mücadele adına bir fırsattı demek istiyorsun."

"Tabii ki. Petrol uzun süre dayanırsa, onun etrafını sarmış olan güçlü çıkarların geçerli bir alternatifin yayılmasına izin vermeyeceğinden emin olabilirsin. Grupta hepimiz bunu biliyorduk. Ancak, olur da petrol, ömrünün sonuna yaklaşırsa

o zaman işler değişir. Ticaret sona erer ve söz konusu çıkarlar, gelir kaynaklarının sona ermesi nedeniyle güç kaybeder. İşte bu nedenle bütün işi becerilerimize ve uzmanlık alanlarımıza göre bölüştürdük. Howard, aşırı sıcaklıkların en kritik noktasını tespit edebilmek için iklim değişikliklerini takip etmekle sorumluydu. Bu amaç doğrultusunda, sıcaklıkların gezegendeki herhangi bir yerden daha hızlı artış gösterdiği Antarktika'daki bir Amerikan istasyonunda kendine bir pozisyon edinmeyi başardı. Grubun fizikçisi ve mühendisi olan Aldo ile James ise, alternatif bir enerji kaynağı araştırma ve geliştirme sorumluluğunu üstlendiler. Ben ise, Aldo ve James'in önünde sonunda geliştireceği alternatif enerjiyle ilerlemek için politik olarak en uygun anın ne zaman olacağını belirlemek üzere petrol rezervlerinin kesin durumunu belirlemeye yoğunlaştım."

"Alternatif enerji mi?"

"Evet," diyerek onayladı Filipe. "Dünyanın ileriye dönük bir sıçrama yapması ve yeni bir enerji kaynağı bulması gerekecek. Bulamazsa, bu her şeyin sonu olacak."

"Güneş enerjisinden mi bahsediyorsun?"

"Hayır, güneş enerjisi iyi bir tamamlayıcıdır, ancak asla bundan daha fazlası olamaz. Bulutlu gece ve gündüzler, bu çözümü başlıca enerji kaynağı olarak edinmemize engeldir."

"Peki alternatif nedir? Viyana'dayken Qarim bana rüzgârın da bu konuda yardımcı olamayacağını söyledi."

"Haklı da. Güneş enerjisi gibi rüzgâr enerjisi de aralıklıdır. Rüzgâr durduğunda ne yapacağız?"

"Peki, çözüm nedir öyleyse?"

"Güzel soru," dedi. "Bu kadar pahalı olmasa, kamuoyuna zıt düşmese, ayrıca bunlara ek olarak binlerce yıl boyunca doğada kalan radyoaktif kalıntılar sorununu da beraberinde getirmiyor olsa aslında nükleer enerji iyi bir alternatif olabilir. Gelgit enerjisi

gibi diğer kaynaklar, bir bakıma tamamlayıcı olabilirler, ancak hiçbir zaman tüm ekonominin dayanacağı temeli oluşturamazlar. Hâlâ fazlasıyla bulunan gazı ve kömürü ise, karbon yayan fosil enerji kaynakları oldukları için bir kenara bırakmak zorundayız özellikle de çok kirletici olan kömürü." Yüzü sorgulayıcı bir ifadeye büründü. "Peki ne yapmalı? Aldo ve James tam da bu problem üzerine çalışmaya başlamışlardı."

"Peki herhangi bir sonuca vardılar mı?"

"Howard ile ben iki fizikçinin çalışmalarından biraz uzaktık, bu yüzden ayrıntıları bilmiyorum. Sadece Aldo'nun ilginç bir fikri olduğunu biliyorum ve cinayetler işlendiğinde James ile bu fikir üzerinde çalışıyorlardı. Aldo öldürüldü, ancak teorik çalışmanın temel kısmı tamamlanmıştı, en azından öyle görünüyor. Cinayetlerin ardından James ile ben ortadan kaybolduk ama boş durmadık. Ben dünya petrol rezervlerinin durumunu takip etmeye devam ettim, çok pratik bir adam olan James ise tüm zamanını Aldo tarafından ana hatları çizilen teorik kavramları geliştirmeye adadı."

"İletişiminizi koparmadınız yani, öyle mi?"

Filipe, "Elbette," diyerek kabul etti. "İnternet sayesinde."

Arkadaşı yatağın üzerinden kalktı ve sehpanın üzerindeki valizi açtı. Dolaptan çıkardığı elbiseleri katladı ve bavula koymaya başladı.

"Peki iletişiminiz nasıl? Sık sık haberleşiyor musunuz?"

"Hayır, kesinlikle hayır. Petrol kodamanlarının bize ulaşmak için sahip oldukları tüm imkânların tamamen farkındayız ve gereksiz yere risk almak istemiyoruz. Beni görmesi gerekirse bana şifreli bir mesaj göndereceği konusunda anlaştık."

"Hangi mesaj? *Apokalips*'ten alıntı olan mı?"

"Ta kendisi." Filipe elbiselerini katlayıp bavula koymayı bıraktı ve doğrulup aklından ezbere okudu. "*'O, yedinci mührü*

açtığında gökte sessizlik oldu.'" Sonra tekrar bavulun üzerine eğilip eşyalarını düzenlemeye devam etti. "Bu yüzden buradayız."

"İngiliz arkadaşın benim de burada olduğumu biliyor mu?"

"Elbette."

"Peki benim bu işteki rolüm ne?"

"Interpol için çalışıyorsun, değil mi? O zaman bize yardım edeceksin Casanova."

Tarihçi oturduğu yerde daha fazla duramayarak sandalyesinden kalktı.

"Ama sana nasıl yardımcı olabilirim ki?"

Filipe bakışlarını havaya kaldırdı.

"Bir sonraki adımı atmak için güvenilir bir polis gücüne ihtiyacımız var."

XXXII

Uçağın kapısı açılır açılmaz onları bunaltıcı bir sıcak karşıladı ve merdivenlerden Connellan Havaalanı'nın pistine indiler. Sanki bir fırının içine ya da uçağın indiği çölümsü arazinin tam ortasında bulunan boğucu bir seraya giriyorlarmış gibi hissediyorlardı.

Profesyonel bir gülümseme takınmış esmer bir hostes merdivenin en üst basamağında durarak onları, "*Welcome to Yulara*,"[69] diyerek karşıladı.

Sıcaktan zorlukla nefes alan Tomás ile Filipe, pistin asfaltında belirsiz bir hızla yürüdüler. Yer yer içinde bulundukları fırından bir an önce kaçmak için hızlanıyor, yer yer nefeslerini tıkayan o sıcakta âdeta eriyerek yavaşlıyorlardı. Küçük böcek bulutları yüzlerine çarparak onları elleriyle burunlarının önündeki havayı hareket ettirmeye zorluyordu. Sonunda terminalin içine girerek derin bir oh çektiler, boğulduktan sonra ilk kez nefes alan birinin sevinciyle klimadan çıkan serin havayı deyim yerindeyse kucakladılar. Havaalanı küçüktü ama hiç değilse havalandırması vardı, jeolog valizini alır almaz terminalin ana salonuna çıktılar.

69 (İng.) Yulara'ya hoş geldiniz. (ç. n.)

Bir ses, "Philip!" diye seslendi.

İkisi de sesin geldiği yöne doğru baktılar ve altmış yaşlarında, ince yapılı, uzun boylu, gri saçlı, sivri sakallı, kızarık tenli ve bir çift kalın gözlüğün arkasından bakan yorgun bakışları olan mavi gözlü bir adam gördüler.

Filipe, "Merhaba James," diyerek kocaman bir gülümsemeyle onu selamladı.

Kucaklaştılar ve birbirlerinden ayrıldıklarında İngiliz sorgulayıcı bir ifadeyle Tomás'a baktı.

"Bu senin arkadaşın mı?"

Filipe sanki onları birbirine yakınlaştırmak istiyormuş gibi ellerini açarak bir hareket yaptı.

"Evet, bu Tomás. Interpol adına çalışıyor."

Adam kemikli elini Tomás'a uzattı.

"*How do you do*?"[70] diye sorarak onu selamladı. "Sizinle tanıştığıma ne kadar... hımm... ne kadar mutlu olduğumu hayal bile edemezsiniz."

"Tomás, bu James Cummings, Yulara'ya sürgüne gelen Oxfordlu fizikçi."

İkili el sıkıştı. İngiliz, yanında Interpol'den birinin olmasından fazlasıyla memnundu, sanki Tomás onun için grubun diğer üyelerinin ölümünden beri içini yitip bitiren güvensizlik duygusunun sona ermesinin bir garantisi gibiydi. Cummings, sanki yanlarında olması gereken birini arıyormuş gibi yeni gelenlerin omuzlarının üzerinden ileriye doğru baktı.

"Hımm... peki ya diğerleri?" diye sordu.

"Hangi diğerleri?"

"Yanınızda başka polis yok mu?"

70 (İng.) Nasılsınız? (ç. n.)

"James, Tomás yalnız geldi." Filipe sesinde fark edilen bir sabırsızlıkla kısa keserek karşılık verdi. "Sana onun yalnız geleceğini söylemiştim."

İngiliz hayal kırıklığına uğramış gibi görünüyordu.

"Doğru," diye ona hak verdi. "Ama ben yine de başka güvenlik güçlerinin de geleceğini umuyordum." Tomás'ı tepeden tırnağa inceledi. "Peki ya silah? Silahı nerede saklıyorsunuz?"

"Tomás bir polis değil. O bir tarihçi."

"Tarihçi mi? Hımm... bir tarihçiyle bizim ne işimiz olabilir ki?"

"Sana daha önce onun bir arkadaşım olduğunu ve Interpol için çalıştığını söylemiştim," dedi elini omzuna koyarak. "Güven bana, her şey yoluna girecek." Tomás'a baktı ve Portekizce konuştu. "Kusura bakma Casanova. James, Ay'da yaşıyor gibi görünen bilim insanlarından biridir. Senin anlayacağın, bir tür Pisagorcu Arşimet gibi yani. Ancak, işe gelince, ondan daha yaratıcı bir deha yoktur, bana inanabilirsin."

"Merak etme," diye karşılık verdi tarihçi. "Babam da böyleydi."

Cummings onları terminalden çıkarıp kavurucu güneşin altında otoparka götürdü.

"Hava oldukça sıcak, öyle değil mi?" diye yorum yaptı Tomás.

"Hımm... sıcak mı?" İngiliz güldü. "Şaka yapıyorsunuz sanırım, *old chap.*[71] Sizi bir de şubat ayında burada görmek isterim; o zaman gerçek sıcaklığın ne demek olduğunu anlarsınız."

Tarihçi, bilim insanını inceledi. Neredeyse 1.90 boyunda çok uzun bir adamdı, zayıf bir vücudu vardı, bacakları ve kolları da ince ve uzundu. Üzerinde hâkî renkli bir gömlek ile şort, başında da sarı ve yeşil bir kuş tüyüyle süslenmiş Avustralya şapkasıyla rahat bir hali vardı. Kovboyvari giyinmiş bir budala gibi görünüyordu.

71 (İng.) Moruk. (ç. n.)

Üzeri kalın bir toz tabakasıyla kaplı zeytin yeşili bir Land Rover'ın yanına geldiler ve Cummings kapıları açtı. Hep birlikte arabanın içine geçip oturdular, ancak o kadar sıcaktı ki koltuklar âdeta yanıyordu ve hava neredeyse ciğerlerini yakıyordu. Zaman kaybetmeden İngiliz motoru çalıştırdı ve güçlü klima cipin içini yalnızca üç saniyede soğutuverdi. Tomás kendi gözleriyle görmeseydi buna asla inanamazdı.

"Ee, James?" diye sordu sürücü koltuğunun yanında oturan Filipe. "Burada, Avustralya'da rahat edebildin mi?"

"Hımm..." diye bir ses çıkardı fizikçi ve bu Tomás'a hıçkırığa benzer bir tür tik, neredeyse aristokrat bir şekilde özellikle çıkan bir tik gibi, midesinde başlayıp dudaklarında patlak veren bir ses gibi geldi. "Burası cehennem, tam bir cehennem."

Cip hareket ederek kusursuzca asfaltlanmış yola girdi.

"Bir cehennem mi?" diye sordu arka koltukta oturan Tomás.

"Ben bu ülkeyi çok seviyorum. Oldukça güzel buluyorum."

Cummings çevrelerindeki manzarayı göstererek karşılık verdi.

"Güzel mi? Bunu güzel... hımm... güzel mi buluyorsunuz?"

Yol, her yeri uzaydan veya Mars'tan bir manzaraymışçasına renklendiren kırmızımsı çorak bir düzlüğü kesiyordu. Toprak, taşlar, toz; küme küme oluşmuş yeşil bitki örtüleri ve savananın ufka dek uzanan sarımsı samanları dışında her şey kırmızıydı.

"Evet, güzel."

"Eğer... hımm... yıllarca burada sürgünde kalsanız, eminim böyle düşünmezsiniz *old chap*. Hiçliğin ortasındaki bu cehennem beni mahvediyor,". Bıkkınlıkla yukarı doğru baktı. "Oxford'da... hımm... yaşadığımı düşününce! Oxford'da, *by Jove!*"[72] diyerek hasretle başını salladı. "Tatlı İngiltere'min o sessiz, dinlendirici yeşilini ne kadar özlüyorum."

72 (İng.) Tanrı aşkına! (ç. n.)

"Bakış açınızı anlıyorum," diye itiraf etti Tomás, kırmızımsı manzaradan gözlerini alamazken. "Burada geçici bir süreliğine olmak başka, yaşamak ise bambaşka bir şey."

"Buna hiç şüphe... hımm... yok. Üstelik durum düzelmeyecek de *old chap*. Gezegenin ortalama sıcaklığı üç santigrat derece artacak, Avustralya tamamen bir çöle ve kül yığınına dönüşecek." Dışarıdaki çorak toprağı işaret etti. "Ayrıca, bu süreç çoktan başladı. 2003'teki büyük yangınlar on dakikada Hiroşima atom bombasından daha fazla enerji açığa çıkmasına neden oldu ve yanan ağaçlardan yükselen duman o kadar kuvvetliydi ki stratosfere girerek dünyayı dolaşmaya başladı. Düşünebiliyor musunuz?" Bir an sessiz kalarak sürüşe odaklanmış gibiydi. "Termometreler üç derece yükselirse, yangınlar her şeyi yok edecek," dedi dişlerinin arasından konuşarak. "Ayrıca kuraklık yayılacak ve tarım çökecek. 2009'daki sıcak hava dalgası, 1855'te Avustralya'da sıcaklıklar ölçülmeye başladığından bu yana gelmiş geçmiş en kötüsüydü. Bu kıta... hımm... uçurumun eşiğinde."

"İnsanlar korku içinde olmalılar."

Cummings güldü.

"Korku mu? *Good Heavens,*[73] tabii ki hayır. Avustralya, Amerika Birleşik Devletleri'yle birlikte Kyoto Protokolünü imzalamayı reddeden sözde medeni tek ülkedir."

"İnsanlar tüm bunlar hakkında ne düşünüyorlar?"

"*Aussies*[74] mi?"

"Evet, Avustralyalılar."

"*Hooligans,*"[75] diye kızgın bir şekilde bağırdı. "*Aussies*... hımm... yaşamak için güneş olan bir yere gitmiş bir holigan

73 (İng.) Tanrı aşkına! (ç. n.)

74 (İng.) Avustralyalılar için kullanılan argo bir kelime. (ç. n.)

75 (İng.) Holigan. (ç. n.)

topluluğundan başka bir şey değildir. Küresel ısınma hakkında hiçbir şey duymak istemiyorlar."

Filipe arkaya döndü.

"James'i tanımıyorsun," dedi. "Ona göre yaşanılacak tek yer İngiltere'dir. Oranın dışında her yer barbarlar ülkesidir."

Kavurucu güneşin altında çölümsü araziden geçen cipin içine sessizlik çöktü. Egzotik manzaraya hayranlıkla bakan Tomás, karşılarındaki ufuk çizgisinde sola doğru yaslanmış bir silüet fark etti. Bu, taştan yapılmış turuncu kırmızı renkte devasa bir yapıydı, sanki oraya dikilmiş dev bir menhir gibiydi.

"O nedir?" diye sordu.

İngiliz, gösterilen yöne hızla baktı.

"Uluru."

Tarihçi, savananın ortasında yükselen bu garip varlığı inceledi, çorak bir dağa benziyordu. Himalayalar'ınki gibi zirvesi yoktu ama daha çok kocaman bir masa gibi tepesinde düzlük olan taş bir canavardı.

"Bu bir şaka," dedi. "Bu dağı daha önce bir yerlerde görmüştüm."

Cummings gözlerini yoldan ayırmadan, "Uluru ünlüdür," dedi. "Ona ayrıca... hımm... Ayers Rock diyorlar."

"Şimdi anladım."

"Bu bölgenin tamamı, yerliler... hımm... için kutsaldır. Ama dünyanın her yerinden buraya, Uluru'ya ibadet etmek için gelen mistikler de var. Dağın gezegende önemli bir noktada bulunduğunu söylüyorlar, tıpkı Büyük Giza Piramidi gibi."

"Gerçekten mi?"

"Hımm... Batıl inançlar işte."

Tomás ufukta yükselen taşa daha yakından baktı.

"Tuhaf bir dağ," diye gözlemledi. "Neden oluşuyor?"

"Uluru mu? Kum taşından. Dünyanın en büyük ikinci monolitidir. Onu gören ilk Avrupalı kâşif onu... hımm... kocaman bir taş olarak tanımladı. Gerçekten de bu dağın oldukça şaşırtıcı olabileceğini itiraf etmeliyim. En tuhaf özelliklerinden biri gün içerisinde renk değiştirmesidir." Dağı işaret etti. "Şimdi turuncu, öyle değil mi? Ama aynı zamanda... hımm... kırmızı, kahverengi, mor veya mavi de olabilir. Yağmurdan sonra gümüşi, hatta parlak koyu bir renge bürünür. Bazen de içerisinde ampul misali ışık yayan bir ışık kaynağı varmış gibi görünür."

"Gerçekten mi? Onu gördünüz mü?"

"*Right ho*,"[76] diyerek onayladı. "Yılda birkaç kez oluyor. Bence bu... hımm... optik bir etki, sanki doğa bize bir şaka yapmak istiyormuş gibi."

"Peki nasıl oldu da burada böyle bir şey oluştu?"

Cummings başıyla yanındaki yolcuyu işaret etti.

"Bu, jeoloğumuzun cevap verebileceği... hımm... bir soru."

Filipe koltukta kımıldadı.

"Tam olarak bilmiyorum," diye itiraf etti. "Ayers Rock'ın yaklaşık 500 milyon yıl önce okyanusun dibinde oluştuğunu duydum. Ancak bu oluşumun jeolojik tarihini ayrıntılı olarak bilmiyorum."

"Peki renk değişimlerini nasıl açıklıyorsunuz?"

"James'in de söylediği gibi, dağ kum taşından. Ancak diğer mineraller açısından da zengin. Renk değişimi, ışığı yansıtma özelliğine sahip bir mineral olan feldispatın etkisinden kaynaklanıyor. Taşa bu ışık yayma izlenimini veren şeyin bu olduğuna inanıyorum. Kırmızılığı, yani pasa benzeyen bu renk tonu ise, oksidasyondan kaynaklanmaktadır." Bir an için susup tam karşılarındaki monolitin o egzotik görünümüne dikkatle

76 (İng.) Tabii ya. (ç. n.)

baktı. "Her halükârda, bu devin gerçekten gizemli olduğuna hiç şüphe yok."

"Yerliler buna ne diyor?"

Sözü tekrar Cummings aldı.

"Ah, Uluru'ya Tanrı'ymış gibi davranıyorlar," diye haykırdı. "Dağın oyuk olduğuna ve içinde... hımm... *tjukurpa* dedikleri bir enerji kaynağına sahip olduğuna inanıyorlar."

"O ne anlama geliyor?"

"Rüya zamanı. Evrenin ve insanların yaratılışıyla ilgili bir Aborjin hikâyesi. Her olayın yeryüzünde bir tür... hımm... titreşim bıraktığına inanıyorlar, tıpkı ürettikleri tohumlarda kendilerinden bir iz bırakan bitkiler gibi." Dağa doğru işaret etti. "Uluru onlara göre yaratılışın yansıması, içerisinde de atalarının ruhlarını... hımm... barındırıyor."

"Ciddi olamazsınız."

İngiliz etrafına baktı.

"Avustralya'nın Red Centre'ındaki şu çölü görüyor musunuz? Her bir yanı yerlilerin kutsal saydığı yerlerle dolu." Sağda, ufuk çizgisinin yakınında yuvarlak tepeli çıkıntılar halinde uzanan başka bir kaya parçasını işaret etti. "Mesela, bu da başka bir... hımm... kutsal oluşum. Onlar Olgalar, ancak Aborjinler onlara *Kata Tjuta* diyor."

Birdenbire yolun kenarında, kum tepeciklerinin arasında ve o kızıl çölün ortasında beklenmedik bir şekilde kentsel bir alan beliriverdi. Üzerinde "Yulara" yazan bir tabela göründü ve cip yoldan çıkarak evlerin arasına daldı.

Tomás şaşkınlıkla, "Çölün ortasında bir şehir mi kurdunuz?" diye sordu.

James, "Kurdunuz demeyin," diyerek gücenmiş bir tavırla onu düzeltti. "Bildiğim kadarıyla, ben bir... hımm... *Aussie hooligan* değilim."

"Affedersiniz." Soruyu yeniden sordu. "Avustralyalılar çölün ortasına bir şehir mi inşa ettiler?"

"Yulara, *Aussies*'in turist kasabası olarak tanımladığı yerdir. Burası, Ayers Rock'ı ziyarete gelen turistleri ağırlamak için yapılmıştır."

"Buraya çok turist gelir mi?"

"Hımm... tahmin bile edemezsiniz. Yılda yarım milyon."

"Yarım milyon mu? Bu kasaba yarım milyon insanı ağırlayabilir mi?"

Cummings kasabanın zarif ve bakımlı cephelerini, palmiye ağaçları ve çalılarla süslenmiş yeşil alanlarını sanki bir vahaymış gibi gösterdi.

"Burada eksik olmayan tek şey kalacak yerdir. Beş yıldızlı otellerden kamp alanlarına kadar her türlü seçenek var. Ama sizi şimdiden uyarmak isterim ki, en iyi yer... hımm... havuz. Yulara'da yüzme havuzu bir lüks değil, *old chap*, bir ihtiyaçtır. Buradaki sıcak yüzünden, klimalı iç mekânlardan çıkmak istediğimizde rahatça vakit geçirebildiğimiz tek yer havuzdur."

Cip, Yulara'nın özenle asfaltlanmış sokaklarında yavaşça hareket ediyordu. Bir noktada kentsel bölgeyi terk edip toprak bir patikaya girerek çöle daldı. Land Rover topraktaki delikler yüzünden zıplıyor ve ardında kuru, bakır renkli bir toz bulutu yükselterek kum tepeciklerinin dalgalı sırtlarından havalanıyor gibiydi. Çölde yer yer kükreyip titreyerek on dakika kadar ilerledi ve ardından aniden durdu. Cipi bir pelerin gibi kaplayan toz bulutu rüzgârın yönünde yavaşça kayıyordu ve bu haliyle renkli bir gölgeye benziyordu. Tomás'ın, aracın yerden kaldırdığı yoğun tozun arasında, bir evin beyaz duvarlarını görebilmesi birkaç dakika aldı.

Dışarı çıkıp eve doğru yürüdüler. Cummings motoru kapattı ve misafirlerinin üzerine derin bir sessizlik çöktü. Arka plandaki

hafif bir uğultudan dahi yoksun bomboş bir sessizlikti bu. O kadar yalın bir sessizlikti ki rahatsız edici, hatta boğucuydu.

Tomás sessizliği bozarak, "Burası evin mi?" diye sordu.

Cummings başıyla onayladı.

"Ona Gemi adını verdim."

Tomás gülümsedi. Bu isim ona iyi bir şeyin işareti gibi gelmişti. Ama hava çok sıcaktı ve o anda yalnızca onu biraz serinletecek bir buzdolabının soğukluğunu düşünebiliyordu.

"Gemi, ha? Bir frigo gemi gibi mi yani?"

"Hayır. Nuh'un Gemisi gibi."

"Nuh'un Gemisi mi?"

İngiliz eve doğru yürüdü, ayak sesleri kuru kumda yankılanıyordu.

"Burası insanlık için çok değerli bir şeyin bulunduğu yer."

"Nedir o?"

Cummings kapının kolunu tutup açtı.

"Son umut."

XXXIII

Ev, hayvanlara terk edilmiş bir barakaya benziyordu. Her yerde kâğıtlar, kırık kanepelerin üzerlerine yığılmış kitaplar, köşelere dağılmış giysiler, dört bir yanda varlığını koruyan kırmızı renkte kalın bir toz tabakasıyla kaplı mobilyalar vardı. Yerde sağda solda kurumuş yiyecekler ve boş patates kızartması paketleri görülürken, egzotik ahşaptan yapılmış mobilyaların üzerinde düzinelerce bira ve çeşitli içecek kutusu öylece duruyordu. Perdelerde kocaman yağ lekeleri vardı, pencerelerin camı ise kirden iyice opaklaşmıştı.

"Dağınıklık için... hımm... özür dilerim," dedi Cummings, sık bir ormanın içinden geçen bir kâşif misali odada hareket ederek. "Ev işleriyle aram hiç iyi olmadı."

Tomás asla bir temizlik ve düzen abidesi değildi ama böylesi bir dağınıklık onun için bile fazlaydı. Evin en az altı aydır temizlenmediği belliydi. Filipe'yle beraber kanepelere doğru kendilerine yol açarak ilerlediler ve lekelerin daha taze göründüğü kısımlardan kaçınarak dikkatlice oturdular.

"Çalışma yerin burası mı?" diye sordu Filipe, tiksintiyle yüzünü buruşturmaktan kendini zorla alıkoyarak.

"*Right ho*," diyerek onayladı İngiliz. "Burası benim gizli sığınağım."

Tomás arkadaşına şaşkın bir ifadeyle baktı.

"Buraya hiç gelmedin mi?"

Jeolog, "Hayır," dedi. "James'in burada, Yulara'da saklandığını biliyordum elbette ama buraya daha önce hiç gelmedim." Bariz bir şeyi açıklar gibi başını yana eğdi. "Güvenlik sebebiyle."

Ev sahibi bir an için odadan çıktı ve kısa süre sonra başını kapıdan uzatarak geri döndü.

"Bir şeyler içmek ister misiniz? Çay? Kahve? Bira?"

"Biraz soğuk su olabilir," diye cevap verdi Tomás, havaalanından oraya kadar geçen yolculuk boyunca sıcaktan ağzı kurumuştu.

Cummings, bir litrelik buzlu su şişesiyle yeniden göründü ve onu Tomás'a uzattı.

"Bardak getirmedim," diyerek özür diledi. "Hepsi... hımm... kirli."

Tarihçi zaten asla o evde bir bardaktan su içmeyi kabul etmezdi. Şişenin kapalı ağzı ona daha fazla hijyen garantisi veriyordu. Su şişesini açtı ve kana kana neredeyse yarısını içti. Bitirdiğinde, Filipe ondan şişeyi istedi ve suyun geri kalanıyla o da susuzluğunu giderdi.

"Öyleyse, anlatın her şeyi," diye başladı Tomás, doğrudan konuya girerek. "Benden ne istiyorsunuz?"

Filipe ve Cummings birbirlerine hızlı bir bakış attılar, sonra İngiliz onların önüne oturdu ve Portekizli arkadaşına durumu açıklaması için işaret etti.

"Sanırım hikâyenin ana kısmını zaten biliyorsun Casanova," dedi Filipe, bacak bacak üstüne atıp kanepede rahatça oturarak. "Howard ve Aldo öldüğünden beri, James ile ben saklanıyoruz. Ben Sibirya'ya gittim, o da Avustralya'ya geldi. Ama çalışmayı

bırakmadık. Ben dünya petrol rezervlerinin durumunu izlemeye devam ettim, o ise Aldo'yla birlikte başladığı araştırmayı sürdürdü. Ayrılırken, aşırı zorunluluk halleri dışında bir daha iletişime geçmeyeceğimiz, geçersek de bunu yalnızca kodlanmış mesajlar aracılığıyla yapacağımız konusunda anlaştık. Ta ki birkaç hafta önce, James bana o mesajlardan birini, sana daha önce de bahsettiğim İncil'den o alıntıyı gönderene kadar."

"*Apokalips*'ten alıntı olanı."

"Evet," diyerek onayladı. "O mesaj kod halinde projemizin adını içeriyor."

"Ah, öyle mi? Peki projenin adı nedir?"

"Yedinci Mühür."

Tomás onaylarcasına başını salladı.

"Hımm," diye mırıldandı. "O kodlu cümlenin nedeni şimdi anlaşıldı."

Filipe, "Aynen öyle," diyerek onayladı. "James'in bana o alıntıyı göndermesi, projenin bittiğinin ve son detayları konuşmak üzere burada Avustralya'da buluşmamız gerektiğinin bir işaretiydi. Sorun şu ki tek başımıza hiçbir yere varamayacağımızı biliyorduk ve kimden yardım isteyeceğimi bilmiyordum. Sonra lisenin internet sitesinde senin bana yazdığın mesajı okudum ve içimde uyandırdığı özlemin yanı sıra, senin önemli bir temas, bir tür görünmez ajan olabileceğini düşündüğümü itiraf etmeliyim, ne demek istediğimi anlıyor musun? Ve bu düşünce, seninle görüşme isteğimi daha da güçlendirdi. Bu döngünün dışında olan, petrol kodamanları tarafından tanınmayan birine ihtiyacım vardı."

"Anlıyorum."

"Olhon'da bana Interpol için çalıştığını söylediğinde, aklımda bazı şüpheler belirdi; çünkü bu, senin aslında düşündüğümün aksine döngünün içinde olduğun anlamına geliyordu. Interpol,

cinayetlerin araştırılmasına yardımcı olman için seni aradıysa, faillerinin senin varlığından haberdar olacağı açıktı."

"Petrol kodamanlarından mı bahsediyorsun?"

"Elbette!"

"Hımm."

"Baykal Gölü'nde bunun ispatını gördük de. Senin gelişinden yalnızca birkaç saat sonra, silahlı adamlar yurt kampını bastı. Şimdi sorarım: Oraya nasıl geldiler?"

"Beni takip ettikleri kesin."

"Bu ortada," diyerek ona hak verdi Filipe ve anlatmaya devam etti: "Kaçtıktan sonra, acil bir durumla karşı karşıya olduğumuzu düşündüm ve James'le temasa geçtim. Elbette çok endişelendi ama sonra Interpol'ün adı kulaklarında yankılanmaya başladı."

İngiliz, cümlenin sonunu sezerek sözü ele aldı.

"Aslında, sizin... hımm... Scotland Yard'ın hizmetinde olmanız bizim daha çok işimize gelirdi, *of course*,"[77] dedi. "Ama sanırım Interpol de yeterli güvenlik garantisi verebilir ve bu yüzden Philip'e belki de... hımm... böylesinin daha iyi olduğunu söyledim. Yardıma ihtiyacımız vardı ve Scotland Yard'ı bir kenara bırakırsak Interpol'den daha iyi bize kim yardım edebilirdi ki?"

"Ne tür bir yardım düşünüyorsunuz?"

"Her şeyden önce korunmaya ihtiyacımız var."

"Ama Filipe bana, söz konusu ciddi çıkarlar göz önüne alındığında dünyadaki hiçbir polisin sizi koruyamayacağını söyledi."

"Uzun bir süre değil tabii," diye sözünü kesti Filipe. "Dünyadaki hiçbir polis bizi uzun süre koruyamaz."

"Anlayamıyorum."

Jeolog derin bir nefes aldı.

77 (İng.) Tabii ki. (ç. n.)

"2002'de Howard ve Aldo öldürüldüğünde polise gitmiş olsaydık, şu an hayatta olmazdık. Hiçbir polis bizi petrol kodamanlarının pençelerinden uzun süre koruyamaz, bundan emin olabilirsin. Ama şimdi durumlar farklı, Casanova."

"Neden?"

"James, Aldo'yla başladığı projeyi bitirdi. Dünya petrol pazarı zirve yapmak üzere. Küresel sıcaklıklardaki artışın etkileri, kendisini zaten somut bir şekilde hissettiriyor." Avuç içleri yukarı bakacak şekilde kollarını açtı. "Demek istediğim, dünya daha fazla bekleyemez, harekete geçmenin tam zamanı. Şimdi ihtiyacımız olan şey, projeyi alıp doğru ellere teslim etmek. Bunun için de yıllara değil, sadece birkaç haftaya ihtiyacımız var." Gülümsedi. "Interpol bizi yıllarca koruyamayabilir, ancak birkaç haftalığına bizi koruyabileceklerini düşünüyorum."

"Peki ya bu bahsettiğin haftalar bitince? O zaman size ne olacak?"

Filipe omuzlarını silkti.

"Petrolün etrafında sinek misali uçuşan güçlü adamların artık bizi ortadan kaldırmakta hiçbir avantajı olmayacak. O noktada Yedinci Mühür bilinecek ve ölümümüz artık süreci tersine çeviremeyecek. Aksine, çok büyük bir riski bile beraberinde getirebilir çünkü bu noktada cinayetlerin faillerinin kimlikleri fazlasıyla aşikâr olacaktır. Yedinci Mühür'ü kamuoyuna sunabilirsek, bu riski göze alacaklarını zannetmiyorum."

Tomás elini saçlarının arasından geçirip durumu değerlendirdi.

"Pekâlâ," dedi. "Benden ne yapmamı istiyorsunuz?"

"Durumu Interpol'e açıklamanı ve ajanların bizi korumak için buraya gelmelerini istiyoruz. Bir dizi kilit kurumla iletişim kurabilmemiz için gerekli koşulları yaratmalarına ihtiyacımız var."

"Peki ama onlara tam olarak ne söyleyeceğim?"

"Onlara burada gördüklerini anlat."

Tarihçi şaşkınlıkla etrafına baktı.

"Burada mı? Ama burada sadece çöl gördüm."

Filipe gülümsedi.

"Sana başka bir şekilde açıklayayım," diye düzeltti sözünü. "Onlara burada birazdan göreceklerini anlat."

"Yani?"

"Yedinci Mühür'ü."

XXXIV

Çekmece sıkışmış gibiydi, ancak sert ve kararlı bir çekişle Cummings sonunda onu kurtarmayı başardı. Elini içine sokup muhasebecilerin kullandığına benzer siyah ciltli kalın büyük bir defter çıkardı. Sonra yerinden kalkarak defteri misafirlerine gösterdi.

Her zamanki teatral ses tonuyla: "İşte burada, *old chap*," dedi. "Yedinci... hımm... Mühür."

Merakını dizginleyemeyen Tomás koltuğundan kalkıp İngiliz'e doğru yöneldi. Defteri eline alıp dikkatle sayfalarını karıştırdı. Dolma kalemle yazılmıştı, karmaşık bir el yazısıyla yazılmış bir metnin yanı sıra denklem ve diyagramlarla doluydu. Bir kısmını okumaya çalıştı ama ilk satırın ortasına gelince durdu.

"İtalyanca yazılmış," dedi şaşkınlıkla.

"*Right ho*," diyerek onayladı James. "Aldo yazdı."

"Peki Siz İtalyanca biliyor musunuz?"

"*Good Heavens*, hayır,". Bu fikir onu neredeyse dehşete düşürmüş gibiydi. "Gerçek şu ki Aldo... hımm... İngilizce düşünemiyordu, *poor chap*.[78] Önce... hımm... kendi dilinde notlar alıyor, her şeyi çözdükten sonra altına İngilizce tercümesini

78 (İng.) Zavallı dostum. (ç. n.)

yazıyordu." Bir sonraki paragrafa işaret etti. "Görüyor musunuz? Bu bölüm İngilizce."

Tomás defteri geri verdi ve arkasını dönerken pencerenin diğer tarafında yeşilimsi bir şey fark etti. Dışarı baktı ve James'in arka bahçesinde kirli ve bakımsız bir yüzme havuzu olduğunu gördü. Suyun yüzeyi yerden yükselerek, ufukta yükseldiğini gördüğü bulutlar gibi her şeyi kaplayan kırmızı tozla kaplıydı.

Merakla daha yakından baktı.

Bu bulutlar, fırtınanın şiddetli rüzgârıyla savrularak havada hareket eden toz bulutlarıydı. Fakat gökyüzü berrak bir maviye bürülüydü, bu yüzden fırtına olamazdı. Gözlerini kıstı ve sisin içinden çıkan bir pire gibi toz bulutunun ortasında beliren bir nokta fark etti.

"James," diye seslendi, gözlerini pencereden ayırmadan. "Geleniniz olur mu hiç?"

"Evet," diyerek onayladı İngiliz. "Bakkal her gün buraya bir çocukla... hımm... yiyecek ve içecek gönderir."

"Ah, öyleyse o geliyor."

Oxfordlu profesör pencereye doğru yürüdü ve onlara doğru yaklaşan toz bulutunu izledi.

"Bu mümkün değil."

"Efendim?"

"Çocuk... hımm... bu sabah geldi."

Filipe koltuktan sıçrayarak diğer ikisinin yanına gitti. Üçü de heyecanlı bir ifadeyle pencereden dışarı baktı. "Öyleyse kim olabilir ki?"

Toz bulutu hızla büyüdü ve bulutun bir değil iki olduğunu çabucak anladılar.

Telaşla evden çıktılar. Baykal Gölü'nde olup bitenler iki Portekizlinin zihninde hâlâ çok tazeydi. Tomás yardımın nereden gelebileceğini veya nereden kaçabileceklerini değerlendirerek

etrafına baktı ama çölün ortasındaydılar ve etraflarında kimse yoktu.

"Cipe binmek daha iyi olmaz mı?" diye sordu, Land Rover'ı işaret ederek.

Filipe, "Şu anda buna vaktimiz yok," dedi. "Ama, ciddi bir şey olmasa gerek. Tüm önlemleri aldık, değil mi?"

"Şey... evet. Ama Rusya'da da önlem almıştım, sonra ne olduğunu gördün, değil mi? Aynı şekilde Sydney'de de..."

"Şimdi farklı. Önlemler artırıldı."

Hızlanan motorların uğultusu çölde yankılanıyordu ve iki cip hızla yaklaşıyordu. Eve yaklaştıklarında yavaşladılar ve biri bir taraftan diğeri de diğer taraftan etraflarını sarmak için birbirlerinden ayrıldılar. Makasın kolları gibi açılıp büyük bir gürültüyle evin tam önünde birleştiler. Hedeflerine ulaştıklarında motorlar hâlâ uğulduyordu, öylesine büyük bir toz bulutunun ortasında fren yaptılar ki kapıda duran üç adam yüzlerini örtüp gözlerini kapatmak ve rüzgâr bütün tozları havada savururken nefeslerini tutmak zorunda kaldılar.

Sonunda toz fırtınası dindi ve kapıların açıldığını duydular. Kaybolmakta olan bulutun içinden, sisin içinden çıkan hayaletlere benzer silüetler belirdi. Bu silüetler ellerinde uzun çubuklara benzeyen nesnelerle yavaşça yaklaştılar. Daha yakından baktıklarında kalpleri delice atmaya başladı. Adamların ellerindekiler çubuk değildi.

Silahtı.

Adamlar silahlıydılar ve ellerindekiler öyle basit silahlar değil, kesinlikle askerî bir cephanelikten çıkma otomatik tüfeklerdi. Üçü birlikte bir adım geri attı, sonra korkuyla bir adım daha, ta ki evin kapısına çarpana kadar. Hiçbir yere kaçamazlardı.

Diğerlerinden daha cüsseli bir silüet öne çıktı. Ağır adımlarla yürüyordu ve toz bulutunun içinden çıktığında Tomás nihayet onu tanıyabildi.

"Orlov!"

Rus olduğu yerde kaldı. Yüzü ter içindeydi. Bu iklimin onun favorisi olmadığı belliydi.

"Merhaba Profesör. Burada ne yapıyorsunuz?"

"Bu soruyu size ben sormak isterim," dedi tarihçi, hâlâ şaşkınlık içinde. "Burada olduğumu nasıl bildiniz?"

"Muhbirlerim var diyelim."

Filipe, Tomás'ın koluna dokundu.

"Kim bu?"

Tomás, onları tanıştırmak için geri adım atarak kenara çekildi.

"Ah! Affedersin," diyerek Rus'u işaret etti. "Bu Alexander Orlov, Interpol'de bağlantım olan ajan." Hemen ardından Filipe'yi işaret etti. "Orlov, bu Filipe Madureira, aradığın arkadaşım." İngiliz'e doğru işaret etti. "Ve bu da ortadan kaybolan diğer kişi, Oxfordlu fizikçi James Cummings."

Fizikçi ile jeolog öne doğru çıkarak yeni gelen kişiyi selamlamak üzere ellerini uzattılar, ancak Orlov otomatik tüfeğini kaldırıp sert bir hamleyle onları durdurdu.

"Olduğunuz yerde kalın," diye emretti.

"Orlov!" Tomás büyük bir hayrete düşmüştü. "Ne yapıyorsunuz?"

"Sakin olun."

"Ama katiller onlar değil," dedi yanlış anlaşılmayı gidermeye çalışarak. "Şimdi size her şeyi açıklayacağım."

Diğer silahlı kişiler de yaklaştılar. Üç kişiydiler ve kapının önünde tam bir güvenlik kordonu oluşturmuşlardı. Boğucu sıcağa daha fazla dayanamayan Rus, silahını evin kapısına doğru salladı.

"İçeri girin."

Tomás, Interpol ajanının bu davranışına bir anlam veremiyordu.

"Ne yapıyorsunuz? Size katillerin onlar olmadığını söyledim."

Orlov silahını, gözlerine inanmakta zorlanan Tomás'a çevirdi.

"Siz de Profesör. İçeri girin."

Şaşkına dönen Tomás neredeyse hiç tepki göstermeden ona söyleneni yaparak eve girdi. Bir robotun vücudunu ele geçirdiği izlenimine kapılmıştı.

İçerisi serindi ve iri yarı Rus rahat bir nefes alarak kanepeyi işaret etti. Üçü birlikte sanki savunma içgüdüsüyle birleşmişçesine yan yana oturdular. Grubun içinde en sakin Filipe görünüyordu. Tuhaf bir sakinlik duygusuyla bacak bacak üstüne attı ve gözlerini onları tehdit eden adama dikti.

"Interpol'den değilsiniz, öyle değil mi?"

Orlov'un dudakları sinsi bir tebessümle büküldü.

"Arkadaşınız çok kurnaz," dedi Tomás'a dönerek. "Açıkçası bu beni hiç de şaşırtmadı. Sadece kurnaz bir adam bunca zaman benden kaçabilir." Yapılması gereken iş için hazırlıyormuş gibi silahını okşadı. "Ama size bir haberim var." Şişman yüzünde gülümseme genişledi. "Kurnazlığınızın sonu geldi."

"Siz Interpol'den değil misiniz?" diye sordu tarihçi şaşkınlıkla. "Interpol'den değil misiniz?"

Orlov alaycı bir ifadeyle Tomás'a baktı.

"Sizce?"

Gerçek, korkunç ve sinsi bir şekilde Tomás'ın zihninde yer etti. Onca zamanını bir yabancı için çalışarak geçirmiş ve bir an bile şüphelenmemişti. Bu adam, düşündüğü kişi değildi.

"Öyleyse siz kimsiniz?"

"Anlaması bu kadar güç mü?"

Filipe öne doğru eğildi.

"Ben kim olduğunuzu anladım," dedi. "Bilmek istediğim şey maaşınızı kimin ödediği."

Rus, silahını jeoloğa doğrulttu.

"Hey sen, kurnaz. Sessiz ol."

"Neden sessiz olacakmışım?" diye sordu Filipe. "Nasılsa her halükârda bizi öldüreceksiniz."

Orlov bakışlarını karşısındaki üç endişeli yüzün üzerinde gezdirdi.

"Olabilir."

"O halde gerçeği bilmeye hakkımız var."

Orlov'la gelen üç kişiden ikisi eve girip her köşeyi didik didik aramaya başladılar. İçlerinden biri mutfağa gidip elinde birkaç kutu soğuk Avustralya birasıyla salona geri döndü.

"*Smotri, chto ya nashol v kholodilnike*,"[79] dedi Rus adam, ne bulduğunu göstererek. "*Kholodnoe pivkó*."[80]

Orlov ise, "*Dáy mne odnó*,"[81] diye homurdanarak bir kutu birayı kendisine uzatmasını istedi.

Adam ona bir bira uzattı ve iri gövdeli Rus hepsini neredeyse bir çırpıda içti. Sonunda ayağa kalktı, yüksek sesle geğirdi ve güldü.

"Ah, harika." Susuzluğunu giderip rahatlamış bir halde koltuğa oturdu, içini çekti ve korkan bir ifadeyle onu izleyen üç akademisyene baktı. "Demek gerçeği bilmeye hakkınız olduğunu düşünüyorsunuz, öyle mi?"

Filipe soğukkanlılığını koruyordu ve bu Tomás'ta derin bir hayranlık uyandırdı.

79 (Rus.) Bak, buzdolabında ne buldum! (ç. n.)

80 (Rus.) Buz gibi bira. (ç. n.)

81 (Rus.) Birini bana ver. (ç. n.)

"Kim için öleceğimizi bize açıklayacak kadar nazik olursanız," dedi jeolog, çok kontrollü bir ses tonuyla, neredeyse ona meydan okurcasına, "size çok minnettar olurum."

"Niye öleceğinizi siz çok iyi biliyorsunuz," diyerek onu tersledi Rus. "Maaşımın bana A ülkesi, B şirketi, C şirketi ya da D holdingi tarafından verildiğini bilmek sizi niye ilgilendirsin ki?" diyerek omuz silkti. "Bunun bir önemi yok. Önemli olan," dedi, şişman parmaklarından birini kaldırarak, "asıl önemli olan ateşle oynamış olmanız. Ama şimdi bu küçük oyuna bir son vermenin zamanı geldi."

"Ama bu emri veren kim?" diye ısrar etti jeolog.

"Belki bir ülke, belki bir petrol şirketi, belki bir grup kodaman, belki de hiç kimse." Boş bira kutusunu aldı ve arkadaşlarından birine gösterdi. "İgor," diye seslenerek yeni bir bira istedi. "*Dáy mne yeshó odnó.*"[82] Üç esirine doğru dönerek konuşmaya devam etti. "Emri kimin verdiği kimin umurunda?" Filipe ve Cummings'i işaret etti. "Önemli olan şey cezalandırılmanız. İki arkadaşınızın işini bitirdiğimizde dersinizi alıp rahat durmalıydınız." Başını salladı. "Ama yok. Rahat duramadınız, öyle değil mi? Entrikalarınızı durduramıyordunuz, değil mi? Bizi tekrar gelip sizi aramaya zorladınız." Kötü davranan oğlunu istemeye istemeye cezalandırmak zorunda kalan bir baba gibi kaderci bir havaya büründü. "Ve şimdi bunun sonuçlarını ödemek zorundasınız. Yoksa kaçabileceğinizi mi zannettiniz?"

İgor elinde yeni bir kutu birayla gelip onu patronuna uzattı. Orlov bunu da tek seferde içti ve sonunda bir kez daha yüksek sesle geğirdi.

"Affedersiniz," dedi ve güldü.

Filipe pes etmiyordu.

82 (Rus.) Bir bira daha ver. (ç. n.)

"Nerede olduğumuzu nasıl bildiniz?"

Rus, başparmağıyla Tomás'ı işaret etti.

"Profesörümüz sayesinde. O bizim gizli ajanımızdı."

Filipe ve Cummings'in gözleri suçlayıcı bir şekilde Tomás'a çevrildi. Tarihçi tamamen uyuşmuş gibi tepki verdi; aklının ucuna bile gelemeyecek kadar büyük bir şaşkınlıkla sarsılarak gözlerini büyültüp ağzını açtı ama ses çıkarması uzun bir saniye sürdü.

"Ben mi?" Orlov'a son derece şaşkın bir ifadeyle baktı. "Ben mi?" Bu sözlere inanmamaları için yalvarırcasına iki arkadaşına döndü. "Ben bir şey yapmadım!"

"Ee Profesör?" dedi Rus gülerek. "Hadi, çekinmeyin. İtiraf edin."

Tomás bedeninde öfkenin kabardığını hissetti.

"Siz delisiniz," dedi kükrercesine. "Neden bahsediyorsunuz? Sizi ben mi bilgilendirmişim? Peki ne zaman?"

"Ah, alınmayın canım. Ben gençken, Sovyetler Birliği zamanında, ihbar etmek son derece normal bir şeydi."

"İhbar mı?" Tiksinti ve nefretle yüzünü buruşturdu. Artık içindeki korkunun yerini, bu adamın onda uyandırdığı öfke almıştı. "Orlov, siz delisiniz. Delinin tekisiniz."

Rus kocaman bir kahkaha attı, kahkahasını bir geğirme yarıda kesti, bira midesinde hâlâ etkisini gösteriyordu.

"Ben deliyim, ha?"

"Evet, delisiniz. Saçma sapan şeyler söylüyorsunuz."

"Peki ya arkadaşınızı ihbar ettiğinizi ispatlarsam? Ya bunu kanıtlarsam?"

Bu kez gülme sırası Tomás'taydı.

"Hiç kimse olmamış bir şeyi kanıtlayamaz."

"Ah, öyle mi? Peki ya kanıtlayabilirsem?"

"O zaman kanıtlayın da göreyim, gerçekten görmek istiyorum."

Orlov tüfeğini uzattı ve namluyla Tomás'ın sağ koluna dokundu.

"Elinizi gösterin."

"Elimi mi?"

"Evet, elinizi gösterin."

Rus'un nereye varmak istediğini anlamadan kolunu uzatıp sağ elini gösterdi. Orlov onun elini tuttu, birkaç saniye inceledi ve bir yere bastırdı.

"Burada bir şey hissediyor musunuz?"

Tarihçinin eli rahatsız edici bir hisle sızladı.

"Evet, bir araba kazasında yaralandım."

"Bir kaza, ha? Peki ya size burada lityum pille çalışan küçük bir çip olduğunu söylersem?"

"Çip mi?"

"Adı İridium Projesi. Bu çip, Dünya'nın yörüngesindeki altmıştan fazla uydunun çektiği bir GPS sinyali yayan bir radyo frekansıyla çalışıyor. Bu sinyal sayesinde uydular birkaç santimetrelik yanılma payıyla nerede bulunduğunuzu belirleyebiliyor."

Tomás şaşkınlıkla elini inceledi.

"Çip mi?" diye tekrarladı, hâlâ kendisine söylenenleri sindirmeye çalışıyordu. "Ama... ama bu nasıl olur? Elime bir çip yerleştirmeyi nasıl başardınız?"

Orlov'un yüzünü küçümseyici bir gülümseme kapladı.

"Ee, Profesör? Sizi ilk aradığım günü hatırlamıyor musunuz?"

"Evet, hastanede annemi bekliyordum."

"Peki o akşam neler olduğunu hatırlıyor musunuz?"

Tarihçi hatırlamaya çalıştı.

"O akşam mı?"

"Evet. Ne olduğunu hatırlamıyor musunuz? Lizbon'a gitmek üzere arabanıza bindiniz ve... nerede uyandınız?"

Olanlar o sırada gözlerinin önünde belirdi. Yatağının başındaki beyaz önlüklü ve ince bıyıklı adamla onun hemen ardındaki çilli hemşireyi hatırladı.

"Klinikte," dedi. "Klinikte uyandım."

"Peki orada ne işiniz vardı?"

"Bir kaza geçirdim. Arabam direğe çarptı."

"Bunu nereden biliyorsunuz? Arabanızın direğe çarptığını hatırlıyor musunuz?"

"Şey... hayır, hatırlamıyorum."

"Direğe çarptığınızı nereden biliyorsunuz öyleyse?"

"Bana öyle söylediler."

Orlov, mavi gözlerinde dans eden alaycı bir ifadeyle gülümsedi.

"Size öyle söylediler, değil mi?"

Tomás tereddütle Rus'a baktı.

"Öyle olmadı mı? Direğe çarpmadım mı?"

Orlov, esirinin sağ elini işaret etti.

"Çip oraya nasıl yerleşti sanıyorsunuz? Kutsal Ruh'un gücüyle mi?"

Tarihçi, sanki derisinin içini görmeye çalışıyormuş gibi meraklı bakışlarla eline baktı.

"Onu bana klinikte mi yerleştirdiler? Öyle mi oldu? Kaza hikâyesi tamamen uydurma mıydı? Kaza falan yapmadım mı yani?"

Rus ona yerine dönmesini işaret etti ve tekrar koltuğa oturdu.

"Sanırım artık o akşam neler olduğunu tahmin edebilirsiniz, bu zor değil. İlk görüşmemizden önce bile konumunuzu mükemmel bir şekilde belirleyebiliyorduk. O çip sayesinde sizi Sibirya'ya, Olhon'a kadar takip ettik ve taygada yakalamayı başardık, hatırlıyor musunuz?"

"Pislikler," diye homurdandı Tomás. "Demek onlar sizdiniz..."

"Kız arkadaşınız için üzgünüm," dedi eliyle Tomás'a işaret ederek. "Siz ise sadece size hâlâ ihtiyacımız olduğu için hayatta kaldınız. Niçin biliyor musunuz?" Filipe'yi gösterdi. "Ona ulaşmak için. Şansı, o gece Baykal'da birbirinizden ayrılmanız oldu. GPS bize sadece sizin konumunuzu veriyordu, arkadaşınızın yerini değil. Sizi Baykal kıyısında yanınızda sadece kızla yakaladığımızda, bizi arkadaşınıza götüreceğiniz umuduyla gitmenize izin vermemiz gerektiğini anladık." Cummings'e doğru işaret etti. "Bu ise bizim için gerçekten sürpriz oldu. Bizi ona da götüreceğiniz hiç aklımıza gelmezdi." Gülümsedi. "Ama oldu." Memnun bir ifadeyle başını salladı. "Sizden iyi bir ajan olurdu, biliyor musunuz? Sovyetler Birliği zamanında, kesinlikle KGB tarafından göreve alınırdınız." İç çekti. "Ama artık Sovyetler Birliği yok ve korkarım ki sizin de sonunuz aynı olacak."

"Orospu çocuğu!"

"Olmaz ama Profesör! Böyle yaparak seviyeyi düşürüyorsunuz."

"Neden bizi hemen öldürmüyorsunuz?"

Orlov, sanki bu varsayımı düşünüyormuş gibi başını salladı.

"Bu bir olasılık tabii," dedi. "Ancak, konuşmamızın bu tatsız kısmına geçmeden önce, itirazınız yoksa öğrenmek istediğim bazı şeyler var."

"Hangi şeyler?"

Rus, gözlerini Tomás'tan ayırdı ve dikkatini ona uzun zamandır aradığı cevapları verebilecek kişiler olan Filipe ile Cummings'e odakladı.

"Nedir bu Yedinci Mühür hikâyesi?"

XXXV

James Cummings'in o ana kadar kanepede kıvrılmış uzun, ince vücudu, sanki aniden elektrik akımına bağlanmış gibi canlanıverdi. Oxfordlu profesör köşedeki yerinden kalktı ve kendine has o sert, tuhaf ve ani hareketleriyle, bir mobilyanın üzerine bıraktığı not defterini alarak karşısındaki o tuhaf seyirci kitlesine doğru döndü.

"Yedinci Mühür projesi bu defterde yazılı," diye duyurdu. "Teorik olarak, ofisinde kalleşçe öldürülen... hımm... Romalı meslektaşım Profesör Aldo Prisco tarafından hazırlandı."

Orlov dokundurmayı fark ederek sandalyesinde kıpırdandı.

"Hadi," diye emretti, "devam edin."

İngiliz, öfke dolu bir ifadeyle Rus'a bakarak kaskatı kesildi.

"Bu proje, insanlığın halihazırda karşı karşıya kaldığı ve gelecekte daha da kötüye gidecek olan sorunların çözümünün ne olabileceğini gösteriyor. Şarj gerektirmeyen, ısı yaymayan, gürültü çıkarmayan, çevreyi kirletmeyen ve gezegenimizde bol miktarda bulunan bir yakıtla çalışan bir pilden bahsediyor."

"Bol miktarda bulunan bir yakıt mı?" Orlov şaşırmıştı. "Nedir o? İnek boku mu?"

Cummings, Rus'a buz gibi soğuk bir ifadeyle baktı, o anda gözlerinde nefret parlıyordu.

"Su."

Filipe hariç odadaki herkes inanamayarak yüzünü buruşturdu.

Konuşmamaya karar vermiş olan Tomás o anda şaşkınlığını gizleyemedi: "Su mu?" diye sordu. "Geleceğin alternatif yakıtı su mu?"

İngiliz, "Su," diye tekrarladı.

"Ama... ama nasıl olur?"

Oxfordlu profesör mobilyaya dönüp bir çekmeceyi açtı ve Rusları, çekmeceden ne çıkaracağını bilmedikleri için elleri tetikte silahlarını hazır tutmaya itti. Cummings çekmeceye elini soktu ve içinden büyük beyaz bir levha çıkarıp onu duvardaki bir çiviye astı. İş toplantılarında kullanılanlara benzeyen, fil dişi gibi beyaz ve pürüzsüz yüzeyli bir yazı tahtasıydı bu. Akademisyen eline bir kalem alarak beyaz levhanın orta yerine siyah bir nokta çizdi.

"Her şey 15.000 milyon yıl önce bir noktayla başladı," dedi. "Tüm maddeler, uzay ve kuvvetler küçücük bir noktaya sıkıştırılmıştı ve aniden hiçbir sebep olmadan patlayarak... hımm... evreni yarattı."

Bu konuyu iyi bilen Tomás, "Büyük Patlama," dedi.

"Aynen öyle," diyerek onayladı Cummings. "Büyük patlama. İlk birkaç saniye, tahmin edebileceğiniz gibi... hımm... oldukça sıkıntılı geçti. Hadronları bir araya getiren kuarklar ve anti-kuarklar oluşmaya başladı. Bir milisaniye sonra elektronlar ve nötronlarla bunların karşıt partikülleri oluştu. Evren... hımm... hızlı bir büyüme içindeydi ve büyüdükçe de soğuyordu. Bu, nötronların yüz saniye sonra protonlara dönüşmesine neden oldu. Birkaç dakika sonra parçacıklar çekirdekler hâlinde birleştiler, ancak evrende hâlâ çok az yer vardı ve sıcaklık çok yüksekti, bu

yüzden... hımm... elektronlar fotonlarla çarpışarak birbirlerini yok etti. Zamanda yolculuk yapabilme imkânımız olsaydı, o zamanlar evrenin yoğun bir sise benzediğini görebilirdik. Çekirdeklerin, elektronları istikrarlı bir şekilde çekmeyi başarması ancak 300.000 yıl sonra sıcaklığın üç bin santigrat derecenin altına düşmesiyle mümkün oldu. Böylece ilk atomlar... hımm... oluştu." İki Portekizli akademisyen ve dört Rus gangsterden oluşan ilginç dinleyici kitlesine baktı. "Peki size soruyorum, oluşan ilk atom hangisiydi?"

Ruslar neredeyse kayıtsız bir şekilde omuz silkti. Onların uzmanlık alanları çok başkaydı.

Cevabı bilen Filipe, "Hidrojen," dedi.

Cummings tahtaya döndü ve beyaz yüzeye büyük bir "H" yazdı.

"Hidrojen," diye onayladı. "Periyodik tablonun ilk öğesi, tüm atomların içinde en basiti." Yan yana iki nokta ve etraflarına da bir daire çizdi. "Çekirdeğin içinde bir proton ile bir nötron ve etrafta dönen bir elektron. Hımm... bu kadar basit,". Dinleyicilerine döndü. "Helyum atomları da oluştu, ancak hidrojen atomları en bol olanlardı. Her helyum atomu için dokuz hidrojen atomu bulunuyordu."

Orlov sabırsızlığını açıkça ortaya koyarak içini çekti.

"Affedersiniz ama bütün bu anlattıklarınızın amacı ne?"

İngiliz, çok teatral bir duruşla kaşlarını kaldırdı.

"Beyefendi... hımm... Yedinci Mühür'ün ne olduğunu öğrenmek isteyen siz değil miydiniz?"

"Elbette. Ama tüm bunların Yedinci Mühür'le ne ilgisi var?"

"Sabırlı olun," dedi Cummings. İnce dev vücudu sanki küçük bir darbe almışçasına titreyiverdi. "Nerede... hımm... kalmıştım?"

"Hidrojende."

"*Ah, right ho.* Hidrojen." Beyaz tahtaya çizdiği "H"ye baktı. "Bu nedenle hidrojen, evrendeki en küçük, en basit, en eski ve en bol miktarda bulunan atomdur." Elini kaldırdı. "Özellikle de... hımm... bol olduğunu vurgulamak isterim. Hidrojen çok bol miktarda bulunur. Evrende bulunabilenler arasında dört atomdan üçü hidrojendir. Hidrojen... hımm... kozmosta var olan kütlenin yüzde yetmiş beşine karşılık gelir." Kaşlarını kaldırdı. "Bu çok fazla bir miktar,". Kalemin ucuyla "H" harfine dokundu. "Ancak, bu kadar bol olmasına rağmen, saf hidrojen bulmak zordur. Nedenini bilen var mı?"

Odaya sessizlik hâkim oldu. Kimse bilmiyordu.

Filipe sonunda, "Hidrojen reaktiftir," dedi. Konuyu bilen tek kişi oydu.

Oxfordlu profesör, "Hidrojen son derece reaktiftir," dedi. Cummings'in, bu küstah gangsterlerden çok üniversite öğrencileriyle konuşmaya alıştığı aşikârdı. "Bu, hidrojenin... hımm... yalnızlıktan nefret ettiği anlamına gelir. Evde yalnız kalmaktan hoşlanmadığı için diğer atomlarla çok kolay birleşir. Hidrojen eğer bir kadın olsaydı... hımm... kesinlikle fahişe olurdu."

Ruslar güldü. Bu tür konuşmalarda kendilerini daha rahat hissediyorlardı.

İgor kaba bir ses tonuyla, "Ya göğüsleri?" diye sordu ve otomatik tüfeği bir elinden diğer eline dans ettirdi. "Ya göğüsleri? Büyük mü? Ha? Büyük mü?"

Cummings, böyle bir kitle önünde bu metaforu kullanarak düşüncesizce davrandığı için pişman oldu ve sanki bu yorumları duymamış gibi ağırbaşlı bir tavır sergiledi.

"Demek istediğim, inanılmaz derecede bol miktarda bulunan hidrojenin neredeyse sadece... hımm... hibrit olarak bulunmasıdır. Örneğin, hidrojen oksijene yaklaştığında hemen ona yapışarak suyun oluşmasına neden olur. Şans eseri etrafından azot geçerse,

hidrojen hemen onunla birleşerek amonyak oluşturur. Eğer yanından geçen atom karbon atomuysa, hidrojen ona yapışır ve böylece... hımm ... hidrokarbonlar doğar."

"Ne orospu ama!" diyerek kahkahayla homurdandı Ruslardan biri. "Önüne gelen ilk atomla beraber oluyor! Herkesin elektronlarının kendi içine girmesini istiyor!"

"Sessizlik," diye homurdandı Orlov, adamlarını susturmak için sesini yükselterek. "Susun da dinleyeyim."

Patronun sert sesiyle gözleri korkan gangsterler sakinleşerek kıkırdamalarını bastırdılar. Müstehcen şaka yüzünden sessiz kalan Cummings soğukkanlı tavrıyla konuya geri döndü:

"Hidrojen diğer atomlarla birleşerek... hımm... enerji depolar."

"Nükleer enerji mi?" diye sordu Orlov; onun zihninde hidrojenle ilişkilendirilen enerji kelimesi ancak bir hidrojen bombasına karşılık geliyordu.

"Hayır," diyerek düzeltti onu İngiliz. "O başka bir şey. Nükleer enerji, çekirdeği bir arada tutan... hımm... güçlü bir kuvvetle ilişkilenen enerjiye verilen addır. Ancak bu durumda, başka bir tür enerjiden, hidrojenin diğer atomlarla bir araya gelmesiyle depolanan bir enerjiden bahsediyoruz."

"Ah, peki."

Cummings yana doğru iki adım attı ve pencereye yaklaşarak kirli camın diğer tarafındaki bir şeyi işaret etti.

"Şunu görüyor musunuz?" diye sordu.

Orlov ayağa kalktı ve gösterilen yöne doğru pencereden dışarı baktı. Düzlük boyunca yayılmış olan binlercesine benzeyen, heybetli ve sağlam görünümlü devasa bir çalıyı gösteriyordu.

"Evet, nesi varmış?"

"Bir akasya türüdür ve adı da *wanari*'dir," dedi omuzlarını silkerek. "Aslında, bir *wanari* olup olmaması... hımm... umu-

rumda değil. Beni ilgilendiren şey onun bir bitki olması. Peki neden? Bitkilerin hidrojenle... hımm... ne ilgisi var?"

Yerine geri dönen Orlov, soruyu Cummings'in konuşmasının başında yaptığı açıklamayla ilişkilendirdi.

"Su mu?"

Bu gözlem, odadaki herkese nefesini tutturdu. Heyecanlı bir bekleyişin oluştuğunu hisseden İngiliz, yavaşça "H" harfinin ve hidrojen atomunun şematik yapısının çizili olduğu beyaz tahtaya geri döndü ve bu dramatik sessizlikten mükemmel bir şekilde yararlandı.

"Su," diye onayladı. "Hımm... peki su nedir?" Tahtaya döndü ve H_20 yazdı. "Bir oksijenle birleşmiş iki hidrojen atomudur."

"*Ménage à trois*,"[83] dedi arkadan bir Rus, şaka yapma güdüsüne karşı koyamadan.

Orlov ise, "*Zatknís*,"[84] diye bağırarak ona sesini kesmesini emretti ve tehditkâr bir bakış fırlattı. "Bir şaka daha yapmayı dene, sonra başına ne geleceğini görürsün."

Şaka yapan Rus sustu, dudaklarını büzdü ve gözlerini indirdi. Bu tehditten sonra, bir daha asla tek kelime etmeyeceği açıktı.

Cummings, konunun dağılmasını önlemeye çalışarak, "Adına... hımm... fotosentez denen bir sürece varmak istiyordum," dedi. "Genel anlamda fotosentez, bitkilerin havayı, güneş ışığını ve suyu şekere dönüştürmesiyle oluşur." Tahtaya döndü ve üst tarafa güneş, alt tarafa da üzerinde bir damla olan bir yaprak çizdi. "İşte olan budur." Güneşten bitkinin yaprağına doğru bir ok çekti. "Güneş enerjisi yaprağa etki eder ve... hımm... su moleküllerinin bölünmesine neden olur. Suda birleşen hidrojen ve oksijen birbirinden ayrışır." Bu noktayı vurgulamak için kalemle

83 (Fr.) Üçlü ilişki. (ç. n.)

84 (Rus.) Kes sesini! (ç. n.)

yaprağın üzerine çizdiği damlaya dokundu. "Ayrışırlar," diye tekrarladı. "Şimdi, daha önce de gördüğümüz gibi, hidrojen yalnız kalmaktan hoşlanmıyor. Güneş enerjisi onu oksijenden ayrılmaya zorladı ve hidrojen atomu tekrar istikrara kavuşmak için hemen yeni bir arkadaş aramaya başlar. Peki bitkide neyi bulur? Karbonu. Böylece, hidrojen karbonla birleşir ve... hımm... karbonhidrat adı verilen ve kendindeki ekstra enerjiyi paylaştığı yeni bir bileşik oluşturur." Dinleyici kitlesine döndü. "Karbonhidratlara ne ad veriyoruz?"

Filipe, kimsenin bu soruyu yanıtlamayacağını çok iyi bildiğinden, "Şeker," diye cevapladı.

"Kesinlikle," İngiliz onayladı. "Karbonun, güneş enerjisiyle yüklü hidrojenle birleşmesinden oluşan bazı karbonhidratlar genellikle... hımm... şeker olarak bilinir." Ses tonunu konuya âdeta bir parantez açarcasına değiştirdi. "Şekerin çok enerji vermesinin nedeni budur."

"Hımm, anlıyorum," diye mırıldandı Orlov.

"Demek istediğim... hımm... şeker, onu oluşturan hidrojende depolanan bir güneş enerjisi birikimidir. Bu güneş enerjisi daha sonra farklı şekillerde açığa çıkarılabilir." Ağzına bir şey koyarmış gibi bir hareket yaptı. "Mesela bir marul yaprağı yersem, bu bileşik vücuduma girerek... hımm... ters yönde işleyen fotosentez gibi çalışan metabolizmamın kimyasal etkisine maruz kalır. Yani, hidrojen karbondan ayrılır ve tekrar oksijenle birleşerek bir su molekülü yaratır." Kalemini havada salladı. "Ve en önemli kısım da işte burası," diyerek vurguladı. "Oksijenle birleşmek için hidrojenin önce depoladığı güneş enerjisinden kurtulması gerekir. Bu sürece oksidasyon denir ve... hımm... vücudumuzun ısı üretmesinin sebebi de budur. Isı, vücudumuzdaki hidrojenin, gıdalardan sağlanan karbondan ayrılıp oksijenle birleşmesiyle açığa çıkan güneş enerjisidir."

"Vücut ısısı gıdalardaki güneş enerjisinden mi geliyor?" diye sordu Rus şaşkınlıkla.

"Evet. Ancak, yiyecekte bulunan hidrojenden salınan bu güneş enerjisi sadece... hımm... ısı biçimini almıyor. Elektrik enerjisi, mekanik enerji veya kimyasal enerji gibi başka biçimler de alabiliyor."

"Bu nedenle bize güç veren de bu."

"Elbette," dedi yumruklarını sıkarak. "Vücudumuzun enerjisi, hidrojende depolanan güneş enerjisinden gelir. İlginç olan şey ise, bu enerjinin açığa çıkmak yerine milyonlarca yıl boyunca depolanabilir olması." Başparmağıyla pencereye doğru işaret etti. "Örneğin, dışarıdaki *wanari*'nin yaprakları herhangi bir hayvan tarafından yenilmez veya bir yangın yüzünden yanmaz da bunun yerine dalından düşüp üzeri toprakla örtülürse, uzun zaman sonra... hımm... kömüre dönüşür. Peki biz kömürü ne için kullanıyoruz?"

Filipe, "O bir enerji kaynağı," dedi.

"Kesinlikle. Kömür bir enerji kaynağıdır. Peki ne tür bir enerjidir? *Wanari*'nin.... hımm... yaprağı canlıyken meydana gelen fotosentez sırasında hidrojen tarafından depolanan güneş enerjisidir. Kömürü sobaya attığımızda fotosentez işlemi tersine döner. Hidrojen, karbonu açığa çıkarır ve fazla enerjisini serbest bırakarak oksijenle birleşir. Bu arada tek başına kalan karbon da oksijenle birleşerek atmosfere salınan karbondioksidi oluşturur. Bu sadece kömürde değil... hımm... ayrıca milyonlarca yıl içinde oluşan petrol ve gaz gibi diğer hidrokarbonlarda da olur."

"Doğru anladıysam, karbonda enerji bulunmaz," diye özetledi Orlov. "Ama hidrojende bulunur."

"Doğru. Ve bu da hidrokarbonda ne kadar çok hidrojen atomu varsa... hımm... hidrokarbon o kadar fazla enerji içerir demektir."

"Bütün hidrokarbonlarda aynı miktarda hidrojen yok mu?"

"Kesinlikle hayır. Örneğin, en az enerjili hidrokarbon... hımm... kömürdür. Peki neden? Çünkü kömürde karbonun hidrojene oranı bire birdir. Petrol ise, içinde her bir karbon atomu için iki hidrojene sahip olduğundan, daha fazla enerjiye sahiptir. Doğal gaz ise daha da fazla enerji açığa çıkarabilir, çünkü... hımm... her karbon atomu için dört hidrojen atomu içerir," dedi ve dinleyicilerine baktı.

"Buraya kadar anlaşıldı mı?"

"Evet."

"Öyleyse, şimdi şu soruya dikkat edin... hımm... çünkü önemli." Kısa bir süre durakladı. "Peki ya, karbon ve hidrojen içeren bir yakıt yerine sadece hidrojen yakarsak ne olur?"

"Sadece hidrojen mi?"

"Evet, *hidrokarbon* kelimesinden *karbonu* çıkarırsak ne olur? Yani geriye sadece... hımm... hidroyu bırakırsak?"

"Bu mümkün mü?"

"Neden olmasın? Karbonları denklemden çıkaralım ve sadece... hımm... hidrojenleri tutalım."

Orlov omuzlarını silkti.

"Sonuç ne olur?"

Cummings bu soru karşısında dehşete düşmüşe benziyordu.

"Az önce açıkladığım şeyler doğrultusunda sonuç... hımm... apaçık ortada değil mi? Yani, eğer petrolün enerjisi karbonda değil de içerdiği hidrojende ise, denklemden karbonu çıkarırsam, enerjiye sahip olmaya devam edeceğim açıktır." Bu önemli noktayı vurgulamaya özen göstererek tekrar etti. "Unutmayın ki... hımm... enerji karbonda değil hidrojendedir."

"Anlıyorum."

"Yani kömüre, petrole veya doğal gaza ihtiyacım yok. Sadece hidrojene ihtiyacım var."

"Ama bu harika," dedi Tomás, sessizliğini bozarak. "Harika."

Orlov anlamadan başını salladı.

"Faydası nedir?"

Cummings göz kapaklarını kıstı. Rus oldukça kalın kafalıydı.

Profesörlere has o dillere destan sabırla, "Bakın, gezegenin ısısının yükselmesine sebep olan nedir?" diye sordu.

"İbne çevrecilerin söylediklerine göre, suç petrolün yanmasında."

İngiliz, "Ki bu bir hidrokarbon," diye ekledi hemen. "Unutmayın ki petrol yandığı zaman olan şey... hımm... ters fotosentezdir. Yani, hidrojen karbondan ayrışarak oksijenle birleşir. Tek başına kalan karbon da oksijenle birleşerek yeni bir bileşik oluşturur. Adı ne... hımm... bu bileşiğin?"

"Karbondioksit," diye tekrarladı Filipe, hiç vakit kaybetmeden.

"Peki gezegenin ısınmasına neden olan... hımm... sera etkisinden en çok sorumlu olan bileşik hangisidir?"

Jeolog, "Karbondioksit," diye tekrarladı bozuk bir plak gibi.

"Peki denklemden karbonu çıkarırsak ne olur?"

"Artık karbon olmadığından karbondioksit oluşmaz."

Cummings'in gözleri daha fazlasını eklemeye gerek olmadığını ima ederek Orlov'a çevrildi.

"Sadece hidrojen yakmanın avantajını şimdi anlıyor musunuz?"

"Evet."

"Karbonu ortadan kaldırıp sadece hidrojeni bırakırsak, yakıtın enerji kısmını korumuş oluruz ve aynı zamanda atmosfere karbondioksit salmayı da bırakırız. Her anlamda işe yarar bir çözüm. Daha fazla enerji elde ederiz... hımm... üstelik de temiz enerji elde ederiz."

"Saf hidrojenin enerjisi benzininkinden daha mı fazla?"

Bu soru karşısında neredeyse şoke olmuş bir halde, "Kesinlikle," diye cevapladı Cummings. "Bir litre hidrojen, bir litre benzinin üç katı enerjiye sahiptir."

"Hımm."

"Böylece bir taşla... hımm... iki kuş vurmuş oluyoruz," dedi İngiliz, "hem küresel ısınmayı durdurabilir hem de ihtiyacımız olan yakıtı... hımm... elde etmek için evrende en bol miktarda bulunan atomu kullanarak petrole bağımlı kalmaktan kurtulabiliriz."

Orlov, az önce duyduklarını düşünerek sandalyesinde kıvrıldı.

"Bu, patronlarım için iyi bir haber değil," dedi üzgün bir şekilde. "Bu fikir bilinir ve geliştirilirse, işsiz kalırlar." Durakladı. "Onlarla birlikte tabii ki ben de."

Cummings beyaz sakalını okşadı.

"Bu durum... hımm... petrol endüstrisi için biraz sıkıntılı olabilir tabii."

Rus silahını okşadı.

"Bu sorunu çözmek için bir şeyler yapmalıyız, sizce de öyle değil mi?"

Dehşete kapılan İngiliz, Orlov'un elindeki otomatik tüfeğe baktı.

"Ama bekleyin, hâlâ çözülmesi gereken bir sorun var," diye ekledi, gözleri gergin bir şekilde silah ile Rus arasında gidip gelirken.

"Sorun mu? Ne sorunu?"

"Hidrojeni nereden bulacağız?"

Orlov soruyu anlamamış gibiydi.

"Ama... daha az önce evrendeki atomların dörtte üçünün hidrojen olduğunu söylemediniz mi?"

"Bunu söyledim ve... hımm... bu doğru."

"Öyleyse sorun nedir?"

"Kozmostaki kütlenin yüzde yetmiş beşinin hidrojenden oluştuğu bir gerçek. Ama başka bir şey daha ekledim, hatırlamıyor musunuz?"

Orlov hatırlamak için çabaladı ama aklına hiçbir şey gelmedi.

"Nedir?"

"Hidrojenin son derece bol olmasına rağmen yalnız kalmaktan nefret ettiğini açıkladım. Diğer atomlarla birleşmeyi sever."

"Ah, evet," diyerek gülümsedi Rus. "Hidrojen bir fahişedir."

"Hımm... evet, öyle," diye mırıldandı Cummings, gözlerini devirerek. "Bu nedenle, hidrojenin diğer atomlarla birleşme kolaylığı, tek başına olan hidrojen atomlarının bulunmasını çok nadir kılar."

Rus'un yüzünde bir gülümseme belirdi.

"Ah, bu doğru," diye haykırdı. "Bunu söylemiştiniz." Memnun bir şekilde bacak bacak üstüne attı. "Peki bu sorunu nasıl çözeceksiniz?"

"Gerçekten bilmek istiyor musunuz?"

"Merak ediyorum."

Bu sefer gülümseyen İngiliz'di.

"O zaman eşyalarınızı alın ve bizimle gelin."

"Nereye?"

XXXVI

Üç esir, dişleri gıcırdayan vahşi Molosus köpekleri tarafından güdülen bir sürü gibi iki cipe bindirildi. Tomás ve Cummings, Rusların iki arabasından birinin arka koltuğuna oturdu, İgor direksiyonun başına geçti, Orlov ise elinde tüfeğiyle başı arkaya dönük, gözlerini de rehinelerin üzerine dikerek iri cüssesiyle yanındaki koltuğa oturdu. Filipe, diğer iki Rus'la birlikte ikinci cipe binmek zorunda kaldı.

"Nereye gidiyoruz?" diye sordu Orlov.

İngiliz, ufukta kırmızımsı baloncuklar gibi yükselen yuvarlak tepeli kayaları işaret etti.

Cummings, "Olgalar'a," dedi. "Şuradaki kayalıklara."

İgor gidecekleri yeri anladı ve o yöne giden bir yol bulmak üzere etrafına baktı.

"Oraya nasıl gidilir? Çölün içinden mi geçmek zorundayız?"

"Hayır, Dördüncü Yol'a girip Uluru'dan önce sağdaki yolu kullanmak en iyisidir."

Ardında yoğun bir toz bulutu bırakan cipler, tekerlekleri Avustralya çölünün kızılımsı kumunda kayarak büyük bir gürültüyle hareket etti ve geldikleri yolu takip ederek havaalanı ile Yulara arasındaki asfalt yoldan devam ettiler. Dışarıda âdeta

cehennem sıcağı olmasına rağmen bu sefer Tomás bunu fark etmedi. Birazdan başına gelecekler konusunda o kadar endişeliydi ki böyle bir saçmalıkla ilgilenecek durumda değildi.

Orlov, Cummings'i sorguya çekercesine, "Bize göstermen gereken nedir?" diye sordu.

"Birazdan... hımm... göreceksiniz."

Rus, "Hayır," diyerek çok sert bir tonda üsteledi. "Şimdi bilmek istiyorum."

Cummings ile Tomás birbirlerine endişeli bir bakış fırlattı. Ruslar tüm detayları ne kadar çabuk öğrenirse, kendi sonları da o kadar çabuk gelecekti. Aslında, tarihçinin, bu adamların elinde hayatta kalma şansları konusunda pek de büyük umutları yoktu. Onların Nadezhda'yı korkunç bir soğukkanlılıkla öldürdüklerini görmüştü ve onlar için, bir insan hayatının bir karıncanınkinden çok da farklı olmadığını biliyordu. O anda, kendisinin ve diğer iki esirin, Rusların gözünde böceklerden başka bir şey olmadıklarının; büyük çıkarlara burnunu sokma cüretini göstermiş ve şimdi de kaderlerine terk edilerek dünyanın bir ucundaki o çölün herhangi bir köşesinde hızlı bir sonla yüzleşmek zorunda kalacak olan önemsiz varlıklar olduklarının tamamen farkındaydı. Fakat bütün bunları bildiği halde, kaderinin dönüşü olmayan bir şekilde çizildiğini ve hiçbir şey yapamayacağını anlamış olsa da, Tomás hâlâ yaşam umuduna, kaçma arzusuna, kendini kurtarma ümidine dört elle sarılıyordu. Kazanacakları sadece on dakika, on lanet olası dakika dahi olsa, nihayetinde on dakika daha fazla yaşamış olacaklardı ve o dakikalar için hâlâ savaşmaya değerdi.

Orlov, gözlerini İngiliz'e dikmiş, "Ne oldu?" diye üsteleyerek sordu. "Dilini mi yuttun?" Kocaman vücudunun neredeyse tamamen işgal ettiği koltukta yer açmak için silahı çevirdi ve namluyu Tomás'ın başına dayadı. "Hemen sökülüp anlatmaya

başlamazsanız, Portekizli profesörümüzün işi anında biter." Yaramazca gülümsedi. "Size garanti ederim ki bu hoş bir manzara olmaz. Koltuğun dört bir yanına dağılmış beyin parçalarını temizlemenin ne kadar zahmetli olduğunu görürsünüz."

Tomás soğuk terler dökmeye başladı ve gergin bir halde kendini ölümün nasıl bir şey olacağını merak ederken buldu. Acı çekecek miydi? Yoksa bir anda ölüp gidecek miydi? Şimdi otomatik tüfeğin namlusunu başında hissediyorken, birazdan üzerine sonsuz bir karanlık, büyük bir hiçlik çökecekti.

"Lütfen," diye yalvardı Cummings. "Buna gerek yok. Hepimiz... hımm... mantıklı insanlarız, öyle değil mi?"

"O zaman siz de öyle olmaya başlayıp hikâyenin geri kalanını anlatsanız iyi olur," diye homurdandı Orlov, şişman parmağını kol saatine hafifçe vurarak. "Öğleden sonra uçağımız var ve işi bir an önce bitirmemiz lazım, anladınız mı? Ne uçağı kaçırmaya ne de hiçliğin ortasındaki bu ücra köşede bir gün daha kalmaya niyetim var."

"Anlatacağım, sakin olun. Sizin... hımm... işinize engel olmayacağım, endişelenmeyin."

Rus silahını geri çekti ve gözlerini Oxfordlu profesöre dikerek hikâyenin geri kalanını beklemeye koyuldu. Artık namlu başına dayalı olmadığı için Tomás sinir krizi geçirme riskiyle karşı karşıyaydı. Kalbi, zıplayan bir top gibi göğsünde çarpıyor, tüm vücudunu takatsiz hissediyordu, dizleri ve elleri ise kontrolsüzce titriyorlardı.

"Eee?" Orlov sabırsızlıkla homurdandı. "Bana bakın, bütün gün sizi bekleyemem."

Cipler çöl yolundan ayrıldılar ve Yulara'yı geçtikten hemen sonra Uluru'nun muhteşem kırmızı cüssesine doğru dönerek Dördüncü Yol'un kusursuz asfaltına çıktılar.

"Hidrojenden bahsediyorduk, değil mi?" Cummings, bu kaygı dolu koşullarda düşüncelerini yeniden toplamaya çalışarak söze başladı. "Karbon, gezegeni ısıtan fosil yakıtların atomudur ama... hımm... enerjiye sahip olan aslında hidrojendir. Karbonu kaldırıp yalnızca hidrojeni bırakırsak, küresel ısınma ve fosil yakıtlara bağımlılık sona erer. Teorik olarak, durum oldukça... hımm... basit."

"Sorun saf hidrojeni bulmak," diye yorumladı Rus.

"Evet, hidrojen evrendeki en bol atomdur, ama... hımm... onu saf halde bulmak zordur."

"Öyleyse ne yapmayı düşünüyorsunuz?"

Cummings, sanki söylemek üzere olduğu şey insanlık tarihindeki en bariz keşifmiş gibi ince parmaklarını sakalının beyaz kılları arasında gezdirdi.

"Hımm... suyu kullanmayı."

"Neden?"

"Su, gezegenimizde çok bol bulunan bir bileşiktir, öyle değil mi? Neden onu... hımm... yakıt olarak kullanmayalım ki?"

"Peki bunu nasıl yapıyorsunuz?"

İngiliz, çalışmalarının içeriğini kendisini öldürmekle görevlendirilmiş bir hayduda açıklamak zorunda kaldığı için biraz rahatsızlık duyarak içini çekti.

"Bakın," dedi. "Suyun kimyasal formülünün ne olduğunu mutlaka biliyorsunuzdur, öyle değil mi?"

"H_2O," diye yanıtladı Rus. "Bu en basit şey."

"Peki H nereden geliyor?"

"Hidrojenin sembolü."

"Yani su... hımm... hidrojen içerir, doğru mu?"

"Evet."

"O zaman enerjiyi... hımm... işte orada arayacağım. Suyun hidrojeninde."

Orlov, "Ama bunu nasıl yapıyorsunuz?" diye bir kez daha ısrarla sordu.

"Elektrolizin ne olduğunu biliyor musunuz?"

Rus hatırlamak için hafızasını zorladı.

"Okulda görmüştüm," dedi. "Kimyasal bir işlem, öyle değil mi?"

"Elektroliz, kimyasal bir maddenin elektrik akımıyla... hımm... ayrıştırılmasıdır. Temelleri, Faraday yasalarına dayanmaktadır ve bu işlem sayesinde suyun iki elementini yani oksijen ile hidrojeni ayırmak mümkündür. Bunu yapmak için, bir kaba saf su koyarsınız ve... hımm... elektriğe bağlarsınız. Elektrik kuvvetine maruz kalan hidrojen atomları, oksijen atomlarından ayrışarak diğer hidrojen atomlarıyla birleşir. Bu işlemde tüketilen elektrik enerjisi... hımm... hidrojende depolanarak kalır."

"Bu yeni bir işlem değil, öyle değil mi?"

"Hayır, oldukça eski bir şey. Elektroliz... hımm... ilk defa 1800'lerde yapıldı."

"Peki bununla varmak istediğiniz nokta nedir?"

Cummings, sanki ona bir sır vermeye hazırlanıyormuşçasına öne doğru eğildi.

"Ya... hımm... bu işlemi tersine çevirirsek? Ne olur?"

"İşlemi tersine çevirmek mi? Ne demek istiyorsunuz?"

"İşlemi tersine çevirmek," diye tekrarladı İngiliz. "Suyu alıp iki elementi, yani hidrojen ve oksijeni ayırmak yerine, neden... hımm... onları birleştirmeyelim?" Kaşlarını kaldırdı. "Bu durumda sizce ne olur?"

Orlov bu fikri değerlendirdi.

"Hidrojen ile oksijeni birleştirirsek tekrar su oluştururuz, öyle değil mi?"

"Elbette."

"Ee öyleyse? Bunun ne faydası olur ki?"

Cummings sırtını tekrar koltuğa yasladı.

"Hidrojenin oksijenle yeniden birleşmesiyle... hımm... yeni enerjinin açığa çıktığını anlattığımı hatırlamıyor musunuz?"

"Evet."

"Öyleyse faydası da... hımm... budur."

Cipler, devasa ve görkemli Uluru monolitinin yakınına varıp "Kata Tjuta/The Olgas" yazan bir tabelaya yaklaşınca fren yaptı. Asfalt yol boyunca trafiğe kilitlenerek tesadüfen bir polis ya da asker arabasının geçtiğini görmeyi ümit eden Tomás, kalbinin sıkıştığını ve umudunun kaybolduğunu hissetti. İki araba sağ taraftaki dar bir toprak patikaya girdi ve çöle doğru devam etmek üzere ana yoldan çıktı.

Orlov bir an için bu manevraya eşlik etti, ancak cip yolda zıplamaya başlar başlamaz, onu asıl ilgilendiren konuya geri döndü.

"Yani, eğer doğru anladıysam, hidrojenin ekstra enerjisini kullanmak istiyorsunuz," dedi kaşlarını kaldırarak. "Öyle mi?"

"Elbette."

"Peki bunu nasıl yapacaksınız?"

Cummings, sorunun son derece yerinde olduğunu belirtmek istercesine parmağını kaldırdı.

"Asıl sorun da işte bu," diye belirtti. Elleriyle görünmez dikdörtgen bir nesneyi tutuyormuşçasına bir hareket yaptı. "Çözüm şu: İki parçaya bölünmüş... hımm... bir kutuyu alalım." Kutunun her iki tarafını dolduruyormuş gibi yaptı. "Bir tarafa oksijen, diğer tarafa saf hidrojeni koyalım. Hidrojen atomlarını açığa çıkmaya zorlayacak kimyasal bir reaksiyon yaratmak için, hidrojenin bulunduğu kısma katalizör denen özel bir metal yerleştirelim. Fakat bu atomlar kendi başlarına kaldıklarında oldukça istikrarsızlaşıyorlar ve diğer elementlerle birleşmeleri gerekiyor." Konuya parantez açarcasına ses tonunu değiştirdi. "Yalnızlıktan

nefret ettiklerini unutmayın." Başını eğdi. "Hidrojen atomları diğer atomlarla birleşmek isterse, bu durumda etraflarındaki en uygun eş hangisidir?"

"Oksijen atomları mı?"

İngiliz gülümsedi.

"Kutunun diğer tarafında depolanan oksijen atomları," diye onayladı. "Katalizör, hidrojen atomlarını açığa çıkaran kimyasal reaksiyona neden olduğunda, bunlar... hımm... oksijen atomlarına doğru koşarlar." Sol parmağını sağ parmağına yaklaştırarak iki unsur arasındaki birleşmeyi simüle etti. "Yapmamız gereken şey, kutunun iki parçası arasına bir elektrolit yerleştirerek bu birleşmeyi... hımm... mümkün kılacak bir koridor açmak. Elektrolit, hidrojen protonunun geçmesine izin verir, fakat aynı zamanda elektrona giden yolu kapatır. Bu bir sorun teşkil eder çünkü elektron bu ayrılık karşısında tamamen çaresiz durumdadır ve protonla ne pahasına olursa olsun birleşmek ister. Bizler de iyi insanlar olduğumuz için... hımm... ve zavallı elektronu yalnız görmek bizi üzdüğü için, bu romantik birleşmeyi mümkün kılmanın bir yolunu buluyoruz."

"Peki nasıl?"

"Kutunun iki tarafı arasına metal bir tel yerleştirerek ikinci bir koridor açıyoruz," dedi ve gözleriyle Rus'u aradı. "Buraya kadar... hımm... anlaşıldı mı?"

"Evet," dedi Orlov. "Hidrojen atomunun protonu elektrolitten, elektron ise metal telden geçer."

"*Right ho*," diye haykırdı Cummings, bir gangsterin bile bu teknik açıklamayı anlamasını başardığı için mutluydu. "Sır işte burada... hımm... yatıyor. Aslında bir elektron, elektrik akımı demektir: Bu, onun yer değiştirmesinin, bizim amaçlarımız için kullanılabilecek bir biçimde enerji açığa çıkardığı anlamına gelir. Onun sayesinde ampulleri yakabilir veya... hımm... araba

motorlarını çalıştırabiliriz." Eliyle gelişigüzel bir hareket yaptı. "Yapmak istediğimiz şey," dedi hayalî kutunun diğer yarısını işaret ederek. "Elektronun diğer tarafa geçer geçmez protonla birleşmesi ve yeniden yapılandırıldıktan sonra, hidrojen atomunun... hımm... oksijenle birleşip su oluşturabilmesi."

Orlov, bu işlemin sonuçlarını iyice özümsemeye çalışırken uzun bir süre çenesini ovuşturdu.

"Yedinci Mühür bu mu?"

İngiliz onaylayarak başını salladı.

"Şematik olarak, evet. Yedinci Mühür, petrolden çok daha fazla miktarda bulunan ve atmosferin ısınmasına neden olan karbona ihtiyaç duymadan çalışan... hımm... bir yakıt kullanarak yeni bir enerji kaynağı geliştirme projesidir. Amacımız, hidrojen derişimi ve depolaması gibi hassas sorunlar da dâhil olmak üzere belli başlı bazı teknik sorunları çözerek hidrojeni fosil yakıtlara nispeten daha avantajlı bir alternatife dönüştürmeyi içeriyordu. Hidrojen zaten alternatif bir enerji kaynağı olarak biliniyordu. Bizim yaptığımız tek şey son engellerin üstesinden gelmek oldu."

"Test aşamasını geçtiniz mi?"

"Bundan başka... hımm... bir şeyle uğraşmadım diyebilirim."

Orlov çevrelerindeki çölü işaret etti.

"Buraya bu yüzden mi geldiniz?"

"Şey... hayır. Bu deneyleri Oxford'da da pekâlâ yapabilirdim çünkü dürüst olmak gerekirse, orayı daha çok seviyorum. Ancak bu işin uygun olmadığı hükmünü veren bazı... hımm... *nasty chaps*[85] vardı ve..."

85 (İng.) Kötü adamlar. (ç. n.)

"Evet, bu kısmı zaten biliyorum," diyerek Orlov sabırsızlıkla sözünü kesti. "Peki bu sistemi daha önce arabalarda test ettiniz mi?"

"Elbette."

"Peki sonuç ne oldu?"

"Dört litre benzin... hımm... normal bir arabanın ortalama elli kilometre yol gitmesine izin verir, öyle değil mi? Burada, çölde yaptığım testlerde, bu tür bir bataryayla çalışan bir araba sadece bir kilo hidrojenle yüz kilometreden fazla... hımm... gidebildi."

"Gerçekten mi?"

"Verim neredeyse üç katına çıktı," dedi. "Üstelik, hidrojen bataryaları sessizdir, en ufak bir titreşim bile yaratmıyorlar ve... hımm... sadece su buharı yayıyorlar." İşaret parmağını kaldırdı. "En önemlisi de... hımm... karbon içermediğinden bu işlemin çevreye karbondioksit salmadığını hatırlatmak isterim."

Rus, göz kapaklarını kıstı.

"Bu testler nerede yapıldı?"

Cummings önündeki bir noktayı işaret etti. Avustralya çölünün içinden geçen toprak yolun sonunda onları yuvarlak kayalardan oluşan o ilginç yapı bekliyordu. Doğanın nefesiyle yontulmuş fantastik bir kompozisyon olan dev kumsal çakıllarına benziyordu.

"İşte," dedi. "Olga Dağları'nın üzerinde. Testlerimi orada yaptım ve bütün materyaller de orada." Koltuğunda kımıldadı. "Ama... hımm... neden görmek istiyorsunuz ki?"

Orlov gaddar bir gülümsemeyle dişlerini gıcırdattı.

"Her şeyi yok etmek için."

XXXVII

İki cip, rüzgârın ve zamanın yonttuğu dev yumaklar misali iç içe geçmiş o yuvarlak ve ilginç kayaların yakınında durdu; kayalardan bazıları o kadar büyüktü ki içlerinde en büyüğü yakındaki Uluru monolitinden bile daha yüksek görünüyordu. Ruslar, esirlerine arabadan inmelerini emretti ve indikten sonra hepsi, karşılarındaki o esrarengiz manzaraya hayranlıkla bakarak sıcağa ve toza aldırış etmeden uzun bir süre hareketsiz kaldılar.

Orlov, gözlerini büyük taşlardan ayırmadan, "İsimleri ne?" diye sordu.

"Olgalar," dedi Cummings, "Ama yerliler onlara... hımm... Kata Tjuta diyor. 'Birçok kafa' anlamına geliyor."

Rus gözleriyle ufku tarayarak etrafına baktı.

"Malzemeler nerede?"

"Ne malzemesi?"

"Bana aptalı oynamayın."

Cummings başıyla sağa doğru işaret etti.

"Şu tarafa... hımm... gitmemiz gerek."

Arkalarını döndüler ve en büyük iki taşın arasında derin bir geçit olduğunu gördüler.

"O nedir?"

İngiliz, "Bu bir yol," diye açıkladı. "Adı... hımm... Walpa Gorge."

Bir işaretin ardından grup tek sıra halinde ilerledi: Orlov ve Cummings önde, İgor arkalarında, ardından iki esir ve en sonda da diğer iki Rus. Toprak çoraktı ve bitki örtüsü seyrekti. Yolun girişine vardıklarında, sanki orada dev bir vantilatör varmış gibi yüzlerine doğru ılık bir rüzgâr estiğini hissettiler.

Kısa bir tereddüdün ardından Orlov bir kayanın etrafından dolaşarak yola girdi, sonra grubun geri kalanı da onu izledi. O devasa kayaların dik duvarları arasına oyulmuş dar patikadan yavaşça yürüyerek dikkatle, belirsiz adımlarla ilerlediler. Ayak sesleri yükselerek yamaçlarda yankılanıyordu. Gürültü o kadar yükseldi ki Walpa Gorge'dan sanki büyük bir ordu iniyor gibiydi.

Yukarıdan bir taş yuvarlandı ve dikkati bir an olsun elden bırakmayan Orlov olduğu yerde kaldı.

"Durun!" diye emretti sağ elini kaldırarak.

Grup yürümeyi durdurdu ve Ruslar yolu inceleyerek şüpheli hareketlerin izini sürdü.

"Bu tarafta!" diye bağırdı İgor, dev kayanın tepesini işaret ederek. "Yukarıda biri var!"

Cummings, "Onlar... hımm... yerliler," diye aceleyle açıkladı. "Bu topraklar onlar için kutsaldır."

"Hımm," diye mırıldandı Orlov. "Bu hikâye hiç hoşuma gitmedi." Geldikleri yöne doğru işaret etti. "Geri dönsek daha iyi olur."

İngiliz, "Onlar Aborjinler," diye ısrar etti. "Hiçbir... hımm... sorun yok."

Orlov, geçidi tekrar inceledi.

"Hayır, riske girmem. Bu yol bana göre çok dar," dedi eliyle bir hareket yaparak. "Geri dönüyoruz."

İgor, diğer Ruslara bir emir verdi ve grup geri döndü. Tam o anda, geldikleri yöne doğru yürürlerken, gök gürültüsü misali güçlü bir ses yankılandı.

"Herkes olduğu yerde dursun!"

Herkes ileri mi yoksa geri mi gideceklerini bilemeden zihnini toplamaya çalışarak olduğu yerde öylece hareketsiz kaldı.

"Lanet olsun! Neler oluyor?.." diye homurdandı Orlov, silahı hazırdı ve sesin nereden geldiğini anlamak için başını oradan oraya döndürüyordu.

Walpa Gorge'da zaman durmuş gibiydi.

"Silahlarınızı yere bırakın," diye bağırdı aynı ses. "Ellerinizi başınızın üstüne koyun."

Bir an her şey tıpkı fotoğraf karesi gibi hareketsiz kaldı. Sadece havadaki tozun kayıtsızca dalgalanması bu yanılsamayı bozuyordu. Ancak bu statik görüntüde yukarıdan bir şey hareket etti. Bir kayanın tepesinden bir kafa baktı ve gölgelerin içinden bir vücut belirdi. Bu silüetlerin başlarında kovboylara benzer şekilde büyük birer şapka ve üzerlerinde de kül rengi pantolon ve tişörtler vardı.

"Polis!" diye bağırdı Orlov. Şaşkınlıktan âdeta taş kesilmişti.

Ses tekrar yankılanmaya başladı.

"Bu son uyarı," dedi. "Silahlarınızı indirin ve ellerinizi kaldırın."

Orlov adamlarına bir işaret yaptı ve Ruslar kendilerini kayaların arkasına attılar. İgor, esirleri bir kenara çekip yukarı baktı. Sonra bir silah sesi duyuldu, ardından bir tane daha.

Bam.

Bam.

Silah sesleri önce tek tüktü, ancak sonra artarak durum bir anda kontrolden çıkmış gibi görünmeye başladı. Sesler o

kadar çoktu ve birbiri ardına geliyordu ki sıkı bir çatışmaya dönüşmüştü.

Bam-bam-bam-bam-bam.

Esirlerin, arkasına sığındıkları büyük taşın etrafındaki hava, patlama ve mermi sesleriyle yankılanırken kayalara isabet edip yere sıçrayan kurşunlar her yerde toz bulutlarının yükselmesine neden oluyordu.

Tomás etrafına baktı, ortalık o kadar karışmıştı ki artık kimin kime ateş ettiğini anlayamıyordu. İgor'un kayaya yaslanmış, gözleriyle dev taşların tepesindeki hedefleri aradığını gördü. Yukarı baktı ama kimseyi göremedi. Sanki polisler buhar olup uçmuşlar, hayaletlere dönüşmüşlerdi.

Bir elin onu kolundan tuttuğunu hissedip başını çevirdi. Filipe gözleriyle onu çağırıyordu.

"Gidelim," diye telaşla mırıldandı.

"Nereye gidiyoruz?"

"Hadi gel," dedi kararlı bir ses tonuyla.

Filipe, İgor'un son bir kez başka tarafa baktığı anı kollayarak kendini taşın diğer tarafına attı; çalı ve kayaların arasında sürüklenip emekledi. Cummings, yaşına göre şaşırtıcı bir çeviklikle hemen onu takip etti, bunun üzerine Tomás da tereddüdünü yenerek onları takip etmeye karar verdi.

"Durun!" diye bağırdı arkalarından biri.

Bu, İgor'un sesiydi.

Tomás, havayla kamufle olmaya çalışırcasına olabildiğince hızlı hareket ederek kendini karanlık bir köşeye attı. Atladığı yerde küçük bir uçurum vardı ve yere yuvarlanarak elini bir taşın kenarına çarptı, acı hissetmesine rağmen buna aldırış etmeden kendini öne doğru iterek kayaların arasında sığınacak bir yer aradı.

Bam.

Yakından ateş edilmiş olması, patlamanın kulaklarında şiddetli bir şekilde çınlamasına neden oldu.

Bam bam.

Kaçakların üzerine ateş eden İgor'du. Tomàs korku ve panik içinde o Rus canavarının onları kovaladığını fark etti. Onları elleriyle yakalayamasa da öldürecekti. Hatta belki de artık onları yakalamak umurunda bile değildi, sadece onları öldürmeye çalışıyordu.

Ayağa kalkıp deli gibi kaçmak istedi. Vücudu ona bunu yapması için yalvarıyordu, ayağa kalksaydı rüzgâr kadar hızlı koşabilirdi ama mantığının son kalıntıları kaçma dürtüsünü yendi ve kafasının içinden bir ses onu uyardı: Eğer o anda ayağa kalkarsa, hemen ardından yere düşecekti, hem de sonsuza dek bir daha ayağa kalkmamacasına. Kör bir adamın rehber köpeğine güvenmesi gibi içindeki sese güvenmeye karar verdi ve yamaçlarda yuvarlanarak, sırtlara tırmanarak, kırmızı ve tozlu zeminde kobra gibi sürünerek ayağa kalkmadan yerde kalmaya devam etti. Diğerlerinin nerede olduğunu anlamak için yönünü belirlemek adına bir an durakladı ama Filipe ile Cummings yok olmuşlardı; çılgınca kaçarak biri bir tarafa, diğeri ise diğer tarafa gitmiş, her biri kendi yolunu izlemişti.

Bam.

Kurşun Tomás'ın kulağının yanından sert bir ıslık misali geçerek âdeta bir elektroşok etkisi yarattı. Enerjisi bir anda ikiye katlanıverdi ve vücudu bir siper arayışında yerde yuvarlanmaya başladı. Geçidi çevreleyen duvarlardan birine çarptığını fark edip çalıların arasında süründü, dallar derisini tırmalıyordu, en sonunda kayanın içinde bir yarık fark edip içine girdi.

İçerisi dar ve karanlıktı. Kalbi göğsünde bir davul gibi atarken etrafına bakındı ve çevresini saran kayanın şeklini hafızasına kaydetmeye çalıştı. Yalnızca geçici bir süre güvende olduğunu,

İgor'un peşinde olduğunu ve o kapandan kaçmak için sadece birkaç saniyesi olduğunu biliyordu. Yarık, taşın daha da içine doğru ilerliyordu ve Tomás korkunç bir kararsızlık hissine kapıldı. Tekrar yola çıkıp duvarın dibinden yürüyebilirdi ama İgor muhtemelen onu görür ve takip ederdi. Bu çok büyük bir riskti. O yarığı takip edebilir ve nereye çıktığını görebilirdi ama muhtemelen çıkmaz bir yoldu ve İgor onu orada yakalarsa hiçbir kaçma şansı kalmazdı. Bu da ayrı bir riskti.

O halde ne yapmalıydı?

Çatışma yolda yoğun ve karmaşık bir şekilde devam ediyordu ve Walpa Gorge'da yankılanan patlamaların arasında birinin yaklaştığını fark etti. Bu, İgor'du. Artık ana yola dönemeyeceğini anlayan Tomás, yarığın derinliklerine daldı ve ışık yönünde tırmanmaya başladı. Bir ayağını bir çıkıntının üzerine dayayıp bir eliyle de toprağa yapışarak kayadan bir basamak misali yararlanmaya çalışıyordu, ara sıra kayıyor, sonra tekrar tırmanmaya başlıyordu, telaş içinde korkusunu bastırmaya çalışarak çaresizliğin verdiği kararlılıkla ne pahasına olursa olsun tırmanmak için çabalıyordu.

Bir parapete ulaştı ve bir an soluklanmak için üzerine oturdu. Yüzü boncuk boncuk terlemişti. Aslında, bunlar damla değil, burnunun ve çenesinin ucundan musluk gibi akan sulardı. Bu kadar yoğun bir şekilde terlemenin mümkün olabileceği aklının ucuna dahi gelmezdi. İnanılmaz derecede susamış, ağzı feci şekilde kurumuştu. Dilini dudaklarının üzerinde gezdirdi ama sanki kabuktan yapılmış gibiydi, bir damla tükürük bile çıkmadı. Durumu kabullenerek omuz silkti. Öylesi kritik bir anda suyun düşünülecek en son şey olduğunu biliyordu.

Altında bir hareketlenme hissetti ve bir silüet gördü: Bu, elinde otomatik tüfekle yaklaşan İgor'du. Gözleri sadece bir an-

lığına kesişti, ancak bu sadece kısa bir andı çünkü Rus hızlı bir şekilde silahın namlusunu yukarı doğru tutup Tomás'a çevirdi.

Bam.

Tomás parapetin üzerinde yana doğru yuvarlandı ve ölümcül kurşundan kıl payı kurtuldu. Parapet birkaç metre genişliğindeydi, bu ona geri çekilme fırsatı veriyordu, ancak çember gittikçe daralıyordu ve İgor'un tırmanmasına bile gerek olmadığı açıktı; kenara yaklaşıp silahını doğrultması yeterliydi, bu da an meselesiydi.

Tomás aceleyle parapeti inceledi, kafesteki bir aslan gibi oradan oraya geçerek o kapandan çıkmanın bir yolunu aramaya devam etti. Hiçbir yol yoktu, oraya sıkışıp kalmıştı. İgor'un tırmanma çabasıyla soluk soluğa nefes aldığını duydu ve silahın namlusunun parapetin kenarından belirdiğini gördü; denizin içinden çıkan bir periskopa benziyordu.

Tomás çaresizlik içinde kenara sıçradı, aşağı baktı ve yarım metre ötede İgor'un başını gördü. Rus nefes nefese kalmış, parapetlere tırmanmak için çıkıntılara tutunmuştu. Tomás tereddüt etmeden bacağını kaldırdı ve bir anda avdan avcıya dönüşerek Rus'un ensesine acımasız bir tekme attı. Neye uğradığını şaşıran İgor başını kaya duvara vurup dengesini kaybetti ve gürültüyle yarığın dibine düştü.

Bu karşı saldırı Tomás'a biraz daha zaman tanımıştı ve parapet duvarına geri dönerek durumu yeniden değerlendirdi. Artık bulunduğu yerden yukarı çıkamazdı. Umutsuz kaçışı sırasında gözden kaçırdığı alternatif bir yol olabilir miydi acaba?.. Yarığı daha iyi inceledi ve parapetin üzerine atlarsa, geldiği yerin ve o anda İgor'un bulunduğu yerin üzerinden geçerek kayanın içinde açılmış bir patikaya uzanan küçük bir platforma ulaşabileceğini gördü. Ancak bunun için birkaç dakikalığına İgor'un görüş

alanına girmesi gerekecekti ve bu çok riskliydi. Dahası, eğer atlamayı başaramazsa, Rus'un onu beklediği boşluğa düşebilirdi.

Bu fikrin artı ve eksilerini değerlendirirken İgor'un nefesinin sesini duydu ve onun tekrar parapete ulaşmaya çalıştığını anladı. O anda kararını verdi. İgor daha fazla tırmanmadan önce Tomás kenara yaklaştı ve aşağı baktı. Gördüğü ilk şey, kendisine doğrultulmuş olan silahın namlusuydu.

Bam.

Mermi başını sıyırdı ve ses kulaklarında ıslık misali çalarak onu bir an için sersemletti. *Kahrolası pislik*, diye düşündü. *Meğer başımı uzatmamı bekliyormuş.*

Az önceki tekme taktiğinin, yarığa iki kat daha fazla dikkatle tırmanan düşmanını bir daha şaşırtmayacağını fark etti. Zaman daralıyordu, Tomás hızını almak için biraz geriledi, içini cesaretle doldururcasına ciğerlerini nefesle doldurdu ve kenara doğru koşup atladı.

Bir inleme sesiyle platforma indi. Dengesini kaybeder gibi oldu ama hemen dengeyi sağlamak için kollarını havada döndürerek boşluğa düşmemek için oradaki bir çıkıntıya tutundu. İgor'un tırmanışının hızlandığını hissetti ve kısa süre sonra Rus'un ona ulaşacağını anladı. Kalkıp taşa oyulmuş patikanın içinde yürüdü. Birkaç metre ileride, yol köpek büyüklüğündeki bir delik tarafından yutularak karanlıklar içinde kayboluyormuş gibi duruyordu. Artık geri de dönemeyeceği için tüm benliğini saran oraya sıkışıp kalmışlık hissi daha da güçleniyordu.

Artık başka alternatifi kalmayan Tomás yere yattı ve karanlığın içinde neyle karşılaşacağını bilmeden deliğin çıkışına doğru süründü. Karşılaşacağı şeylerin pek hayırlı olmayacağını düşündü ama tek çıkış yolu buydu, o yüzden devam etti. Başının etrafında uğultular duyuyordu; onlar, bu davetsiz misafirin varlığından şaşkına dönerek çırpınan böceklerin sesiydi. Bir ışık

hüzmesi üzeri dikenli garip bir kertenkeleyi aydınlattı, hayvan tehlikeli görünüyordu; dikenli bir şeytan gibi Tomás'a oralarda ne aradığını sorarcasına hayretle bakıyordu.

Tüm bu hayvanları görmezden gelmek için çaba sarf etmeye çalışsa da zorlanıyordu. Vücudunun her yerinde kaşıntılar hissediyordu ve bunun gerçekten de giysilerinin altında hareket eden böceklerden mi yoksa sadece hayal gücünden mi kaynaklandığını bilmeden acele ederek tatsız bir şey keşfetmemek için kontrol etmemeye karar verdi. Ancak, her yerinde hareketlenmeler hissetmeye devam ediyordu ve korkularını bastırmak için epey çaba sarf etmesi gerekiyordu. Deliğin iyice içine doğru kaydı ve kıvrılarak sola doğru dönmeyi ve girişi arkasında bırakmayı başardı.

Her yer zifirî karanlıktı.

En derin uçurum gibi, en karanlık gölge gibi etrafındaki her şey simsiyahtı. Artık girişin ışığı bile görünmüyordu, hiçbir şey görünmüyor ama her şey hissedilebiliyordu. İçerisi biraz soğuktu ve Tomás artık el yordamıyla gelişigüzel ilerliyordu, başı ara sıra görünmez bir çıkıntıya çarpıyor, elleri kayaya oyulmuş patikanın kıvrımlarını yoklamaya çalışıyor, kulakları ise orada saklanan böceklerin seslerine dikkat kesiliyordu. *Burada ne gibi tehlikeler vardır, kim bilir*, diye geçirdi içinden. *Kim bilir hangi böcekler, hangi kertenkeleler, hangi iğrenç şeyler, zehirli hayvanlar, akrepler ya da belki de kobralar vardır.* Bu kadar büyük ve derin, bu kadar gizli ve korkutucu bir delikte nasıl olmasınlardı ki?

Durdu, soluk soluğa kalarak çaresizce derin derin nefes aldı. Başladığı yere geri dönmek, oradan kaçmak istiyordu, önündeki meçhul tehlike onu arkasında kendisini bekleyenden daha çok korkutuyor gibiydi ama gözlerini kapatıp korkusunu bastırması, onu boğan klostrofobinin üstesinden gelmek için gücünü toplaması, konsantre olması ve onu arkasında ölümün beklediğini,

üstelik o delikte saklanan görünmez tehdit her ne olursa olsun onun, geri döndüğü takdirde onu bekleyen acı gerçekten daha kötü olamayacağını hatırlaması gerekiyordu.

Cesaretini topladı ve o bilinmeyen dünyayla yüzleşti. Bir yandan sakar bir kör misali karanlıkta etrafı elleriyle yoklayarak bir yandan da kayaya oyulmuş tünelin görünmez hatlarını zihnine kaydetmeye çalışarak tekrar emeklemeye başladı. Yolu kapatan devasa bir yüzeye çarptı ve içindeki kaygı iyice büyürken kıpırdamadan öylece durdu. Yolun sonuna mı varmıştı? Tünelin soğuk duvarlarına dokundu, taşları ve toprağı okşadı, en sonunda sağda bir çıkış yolu olduğunu hissetti. Kobralarla dolu bir mağara olabilir miydi? Eline birkaç küçük taş aldı ve oradaki hayvanlara birinin yaklaşmakta olduğu ve uzaklaşmanın daha iyi olacağı uyarısında bulunurcasına taşı o yöne doğru fırlattı. Ardından, herhangi bir hareket olup olmadığını, taşın bu gizemli varlıkların gitmesini sağlayıp sağlamadığını anlamaya çalışarak bekledi. Hiçbir şey olmadı. Hiçbir şey duymadı. Cesaretle kıvrıldı ve o açıklığın içine doğru kaydı.

Uzaklarda bir parıltı fark etti. Çıkış. O deliğin bir çıkışı vardı. Bunu anlayınca cesaretine tekrar kavuştuğunu, ümidin ruhunu tamamen doldurduğunu ve bedeninin yeniden güç kazandığını hissetti. Oradan bir an önce çıkıp kaçmak endişesiyle hızla, telaşla süründü. Hareketleri çılgınca, ani ve neredeyse delirmiş birininkine benziyordu. Tünelin dış hatlarını, taşların gölgelerini, karıncaları, hamam böceklerini, kertenkeleleri ve her şeyden de öte mavi gökyüzünü, mağaranın sonunda onu bekleyen özgürlüğü görebiliyordu artık. Tünel genişliyordu ve Tomás hafifçe ayağa kalkmayı başardı, bu sayede son birkaç metre boyunca emekleyip, kalan son gücüyle başını uzatıp dışarıdan gelen sıcak havanın terli yüzüne vurduğunu hissedebildi.

"*Priviet*,"[86] diyen bir ses onu karşıladı.

Derin karanlığın içinde geçirdiği onca dakikanın ardından güneş ışığı gözlerini kamaştırıyordu; Tomàs'ın gözlerini gün ışığına alıştırması ve tünelin çıkışında, tam önünde duran silüeti ayırt etmesi birkaç saniye sürdü.

İgor.

Rus, yüzünde alaycı bir gülümsemeyle ona bakıyor ve otomatik tüfeğin namlusunu neredeyse Tomás'ın başına yapıştırmış halde duruyordu. *Nasıl o burada olabilir*, diye geçirdi içinden Tomás, bu beklenmedik karşılama karşısında şaşkın ve sersemlemiş bir şekilde. *Peki ya şimdi? Şimdi ne olacak? Beni esir mi alacak? Buradan çıkmak için beni kendine kalkan olarak mı kullanacak? Beni öldürecek mi?*

Klik.

Tomás, İgor'un tüfeği doldurduğunu ve tetiği çekmeye hazırlandığını fark etti. *Her şey bitti*, diye geçirdi içinden. İçini çekti ve kaderine boyun eğdi. Kaçmak için mümkün olan her şeyi yaptığına dair inancı tamdı ama yakalanmıştı ve artık kaçış yolu kalmamıştı. İgor silahı başına dayamıştı ve her an ateş edebilirdi. O artık ölü bir adamdı.

Ancak, o çaresizlik anında, tıpkı kafesin içinde korkudan deliye dönen bir hayvan misali, bir yanı olacaklara karşı koyuyordu. Kuzu gibi ölecek miydi yoksa kurt gibi dövüşecek miydi? Kendini celladının eline mi bırakacaktı yoksa onunla mücadele mi edecekti? Köşeye sıkışmış, çaresiz kalmış ve artık kaybedecek hiçbir şeyi kalmamış olan Tomás savaşmaya karar verdi.

Havuza dalan bir yüzücü misali ileri atıldı ve başıyla Rus'un midesine vurdu.

Bam.

86 (Rus.) Selam. (ç. n.)

Bu ani hareket ve aldığı darbenin şiddeti karşısında şaşıran İgor, taş duvara ateş etti ve dengesini kaybetti. Düşmanına ne yer ne de zaman tanıyabileceğini bilen Tomás onu belinden tutup tekrar itti. İkisi de kayanın üzerine yuvarlandılar ve aniden altlarındaki zeminin yok olduğunu hissettiler. Boşluğa düşüyorlardı.

Düştükleri yer bir uçurumdu.

XXXVIII

"Tomás?"

Birdenbire gergin ve endişeli bir ses duyuldu.

"Tomás?"

Gözlerinin üzerinden soğuk bir sıvının aktığını ve karanlığın aydınlığa dönüştüğünü hissetti.

"Mmm," diye hafifçe inledi.

Çok yakından gelen aynı ses, "Uyanıyor," dedi ve "doktor nerede?" diye sordu arkasını dönerek, sanki yanındaki ya da arkasındaki biriyle konuşuyor gibiydi. "Peki ne zaman gelecek?"

"Geliyor," diyerek daha uzaktan gelen Avustralyalı aksanıyla konuşan ikinci bir ses cevap verdi. "*No worries, mate.*"[87]

"Tomás, iyi misin?"

İlk ses yine çok yakından duyuluyordu. Tomás sersem bir halde gözlerini yavaşça araladı ve ışığın duyularını istila ettiğini hissetti.

"Mmm," diye inledi tekrar.

Belirsiz bir gölge tam önünde durmuş, hâlâ bulanık olan görüş alanını tamamen kaplıyordu. Bu bir adamın silüetiydi ve

87 (İng.) Endişelenme dostum. (ç. n.)

onun üzerine eğiliyordu, bir eliyle başını tutarken, diğer elini yavaşça burnunun önünde hareket ettiriyordu.

"Parmağımı görebiliyor musun?"

Tomás bakışlarını gözlerinin önündeki nesneye sabitledi.

"Mmm... mmm."

Parmak sola ve sağa doğru sallandı.

"Peki şimdi? Hâlâ görüyor musun?"

"Mmm... mmm."

Üzerine eğilen adam rahatlayarak içini çekti.

"Tanrı'ya şükürler olsun!"

"*Haw, he'll be right mate*,"[88] dedi ikinci ses şimdi daha sakin bir tonda.

Sersem haldeki Tomás, aklını bulandıran bu kafa karışıklığını yenmek ve çevresinde olup bitenleri anlamak için çabalıyordu. Aralık gözlerle, sonunda o sesi ve üzerine eğilen figürü tanıdı. Filipe'ydi. Arkadaşını tanıdıktan sonra hafifçe gülümsedi. Sonra onun arkasına baktı ve ayakta duran, üniformalı, Filipe'nin omzunun üzerinden ona bakan bir adamın varlığını fark etti. Bir polis.

Sakinleşen ve zihni gitgide açılan Tomàs derin bir nefes aldı, dirseklerini kurak zemine dayadı ve gövdesini kaldırdı. Dayanılmaz bir ağrı sol bacağından başlayarak şimşek kuvvetiyle vücudunu baştan başa sardı.

"Ah!" diye bağırdı, kelimenin tam anlamıyla yıldızları görerek.

"Sakin ol," diye önerdi Filipe, vücudunu yere yatırırken. "Kımıldama Casanova."

"Lanet olsun," diye küfretti, gözlerini ve dişlerini acı içinde sıkarak. "Canım acıyor." İnledi. "Dizimin hemen altı."

"Sakin ol," dedi tekrar arkadaşı. "Bacağını kırmış olmalısın."

88 (İng.) İyileşecek dostum. (ç. n.)

O korkunç acı onun tamamen uyanmasını sağladı. Sanki etrafını saran sis aniden kalkmıştı ve şimdi her şeyi net olarak görebiliyordu. Ağrı azalır azalmaz Tomás boynunu uzatıp sol bacağına bakmaya çalıştı.

"Kötü mü?"

"Ne? Bacağın mı?" Filipe bacağına baktı. "İyileşecek, merak etme. Polis doktoru yolda." Başını salladı ve gülümsedi. "Senin kadar şanslı adam görmedim."

"Ah, öyle mi? Nedenmiş?"

Filipe güldü.

"Neden mi? Neden diye soruyor musun bir de?"

"Tüm bunların... ah... iyi tarafının ne olduğunu anlamıyorum."

Arkadaşı yanlarındaki büyük uçurumu gösterdi.

"Şuraya baksana, nereden düştüğünü gördün mü? Neredeyse on metre vardır, ne sanıyorsun? Neredeyse on metre yüksekten düştün ve sadece bacağını kırdın."

"Şaka yapıyorsun!"

Filipe başını yana kaydırdı. Tomás o yöne doğru baktı ve yerde yatan bir beden gördü.

"Madem öyle şaka yapıp yapmadığımı istersen bir de şu arkadaşa sor."

"Kim bu?"

"Oradan birlikte düştüğün Rus."

"Durumu nasıl?"

"Sence nasıl görünüyor?"

"Öldü mü?"

"Tutankamon bunun yanında halt etmiş," dedi suratını ekşiterek. "Onun üzerine düşmeseydin senin de sonun böyle olacaktı. Onun vücudu senin düşüşünü hafifleterek şansın oldu."

"Aman Tanrım!" dedi Tomás. "Hayatın ne tuhaf şakalar yaptığını görüyor musun? Beni öldürmek için peşimden geldi ama sonunda hayatımı kurtardı."

"Özverili bir delikanlıymış. Senin için canını verdi," diye cevap verdi göz kırparak. "Umarım sen de onun bu iyiliğine karşılık verirsin de hiç olmazsa yedinci gün ayinine gidersin, değil mi?"

"Canın cehenneme!" Yerdeki bir mataraya doğru baktı. "Hey, susuzluktan ölüyorum."

Filipe mataranın kapağını açıp ona uzattı. Tomás bir ziyafetin başına oturmuş kurt gibi aç bir adam misali suyu içti. Su bitene kadar yudum yudum içti, ardından henüz tamamen susuzluğunu gidermemiş olmasına rağmen kendini daha iyi hissetti. İgor'dan kaçarken tam anlamıyla ve ciddi şekilde susuz kalmıştı.

"Vay canına," diye bağırdı Filipe, onun şişeyi boşalttığını görünce. "Bakıyorum da biraz susamışsın Casanova. Biraz daha ister misin?"

Tomás evet anlamında başını salladı.

"Evet," diye mırıldandı, neredeyse nefes nefese.

Filipe, arkasından bu sahneyi seyretmekte olan polise döndü.

"Biraz daha su var mı?"

Avustralyalı polis, "Diğer taraftaki devriye arabalarında biraz daha kalmış olmalı," dedi. "Gidip getireyim."

Polis gitti ve Tomás onun uzaklaşmasını izledi.

"Polis burada olduğumuzu nasıl bildi?"

"Uzun hikâye."

"Uzun hikâyeleri sevdiğimi bilirsin."

Filipe kaşlarını çattı.

"Sana bunu şimdi, burada mı anlatmamı istiyorsun?"

"Neden olmasın?"

Arkadaşı içini çekti.

"Polis başından beri bizi takip ediyordu," dedi. "James'in evinde her yerde gizli mikrofonlar var ve tüm konuşmalarımızı dinliyorlardı."

Tomàs arkadaşına sorgulayıcı bir havayla baktı, yüzünde şaşkın bir ifade vardı.

"Sen neden bahsediyorsun?"

"Sana neler olduğunu söylüyorum."

"Ama bütün bunlardan polisin nasıl haberi oldu?"

"Onlara ben haber verdim."

"Polise haber mi verdin?" Başını salladı. "Artık hiçbir şey anlamıyorum," dedi, aklını toplamaya çalışarak. "Büyük çıkarlar söz konusu olduğunda polise bile güvenilemeyeceğini söyleyen sen değil miydin?"

"Evet, bendim ve bu doğru."

"Öyleyse? Tüm bu karmaşanın ortasında polis nasıl ortaya çıktı?"

"Şartlar değişti ve polise haber verilmesi gerekiyordu. Evi gözetim altına aldılar ve gangsterlerin gelişini ve sonraki bütün konuşmaları takip ettiler."

"Peki ama neden onları hemen tutuklamadılar?"

"Çeşitli nedenlerden dolayı Casanova. Onları suçlayacak unsurları toplamak için konuşmayı kaydetmek gerekiyordu. Öte yandan, Rusların emir aldıkları kişilerin isimlerini ağızlarından kaçırmalarını umuyorduk."

"Ama bu olmadı."

"Hayır, ama en azından denedik. Planımız, en azından güvenliğimiz için ciddi bir tehlike oluşana dek rahatça konuşmalarına izin vermekti. Sonra onları buraya, Olgalar'a getirip Walpa Gorge çıkışında yakalatacaktık." Bir yöne doğru işaret etti. "Orada, aşağıda, müdahale etmek için ideal bir açık alan var, gördün mü? Fakat polisin biri geçitten geçişimizi izlerken

kaydı ve Ruslar tuzağı fark etti." Filipe gülümsedi. "Kıl payı kurtulduk, ha?"

Tomás'ın yüzünde hiçbir şey anlamayan birinin ifadesi vardı.

"Affedersin, ama onca yılını kaçarak geçirdikten sonra seni polisi aramaya neyin ittiğini hâlâ anlamıyorum."

Filipe nereden başlayacağını düşünerek boğazını temizledi. Baştan başlamanın en iyisi olacağı sonucuna vardı.

"Dinle Casanova, zamanda biraz geriye gitmemiz gerek," dedi. "Howard ile Aldo yanlarında bırakılan üçlü altıyla aynı gün öldürüldüklerinde, James ve ben aynı sondan sadece o anda evde olmadığımız için kurtulduğumuzu anladık. Bu yüzden ikimizin de haritadan kaybolması gerektiği sonucuna vardık. Petrol endüstrisi, onlar için bir tehdit oluşturduğumuzu keşfetmiş ve gerçekler ışığında bizi ortadan kaldırmaya karar vermişti."

"Bütün bunları zaten biliyorum."

"Fakat senin de tahmin edebileceğin gibi, ortadan tamamen kaybolmak öyle basit bir şey değil. Söylemesi kolay ama yapması zor. Petrol endüstrisi muazzam kaynaklara sahip, bizi bulmaları çok zor olmazdı, özellikle de elimizdeki ekonomik kaynaklar onlarınkilerle asla karşılaştırılamayacağı için. James ile benim bir kenarda biraz paramız vardı ama bu kadar güçlü bir düşmandan kaçmamıza izin verecek kadar yeterli değildi."

"Peki ne yaptınız?"

"Bir müttefik bulmamız gerektiği sonucuna vardık, hem de bir an önce. En olası ihtimal polise gitmekti ama sana daha önce de söylediğim gibi, dünyada bizi uzun süre koruyabilecek bir polisin olmadığını anlamakta gecikmedik. Enine boyuna düşünmeye başladık, sonra James'in aklına, bizi koruyacak ve araştırmamızı bitirmemize yardım edecek güce ve araçlara sahip mükemmel bir müttefik geldi."

"Kim?"

Filipe gizemi devam ettirmek istiyormuşçasına gülümsedi.

"Tahmin edemiyor musun?"

"Dürüst olmak gerekirse, hayır."

"Bir düşün," dedi. "Küresel ısınmayı durdurmak kimin işine gelebilir?"

"İnsanlığın?"

"Tabii ki, bu konu insanlığın yararına. Ancak insanlık kişisel olarak hareket etmez. Nasıl yapsın ki? Ben organize bir gruptan bahsediyorum."

Tomás cevabı bulmaya çalışırken gözlerini kıstı.

"Aklıma sadece çevreciler geliyor."

Arkadaşı güldü.

"Çevreciler bu konuda pek çok konuşma yapıyor, buna hiç şüphe yok ama bize yardım edecek araçlara sahip değiller. Sana petrol endüstrisiyle baş edebilecek kadar güçlü, çok kuvvetli bir müttefikten bahsediyorum."

"Kim olduğunu tahmin edemiyorum."

"Hadi ama biraz çaba göster."

Tomás omuz silkti.

"Amerika Birleşik Devletleri Ordusu mu?"

Filipe yine içtenlikle güldü.

"Çok komik," dedi. "Hadi ama, gerçekten aklına kimse gelmiyor mu?"

"Sana tahmin edemiyorum dedim ya. Hadi söyle. Kim bu gizli ve güçlü müttefikiniz?"

Filipe, Tomás'ın üzerine eğildi ve kulağına fısıldadı.

"Sigorta şirketleri."

"Kim?"

"Sigorta şirketleri."

Tomás şüpheci bir ifadeyle kaşlarını çattı ve şaka yapıp yapmadığını anlamaya çalışarak arkadaşına baktı. Ancak yüzündeki ifadeden onun ciddi olduğunu anladı.

"Şu dolandırıcıları mı diyorsun?"

Filipe tekrar güldü.

"Dolandırıcı olabilirler, bilemiyorum ama yalnızca onların sayesinde şu an hayatta olduğumuzdan ve araştırmamıza bunca zaman devam edebildiğimizden emin olabilirsin."

"Anlamakta zorlanıyorum," diye kekeledi Tomás. "Sigorta şirketlerinin sizin canınızı kurtarmakta ne gibi bir çıkarı olabilir ki?"

"Sigorta şirketleri dediğin gibi bizim canımızı kurtararak aslında kendilerininkini kurtardılar."

"Ne demek istiyorsun?"

Arkadaşı anlayışlı bir ses tonuyla konuştu.

"Tıpkı her zaman olduğu gibi Casanova, her şey yine parayla ilgili,". Bu fikri vurgulamak için gözlerini büyüttü. "Parayla, yalnızca parayla ilgili."

"Anlayamıyorum."

Filipe, "Çok basit," dedi. "1980'lerde ABD sigorta şirketleri, kötü hava şartlarından kaynaklanan hasarlar için yılda ortalama 2.000 milyon dolardan daha az miktarda bir ödeme yapıyordu. Ancak, 1990'dan 1995'e kadar, bu maliyetler yılda 10.000 milyon doları aştı, 1995'ten sonra ise tam bir patlama gösterdi. Sel ve giderek şiddetlenen fırtınalar tazminat taleplerinin fırlamasına neden oldu ve en ağır bedeli ödeyen de bu yüzden sigorta şirketleri oldu. Durum o kadar ciddileşti ki dünyanın en büyük sigorta şirketleri, risk değerlendirmelerine iklim analizini de eklemek üzere bir anlaşma imzaladılar. Şu anda gizliden gizliye büyük bir panik havasındalar ve küresel ısınmanın feci hava olaylarına neden olacağından korkuyorlar. Bazı hesaplamalara

göre, kötüleşen hava koşullarının sebep olacağı yalnızca birkaç büyük felaket, tüm sigorta sistemini iflasa sürüklemeye yetiyor." Sözlerini vurgulamaya çalışarak durakladı. "Anlıyor musun Casanova? Tüm sigorta şirketleri, küresel ısınma yüzünden iflas etme riskiyle karşı karşıya."

"Vay canına," dedi Tomás. "Bunu hiç düşünmemiştim."

"Londra'daki Lloyd's, birkaç yıl önce bir grup uzmana fırtınaların, kuraklıkların ve giderek şiddetlenen sellerin küresel ısınmadan kaynaklanıp kaynaklanmadığını sordu. O zaman uzmanlar, gezegenin gerçekten de ısınmakta olduğunu bilimsel olarak kanıtlayamayacaklarını, ancak ispat edebilirlerse sigorta şirketlerinin başının dertte olacağını söylediler." Başını salladı. "Küresel ısınma artık kanıtlandı ve bu, şirketlerin başının gerçekten de dertte olduğu anlamına geliyor."

"Anlıyorum."

"Bunun üzerine James ve ben dünyanın en büyük sigorta şirketlerinin bazılarıyla temasa geçip onlara araştırmamızın amacını açıkladığımızda ve petrol endüstrisinin bizim peşimizde olduğunu söylediğimizde bir altın madeni bulmuşçasına bize sarıldılar. Tamamen ortadan kaybolmamızı sağlayan ve araştırmamıza gizlice devam etmemiz için gerekli araçları hizmetimize sunan sigorta şirketleri oldu. Bizim için yeni bir kimlik oluşturdular, bize yeni belgeler verdiler, neredeyse sınırsız bir banka hesabını kullanımımıza açtılar ve bizi petrol kodamanlarının bulamayacağı bir yere sakladılar: Ben Sibirya'ya gittim, James ise buraya Avustralya çölüne geldi."

"Ve bunca zamandır saklandınız."

Filipe, "Evet," diyerek onayladı. "Bazen seyahat etmemiz de gerekti. Bir şeyi araştırmak veya belirli bir bileşeni almak için hareket etmemiz gerekiyordu, bunun gibi şeyler. Yeni kimliklerimiz ve araştırma fonu bize çok yardımcı oldu. Ama en

önemlisi gizleniyorduk ve nerede olduğumuzu büyük sigorta şirketlerinden sadece iki veya üç kilit adam dışında hiç kimse bilmiyordu."

"Peki ya polis?"

"Hayır. Kimseye söylemedik. Polis hayatta olduğumuzu bile bilmiyordu. Dünyanın geri kalanı için James ile ben yoktuk."

Tomás, polisin su almaya gittiği yere doğru işaret etti.

"Peki, neden buradalar?"

Arkadaşı, "Şimdi oraya geliyorum," dedi. "Bir noktada dünya petrol rezervlerinin durumuyla ilgili yaptığım araştırmayı bitirdim ve kısa bir süre sonra James de geleceğin enerji kaynağı olarak hidrojeni geliştirme çalışmalarını tamamladı. Ortaya çıkmak için uygun şartlar sağlanmıştı. Bir yandan piyasa, tüm ihtiyacı karşılayacak yeterli petrole sahip olmadığını fark edeceği ana yaklaşıyordu. Öte yandan da sorunu çözecek alternatifimiz hazırdı. Yani, bu doğru zamandı ama yine de aşmamız gereken son bir engel vardı."

"Ne engeli?"

"Cinayetlerin asıl faillerini etkisiz hale getirmek. Howard ve Aldo cinayetlerinin gerçek faillerinin maskeleri düşmeliydi, aksi takdirde tüm operasyon sürekli tehdit altında olacaktı. James ile ben artık mışıl mışıl uyuyamazdık. Hep, o üçlü altı notunu bırakan katillerin gecenin bir yarısı evimizde belireceği korkusuyla yaşardık. Kesinlikle bu tehdidi etkisiz hale getirmek gerekliydi."

"İşte o zaman polisi aradınız."

"Sakin ol," dedi Filipe, oraya varacağını belirterek. "Katiller için bir tuzak kurmaya karar verdik. İzlendiğini bildiğimiz bir internet kanalını kullanarak James bana İncil'den bir alıntı içeren bir e-posta gönderdi."

"Yedinci Mühür'den gelen alıntı."

"Aynen öyle. Bana e-postayı gönderdi ve neler olacağını görmek için bekledik."

Tomás meraklı bir ifadeyle arkadaşına baktı.

"Madem öyle, buluştuğumuz zaman neden tüm bunları bana söylemedin?"

"Üzgünüm ama tedbirli davranmak zorundaydım. Operasyonun başarısı gizliliğine bağlıydı. Ayrıca, senin de gördüğün gibi, sonunda sen de şüpheliler listesine girdin."

"Ben mi?"

"Elbette Casanova. Bir düşün: Bir noktada, katili tuzağa düşürmek için İnternet üzerinden bir e-posta gönderdik. Birkaç hafta sonra lisenin internet sitesinde ne gördük? Senden beni aradığını söyleyen bir mesaj."

"Ah, anlıyorum," dedi Tomás. "İşin içinde katillerin olduğunu anladın."

"Başlangıçta hayır. İtiraf etmeliyim ki ikisini hemen ilişkilendirmedim. Sana geçen gün de söylediğim gibi, senin mesajın ülkeme ve gençlik yıllarıma olan özlemimi kamçıladı; seni görmeyi bu yüzden kabul ettim. Ayrıca, petrol dünyasıyla hiçbir ilişkin olmadığı için görüşmemizde bir sakınca olmayacağını düşündüm. Bana faydalı bile olabilirdi."

"Görüşmemizin üçlü altı cinayetleriyle bağlantılı olduğunu ne zaman anladın?"

Filipe, "Olhon'a kadar takip edildiğimizde," diye karşılık verdi. "Sen geldikten birkaç saat sonra silahlı adamların yurt kampında görünmesi bana tuhaf geldi. Bu şüphe, bizi adanın her yerinde köşe bucak kovaladıklarını gördüğümde kesinliğe dönüştü. Biz nereye gitsek onlar da hemen peşimizden geliyordu. Normal değildi, biri onlara haber veriyor gibiydi. Ve sadece sen onların adamı olabilirdin."

Tomás sağ kolunu kaldırdı ve elinin üzerine baktı.

"Ve gerçekten de öyleydim," diye onayladı. "Görünüşe göre elime yerleştirdikleri çip onları her hareketimizden haberdar etmiş."

"Çipten haberim yoktu. Bildiğim tek şey, bizi şaşırtıcı bir kolaylıkla bulabilmeleriydi. Bu yüzden Baykal'da seninle yollarımızı ayırmaya karar verdim. Senden uzaklaşırsam o gorillerden de uzaklaşırım diye düşündüm. Haklı da çıktım."

Tomás kaşlarını çattı.

"Ne iyi arkadaşsın be! O adamlar Nadia'yı öldürdü, az kalsın beni de öldüreceklerdi."

Filipe aceleyle, "Bunu bilemezdim," dedi. "O anda her şey bana şüpheli geldi ve o adamlarla iş birliği yaptığın düşüncesi bana çok muhtemel görünüyordu, anlıyor musun? Senin ve Nadia'nın gerçekten de tehlikede olduğunuz aklımın köşesinden bile geçmedi. Senin bu işin içinde olduğunu ve bu yüzden sana zarar vermeyeceklerini düşündüm."

"Anlıyorum. Ama Nadia'nın ölümü sana durumun böyle olmadığını kanıtladı."

Filipe reddedercesine başını salladı.

"Hayır, aksine," diye haykırdı. Onun öldüğünü ve senin hayatta olduğunu öğrendiğimde, boğazına kadar bu işin içinde olduğuna daha çok inandım. Seni hayatta bıraktıkları gerçeği başka nasıl açıklanabilirdi ki?"

Tomás gülümsedi.

"Ne karışık iş ama!"

"Seni bu yüzden buraya Avustralya'ya getirdik. Ama bu sefer iyi hazırlandık. İlk olarak Interpol'le iletişime geçtik ve bize seni asla işe almadıklarını söylediler, bu da seninle ilgili en kötü şüphelerimizi de doğrulamış oldu. Bu yüzden sigorta şirketleri Sydney'de etrafımızdaki herkesi izleyen ve Avustralya polisiyle temasa geçen harika bir güvenlik sistemi kurdular. Senin

davranışlarını incelemek üzere peşine seni şehrin her yerinde adım adım takip eden bir adam bile koyduk."

"Bana onun o adam olduğunu söylem..."

"Evet, ta kendisi,". Filipe gülümsedi. "Takip edildiğini fark ettiğinde nasıl tepki vereceğini görmek istedik." Omuzlarını silkti ve şaşkınlıkla ellerini açtı. "Bu yüzden oturup seninle uzun süre konuştum ve bir şey olmasını bekledim. Ama maalesef Sydney'de hiçbir şey olmadı."

"Ve o zaman şüphelenmeye başladın."

"Kesinlikle hayır. Katillerin James'e de ulaşmak istediği sonucuna vardım, bu yüzden bu oyunu oynamaya karar verdik ve B planına geçtik. Seni buraya Yulara'ya getirdim ve neler olacağını bekleyerek o eve gittik. Gangsterleri tekrar peşinden getirip getirmeyeceğini görmek istedik, böylece herkesi tek seferde tutuklayabilirdik."

"Çok fazla risk aldığını düşünmüyor musun? Ya bu adamlar oraya gelir gelmez bizi hemen öldürseydi?"

"Elbette ki bu bir riskti ama peşimizdeki adamlardan tamamen kurtulmak için ödenmesi gereken bir bedeldi. Bunu yapmasaydık, onları yakalamak için başka hangi yemi kullanabilirdik ki? Ya şimdi ya da hiç."

"Haklısın."

"Üstelik kontrollü bir riskti. Polis evin her tarafına mikrofonlar yerleştirmişti ve etrafımız saklanmış bir dizi ajanla çevriliydi. Plan, hepinizi evin içine çekip içeride her şeyi itiraf ettirmek ve ardından hidrojen enerjisi testlerinin orada yapıldığı ve sonuçların da orada saklandığı bahanesiyle sizi Olgalar'a götürmekti." Tekrar arkalarındaki bir noktaya işaret etti. "Şuradaki açıklıkta yakalanmış olacaktınız."

"Peki ya o adamlar buraya, Olgalar'a gelmek istemeyip de bizi evin içinde öldürmeye karar verselerdi?"

Filipe omuzlarını silkti.

"Sana söyledim Casanova, bu almamız gereken bir riskti. Her halükârda, Avustralya polisinin konuşmamızı dinlediğini ve her tarafta adamlarının olduğunu unutma. Ters giden bir şeyler olsaydı, bir dakika içinde müdahale edebilirlerdi."

"Şimdi anlıyorum," dedi Tomás. "Bu yüzden Orlov ortaya çıktığında çok sakindin..."

"Elbette."

"Ben ise aptal gibi senin cesaretine hayran kaldım!"

Filipe güldü.

"Arkamız sağlamken hepimiz cesuruzdur, dostum."

"Görüyorum, görüyorum."

"Her neyse, o yağ tulumu..."

"Orlov."

"...yardakçılarıyla birlikte göründüğünde, evin içinde yapılan konuşma sayesinde senin kesinlikle onların suç ortağı olmadığını hemen anladım."

"Nihayet anlayabildin demek ha?" diye alay etti Tomás, "Sen bir dâhisin."

"Tabii ya, öyle değil miyim?"

"Sen bir dâhisin ama işler neredeyse kötü bitiyordu."

"Hayatta her şeye sahip olamayız. Ama hepimiz hayattayız, önemli olan da bu."

Tomás, üç adım ötede yüzükoyun yerde yatan İgor'un cesedine baktı.

"Ya diğer Ruslar? Onlara ne oldu?"

"O ve biri daha öldü, biri yaralandı ve dördüncüsü de yara almadan yakalandı."

"Ya Orlov?"

"Şu yaban domuzu mu?"

"Evet."

"Yaralanan o. Kolundan vuruldu."

"Bir şeyler anlattı mı peki?"

"Henüz değil," dedi Filipe. "Ama Avustralyalıların onu bir bülbülden daha fazla şakıtacağından emin olabilirsin."

Bazı seslerin yaklaştığını duydular ve ikisi de başını seslerin geldiği yöne çevirdi. Birinin elinde su matarası bulunan iki polisin eşliğinde bir doktor yaklaşmaktaydı. Üçlü, Portekizlilerin yanına geldi, sarı sakallı ve boynunda stetoskop asılı olan doktor, incelercesine Tomás'a baktı.

"Oradan düşen siz miydiniz?"

"Öyle görünüyor."

Doktor sitem dolu bir ifade takındı.

"Hepiniz delisiniz," diye bağırdı. "Kimse yaralıyı hareket ettirmemeliydi." Avustralyalı doktor, Tomás'ın yanına diz çöktü ve bir bilirkişi edasıyla onu inceledi. "Bir yeriniz acıyor mu?"

"Evet, sol bacağım."

Doktor dikkatini bacağına odakladı. İnceledikten sonra, Tomás'a merakla bakan iki polisten birine döndü.

"Sedye nerede?"

"Yolda doktor."

Doktor yine bacağa odaklandı.

"Onu yerine oturtmam gerek," dedi.

Tomás'ın pozisyonunu dikkatle inceledi ve sonra büyük bir itinayla bacağı alıp yerine oturttu. Yaralı, işte o anda tekrar yıldızları görmeye başladı.

"Aaah!"

Son Söz

Onu binaya girerken gören ilk kişi resepsiyondaki görevliydi. Çoğu kez misafirlerin ailelerinin dertlerini paylaşan, çok konuşkan orta yaşlı bir kadındı.

"Günaydın profesör," diyerek onu neşeyle karşıladı. "Sizi bir aydan fazladır görmüyordum."

"İki ay," diye düzeltti Tomás, her adımda koltuk değneklerine yaslanarak. "Bir süre buralarda değildim."

Kadın, merakla koltuk değneklerine ve alçıdaki sol bacağına baktı.

"Size ne oldu böyle? Araba mı ezdi?"

Tomás zoraki bir tebessüm takındı. Aynı soruyu yanıtlamaktan o kadar yorulmuştu ki tüm hikâyeyi anlatmak için bir metin yazıp düzinelerce fotokopisini çekip bacağının neden alçıda olduğunu soran her kişiye bir tane vermeyi bile düşünmüştü. Başka bir çare de her şeyi alnına yazmaktı; böylece, kendisine ne olduğunu soran her budalaya fotokopi dağıtma zahmetinden de kurtulmuş olurdu.

"Onun gibi bir şey," dedi, başka herhangi bir açıklamadan kaçınarak. "Bu bacak yüzünden bir süredir uzaktaydım."

Kadın hızla resepsiyon masasından ayrılıp Tomás'a yaklaştı.

"Yardıma ihtiyacınız var mı profesör?"

"Hayır, merak etmeyin. Kendim yapabilirim, alışmaya başladım." Resepsiyonun önünde durdu ve içeriye doğru baktı. "Annem? Nerede?"

Kadın, "Bayan Graça mı?" diyerek birkaç adım geri attı ve salonun kapısının önünde durup içeri baktı. "Onu burada göremiyorum."

"Odasında olmalı, öyle değil mi?"

Tomás yaklaştı ama kadın hemen salona girip yaşlı bir adamla konuşmaya gitti. Tomás kapıdan konuşma seslerini duyabiliyordu ama kelimeleri ayırt edemiyordu. Yaşlı adam duyulmayan bir şey söyledi ve resepsiyon görevlisi kadın pencereden dışarı baktı, sonra tekrar girişe döndü.

"Orada, bahçede," diye açıkladı. "Onu çağırmamı ister misiniz?"

"Hayır, gerek yok. Ben yanına giderim."

İki koltuk değneği arasında sallanan vücudu ve sert alçılı bacağıyla güçlükle hareket eden Tomás, binadan çıktı ve güller, sarı kantaronlar, çörek otu çiçekleriyle renklendirilmiş çiçek tarhlarının arasından geçerek çimenlerde yürüdü. Binanın etrafından dolanarak huzurevindeki birçok misafirin ahşap banklarda oturup sabah güneşinin tadını çıkardığı arka bahçeye ulaştı. Mutlu ve hareketli kırlangıçlar çam ağaçlarının dalları üzerinde öterek yemyeşil doğayı müzikle dolduruyorlardı. Havada taze bir çimen kokusu duyuluyordu; sabah sulamasından hâlâ ıslak olan çimlerin verdiği saf ve aromatik bir öz, hoş bir kokuydu bu.

Gözlerini bahçede gezdirdi ve annesini ileride bir çam ağacının gölgesinde oturmuş yandaki ormana bakarken gördü. Koltuk değnekleriyle dengesini koruyarak yavaşça adım adım yaklaştı. Annesinin yanına gelene kadar çimenliğin içinden geçti.

"Merhaba anne."

Graça başını çevirdi, oğlunu görmeden geçirdiği iki ayın ardından tahmin edilebileceği gibi onu tekrar görmenin sevinciyle değil de ona garip bir şekilde, sorgulayıcı bir ifadeyle baktı.

"Günaydın."

Oğlu eğildi ve onu yanağından öptü.

"İyi misin anne?"

Graça neredeyse mesafeli bir şekilde, ciddiliğini koruyordu.

"Affedersiniz, ama galiba beni bir başkasıyla karıştırıyorsunuz, beyefendi."

Neredeyse kayıtsız bir tonda söylenen bu cümle, bir tokat kuvvetiyle çarptı Tomás'a. Hiç beklemediği bir tepkiyle karşılaşan Tomás şaşkınlık içinde bocaladı.

"Benim anne," dedi bir elini göğsüne koyarak. "Tomás."

Annesi onu selamlamak için elini uzattı.

"Nasılsınız, beyefendi?" diye sordu. "Ben Graça Noronha."

Tomás kendisine uzanan eli görmezden geldi ve daha da ısrar ederek sanki annesini uykudan uyandırmak istiyormuşçasına bir omzundan tutup sarstı.

"Benim anne. Oğlun. Ben Tomás, senin oğlun."

Graça sevimli bir şekilde gülümsedi.

"Çok sempatiksiniz, beyefendi ama size muhtemelen beni bir başkasıyla karıştırdığınızı söylemiştim," diye sessizce mırıldandı. "Oğlumun adı Tomás, bu doğru ama o daha çok ufak."

Tomás endişeli bir şekilde annesine uzun bir süre baktı. Zamanda bu kadar geriye gitmiş olması gerçekten mümkün müydü? Onu tanımamış olması mümkün müydü? Bu gerçekten mümkün müydü? Annesine dikkatle baktı ve o korkunç ızdırap anında onu sonsuza dek kaybettiğini fark etti. Kendini daha fazla tutamayarak sanki bir barajın kapıları açılmış gibi gözlerinin yaşlarla dolduğunu hissetti ve hızla oradan uzaklaşmak zorunda kaldı.

Bu kadarı çok fazlaydı.

Sırtını annesine dönerek sarsakça en yakın çam ağacının yanına kadar yürüdü. Gözlerinden yaşlar akıp sıcak ve yoğun bir şekilde yüzünden aşağı süzülürken, boğazını sıkan bir düğümle hıçkırarak uzun bir süre olduğu yerde kaldı. İnsanın, annesi tarafından tanınmaması, ona bir insanın başına gelebilecek en üzücü şeylerden biriymiş gibi geliyordu.

Graça, o yabancı adamın aniden duygulanmasından endişelenerek, "Bay Tomás, iyi misiniz?" diye sordu ona arkasından.

Tekrar annesine dönen Tomás, evet anlamında başını salladı. Derin bir nefes aldı, bir elinin arkasıyla burnunu, diğer elinin avucuyla da yüzünü ıslatan gözyaşlarını sildi. Onu boğmakla tehdit eden duygularını yeniden kontrol etmeyi başardığını fark ederek annesinin yanına döndü ve boş bir sandalye aldı.

"Yanınıza oturabilir miyim?"

"Tabii ki," diye yanıtladı kadın, kibar bir gülümsemeyle. "Çok naziksiniz." Başını yana eğdi ve dikkatini onun kızarık gözlerine vererek ona şefkatle baktı. "Şimdi kendinizi daha iyi hissediyor musunuz?"

"Evet, teşekkürler."

"Hayatınızda bir sorun mu var?"

Tomás burnunu çekti.

"Onun gibi bir şey."

"Ailevi bir mesele mi?"

"Evet, öyle de diyebiliriz."

Graça çam ormanına doğru bakarak içini çekti.

"Benim ailem de uzun zamandır beni ziyarete gelmedi." Hasretle dudağını ısırdı. "Çok uzun zamandır, hem de çok."

Tomás başıyla onayladı. Annesine baktı ve nasıl veya neden olduğunu anlamadan yaşamın fâniliğini ve nihayetinde her şeyin geçici olduğunu düşündü. Hayat, karşısında, sürekli değişim

içindeki bir nefes gibi akıp gidiyordu; her an her şey değişiyor ve hiçbir şey eskisi gibi olmuyordu. Mutlu sonların olmadığını düşündü. *Hepimizin açması gereken yedinci bir mühür, bizi bekleyen bir kader, yolumuzun sonunda bir kıyamet var. Ne kadar başarı elde edersek edelim, ne zaferler kazanırsak kazanalım, ne fetihlere imza atarsak atalım, son istasyonda bize ayrılmış hep bir yenilgi saklıdır. Eğer şanslıysak ve uğraşır didinirsek, çok güzel bir hayatımız olabilir, hatta gerçek bir mutlu anlar silsilesi bile yaşayabiliriz ama ne yaparsak yapalım, ne denersek deneyelim, ne söylersek söyleyelim önünde sonunda bizi hep o umutsuz ve son bir yenilgi bekler.*

"Sizin aileniz ben olsam bunun bir mahzuru olur mu?" diye sordu uzun ve melankolik sessizliği bozarak.

Graça şaşkınlıkla ona baktı, merak ve sevinç arası bir tutum içindeydi.

"Siz mi? Benim ailem mi?"

"Evet neden olmasın?" diyerek omuz silkti Tomás. "Madem sizi görmeye kimse gelmiyor, öyleyse kaybedecek neyiniz var ki?"

Bu ani duygu yoğunluğuyla parlayıveren yeşil gözlerini yere indirdi. Ailesi tarafından terk edilmiş bir kadına, bir yabancının bu kadar cömert olmasını beklemiyordu.

"Peki," diye fısıldadı, neredeyse duyulmayacak kadar zayıf bir sesle. "Olabilir."

Tomás elini annesine uzattı ve el ele tutuşup birbirlerinin ellerinin yumuşak ve tatlı sıcaklığının, sabah güneşinin narin okşamalarının, kırlangıçların o melodik ötüşlerinin, çimenlerin insana âdeta hayat veren kokusunun, rüzgârda hafifçe sallanan yaprakların hışırtısının tadını çıkararak orada öylece oturdular. Doğanın o dingin ahengi içinde kendini sükûnetin kollarına bırakan Tomás, her şeyin geçici olduğunu, hayatın gerçekten de fâni olduğunu, başlayan her şeyin bir gün sona ereceğini

bilen birinin havasıyla önünde uzanan yeşilliğe baktı. Bitkiler ve çiçekler, dans ettikleri ritim sanki sonsuzluğun anahtarını taşıyormuş gibi önünde fısıldayıp duruyorlardı, oysa gerçekte onları hareket ettiren yel kadar fâniydiler.

Yazar Notu

Enerji tedarikinin geleceği, önümüzdeki on yıl için insanlığın belki de en büyük ve en önemli davasını oluşturacaktır. Gezegenin biyolojik bir sistem olarak hayatta kalma şansı ve yaşam tarzımızın dayandığı ekonominin sürdürülebilirliği, kullanacağımız enerji türünün seçimine bağlıdır. Asıl sorun da şu ana kadar birbirine neredeyse tamamen zıt düşen bu iki noktayı uzlaştırmaktır.

Pek çok uzman, bu romanda etraflıca belirtilen nedenlerden ötürü hidrojeni en iyi alternatifimiz olarak tanımlamaktadır, ki ilginç olan şey ise bu fikrin yeni bir fikir olmamasıdır. Hidrojenin enerji kaynağı olarak kullanılma potansiyeli 1896 yılında İngiliz bilim insanı William Grove tarafından keşfedildi ve o zamandan beri de bu enerji kaynağı gelecek için büyük bir umut olarak gösterildi. Başka bir İngiliz bilim insanı John Haldane ise 1929 yılında, 1970'lerdeki petrol krizlerinin ardından güç kazanan bir kavram olan hidrojenle çalışan uygarlık vizyonunun ana hatlarını çizdi.

Gerek hidrojen pillerinin maliyeti gerekse bu yakıtın depolanmasıyla ilgili sorunlar da dâhil olmak üzere hâlâ çözülmesi gereken bazı büyük sorunlar var ve bunlar ancak araştırmaya

yapılacak yatırımlar sayesinde aşılabilecek engellerdir. Bu alandaki en büyük katkı, hidrojenin, karşılaştığımız zorluklara nasıl bir çözüm olabileceğini gösteren Amerikalı mühendis Geoffrey Ballard'dan gelmiştir. Öte yandan, bu yolun izlenebilirliği Amerikan Uzay Programı tarafından etkin bir şekilde gösterilmiştir. Örneğin, Apollo'nun Ay'a yaptığı görevlerde, uzay araçlarına elektrik sağlamak için sıvı hidrojen kullanılmış ve böyle bir çözümün uygulanabilirliği kanıtlanmıştır.

Ancak, bu potansiyeline rağmen hidrojen, gelecek için düşünülebilecek birkaç olası alternatiften yalnızca biridir. Organik maddeden üretilen bir biyoyakıt olan metanol ve mısır veya şeker kamışından elde edilen diğer bir biyoyakıt olan etanol gibi başka alternatifler de mevcuttur. Bunların yanı sıra, kontrollü nükleer füzyon yoluyla atomların güçlü kuvvetinden enerji elde etme ihtimali de bulunmaktadır, ancak bu güçlü ve tükenmez enerji kaynağını kullanmak için gerekli teknolojiye henüz sahip olmadığımız için bu olasılık şimdilik uzak görünüyor, öyle ki, bunu gerçekleştirmenin yüz yıl alacağını söyleyenler var. Ayrıca, doğal gaz da geçici bir enerji kaynağı olabilir. Her ne kadar onun da küresel ısınmaya katkısı bulunsa da diğer yakıtlara oranla daha az karbon salar ve petrolden daha güçlüdür. Benzin üretmek için sıvı hale getirilebilir veya saf hidrojen üretmek için kullanılabilir.

Açıkçası, hangi yönde ilerleyeceğimizi henüz bilmiyoruz, ancak değişiklikler yapmanın gerekli olduğunu biliyoruz. Her halükârda, yedinci mühür çoktan açıldı ve şimdi kendimizi ufukta bizi bekleyen değişikliklerle yüzleşmeye hazırlamalıyız.

Bu roman, en baştaki uyarıda belirtildiği gibi gerçek bilgilere dayanmaktadır ve iklim değişiklikleri konusunun işlenişinde başvurulan değerli çalışmalar şunlardır: Birleşmiş Milletler tarafından iklim değişikliğini değerlendirmek üzere oluşturulan

bir organ olan Birleşmiş Milletler Hükümetler Arası İklim Değişikliği Paneli tarafından Paris'te yayımlanan *Climate Change 2007: The Physical Science Basis* raporu;[89] Ross Gelbspan'ın *The Heat Is On* başlıklı kitabı; Mark Lynas'ın *Altı Derece: Isınan Dünyadaki Geleceğimiz* (NTV Yayınları, 2009) başlıklı kitabı; Elizabeth Kolbert'ın *Field Notes from a Catastrophe: Man, Nature, and Climate Change* adlı kitabı; James Lovelock'ın *The Revenge of Gaia* isimli kitabı; Hubert Reeves ve Frédéric Lenoir tarafından kaleme alınan *Yeryüzünün Acısı* (Yapı Kredi Yayınları 2006) başlıklı kitap. Ayrıca, Brian Fagan'ın *The Long Summer* adlı kitabında da iklim değişikliği konusunda tarihsel bir tablo sunulmaktadır.

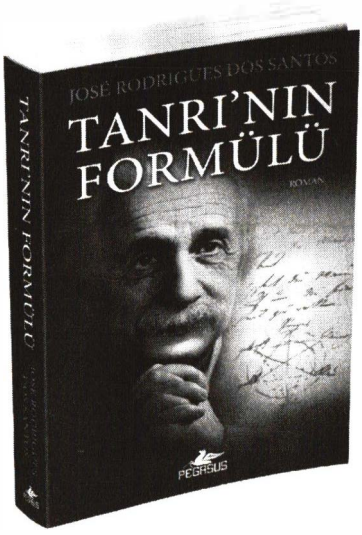
Petrolün sonu ve yeni enerji kaynakları sorunu hakkındaki bilgiler için, Paul Roberts tarafından yazılan *The End of Oil: On the Edge of a Perilous New World*, aynı zamanda Kenneth Deffeyes'ın *Beyond Oil* ve Éric Laurent'ın *La face cachée du pétrole* adlı kitapları önemli birer kaynak oluşturmuştur. Aramco'nun Suudi üretim sorunları hakkındaki teknik belgeler gerçek olup Matthew Simmons tarafından kaleme alınan *Twilight in the Desert* adlı kitapta analiz edilmiştir. Yaklaşan petrol krizinin yıkıcı ekonomik etkisi ise Stephen Leeb ve Glen Strathy tarafından *Ekonomik Çöküşün Ayak Sesleri* (Salyangoz Yayınları, 2007) adlı kitapta gözler önüne serilmiştir. Petrol piyasasına tarihsel bir bakış için referans çalışma Daniel Yergin'in *Petrol* başlıklı kitabıdır (Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, 2015).

Son olarak, yaşlılık konusunda Claudine Badey-Rodriguez'in *La vie en maison de retraite* adlı kitabı kıymetli bir yardımcı olmuştur.

89 (İng.) *2007 İklim Değişikliği; Fiziksel Bilim Temeli* raporu. (ç. n.)

Kitabın oluşumuna çeşitli açılardan katkı sağlayan herkese: Öncelikle özel bir *spassibo*'yla başlayarak Rus meseleleriyle ilgili yardımları için Evgeni Mouravitch'e; Antarktika'da yaptıkları unutulmaz araştırma gezileri için Quark Expeditions'a ve Lyubov Orlovp ekibine; romanda geçen yerlere yapılan seyahatleri mümkün kılan *Volta ao Mundo*'dan José Jaime Costa, Manuel Costa, Paulo Farinha ve Cláudia Carvalho'ya; bu romanda yer alan küresel ısınmayla ilgili bilgileri doğrulayan, Lizbon Üniversitesi'nde Fizik Profesörü ve BM Hükümetler Arası İklim Değişikliği Paneli'nin 2007 raporunun eleştirmenlerinden biri olan Filipe Duarte Santos'a; petrolle ilgili tüm verilerin bilimsel incelemesinden sorumlu, enerji alanındaki en büyük Portekizli uzman olan Nuno Ribeiro da Silva'ya; Guilherme Valente'ye ve sarsılmaz bir coşkuyla bu kitabın ortaya çıkmasında kilit noktayı oluşturan tüm Gradiva Yayınevi çalışanlarına; en çok da, ilk ve en önemli okuyucum Florbela'ya en içten teşekkürlerimi sunuyorum.

Zamanın başlangıcına, evrenin kökenine ve hayatın anlamına dair okurların unutamayacakları bir macera...

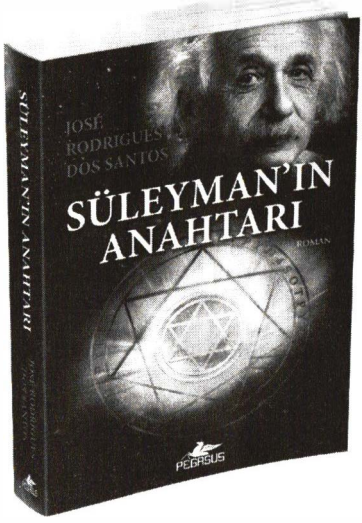

"Rab mahirdir ama zalim değildir. Doğa sırlarını sinsiliğinden değil özündeki yüceliğinden dolayı saklar."
Albert Einstein

* * *

"Tanrı'nın Formülü bilimin hâlâ keşfetmeye çalıştığı biricik yer olan dünyadan ve onun başlangıcı ve sonundan bahsediyor. Hikâyenin konusu bilimsel ayrıntılara boğulmadan okuyucuyu ilk sayfadan sonuna kadar ele geçiriyor."
O Primeiro de Janeiro, Portekiz

Süleyman'ın Anahtarı gerçeklik, evren ve bilinç üzerinden kuantum fiziğinin en derinlerine dalmaktan çekinmiyor

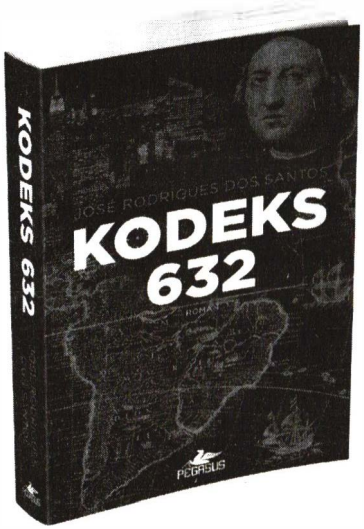

"RAB hileli teraziden iğrenir, Hilesiz tartıdansa hoşnut kalır. Küstahlığın ardından utanç gelir ama bilgelik alçakgönüllülerdedir."
Hz. Süleyman

* * *

"José Rodrigues dos Santos okuyucusunun karşısına yeni bir sürükleyici macerayla çıkıyor. Felsefe, bilim ve din yeniden bir arada. Okumaya başlayınca durmak istemeyeceksiniz."
Nice Matin

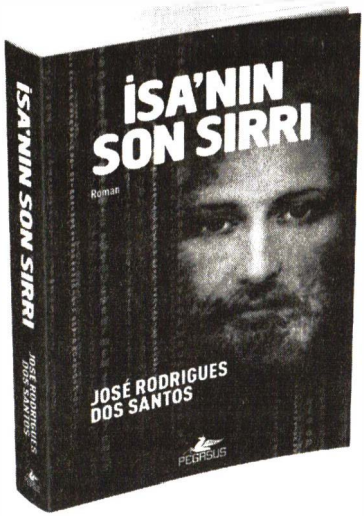
Kodeks 632 dünyanın en büyük yanlış anlaşılmalarından biri olabilecek bir muamma üzerine yazılmış bir roman.

"Ahlak pusulası şaşan bir adamın gerçek Kuzey'i bulmaya çalıştığı gerilimli bir tarihsel roman."
Kirkus Reviews

"Okuyucusunu karmaşık bilmecelerle karşı karşıya getiren, yüzyıllar önce hazırlanmış bir komplonun içine sürükleyen ve Amerika'yı keşfeden adamın gerçek kimliğine dair bu zamana kadar varlığını korumuş sis perdesini aralayan enfes bir roman."
Universal

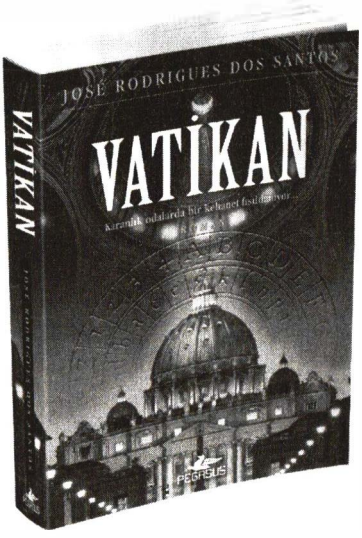
Kilisenin sakladığı iki bin yıllık sır gün yüzüne çıkıyor...

"İsa aslında kimdi? İki bin yıldır bu sırrı bizden kim sakladı? Dos Santos'un yeni romanında tüm bu sorulara yanıt bulacaksınız."
Panorama

"Gizli Hıristiyan tarikatlarıyla ilgili hikâyeler seven okuyucuları kendine çekecek, heyecan verici bir roman."
L'Espresso

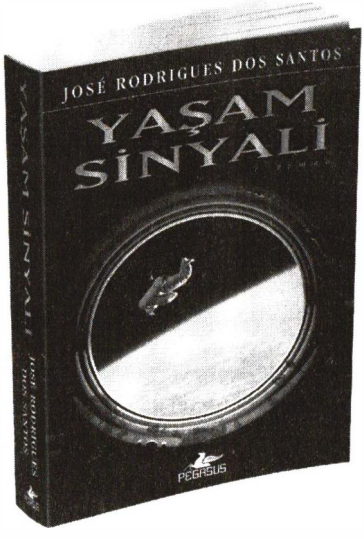
Karanlık Odalarda Bir Kehanet Fısıldanıyor... Doğru sandıkların, derinlere indikçe yalanlara dönüşmek üzere...

"José Rodrigues dos Santos tarihî gerilimin yükselen yıldızı, adını bir yere not edin, yakında sıkça duyacaksınız!"
Le Point

"İnsanı sürekli diken üstünde tutan bir kurgu ve Vatikan'ın kulislerine ustalıkla dalan bir roman."
Journal de Québec

Sizden Sakladıklarını Öğrenmeye Hazır mısınız?

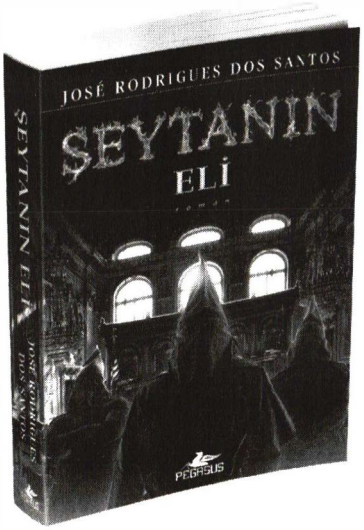

"Bilimsel gerilim türünün ustası bu kez de evrende hayatın ardındaki gizemi aydınlatıyor."
Le Figaro Magazine

"Bilimsel gerçeklere dayalı, nefes kesici bir roman."
France Culture

"Ustaca hazırlanmış olay örgüsü ve kusursuz kahramanlarıyla *Yaşam Sinyali* her sayfası heyecanla okunan bir roman."
K-Librefr

Şeytanın *Eli* bir macera romanının çok ötesine geçip bize Avrupa mali krizinin ardındaki gerçek aktörleri tanıma fırsatı sağlıyor.

Avrupa'yı pençesine alan ekonomik kriz Tomàs Noronha'yı da vurmuştur. Bütçe kesintileri nedeniyle üniversitedeki işine son verilir ve işsizlik maaşına başvurmak zorunda kalır. İş bulma kurumunun kapısında ise eski lise arkadaşı Filipe'yle karşılaşır. Pejmürde ve tanınmaz halde olan Filipe peşindeki tehlikeli adamlardan kaçmaktadır çünkü eline, ekonomik krizin sorumlularını gözler önüne seren bir DVD geçmiştir...

KIYAMET GELDİ. DÜNYA PETROL REZERVLERİ HIZLA AZALIRKEN İNSANLIĞI SADECE GİZEMLİ BİR BULUŞ KURTARABİLİR.

Antarktika'da bir bilim adamı öldürülür ve Interpol, cesedin yanına bırakılan nottaki kutsal bir sır olan iki bin yıllık bir gizemi, 666 sayısını deşifre etmesi için Tomás Noronha'yla temasa geçer.

Bu numarayı çevreleyen gizem, *Kodeks 632* ve *Tanrı'nın Formülü* romanlarının ünlü araştırmacısı Tomás'ı, insanlığın en korkutucu anı olan Kıyamet'le yüzleşmek üzere, Portekiz'den Sibirya'ya, Antarktika'dan Avustralya'ya uzanan nefes kesici yeni bir maceraya sürükleyecektir.

Gerçek ve güncel bilimsel bilgilere dayanan bu roman, petrol krizi, ekoloji, küresel ısınma ve gezegenimizin geleceğini tehdit eden politik ve ekonomik çıkarlar gibi önemli çağdaş temaları ele alıyor. Okurların, başından sonuna kadar elinden düşüremeyeceği muhteşem bir gerilim kitabı olan *Yedinci Mühür* hepimizi yakından ilgilendiren acı gerçeklerden yola çıkılarak kaleme alınmış, uluslararası entrika ve komplolarla dolu bir roman.

"José Rodrigues dos Santos gerilim alanındaki ustalığını gösterdiği *Yedinci Mühür*'de çok katmanlı bir gizem ağı örerek okuru kıskıvrak yakalıyor."
Visão

"Okuru içine çekip son sayfaya kadar rahat bırakmayan bir roman. Kitaptaki tehditlerin hayal ürünü değil, gerçek olması ise gerilimin dozunu iki katına çıkarıyor."
Extra

www.pegasusyayinlari.com
ISBN: 978-625-410-145-8